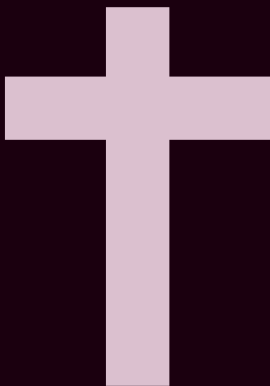

Ooratha Caaquwaa

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

Ooratha Caaquwaa

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

copyright © 2011 The Word for the World

Language: Dawro

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Contributor: The Word for the World Ethiopia

Dawro New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

5b570ff5-a6e8-534a-b573-14968b5f3d71

Contents

Maatoossa	1
Marqqoossa	80
Luuqaasa	131
Yohaannisa	213
Kiitetteeddawanttu Oosuwaa	272
Roome	347
1 Qoronttoosa	381
2 Qoronttoosa	412
Galaatiyaa	432
Efesoona	444
Piliphphisiyoosa	456
Qolaasiyaasa	465
1 Teselonqqiyaa	473
2 Teselonqqiyaa	481
1 Ximootoosa	485
2 Ximootoosa	494
Tiita	501
Pilimoona	506
Ibraawe	508
Yayiqooba	533
1 Phexiroosa	542
2 Phexiroosa	551
1 Yohaannisa	557
2 Yohaannisa	565
3 Yohaannisa	567
Yihudaa	569
Saxaa	572

Maatoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Maatoossi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusi yaana geetettiyyaa hidootay kase odetti utteedda dhaliyaa gidiyaawaanne Xoossay kase Eca Caaquwaan bare asaassi immeedda hidootaa qaalaa poleeddawe Yesuusa bagganna gidiyaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa oyyqeeddawaa. Ha mishiraachchuwaa qaalay Yesuusi untunttu gidдон yelettiide dicceeddawe Ayihudatu xalalaassa gidennaan, alamiyaa ubbaan de7iyaa asaassa.

Maatoossi xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalay daro akeekan xaafetteedda maxaafaa. Yesuusa yeletan doommiide, I xammaqetteeddawaanne I paacetteeddawaa odi simmiide, Galiilaan I qaalaa odeeddawaa, tamarisseeddawaanne hargganchchatuwaa patheeddawaa odee. Hewaappe kaalliide Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame beeddawaanne I ha alamiyaan gami77eedda wurssethaa saamintaan haneedda yewatuwaa qonccissee. Hewanttukka I kaqettowaa, hayqqeeddawaanne denddeeddawaa odiino.

Ha Mishiraachchuwaa Qaalay Yesuusa, Xoossaa higgiiyaa bilethaa immanaw maatay de7iyaawaanne Xoossaa Kawutethaabaa erissiyaa wolqqaama tamarissiyawaa oothiide shiishsheedda. A timirttiyaappe dariya baggay, dumma dumma ogiyaan giigetteedda ichcheshu saan shaaketee.

1@ Xoossaa kawutethaan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssethaa qaadaa odiyaa Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Mat 5:1-7:28).

2@ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu Mishiraachchuwaa Qaalaa tamarissanaw beedda wode untunttoo imetteedda kaaletuwaa (Mat 10).

3@ Xoossaa kawutethaabaa tamarissishshin shiiqeedda dumma dumma leemisatuwaa (Mat 13).

4@ Yesuusa kaalliyaawantubaa billi odiyaa timirttiyaa (Mat 18).

5@ Ha77i wodiyaa wurssethaanne Xoossaa Kawutethaa yuussaa xeelliyawaan imetteedda timirttiyaa (Mat 24-25).

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Yesuusi Kiristtoosa guyye zerethaanne yeletaa (1:1-2:23)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-12)

Yesuusi xammaqettowaanne paacettowaa (3:13-4:11)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:12-18:35)
 Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (19:1-20:34)
 Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa
 wursseethaa saaminttaa (21:1-27:66)
 Nu Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (28:1-20)

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa Maaraa
 (Luq 3:23-38)

¹ Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiyaa maxaafaa.

² Abraahaame, Yisaaqa yeleedda; Yisaaqi, Yayiqooba yeleedda; Yayiqoobi, Yihudaanne A ishatuwaa yeleedda.

³ Yihuday Ti7imaarippe Paareesanne Zaraahaa yeleedda; Paareese, Hexiroona yeleedda; Hexiroone, Raama yeleedda.

⁴ Raame Aminadaaba yeleedda; Aminadaabe, Na7asoona yeleedda; Na7asoone, Selimoonaa yeleedda.

⁵ Selimoone, Ra7aabo geetettiyaa mishirattippe Boo7eeza yeleedda; Boo7eezi, Uruuto geetettiyaa mishirattippe Iyyoobeeda yeleedda; Iyyoobeede, Issey yeleedda. ⁶ Issey Kaatiyaa Daawita yeleedda.

Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchattippe Solomona yeleedda. ⁷ Solomone, Robi7aama yeleedda; Robi7aame, Aabiyaa yeleedda; Aabiyay, Aasaafa yeleedda. ⁸ Aasaafe, Yoosaafeexa yeleedda; Yoosaafeexe, Iyyooraama yeleedda; Iyyooraame, Ooziyaana yeleedda.

⁹ Ooziyaane, Iyyoo7aataama yeleedda; Iyyoo7aataame, Akaaza yeleedda; Akaaze, Hizqqiyaasa yeleedda. ¹⁰ Hizqqiyaase Minaasa yeleedda; Minaase, Amooxa yeleedda; Amooxe, Iyyoosiyaasa yeleedda.

¹¹ Isra7eeliya asay omodettiide, Baabiloone gadiya beedda wode, Iyyoosiyaase Ikkoniyaananne * A ishatuwaa yeleedda.

¹² Baabiloone omodduwaappe guyyiyan, Ikkoniyaananne Salaatiyaala yeleedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleedda.

¹³ Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleedda; Abiyuude, Eeliyaaqeema yeleedda; Eeliyaaqeemi, Azoora yeleedda.

¹⁴ Azoore Saadooqa yeleedda; Saadooqe, Akiima yeleedda; Akiime Eliyuuda yeleedda. ¹⁵ Eliyuude, Ali7aazara yeleedda; Ali7aazare, Maataana yeleedda; Maataane, Yayiqooba yeleedda.

¹⁶ Yayiqoobe, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa yeleedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleedda.

¹⁷ Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oyddu yeleta; Daawiteppe doommiide, asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiya

1:5 Uru 4:18-22; 10d 2:13-15 * **1:11** Hewaa guussay, Yo7aakina giyawaa; qassi payduwaa 12 de7iyaawookka bilethay ittuwaa. **1:11** 2Ka 24:14-15; 2Od 36:10; Erm 27:20

gakkanaw tammanne oyddu yeleta; asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi † yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta.

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa
(Luq 2:1-7)

¹⁸ Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; A daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta qashetta uttaaddu. He wode Yooseefonna gakettennaan de7aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. ¹⁹ Izo giigissi wotheedda Yooseefo xillo asa † gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyibeenna; iibaa qonccissennaan izo agganaw qoppeedda. ²⁰ Shin I hewaa qoppishshin, Godaa kiitanchchay akumuwan § aananna gakettiide, “Daawite na7aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw* izo akkanaw yayyoppa. ²¹ Iza attuma na7aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw A sunthaa Yesuusa gaade xeesanaassa” yaageedda.

²²⁻²³ Qassi Goday nabiyaa bagganna, “Wodoratta sha-haaranawunnu; na7aakka yelanawunnu; A sunthaykka Ammaneela geetettanawaa” yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; “Ammaneela” yaagiyaawe, “Xoos-say nuunanna de7ee” yaagiyaawaa.

²⁴ Yooseefo gemi77ishuwaappe beegottiide, Godaa ki-itanchchay barena azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. ²⁵ Shin na7ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiiqibeenna; qassi na7aakka Yesuusa giide suntheedda.

2

Awayfi Doliyaa Baggappe Yeedda Xoolinttiyaa Paydiyaa Asatuwaa

¹ Yesuusi Yihudaa gadiyan Beeteliheeme geetettiyaa katamaan Heroodise kawutiide de7iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyian, xoolinttiyaa paydiyaa asay * awayfi doliyaa baggappe Yeerusalaame yiide, ² “Ayihuda kaatiyaa

† **1:17** Kiristtoosa, giyaawe Griike qaalaana gidooode, Mesih guussay Ibiraayisxxe qaalaana gidiide laa77uwaa bilethaykka “Oketteeddawaa” guussaa. † **1:19** Yooseefo xillo asa giyaa qofaw heezzu ogiyaan bilethay imettana danddayee: 1@ Xoossaabaw ubbaw eeno giide azazettiyaa asa; amaliyaa lo77o asa. 2@ Garaa (qaretanchchaa). 3@ Lo77uwaa. Hewaa guussay, ubba kaalla lo77obaa oothiyaa asa guussa. § **1:20** Akumuwan guussay, cookka go77enna akumu-waa gidennaadan Ayihudatuwaa akumuwa guussay, Xoossay likke qon-ciyaa ogiyaa.

* **1:20** Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw, guussay iza hawaa gakkanaashshin yelettanaadan naagiya Na7ay, Xoossaa Geeshsha Ayyaanaappe yee guussaa. **1:21** Luq 1:31 **1:22-23** Isa 7:14 **1:25** Luq 2:21

* **2:1** Xoolinttiyaa paydiyaa asaa guussay, eretteedda maaraa bilethaan eranchcha asatuwaa guussaa.

gidanaw yelettedda na7ay haqan de7ii? Nuuni awayfi doliyaa bagganna kaseedda A xoolinttiyaa be7iide, aw goyinnanaw yeeddo” yaagiide oochcheeddino.

³ Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbaykka wozanaa bayeeddino. ⁴ Heroodise qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta xeesiide, “Kiristtoosi haqan yelettandeesha?” yaagiide oochcheedda.

⁵⁻⁶ Unttuntu zaariide, “Yihudaa gadiyan Beeteliheeme katamaan yelettanawaa. Nabii,

‘Yihudaa gadiyan de7iyaa Beeteliheeme,
neeni Yihudaa gadiyan de7iyaa woliqqaama
katamatuwaappe laafakka.

Isra7eeliya mooddiyaawe neeppe kesanawaa’
giide xaafedda” yaageeddino.

⁷ Hewaappe kaalla, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman xeesiide, xoolinttii untunttoo beetteedda wodiyaawaa untuntuppe geeshshiide ereedda.

⁸ Yaatiide Beeteliheeme untunta yeddiide, “Biide na7aa loythi koyyite; A demmeedda wode taanikka baade aw goyinnanaadan, taanikka erissite” yaageedda.

⁹ Unttuntu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayfi doliyaa bagganna unttuntu kase be7eedda xoolinttiyaa be7eeddino; na7ay de7iyaasaa gakkiiide eqqana gakkanaw, xoolinttii untunta kaaletheedda. ¹⁰ Unttuntu he xoolinttiyaa be7eedda wode, zaway bayinna daro nashechchaa nashetteeddino. ¹¹ Golle geliide, na7ay bare daayi Mayraaminna de7iyaawaa be7eeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino; hewaappe kaalla, barenttu saaxiniyaa dooyyiide, worqqaa, ixaanaanne kawaraa † aw imotaa shiishsheeddino.

¹² Unttuntu Heroodisakko simmenna mala, Xoossay akumuwan untunta, “Hinttena erite” giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino.

Gibxe Betussaa

¹³ Unttuntu beeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay akumuwan Yoosefoo beettiide, “Heroodise na7aa wodhanaw koyyiyaa diraw, denddaade na7aanne A daayo akkaade Gibxe gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaani de7ashsha” yaageedda.

2:5-6 Mik 5:2 † **2:11** ixaanaanne kawaraa: Ixaanay, maaddiyaa dhiilliyaa gidiide, tamaan yeggiyaa wode sawanaassa; kawaraykka sawoo maaddiyaa dhiilliyaa gidiide shittuwaadan maaddee.

14-15 Yooseefo qamma denddiide, na7aanne A daayo akkiide, Gibxe gadiyaa beedda; Goday nabiya bagganna, “Taani ta na7aa Gibxe gadiyaappe xeesaaddi” yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayqqana gakkanaw I yaani de7eedda.

Heroodise Qeeri Naanaa Wodhisseedda

16 Hewaappe guyyiyan, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeeddawanttu barena cimmeeddawaa ereedda wode, daro hanqqettiide, xoolinttii kase beetteedda wodiya untuntuppe siseeddawaadan, wottaaddaratuwaa yeddiide, Beeteliheemeninne yuushshuwaan de7iya laa77u laythaa attuma naanaanne laa77u laythaappe garssanna de7iyaa attuma naanaa ubbaa wodhisseedda.

17-18 Nabiya Ermiyaasi,

“Yeekuunne zilassay Raama geetettiyaa katamaan sisettedda;

Raaheela bare naanaw yeekkaw.

Untunttu hayqqidiggo diraw,

agga giina, aggennaan ixxaaddu”

giide odeeddawe poletteedda.

Gibxeppe Simaa

19 Heroodise hayqqeeddawaappe guyyiyan, Godaa kitanchchay Gibxen Yooseefoo akumuwan beettiide ²⁰ A, “Dendda; na7aanne A daayo akkaade, Isra7eeliya gadiya simma. Na7aa wodhanaw koyyiyawanttu hayqqidiggeeddino” yaageedda. ²¹ Yooseefo denddiide, na7aanne A daayo akkiide, Isra7eeliya simmeedda.

²² Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; Xoossay aw akumuwan hinttena erite giina, Galiilaa gadiya beedda. ²³ Nabatuu, “Asay A, ‘Naazireetiyaa asa’ † giide xeesana” yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de7eedda.

3

Xammaqiyaa Yohaannisi Qaalaa Odeedda

(*Mar 1:1-8; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28*)

1-2 He wode Xammaqiyaa Yohaannisi asaa, “Saluwaa kawutethay matatteedda diraw, hintte nagaraappe simmite” yaagiidde, Yihudaa mela biittaaan odiidde yeedda. ³ Ayissi gooppe, nabiya Iisiyaase, Yohaannisabaa odiidde, “Ittuu mela biittaaan bare qaalaa dhoqqu udiide,

‘Godaa ogiyaa giigissite.
I hemettana loossuwaakka
aw sitti udite’ geedda”
yaageedda.

⁴ Yohaannisaw gaaluwaa iskiyan dadetteedda mayuu de7ee; qassi bare xeessan dafuwaa dancceedda; I miyaa qumaykka booliyaanne bazzuwaa eessaa. ⁵ Asay he wode Yeerusalaameppe, Yihudaa gadiyaa ubba saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeran de7iyaa gadiya ubbaappe aakko yiino. ⁶ Barenttu nagaraa paaxina, Yorddaanoosa Shaafan asaa xammaqeedda.

⁷ Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne * Saduqaawanatuu † xammaqettanaw barekko yiyaawantta be7iide, “Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqquu yaana haniyawaappe attana mala, hinttew oone odeeddawe? ⁸ Simmi hintte, hinttenttu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, oothite. ⁹ Hintte hinttenttu wozanaan, ‘Abraahaame nu aabba’ giide qoppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayissi gooppe, taani hinttenttussi oday; Xoossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamossi naanaa udi denthanaw danddayee. ¹⁰ Beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana.

¹¹ “Hintte hinttenttu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haathan xammaqay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana. ‡ I taappe daro minnee; A caammaa tookkanawukka taani bessiyaa asa gidikke. ¹² A kushiyan kathaa sexxiyaa layday de7ee. Uddummaan de7iyaa kaathaa loythi geeshshee; bare zarggaa diyyiyan qolana; shin dalaa to7enna tamaan guuddana” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteedda
(Mar 1:9-11; Luq 3:21-22)

¹³ Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanaw, Galiilaappe Yorddaanoosa geetettiyaa shaafaa aakko beedda. ¹⁴ Shin Yohaannisi, “Taani neenan xammaqettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?” yaagiide, A digganaw koyyeedda.

3:3 Isa 40:3 **3:4** 2Ka 1:8 * **3:7** Parisaawatuwaa, guussay Ayihuda asatuwaa kaaletthiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaa ubbaan ammaniyaawantta. † **3:7** Saduqaawanatuwaa, guussay Ayihuda asatuwaa kaaletthiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaappe Muse xaafeedda koyro ichcheshu maxaafatuwaa gidдон de7iyaa Wogatuwaa xalalaan ammaniyaawantta. ‡ **3:11** Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana, guussay Yesuusi yiide asaa garssa ayyaanaa asatethaa laammiyaawaa tamarissiyaawaa.

¹⁵ Shin Yesuusi zaariide A, “Nuuni xillotethaa oosuwaa ubbaa hawaadan polanaw bessiya diraw, ha77i taw eeno ga” yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda.

¹⁶ Yesuusi xammaqettowaappe guyyiyan, ellekka haathaappe keseedda; saluu dooyettina, Xoossaa Ayyaanay haraphphiyaadan saluwaappe wodhdhiide bare bolla yiyaa wode be7eedda; ¹⁷ qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa, taana nashechchiyaa, ta Na7ay hawaa” yaagiyaa qaalay yeedda.

4

Yesuusi Paacetteedda (*Mar 1:12-13; Luq 4:1-13*)

¹ Hewaappe guyyiyan, xalahiyaan paacettana mala, Geeshsha Ayyaanay asay de7enna sa7aa Yesuusa afeedda. ² Yesuusi oytamu gallaanne oytamu qammaa xoomowaappe guyyiyan koshatteedda. ³ Xalahii yiide A, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane ha shuchchatuwaa ukithaa gidana mala ga” yaageedda.

⁴ Shin Yesuusi zaariide, “Xoossaa maxaafaan, ‘Asay Koos-say haasayiyaa qaalaa ubbaan de7anaappe attin, ukithaa xalalaan de7enna’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁵ Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyaa xeeraan essiide, ⁶ “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane duge kundda. Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafaan,

‘Xoossay bare kiitanchchatuwaa
new azazanawaa’

qassi ‘Unttuntu ne gedi shuchchaan dhubettenna mala,
barenttu kushiyan neena denthanawantta’
yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁷ Yesuusi zaariide A, “Qassikka Xoossaa maxaafaan, ‘Godaa ne Xoossaa paaccoppa’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁸ Qassi xalahii Yesuusa itti daro wolqqaama deriyaa xeeraa kessiide, ha alamiyaan de7iyaa kawutethaa ubbaanne unt-tuntu bonchchuwaa ⁹ bessiide A, “Neeni taw gulbbataade goyinnoope, taani hawaa ubbaa new immana” yaageedda.

¹⁰ He wode Yesuusi zaariide A, “Laa ha Seexaanaw haakka; ayissi gooppe, Xoossaa maxaafaan, ‘Godaw, ne Xoossaw goyinna; A xalalaa gosheta’ geetetti xaafetteedda” yaageedda.

¹¹ Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw ootheeddiino.

Yesuusi Bare Tamaarissiyaa Oosuwaa Galiilaan Doomeedda

(*Mar 1:14-15; Luq 4:14-15*)

¹² Yohaannisi qashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetettiyaa gadiyaa beedda. ¹³ Naazireeteppe kesiide, Qifirinaahooma katamaa biide, yaani de7eedda; Qifirinaahoomi Zaabiloonaninne Nifttaaleeme gadiyan de7iyaa Galiilaa abbaa mataan de7ee. ¹⁴ Hawe haneeddawe nabiyyaa Iisiyaasi,

¹⁵ “Zaabiloone gadiyaninne Nifttaaleeme gadiyan, abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggan,

Ayihuda gidenna asay de7iyaa Galiilaan,

¹⁶ dhumaani de7iyaa asay

wolqqaama poo7uwaa be7eedda.

Qassi hayquwaa kuway de7iyaa gadiyan utteeddawanttoo poo7uu keseedda”

yaageeddawe polettana malaassa.

¹⁷ He wodiyaappe doommiide Yesuusi,

“Hintte nagaraa paaxite; ayissi gooppe, saluwaa kawutethay matatteedda diraassa” giide qaalaa oduwaa doomeedda.

Yesuusi Barena Kaalliyaa Oyddatuwaa Xeegeedda

(*Mar 1:16-20; Luq 5:1-11*)

¹⁸ Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aadhdhiidde, laa77u ishatauu Phexiroosa geetettiyaa Simooninne A ishaa Inddiraasi, moliyaa oyqqiyaawantta gido diraw, dabbaa * abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁹ Unttunta, “Taana kaallite; taani hinttena moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana” yaageedda. ²⁰ Unttuntu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

²¹ Yesuusi hewaappe sinthakko biidde, hara laa77u ishatawaa, Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne A ishaa Yohaannisa be7eedda; unttuntu barenttu aawuwaa Zabiddiyoosanna haathaa bollan biyaa wonggiriyyaa gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7iide, xeseedda.

²² Unttuntu ellekka haathan biyaa wonggiriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda

(*Luq 6:17-19*)

²³ Yesuusi Ayihuda woosa golletuwan tamarissiidde, kawutethaa mishiraachchuwaa qaalaa odiiddinne qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde,

4:16 Isa 9:1-2 * **4:18** dabbaa: Hawaa guussay moliyaa phiranaw woy oyqqanaw haathan yeggiyaa amaaraathuwan marabiyaa giyaawaa.

Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyyeedda. ²⁴ A waarii Sooriyaa gadiyaa ubbaa gakteedda; dumma dumma harggiyaan oyqettiide harggeedda asaa ubbaa, xalahatuwaan oyqetteeddawantta, yiicuwaa sakuu de7iyaawantta, qassi gunddeeddawantta asay Yesuusakko aheedda; I untuntta patheedda. ²⁵ Cora asay Galiilaappe, tammu katamatuwappe, Yeerusalaameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefinthan de7iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5

Yesuusi Deriyaa Bollan Gidiide Tamaarisseedda Timirtiyaa

(Mat 5:1–7:29)

¹ Yesuusi cora asaa be7iide, pude deriyaa kesiide utteedda. A kaalliyaa wanttu aakko shiiqeeddino. ² Untuntta hawaadan yaagi tamarissuwaa doommeedda.

Tumu Anjuuwaa Akkiya Asatuwaa

(Luq 6:20-23)

³ “Barenttu ayyaanaa de7uwaan hiyyeesaa gideeddawaa eriyaa wanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untunttussa.

⁴ Kayyottiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untuntta minissana.

⁵ Ashikke gideeddawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

untunttu sa7aa laattana.

⁶ Xillotethaa koshattiyaawanttunne saamettiyaawanttu * anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untuntta kalissana.

⁷ Maariyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

Xoossay untuntta maarana.

⁸ Wozanaa geeshshatuu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

untunttu Xoossaa be7ana.

⁹ Asaa sigethiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untuntta,

bare naanaa giide xeesana.

¹⁰ Xillotethaa diraw

yedersetiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untunttussa. †

5:4 Isa 61:2

5:5 Maz 37:11

*

5:6 Hawaa bilethay Xoossaw eeno

giyaawantta woy lo77obaa woy tumobaa oothiyaawantta guussaa. † 5:10

saluwaa kawutethay untunttussa: Guussay he asatuu saluwaa kawutethaa laatanaw danddayiyaawantta gidiaawaa bessee.

11 “Hintte taana kaalliyaa diraw, asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyaa wode, qassi hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyaa wode, hintte anjjetteddawannta. 12 Hinttew saluwan wolqqaama woytay de7iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayissi gooppe, asay hintteppe kase de7eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa
(Mar 9:50; Luq 14:34-35)

13 “Asaa ubbaassi hintte maxine mala; shin maxinii mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanee? Kare olina, asay A yedhdhi hamettanaappe attin, sinthaw aynne maaddenna.

14 “Ha alamew hintte poo7o; deriyaa huuphiyan keexettedda katamay geemmana danddayenna. 15 Xomppiyaa xomppiide, soyin de7iyaa asaa ubbaw poo7ana mala, dhoqqiyaa saan wotheeppe attin, kammiyaa miishshaa giddon qum77i wothiyaa asay ooninne baawa. 16 Hewaadankka, asay hintte oothiyaa lo77o oosuwaa be7iide, saluwan de7iya hintte Aawuwaa bonchchana mala, hintte poo7uu asaa sinthaan poo7o.

Muse Higgiyaabaa

17 “Taani Muse higgiyaanne nabatuu tamaarissiyaawaa † dhayissanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, dhayissanaw yabeykke. 18 Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa7ay aadhdhana gakkanaw, qassi ubbabaykka polettana gakkanaw, § higgiyaappe itti cachchaykka woy qeeri pidoliikka aadhdhenna. 19 Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe guuxxiyaa itti azazuwaa menthiyaa uray ooninne, qassi haratuukka barewaadan hananaadan tamaarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutethaan ubbaappe guutha gidana; shin azazuwaa oothiyaawenne haranttukka oothanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutethaan dhoqqa gidana. 20 Ayissi gooppe, hintte xillotethay Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttu xillotethaappenne Parisaawatuwaa xillotethaappe darana dhayooppe, saluwaa kawutethaa hintte mule gelennawaa taani oday.

21 “Beni asaw, ‘Asaa wodhoppa; asaa wodheedda ooninne pirddettana’ geeddawaa siseeddita. 22 Shin taani hinttew oday; bare ishaa hanqqettiyaa ubbay pirddettana; bare

† 5:17 Muse higgiyaanne nabatuu tamaarissiyaawaa: Guussay Ayihudiyaa Geeshsha Maxaafaa; hewenneekka Eca Caaquwaa. § 5:18 Ubbabaykka polettana gakkanaw: guussay qaalay tamaarissiyaa ubbay tumatethaan qonccana gakkanaw. 5:21 Kes 20:13; Zar 5:17

ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirddaw shiiqana; qassi bare ishaa, ‘Dhullowe’ giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiiqana. ²³ Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa naaqqeeddabay new hewaan has-sayettooppe, ²⁴ ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kase-taade ne ishaanna sigetta digga; hewaappe kaalla yaade, ne yarshshuwaa yarshsha.

²⁵ “Neena mootiyaawaanna wodii de7ishshin elle aananna sigetta digga; hewe dhayooppe, I neena daannaa sintha aathana; qassi daannay neena polisew aathi immina, polisii neena qasho gollen yeggana. ²⁶ Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attennaan, ne maggaccuwaa wurssaade ciggana gakkanaw, mulekka qasho golleppe kesakka.

Woshummaabaw Imetto Timirttiyaa

²⁷ “ ‘Woshummoppa’ geeddawaa siseeddita. ²⁸ Shin taani hinttew yaagay; ‘Maccawunno xeelliide amottiyaa ubbay, bare wozanaa gidдон he wode iinanna woshummedda.’ ²⁹ Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe woocaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a. ³⁰ Qassi ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe qanxxaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a.

Machchiyaa Yeddennaadan Imetto Timirttiyaa

(*Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18*)

³¹ “ ‘Qassi bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa immo’ geetettedda. ³² Shin taani hinttew yaagay; ‘Bare machchatta woshummennaan de7ishshin yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; qassi asinay yeddedda mishiratto akkiyawee ooninne woshummee.’

Caaqqennaadaan Imetto Timirttiyaa

³³ “Qassi beni asaw, ‘Wordduwan caaqqoppa; shin ne Godaw caaqqeeddawaa pola’ geeddawaa siseeddita. ³⁴ Shin taani hinttew yaagay; ‘Ubbakka caaqqoppite’; saluu Xoossaa kawutethaa oydiyaa gidiyaa diraw, ‘Saluwan caaqqoppite’ ³⁵ qassi sa7ay A gedi yedhdhiyaasaa gidiyaa diraw, ‘Sa7aan caaqqoppite’; qassikka, Yeerusalaame wolqqaama kaatiyaa katamaa gidiyaa diraw, ‘Yeerusalaamenikka caaqqoppite’ ³⁶ Neeni itti binnanaakka bootha woy karethaa kessanaw danddayenna diraw, ‘Ne huuphiyankka caaqqoppa.’ ³⁷ Shin

hintte, 'E' woy, 'Gidenna' giite; hawanttuppe haray Seex-aanaappe yee.

Iitaa Iitan Zaarennaadan Immetto Timirttiyaa
(Luq 6:29-30)

38 " 'Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa' geeddawaa siseeddita. 39 Shin taani hinttew yaagay; 'Hinttew iitabaa oothiyaa uraw iitan zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shayyiyaa baqqooppe, ne haddirssa bagga shayyiyaakka A bessa; 40 ne shaamiciyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma. 41 Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolqqanthooppe, aananna laa77u saatiyaa ogiyaa ba. 42 Neena woossiyaa uraw imma; qassi neeppe tal77ana koyyiyaa urawukka diggoppa.'

Morkkiyaa Siiqana Mala Imetto Timirttiyaa
(Luq 6:27-36)

43 " 'Ne laggethatuwaa siiqa; ne morkkiyaa morkka' geeddawaa siseeddita. 44-45 Shin taani hinttew yaagay; saluwan de7iyaa hintte Aawuwassi naanaa gidana mala, hintte morkketuwaa siiqite; hinttena sheqqiyaawantta anjjite; hinttena ixxiyaawanttoo lo77obaa udite; hinttena yederssiyaawanttoo, Xoossaa woossite; ayissi gooppe, iita asawukka lo77o asawukka Xoossay bare awaa awaxxissee; qassi xillatuwassikka nagaranchchatuwaassikka bare iraa bukissee. 46 Hintte hinttena siiqiyaawanttu xalalaa siiqooppe, hinttew ay woytay de7ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan udiino. 47 Hintte hinttenttu ishaturaa xalalaa sarotooppe, haratuu udiyaawaappe aadhdhiyaabaa ayaa udeedditee? Haray atto, Ayihude gidenna asaykka hewaadan udee. 48 Hewaa diraw, saluwan de7iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hintteikka polo gidite.

6

Hiyyeesaw Immiyaa Maaraa Tamaarissuwaa

1 "Hintte lo77o oosuwaa asaa bessanaw asaa sinthaan oothenna mala naagettite; hewe dhayooppe, saluwan de7iya hintte Aawuu hinttew gatiyaa immenna.

2 "Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatu barentta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan haraani be7ettanaw udiyaawaadan udoppite; taani hinttew tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkidiggeeddino. 3-4 * Shin

neeni hiyyeesaw immiya wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii oothiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman ootheeddawaa be7iyaa ne Aabbu, ne lo77o oosuwaa gatiyaa zaaranawaa.

Woosaabaa
(Luq 11:2-4)

⁵ “Xoossaa woosiidde, lo77a malatiyaa iitatuwadan hanoppite; ayissi gooppe, barentta asay be7ana mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa doonan eqqiide, Xoossaa woossiyaawaa dosiino; taani hinttew tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino. ⁶ Shin neeni Xoossaa woossiyaa wode, ne golle gela; ipithaa qachchaade, beettenna ne Aawuwaa woosa; geeman oosettowaa be7iyaa ne Aabbu new immanawaa.

⁷ “Xoossaa hintte woossiyaa wode, Xoossaa ammanenna asaadan, coo mela zaarethuwa darissoppite; untunttu haasayaa daruwan sisettee giide qoppiino. ⁸ Hewaa di-raw, he asaadan hanoppite; ayissi gooppe, hintte Aabbu hinttena kosshiyawaa hinttenttu woossanaappe kasetiide eree. ⁹ Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa woossite;

‘Saluwan de7iyaa nu Aabboo,
ne geeshsha sunthay anjjetto.

- ¹⁰ Ne Kawutethay yo;
ne shenii saluwan haneeddawaadan,
sa7ankka hano.
¹¹ Gallasaan gallassan kosshiyaa qumaa
nuussi hachche imma.
¹² Nuuni nuuna naaqqowanttussi
atto yaagiyaawaadan,
neenikka nu naaquwaa atto ga.
¹³ Nuuna iitabaappe ashshappe attin,
paaciyaan gelissoppa.
Kawutethay, wolqqayenne bonchchuu
medhinawukka neessa.

Amen77i’

¹⁴ “Hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gooppe, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana.

¹⁵ “Shin hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gaana dhayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naaquwaa atto geenna.

Xoomaabaa

¹⁶ “Qassi hinttenttu xoomiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatuwadan, kayyottiyaawaa malatoppite; ayissi gooppe, untunttu xoomiyaawaa asay be7ana mala, barenttu

som77iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkeeddino.

¹⁷⁻¹⁸ “Shin hinttenttu xoomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte xoomiyaawaa erooppe attin, asay erenna mala, hintte som77iyaa meecettite; hintte huuphiyaakka okettite; yaa-tooppe, beettenna hintte Aawuu hinttenttu oothiyaawaa geeman be7iide, hintte gatiyaa immanawaa.

Saluwan De7iyaa Miishshaabaa
(Luq 12:33-34)

¹⁹ “Miishshaa bil77ay miyasaaninne biratay shi7iide bayizziyaasan, kayisuukka bookkiide wuu77iyaasan, ha sa7aan hinttenttu huuphiyaassi dagayoppite. ²⁰ Shin bil77ay meennasaaninne shi7enna saan, kayisuukka bookkiide wuu77enna saan hinttenttu huuphiyaassi saluwan miishshaa dagayite. ²¹ Ayissi gooppe, ne wozanay ne miishshay de7iyaasaan de7ana.

Bollaa Poo7uwaabaa
(Luq 11:34-36)

²² “Bollaa poo7uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfi paxa gidooppe, ne bollaa ubbay poo7o gidana. ²³ Shin ne ayfi paxa gidana dhayooppe, ne bollaa ubbay dhumana; simmi neenan de7iyaa poo7uu dhumooppe, dhumay ay keenaa daranee!

De7uwaassi Hirgganaw Bessenna
(Luq 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Laa77u godatuwaassi moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa; ayissi gooppe, ittuwaa ixxiide, yokkuwaa siiqee; woy ittuwaa bonchchiide, yokkuwaa kadhee; itti asay Xoossaassinne shaluwaassi moodettanaw danddayenna.

²⁵ “Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; hintte de7oo maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirggoppite; shemppuu qumaappe aadhdennee? Qassi bollay mayuwaappe aadhdennee? ²⁶ Paalliyaa kafatuwaa xeellite; untunttu zerikkino; cakkikkino; diyyiyankka qolikkino; shin saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu untunta mizee; hinttenttu untuntuppe loythi darkkatee? ²⁷ Hinttenttu gidon darissi hirggiide, bare geesaa bolla itti wadhaa gujjanaw danddayiyaawe oonee?

²⁸ “Ayissi mayuwassi hirggiitee? Dembban de7iya ciishshatuu wooti dicciinontto, akeeki xeellite; untunttu daaburikkino woy puuttuwaa suqqikkino. ²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchchetteddawaa gidiidde, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaakka mayyibeenna. ³⁰ Shin laafa ammanuu de7iyaawanttoo,

Xoossay, hachche de7iide, wontti tamaan eexxiyaa dem-bbaa maataa mayizziyawe, hinttena unttuwaappe aathiide wooti mayizzennee? ³¹ Simmi, ‘Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushanee? Woy ayaa mayyanee?’ yaagiide hirggoppite. ³² Ayissi gooppe, he ubbabaa Xoossaa amanennawanttu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu eree. ³³ Shin kasetiide, Xoossaa kawutethaanne A xillotethaa koyyite; I hinttenttoo he ubbabaa immana. ³⁴ Hewaa diraw, wonttibaassi hirggoppite; ayissi gooppe, wontti gallassay barew hirggana; gallassaa ubbawukka A huuphew gidiyaa waayyii de7ee.

7

Hara Asaa Bolla Pirddanaw Koshshenna (Luq 6:37-42)

¹ “Xoossay hinttenttu bolla pirddenna mala, hintteikka haratuwaa bolla pirddoppite. ² Ayissi gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pirddiyaawaadan, Xoossay hinttenttu bolla pirddana; qassi hinttenttu haratuwaassi immanaw makkiyaabaan I hinttew makkana. ³ Ne ayfiyan de7iyaa tuussaa be7akka; shin ne ishaa ayfiyan de7iyaa suullaa ayissi xeellay? ⁴ Woy ne ayfiyan tuussay de7ishshin, neeni ne ishaa, ‘Taani ne ayfiyaappe suullaa kessoo’ waanaade gaanaw danddayay? ⁵ Laa ha lo77uwaa malatiyaa iitaw! Kasetaa de ne ayfiyaappe tuussaa kessadigga; hewaappe guyyiyan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

⁶ “Geeshshabaa kanatuwassi immoppite; untunttu guyye simmiide, hinttena sa77ana. Qassi inqquwaa geetettiya hinttenttu al77o shuchchaa gudunthatuwaa sinthan oloppite; untunttu barenttu gediyan yedhdhana.

Woossite, Koyyite, Kariyaakko Yiide Xeesite (Luq 11:9-13)

⁷ “Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide xeesite; hinttew penggi dooyettana. ⁸ Ayissi gooppe, woossiyaa ubbay akkana; koyyiyaa uray demmana; qassi kariyaakko yiide xeesiyaa uraw penggi dooyettana. ⁹ Woy hinttenttu gidдон bare na7ay, ‘Ukithaa imma’ gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de7ii? ¹⁰ Qassi, ‘Moliyaa imma’ gooppe, aw shooshshaa immanawee? ¹¹ Hinttenttu iita gidiidde, hinttenttu naanatuwassi lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyaawanttussi lo77obaa wooti darissi immennee!

¹²“Hewaa diraw, hara asay hinttew oothanaw koyyiyaa ub-babaa hinttekka asaw oothite; ayissi gooppe, Muse higgiiyaa bilethaynne nabatuu tamaarissiyaawe hawaa.

Un77a Penggiyaabaa
(Luq 13:24)

¹³“Un77a penggiyaanna gelite. Ayissi gooppe, bayethaw afiyaa penggi aakuwaa; ogiikka woggaa. Hewaanna geliyaa asaykka cora.

¹⁴“Shin, de7oo afiyaa penggi un77a; ogiikka xunthaa. Qassi hewaa demmiyaawanttukka guutha.

Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-44)

¹⁵“Bolla bagganna dorssaa malatiide, hinttekko yiyaa worddo nabatuwaappe naagettite; shin untunttu garssa bagganna wallatuwaa mala. ¹⁶Untunttu ayfiya ayfiyaawaan hintte untuntta erana; agunthay woddenthaa ayfiyaa ayfenna; gomi77oriikka kookiyaa ayfiyaa ayfenna. ¹⁷Hewaadankka, lo77o mithaa ubbay lo77o ayfiya ayfee; shin iita mithay iita ayfiyaa ayfee. ¹⁸Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfanaw danddayenna; qassi iita mithaykka lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ¹⁹Lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana. ²⁰Hewaa diraw, hintte untunttu ayfiyaa ayfiyaawaan untuntta eranita.

²¹“Saluwan de7iyaa Ta Aabbu geeddawaa oothiyaa uray saluwaa kawutethaa gelanaappe attin, ‘Godaw, Godaw’ giyaa ubbay gelenna. ²²Pirdda gallassi daro asay taana, ‘Godaw, Godaw, nuuni ne sunthan Xoossay kiittowaa odibeykkoo? Ne sunthan xalahatuwaa kessibeykkoo? Qassi nuuni Xoossay oothiyaa maalalissiyaabaa ne sunthaan oothibeykkoo?’ yaaganawantta. ²³Taani he wode untuntta, ‘Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa oothiyaawanttu hintte ta matappe haakkite’ yaagana.

Laa77u Mala Gollatuwaa
(Luq 6:47-49)

²⁴“Hewaa diraw, hawaa ta qaalaa sisiide oothiyaa ub-bay mino zaallaa bolla bare golliya keexxeedda wozanaama asaa mala. ²⁵Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugeedda. Shin golli mino zaallaa bolla keexetteedda diraw, kunddibeenna.

²⁶“Hawaa ta qaalaa sisiide oothenna asay ubbay, bare golliya shafiyaa bolla keexxeedda booza asaa mala. ²⁷Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya

sugina, golli ellekka kunddeedda. He golli wolqqaama kund-dethaa kunddeedda.”

²⁸ Yesuusi bare haasayiyawaa wursseedda wode, asay I tamarissiyawaan maalalletteeddino. ²⁹ Ayissi gooppe, I untuntta tamarissiidde, Muse higgsiya tamarissiyaawantudaan gidennaan, maatay de7iyaa asaadan tamarisso di-raasa.

8

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda (Mar 1:40-45; Luq 5:12-16)

¹ Yesuusi deriyaappe wodhdheedda wode, cora asay A kaalleedda. ² He wode oolluu * oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Godaw, ne shene gidooppe, taana pathaade geeshshanaw danddayaa” yaageedda.

³ Yesuusi bare kushiyaa yeddi A bochchiide, “Taani koyyay; paxaade geeyya!” yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda. ⁴ Yesuusi A, “Simmi hawaa oossinne odoppa; shin qeesaakko baade ne paxaade geeyyeeddawaa A bessa; ne paxaade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwaa Xoossaw yarshsha” yaageedda.

Yesuusi Xeetuwwa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda (Luq 7:1-10)

⁵⁻⁶ Yesuusi Qifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade Xeetuwwa Kaappuu aakko yiide, “Ta Godaw, ta qoomaa bollay gunddina, daro sakettiidde, soyin giseedda; hayyagodo taw pathaarikki” yaagi woosseedda.

⁷ Yesuusi, “Taani baade A pathana” yaageedda.

⁸ Shin xeetuwwa kaappuu zaariide, “Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw taw bessenna; shin neeni qaalaa xalalaa haasaya; ta qoomay paxanawaa. ⁹ Ayissi gooppe, taani taappe bollanna de7iyaawantoo eeno giyaa asa; qassi taappe garssaanna wottaaddaratuu de7iino. Taani ittuwwa, ‘Ba!’ gooppe bee; qassi yokkuwaa, ‘Haaya!’ gooppe yee; ta qoomaa, ‘Hawaa ootha!’ gooppe oothee” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi hewaa siseedda wode maalallettiide, barena kaalliyaa asaa, “Taani hinttew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Isra7eeliya gadiyankka be7abeykke. ¹¹ Cora asay awayfi doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraahaamonna, Yisaaqannanne Yayiqoobanna saluwaa kawutethaa gayitaan ittippe

* **8:2** Oolluu oyqqeedda asaa bollay booxxee. Hawe sakkiyaa asay hewode de7uwan asaanna de7iyaa wogaa ubbaappe shaakettiide de7ee. Qaykka geeshsha gidenna geetettiide hara asaan xeesettee. **8:4** Wog 14:1-32

uttanawantta yaagay. ¹² Shin kawutethaan de7anaw bessiyaa asay wolqqaama dhumaa garssa kare olettana; hewaan untunttu yeekkananne barenttu achchaa dhaqanawantta” yaageedda.

¹³ Hewaappe kaalla Yesuusi xeetuwa kaappuwaa, “Ne soy ba; neeni ammaneeddawaadan new hano” yaageedda; xee-tuwaa kaappuwaa qoomay he saatyankka paxi aggeedda.

*Yesuusi Cora Asatuwa Untunttu Harggiyaappe Patheedda
(Mar 1:29-34; Luq 4:38-41)*

¹⁴ Yesuusi Phexiroosa soy biide, A bollotatta qoxuwaa harggaade giseeddawunno be7eedda. ¹⁵ Izi kushiyaa Yesuusi bochchina, qoxuu izo bashi aggeedda; izakka denddaade aw miyaabaa giigissaaddu.

¹⁶⁻¹⁷ Sa7ay omarsseedda wode, asay iita ayyaanatu oyqqeedda cora asaa Yesuusakko aheedda; nabiyyaa Iisiyaasi, “I nu daaburaa barew akkeedda; qassi nu harggiyaakka tookkeedda” yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwaa bare qaalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patheedda.

*Yesuusa Kaalliyaawantta Gakkiiya Metuwaa
(Luq 9:57-62)*

¹⁸ Yesuusi cora asay bare yuushshuwaan de7iyaawantta be7iide, abbaappe hefintha pinnana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. ¹⁹ Hewaappe guyyiyaan Muse higgiyaa tamarissiyaa ittuu aakko yiide, “Tamarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

²⁰ Yesuusi A, “Worakanatuwassi ollay de7ee; kafatuwaas-sikka keethay de7ee; shin Taw, Asaa Na7aw, shemppa akkiyaasaykka baawa” yaageedda.

²¹ Qassi kaalliyaawanttuppe ittuu Yesuusa, “Godaw, taani sinthata baade ta aabba mooganaw ba yaagaarikkii” yaageedda.

²² Shin Yesuusi A, “Neeeni taana kaalla; hayqqeeddawanntu barenttu anhaa moogino” yaageedda.

*Yesuusi Gotuwanne Beetaa Co77u Ootheedda
(Mar 4:35-41; Luq 8:22-25)*

²³ Yesuusi wonggiriyaan geloode, A kaalliyaawanttu aananna beeddino. ²⁴ Beetay wonggiriyyaa mittana gakkanaw, abbaan wolqqaama hobbii denddeedda; shin Yesuusi gemi77isheedda. ²⁵ A kaalliyaawanttu aakko biide, gemi77ishuwaappe dentheeddino; hewaappe simmiide

A, “Godaw, nuuni dhayeetto; nuuna ashshaarikkii” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi untuntunta, “Ha ammanuu pacceeddawanttoo, ayissi yayyiitee?” yaageedda. Hewaappe guyyiyan denddiide, gotuwanne beetaa aggite giina, gotuunne beetay co77u geedda.

²⁷ Asay maalalettiide, “Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?” yaageeddino.

Yesuusi Iita Ayyanay Oyqqeedda Laa77u Asatuwaa Patheedda

(Mar 5:1-20; Luq 8:26-39)

²⁸ Yesuusi Galiilaa abbaappe hefinthan de7iyaa Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyqqeedda laa77u asatuu he gadiyaan de7iyaawanttu duufuwaappe kesiide, aananna gaketteeddino. Untunttu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aadhhdhanaw dand-dayibeenna. ²⁹ Untunttu barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Xoossaa Na7aw, nuunanna new ayi allaalli de7ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?” yaageeddino.

³⁰ Untunttuppe laafaa haakkiyaasan gudunthaa wudii heemettee. ³¹ Iita ayyanatuu Yesuusa, “Neeni nuuna kessiyawaa gidoope, hini gudunthaa wudiyaa giddo yeddaarkkii” yaagiide woosseeddino.

³² Yesuusi untuntunta, “Biite!” giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, gudunthatuwan geleeddino. Gudunthaa wudii ubbay kakaa lanqqiyanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeeddino.

³³ Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyanatuu oyqqeedda asatuu haneeddabaa ubbaa odeeddino. ³⁴ Hewaa siseedda katamaan de7iyaa asay ubbay Yesuusanna gaketanaw ke-seeddino; A be7eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

9

Yesuusi Bollay Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mar 2:1-12; Luq 5:17-26)

¹ Hawaappe kaalla Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. ² Amareedda asay bollay gunddeeddda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu ammanuwaa be7iide, bollay gunddeeddda bitaniyaa, “Ta na7aw, yayyoppa; ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

³ Higgiiyaa tamarissiyaawanttuppe ittu ittu barenttu wozanaan, “Laa ha bitani Xoossaa bolla iitabaa haasayeettee!” yaagi qoppeeddino.

⁴ Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte wozanaan hawa mala iitabaa ayissi qoppiitee? ⁵ ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ yaagiyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade hametta’ yaagiyaawe matee? ⁶ Shin sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na7aw, maatay de7iyaawaa taani hinttena erissana” yaagiide, hewaappe guyye I he bollay gunddeedda bitaniyaa, “Dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba” yaageedda.

⁷ Gunddeedda bitaniikka denddi eqqiide, bare golle beedda. ⁸ Shin daro asay hewaa be7iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Maatoossa Xeeseedda
(*Mar 2:13-17; Luq 5:27-32*)

⁹ Yesuusi hewaanna aadhhiidde, Maatoossa yaagiyaawe qaraxaa qanxxiyaa saan utteeddawaa demmiide A, “Taana kaalla” yaageedda.

Maatoossikka denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁰ Yesuusi Maatoossa gollen qumaa maanaw utti de7ishshin, qaraxaa akkiya cora asaynne nagaranchchatuu yiide, aanannanne A kaalliyawantunna ittippe gayitaan utteeddino. ¹¹ Itti itti Parisaawatuu hewaa be7iide, Yesuusa kaalliyawantta, “Hinttena tamarissiyaawe qaraxaa qanxxiyaawantunanne nagaranchchatuwanna qumaa ayissi ittippe mii?” yaageeddino.

¹² Shin Yesuusi untunttu yaagiyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwaassappe attin, paxatuwaassi aakimii koshshenna. ¹³ Shin hinttenttu biide, Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayissi gooppe, taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaageedda.

Xoomaabaa Oochcheedda Ooshaa
(*Mar 2:18-22; Luq 5:33-39*)

¹⁴ He wode Yohaannisa kaalliyawanttu Yesuusakko yiide, “Nuuninne Parisaawatuu ubba wode xoomheetto; shin neena kaalliyawanttu ayissi xoomikkino?” yaagiide A oochcheeddino.

¹⁵ Yesuusi untuntta, “Bullachchaa yeedda asay machchatto akkiyawe barenttunna de7ishshin, kayyottanaw danddayiino? Danddayikkino; shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaana; untunttu he wode xoomanawantta” yaageedda.

¹⁶ “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothiide sikkiyaa asay baawa; ayissi gooppe, ooratha dhefii eca mayuwaa

peedhereethana; peedhethaykka kasewaappe daranawaa. ¹⁷ Ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa. Shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwaan naa77anaw bessee; laa77uukka baykkino” yaageedda.

Yaa7iroosa Naattibaanne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishirattibaa

(*Mar 5:21-43; Luq 8:40-56*)

¹⁸ Yesuusi untunttoo hewaa odishshin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Ta naatta ha77i hayqqaaddu; shin neeni yaade ne kushiyyaa izi bolla wothaarikkii; iza de7uwaan de7anawunnu” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi denddiide, barena kaalliyawanttunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda. ²⁰ He wode tammanne laa77u laythaa kumenthaa, izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiiqaade, Yesuusa mayuwaa macaraa bochchaaddu. ²¹ Hawaa iza udowe, iza bare wozanaan, “Taani A mayuwaa xalalaa bochchantto paxana” yaagaade qoppaaddu.

²² Shin Yesuusi yuuyyi izo xeelliide, “Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patheedda” yaageedda. He man77iyankka mishiratta paxaa aggaaddu.

²³ Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakkeedda wode, yeekuwan dinkkaa punniyaa asaanne yeekkiyaa asaa be7iide, ²⁴ “Kare kesite; guutha naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda. Hewaappe guyyiyan asay A bolla darii miicceedda. ²⁵ Shin cora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyan, golle geliide, naatti kushiyyaa oyqqeedda; naattakka dendda aggaaddu. ²⁶ He waarii, he man77iyankka he gadiyan ubbaan sisettedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

²⁷ Yesuusi hewaanna aadhdhiide biyaa wode, laa77u qooqatuu barenttu gaalaa dhoqqu udiide, “Daawite na7aw, nuuna maaraarikki” yaagiidde A kaalleeddino.

²⁸ Yesuusi golle geleeddda wode, qooqatuu aakko yeeddino; Yesuusi untuntta, “Taani hawaa oothanaw dand-dayiyaawaa ammaniitee?” yaageedda.

Untunttu, “E Godaw” yaagi zaareeddino.

²⁹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untunttu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untuntta, “Hinttew hinttenttu amanuwaadan hano” yaageedda. ³⁰ Untunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi untunttoo, “Hawaa oossinne odoppite”

yaagiide minissiide odeedda. ³¹ Shin untunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino.

Yesuusi Itti Duudiyaa Patheedda

³² Untunttu kesiide biya wode, amareedda asay iita ayyanay oyqqina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. ³³ Yesuusi iita ayyaanaa kesseeddawaappe guyyiyan, duude bitani haasayeedda. Asay, “Hawe oorathabaa; hawaa malabay Isra7eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna” yaagi maalaletteeddino.

³⁴ Shin Parisaawatu, “I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolqqaan xalahatuwaa kessee” yaageeddino.

Yesuusi Asaassi Qaretteedda

³⁵ Yesuusi untuntta Ayihuda woosa golletuwan tamaaris-siiddenne kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, wogga katamatuwaninne qeeri katamatuwaa ubbaan yuuyyeedda. ³⁶ Cora asaa be7iide, heemmiyaa asay baynna dorssaadan asay hirggettiyaa dirawunne asaa maadiyaabay baynna diraw, asaw qaretteedda. ³⁷ Yaatiide barena kaalliyawantta, “Qoychchaw g akka kathay dara; shin cakkiyaa asay guutha. ³⁸ Simmi kathaa Goday kathaa cakkanaw oosanchchatuwaa yeddana mala, A woossite” yaageedda.

10

*Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77u Asatuwaabaa
(Mar 3:13-19; Luq 6:12-16)*

¹ Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta xeesiide, untunttu iita ayyaanaa kessana mala, qassi harggiyaa ubbaanne sakuwaa ubbaa pathana mala, untunttoo maataa immeedda. ² Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay, koyrowe Phexiroosa geetettiyaa Simoonanne A ishaa Inddiraasa, Zabiddiyoosa naanaa, Yayiqoobanne Yohaannisa, ³ Piliphphoosa, Barttalamoosa, Toomaasa, qaraxaa akkiya Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqoobanne Taadoosa; ⁴ bare gadew qarettiyaa Simoonanne Yesuusa aathi immeedda Asqorootu Yihudaa.

*Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77atuu Tamaarissanaw
Kiitetteeddino
(Mar 6:7-13; Luq 9:1-6)*

⁵ Yesuusi ha tammanne laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; qassi Samaaretuwaa katamaakka geloppite;

6 hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Isra7eeliya asaakko 7 biide, 'Saluwaa kawutethay mateedda' yaagiide odite. 8 Hargganchchatuwaa pathite; anhaa hayquwaappe denthite; oolluu oyqqeeddawannta pathite; iita ayyanatuwakka kessite. Hinttenttu coo akkeeddita; coo immite. 9 Worqqa woy biraa woy santtimiyaa hinttenttu kiisiyan oyqqoppite; 10 woy ogew qarcciitiyaa, woy laa7ethiyaa mayuwaa, woy caammaa woy xam77aa oyqqoppite. Ayissi gooppe, oosanchchaw koshshiyaabay qumaa.

11 "Hinttenttu geliyaa katamaan woy qeeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonento akeekan xomoosite; hinttenttu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan uttite. 12 Qassi golle geliidde sarotite. 13 He gollen de7iyaa asay hinttena mokkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay untuntta gakko. Shin untunttu hinttena morkkennaan ixkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay hinttew guyye simmo. 14 Qassi itti itti golli woy katamay hinttena morkkennaan woy hinttenttu odiyaawaa sisennaan ixkooppe, he gollepppe woy he katamaappe kesiidde, hinttenttu gediyaappe baanaa shocite. 15 Taani hinttew tumuwaa oday; Xoossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamoora katamaa asaw pirddaa kawushissana.

*Goday Yaanaappe Kasetiide, Yederssuunne Metuu Hanana
(Mar 13:9-13; Luq 21:12-17)*

16 "Be7ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan cincca gidite; qassi haraphphiyaadan, ashikke gidite. 17 Shin asaappe nagettite. Ayissi gooppe, asay hinttena pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa golletuwaanikka hinttena lissuwan peeddana. 18 Gadiyaa ayissiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthaan ta diraw hinttenttu eqqiide, untunttussinne Ayihuda gidenna asaa sinthaan taw markka gidanita. 19 Shin untunttu hinttena pirddaw aathiyaa wode, hinttenttu haasayanabaa he saatiyaan Xoossay hinttew immiya diraw, hinttenttu gaanabawunne woy waagiide haasayanenttonne hirggoppite. 20 Ayissi gooppe, hinttenttun aqiide haasayiyaawe hinttenttu Aawuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.

²¹ “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla denddiide, untuntta wodhissana. ²² Qassi asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wursethay gakkanaw gencciyaawe attanawaa. ²³ Untunttu hinttena itti katamaappe yeder-sooppe, hara katamaa biite. Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na7ay, yaana gakkanaw, hinttenttu hintte oosuwaa Isra7eeliyaa katamaa ubbaan oothiide wurssikkita.

²⁴ “Tamaariyaawe barena tamaariyyaawaappe dareenna; qoomaykka bare godaappe dareenna. ²⁵ Tamaariyaawe barena tamaariyyaawaa keena gidiyaawe, qoomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; untunttu golle godaa Bi7eel-Zeebula giide xeesooppe, A golle asaa waagi xeesaneeshsha!

Oossi Yayyanaw Bessintto
(Luq 12:2-7)

²⁶ “Simmi asaassi yayyoppite; ayissi gooppe, genthi wotheeddabay qoncciyaa kesennaan attenna; qoseeddabaykka erettennaan attenna. ²⁷ Taani hinttenttoo dhumaani odiyaabaa poo7uwan haasayite; hinttew haythaan saasukkiide odeeddawaa, dhoqqa saan awaayyite. ²⁸ Ashuwaa wodhiyaawanttoo yayyoppite; untunttu, shemppuwaa wodhanaw danddaykkino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan dhayissanaw danddayiyaa Xoossaassi yayyite. ²⁹ Laa77u suunniyaa kafatuu santtimiyaan zali77ettikkinoo? Hinttenttu Aawuwaa sheniyaa gidana dhayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe ittinnakka sa7aan wodhdhaade bayukku. ³⁰ Shin haray atto, hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka payduwaan de7ee. ³¹ Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttenttu aadhdiita.

Kiristtoosabaa Markkattanaw Bessee
(Luq 12:8-9)

³² “Hewaa diraw, asaa sinthaan tabaa markkattiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwan de7iya ta Aabbu sinthan markkattana; ³³ shin asaa sinthaan taana kaddiyaa oonanne taanikka qassi saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan A kaddana.

³⁴ “Taani sa7aassi sarotethaa ahanaw yeeddawaa hinttessi malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotethaa ahanaw yabeykke. ³⁵ Ayissi gooppe, taani na7aa A aabbuppe, naatto izi daayippe, na7aa machchattokka izi

bollotattippe shaakkanaw yaaddi; ³⁶ asaassi morkketuu A golle asatuwaa gidanawantta.

³⁷ “Bare aabba woy bare daayo taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna; bare attuma na7aa woy bare macca naatto taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁸ Bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁹ Bare shempuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shempuwaa bayizziyaawe ashshanawaa.

⁴⁰ “Hinttentta mokkiyaawe taana mokkee; qassi taana mokkiyaawe taana kiitteeddawaa mokkee. ⁴¹ Nabiyyaa, nabiyyaa sunthaan mokkiyaawe, nabiyyaa gatiyaa aananna gishettanawaa; qassi xilluwaa, xilluwaa sunthaan mokkiyaawe, xilluwaa gatiyaa aananna gishettanawaa. ⁴² Ooninne ha taana kaalliyawanttuppe guuxxiyaa ittoo, haray atto buliyaa haathaa xalalaa ushanaw immooppekka, taani hinttenttoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana” yaageedda.

11

Xammaqiyaa Yohaannisappe Yesuusakko Kiitetteedda Asatuwaa
(Luq 7:18-35)

¹ Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamarissanawunne odanaw beedda.

² Xammaqiyaa Yohaannisi qasho gollen de7iidde, Yesuusi ootheeddawaa sisiide, barena kaalliyawantta aakko kiittiide, ³ “Yaanawe neeneeyee? Woy haraa naagane?” yaagi oochchanaadan udeedda.

⁴ Yesuusi zaariide, untunttoo hawadaan yaageedda; “Biide hinttenttu be7iyaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; ⁵ qooqatuu xeelliino; wobbatuu hamettiino; oolluu oyqqeeddawanttu paxiide geeyyiino; * tullatuu sisiino; hayqqeeddawanttu denddiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishiraachchuwaa sisiino. ⁶ Tabaa sidhenna uray anjjetteddaawaa” yaageedda.

⁷ Yohaannisa kaalliyawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqeedda asaassi hawaadan yaagi haasayeedda; “Ayaa be7anaw asay de7enna mela biittaa keseed-ditee? Carkkuu qaathiyaa maqqaa be7anaw keseedditee? ⁸ Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeedda bitaniyaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa

10:35 Mik 7:6 * **11:5** Paxiide geeyyiino giyaawaa loythi akeekanaw 8:2 xadenna de7iyaa bileethaan xaafetteeddawaa be7ana danddayettee. **11:5** Isa 35:5-6; 61:1

mayuwaa mayyeeddawanttu kaatatuwaa gollen de7iino.
⁹ Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Nabiya be7anaw
 keseedditee? E, Taani hinttew oday; nabiyaaappekka aadh-
 hiyaawaa be7eeddita. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafan,
 ‘Xoossay, “Be7a, taani kiittiyaawaa
 neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa giigissanawaa” yaageedda
 geetettiide Yohaannisabay xaafetteedda. ¹¹ Taani
 hinttenttoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda
 asaa ubbaan Xammaqiya Yohaannisappe aadhdhiyaawe
 ooninne denddibeenna; shin saluwaa kawutethaan
 ubbaappe laafiyaawe aappe aadhdhana. ¹² Xammaqiya
 Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw,
 saluwaa kawutethatta daro naaqaaw; minni
 baaxetiyaawanttu izo demmiino. ¹³ Ayissi gooppe,
 nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodi
 gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; ¹⁴ simmi hinttenttu
 untunttu haasayowaa ammananawaa gidoope, yaanawaa
 geetetteedda Eelaas ha Yohaannisa. ¹⁵ Sisiyaa haythay
 de7iyaawe siso!

¹⁶ “Shin taani ha wodiya asaa ayaanna leemiso?
 Untunttu qocaa uttiyaa naanaa malatiino; untunttu
 barenttu laggethatuwaa xeesiide, ¹⁷ ‘Nuuni hinttenttoo
 hixixiyaa punneeddo; shin duribeykkita; yeekuwa
 yethaakka kesseeddo; shin yeekibeykkita’ yaagiino.
¹⁸ Ayissi gooppe, Yohaannisi xoomiidinne woyiniyaa eessaa
 ushennaan yiina untunttu, ‘A bolla iita ayyanay de7ee’
 yaageeddino. ¹⁹ Taani, Asaa Na7ay, maaddenne ushaadde
 yiina, untunttu taana, ‘Ha nafisaamaanne woyiniyaa eessaa
 ushiyaawaa be7ite; qaraxaa qanxxiyaawanttunne
 nagaranchchatuwanna siiqettee’ yaagiino; shin Xoossaa
 aadhdheedda eratethay bare oosuwaan tuma gidiide
 beettee” yaageedda.

*Ammanennaan Ixxeedda Diraw Toshetteedda
 Katamatuwaa
 (Luq 10:13-15)*

²⁰ Hewaappe guyyian, Yesuusi bare malaataappe dariya
 baggaa ootheedda katamatuwaan de7iya asay barenttu na-
 garaappe simmibeenna diraw, untunttu hawadaan yaagi-
 ide, toshiyaa doommeedda; ²¹ “Koraaziine katamaw, new
 aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayissi
 gooppe, hinttenttu bolla Xoossay ootheedda malaatay Xi-
 iroosa katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gid-
 into, untunttu maaqiya mayyiide, bidintha okettiide,

beni barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ²² Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay hintteppe Xiirsoosa katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana. ²³ Qassi Qifirinaahooma katamaw, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddii? Neeni Si7ooliyaa duge yegetana; ayissi gooppe, ne bolla Xoossay ootheedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaassikka de7anawaashshin. ²⁴ Taani hinttew oday; pirddaa gallassi Xoossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana” yaageedda.

Yesuusan Shemppuwaa Demmiyaawaa
(Luq 10:21-22)

²⁵ Yesuusi he wode zaariide, hawadaan yaageedda; “Ta Aabboo, saluwaa sa7aa Godaw, neeni hawaa aadhdheedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe genthaade, erenna naanatuwassii qonccisseedda diraw, neena galatay; ²⁶ E ta Aabboo, ayissi gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda.

²⁷ “Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ay Aawuwaa qonccisanaw koyyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna.

²⁸ “Daaburanchchatoo, deexuwaa tookkowanttoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana. ²⁹ Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mithaan waaxettite; taappe tamarite; hinttenttu sheemppuwassikka hintte shemppuwaa demmana. ³⁰ Ayissi gooppe, ta morgge mithay giigaa; qassi taani hinttentta toosseeddaweikka kawushsha” yaageedda.

12

Sambbataabaassi Shiiqeedda Ooshaa
(Mar 2:23-28; Luq 6:1-5)

¹ Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha bangгаа gidonna aadhdhishshin A kaalliyaawanttu koshattiide, tisha bangгаа duuthiide, muussaa doommeeddino. ² Shin Parisaawatuu hewaa be7iide Yesuusa, “Be7a, neena kaalliyawanttu Sambbata gallassi oothanaw woga gidennabaa oothiino” yaageeddino.

³ Shin Yesuusi untunttussi hawadaan yaageedda; “Daawitenne aananna de7iyaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootheeddawaa nabbabibeykkitee? ⁴ Daawite Xoossaa golle geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, iinne

aananna de7iyaawanttu maanaw woga gidenna Xoossaassi yarshsheedda qumaa meedda. ⁵ Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Golliyan de7iya qeesatuu Sambbataa wogaa menthiyaawaa, qassi untuntussi hewe bayizzo gidennawaa Muse higgayan nabbabibeykkitee? ⁶ Shin taani hintte woday; Geeshsha Golliyaappe aadhdiyaawe hawaan de7ee. ⁷ Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu eriitentto, bayizzuu bayinna asaa bolla pirdikkita. ⁸ Ayissi gooppe, taani, Asaa Na7ay, Sambbataa Godaa” yaageedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mar 3:1-6; Luq 6:6-11)

⁹ Yesuusi hewaappe dendiide, Ayihuda woosa golle beedda. ¹⁰ Hewaan kushii gunddeedda itti bitani de7ee; Yesuusa mootanaw gaasuwaawaa koyyiyaa asatuu, “Sambbataan, hargganchchaa pathiyaawe wogee?” yaagiide A oochcheeddino.

¹¹ Yesuusi untunttu, “Hinttenttu gidon itti dorssay de7iya uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddoope, oyqqiide kessennawe oone? ¹² Yaatina, asay dorssaappe wooti loythiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo77obaa oothiyaawe woga” yaageedda. ¹³ Hewaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiyaa pididi ootha” yaagina bitani pididi oothowaappe guyyiyan, A kushii yokko kushiyaawadankka paxi aggeedda. ¹⁴ Shin Parisaawatuu kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto maqqetteeddino.

Xoossay Dooreedda Ayilliyaa

¹⁵ Shin Yesuusi untunttu zoretaa eriide, hewaappe aggiide biya wode, daro asay A kaalleedda; harggeedda ubbaa patheedda. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossay nabiyaawaa Isiyaasa bagganna odeeddawe polettana mala, Yesuusi asatuwassi, “Tabaa hara asaassi odoppite” yaageedda. ¹⁸ Xoossay Isiyaasa bagganna hawadaan yaageedda;

“Taani dooreedda ta ayillii,

taani siiqiyaawaa, taana nashechchiyaawe haweku.

Taani ta Ayyaanaa A bolla wothana.

I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa.

¹⁹ I palumettenna; woy waasseenna.

Bare qaalaakka ogiyaan sissenna.

²⁰ Suure pirdday xooni kesana gakkanaw,

tincetteedda maqqaa menthenna*
 qassi cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna.
²¹ Ayihuda gidenna asay ubbay
 aabolla barenttu hidootaa wothana”
 yaageedda.

Yesuusabaanne Bi7eel-Zeebulabaa
(Mar 3:20-30; Luq 11:14-23)

²² Hewaappe guyyiyan, amareedda asatuu iita ayyanay oyyqina duudeedda itti qooqa bitaniyaa Yesuusakko aheed-dino; Yesuusi he duude bitaniyaa patheedda; bitaniikka haasayaanne xeelaa doommeedda. ²³ Asay ubbay maalalettiide, “Laa hawe Daawite na7aa gidanddeeshsha?” yaageed-dino.

²⁴ Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, “Ha bitani iita ayyaanatuwaa kaappuu ‘Bi7eel-Zeebuli’ barew wolqqaa immina, xalahatuwaa kessee” yaageeddino.

²⁵ Shin Yesuusi untuntu qofaa eriide, untunta hawadaan yaageedda; “Bare gidдон shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayana; qassi bare gidдон shaakettiyaa katamay woy gollen de7iyaa asaykka minnenna. ²⁶ Qassi Seexaanay Seexaanaa kessiyaawaa gidoope, bare gidдон shaakettee; yaatina, A kawutethay waaniide minni eqqanawee? ²⁷ Taw Bi7eel-Zeebuli wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidoope, hinttenttu asaw wolqqaa ooni immina xalahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, untuntu hintte bolla pirddana. ²⁸ Shin Xoossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaawaa gidoope, simmi Xoossaa kawutethay hintte bolla yidiggeedda.

²⁹ “Woy asay kasetiide, wolqqaama asaa qachchennaan de7iidde, A golle geliide, A miishshaa bonqqanaw waaniide danddayii? Qachcheeddawaappe guyyiyan, A miishshaa bonqqanaw danddayee.

³⁰ “Ta bagga gidenna uray tawaa ixxee; qassi taananna ittippe shiishshennawe laalee. ³¹ Hewaa diraw, taani hinttew oday; Xoossay asaw ay nagaraa gidinakka, qassi ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa boriyaawaa atto geenna. ³² Ta bolla, Asaa Na7aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne Xoossay atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa7aan gidina, saluwankka Xoossay atto geenna.

* **12:20** A@ Tincetteedda maqqaa menthenna; hawaa guussay, maaduu baynawantussinne daaburanchchatuwaassi Yesuusi keekanne garaa guussa. B@ Cuwattiyaa muqaaddaa qunccuutiyaakka I toyissenna guussay, Yesuusi daaburanchchatuwaassi guzuma gidennaadan keeka guussaa.

Lo77o Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-45)

³³ “Lo77o ayfiyaa demmanaw lo77o mithaa dichchanaw bessee; iita mithaa hinttenttu dichchooppe, iita ayfiyaa demmanita; ayissi gooppe, mithay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyawaana. ³⁴ Shooshshatoo, hinttenttu iita gididde, wooti lo77obaa haasayanaw danddayiitee? Ayissi gooppe, doonay wozanaa gidдон kumeeddawaa haasayee. ³⁵ Lo77o asay bare lo77o minjuwaappe lo77obaa kessee; qassi iita asay bare iita minjuwaappe iitabaa kessee. ³⁶ Taani hinttenttoo oday; asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa. ³⁷ Ayissi gooppe, ne haasayay neena xillissana; woy ne haasayay ne bolla pirddissana” yaageedda.

Malaataa Be7anaw Shiiqueedda Ooshaa
(Mar 8:11-12; Luq 11:29-32)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, higgiiya tamaarissiyaa itti itti asayne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, “Tamaarissiyawoo, neeni malaataa oothishshin, nuuni be7anaw koyyeetto” yaageeddino.

³⁹ Shin I zaariide, untuntntoo hawadaan yaageedda; “Ha wodiya asay iitanne Xoossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee; nabiya Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay imettenna. ⁴⁰ Yoonasi wogga moliyaa uluwaan heezzu gallasaanne heezzu qammaa de7eeddawaadan, Asaa Na7aykka, biittaa gidдон heezzu gallasaanne heezzu qammaa de7anawaa. ⁴¹ Nennewe asay Yoonasi odeeddawaan barenttu nagaraappe simmeedda diraw, pirddaa gallassi denddiide, hinttentta mootanawantta; beyte, Yoonasappe aadhdiyaawe hawaan de7ee. ⁴² Duge bagga gadiya kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw sa7aa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa gallassi denddaade, hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aadhdiyaawe hawaan de7ee.

Iita Ayyaanay Asaa Garssa Simmiide Geliyaawaa
(Luq 11:24-26)

⁴³ “Iita ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shempiyaasaa koyyiide, haathay baynna melasaanna yuuyyee; shin demmenna. ⁴⁴ He wode, ‘Taani aggaade yeedda ta golle simmana’ yaagee; simmiide yiyaa wode, gollii mela de7iyaawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa demmee. ⁴⁵ Hewaappe guyyiyan, biide bareppe iitiya laappu hara ayyaanatuwa akkiide yee; he ayyaanatuu geliide, hawaan

de7iino. He bitaniyaa de7uu kasewaappe darii iitee. Ha wodiyaas iita asawukka qassi hewaadan hanana” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa
(*Mar 3:31-35; Luq 8:19-21*)

⁴⁶ Yesuusi daro asaw haasayishshin, A daayanne A ishatuu aananna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino. ⁴⁷ Hewaan de7iyaa asaappe ittuu A, “Ne daayanne ne ishatuu neenanna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino” yaageedda. †

⁴⁸ Shin Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Ta ishatuu oone?” yaageedda. ⁴⁹ Bare kushiyan barena kaalliyaawantukko xorssiide, “Beyte, ta daayanne ta ishatuu hawantushi. ⁵⁰ Ayissi gooppe, saluwan de7iyaa ta Aabbu sheniyaas oothiyaa ubbay, ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

13

Zeriyaawaa Leemisuwaa
(*Mar 4:1-9; Luq 8:4-8*)

¹ Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gaxaan utteedda. ² Daro cora asay bare yuushshuwaan yuuyyi aadhdhiide shiiqina, wonggiriyaas giddo geliide utteedda; asay ubbay abbaa gaxaan eqqeedda. ³ Asaassi leemisuwan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; “Itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴ I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; yaatina kafuu yiide meedda. ⁵ Qassi itti itti zerethay ancco gideedda biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay bayinna diraw, he zerethay ellekka doleedda. ⁶ Shin away keseedda wode carshshay shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw melii aggeedda. ⁷ Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan doleeddawaa agunthay dicciide cuulleedda. ⁸ Itti itti zerethay tu7e biittaan wodhdhiide doleedda; ittuu xeetu ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. ⁹ Sisiyaa haythay de7iyaa uray siso!” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odo Gaasuwaa
(*Mar 4:10-12; Luq 8:9-10*)

¹⁰ Yesuusa kaalliyaawanttu aakko shiiqiide, “Neeni ayissi asaassi leemisuwan oday?” yaageeddino.

¹¹ Yesuusi zaariide, untuntussi hawadaan yaageedda; “Hinttentussi saluwaa kawutethaa xuuraa erussay imetteedda; shin untuntussi imettibeenna. ¹² Ayissi gooppe, de7iyaawoo gujettana; aw daranawaa; shin baynawaa

† 12:47 Itti itti Geeshsha Maxaafaa bileethaan ha payduu baawa.

haray atto, he de7iyaawekka akettanawaa. ¹³ Taani unt-tuntu xeelliidde xeellennawaadan, sisiidde sisennawaadan haniyaa diraw, woy qassi akeekenna diraw untunttoo leemisuwan oday.

¹⁴ “Isiyaasi untunttubaa hawaadan odowe polettanawaa; ‘Hinttenttu sissaa sisana;
shin hinttenttoo gelenna;
hinttenttu xeelaa xeellana;
shin be7ikkita.

¹⁵ Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;
barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.

Hawe baawentto, untunttu barenttu ayfiyan be7ana;
barenttu haythaan sisana;
barenttu wozanankka akeekaanna;
untunttu taakko, Xoossaakko simmana;
taanikka untuntta pathana’
yaagee.

¹⁶ “Shin hinttenttu ayfi xeelliyaa dirawunne hinttenttu haythaykka sisiyaa diraw, hinttenttu anjjetteddawannta.

¹⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatuunne xil-latuu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddino; shin be7ibeykkino. Hinttenttu sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino.

Yesuusi Zeriyaawaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda
(Mar 4:13-20; Luq 8:11-15)

¹⁸ “Simmi kathaa zeriyaawaa leemisuwaa bilethay giyawaa sisite. ¹⁹ Kawutethaa qaalaa sisiide, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wodhdheedda zerethaa mala; xalahiyaa kaappuu yiide, untunttu wozanaan zeretteeddawaa maxi diggee. ²⁰ Ancco biittaan wodhdheedda zerethay qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiyawantta malatee. ²¹ Shin he asatuu ha77issaappe attin, untunttun xaphuu baawa; qaalaa gaasuwan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka dhubetti aggiino. ²² Qassi agunthaa gidдон wodhdheeddawe qaalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa7aa de7uwaassi hirggussaynne duretethaa siiqussay qaalaa cuullee; ha gasuwaan he zerethaykka ayfennaan atti aggee. ²³ Tu7e biittaan zeretteeddawe, qaalaa sisiide, akeekiyaa asaa bessee; ikka ayfee; ittuu xeetuwaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfee” yaageedda.

Zaaringgiyaa Leemisuwaa

²⁴ Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay bare goshshan lo77o zerethaa zereedda bitaniyaa malatee. ²⁵ Shin qamma asay gemi77ishidiggina, A morkkii yiide, zargгаа zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. ²⁶ Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgi he wode beettedda.

²⁷ “A qoomatuu aakko yiide, ‘Godaw, neeni ne goshshan lo77o zerethaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgi haqappe yeeddee?’ yaageeddino.

²⁸ “Hewaappe guyyiyan goday, ‘Hewaa morkkii ootheedda’ yaageedda.

“Qoomatuu, ‘Nuuni biide shoddanaadan dosay?’ yaageeddino.

²⁹ “Shin I, ‘Aggite, zaaringgiyaa hinttenttu shoddiidde, zargгааanna shoddanita. ³⁰ Bochchoppite; qoyciyaa wodii gakkanaw, ittippe diccino. Qoyciyaa wodii gakkooode, taani qoyciyaawantta, kasetiide zaaringgiyaa maxite; tamaan guddanaw pochchiyan pochchiyan qachchite; shin zargгаа shiishshiide diyyiyan qolite’ gaana” yaageedda.

*Sannaaficiyaa Geetettiyaa Mithatti Zerethaa Leemisuwaa
(Mar 4:30-32; Luq 13:18-19)*

³¹ Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya malatee; he mithatti ayfiya asay akkiide, bare goshshan zereedda. ³² He zerethatta hara zerethaa ubbaappe guuxxaw; shin dicceedda wode, hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi qankkaan keexxiyaawaa keena wogga mithaa gidaaddu” yaageedda.

*Irshshuwaa Leemisuwaa
(Luq 13:20-21)*

³³ Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

*Yesuusi Leemisuwan Tamariseedda Gaasuwwaa
(Mar 4:33-34)*

³⁴⁻³⁵ Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwan odeedda; leemisuu baynnaan I ittibaakka odenna; nabii,

“Taani untunttoo haasayiyaa wode,
leemisuwan haasayay.

Alamii medhettoodeppe doommiide
geemmedda yewatuwaa oday”

yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda.

Yesuusi Zaaringgiyaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda

³⁶ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; A kaalliyaa wanttu aakko biide, “Goshshan de7iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa bilethaa nuussi oda” yaageeddino.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Lo77o zerethaa zeriyaawe Asaa Na7aa; ³⁸ goshshay ha alamiyaa; lo77o zerethay Xoossaa kawutethaa asaa; zaaringgi xalahiyaa kaappuwaa naanaa. ³⁹ Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa xalahiyaa; qoychchaa wodii, wodiya wurssethahaa; qassi qoyciyaawanttu kiitanchchatuwaa.

⁴⁰ “Hewaa diraw, zaaringgiyaa maxiide, tamaan guuddiyaawaadan, wodiya wurssethaan hewaa mala gidanawaa. ⁴¹ Asaa Na7ay, kiitanchchatuwaa kiittanawaa; untunttu A kawutethaa gidдон nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa oothiyaawantta maxiide kessanawantta. ⁴² Yaatiide to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta. ⁴³ He wode xillatuu barenttu aabbu kawutethaan awaadan poo7ana. Sisiyaa haythay de7iya uray siso!

Moogetteedda Miishshaa Leemisuwaa

⁴⁴ “Saluwaa kawutethay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitani he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiide biide, barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, he goshshaa shammeedda.

Inquwaa Geetettiyaa Daro Al77o Shuchchaa Leemisuwaa

⁴⁵ “Qassi saluwaa kawutethay inquwaa geetettiyaa daro al77o shuchchaa shammanaw koyyiyaa zali77anchchaa malatee. ⁴⁶ He zali77anchchay daro al77o inquwaa demmiide, biide barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, A shammeedda.

Dabbaa Leemisuwaa

⁴⁷ “Qassi saluwaa kawutethay ubba qommo moliyaa oyqqiyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee. ⁴⁸ Molii dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyqqiyaa asatuu abbaappe gaxaa kesiide utteeddino; yaatiide lo77o moliyaa qoriide, yeggiyaa miishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino. ⁴⁹ Wodiya wurssethaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaa xillatuwaa gidoope qoriide, ⁵⁰ to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta.

⁵¹ “Hawe ubbay hinttentoo geleeddee?” yaagiide untunttu oochcheedda.

Untunttu, “E,” yaageeddino.

⁵² I, “Hewaa diraw, saluwaa kawutethaa xuuraa loythi eriyaa, higgiiyaa tamarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotheedda golliyaappe ooratha miishshaanne eca miishshaa shaakki kessiyaa izawa malatee” yaagi zaareedda.

Naazireeten Yesuusa Gakkeedda Ixuwa
(*Mar 6:1-6; Luq 4:16-30*)

⁵³ Yesuusi ha leemisatuwaa odi wurssowaappe guyyiyan, hewaappe denddiide, ⁵⁴ bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamarissiyaawaa siseedda asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; “Hawe ha aadho eratethaanne Xoossay oothiyaa malaataa oothanaw wolqqaa haqappe akkeeddee? ⁵⁵ Hawe anaaxiyaa na7aa gidennee? A daaya Mayraamo gidekkee? A ishatuu Yayiqoobaa, Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo? ⁵⁶ A michchatuu ubbay nuunanna de7ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa haqappe demmeeddee?” yaageeddino. ⁵⁷ Unttuntu I giyaabaa akkennaan ixceeddino.

Shin Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchettee” yaageedda. ⁵⁸ Unttuntu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan oothibeenna.

14

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa
(*Mar 6:14-29; Luq 9:7-9*)

¹ He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesu-usabaa siseedda; ² yaatiide bare qoomatuwaassi, “Hawe hayquwaappe denddeedda Xammaqiyaa Yohaannisa; Xoossay oothiyaa wolqqama malaataa I oothiyaawe hewaassa” yaageedda.

³ Ayissi gooppe, Heroodisi bare ishaa Piliphphoosa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oythi qashissiide, qasho gollen yeggi wotheedda. ⁴ Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee” yaageedda. ⁵ Heroodisi Yohaannisa wodhanaw koyyeedda; shin Yihudaa asay nabiyaadan Yohaannisa xeelleedda diraw, asaw yayyeedda.

⁶ Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sinthaan duraade Heroodisa nashechchaw. ⁷ Heroodisi naatto, “Neena lo77eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immana” yaagiide iziw caaqqeedda. ⁸ Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa ha wociitiyaan wothaade taw imma” yaagaaddu. ⁹ Kaatii

aw qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imathaa diraw, iziw Yohaannisa huuphii imettana mala azazeedda. ¹⁰ Kaatii kiittiide, Yohaannisa goodhiyaa qasho gollen muucisseedda. ¹¹ Huuphiyaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeeddino; naatta he huuphiyaa bare aattikko afaaddu. ¹² Yohaannisa kaalliyaawanttu yiide, A anhaa afide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mar 6:30-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

¹³ Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka asay baynnasaa beedda; asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gediyan A kaalleeddino. ¹⁴ Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be7iide, he asaw qaretteedda; yaatiide untuntunna de7iyaa hargganchchatuwaa patheedda.

¹⁵ Sa7ay omarrsiyaa wode, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynnasaa; ha77i sa7ay qamidiggeedda; asay ubbay qeeri katamatuwaa biide, barentoo qumaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

¹⁶ Shin Yesuusi untunttu, “Asay baanaw koshshenna; asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.

¹⁷ Untunttu zaariide A, “Nuussi hawaan ichcheshu ukithaappenne laa77u moliyaappe attin, haray baawa” yaageeddino.

¹⁸ Yesuusi untunttu, “Hewantta, haa taakko ahite” yaageedda. ¹⁹ Asay maataani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukithaanne laa77u moliyaa oyqqiide, saluwaa pude xeelliide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthiide, barena kaalliyaawanttussi immina, untunttu cora asaw gisheeddino. ²⁰ Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentheeddino. ²¹ Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha77aa gidiyawaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollanna Hameettiidde Beedda
(Mar 6:45-52; Yoh 6:15-21)

²² Yesuusi cora asaa moyizziidde, barena kaalliyawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sinthatiide, abbaappe hefintha pinnana mala azazeedda. ²³ Asaa moyizziide, Xoossaa woossanaw deriyaa huuphiyaa barekka keseedda; sa7ay qammi digginakka hawaan barekka de7ee. ²⁴ Shin wonggirii he wode, abbaa bollan de7ishshin, sintha bagganna carkkuu carkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaayanne haanne sugee.

²⁵ Bayra kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiide, untuntukko yeedda. ²⁶ A kaalliyawanttu abbaa bolla I hamettishshin be7i dagammiide, “Hawe moytiliyaa gidennee!” gi yayyiide waasseeddino.

²⁷ Shin Yesuusi ellekka untunta, “Aynne baawa; taanatennee; yayyoppite!” yaageedda.

²⁸ Phexiroosi zaariide A, “Ta Godaw, hawe neena gidoope, taani haathaa bollanna neekko baana mala, taana azaaarikkii” yaageedda.

²⁹ Yesuusi Phexiroosa, “Haaya!” yaageedda.

Phexiroosi wonggiriyaappe wodhdhiide, haathaa bollanna hamettiide, Yesuusakko buussaa doommeedda. ³⁰ Shin carkkuwaa wolqqaa be7iide, yayyeedda; haathay barena mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa dhooqu oothiide, “Ta Godaw taana ashshaarikkii!” yaagi waasseedda.

³¹ He man77iyankka Yesuusi bare kushiya yeddi Phexiroosa oyqqiide, “Laa ha ammanuu laafeeddawoo! Ayissi sidhaaddii?” yaageedda.

³² Untuntu laa77uu wonggiriyaan geledda wode, carkkuu woppu geedda. ³³ Wonggiriya gidдон de7iyaa A kaalliyawanttu Yesuusa, “Neeni Xoossaa Na7aa gideeddawe tuma” yaagiide aw goyinneeddino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchaa Patheedda
(Mar 6:53-56)

³⁴ Untuntu abbaa pinniide, Gensaareexa geetettiya gadiyaa gakeeddino. ³⁵ He gadiyaa asay Yesuusa gidiyaawaa ereeddino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheeddino. ³⁶ Harggiyaa asay A mayuwaa macaraa xalalaa bochchana mala, A woosseeddino; A mayuwaa macaraa bochcheedda ubbaykka paxeedda.

15

Aawatuwaa Wogaabaa
(Mar 7:1-13)

¹ Hewaappe guyyian, higgia tamarissiyaa itti itti asayne Parisaawatuu Yeerusalaameppe Yesuusakko yiide, ² “Neena kaalliyawanttu ayissi nu aawotuwa wogaa bayzziinoo? Ayissi gooppe, untuntu qumaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiya meecettikkino” yaageeddino.

³ Yesuusi zaariide, untunta hawadaan yaageedda; “Hinttentu hintte wogaa diraw, Xoossaa azazuwaa poliyaawaa ayissi ixxiitee? ⁴ Ayissi gooppe Xoossay, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ qassi, Bare aabba woy bare daayo

boriyaawe hayqqo yaageedda. ⁵⁻⁶ Shin hinttenttu, ‘Itti asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay barew de7iina, “Hewe Xoossaawaa” gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessenna’ yaagiita; yaatiide hinttenttu hinttenttu wogaa polanaw Xoossaa qaalaw azazettikkita. ⁷ Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, Isiyaasi balennaan hinttenttubaw timbbitiyaa odiidde,

⁸ ‘Xoossay hawadaan yaageedda;

“Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee;

shin untunttu wozanay

taappe haakuwan de7ee.

⁹ Asay taw mela goyinnee;

ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgiiya malatissiide

tamaarisseeddino” geedda’ ”

yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta

(Mar 7:14-23)

¹⁰ Yesuusi daro asaa barekko xeessiide, “Sisitenne akeekite; ¹¹ asaa tunissiyaawe doona giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonaappe kesiyaawaa” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyian, A kaalliyawanttu aakko yiide, “Parisaawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hanqqetteed-dawaa akeekay?” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi zaariide, “Saluwan de7iya ta Aabbu tokkibeenna mithaa ubbay shodettanawaa. ¹⁴ Untunttoo hirgoppite; untunttu qooqaa kaaletiyaa qooqatuwaa; qooqay qooqaa kaalet hooppe, laa77uukka ollaan kunddee” yaageedda.

¹⁵ Phexiroosi zaariide, “Ha leemisuwaa bilethaa nuussi odaarikkii” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Hinttenttoo qassi ha77i gakkanawukka gelibeennee? ¹⁷ Doonaanna geliyaa ubbay uluwaa giddo biide, qassi uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? ¹⁸ Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesse; asaa tunissiyaawe hewaa malaa. ¹⁹ Ayissi gooppe, wozanaa giddoppe iita qofay, wodhiyaawe, woshummiyaawe, qassi woshummanaw kajeeliyaawe ubbay, wuu77iyaawe, wordduwaan markkattiyaawe, borii kesse. ²⁰ Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, meeccibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna” yaageedda.

*Kanaane Asa Gideedda Itti Maccawunni Ammanuwaa
(Mar 7:24-30)*

²¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaappe aggiide, Xi-iroosanne Sidoonaa geetettiyaa katamatuu de7iya gadiya beedda. ²² Kanaane geetettiyaa gadiya maccawunna ittinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Ta Godaw, Daawita na7aw, taw qarettarikii; ta naatto iita ayyanay lo77enna oythaa oyqqeedda” yaagaaddu.

²³ Shin Yesuusi iziw ay qaalaanne qaattibeenna; A kaalliyawanttu aakko yiide, “Ha mishiratta nu geeduwaa kaalla kaallaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yeddaarkii” yaagiide woosseeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide, “Taani bayeedda dorssaw, Isra7eeliya asa xalalaw kiitettaaddi” yaageedda.

²⁵ Shin iza yaade, “Ta Godaw, taana maaddaarikkii!” yaa-gaade aw goyinnaaddu.

²⁶ Qassi I zaariide, “Naanaa qumaa akkiide, kana maraw oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁷ Mishiratta, “E ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kana maratuu barenttu godatuu miina, samppaappe laaletteedda suuppaa miinottennee” yaagaaddu.

²⁸ Yesuusi zaariide izo, “Ha mishirattee, ne ammanuu wolqqaama; neeni koyyeeddawaadan new hano” yaageedda. Izi naatta ellekka paxa aggaaddu.

Yesuusi Cora Hargganchchatuwaa Patheedda

²⁹ Yesuusi hewaappe dendiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; qassi itti deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda.

³⁰ Daro asay wobbatuwaa, qooqatuwaa, quunatuwaanne duudetuwaa, qassi hara coratuwaa aakko ahiide, A mataan wotheedda. Yesuusi untuntta patheedda. ³¹ Hewaa diraw, asay duudatuu haasayishshin, quunatuu suurishshin wobbatuu hamettishshin, qooqatuu xeellishshin be7i maalalettiide, Isra7eeliyaa Xoossaa galateeddino.

*Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mar 8:1-10)*

³² Yesuusi barena kaalliyawantta barekko xeesiide, “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77eedda diraw, taani ha asaw qarettay; untunttoo ha77i miyaawe baawa. Qassi untunttu ogiyaan daaburiide kunddenna mala, qumaa mizennaan untuntta mela yeddanawukka koyyikke” yaageedda.

³³ A kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Nuuni ha bazzuwan hawaa keena asaa kalissiyaa qumaa haqappe demmanee?” yaageeddino.

³⁴ Qassi Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun ukithay de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu ukithayenne moletuwaappe amareed-dawanttu de7iino” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaageedda. ³⁶ He laappu ukithaanne moliyaa oyqqiide, Xoossaa galateedda; men-
thereethiide barena kaalliyawanttussi immeedda; qassi
untunttu cora asaassi immeeddino.

³⁷ Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu
zambeeliyaa kumeedda suuppaa A kaalliyawanttu den-
theeddino. ³⁸ Meedda asay macca asaanne naanaa pay-
dennaan, oyddu sha77a attuma asaa. ³⁹ Yesuusi asaa
yeddowaappe guyyiyan, wonggiriyaan geliide, Megedoone
geetettiyya gadiya beedda.

16

Malaataa Be7anaw Oochcheedda Ooshaa (Mar 8:11-13; Luq 12:54-56)

¹ Itti itti Parisaawatuunne Saduqaawanatuu Yesuusakko
yiide, A paaccanaw koyyeeddino; yaatiide barentta
saluwaappe malaata bessana mala woosseeddino. ² Shin
Yesuusi zaariide, untuntta hawadaan yaageedda; “Sa7ay
qammiyaa wode hinttenttu, ‘Saluu zo77eedda diraw, sa7ay
shammanawaa’ yaagiita; ³ wonttumaathan qassi, ‘Saluu
zo77iide gubbaneedda diraw, hachche iray bukkawaa’
yaagiita; saluwaa xeelliide, sa7ay hananawaa eranaw
danddayiita; shin ta yuussaa wodiyya malaataa shaakki
eranaw danddaykkee? * ⁴ Ha wodiyya asay iitayenne
woshummiyaawe, Xoossaw ammanettennawe, malaataa
koyyee; nabiyaa Yoonaasa malaataappe attin, hara malaatay
aw imettenna” yaageedda. Hewaappe simmiide, untuntta
aggiide beedda.

Parisaawatuwanne Saduqaawanatuwaa Irshshuwaa (Mar 8:14-21)

⁵ A kaalliyawanttu abbaa pinneedda wode,
qumaa afanawaa dogeeddino. ⁶ Yesuusi untuntta,
“Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa
irshshuwaappe hinttentta eriide naagetite” yaageedda.

⁷ Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa yaagiyaawe nuuni
qumaa ahibeenna diraassa” yaagiide haasayaa doommeed-
dino.

⁸ Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, “Ha ammanuu
pacceddawanttoo, qumay bayinna diraw, ayissi hinttenttu

* **16:3** Itti itti Geeshsha Maxaafaa beni bilethatuwan Yesuusa qaalatuu ha
paydatuwan baawa.

giddon haasayiitee? ⁹ Ha77ikka hinttentoo gelibeennee? Taani ichcheshu ukithaa ichcheshu sha77a asaa mizaade kalisseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹⁰ Woy taani laappu ukithaa oyddu sha77a asaa miza kalisseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹¹ Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe naagettite giyawaappe attin, ukithaabaa hinttentto haasayabeennaawaa hinttenttu waaniide akeekikkitee?" yaageedda.

¹² A kaalliyawanttu Yesuusi barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduqaawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagettana mala odettowaappe attin, munaqaan tigiya irshshuwaappe naagettana mala gidennaawaa he wode akeekeddino.

Phexiroosa Ammanuwaanne Markkatethaa
(Mar 8:27-30; Luq 9:18-21)

¹³ Yesuusi Qiisaariyaa Piliiphphoosa geetettiyaa gadiya gakkeedda wode, barena kaalliyawantta, "Asay taana, Asa Na7aa oona gii?" yaagiide oochcheedda.

¹⁴ A kaalliyawanttu zaariide, "Neena itti itti asay, Xammaqiya Yohaannisa yaagee; haranttu qassi Eelaasa yaagiino; qassi haranttu Ermiyaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino" yaageeddino.

¹⁵ Yesuusi untuntta, "Yaatina hinttenttu taana oona giitee?" yaageedda.

¹⁶ Simooni Phexiroosi zaariide, "Neeni de7uwa Xoossaa Na7aa Kiristtoosa" yaageedda.

¹⁷ Yesuusi zaariide, hawadaan yaageedda; "Yoona na7aa Simoonaa, hawaa new saluwan de7iya ta Aabbu erisseeddawaappe attin, asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjjetteddaawaa. ¹⁸ Phexiroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliya keexxana; ta woosa golliya haray atto, Si7ooliyaa wolqqaykka xoonanaw danddayenna. ¹⁹ Taani new saluwaa kawutethaa qulppiyaa immana; neeni sa7an hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna" yaageedda.

²⁰ Hewaappe guyyiyan, I Kiristtoosa gideeddawaa A kaalliyawanttu oossinne odenna mala, untuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Koyro Oduwaa Odeedda
(Mar 8:31-33; Luq 9:22-27)

²¹ He wodiyaappe doommiide Yesuusi, “Taani Yeerusalaame biina, taana cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgsiya tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide, barena kaalliyaawanttussi geeshshiide oduwaa doommeedda.

²² Phexiroosi A itti bagga zaariide, “Ta Godaw, Xoossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna” yaagiide A zoranaw doommeedda.

²³ Shin Yesuusi guyye simmiide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni asay dosiyaawaa qoppiyaawaappe attin, Xoossay dosiyaawaa qoppenna diraw, taw dhubo gidaadda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Bessiyaa Ogiyaa
(Mar 8:34–9:1; Luq 9:23–27)

²⁴ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta hawadaan yaageedda; “Taana kaallanaw koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaado; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo. ²⁵ Ayissi gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziya uray ashshanawaa. ²⁶ Itti uray sa7an de7iya ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? ²⁷ Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, ta Aabbu bonchchuwan ta kitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode A oosuwaa gatiyaa immana. ²⁸ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareedda asatu, taani, Asa Na7ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be7ana gakkanaw, hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

17

Yesuusa Malay Laametteedda
(Mar 9:2–13; Luq 9:28–36)

¹ Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne, Yayiqooba ishaa Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wogga deriyaa huuphiyaa kesseedda. ² Qassi untunttu xeellishshin, untunttu sinthaan laametteedda; A deemuu awayfiyaadaan poo7eedda; A mayuukka poo7uwaadan phooleedda.

³ Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu A kaalliyawanttu be7eeddino. ⁴ Phexiroosi Yesuusa, “Ta

Godaw, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwa new, ittuwa Musew, ittuwa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

⁵ I haasayishshin, poo7iyaa shaarii yiinne untuntta kammi aggeedda; shaariyaa giddoppe, “Hawe taani siiqiyaa taana nashechchiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giya qaalay yeedda.

⁶ A kaalliyawanttu he qaalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeeddino. ⁷ Yesuusi untunttukko yiide, untuntta bochchiide, “Denddite; yayyoppite” yaageedda.

⁸ Untunttu dhooqu giide xeelliyaa wode, Yesuusa xalalaappe attin, hara asaa oonanne be7ibeykkino.

⁹ Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani Asa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be77eeddawaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ A kaalliyawanttu Yesuusa, “Yaatina, higgiiyaa tamaaris-siyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

¹¹ I zaariide yaageedda; “Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigisanawaa. ¹² Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yidiggeedda. Hewode asay A, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootheeddawaappe attin A eribeykkino; hewaadankka, qassi taana, Asa Na7aa, asay waayissanawaa” yaageedda.

¹³ A kaalliyawanttu he wode barenttoo Yesuusi Xammaqiyaa Yohaannisabaa odiaawaa akeekeddino.

*Yesuusi Iita ayyanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda
(Mar 9:14-29; Luq 9:37-43)*

¹⁴ Untunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthaan gulbbatiide, ¹⁵ “Ta Godaw, ta na7aa wozanaa bayizziyaa harggii oyqqina, I daro wode tamaan, qassi daro wode haathan kunddiyaa diraw, I darii sakettee; A pathaarikki. ¹⁶ Neena kaalliyaawanttukkokka A ahaaddi; shin pathanaw danddayibeykkino” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya geella asaw! Taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akkiide yiite” yaageedda. ¹⁸ Yesuusi iita ayyaana, “Aappe kesa” giide azazina, iita ayyanay na7aappe kesi aggeedda; ellekka na7ay paxi aggeedda.

¹⁹ Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu barenttu xalala Yesuusakko yiide, “Nuuni iita ayyaana kessanaw ayissi dand-dayibeykkoo?” yaageeddino.

²⁰ Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewe hinttenttu ammanuu guuxxeedda diraassa; taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha deriyaa, ‘Hawaappe yaa shiiqa’ yaagintto I shiiqana; hinttenttu ayaanne oothanawukka danddayanita. ²¹ Shin hawaa malaa woosaappenne xoomaappe harabay kessanaw dand-dayenna” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odedda
(Mar 9:30-32; Luq 9:43-45)

²² A kaalliyawanttu Galiilaan, ittippe shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi untuntta, “Taana, Asa Na7aa, asay asaw aathiide immana. ²³ Asay taana wodhanawaa; hewaappe guyyiyan taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddana” yaageedda. A kaalliyawanttu daro qaretteeddino.

Geeshsha Golliyaa Giiraa Giiriyaawaa

²⁴ Yesuusinne A kaalliyawanttu Qifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi qaraxaa akkiyawanttu Phexiroosakko yiide, “Hinttentta tamarissiyaawe Geeshsha Golliyaa giiraa giirenee?” yaageeddino.

²⁵ I zaariide, “Giiree” yaageedda.

Phexiroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide A, “Simoonaa, ne qofay ayee? Ha sa7aa kaatatuu qaraxaa woy giiraa ooppe akkiinoo? Barenttu gadiya asaappe akkiinoo woy hara gadiya asaappe akkiinoo?” yaageedda.

²⁶ Phexiroosi, “Hara gadiya asaappe akkiino” yaageedda.

Yesuusi Phexiroosa, “Yaatooppe, gadiya asay giiranaw bessenna. ²⁷ Shin nuuni ha asatuwa hanqqethanaw koyyokko; neeni abbaa baade aani dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyaa moliyaa oyqqaade, A doonaa pooqiyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa untunttoo imma” yaageedda.

18

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?
(Mar 9:33-37; Luq 9:46-48)

¹ A kaalliyawanttu Yesuusakko he wode yiide, “Saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawe oone?” yaageeddino.

² Yesuusi itti guutha na7aa xeesi untunttu gididon essiide, hawadaan yaageedda; ³ “Taani hinttenttoo tumuwaa

oday; Xoossaakko hinttenttu simmiide, guutha naanaadan hanana dhayooppe, saluwaa kawutethaa ubbakka gelanaw danddayikkita. ⁴ Simmi ha guutha na7aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdiyaawaa. ⁵ Qassi hawaa mala na7aa ta sunthaan mokkiyaa ooninne taana mokkee. ⁶ Shin taana ammaniyaa ha guutha naanaappe ittuwa balethiya ooninne, gaacciyaa wogga woxaa bare qoodhiyaan qachchiide, abbaa ciimuwaan mitettiyaawe aw lo77a.

Dhubuwaassi Gaaso Gidiyaawaa
(Mar 9:42-48; Luq 17:1-2)

⁷ “Alamii asaa dhubbiyaa diraw, sa7aw aayyero; ayissi gooppe, dhubbiyaabay yuussaa aggenna; shin dhubuu A gaasotaan yiyaa uraw aayyero.

⁸ “Neena kushii woy ne gedi neena balethooppe, neeppe qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaannanne laa77u gediyaanna medhinaa tamaan olettiyaawaappe wobba woy duuxa kushiyaanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁹ Qassi ne ayfii neena balethooppe, neeppe wooca kessa ola; neeni laa77u ayifiyanna Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe itti ayifiyanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a.

¹⁰ “Hinttenttu ha guuthatuwappe ittuwanne kadhenna mala, hinttentta naagite; ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwan untunttu kiitanchchatuu ubba wode, saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan de7iino. ¹¹ Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, bayeeddawaa ashshanaw yaaddi.

Bayeedda Dorssaa Leemisuwaa
(Luq 15:3-7)

¹² “Itti asaw xeetu dorssatuu de7iyaawantuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppuuwa de7iyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagitee? ¹³ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmoope, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aathiide, he itti dorssaan nashettee. ¹⁴ Hewaadankka, saluwan de7iya hinttenttu Aabbu ha guuthatuwappe ittuu bayanawaakka koyyenna.

Bayzzeedda Asaassi Oothanaw Bessiyaabaa

¹⁵ “Ne ishaya neena naaqqooppe, neerekka aakko baade, A naaquwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaya balaappe zaaraadda. ¹⁶ Shin I newaa sisennaan ixkooppe, laa77u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumatiyaa diraw, hara itti woy laa77u asaa neenanna ittippe afa. ¹⁷ I untuntubaa sisennaan ixkooppe, ubbabaa ammaniyaa

asaw oda; qassi ammaniyaa asay giyaawaakka I sisennaan ixxooppe, ammanenna asaadaaninne qaraxaa shiishshiyaa asaadan A payda.

¹⁸ “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa7aan hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthaan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna.

¹⁹ “Qassikka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa77u uray sa7an Xoossaa woossiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidoope, saluwan de7iya ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana. ²⁰ Ayissi gooppe, laa77u uray woy heezzu uray ta sunthaan shiiqiyaasaan, taani hewaan untuntu gidduwan de7ay” yaageedda.

Atto Giyaawaa

²¹ Phexiroosi; he wode Yesuusakko yiide, “Godaw, ta ishay taana aappu kaalla naaqqooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naaqqineeyee?” yaagiide A oochcheedda.

²² Yesuusi zaariide A, “Gidenna, taani neena laappun tammu kaalla laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa xalalaa giikke.

²³ “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaanna miishshaa heetettanaw qoppeedda kaatiyaa bessee. ²⁴ He kaatii miishshaa heetettanaw doommeedda wode, daro miiloone biraa acuu de7iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. ²⁵ Shin he qoomaw acuwaa ciggiyaawe dhayina, A goday he acuwaa cigganaw, A machchattanne iinne A naanay, qassi aw de7iya ubbabay zali77ettana mala, A azazeedda. ²⁶ Hewaa diraw, qoomay bare godaa sinthaan gulbbatiide, ‘Ta godaw, hayyagodo guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana yaagiide A woosseedda. ²⁷ A goday aw qarettiide, A yeddi aggeedda; A acuwaa akka aw maarii aggeedda.

²⁸ “Shin he qoomay kesiide, bare laggethaa qoomatuwaappe ittuu bareppe xeetu biraa santtimiyaa tal77eeddawaanna gakettiide, ‘Ne bolla de7iya ta miishshaa cigga’ yaagi oyqqiide, A cuulleedda.

²⁹ “Yaatina he A laggethaa qoomay A sinthaan gulbbatiide, ‘Ha77i ta7ishay guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana’ yaagiide A woosseedda.

³⁰ “Shin ixxi akki biide, A laggethay he acuwaa qanxxana gakkanaw, qasho golle gelisseedda. ³¹ Hewaa diraw, A laggethaa qoomatuu hewaa be7iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootheedda ubbabaaw odeeddino.

³² “Hewaappe guyyiyan, goday he qoomaa xeesiide, ‘Ha iita qoomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he acuwaa ubbaa new maaraa aggaaddi. ³³ Taani new he acuwaa maareeddawaadaan, neenikka ne laggetha qoomaw maaranaw bessennee?’ yaageedda. ³⁴ Hewaappe simmiide aw daro hanqqettiide, bare acuwaa ubbaa I ciggi wurssana gakkanaw, paxa kaa7ettana mala, qasho golle geliseedda.

³⁵ “Hinttenttu huuphiyan huuphiyan hinttenttu ishaw wozanappe atto gaana dhayooppe, he goday bare qoomaa ootheeddawaadan, saluwan de7iya ta Aabbukka hinttentta hewaadan oothana” yaageedda.

19

Yesuusi Geluwaabanne Akaabaa Tamaarisseedda (Mar 10:1-12)

¹ Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyan, Galilaappe dendiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan de7iya Yihudaa gadiya beedda. ² Daro asay A kaalliide beed-dawaa hewaan patheedda.

³ Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddana nu hig-gii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossay koyro untuntta medhdhiide, attumawaanne maccawunno ootheedda. ⁵ Hewaa diraw, ‘Itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de7ee; untunttu laa77uu itti asaa gidiino’ yaagiyaa qaalaa nabbabibeykkitee? ⁶ Hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino; hewaa diraw, Xoossay ittippe de7anaadan gathowaa asay shaakkoppo” yaageedda.

⁷ Parisaawatuu Yesuusa, “Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peedhiide yeddana mala azazeeddee?” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu hinttenttu machchatuwaa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna. ⁹ Taani hinttenttoo oday; bare machchatto woshummennaan de7ishshin yeddiide, hararo akkiya ooninne woshumnee; haray yeddeeddawunno akkiyawekka woshumnee” yaageedda.

¹⁰ Yesuusa kaalliyawanttu A, “Asinaa gidduwaninne machchatti gidduwaan de7iya wogay hewaa mala gidooppe, akkennaaninne gelennaan de7iyaawe lo77a” yaageeddino.

¹¹ Shin Yesuusi untuntunta yaageedda; “Hewaa mala timirttii Xoossay immowanttussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; ¹² ayaw gooppe, barenttu daayi uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de7iino; qassi asay qaaratina mureesa gideeddawanttu de7iino; qassi saluwaa kawutethaa diraw, barentta shuufa udeeddawanttu de7iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko” yaageedda.

*Yesuusi Qeeri Naanaa Bolla Bare Kushiyaa Wotheedda
(Mar 10:13-16; Luq 18:15-17)*

¹³ Yesuusi he wode bare kushiyaa guutha naanaa bolla wothiide, Xoossaa woossana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyawanttu he asaa ahenna mala hanqqetteeddino. ¹⁴ Shin Yesuusi, “Qeeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe, saluwaa kawutethay hewanttu malaassa” yaageedda.

¹⁵ Hewaappe simmiide bare kushiyaa untunttu bolla wotheeddawaappe guyyiyan, hewaappe bashi beedda.

*Yalaga, Dure Bitaniyaa Ooshaa
(Mar 10:17-31; Luq 18:18-30)*

¹⁶ Itti bitani Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, taani medhinaa de7uwaa demmanaw lo77obaa ayaa oothoo?” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi A, “Lo77obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa xalalay lo77a; shin neeni medhinaw de7anaw koyyoooppe, azazatuwaa naaga” yaageedda.

¹⁸ Bitani, “Haqawantta?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa markkattoppa; ¹⁹ ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphiyaadaan siiqa” yaageedda.

²⁰ He yalaga bitani Yesuusa, “Taani hewaa ubbaakka guuthatethaappe doommaade naagaaddi; yaatina, taw paciyaawe ayee?” yaageedda.

²¹ Yesuusi bitaniyaa, “Neeni polo asa gidanaw koyyoooppe, baade new de7iyaawaa zali77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwan durettana; yaataade yaade taana kaalla” yaageedda.

²² Shin he yalaga bitani hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, qarettiidde bashi beedda.

²³ Yesuusi barena kaalliyaawanttussi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; dure asay saluwaa kawutethaa gelanawe daro meto gidanawaa. ²⁴ Taani gujjaadekka hinttenttoo oday;

dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaappe, gaaluu marpiyaa lukuwaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda.

²⁵ A kaalliyawanttu hewaa sisi maalalettiide, “Yaatina, ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi untunta caddi xeelliide, “Hawe asaw danddayetenna; shin Xoossaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁷ Phexiroosi he wode zaariide Yesuusa, “Be7a, nuuni nuussi de7iya ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneeshsha?” yaageedda.

²⁸ Yesuusi untunta hawadaan yaageedda; “Taani hinttentoo tumuwaa gay; taani, Asa Na7ay, ooratha gadiyan ta kawutethaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttentukka tammanne laa77u Isra7eeliya zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa77u kawutethaa oydiyaan uttanita. ²⁹ Ta sunthaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, xetu dakuwaappe daruwaa akkana; qassi medhinaa de7uwaakka laattana. ³⁰ Shin coratuu ha77i sinthateeddawanttu guyyetanawantta; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthatanawantta.

20

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

¹ “Saluwaa kawutethay woyiniyaa geetettiyyaa turaa gidduwaa oothiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan kseedda woyiniyaa turaa godaa bessee. ² I he oosanchchatoo hachche hachche ootheddawaa wolqqaa gatiyaa ciganaw untuntunna giigiide, bare woyiniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untunta yeddeedda.

³ “Qassi heezzu saatiyaa gidoode kesiide, oosuu baynnaan gocaan eqqeedda hara asatuwa be7iide, ⁴ untunta, ‘Hinttentukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite; taani hinttentoo bessiyaa gatiyaa ciggana’ yaageedda; hewaappe guyyiyan untuntu beeddino. ⁵ Laa7ethuwaakka usuppun saatiyaaninne uduppu saatiyaan kesiide, hewaadan oothedda. ⁶ Tammanne itti saatiyaa heran I kesiyya wode, haranttu hewaan eqqeeddawannta demmiide, ‘Oosuwaa oothennaan kumentha gallassaa hawaan ayaw eqqi peshedditee?’ yaageedda.

⁷ “Untuntu, ‘Nuuna oosissiyaa asay dhayeedda diraw eqqi pesheeddo’ yaageeddino.

“I, ‘Hinttuntukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite’ yaageedda.

⁸ “Sa7ay omarssiyaa wode, woyiniyaa turaa goday oothiyaawanttu kaappuwaa, ‘Oosanchchatuwaa xeesaade, wurssethaan oosuwan geleeddawanttuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, untuntu oosuwaa dirgguwaa cigga’ yaageedda.

⁹ “Tammanne itti saatiyaa heeran oosuwaa doommeeddawanttu yiide, huuphiyan huuphiyan oothiide peesheedda wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹⁰ Koyro oosuwaa doommeedda asay yeedda wode, daruwaa akkanaw qoppeeddino; shin untunttukka huuphiyan huuphiyan barenttu oosuwaa wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹¹⁻¹² Hewaappe guyyiyan, ‘Ha guyyeppe yeeddawanttu itti saatiyaa xalalaa ootheeddino; kumentha gallassaa daaburiide cawotteedda nuwaanna untuntu oosuwaa dirgguwaa qaraa oothaadda’ yaagiide barentta oosuwan gelisseeddawaa bolla zuuzummeeddino.

¹³ “Shin I untunttuppe ittuwa hawadaan yaageedda; ‘Ta laggew, taani neena naaqqabeykki; oothaade peesheedda wolqqaa gatiyaa taananna giigabeykkiyee? ¹⁴ Newaa akkaade ba; taani ha77i wurssethaan oosuwan geleeddawookka newaa keenaa immanaw koyyay. ¹⁵ Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan oothanaw taw maatay baawee? Woy taani lo77a gideedda diraw, neeni qanaatay?’ yaageedda.

¹⁶ “Hewaadankka, qassi guyyeteeddawanttu sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta; ayaw gooppe, xeasetteeddawanttu cora; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

*Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda
(Mar 10:32-34; Luq 18:31-34)*

¹⁷ Yesuusi Yeerusalaame biidde, ogiyaan barenanna biya tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, dumma untunttussi yaageedda. ¹⁸ “Be7ite, nuuni Yeerusalaame ha77i keseetto. Yaani taana, Asa Na7aa qeesatuwaa kaappatuwaassinne higgsiya tamarissiyaawanttussi aathiide immanawantta; untuntu ta bolla hayquwaa pirddaa pirddanawantta. ¹⁹ Qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immanawantta; he Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccanawanttanne taana lissuwan shocanawantta; yaatiide masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, taana kaqqanawantta; taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddana” yaageedda.

*Zabiddiyoosa Naanaa Daayi Woosaa
(Mar 10:35-45)*

²⁰ He wode Zabiddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; A sinthaan gulbbataade ittibaa A woosaaddu.

²¹ Yesuusi izo, “Ayaa koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Iza zaaraade, “Ha ta laa77u naanay ne kawutethaan ittuu neeppe ushechcha bagganna, qassi ittuu neeppe haddirssa bagganna uttino yaagaarikki” yaagaade woosaaddu.

²² Shin Yesuusi zaariide naanaa, “Hinttenttu ayaa woosanaw bessintto erikkita. Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa metootanitee? Taani xammaqettana xinqqataa xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

Untunttu, “E danddayana” yaageeddino.

²³ Yesuusi, “Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa tumakka hinttenttu metootanita; shin taappe ushechcha baggananne haddirssa bagganna uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa7ay ta Aabbu immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

²⁴ Yokko tammu Yesuusa kaalliyawanttu hewaa siseedda wode, he laa77u ishaturwassi hanqqetteeddino. ²⁵ Shin Yesuusi untunttu ubbatuwakka barekko xeesiide, hawadaan yaageedda; “Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaaletthiyaa asatu barenttu asaa ayissiyaawaa eriita. ²⁶ Hinttenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan dhoqqatethaa koyyiyaa ooninne hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ²⁷ Qassi hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyyiyaaawe ooninne hinttenttoo aylle gidanaw bessee. ²⁸ Hewaadan taani, Asaa Na7ay, asaw oothanawunne daro asaa wozanaw ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

*Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda
(Mar 10:46-52; Luq 18:35-43)*

²⁹ Yesuusinne A kaalliyawanttu Iyyarkkoppe kesishshin, daro asay untuntta kaalleedda. ³⁰ Laa77u qooqa asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aadhdhiyaawaa sisiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuussi qarettaarikki” yaageeddino.

³¹ Daro asay untuntta, “Hayzzite” giide hanqqetteedda; shin untunttu barenttu kooshshaa darii dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuuna maaraarikki!” yaageeddino.

³² Yesuusi ogiyaan eqqiide, untuntta xeesiide, “Taani hinttenttoo ayaa oothana mala koyyiitee?” yaageedda.

³³ Qooqatuu, “Godaw, nu ayfiyaa pathaarikki” yaageeddino.

34 Yesuusi untunttoo qarettiide, untunttu ayfiyaa bochcheedda; ellekka untunttu ayfii xeelli aggina, A kaallii aggeeddino.

21

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda

(*Mar 11:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19*)

¹Untunttu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa lanqqiyan de7iya Beetefaage geetettiyaa qeeri katamaa gakkeeddino; Yesuusi barena kaalliyawantuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttentuppe sinthaan de7iya qeeri katamaa biite; hewaan itti haratta qashuwan de7ewunno izi maraanna hinttenttu bi simmo sankka demmanita; untuntta billiide, taw akki yiite. ³ Ooninne hinttentta oochchooppe, ‘Goday hawantta koyyee’ yaagite; ellekka I untuntta yeddi agganawaa.” * ⁴⁻⁵ Timbbitiyaa odiyaa nabii, “Xiyoonne katamaa asaw,

‘Be7a, ne kaatii ashikke gidiide,

hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide,

neekko yee’ yaagite”

yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda.

⁶ A kaalliyawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan otheeddino. ⁷ Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa untunttu zokkiyaan wotheeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda. ⁸ He cora asaappe dariya baggay bare mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi haranttu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino. ⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyaa cora asaynne qassi A geeduwaa kaalliyaa cora asay, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto!

Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa!

Xoossay galatetto!”

yaageedda.

¹⁰ Yesuusi Yeerusalaame katamaa geleedda wode, kamaan de7iya asay ubbay, “Hawe oone?” yaagiide shabbiretteeddino.

¹¹ Asay, “Hawe Galiilaan de7iya Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyya Yesuusa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyya Geleedda

(*Mar 11:15-19; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22*)

* **21:3** Goday: Haratuwaa godaa guussaa. **21:4-5** Zak 9:9 **21:9** Maz 118:25,26

12 Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa guphi yeggiide, 13 untuntta, “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta gollii Xoossaa woossiyaa golliyaa geetettana’ yaagettiide xaafetti utteedda; shin hinttenttu A bonqqiyaawanttu qosettiyyaa gonggoluwaa kesseeddita” yaageedda.

14 Qooqatuunne gedi sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyaa yiina, I untuntta patheedda. 15 Shin qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya tamarissiyaawanttu Yesuusi oothiyaa oorathabaa be7eedda wodenne, guutha naanay Geeshsha Golliyan barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto” yaagiyaawaa be7eedda wode hanqqetteeddino.

16 Yaatiide Yesuusa, “Hawanttu giyaawaa sisay?” yaageeddino.

Yesuusi, “E sisay; Xoossaa Maxaafay, ‘Guutha naanayne dhammiyaa naanay neena galatana mala, untuntta erissaadda’ yaagiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee?” yaageedda. 17 Yesuusi untuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyaa geetettiyyaa katamaa biide, yaani aqeedda.

Ayfii dhayeedda Balasiyaa Mithatto

(Mar 11:12-14,20-24)

18 Yesuusi wontta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda. 19 Ogiyaa doonaan itti balasiyaa geetettiyyaa mithatto be7iide, iikko beedda; bi gakkiiya wode he mithattin haythaa xalalaappe attin, ayfiya aynne demmibeenna; izo, “Laa7ethuwaa medhinawukka ayfoppa” yaagina, he balasatta man77iyan melaa aggaaddu.

20 A kaalliyawanttu hewaa be7iide maalalettiide, “Ha balasatta waanaade itti kuthaan mela aggaaddee?” yaageeddino.

21 Yesuusi zaariide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu ammanuu de7iyaawanttanne sidhennawantta gidoope, ha balasatto taani otheeddawaa mala xalalaa oothikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, ‘Dendaade abbaan kundda’ ginttokka hanana; 22 hinttenttu ammaniide Xoossaa woossiyaawaa ayaa gidinttokka akkana” yaageedda.

Yesuusa Maatay Yeeddasaa

(Mar 11:27-33; Luq 20:1-8)

23 Yesuusi Geeshsha Golliyaa yiide tamarissishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu aakko yiide,

“Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? New ha maataa oone immeeddawee?” yaageeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide untunttu, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odooppe, taani hawaa ay maataani oothayantto, hinttenttoo odana; ²⁵ Yohaannisi xammaqiya maatay haqappe yeeddee? Xoossaappe yeeddeyee asaappe yeeddee?” yaageedda.

Untunttu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagoope I nuuna, ‘Yaatoope, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?’ yaa-ganawaa. ²⁶ Shin nuuni, ‘Asaappe yeedda’ yaagoope, asay ubbay Yohaannisi nabiya gideeddawaa eriya diraw, asaw yayyeetto” yaageeddino. ²⁷ Untunttu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino.

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataani oothayantto, hinttenttoo odikke” yaageedda.

Laa77u Naanaa Leemisuwaa

²⁸ “Shin hinttenttu ayaa qoppiitee? Laa77u naanay de7iya itti bitani de7ee; he bitani bayra na7aakko biide, ‘Ta na7aw, hachche baade ta woyiniyaa turaa ootha’ yaageedda. ²⁹ Na7ay zaariide, ‘Biikke’ geedda; shin guyyeppe bare wozanaan qoppi akkiide, woyiniyaa turaa oothanaw beedda. ³⁰ Aawuu yokko na7aakko biide, bayraw geeddawaadankka aw geedda; teefa na7ay zaariide, ‘Lo77a ta godaw’ yaageedda; shin bibeenna. ³¹ Ha laa77u naanaappe bare aawuu koyyeeddawaa ootheeddawe haqawee?” yaageedda.

Untunttu, “Bayraa” yaageeddino.

Yesuusi untunttu hawaadan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; qaraxaa akkiyawantunne woshum-miyaawanttu hintteppe sinthatiide, Xoossaa kawutethaa gelana. ³² Ayissi gooppe, Xammaqiya Yohaannisi xil-lotethaa ogiyaa tamarissiidde, hinttekkoo yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin qaraxaa akkiyawantunne woshum-miyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be7iidikka, hinttenttu nagaraappe simmiide, I giyiyawaa ammanibeykkita” yaageedda.

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Goshshanchchatuwaa Leemisuwaa

(Mar 12:1-12; Luq 20:9-19)

³³ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Hara leemisuwaakka sisite; woyiniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda itti bitani de7ee; woyiniyaa turaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw adussa shuchchaa gimbeedda. Hewaappe guyyian, kothaa oothiyaa asaw

immiide, hara gade beedda. ³⁴ Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide yaana mala, bare qoomatuwaa bare kothawatuwaakko kiitteedda. ³⁵ Kothaawatuu A qoomatuwaa oyqqiide, ittuwa wodheeddino; qassi yokkuwaa shuchchan phalqqeeddino. ³⁶ Qassikka he bitani kasewantuppe dariya hara qoomatuwaa kiitteedda; kothawatuu he qoomatuwaakka kasewanttuwaadaan ootheeddino.

³⁷ “Shin wursethaan I, ‘Ta na7aa untuntu bonchchanawantta’ yaagiide bare na7aa untunttukko kiitteedda.

³⁸ “Shin kothawatuu na7aa be7iide, barenttu gidduwaan, ‘Gadiyaa laattanawe hawaa; biide A wodhiide, gadiyaa nuuni laattana’ yaageeddino. ³⁹ Na7aa oyqqiide, woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessiide wodheeddino.

⁴⁰ “Simmi woyiniyaa turaa goday yiyaa wode, he kothawatuwaa wootanee?” yaagiide oochcheedda.

⁴¹ Untuntu, “I he iita asatuwa wodhi wurssiide, woyiniyaa turay ayfiya wode barena gakkiyawaa wodiyaan sheedhdhiyaa hara kothaawatuwaassi immana” yaageeddino.

⁴² Yesuusi untuntta hawadaan yaageedda;
 “ ‘Gimbbiyaawanttu kadhiide ixceedda shuchchay
 godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa
 shuchchaa gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;
 qassi nu xeelawukka maalalissiyaawaa’
 yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe ubbakka nab-
 babibeykkitee?

⁴³ “Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; Xoossaa kawutethay hintteppe akettiide, lo77o ayfiyaa immiya asaw imettanawa. ⁴⁴ He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me7erettana; qassi he shuchchay asaa bolla kunddoope, he kunddeedda uraa liiqissana” yaageedda.

⁴⁵ Qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyawaa ereeddino. ⁴⁶ Untuntu Yesuusa oyqqanaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro asay nabiyaa giide qoppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22

Akaanne Geluwaa Oduwaa Leemisuwaa (Luq 14:15-24)

¹ Yesuusi asaw laa7ethuwaa leemisuwan hawadaan yaagiide haasayeedda; ² “Saluwaa kawutethay bare na7aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa

mala. ³ He kaatii bullachchaw odi wotheedda asatuwa xeesanaw bare qoomatuwaa kiitteedda; shin asatu yaanaw koyyibeykkino.

⁴ “Qassi hara qoomatuwaa, ‘Xeesetteeddawantta, “Taani qumaa giigissaaddi; ta sanggatuunne ta modhdho miyatuu shuketteeddino; ubbabaykka maketteedda. Bulachchaa haa yiite” yaagite’ yaagiide kiitteedda. ⁵ Shin xeesetteeddawanttu koyyennaan ixxiide, barenttu oosoo beeddino; ituu bare goshshaw biina, yokkuu bare zali77ew beedda. ⁶ Atteeddawanttu qassi kaatiyaa qoomatuwaa oyqqi wadhdhiide wodheeddino.

⁷ “Kaatii daro hanqqetteedda; qassi bare wottaadaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wodheeddawantta wodhissiide, untunttu katamaa guudisseedda. ⁸ Hewaappe guyyiyan, bare qoomatuwaa, ‘Bullachchay maketteedda; shin xeesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asa gidikkino. ⁹ Hewaa diraw, wogga qadhdhaa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw xeesite’ yaageedda. ¹⁰ He qoomatuu qadhdhaa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa lo77uwaa iitaa shiishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntheeddino.

¹¹ “Shin kaatii qumaa maanaw utteedda asaa be7anaw geleedda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be7iide, ¹² ‘Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?’ yaagina bitani co77u geedda.

¹³ “Hewaappe guyyiyan, kaatii bare qoomatuwaa, ‘Ha bitaniyaa kushiyaanne gediya qachchiide, kare dhumaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa dhaqana’ yaageedda.

¹⁴ “Ayissi gooppe, xeesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

*Giiraa Wooti Giiranentto Oochcheedda Ooshaa
(Mar 12:13-17; Luq 20:20-26)*

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, Parisaawatuu biide, A haasayaappe balaa demmiide, A oyqqana mala maqqetteeddino. ¹⁶ Qassi barentta kaalliyawanttupenne Heroodisa baggatuwaappe amareeddawantta aakko kiitteeddino. Untunttu, “Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. ¹⁷ Ne qofay ayentto nuussi oda; nuuni Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee?” yaageeddino.

18 Shin Yesuusi untunttu iita qofaa eriide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paacciitee? 19 Giiraa giiriyaa miishshaa taana bessite” yaageedda. Hewaappe guyye untunttu biraa santtimiyaa aw aheeddino. 20 I, “Ha malaynne sunthay oowee?” yaageedda.

21 Hewaappe simmiide untuntta oochchina, untunttu, “Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarewaa” yaageeddino.

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untuntta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaageedda. 22 Untunttu hewaa siseedda wode, maalalettiide A aggiide beeddino.

Hayqqeeddawanntu Dendduwaabaa
(Mar 12:18-27; Luq 20:27-40)

23 Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawadaan yaagiide, A oochcheeddino; 24 “Tamaarissiyaawoo, Muse, ‘Itti asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaageedda.

25 Nuunanna laappu ishatuu de7iino; bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda; hewaappe guyyiyan A machchatto A ishay akkeedda. 26 Qassi laa7ethiyaawekka hayqqeedda; heezzeethiyaawekka, laappuntha gakkanawukka hewaadan haneeddino. 27 Ubbaappe guyyiyan, he mishiratta hayqqaaaddu. 28 Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi he mishiratta laappunatuwaappe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuu ubbaykka izo akkeeddino” yaageeddino.

29 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossaa Maxaafatuwaa woy A wolqqaa hinttenttu erenna diraw bali-ita. 30 Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asaynne akkenna; macca asaynne gelenna. 31-32 Shin hayqqeeddawanntu dendduwaabaa gidoope, Xoossay, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide hinttew odeeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee? Xoossay paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaawaappe attin, hayqqeeddawanntu Xoossaa gidenna” yaageedda.

33 Daro asay hewaa sisiide, A timirtiyaan maalaletteed-dino.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa
(*Mar 12:28-34; Luq 10:25-28*)

³⁴ Shin Yesuusi Saduqaawanatuwaa co77u ootheeddawaa Parisaawatuu siseedda wode, ittisaa shiiqeeddino. ³⁵ Unttuntu giddoppe higgiiya tamarissiyaa ittuu, Yesuusa paaccanaw ittibaa oochcheedda. ³⁶ “Tamarissiyaawoo, higgiiya gidduwaan ubbaappe aadhdhiyaa azazu haqawee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “ ‘Neni Godaa ne Xoossaa ne kumentha wozanaappe, ne kumentha shemppuwaappe, ne kumentha qofaappe siiqa’ yaageedda.

³⁸ Hewe ubbaappe dariya azazuwaanne qassi ubbaappe aadhdhiyaa azazuwa. ³⁹ Qassi laa7ethiyaa azazuukka A mala; hewe, ‘Neni ne shooruwaa ne huuphiyaadaan siiqa’ giyaawaa. ⁴⁰ Muse higgiiya ubbayne nabatuwaa timirttii ha laa77u azazatuwaan qashettee” yaageedda.

Kiristtoosabaa Oochcheedda Ooshaa
(*Mar 12:35-37; Luq 20:41-44*)

⁴¹⁻⁴² Parisaawatuu ittisaa shiiqeeddasaan Yesuusi unt-tunta, “Kiristtoosabaa waagiide qoppiitee? I O na7ee?” yaagiide oochcheedda.

Unttuntu, “Kiristtoosi Daawita na7aa” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi unttunta, “Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kiristtoosa waagiide, ‘Godaa’ giide xeesii? ⁴⁴ Qassikka Daawite, ‘Goday ta Godaa,

“Taani ne morkketuwaa neeni yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha bagganna uttaade taananna it-tippe daannata geedda’ yaageedda. ⁴⁵ Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesoophe, yaatina, Kiristtoosi waaniide Daawita na7aa gidii?” yaageedda.

⁴⁶ Yesuusaw itti qaalaa zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa; qassi he gallasaappe doommina, hara ooshaa A oochchanaw xaleeddawe ooninne baawa.

23

Muse Higgiiyaa Tamarissiyaawanttunne
Parisaawatuwaa Iitatethaa
(*Mar 12:38-39; Luq 11:43-46; 20:45-46*)

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shiiqeedda asawunne barena kaalliyaa wanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda; ² “Higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Muse

higgiyaa tamarissiyaa maataanna de7iino. ³ Hewaa diraw, hinttenttu oothana mala, untunttu hinttentta azaziya ubbabaa oothitenne qassi naagite; shin untunttu oothiyaawaadan oothoppite; ayaw gooppe, untunttu barenttu odiyaawaa oothikkino. ⁴ Tookkanaw deexiyaa tookuwaa untunttu qachchiide, asaa toossiino; shin barenttu huuphiyaan haray atto, he tookuwaa biradhdhiyan bochchanawukka koyyikkino.

⁵ “Shin untunttu barenttu oosuwaa ubbaa asay be7anaadan oothiino; ayaw gooppe, barenttu som77iyaaninne barenttu kushiyaa qessiyaa qachchiyaa xiqisiyaanna de7iya kitaafaa aassiinonne barenttu mayuwaa macaraakka adussiino. ⁶ Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwaa dosiino; qassi Ayihuda woosa golletuwaanikka daro lo77iyaa oydiyaa dosiino. ⁷ Asay gewaan barentta bonchchiide sarotana malanne ‘Tamarissiyaawoo’ giide barentta xeesanaadan koyyiino.

⁸ “Shin hinttentta tamarissiyaawe ittuwa xalalaa gidedda dirawunne hinttenttu ubbay ishaturwaa gidedda diraw, ittuu ittuwa, ‘Tamarissiyaawoo’ giide xeesoppite. ⁹ Ha sa7an oonanne ‘Aawuwaa’ giide xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo saluwan de7iya itti Aawuu de7ee. ¹⁰ Ittu ittuwaa, ‘Tamarissiyaawoo’ giidekka xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kiristtoosa xalalay de7ee. ¹¹ Hinttenttu gidдон ubbaappe dariyaawe hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ¹² Barena darissiyaawe ooninne tooshettana; qassi barena toochchiyaawe ooninne dhoqqu gaana.

Higgiyaa Tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Boretteddino

(*Mar 12:40; Luq 11:39-42,44,52; 20:47*)

¹³ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, asaw saluwaa kawutethaa hinttenttu gorddiya diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huuphewunne gelikkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttalikka gelissikkita.

¹⁴ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonne Parisaawatoo am77etuwwa golliyyaa hinttenttu bonqqiide, hinttenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiita; hewaa diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aadhdhiyaa pirddaa hinttenttu akkana.

¹⁵ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonne Parisaawatoo hinttenttu itti uraa ammanthanaw abbaaninne sa7an yuuyiyaa dirawunne qassi hinttenttu

A ammanthiya wode, he uraa hinttenttuwaappe laa77u kushiyaa iiteedda Gaannamew na7a oothiyaa diraw, hinttenttoo aayyero.

16 “ ‘Ooninne Geeshsha Golliyan caaqqooppe, aynne baawa; shin Geeshsha Golliyan de7iya worqqaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee’ giya hinttenttoo qooqi uttiide asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero. 17 Ha eeyatuu, ha qooqatuu, worqqay aadhdhiyee? Worqqaa geeshsha oothiyaa Geeshsha Golli aadhdhii? 18 Qassi hinttenttu, ‘Ooninne yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqooppe, aynneekka baawa; shin ooninne A bolla de7iya yarshshuwaan caaqqooppe, he caaquu A gakkee’ yaagiide tamarissiita. 19 Ha eeyatuu, ha qooqatuu, yarshshuu aadhdhiyee? Woy yarshshuwaa geeshsha oothiyaa A yarshshiyaabay aadhdhii? 20 Hewaa diraw, yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqiya uray he yarshshiyaawaanikka caaqee; qassi A bolla de7iya ubbabanka caaqee. 21 Geeshsha Golliyan caaqqiya uray, he Geeshsha Golliyaninne A gidдон de7iya Xoossaan caaqee. 22 Saluwan caaqqiya uray, Xoossaa kawutethaa oydiyaaninne he oydiyaan uttiyaawan caaqee.

23 “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgia tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, karethaa anugaappe, shillaariyaappenne okashiyaappe asirataa hinttenttu immiita; shin higgian de7iya darii koshshiyaawantta aggiita; hewanttu pirddaa, maarotethaanne xillotethaa. Haranttakka aggennaan, hinttenttu oothanaw bessiyaa yewatuu hawantta. 24 Hinttenttoo qooqi uttiide, asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttu ushshaappe udunxxiyaa gacciide, gaaluwaa mittiita.

25 “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgia tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, hinttenttu shaataanne keriyaa bolla baggaa geeshshiita; shin A gidduwan bonqqiyaaninne uuzetethaan kuntheedita. 26 Ha qooqa Parisaawew, shaataanne keriyaa garssaa kase-taade geeshsha digga; hewaappe guyyian, bolla baggaykka geeshsha gidanawa.

27 “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgia tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, kare bagganna booshinchchaan okettiide, lo77i uttiide, qassi garssa bagganna hayqqeedda asaa meqethayenne wooqqeeddabay ubbabay kumeedda duufotuwa malatiita. 28 Hewaadankka, qassi bolla bagganna asaa ubbaw xilluwaa

malatiita; shin hinttenttoo garssa bagganna lo77a malatiyaa iitatethayenne makkalay kumi utteedda.

²⁹ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiiya tamarissiyaawantoonne Parisaawattoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, nabatuwaa duufuwaa bolla golliyaa keexxiita; qassi xillatuwaa duufuwaakka loyhiita. ³⁰ Qassi hinttenttu, ‘Nuuni beni nu aawotuwa wode de7eeddawannta gidintto, untuntunna ittippe nabatuwaa wodhokko shin’ yaagiita. ³¹ Hewaa gidooppe, nabatuwaa wodheeddawanntu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huuphiyaan markkattiita. ³² Simmi hinttenttu aawotuu doommeeddawaa polikkitee!

³³ “Ha shooshshattoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirdaappe waaniide attanitee? ³⁴ Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwaa aadho eranchchatuwaanne higgiiya tamarissiyaawantta hinttekkoo kiittana. Unttuntuppe ittuwa ittuwa hinttenttu wodhananne masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanita; qassi ittuwa ittuwa hinttenttu woosa golletun lissuwan shocanitanne katamaappe katamaa yederssanita. ³⁵ Hewaa diraw, xilluwaa Aabeela wodhoodeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaasaappe gidduwan hinttenttu wodheedda Baraakiyya na7aa Zakkaraasa wodiyya gakkanaw, hayqqeedda xillatuwa ubbatuwaa suuthaa diraw, hinttenttu murettanita. ³⁶ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay ha wodiyya asaa bolla gakkanawaa.

*Yeerusalaamessi Odetteedda Mino Oduwaa
(Luq 13:34-35)*

³⁷ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, nabatuwaa hinttenttu wodhiita; Xoossay hinttenttukko kiitteeddawanntakka shuchchan caddiita; kuttatta bare maratuwaa bare qefiyan haphphiyaawaadan, taani hinttenttu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaalla koyyaad-dita! Shin taana diggeeddit. ³⁸ Be7ite, hinttenttu gollii ubbakka ona gidanawa. ³⁹ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa gaana gakkanaw, laa7enthuwaa taana be7ikkita’ gay” yaageedda.

24

*Yesuusi Geeshsha Golliyaappen Kasetiide Odeedda
(Mar 13:1-2; Luq 21:5-6)*

¹ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biya wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa gidдон de7iya golliya bessanaw A

kaalliyawanttu aakko yeeddino. ² Yesuusi zaariide unttunta, “Hewaa ubbaa be7iite? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha golletuwan de7iya itti shuchchayenne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Wodiyaa Wurssethaabaa
(*Mar 13:3-13; Luq 21:7-19*)

³ Yesuusi Debre Zayte geetettiyaa deriyaa bollan uttide7ishshin, A kaalliyawanttu barenttu xalalaa aakko yiide A, “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikki; qassi ne yuussawunne wodiyaa wursethaw mallay ayaa gidanee?” yaageeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, unttunta hawaadan yaageedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagetite. ⁵ Ayissi gooppe, daro asay ta sunthaan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa balethana. ⁶ Matan de7iya olaa waa-suwanne haakuwan de7iya olaa oduwaa sisanaw hinttenttu de7iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagetite; hirggoppite; shin wursethay bira. ⁷ Ayissi gooppe, itti gadiya asay hara gadiya asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; koshayenne biittaa qaathay ubbasan de7anawaa. ⁸ Hewe ubbaykka koyro oythaa mala.

⁹ “Asay he wode hinttentta wayyissananne wodhanawaa; ta sunthaa diraw, gade ubbay hinttentta ixzanawaa.

¹⁰ He wode cora asay ammanuwaa agganawantta; barenttu gidдон ittuu ittuwa aathiide immananne ittuu ittuwa ixzanawaa. ¹¹ Qassi worddo nabatuu coratuu denddiide, daro asaa cimmanawantta. ¹² Makkalay dariya diraw, cora asaa siiquu irxxanawa. ¹³ Shin wurssethay gakkanaw genciyaa uray attanawaa. ¹⁴ Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutethaa wonggalaa mishiraachchuu sa7aa ubbaan odetanawaa; hewaappe guyyiyan, wursethay gakkanawaa.

Bashshaa tunatethaa
(*Mar 13:14-23; Luq 21:20-24*)

¹⁵ “Hewaa diraw, nabiyyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay geeshsha saan eqqeeddawaa hinttenttu be7ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko.

¹⁶ “Yihudaa gadiyan he wode de7iyaawanttu deriyaakko kesino. ¹⁷ Golliyyaa huuphiyan de7iya uraykka bare soyin de7iyaawaa akkanaw wodhdhoppo. ¹⁸ Gaden de7iyaawe bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁹ He wode shahaara maccawanttussinne dhanthiyaa maccawanttussi aayyero. ²⁰ Balgguwan woy Sambbataan hinttenttu betenna

mala, Xoossaa woossite; ²¹ ayaw gooppe, alamii medhettoodeppe hachche gakkanaw de7ibeennabayenne qassi hawaappe sinthawukka ubba de7enna iita waayyii he wode de7anawaa. ²² Xoossay he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gidedda ooninne attenna; shin I bare dooredda asatuwa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guathanawaa.

²³ “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite. Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Hewaan de7ee’ yaagoope awaa ammanoppite. ²⁴ Ayissi gooppe, worddo Kiristtoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw wolqqaama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. ²⁵ Be7ite, taani hinttew hewaa kasetaade odaaddi.

²⁶ “Hewaa diraw, asay hinttentta, ‘Be7ite, Kiristtoosi bazzuwan de7ee’ gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, ‘Be7ite, qol77on de7ee’ ginttokka, untunttubaa ammanoppite. ²⁷ Ayissi gooppe, walqqanthay awayfi doliyaa baggappe walqqammiide, awayfi wulliyaa bagga gakkanaw pholqqugiyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, hewaadan hananawaa.

²⁸ “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqana.

Asaa Na7ay, Kiristtoosi Laa7ethuwaa Yaana
(*Mar 13:24-27; Luq 21:25-28*)

²⁹ “He wode waayyiyaappe guyyiyan, man77iyan away dhumaana;

agenay poo7iyaawaa agganawaa;
xoolinttatuu saluwaappe kunddanawantta;

qassi saluwan de7iya wolqqatuukka qaaxettanawantta.

³⁰ He wode ta mallay, Asa Na7aa mallay, saluwan beettanawaa; sa7an he wode de7iya asaa zarii ubbay yeekkanawantta. Qassi taani, Asaa Na7ay, wolqqaannanne wolqqaama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa gidonna yiishshin, untuntu be7ana. ³¹ I bare

kiitanchchatuwa wolqqaama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaw, qassi sa7aan oyddu baggappe aw doorettedda asaa shiishshanawaa.

Goday Yaana Gallassaa Malaataa
(*Mar 13:28-31; Luq 21:29-33*)

³² “Leemisuwaa balasatto geetettiyaa mithattippe akeekite; balasatta aaciya wodenne izi haythay qolettiiyaa wode, bonii

mateeddawaa hinttenttu eranita. ³³ Hewaadankka, hinttenttu he ubbabaa be7iyaa wode, I matiide penggiyaa shi-
iqeeddawaa erite. ³⁴ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ub-
babay hanana gakkanaw, ha wodiyaasay hayqqidiggenna.
³⁵ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aad-
hdhenna.

Goday Yaana Gallassaa Ooninne Erenna

(Mar 13:32-37; Luq 17:26-30,34-36)

³⁶ “Shin he gallassaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe
attin, haray atto saluwan de7iya kiitanchchatuwa gidina,
woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. ³⁷ Ta
yuussay, Asaa Na7aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala
gidanawa. ³⁸ Ayissi gooppe, bashshaa haathaa yuus-
saappe kase wode, Nohe markkabiyaan geledda gallas-
say gakkanaw, asay meenne usheenne; qassi attuma asay
akkeenne macca asay asinaa gelee. ³⁹ Bashshaa haathay
yiide, untuntta ubbaa afana gakkanaw, untuntu akeeki
beykino; taani, Asa Na7ay, yiyaa wodii, hewaa mala gi-
danawa.

⁴⁰ “He wode laa77u asatuu gaden oothiyaawanttuppe it-
tuwa afana; ittuu attanawaa. ⁴¹ Laa77u maccawanttu wox-
aan gaacciyaawanttuppe ittinno afana; ittinna attana.

⁴² “Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttenttu
erenna diraw, naagi uttite. ⁴³ Shin kayisuu qammaappe
woysa wodiyaan yaanentto golliya goday ereeddentto, bare
gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite.
⁴⁴ Hewaa diraw, hinttenttukka giigi uttite; ayaw gooppe,
taani, Asaa Na7ay, hinttenttu qoppenna saatiyaan yaana.

Iitanne Lo77o Qoomaa Leemisuwaa

(Luq 12:41-48)

⁴⁵ “Yaatina, bare soy asaw qumaa koshshiyaa wodiyaan
immana mala, A goday suntheedda ammanetteedda
wozanaama qoomay oonee? ⁴⁶ I hewaadan oothishshin,
A goday yiide demmiyaa qoomay anjjetteddaawaa.
⁴⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; goday he qoomaa
barewaa ubbaa bolla sunthana. ⁴⁸ Shin qoomay iita
gidooppe, ‘Ta goday gami77iide yaanawaa’ yaagiide
bare wozanaan qoppiide, ⁴⁹ bare laggethaa qoomatuwaa
wadhaa doommoope, mathottiyaawanttunna mooppenne
ushooppe, ⁵⁰ he qoomaa goday I qoppibeenna gallasaaninne
I eribeenna saatiyaan yaana. ⁵¹ Hewaappe guyyiyan A
qanxxereethiide, * lo77a malatiyaa iita asatuu de7iyaasaan
wothana; hewaan I yeekkananne achchaa dhaqana.

25

Tammu Wodoratuwaa Leemisuwaa

¹ “He wode saluwaa kawutethay barenttu kuraaziyaa oyqqiide, machchatto akkiyawaa mokkanaw kare kaseedda tammu wodoratuwaa malatana. ² Unttuntuppe ichcheshatuu boozatuwaa; qassi ichcheshatuu cincca. ³ Boozatuu barenttu kuraaziyaa oyqqeeddino; shin lambbaa oyqqibeykkino. ⁴ Shin cinccatuu barenttu kuraaziyaanne xaarumusiyan lambbaa oyqqeeddino. ⁵ Machchatto akkiyawe yeennaan gami77ina, he wodoratuu barentta gemi77ishissina gisii aggeeddino.

⁶ “Bilahe gideedda wode, ‘Be7ite, machchatto akkiyawe gakkeedda; A mokkanaw kare kesite’ yaagiyaa wolqqaama cabbuu denddeedda.

⁷ “He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaa giigisseeddino. ⁸ Boozatuu cinccatuwaa, ‘Nu kuraazi to7ana haniyaa diraw, hinttenttu lambbaappe nuussi immerikkitee’ yaageeddino.

⁹ “Shin cinccatuu zaariide untuntta, ‘Aggite, nuussinne hinttenttussi gidenna; hewaa dira hinttew zali77iyaawanttukko biide shammi akkite’ yaageeddino. ¹⁰ Hewaappe guyye booza wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina, machchatto akkiyawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu aananna ittippe bullachchaa golliyaa geleeddino; ipithaykka gorddetti aggeedda.

¹¹ “Guyyeppe qassi yokko wodoratuu yiide, ‘Godaw, godaw, nuussi dooyyaarikkii’ yaageeddino.

¹² “Shin machchatto akkiyawe zaariide, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani hinttentta erikke’ yaageedda.

¹³ “Simmi taani, Asaa Na7ay, yaana gallassaa woy saatiyaa hinttenttu erenna diraw, naagi uttite.

Heezzu Qoomatuwaa Leemisuwaa

(Luq 19:11-27)

¹⁴ “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaa xeesiide, barew de7iyaawaa untunttoo sheedhdhiide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa bessee. ¹⁵ Unttuntu huuphiyan huuphiyan unttuntu wolqqa keenaa ittoo ichcheshu sha77a biraa, ittoo laa77u sha77a biraa, qassi ittoo itti sha77a biraa immiide, bare ogiyaa beedda. ¹⁶ Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay ellekka biide zali77iide, hara ichcheshu sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁷ Hewaadankka, qassi laa77u sha77a biraa akkeedda qoomay hara laa77u sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁸ Shin itti sha77a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda.

19 “Daro wodiyaappe guyyiyan, he qomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetettedda. ²⁰ Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay yiide, hara ichcheshu sha77a biraa sheedhdhiide, ‘Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha77a biraa immaadda; be7a, hara ichcheshu sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²¹ A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²² “Qassi laa77u sha77a biraa akkeeddawekka yiide, ‘Ta godaw, neeni taw laa77u sha77a biraa immaadda; be7a, taani hara laa77u sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²³ A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²⁴ “Itti sha77a biraa akkeeddawe qassi yiide, ‘Ta godaw, neeni zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa meqethi baynna asa gidiyaawaa taani eray. ²⁵ Taani yayyaaddi; yaataade baade ne biraa biittaaan moogaaddi; be7a, ne biray haweku’ yaageedda.

²⁶ “A goday zaariide, A hawadaan yaageedda; ‘Ha iita azalla ashikkarew, taani zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa asa gidiyaawaa eraaddii? ²⁷ Yaatina, neeni ta miishshaa wodhissiyaawanttu matan wotheeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wodhiyaanna akkanawaashshin atteedda. ²⁸ Hewaa diraw, he miishshaa aappe wothi akkiide, tammu sha77a biray de7iyaawoo immite. ²⁹ Ayissi gooppe, de7iya ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynnawoo haray atto, he aw de7iya guuthaykka aappe akettanawaa. ³⁰ Go77enna qoomaa kare dhumaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa dhaqana’ yaageedda.

Wodiya Wursethaan Hanana Pirdaa

³¹ “Taani, Asaa Na7ay, kiitanchchatuwa ubbatuwanna bonchchuwan yiyaa wode, ta bonchcho kawutethaa oydiyaan uttana. ³² Sa7aan de7iya asay ubbay ta sintha shiiqanawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyawaadan, taani he asaa laa77u kessaade shaakkana. ³³ Qassi dorssatuwaa taappe ushechcha bagganna essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa bagganna essana.

³⁴ “Hewaappe guyyiyan, taani kaatii taappe ushechcha bagganna de7iyaawantta hawaadan yaagana; ‘Ta Aabbu anjeeeddawantto, haa yiide sa7ay medhettoodeppe hachche gakkanaw, hinttenttoo giigeedda kawutethaa laattite. ³⁵ Ayissi gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatha gidaade biinakka mokkeeddita. ³⁶ Taani kallottina mayizzeeddita; harggina be7eeddita; qashettina taakko gakkiide oochcheeddita’ yaagana.

³⁷ “Hewaappe guyyiyan, xillatuu zaariide, A hawaadan yaagana; ‘Godaw, neeni koshattina, awude be7iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be7iide ushsheeddoo? ³⁸ Neeni imatha gidaade yiina awude be7iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayizzeeddo? ³⁹ Qassi neeni harggina, woy qashettina neekko biide awude neena be7eeddoo?’ yaaganawantta. ⁴⁰ Taani kaatii zaaraade, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ta ishatuwaa ubbaappe haray atto, laafiyaa ittoo ootheeddawaa gidinttokka, hewaa taw ootheeddita’ yaagana.

⁴¹ “He wode, taappe haddirssa bagganna de7iyaawantta taani yaagana; ‘Ha sheqetteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide xalahiyaa kaappoonne A kiitanchchatuwaassi giigeedda medhinaa tamaan gelite. ⁴² Ayissi gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. ⁴³ Taani imatha gidaade biina, taana mokkibeykkita; kallottina mayizzibeykkita; qassi harggina, qashettinakka taana be7ibeykkita’ yaagana.

⁴⁴ “He wode untunttu qassi hawaadan yaagiide zaaranawantta; ‘Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatha gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy qashettina, awude be7iide, neena maaddennaan ixceeddoo?’ yaaganawantta.

⁴⁵ “He wode taani kaatii zaaraade untuntta, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttu ha ubbaappe laafiyaa ittuwa maaddennaan ixceeddawee, taana maaddennaan ixceeddawaa’ yaagana. ⁴⁶ Hewanttu medhinaa muraw baana; shin xillatuu medhinaa de7oo baana” yaageedda.

26

Yesuusa Bolla Maqqetteeddino

(*Mar 14:1-2; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53*)

¹ Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaalliyawantta, ² “Laa77u gallasaappe guyyiyan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassa gidiyawaa eriita. He gallassi

Taana, Asa Na7aa, asay masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw aathiide immana” yaageedda.

³ He wode qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu Qayaafaa geetettiyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyan shiiqiide, ⁴ asay erennaan Yesuusa oyqqiide, wodhanaw maqqetteeddino. ⁵ Shin untuntu, “Asay walasaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Itti Macca Mishiratta Yesuusa Shittuwaa Caccafaaddu
(Mar 14:3-9; Yoh 12:1-8)

⁶ Yesuusi Biitaaniyaa katamaan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin de7ishshin, ⁷ itti mishiratta albbasxxiroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda darii al77o shittuwaa akkaade yeeddawunna qumaa I miina, he shittuwaa Yesuusa huuphiyan caccafaaddu. ⁸ Shin Yesuusa kaalliyawanttu hewaa be7iide, “Ha shittuwaa coo bayizzussay ayaassee? ⁹ Ayissi gooppe, ha shittuwaa al77o gatiyaan zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaageeddino.

¹⁰ Yesuusi untuntu giyaawaa eriide, untunta hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto ayaw waayyissiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ¹¹ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7iino; shin taani hinttenanna ubba wode de7ikke; ¹² Iza ha shittuwaa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigisanaassa. ¹³ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan ha wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninne, asay izo wozanaa aathana mala, iza ootheeddawe odetanawaa” yaageedda.

Yihuday Yesuusa Aathiide Immanaw Yewuwaan Giigeedda
(Mar 14:10-11; Luq 22:3-6)

¹⁴ He wode tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu yaagettiyaawe qeesatuwaa kaappatuwakko ¹⁵ biide, “Taani hinttenttussi Yesuusa oythooppe, taw ayaa immanitee?” yaagina untuntu aw hattamu biraa qoppiide immeeddino. ¹⁶ Hewaappe guyyiyan, Yihuday Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiyaa wochchee.

Yesuusi Ayihudatu Paasigaa Kawuwaa Barena Kaalliyaawanttunna Meedda

(Mar 14:12-21; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

¹⁷ Baalaa daabbuwaa miyaa gallasaa bonchchiya koyro gallassi, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa haqan giigissanee?” yaageeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye Yesuusi untuntta, “Katamaa biide, itti bitaniyaa, ‘Tamaarissiyaawe neena, “Taw wodii gakteedda; taani taana kaalliyawanttunna Paasigaa bonchchiya gallasaa ne soyin aathana” geedda’ giite” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyawanttu Yesuusi barentta azazowaadan oothide, Paasigaa bonchchiya gallassi maana qumaa giigisseeddino.

²⁰ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyaawanttunna qumaa maanaw utteedda. ²¹ Untunttu miishshin, Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintteppe itti uray taana aathiide immanawaa” yaageedda.

²² Untunttu darii dagammiide, huuphiyan huuphiyan, “Godaw, tumu taaneeshsha?” guussaa doommeeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Bare kushiya taananna ittippe wociitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana aathi immana.

²⁴ Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa Maxaafay hayqqana geed-dawaadan hayqqana; shin Taana, Asaa Na7aa, aathi immiya uraw aayyero; he uray yelettennaan atteeddento aw lo77ashshin” yaageedda.

²⁵ A aathi immiyaa Yihuday zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni giyaawe tanee?” yaageedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ne huuphiyaan gaadda” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mar 14:22-26; Luq 22:15-20; 1Qo 11:23-25)

²⁶ Untunttu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthereethiide, barena kaalliyaawanttussi immiidde, “Heyte; miite; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galateedda. Untunttoo immiidde, “Ubbay hawaappe ushite; ²⁸ ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa ta suuthaa; ta suuthay ooratha caaquwaa. ²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; taani ta Aabbu kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa hinttenttunna ushana gallassay gakkanaw, laa7ethuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

³⁰ Mazimuriyaa yexxowaappe guyyiyan, Debre Zayte geetettiyya deriyaa beeddino.

Yesuusi Phexiroosi Kaddanawaa Kasetiide Odeedda

(Mar 14:27-31; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

³¹ Yesuusi he wode untuntta, “Hachche qamma hinttenttu ubbay taana aggiide kichchana; ayaw gooppe, Xoossaa Maxaafay,

'Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhanawaa;
 hewaappe guyyiyan dorssaa wudii laalettanawaa'
 yaagee. ³² Shin taani hayquwaappe denddowaappe
 guyyiyan, hintteppe kasetaade Galiilaa baana" yaageedda.

³³ Phexiroosi zaariide, "Unttuntu ubbatuu neena ag-
 giide kichchanawantta; taani neena ubbakka yeggaade
 kichchikke" yaageedda.

³⁴ Yesuusi Phexiroosa, "Taani new tumuwaa oday; hachche
 gamma kuttuu waassanaappe kase, neeni taana heezzu
 kaalla kaadanaassa" yaageedda.

³⁵ Phexiroosi zaariide, "Taani haray atto, neenanna ittippe
 hayqqinttokka, neena ubbakka kaddikke" yaageedda. Qassi
 Yesuusa kaalliyawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mar 14:32-42; Luq 22:39-46)

³⁶ Yesuusi he wode barena kaalliyawanttunna
 Geetesemaaniyaa geetettiyaasaa biide unttunta, "Taani
 hini baade Xoossaa woossishshin, hinttenttu hawaan
 uttiishshite" yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Phexiroosanne
 Zabiddiyoosa naanaa laa77uwaa barenanna afiide, daro
 kayyuwaanne uгаа doommeedda. ³⁸ Qassi unttunta, "Taani
 hayqqana gakkanaassikka kayyottay; hawaan beegottiide,
 taananna naagite" yaageedda.

³⁹ Laafaa sinthakko shiiqiide, sa7aan gufanniide, "Ta
 Aabboo, danddayettiyaawaa gidoope, ha xuu7aa taappe
 digga; shin neeni koyyiyaawadan hanoppe attin, taani
 koyyiyaawadan hanoppo" yaagiide Xoossaa woosseedda.

⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmiide yeedda;
 gemi77ishowantta demmiide Phexiroosa, "Hinttenttu itti
 saatenttonneekka gemi77ishennaan taananna naaganaw
 danddayibeykkitee? ⁴¹ Paaciyaa hinttenttu gelenna mala,
 minnitenne Xoossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin
 asatethaa eeshshay daaburanchchaa" yaageedda.

⁴² Yesuusi qassi laa7enthuwaa biide, "Ta Aabboo, taani ha
 woliqqaama metuwaa akkennaan de7ishshin xuu7aa den-
 thanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano"
 yaagiide Xoossaa woosseedda. ⁴³ Qassikka simmi yiide, A
 kaalliyaawanttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda di-
 raw, gemi77ishowantta demmeedda.

⁴⁴ Qassikka unttunta yeggi biide, hezenthuwaa kase
 qaalaa zaariide, Xoossaa woosseedda. ⁴⁵ Hewaappe
 guyyiyan, barena kaalliyaawanttoo yiide, "Ha77i
 gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Be7ite,
 Taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwassi aathiide

immiya wodii gakteedda. ⁴⁶ Denddina boytte; be7ite, taana aathi immiyaawe haweku gakteedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwan Oyqetteedda
(*Mar 14:43-50; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12*)

⁴⁷ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyawanttuppe ittuu, Yihuday, gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittipe yeedda. ⁴⁸ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaa, “Taani yeriyaawe A; A oyqqite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

⁴⁹ Ellekka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaarissiyaawoo, saro de7ay” yaagiide A yeri akkeedda.

⁵⁰ Yesuusi Yihudaa, “Ta laggew, neeni oothanabaa ootha agga” yaageedda.

Hewaappe guyyiyan, he cora asay shiiqiide, Yesuusa loythi oyqqeedda. ⁵¹ Yesuusanna de7iyaawanttuppe ittuu bare mashshaa kessiide qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa haythaa qanxxi oleedda. ⁵² Yesuusi he wode A hawaadan yaageedda; “Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotha; ayaw gooppe, mashshaa denthiiya ubbay mashshaan hayqqana. ⁵³ Ta Aabbu daro sha77a kiitanchchatuwa itti kuthaan yeddiide, taana maaddana mala, taani A woossanaw danddayiyaawaa erikkii? ⁵⁴ Yaatina, Xoossaa qaalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polettanaw danddayii?” yaageedda.

⁵⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaan shiiqeedda cora asaa hawaadan yaageedda; “Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw mashshaanne xam77aa oyqqiide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyan tamarissaadde, gallasan gallasan hinttentunna oothiyaa wode taana oyqqibeykkita; ⁵⁶ shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu Xoossaa qaalaan xaafeddawe polettanaassa” yaageedda.

Yesuusa kaalliyawanttu he wode ubbatuu A yeggi beeddino.

Yesuusi Pirda Shanggo Aahdheedda
(*Mar 14:53-65; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24*)

⁵⁷ Yesuusa oyqqeeddawatuu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa Qayaafaakko, higgiiya tamarissiyaawanttunne cimatu shiiqeeddasaa aakkiide beeddino. ⁵⁸ Shin Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwan A kaalleedda; yewuwaa wurssethaa be7anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawanttunna utti ageedda.

⁵⁹ Qeesatuwaa kaappatuunne shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino. ⁶⁰ Shin haray atto cora asay yiide, A bolla wordduwaan markkattin akka aappe aynne demmibeykkino. Guyyeppe laa77atuu yiide, ⁶¹ “Ha bitani, ‘Taani Xoossaa Geeshsha Golliiyaa kolaade, heezzu gallasaan zaaraade keexxanaw danddayay’ geedda” yaageeddino.

⁶² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu dendi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaageedda. ⁶³ Shin Yesuusi co77u geedda; qassikka qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Taani neena de7uwa Xoossaa sunthaan callay; neeni Xoossaa Na7aa Kiristoosa gidoope nuussi oda” yaageedda.

⁶⁴ Yesuusi zaariide, “Neeni ne huuphewukka gaadda; shin taani hinttenttussi oday; hawaappe sinthaan, hinttenttu taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna utteeddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana” yaageedda.

⁶⁵ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa pheedhi oliide, “Hawe boreedda; nuuna hawaappe sinthan ayaw hara markkaa koshshii? I ha77i boriyaawaa hinttenttu siseeddita. ⁶⁶ Hinttenttu qofay ayee?” yaageedda.

Unttenttu, “Aw hayquu bessee” yaagiide zaareeddino.

⁶⁷ Hewaappe guyyiyan, untunttu A deemuwaan cuchchiide, A dechcheeddino; haranttu qassi A baqqiide,

⁶⁸ “Kiristoosaa! Neen neena nabe gaasashshin, neena shoceeddawe oonentto ane nuussi oda!” yaageeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mar 14:66-72; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Phexiroosi golliyaappe karenna dirssaa gidдон ut-tide7ishshin, itti ashikkaratta aakko yaade, “Neenikka Galilaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁷⁰ Shin I untunttu ubbaa sinthaan he ashikkaratto, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke” yaagiide kaadeedda.

⁷¹ Qassi biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara ashikkaratta A be7aade, hewaan de7iya asatuwassii, “Ha bitani Naazireetiyyaa Yesuusanna de7ee” yaagaaddu.

⁷² Phexiroosi laa7enthuwaa caaqqiidde, “Taani hewaa bitaniyyaa erikke” yaageedda.

⁷³ Laafaa gami77ishshin, hewaan eqqeedda asay Phexiroosakko yiide, “Neenikka tuma untunttunna ittippe de7aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyaa haasayaykka neena erissee” yaageeddino.

⁷⁴ Hewaappe guyyiyan Phexiroosi, “Taani hewaa bitaniyaa erikke!” yaagiide, barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁷⁵ Phexiroosi barena Yesuusi, “Neeni kuttuu waassanaappe kase heezzu kaalla taana kaadanaassa” geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

27

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Pirddaw Shiiqeedda
(Mar 15:1; Luq 23:1-3; Yoh 18:28-32)

¹ Wontta guuraan qeesatuwaa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa cimatuu Yesuusa wodhanaw maqqetteeddino; ² untunttu Yesuusa qachchi afiide, gadiyaa ayissiyaa Philaaxoosaw aathi immeeddino.

³ Yesuusa he wode oytheedda Yihuday Philaaxoosi Yesuusa bolla pirddeeddawaa be7iide, “Aayyeero! Oythenaan aggaarikkita!” yaagiide, he man77iyankka hattamu biraa qeesatuwaa kaappatoonne gadiyaa cimatooy gyye zaariide, ⁴ “Taani geeshsha asaa oythaade nagaraa oothaaddi” yaageedda.

Shin untunttu A, “Hewe nuussi ayaa metee? Hewe ne shene” yaageeddino.

⁵ Yihuday biraa Geeshsha Golliyani oli aggeedda; untunttu matappe biide, suletti hayqqeedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, “Ha biray suuthaa miishshaa gidishshin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gathiyaawe woga gidenna” yaageeddino. ⁷ Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatha asaw moogo gadiya oothanaw urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiyaa shammeeddino. ⁸ Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suuthaa gadiya geetettiide xeesettee.

⁹ Nabiyaa Ermiyaasi, “Untunttu aw immanaw qoppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, ¹⁰ Goday taana azawoowaan, urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiya shammanaw immeeddino” geetettowe he wode poletteedda geedda.

Philaaxoosi Yesuusa Ubbabaa Oochcheedda
(Mar 15:2-5; Luq 23:3-5; Yoh 18:33-38)

¹¹ Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintha shiiqina, gadiyaa ayissiyaawe A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi A, “Neenikka gade7aa” yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu A mootina, untunttoo aynne zaaruwaa immibeenna. ¹³ He wode, Philaaxoosi Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi haray atto, itti qaalaakka zaarennan ixgina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda.

Yesuusi Hayqoo Pirddeetteedda

(*Mar 15:6-15; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16*)

¹⁵ Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiya gallasaan, asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ¹⁶ He wode itti Barbbaana geetettiyaa Yesuusi daro eretteedda iita bitani qasho gollen de7ee. ¹⁷ Hewaa diraw, cora asay ittisaa shiiqeeddaaan Philaaxoosi, “Taani hinttenttoo Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristoosa geetettiyaa Yesuusa billoo?” yaagiide asaa oochcheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untunttu qanaatiide Yesuusa ootheeddawaa I eree.

¹⁹ Philaaxoosi pirdda gollen uttide7ishshin, A machchatta aw, “He xillo bitaniyaa aynne oothoppa; ayaw gooppe, taani hachche gamma akumuwan aabaan daro metootaaddi” yaa-gaade kiittaaddu.

²⁰ Shin qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu Philaaxoosi Barbbaana billiide, Yesuusa wodhanaadan, shiiqeedda asay A woossana mala, asaa cimmeeddino.

²¹ Philaaxoosi zaariide untunttu, “Taani untunttu laa77atuwaappe hinttew oona billanaadan koyyiitee?” yaagina untunttu, “Barbbaana billanaadan koyyeetto” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Yaatina, Kiristoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?” yaagiide untunttu oochchina ubbay, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetto” yaageeddino.

²³ Philaaxoosi asaa, “Ayissi? Ay iitabaa ootheddee?” yaageedda.

Shin asay kasewaappekka barenttu kooshshaa dhoggu oothiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetto” yaageeddino.

²⁴ Walassay denddanawaappe attin, aynne hanennawaa Philaaxoosi be7iide, haathaa akkiide, “Ha bitani hayqqiyaawaan taani gelikke; hewaa hinttenttu erite” yaagiide shiiqeedda asaa sinthaan bare kushiya meecetteedda.

²⁵ Shiiqeedda asay ubbay zaariide, “A suuthaa gomii nuunanne nu naanaa gakko” yaageedda.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Barbbaana untunt-too billeedda; lissuwan Yesuusa shociide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw untunttoo aathiide immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliicceeddino
(Mar 15:16-20; Yoh 19:2-3)

²⁷ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosa wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaa afina, wottaaddaratuu ubbay A miyyiyaan yuuyyi aadhdiide eqqeeddino. ²⁸ A mayuwaa qaari akkiide, zo7o mayuwaa A mayizzeeddino. ²⁹ Qassi agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino; A ushechcha kushiyan maqqa xam77aa oythiide, A sinthan gulbbatiide, “Ayihudatuwaa kaatew, saro de7ay!” yaagiide, A bolla qilliicceeddino. ³⁰ A bolla cuchcheeddino; he maqqa xam77aa akkiide, A huuphiyaa shoceeddino. ³¹ Untunttu A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusi Kaqetteedda

(Mar 15:21-32; Luq 23:25-43; Yoh 19:17-27)

³² Untunttu kare kesiide, itti Simoona geetettiya Qereena gade asaa demmiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. ³³ Golgootaa geetettiyaasaa gakeeddino. “Golgootaa” yaagettiyaawe “Huuphiyaasaa” giyaawaa. ³⁴ Hewaan untunttu cammeedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; I hewaa ganxxi xeelliide, ushennaan ixceedda.

³⁵ Untunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqowaappe guyyiyan, A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino. ³⁶ Hewaappe guyyiyan, A naaganaw hewaan utti aggeeddino. ³⁷ Qassi, “Hawe Ayihudatu Kaatiyaa Yesuusa” yaagiide mootuu xaafettowaa A huuphe bagganna wotheeddino. ³⁸ Yesuusanna he wode laa77u kayisatuwaa ittuwa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwa aappe haddirssa bagganna, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino.

³⁹ Ogiyaanna aadhdiya asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiidde boreeddino. ⁴⁰ “Geeshsha Goliyaa kolaade heezzu gallassa gidдон keexxiyaawoo, ne huuphiyaa ashsha; neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaageeddino.

41 Hewaadankka, qeesatuwaa kaappatuu higgiya tamarissiyaawanttunanne cimatuwaanna ittippe Yesuusa bolla qilliicciidde, hawaadan yaageeddino; 42 “Harantta ashsheedda; shin barena ashshanaw danddayenna. I Isra7eeliya kaatiyaa; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka qassi aani ammanana. 43 Xoossaan I ammanettee; Xoossay A ashshanaw koyyoope ane ashsho; ayaw gooppe, I barena, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ gee” yaageeddino.

44 Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misi-mariyan dhishettiide kaqetteedda kayisatuukka hawaadan giide, A bolla qilliicceeddino.

Yesuusi Hayqqeedda

(*Mar 15:33-41; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30*)

45 Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay ubbay dhumeedda. 46 Udduppu saate gidiyaa heeran Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide, “Elo-hee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” yaageedda. Hewaa guussay, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi co77u gaaddi?” guussaa.

47 Hewaan eqqeedda asaappe ittuu hewaa sisiide, “Ha bitani Eelaasa xeesee” yaageedda. 48 He man77iyankka untuntuppe ittuu woxxiidde, isponjiyaa akkiide, caala woyiniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa maqqaa xam77aa xeeraan wothiide, ushshanaw A doonaakko shiishsheedda. 49 Shin yokkonttu, “Ane de7ashsha, Eelaas A ashshanaw yaanawentto be7ana” yaageeddino. 50 Yesuusi laa7enthuwaa bare qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi ageedda.

51 Akeekite; Geeshsha Golliyan kaqetteedda gaariiduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide, pooshetti wodhdheedda; sa7ay qaaxxeedda. Qassi zaallaykka phalqqetteedda; 52 cora duufuu dooyetteedda. Xoossaa asaappe coratuu hayqqeeddawayntu, hayquwaappe denddeeddino. 53 Untuntu duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, geeshsha katamaa beeddino; hewaan untunta cora asay be7eedda.

54 Xeetuwwa kaappunne aananna Yesuusa naagiya wottaaddaratuu sa7ay qaaxxiyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be7eedda wode daro yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, “Tumu hawe Xoossaa Na7aa” yaageeddino.

55 Hewaan cora maccawayntu, Galiilaappe doommiide, Yesuusa maaddiidde kaalliyaawayntu, haakuwan eqqiide

xeelliino. ⁵⁶ Unttuntu gidдон Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqoobanne Yooseefo daaya Mayraamanne Zabiddiyooosa naanaa daaya de7iino.

Yesuusi Moogetteedda

(*Mar 15:42-47; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42*)

⁵⁷ Sa7ay omarssiyaa wode, Yooseefa geetettiyaa itti dure bitani, Armmaatiyaasa katamaa bitani yeedda; I bare huuphewukka Yesuusa kaalliyaaawaa. ⁵⁸ Yooseefo Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; Philaaxoosi Yooseefoo imettana mala azazeedda. ⁵⁹ Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwaaw mayuwaan ⁶⁰ xaaxiide barew moogettanaw shuchchaa wooccedda ooratha gonggoluwaa gidдон A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonan wogga shuchchaa gonddorssi wothiide, bashi beedda. ⁶¹ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama hewaan gonggoluwaaakko simmiide utteeddino.

⁶² Sambbataassi giigettiyaa gallassaappe wonttetha gallassi, qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Philaaxoosanna gakettiide, hawaadan yaageeddino; ⁶³ “Godaw, he wordduu paxa de7iya wode, ‘Taani heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana’ yaagowaa nuuni hassayeeddo. ⁶⁴ Hewaa diraw, A moogeedda gonggoluwaa heezzu gallassa gakkanaw, loythi naagana mala azazaarikki; hewe dhayooppe A kaalliyaaawanttu biide, A anhaa wuu77iide asaw, ‘Hayquwaappe denddeedda’ yaaganawantta; laa7enthiyaa balay kase balaappe ubba yaa iitana” yaageeddino.

⁶⁵ Philaaxoosi untuntta, “Hinttenttoo naagiyaawanttu de7iino; biide hinttenttoo danddayettiyaa keenaa naagishshite” yaageedda.

⁶⁶ Hewaappe guyye untunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa attamiide, qassi naagiyaawaa yaani wothiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa naagisseeddino.

28

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(*Mar 16:1-10; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10*)

¹ Sambbatay aadhdhina Woggaa gallassi wonttaa bakkaaliyan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama Yesuusi moogeedda gonggoluwaa be7anaw beeddino. ² Godaa kiitanchchay saluwaappe wodhdheedda diraw, sa7ay daro qaaxxeedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gonddorssi oliide, A bolla

kesi utteedda. ³ A malay walqqantha malatee; A mayuukka shachchaadan boothaa. ⁴ Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayqqeedda asaadan haneeddino.

⁵ Kiitanchchay maccawantta hawaadan yaageedda; “Yayyoppite; ayaw gooppe, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeedda Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa taani eray. ⁶ I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadankka hayquwaappe denddi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be7ite. ⁷ Hinttenttu ha77i ellekka biide, Yesuusa kaalliyaawanttoo, ‘Yesuusi hayquwaappe denddi diggeedda. Qassi I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide odite. Be7ite, taani hinttenttussi odaaddi” yaageedda.

⁸ Unttuntu yayyiiddinne qassi daro nashettiide, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaawanttoo odanaw woxxeeddino.

⁹ He man77iyankka Yesuusi untuntunna gaketiiide untuntta, “Saro de7iitee” yaagi aggeedda; untunttu aakko shiiqi A gediya oyqqiide, aw goyinneeddino. ¹⁰ Yesuusi he wode untuntta, “Yayyoppite; ta ishatuu Galiilaa baana mala, biide untunttoo odite; untunttu taana yaani be7anawantta” yaageedda.

¹¹ He maccawanttu biya wode, gonggoluwaa naagiyaawottaaddaratuwaappe amareeddawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa qeesatuwaa kaappatoo odeeddino. ¹² Qeesatuwaa kaappatuu cimatuwanna ittippe shiiqi zorettiide, wottaaddarato daro miishshaa immiide, ¹³ “‘Nuuni gemi77ishuwaan de7ishshin A kaalliyaawanttu gamma yiide, A anhaa wuu77eeddino’ yaagite. ¹⁴ Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisooppe, nuuni aw odi ammanthana; qassi hinttentta aynne hirggissennaadan oothana” yaageeddino.

¹⁵ Wottaaddaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan ootheeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiide de7ee.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttoo Beetteedda

(*Mar 16:14-18; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8; 1Qo 15:3-8*)

¹⁶⁻¹⁷ Shin tammanne itti A kaalliyaawanttu Yesuusi barentta biite geedda Galiilaa gadiyaa biide A be7eedda wode, aw goyinneeddino; shin untunttuppe ittu ittu sidheeddino.

¹⁸ Yesuusi untunttukko shiiqiide, untuntta hawaadan yaageedda; “Maatay ubbay saluwaaninne sa7aan taw imetteedda. ¹⁹ Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa

ubbaa taana kaalliyawantta oothite; Aawuwaa sunthaan, Na7aa sunthaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunthaan untuntta xammaqite. ²⁰ Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untuntu naagana mala, untuntta tamarissite; taani wodiya wursethay gakkanaassikka ubba wode hinttentunna de7iyaawaa akeekite” yaagedda.

Marqqoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Marqqoossi xaafeedda mishiraachchuu koyro doommiiddikka, “Hawe Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaw doomethaa” yaagee. Ha mishiraachchuwaa qaalaa gidдон Yesuusi oosuwaa asanne maatay de7iyaa asa gidiide shiiqeedda. Yesuusa maatay A timirttiyaan, xalahiyaa citaa bolla aw de7iyaa wolqqaaninne asaa nagaraa atto giyaawaan be7etteedda. Yesuusi, “Taani Asaa Na7ay yeeddawe, asaa, nagaraa aylletethaappe la77a kessanaw ta de7uwaa aathaade immanaassa” yaagiide I bare huuphew haasayeedda.

Marqqoossi Yesuusa taarikiyaa suurenne wolqqa kumeedda ogiyaan odeedda. I gaanaw koyyo qofaykka Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidennaan I ootheedda maalalissiyaa oosatuwaa bollana. Xammaqiyaa Yohaannisa taarikiyaa, Yesuusa xinqqataanne paaciyaa qanthaan erissi simmiide, Yesuusa timirttiyaanne pathuwaabaa aassiide odeedda. Wodiyaappe guyyiyan Yesuusa kaalliyaawanttu A loythi eri beeddawaa keena aananna eqettiyaawanttu A loythi ixceeddino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusa de7uwan wurssethaa saaminttaa gidдон poletteedda oosatuwaa; hewanttukka A kaqethaabaanne A dendduwaabaa odiyaaawantta.

Marqqoossa mishiraachchuwaa wurssethaan qinnfiyaa gidдон de7iyaa 16:9-20 paydatuu Geeshsha Qaalaa itti itti bilethaa xalalaan de7iyaawantta.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Mishiraachchuwaa doomethaa (1:1-13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommeeddawaa (1:14-9:50)

Yesuusi Yeerusalaamen oothowaa (10:1-52)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wursseethaa saaminttaa (11:1-15:47)

Godaa Yesuusa dendduwaa (16:1-8)

Hayquwaappe denddeedda Godaa qonccethaanne saluwaa buussaa (16:9-20)

*Xammaqiyaa Yohaannisa Awaajjuwaa
(Mat 3:1-12; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)*

¹ Xoossaa Na7aa * Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishi-raachchuwaa doomethaa. ² Nabiyyaa Isiyaasi xaafeedda Max-aafan Xoossay,

“Be7a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa kessanawaa.

³ Itti bitani biittaa bazzuwan bare kooshshaa dhoqqu oothi-ide,

‘Godaa ogiyaa giigissite.

I hamettana loossuwakka

aw suurissite’ geeddawaadan”

haneedda.

⁴ Xammaqiyaa Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, “Xoos-say hintte nagaraa atto gaana mala, hinttenttu nagaraappe simmiide xammaqettite” yaagi qaalaa odiidde biittaa baz-zuwan kesi wodhdheedda. ⁵ Yihudaa gadiyaan de7iyaa asay ubbayne Yeerusalaame katamaa asay ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paaxina, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa Shaafan xammaqeedda.

⁶ Yohaannisi gaaluwaa iskiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare xeessan dafuwaa dancceedda; qassi booliyaanne woraa eessaa meedda. ⁷ Yohaannisi qaalaa odiidde, “Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, A caammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. ⁸ Taani hinttentta haathan xammaqay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaanay xammaqanawaa” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteeddawaanne Paacetteeddawaa

(Mat 3:13-17; 4:1-11; Luq 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de7iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafan A xammaqeedda. ¹⁰ Yesuusi haathaappe kesosaanna saluu dooyettishiinanne Geeshsha Ayyaanay bare bolla haraph-phiyaadan wodhdhishshin be7eedda. ¹¹ Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa ta Na7ay neena; taana nebay nashechchee” yaagiyaa qaalay sisetteedda.

¹² Ellekka Geeshsha Ayyaanay asay bayinna melasaa A yeddeedda. ¹³ Yesuusi asay bayinnasaani barena Seexaanay paaccishshin, oytamu gallasaa gatheedda; du7aannakka de7eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootheeddino.

Yesuusi Moliyaa Oyqqiyaa Oyddu Asatuwaa Xeeseedda

(Mat 4:12-22; Luq 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yohaannisi qashettowaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa

* **1:1** Xoossaa Na7aa: Beni xaafetteedda itti itti bilethaan hawe baawa. **1:2** Mil 3:1 **1:6** 2Ka 1:8 **1:11** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mar 9:7; Luq 3:22

gadiyaa biide, ¹⁵ “Wodii gakteedda; Xoossaa kawutethaykka matatteedda. Hinttenttu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi Galiilaa Abbaa lanqqiyanna aadhdhiidde, moliyaa oyqqiyaawantta, Simoonanne A ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁷ Yaatiide untuntta, “Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa taaarissana” yaageedda. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

¹⁹ Yesuusi guuthaa sinthawukko biide, Zabiddiyoosa naanaa laa77u ishatuwaa, Yayiqoobanne Yohaannisa wonggiriya gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7eedda. ²⁰ I be7osankka untuntta xeesina, barenttu aawuwaa, Zabiddiyoosa, A oosanchchatuwanna wonggiriya gidдон aggiide, Yesuusa kaalliide beeddino.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitani Paxeedda
(Luq 4:31-37)

²¹ Untunttu Qifirinaahooma geetettiya katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambbata gallassay gako wode, Ayihuda woosa golle geliide, taaarissuwaa doommi aggeedda. ²² Barew maatay de7iyaa asaadan, asaa I tamarisiyaawaappe attin, higgiiya taaarissiyaawanttudan taaarissenna diraw, asay A timirttiyaan maalaletteedda.

²³ He wode iita ayyaanay de7iyaa itti bitani Ayihuda woosa golle gelosaannakka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, ²⁴ “Naazireetiya Yesuusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna dhayissanaw yaaddi? Neeni oonentto eray; neeni Xoosaappe kiitetteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

²⁵ Yesuusi he iita ayyaanaa, “Hayzza; bitaniyaappe kesa” yaagiide azazeedda.

²⁶ Iita ayyaanay bitaniya bucerethi, darii waasissiiide, aappe kesii aggeedda. ²⁷ Asay ubbay maalalettiide, “Hawe ayee? Ha bitani bare maataani haray atto, iita ayyaanatuwakka azazeedda; untunttukka qassi aw azazettiino; hawe aybe ooratha timirttee?” yaagiide, bare gidдон ittu ittuwaa oochcheedda.

²⁸ Galiilaa gadiyaan de7iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariya siiseeddino.

Yesuusi Daro Hargganchchatuwaa Patheedda
(Mat 8:14-17; Luq 4:38-41)

²⁹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yayiqoobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda. ³⁰ Simoona bollotatta qoxuwaa

harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino. ³¹ I izikko shiiqiide, izi kushiyaay oyqqiide, izo denti esseedda; qoxuu izo aggina, iza untunttoo oothaaddu.

³² Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyqqeedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyan, asay aakko aheeddino. ³³ Katamaan de7iyaa asay ubbay he kariyaa shiiqeedda. ³⁴ Yesuusi dumma dumma harggiyan oyqetteedda cora asaa pathiide, cora xalahatuwakka kesseedda. I Kiristtoosa gidiyaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, untuntta haasayissennaani diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda
(Luq 4:42-44)

³⁵ Yesuusi guura wonttumaathaani denddiide, soyippe kesiide, asay baynnasaa biide yaani Xoossaa woosseedda. ³⁶ Simooninne aananna de7iyaawanttu A koyyiide beeddino. ³⁷ Untunttu A demmiide, “Asay ubbay neena koyyee” yaageeddino.

³⁸ Hewaappe guyye Yesuusi qassi untuntta, “Hewaa heeran de7iyaa hara katamatuwaa boytte; taani hewaan qaalaada odanaw bessee; ayissi gooppe, taani yeeddawe hewaassa” yaageedda. ³⁹ Ayihuda woosa golletuwaan qaalaada odiiddinne iita ayyaanatuwaa kessiide, Galiila gadiyaa ubbaa yuuyeedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:1-4; Luq 5:12-17)

⁴⁰ Oolluu oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthan gulbbatiide, “Neeni koyyoope, taana geeshsha pathanaw † danddayaa” yaagiide woosseedda.

⁴¹ Yesuusi aw qaretteedda; bare kushiyaay yeddi, A bochchiide, “Taani koyyay; geeyya; paxa!” yaageedda. ⁴² Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitani geeyyi paxi aggeedda. ⁴³ Yesuusi darii hanqqettiide, ellekka A kessi yeddeedda. ⁴⁴ I bitaniyaa, “Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa qeesaa besa; qassi neeni ha77i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwaa yarshsha” yaageedda.

⁴⁵ Shin bitani biide, yewuwaa ubbasan asaa ubbaw oduwanne laalethaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi qoncciyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin asay baynnasaa gaxaan de7eedda; qassi asay ubbasaappe aakko yeeddino.

† 1:40 taana geeshsha patha: Hawaa guussay, ha harggii qofetteeddawe laametanaw danddayenna eretteedda gade wogaanne maaraani, hara asaa qofaan itti asay geeshsha gidenna gaana mala odiyaaawaa.

2

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda (*Mat 9:1-8; Luq 5:17-26*)

¹ Amareedda gallasaappe guyyiyan, “Yesuusi Qifirinaa-hooma guyye simmiide, soyin de7ee” giyaa haasayay sisettedda. ² Gollii akkennaan ixxina, haray atto, kariikka un77ana gakkanaassi cora asay shiiqeedda; hewanttussi Yesuusi qaalaa odee. ³ Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. ⁴ Asay coreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayetennan ixxina, Yesuusi de7iyaa bagganna golliya qaariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeeddasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotheeddino. ⁵ Yesuusi untunttu ammanuwaa be7iide, he bollay sileedda bitaniyaa, “Ta na7aw, ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

⁶ Higgiiyaa tamarissiyaawantuppe hewaan utteedda ittu ittu barenttu wozanaani, ⁷ “Laa ha bitani hawaa mala iitabaa Xoossaa bolla ayissi haasayi? Xoossaa xalalaappe attin, haray oone nagaraa atto gaanaw danddayiyaawe?” yaagiide qoppeeddino.

⁸ Untunttu barenttu wozanaan hewaadan qoppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanan eriide, untuntta “Hinttenttu hintte wozanaan ayissi hewaadan qoppiitee? ⁹ Bollay sileedda bitaniyaa, ‘Ne nagaray atto geettedda’ giyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade ne shanchchamaa tookkaade hametta’ giyaawe matee? ¹⁰ Shin taani, Asaa Na7aw, sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw maatay de7iyaawaa taani hinttentta erissana” yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, ¹¹ “Neena gay; dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba” yaageedda.

¹² Bitani ellekka denddi eqqiide, bare shanchchamaa tookkiide, asay ubbay xeellishshin biina asay ubbay maalalettiide, “Nuuni hawaa malabaa ubbakka be7i erokko” yaagiide Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Xeeseedda (*Mat 9:9-13; Luq 5:27-32*)

¹³ Yesuusi gujjikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; asay ubbay aakko yeeddawantta tamarisseedda. ¹⁴ Hewaanna aadhhiidde, Ilppiyoosa na7aa Leewiyaa, giyaawe qaraxaa qanxxiyaasaan utteeddawaa demmiide, “Taana kaalla” yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁵ Yesuusi qumaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, qaraxaa akkiya cora asayne nagaranchchatuu aanannanne A kaalliyawanttunna ittipe utteeddino.

A kaalliyaawanttu gidдон hewanttu mala asatuu dareeddino. ¹⁶ Higgiyaa tamarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa miishshin be7iide, “I ayissi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa mii?” yaagiide, A kaalliyaawantta oochcheeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwappe attin, paxa asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagiide untunttoo zaaredda.

Xoomaabaa Eranaw Shiiquedda Ooshaa
(Mat 9:14-17; Luq 5:33-39)

¹⁸ Xammaqiyaa Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuu xoomiino; amaredda asatuu Yesuusakko yiide, “Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu xoomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi untuntta “Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyawe barenttunna de7ishshin, xoomanaw danddayiino? Machchatto akkiyawe untunttunna de7ishshin, xoomanaw danddaykkino. ²⁰ Shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaanawaa; untunttu he wode xoomanawantta.

²¹ “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothi sikkiyaa asay baawa; eca wothi sikkooppe, ooratha dhefii eca mayuwaa peedherethee; peedhethaykka koyrowaappe darana. ²² Qassi ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa; shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkee; barewukka woofettee; ogoruukka bayee; shin ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwan naa7ettee” yaagedda.

Sambbataabaa Eranaw Shiiquedda Ooshaa
(Mat 12:1-8; Luq 6:1-5)

²³ Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha bangгаа gidдонна aadhdhishshin, A kaalliyaawanttunna aananna biidde, bangгаа tishaappe duusaa doommeeddino. ²⁴ Parisaawatuu Yesuusa, “Be7a; neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayissi oothiino?” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untuntta, “Daawite koshattiide, miyaabaa koyyedda wode, barenanna de7iyaawanttunna otheeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee? ²⁶ Abiyaataari qeesatoo ubbatoo kaappo gidedda wode, Daawite Xoossaa golliya geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, ooninne maanaw

higge gidennawaa Godaa sinthan wotheedda qumaa miide, barenanna de7iyaawanttookka immeedda” yaageedda.

²⁷ Qassikka Yesuusi untunta, “Sambbatay asaw medhetteddawaappe attin, asay Sambbataw medhettibeenna.

²⁸ Hewaa diraw, taani, Asaa Na7ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa” yaageedda.

3

Kushii Sileedda Bitaniyaa

(*Mat 12:9-14; Luq 6:6-11*)

¹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitani de7ee. ² Itti itti asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyaa Sambbataan I pathooppe be7anaw naagee. ³ Yesuusi he kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda eqqaade sinthaw haa ya” yaageedda. ⁴ Hewaappe guyyiyan asaa, “Sambbataan lo77obaa oothiyaawe wogeeyee iitabaa oothiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyee wodhiyaawe wogee?” yaagiide oochcheedda.

Shin asay co77u geedda. ⁵ Yesuusi hanqqettiide, untunta yuushshi aathi xeelliide, untuntu odina sisennawantta gidiyaa diraw, untunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyaa, “Ne kushiyaa pididi ootha” yaageedda; bitani pididi oothina, A kushii paxi aggeedda. ⁶ Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyappe kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto Heroodisanna de7iyaawanttunna maqqetteeddino.

Asay Abbaa Lanqqiyan Yesuusakko Shiiqeeddino

⁷ Yesuusi barena kaalliyawanttunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe cora asay A kaalleedda. ⁸ Qassikka cora asay Yihuudaappe, Yeerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggappe, Xiirsoosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootheeddawaa sisiide, aakko yeedda. ⁹ Yesuusi cora asay barena sugi un77ethenna mala, barena kaalliyawantta wonggiriya barew gami77ethana mala azazeedda. ¹⁰ Daro asaa I patheedda diraw, harggiyaa asay ubbay A bochchanaw sugerettee. ¹¹ Iita ayyaanay de7iyaa asatuukka A be7eedda wode ubbaan A sinthan guufanniide, barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Neen Xoossaa Na7aa gidikkii!” yaageeddino.

¹² Yesuusi he iita ayyanatu barebaa asaw odiide, barena qoncciyaa kessenna mala, untunta minissiide azazeedda.

Yesuusi Bare Kiittiyaawantta Dooreedda
(*Mat 10:1-4; Luq 6:12-16*)

¹³ Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko xeeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. ¹⁴⁻¹⁵ Unttuntu barenanna de7ana malanne qaalaa odanaw unttunta kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw unttuntoo maatay de7ana mala, tammanne laa77u asatuwaa dooreedda.

¹⁶ I dooreedda tammanne laa77atu hawantta: Phexiroosa yaagiide suntheedda Simoona, ¹⁷ Bo7aanerggeessa yaagiide suntheedda Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne Yayiqooba ishaa Yohaannisa. “Bo7aanerggeessa” giyaawe “Wolqqaama asatuwaa” giyaawaa. ¹⁸ Inddiraasanne Piliphphoosa, Bartalamoosanne Maatoossa, Toomaasanne Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiyaa Simoona, ¹⁹ Yesuusa aathi immeedda Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula
(*Mat 12:22-32; Luq 11:14-23; 12:10*)

²⁰ Yesuusi soy beedda; laa7enthuwaakka qassi cora asay shiiqina, inne A kaalliyaawanttunna haray atto, qumaa maanawukka danddaybeykkino; ²¹ asay A, “Gooyee” giyaa diraw, A dabbatuu hewaa sisiide, A akkanaw beeddino.

²² Higgiyaa tamarissiyaa itti itti asatuu Yeerusalaameppe yiide, “Yesuusa bolla Bi7eel-Zebuul de7ee” yaageeddino; qassi, “Xalahatuwaa kaappuu barew wolqqaa immina, iita ayyaanatuwaa kessee” yaagiide haaseyeddiino.

²³ Yesuusi asaa barekko xeesiide, leemisuwaa odiidde, “Seexaanay Seexaanaa wooti kessanaw danddayi?” ²⁴ Itti kawutethay bare giddon shaakettooppe, he kawutethay eqqanaw danddayenna; ²⁵ qassi itti golle asaykka bare giddon shaakettooppe, he golle asaykka eqqanaw danddayenna. ²⁶ Seexaanay barenanna walaqettiide shaakettooppe, bayanaappe attin, de7ana danddayenna.

²⁷ “Shin wolqqaama asaa golle geliide kasetiide A qachchennaan de7iidde, A miishshaa bonqqanaw danddayiyaa asay baawa; qachcheeddawaappe guyyiyan, A golliya bonqqanaw danddayee.

²⁸ “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne unttuntu boriyaa boriyaa * ubbaa atto gaana; ²⁹ shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iita boriyaa haasayiyaa oossinne medhinaw nagaraa gidanaappe attin, Xoossay ubbakka atto geenna” yaageedda. ³⁰ Yesuusi hewaa

3:19 14:10 **3:22** Mat 9:34; 10:25 * **3:28** Boriyaa boriyaa: Guussay Xoossaa bollan asay haasayiyaa iita, balanne geella haasayaa. **3:29** Luq 12:10

geeddawe, itti itti asatuu, “Yesuusa bolla iita ayyaanay de7ee” yaageedda diraassa.

Yesuusa Daayonne Ishatuwaa
(*Mat 12:46-50; Luq 8:19-21*)

³¹ Yesuusa daayanne A ishatuu yiide, karen eqqi aakko asaa kiittiide, A xeesisseeddino. ³² Cora asay A matan utteeddino; he kiitetteeddawe A, “Be7a; ne daayanne ne ishatuu karen eqqiide, neenanna gaketanaw koyyiino” yaageedda.

³³ Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Qassi ta ishatuu oone?” yaageedda. ³⁴ Bare matan utteedda asaa yuushshi aathi xeelliide, “Be7ite; ta daayanne ta ishatuu hawantushi. ³⁵ Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa ubbay ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

4

Zerethaa Zeriyawaa Leemisuwaa
(*Mat 13:1-9; Luq 8:4-8*)

¹ Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamaarisuwaa doommeedda; cora asay bare miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide shiiqi uttina, abbaan de7iyaa wonggiriya giddo geliide, aani utteeddino; qassi he asay ubbay abbaa miyyiyaan de7ee. ² I untuntta darobaa leemisuwan tamaarissiidde,

³ “Sisite; itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴ I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; hewaa kafuu yiide meedda. ⁵ Itti itti zerethay ancco biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay bayinna diraw, he zerethay ellekka mokkeedda. ⁶ Away keseedda wode shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw, melii aggeedda. ⁷ Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan mokkeeddawaa agunthay dicciide cuullina, ayfennaan atteedda. ⁸ Itti itti zerethay tu7e biittaaan zerettiide mokkeedda; dicciide ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwwa ayfeedda.” ⁹ Qaykka Yesuusi, “Sisanaw haythay de7iyaa uray siso” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odeedda Gaasuwwa
(*Mat 13:10-17; Luq 8:9-10*)

¹⁰ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de7ishshin aakko shiiqiide, he leemisuwaa bilethaa A oochcheeddino. ¹¹⁻¹² Yesuusi untunttussi, “Hinttenttoo Xoossaa kawutethaa xuuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutethaappe karenna de7iyaawanttu, xeelaa xeelliidde be7enna mala, qassi sissaa sisiiddikka akeekenna mala, untunttu shirettiide Xoossaakko simmina, I untunttu

nagaraa atto geenna mala, untunttoo ubbabay leemisuwan odettee” yaageedda.

Zeriyawaa Leemisuwaa Bilethaa
(*Mat 13:18-23; Luq 8:11-15*)

¹³ Yesuusi untuntta, “Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? ¹⁴ Zeriyawee Xoossaa qaalaa zeree. ¹⁵ Qaalay zerettiyaa ogiyaa doonan de7iyaawanttu hawantta; untunttu qaalaa sisiyaa wode, Seexaanay ellekka yiide, untunttu wozanaan zeretteedda qaalaa afidiggeedda. ¹⁶ Hawaadankka qassi ancotiyyaa biittaaan zeretteeddawanttu hawantta; untunttu qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. ¹⁷ Untunttu ha77iw de7iinoppe attin, untunttoo mino xaphuu baawa; guyyeppe qaalaa gaasuwan waayyii woy yederssuu yiyaa wode, untunttu ellekka dhubetti aggiino. ¹⁸ Qassi agunthaa gidдон zeretteeddawanttu hawantta; untunttu qaalaa sisiyaawantta. ¹⁹ Shin ha sa7aa de7oo hirggiyaawe duretethaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe untunttu wozanaan geliide, qaalaa cuullina ayfennaan atti aggeedda. ²⁰ Shin tu7e biittaaan zeretteeddawanttu qaalaa sisiide akkiyawantta; ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwwaa ayfeedda” yaageedda.

Xomppiyaa Leemisuwaa
(*Luq 8:16-18*)

²¹ Yesuusi gujjiide, “Xomppiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wothiyaa asay de7ii? Dhoqqasaan wothennee? ²² Ayissi gooppe, qoseeddabay ubbay qoncciyaa kesanawaa; qassi geeman wotheeddabay ubbay beettenaan attenna. ²³ Sisanaw haythay de7iyaa uray de7ooppe siso” yaageedda.

²⁴ Qassikka untuntta, “Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite; Xoossay hintte makkeedda qun77aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana; ²⁵ de7iyaa uraw gujji immana; baynnawaappe haray atto, aw de7iyaa he guuthattokka akkidiggana” yaageedda.

Dicciyaa Zerethaa Leemisuwaa

²⁶ Yesuusi qassikka, “Xoossaa kawutethay gaden kathaa zeriyaasaa mala. ²⁷ He bitani qamma gemi77ishee; guura denddee; I bare huuphew waanintto erennaan, he zerethay mokkeenne diccee. ²⁸ Biittay kathaa barekka mokkeenne ayfee; koyro carshshay caaree; guyyeppe ayfanaw kuukum-mee; qassi wursethaan kumentha ayfiyaa ayfee. ²⁹ Shin kathay gakkiiyaa wode, kathaa shiishshiyaa wodii gakeedda

diraw, bitani ellekka baacaan cakuwaa geli aggeedda” yaageedda.

Sannaaficiyaa Zerethaa Leemisuwaa

(*Mat 13:31-34; Luq 13:18-19*)

³⁰ Yesuusi, “Nuuni Xoossaa kawutethaa ayaa malatee gaa-nee? Woy ayaanna leemisanee? ³¹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa7aan de7iyaa mithaa ayfiiyaa ubbaappekka guuxxaw; ³² henno zerina mokkaade hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw. Kafuu izi qankkaa kuwaan golliya keexxana danddayee” yaageedda.

³³ Yesuusi hawaa mala daro leemisuwan asay sisanaw danddayaawaa keenaa, bare qaalaa odeedda. ³⁴ Asaw leemisu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu xalalaanna de7iyaa wode, untunttoo ubbabaa billiide odee.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda

(*Mat 8:23-27; Luq 8:22-25*)

³⁵ He gallassi sa7ay omarsina, Yesuusi barena kaalliyaawantta “Abbaappe hefintha pinnoytte” yaageedda. ³⁶ A kaalliyaawanttu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wonggiriyaan geliide, Yesuusa barenttunna afeeddino; hara wonggiratuukka hewaan de7iino. ³⁷ Wolqqaama gotuu dendina, beetay wongiriyaa shocina, haathay kumana gakkanaw wongiriyaa giddo geleedda. ³⁸ He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye bagganna borkkothaa borkkotiide gemi77isheedda. Yesuusa kaalliyaawanttu A denthiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni dhayiyaa wode co77u gaade xeelay?” yaageeddino.

³⁹ I beegottiide gotuwaa, “Co77u ga” giide, abbaakka, “Woppu ga” geedda; gotuukka co77u giina, ubbabaykka woppu geedda. ⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyaawantta “Ayissi hawaadan yayyiitee? Hinttenttu waani ammanikkitee?” yaageedda.

⁴¹ Untunttu daro yayyiide barenttu gidдон, “Hawe laa haray atto, gotuunne abbay azazettiyaawe oone?” yaageeddino.

5

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda

(*Mat 8:28-34; Luq 8:26-39*)

¹ Yesuusinne A kaalliyaawanttu abbaappe hefinthaw pinniide, Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa gakeeddino.

² Asaa moogiyaa duufuu de7iyaasaappe iita ayyaanay

de7iyaa itti bitani kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, Yesuusanna gakettedda. ³ Bitani he duufuu de7iyaasaan aqi peeshiide, yaani de7ee; A ooninne haray atto, santhalataan qachchanawukka danddaybeenna. ⁴ Ayissi gooppe, I daro wode uqqinnaanne santhalataan qashettiide de7ee; shin santhalataa duseretheedda; uqqinnaakka menthereetheedda; A xoonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. ⁵ I ubba wode gallassinne gamma, he duufuu de7iyaasaaninne deriyaa bolla waasee; bare bollaakka shuchchan gaaree.

⁶ Yesuusa haakuwaan be7eedda wode, aakko woxxi yiide aw goyinneedda. ⁷ He bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ubbaappe Bolla Xoosaa Na7aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gathii? Taana murenna mala, taani neena Xoosaa sunthan woosay” yaageedda. ⁸ I hewaa ayissi geddee gooppe, Yesuusi A, “Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa” yaageeddawaassa.

⁹ Yesuusi A, “Ne sunthay oone?” yaagiide oochcheedda.

I, “Nuuni cora gidiyaa diraw, ta sunthay Leegiyoona” yaageedda. ¹⁰ Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minissiide woosseedda.

¹¹ He deriyaa bollan cora gudunthaa wudii heemettee; ¹² iita ayyanatuu Yesuusa, “Nuuna hini gudunthaa wudiyaakko yeddaarkkii; untuntun biide gelana” yaagiide woossina, ¹³ Yesuusi, “Biite” yaageedda. Iita ayyanatuu bitaniyaappe kesiide, gudunthatuwaan geleeddino; laa77u sha77a gidiyaa gudunthaa wudii kakaa huuphiyaanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeedda.

¹⁴ Gudunthaa wudiya heemmiyaawanttu baqatiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gaxaa gadiyaan odeeddino; hewaa be7anaw asay yeedda. ¹⁵ Asay Yesuusakko yiide, cora iita ayyaanatuu beni oyqqeedda bitani bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be7iide, ubbay yayyeedda. ¹⁶ Hewaa be7eedda asatu iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani haneeddawaanne qassi gudunthaa wudiyaabaa he asaassi odeeddino. ¹⁷ Hewaa diraw, asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda.

¹⁸ Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani Yesuusanna de7ana mala, Yesuusa woosseedda. ¹⁹ Shin Yesuusi ixxiide A, “Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolqqaamabaa ootheeddenttonne qassi I new ay mala keekentto ne soy asaw oda” yaageedda.

20 Bitani biide, Tammu Katamaa * giyaasan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolqqaamabaa ootheeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda asay ubbay maalaletteedda.

Yaa7iroosa Naattonne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishiratto

(*Mat 9:18-26; Luq 8:40-56*)

21 Yesuusi simmiide, wonggiriyaan geliide, abbaa pinneed-dawaappe guyyiyan, cora asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aadhhiide shiiqeeddino. 22 Yaa7iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliya kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa be7eedda wode aakko yi A gediyaan kunddiide, 23 “Ta naatta harggaade hayqqana hanaw; iza paxaade lo77o de7ana mala, yaade ne kushiya iza bolla wothaarikkii” yaagiide Yesuusa minissiide woosseedda.

24 Yesuusi Yaa7iroosanna beedda; I biishshin cora asay A kaalliidde metootheeddino.

25 Tammanne laa77u laythaa ubbaa iza bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta de7aw. 26 Cora aakimatuu izo aakimishshinka, iza paxa kaa7ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wurssinakka iziw haa iiteeddawaappe attin, aynne izo maaddibeenna. 27 He mishiratta Yesuusabaa sisaade, asaa gidonna Yesuusappe guyyenna yaade, A mayuwaa bochchaaddu. 28 Ayissi gooppe iza, “Taani haray atto, A mayuwaa bochchooppeka paxana” yaagaade qoppaaddu.

29 Iippe goggiyaa suuthay ellekka eqqi aggeedda; iza bare waayyiyaappe paxeeddawaa bare bollaana eraa aggaaddu. 30 Yesuusi bareppe wolqqay kesseeddawaa bare huuphew eriide, ellekka cora asaa gidon guyye simmiide, “Ta mayuwaa bochcheeddawe oone?” yaageedda.

31 Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Asay neena sugiyaa wode be7aadde, “Taana oone bochcheeddawe?” yaagay?” geeddino.

32 Yesuusi hewaa oone ootheeddenttonne be7anaw yushshi aathiide xeelleedda; 33 shin mishiratta barew haneeddawaa eraade, yashshaa kokkoraadde yaade Yesuusa sinthan guufannaaddu; qassi tumatethaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. 34 Yesuusi izo, “Ta naattee, neena ne ammanuu patheedda; saruwan ba; ne waayyiyaappenne paxa” yaageedda.

35 Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soyippe kiitetteedda asatuu yiide, “Ne

* 5:20 Tammu Katamaa: Hawanttu itti cita gideedda katamatuu Sammaariyaappenne Galiilaa gadiyaa away doliyaa bagganna de7iyaawantta gidiide, hewantun de7iyaa asatuwaa eeshshaykka Griike asatuwaa de7uwaa ogiyaa kaalliyaawaa bessee.

naatta hayqqadiggaaddu; simmi tamarssiyaawaa ayissi daabursay?” yaageeddino.

³⁶ Shin Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa, “Ammano xalalaa ammanappe attin, yayyoppa” yaageedda. ³⁷ Yesuusi Phexiroosappe, Yayiqoobappenne Yayiqooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. ³⁸ Untunttu Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soy gakteedda wode, Yesuusi asay loythi yeekkiyaawaanne zilaliyaawaa be7eedda. ³⁹ Geliide asaa, “Ayissi loythi yeekkiitee? Naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda.

⁴⁰ Hewaappe guyye asay A bolla miiccedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de7iyaa A kaalliyawantanne akkiide, naatta de7iyaasaa geleedda. ⁴¹ Yesuusi naatti kushiya oyyiide, “Xaalitaa, qumii” † yaageedda; hewaa bilethay, “Guutha naatee, taani neena dendda gay” giyaawaa.

⁴² Naatta ellekka dendda eqqaade hamettaaddu; iza tammanne laa77u laythaa naatto; hewe haniyaawaan asay daro maalaletteedda. ⁴³ Yesuusi hewaa untunttu oossinne odenna mala, untuntta minissi azaziide, “Iziw miyaabaa immite” yaageedda.

6

Yesuusa Naazireeten Akkennaan Ixxeeddino (*Mat 13:53-58; Luq 4:16-30*)

¹ Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; A kaalliyawanttukka A kaalliide beeddino. ² Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyan tamarissuwaa doommeedda; I tamarssiyaawaa siseedda cora asay maalalettiide, “Hawe ha ubbabaa haqappe demmeeddee? Ha aw imetteedda aadho eratethay ayee? Xoossay oothiyaa malaataa I wooti oothii?” ³ Hawe anaaxiyaa * gidennee? Mayraami na7aa, Yayiqooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidennee? A michchatuu nuunanna hawaan de7iyawantta gidikkinoo?” yaagiide, I giyaawaa akkennaan ixceeddino.

⁴ Yesuusi he asaasi, “Nabii bare gadiyaan, bare dabatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubbasan bonchchettee” yaageedda. ⁵ I hewaan bare kushiya amareedda asatuwaa bolla wothiide, untuntta

† 5:41 Xaalitaa, qumii: Ha qaalatuu Aramaayike geetettiyaa qaalaan Yesuusa wodiyaan Paalestine gaden haasayettiyaawaa. Xaalitaa giyaawenne qumi giyaawe amaruwaa qaala gidenna. Shin Griikiyaa qaala. * 6:3 anaaxiyaa: Griike bilethaan shuchchaa woy urqqa melissiide medhdhiyaa asaa giide go77ettee.

patheeddawaappe attin, cora malaataa oothanaw aynne danddaybeenna. ⁶ Asay ammanibeenna diraw maalalettedda.

Yesuusi Tammanne Laa77u Barena Kaalliyaawanttu Tamaarissanaadan Kiitteedda
(*Mat 10:5-15; Luq 9:1-6*)

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaa heeran de7iyaa qeeri katamatuwaan yuuyyi yuuyyiide, asaa tamaarsseedda. ⁷ Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, laa77uwaa laa77uwaa kiitteedda; qassi untunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda. ⁸ Unttunta, “Ogiyaa xam77aappe attin, qumaa, qarcciitiyaa, hinttew miishshaa ayaanneekka oyqqoppite. ⁹ Hinttenttu gediyaan caammaakka wothite; shin laa77u mayuwaa mayyoppite” yaageedda. ¹⁰ Qassikka unttunta, “Hinttentta asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, he golliyan utti aggite. ¹¹ Hinttentta asay morkennasaa woy hintte odiyaabaa sisennasaa haqa gidooppekka, he gediyaan de7iyaa asaw hewe markka gidana mala, hewaappe kesiidde, hintte gediyaappe baanaa shocite” † yaageedda.

¹² Tammanne laa77u A kaalliyaawanttu biide, asay barenttu nagaraappe simmanaadan, qaalaa odeeddino. ¹³ Unttuntu asaappe daro iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa coraa zaytiyaa okkiide patheeddino.

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa
(*Mat 14:1-12; Luq 9:7-9*)

¹⁴ Asay Yesuusa sunthaa denthiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, “Xammaqiyaa Yohaannisi hayquwaappe denddeedda; hewaassi aw wolqqaama malaataa oothiyaa wolqqay de7ee” yaageedda.

¹⁵ Shin haranttu A, “Hawe Eelaasa” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiyyaa” yaageeddino.

¹⁶ Shin Heroodise hewaa siseedda wode, “Hewe taani goodhiyaa muucisseedda xammaqiyaa Yohaannisa. I hayquwaappe paxeedda” yaageedda.

¹⁷ Ayissi gooppe, Heroodise bare ishaa Piliphphoosa machchatto Heroodiyaado akki wotheedda; Heroodise izi diraw, bare huuphew asaa kiittiide, Yohaannisa oythiide, qashissi wotheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni ne ishaa machchatto akkanaw bessenna” yaagi wotheedda.

† **6:11** hintte gediyaappe baanaa shocite: Hawe asay ixceeddawaa bessiyaawaa. **6:13** Yay 5:14

19 Heroodiyaada Yohaannisaw uluwaan morkkiyaa oyyqqaade A wodhissanaw koyyaaddu; shin dand-dayabeykku. 20 Yohaannisi xillo asanne geeshsha asaa gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loythi naagi wotheedda; Yohaannisi giyaawaa sisiide, bare wozanaan darissi metootiiddeikka aabaa nashechchaan siseedda.

21 Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawanttoo, shaalaqatuwaassinne Galiilaan de7iyaa wolqqaama asaw shoobiyaa giigisseedda wode, wurssethaan Heroodiyaada injje gallassaa demmaaddu.

22 Heroodiyaadi naatta imathaa mokkiyaasaa gela duraade, Heroodisanne A imathatuwaa nashechchaaddu; Hewaappe guyye kaatii naattiw, “Neena lo77eeddawaa ayaa gidooppenne taana oochcha; taani new immana” yaageedda.

23 Qassi iziw darii caaqqiide, “Neeni oochcheeddawaa ayaa gidoopekka, taani new immana; haray atto, ta kawutethaappe baggaa gidoopekka, taani new immana” yaageedda.

24 Naatta kare kesaade bare daayo, “Ayaa imma goo?” yaagaade oochchaaddu.

I daaya, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa imma ga” yaagaaddu.

25 Naatta ellekka kaatiyaakko baade A, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa wociitiyaan wothaade, neeni ha77i taw immanaadan koyyay” yaagaaddu.

26 Hewaappe guyye kaatii darii qarettedda; shin bare caaquwaa dirawunne bare imathatuwaa diraw iziw caaqqeedda caaquwaa kolanaw koyyibeenna. 27 Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huuphiyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe qasho golle biide, Yohaannisa qoodhiyaa muuceedda. 28 He muuceeddawaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeedda; naatta qassi bare aattiw immaaddu. 29 Yohaannisa kaalliyawanttu hewaa siseedda wode yiide, A anhaa afide moogeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalsseedda Taarikiyaa

(Mat 14:13-21; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

30 Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gakettiide, barenttu ootheeddabaanne barenttu tamaarsseeddabaa ubbaa Yesuusassi odeeddino. 31 Biya asaynne yiyaa asay darina, haray atto qumaa maanawukka untuntta gathennaan ixceedda diraw, Yesuusi untuntta, “Nuurekka guuthaa

shemppi akkanaw asay baynnasaa boytte” † yaageedda.
 32 Yesuusinne untuntu barenttu xalalaa wonggiriyaan uttiide, asay baynnasaa beeddino.

33 Untuntu biishshin, cora asay untunta be7iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan woxxiide, untuntu biyaasaa untuntuppe kasetiide gakkeeddino. 34 Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, cora asaa be7eedda; asay heemmiyaa asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, qarettiide asaa darobaa tamarissuwaa doommeedda.

35 Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynna sa7aa; ha77i sa7aykka qammidiggeedda; 36 asay heeraanne qeeri katamatuwaa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

37 Shin Yesuusi zaariide untunta, “Asaw miyaabaa hintte immite” yaageedda.

Hewaappe guyye untuntu, “Nuuni biide, laa77u xeetu biraa santtimiyaa § qumaa shammiide, asay maanaw immanee?” yaagiide A oochcheeddino.

38 Yesuusi untunta, “Hinttentoo aappun daabbuu de7ii? Biide be7ite” yaageedda.

Untuntu be7iide, “Ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa” yaageeddino.

39 Yesuusi barena kaalliyaawantta asaa ubbaa citan citan shaakki shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda.

40 Asay xeetuu xeetunne ishatamuu ishatamuu citan citan utteeddino. 41 Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa xeelliide, Xoossaa galateedda; daabbotuwaa menthiide asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttussi immeedda; qassi laa77u moliyaakka untuntu ubbaw shaakkeedda. 42 Asay ubbay miide kalleeddino. 43 Hewaappe guyye atteedda daabbotuwaa dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa Yesuusa kaalliyaawanttu dentheeddino. 44 Daabbuwaa meedda attuma asay ichcheshu sha77a.

Yesuusi Abbaa Bolla Hamettiide Beedda
 (Mat 14:22-33; Yoh 6:15-21)

45 Ellekka Yesuusi he cora asaa moyizziide, barena kaalliyaawanttu wonggiriyaan geliide, abbaappe hefinthan de7iyaa Beetesayda giyaa katamaa bareppe sinthatiide

† 6:31 asay baynnasaa: Hawe Galiilaa geetettiyaa wombaappe pudehaa dola bagganna de7ee. 6:45 xeellite. 6:34 Pay 27:17; 1Ka 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5;

Mat 9:36 § 6:37 biraa santtimiyaa: Beni wodiyaan asaa gadiyan itti gallassaa uniyaa oothi peesheedda asaw itti biraa santtimii imettee. Mat 20:2 xeellite.

baanaadan azazeedda. ⁴⁶ Unttunta moyizzeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa woossanaw zooziyaa keseedda.

⁴⁷ Sa7ay qammiyaa wode wonggirii wombbaa gidduwan de7ishshin, Yesuusi wombbaappe gaxaan barekka de7ee. ⁴⁸ Carkkuu A kaalliyaawanttukko carkkiyaa diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa beetay metoothiyaawaa Yesuusi be7iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombbaa bollan hamettiide, untunttukko yeedda; untunta yeggi aadhhanaw koyyeedda. ⁴⁹ Shin wombbaa bollan I hamettishshin, untuntu A be7iide, barenttoo moytilliyaa malatina waasseeddino. ⁵⁰ Ayissi gooppe, untuntu ubbay A be7iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka Yesuusi untunta, “Aynne baawa; taanattennee yayyoppite” yaageedda. ⁵¹ Yesuusi untuntunna ittippe wonggiriyaan gelina, carkkuu woppu geedda; untuntu daro maalalteeeddino. ⁵² Ayissi gooppe, untuntu wozanay jolledda diraw, untuntu ukithaabaa akeekibeykkino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchatuwaa Patheedda
(Mat 14:34-36)

⁵³ Untuntu abbaa pinniide, Gensaareexa giyaa biittaa gakkeeddino; yaani wongiriyaa gaxaa shiishshi qachcheeddino. ⁵⁴ Untuntu wonggiriyaappe wodhdhiyaawaan, asay ellekka Yesuusa erinne ⁵⁵ hewaa heeran de7iyaa gadiyaa ubbaan woxerettiide, hargganchchatuwaa shanchchamaan tookkiide, “Yesuusi de7ee” giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda. ⁵⁶ Yesuusi beeddasaa ubbaan qeeri katamaan gidina, wolqqaama katamaan gidina, heeraa giddon gidinakka, geyaa denbbaan asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa macaraa gidooppenne hargganchchatuwaa boshissana mala, asay A woosseedda; bochcheedda ubbay paxeedda.

7

Yesuusi Asaa Wogaappe Koshshennawaa Phalqqeedda
(Mat 15:1-9)

¹ Parisaawatuunne Yeerusalaameppe yiide, Muse higgiiyaa taaarissiyaa amareedda asatuu Yesuusakko shiiqeeddino.

² Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu ittu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meecettennaan qumaa miyaawantta * be7eeddino.

³ Ayissi gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda asay ubbay barenttu aawatuwa wogaa naagiide, barenttu kushiyaan loythi meecettennaan miikkino. ⁴ Qassi geyaappe yiidekka

* **7:2** meecettennaan qumaa miyaawantta: Ayihude asatuwaa wogaan meecettenna kushiyan qumaa muussay tunaadan paydettee. Hewaassi qumaa maanappe kasenna kushiyaan meechchaa loythi minissiino.

meecettennaan de7iidde miikkino. Qassi untuntu barenttu aawatuwappe akkeedda hara cora wogay de7ee; hewekka wanccaa, keriyaa, birataappe medhdheedda miishshaanne arssaa meeciyaa wogaa.

⁵ Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamaarssiyaawanttu Yesuusa, “Neena kaalliyaaawanttu ayissi nu aawatuwa wogaa kaallennaan ixxiide, barenttu kushiyaa meecettennaan qumaa miinoo?” yaagiide oochcheeddino.

⁶⁻⁷ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttentubaa, lo77a malatiyaa iitatubaa xaafeddawaadankka, ‘Xoossay, “Hawe asay taana bare bolla doonan bonchchee. Shin untuntu wozanay taappe haakuwaan de7ee; asay taw mela goyinnee.

Ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgiiyaa malatissiide tamaarssee” geedda’ yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda.

⁸ “Xoossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minissiide naagiita” yaageedda.

⁹ Qassikka Yesuusi, “Hinttentu hintte wogaa naaganaw Xoossaa azazuwaa aggiita. ¹⁰ Ayissi gooppe Muse, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ Qassi, ‘Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayquwan mureto’ yaageedda. ¹¹ Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de7ishshin I, ‘Hawe qurbbaaniyaa; hawaa guussay Xoossaabaa giyaawaa’ gooppe, ¹² I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maadanaawaa aynne koyyikkita. ¹³ Ha hanotaan hintte hinttentu wogaa naaganaw, Xoossaa qaalaa koliide, hewaa mala darobaa oothiita” yaageedda.

*Asaa Tunissiyaawantta
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Yesuusi cora asaa qassikka barekko xeessiide, “Ubbay taani giyaawaa sisitenne akeekite. ¹⁵ Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay aynne baawa; ¹⁶ sisanaw haythay de7iyaa uray ooninne siso” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi cora asaa aggiide soy geleedda wode, A kaalliyaaawanttu he leemisuwaaabaa A oochcheeddino. ¹⁸ I untuntta, “Hinttentookka qassi gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay aynnee asaa tunissanaw danddayenawaa akeekiitee? ¹⁹ Ayissi gooppe, qumay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa

giddo gelenna” yaageedda. Hawaadankka Yesuusi qumaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda.

²⁰ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa. ²¹ Ayissi gooppe, asaa wozanaa giddoppe kesiyaawe iita qofaa; woshummiyaawaa; wuu77iyaawaa; wodhiyaawaa; caaratethaa; ²² yoratethaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatethaa woy cimmiyaawaa; geniyaa; maccawaa amottiyaawaa; qanaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwaa; eeyatethaa. ²³ Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee” yaageedda.

Itti Giriike Mishiratti Ammanuwaa
(Mat 15:21-28)

²⁴ Yesuusi hewaappe aggiide, Xiirrosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa matan de7iyaa gadiyaa biide, itti golliya geleedda; qassi I yaani de7iyaawaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin qosettiide gami77anaw danddayibeenna. ²⁵ Shin bare guutha naatti bolla iita ayyaanay de7iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yanne A gediyaan guufannaa aggaaddu. ²⁶ He mishiratta Ayihuda asa gidukku; A yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa gadiyaana; A bare naattippe xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woosaaddu.

²⁷ Shin Yesuusi zaariide, “Naanay kasetiide qumaa kallino; ayissi gooppe, naanaa qumaa akkiide, kanatuwassi † oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁸ Mishiratta zaaraade, “Tumakka ta Godaw, haray atto sampkaa miyyiyaan de7iyaa kanatuukka naanatuwappe ateedda suuppaa miino” yaagaaddu.

²⁹ Yesuusi qassi izo, “Ha neeni hasayeedda qaalaa diraw, xalahii ne naattippe keseedda; simmi ne soy ba” yaageedda.

³⁰ Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe xalahii kesina, hiixan giseeddawunno demmaaddu.

Yesuusi Tullenne Duude Gideedda Itti Bitaniyaa Patheedda

³¹ Yesuusi Xiirsoo gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Katamaa giyaa gadiyaanna kanthiide, Galiilaa Abbaakko beedda. ³² Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare kushiyaa A bollan wothana mala, Yesuusa woosseeddino. ³³ Yesuusi barekka he bitaniyaa cora asaappe gaxaa kessiide, bare biradhdhiyaa A haythaan yeddeedda; qassi cuchchaa cuchchiide, A in-xarssaa bochcheedda. ³⁴ Saluwaa pude xeelliide, tookki

† 7:27 kanatuwaassi: Ha qaalaa itti itti Ayihude asay, Ayihude gidenna asatuwaassi go77ettiyaawaa.

shemppiide, “Eftahi” † yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta giyaawaa. ³⁵ Bitaniyaa haythay ellekka dooyetti aggeedda; qassi A haasayenna inxxarssaykka biletti aggeedda; bitani aynne waayyettennan haasayii aggeedda.

³⁶ Yesuusi asaw, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide odeedda; shin I darissi minissi odina, asay qassi oduwaa yaa darisseedda. ³⁷ Hewaa siseedda asay ubbay daro maalalettiide, “Ubbabaakka I loythi oothee. Haray atto tulliyaakka sisse; qassi duudiyakka haasayissee” yaageeddino.

8

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda (Mat 15:32-39)

¹ Hewode, cora asay qassi Yesuusakko shiiqeedda; asaw miyaabay dhayina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, ² “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gami77iide, miyaabaa aynne demmibeenna diraw, taani untunttoo qarettay. ³ Taani untuntta koshaanna soy yeddooppe, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayissi gooppe, ittu ittu haakosaappe yeedda” yaageedda.

⁴ A kaalliyaawanttu zaariide, “Ha asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa demmanaw dand-dayiyaawe oone?” yaageeddino.

⁵ Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu daabbuu de7ee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaagiide azazeedda; qassi laappu daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he cora asaassi gisheeddino. ⁷ Untunttoo qassikka amareedda suuppaa moletuu de7iino; Yesuusi hewanttookka Xoossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. ⁸ Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeeddawaa A kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁹ Qumaa meedda asay oyddu sha77a gidana; hewaappe guyyian, Yesuusi asaa yeddeedda. ¹⁰ I qassi barena kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmmanutaa * giyaa gadiyaa beedda.

† 7:34 “Eftahi”: Ha qaalay Yesuusi ha alamiyaan de7iidde tamarissiyaa wode, go77ettiyyaa Aramaayike yaagettiyyaa qaalaan haasayeeddawaa. * 8:10 Dalmanutaa: Hawe erettenna sa7aa.

Parisaawatuu Barenttoo Malaatay Oosettana Mala Oochcheeddino
(Mat 16:1-4)

¹¹ Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeed-dino.

Yesuusa paaccanaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. ¹² Yesuusi darissi tookki shemppiide, “Ha wodiyaas ay ayissi malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha wodiyaas asaw malaatay ubbaakka imettenna” yaageedda. ¹³ Qassi untuntta hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintha pinneedda.

Parisaawatuwaa Irshshuwaanne Heroodisa Irshshuwaa
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wonggiriyaas gidдон itti ukithaappe haray baawa. ¹⁵ Yesuusi untuntta, “Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaappenne Heroodisa † irshshuwaappe naagettite” yaagiide azazeedda.

¹⁶ Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa giyaawe nuussi qumay baynna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, “Hinttenttoo daabbuu bayinnawaa ayissi haasayiitee? Ha77i gakkanaw hinttew gelennee? Woy akeekikkitee? Hintte wozanay jolleeddee? ¹⁸ Hinttenttoo ayfii de7ee; be7ikkitee? Qassi haythay de7ee; siskkitee? Hinttenttoo hassayettennee?”

¹⁹ Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha77a asaw mentha immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Untunttu, “Tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

²⁰ “Taani qassikka laappu daabbuwaa oyddu sha77a asaw menthaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Untunttu, “Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

²¹ I qassi, “Ha77ikka akeekibeykkitee?” yaageedda.

Yesuusi Beetesaydan Itti Qooqaa Patheedda

²² Yesuusinne A kaalliyaawanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu qooqa bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala, A woosseeddino.

²³ Yesuusi qooqa bitaniyaa kushiyaas oyqqiide, heeraappe gaxaa kesseedda; A ayfiyaan cuchchiide, bare kushiyaas

† **8:15** Heroodisa: Hawe Heroodise Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodisa geetettiyawaa na7aa. **8:18** Erm 5:21; Hiz 12:2; Mar 4:12

A bolla wothiide, “New ayentto beettii?” yaagiide oochcheedda.

²⁴ Bitani dhooqqiide, “Taani asaa be7ay; shin asay hamettiide, mithaa malatee” yaageedda.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyaawo theedda. A ayfii paxeedda; bitaniikka loythi xeelleedda; qassi ubbabaakka geeshshiide be7eedda. ²⁶ Yesuusi bitaniyaa, “Heeraa geloppa” yaagi A soy yeddeedda.

Phexiroosa Ammanuwaanne A Markkatethaa
(Mat 16:13-20; Luq 9:18-21)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaawantunna Qiisaariyaa Piliiphphoosa de7iyaa qeeri heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, “Taana asay oona gii?” yaagiide barena kaalliyaawantta oochcheedda.

²⁸ A kaalliyaawanttu, “Itti itti asay neena, ‘Xammaqiyaa Yohaannisa’ gee; haranttuu, ‘Eelaasa’ giino; qassi haranttuu, ‘Nabatuwaappe ittuwaa’ giino” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi untuntta, “Hintteshi taana oona giitee?” yaagiide oochcheedda.

Phexiroosi, “Neeni Dooretteedda Kiristoosa” yaagiide zaareedda.

³⁰ Yesuusi, “Tabaa oossinne odoppite” yaagiide untuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Waayyiyaabaa Koyruwaa Haasayee
(Mat 16:21-28; Luq 9:22-27)

³¹ Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Taani, Asaa Na7ay, darii waayyettanaw bessee; cimatu, qeesatuwaa kaappatunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu taana ixnanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenhiyaa gallasappe guyyiyan, hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide tamarissuwaa doommeedda. ³² Hewaa I untunttoo geeshshiide odeedda; Phexiroosi A itti bagga zaariide, zoretaa doommeedda.

³³ Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyaawantta xeelliide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, kichcha ta matappe! Neen asay qoppiyaawaa qoppaasappe attin, Xoossay qoppiyaawaa gidenna” yaageedda.

Yesuusa Kaalussay Oochchiyaa Gatiyaa
(Mat 10:38-39; 16:24-28; Luq 9:23-27; 14:26-27)

³⁴ Yesuusi cora asaanne barena kaalliyaawantta barekko xeessiide, “Taana kaallana koyyiyaawaa uray de7ooppe, barena kaddo; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo.

³⁵ Ayissi gooppe, bare shemppuwaa † ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishi-raachchuwaa diraw bare shemppuwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. ³⁶ Itti uray sa7aan de7iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? ³⁷ Itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayi? ³⁸ Xoossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta qaalaan yeellatooppe, taanikka, Asaa Na7ay, qassi ta Aawuwaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aani yeellatana” yaageedda.

9

Yesuusa Malay Laametteeddawaa Odiyaa Taarikiyaa (Mat 17:1-13; Luq 9:28-36)

¹ Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ama-reedda asatuu Xoossaa kawutethay wolqqaanna yiyaawaa be7ennaan hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

² Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wolqqaama deriyaa bolla kesseedda; untunttu sinthaan laametteedda; ³ A mayuukka phooleedda; sa7aan mayuwaa meecciyaa ooninne geeshshanaw danddayenawaa keenaa darii booxxeedda. ⁴ He heezzu Yesuusa kaalliyaawanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasiyaawantta be7eeddino.

⁵ Phexiroosi Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, qassi ittuwaa Eelaasassi keexxana” yaageedda. ⁶ I waaganenttonne eribeenna; ayissi gooppe, ikka yokkonttukka darii yayyeeddino.

⁷ Hewaappe guyyiyan, shaarii yiide untuntta kammina shaariyaappe, “Hawe taani siiqiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giyaa qalay yeedda. ⁸ Ellekka untunttu yuushshi aathi xeelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be7ibeykkino.

⁹ Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani, Asaa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, hintte be7eeddabaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ I azazeeddawaa untunttu, “ ‘Eeno’ giide, ha hayquwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawe” yaagiide, barenttu gidдон haasayetteeddino.

† 8:35 shemppuwaa: Griikiyaa qaalaan izaawaa woy asaa shemppuwaa geetetti biletteedda. 9:2 2Ph 1:17-18

11 Unttuntu Yesuusa, “Higgiyaa tamaanssiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

12 I zaariide yaageedda; “Tumakka, Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayissi Xoossaa Maxaafay, ‘Asaa Na7ay darii waayyettananne ixettana’ yaagii? 13 Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas yeedda; qassi aabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaadankka, asay A bare koyyeeddabaa ootheedda” yaageedda.

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda
(Mat 17:14-21; Luq 9:37-43)

14 Yesuusi, Phexiroosi, Yayiqoobinne Yohaannisi yokko Yesuusa kaalliyaawanttukko simmiide yiyaa wode, cora asay he kaalliyaawanttu yuushshuwaan eqqeeddawaanne higgiyaa tamaanssiyaaw amareedda asatuu untuntunna palumettiyaawantta be7eeddino. 15 He cora asay Yesuusa be7eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko woxxi yiide, A saroteedda. 16 Yesuusi barena kaalliyaawantta “Untuntunna ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.

17 He cora asaa giddoppe itti bitani zaariide, “Tamaaris-siyaawoo, ta na7aa bollan haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de7iyaa diraw, A neekko akkaade yaaddi. 18 Ha iita ayyaanay A oyqqiyaa wode ubbaan, A olee; A doonaannakka hoommuu paarottee; qassi achchaa garccissee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayyaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin kessanaw danddaybeykkino” yaageedda.

19 Yesuusi zaariide untuntunna, “Ammanenna ha wodiyaaw asaw! Taani hinttentunna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akki yiite” yaageedda. 20 Unttuntu na7aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be7eedda man77iyankka na7aa kokkorssii aggeedda; na7ay sa7aan kunddiide, doonaanna hoommuu goppu giishshin gondoretteedda. 21 Yesuusi he na7aa aawuwaa, “Hawe ne na7aa oyqqoodeppe woysa wode gidanee?” yaagiide oochcheedda.

Na7aa aabbu, “I na7atethaan de7iyaa wodiyaappe doommeedda. 22 A wodhanaw daro wode tamaaninne haathan oleeedda; shin neeni danddayooppe, nuussi qarettaade nuuna maaddaariikkii” yaageedda.

23 Yesuusi A, “Neeni danddayooppe gay? Ammaniyaa asaw ubabay danddayettee” yaageedda.

²⁴ Ellekka na7aa aabbu bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani ammanay; shin gujja ammananaadan, taana maad-daarikii” yaageedda.

²⁵ Yesuusi asay dari dari biyaawaa be7iide, iita ayyaanaa, “Na7aa tullenne duude udeedda ayyaanaw, ha na7aappe kesa gaade neena ta azazay; qassi zaarethaade aani geloppa” yaageedda.

²⁶ He iita ayyaanay waassiide, na7aa darissi kokkorssiide, aappe keseedda. Na7ay hayqqeeddawaa malatina, daro asay, “Na7ay hayqqeedda” yaageedda. ²⁷ Shin Yesuusi na7aa kushiyaay oyyqiide denthina, na7ay denddi eqqeedda.

²⁸ Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyan, A kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, “Nuuni he iita ayyaanaa kessanaw ayissi danddaybeykkoo?” yaagiide oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hewaa malay woosappenne xoomaappe attin, harabaan kesanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mat 17:22-23; Luq 9:43-45)

³⁰ Unttuntu hewaappe denddiide, Galiilaanna aadhdhiide beeddino; Yesuusi bare de7iyaasaa ooninne erana mala koyyibeenna. ³¹ Ayissi gooppe, I barena kaalliyaawantta “Taana, Asaa Na7aa, asay asaw aathiide immananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana” yaagiide tamaarissee.

³² Shin untntuntoo I giyaawe gelibeenna; qassi A oochchanawukka yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?
(Mat 18:1-5; Luq 9:46-48)

³³ Unttuntu Qifirinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi untntunnta, “Ogiyaan ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda. ³⁴ Shin untntuntu biidde ogiyaan, “Nu gidдон nu ubbaappe aadhdhiyaawe oone?” yaagiide palumetteedda diraw, co77u geeddino. ³⁵ Yesuusi uttiide, tammanne laa77u barena kaalliyaawantta xeesiide untntunnta, “Ooninne sinthaw aadhdhana koyyoooppe, ubbaappe guyye aadhdhiide, he ubbaw qooma gidanaw bessee” yaageedda.

³⁶ Itti guutha na7aa oyyqiide, untntuntu gidдон esseedda; he guutha na7aa idimmiide untntunnta, ³⁷ “Hawanttu mala guutha naanaappe ittuwaa ta sunthan mokkiyaa ooninne taana mokkee; qassi taana mokkiyaa ooninne taana kiitteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta xalalaa mukkenna” yaageedda.

*Yesuusi, “Nubaa Eqettenna Uray Nu Bagga” Yaageedda
(Luq 9:49-50)*

³⁸ Yohaannisi A, “Tamaarissiyaawoo, itti asay ne sunthan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

³⁹ Shin Yesuusi yaageedda; “Ooninne ta sunthan malaataa oothiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiyaawe bayinna diraw diggoppite; ⁴⁰ ayissi gooppe, nubaa eqettenna uray nu bagga. ⁴¹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristtoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta sunthan buliyaa haathaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa.

*Nagaraa Gaasuwaawaa
(Mat 18:6-9; Luq 17:1-2)*

⁴² “Taana ammaniyaa ha guuthatuwaappe ittuwaa balethiya oonanne, gaacciyaa wogga woxaa A qoodhiyaan qachchiide, abbaan A oliyaawe aw lo77a. ⁴³⁻⁴⁴ Ne kushii neena balethooppe, qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaanna * qassi ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duuxa kushiyaanna de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne gedi neena balethooppe, qanxxa ola; neen laa77u gediyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ne ayfii neena balethooppe, wooca ola; neeni laa77u ayfiyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaanna Xoossaa kawutethaa geliyaawe new lo77a.

⁴⁹ “Qumaan maxiniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana. ⁵⁰ Maxinii lo77a; shin I mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanitee? Hinttenttun maxinii de7o; † yaatiide ittu ittuwaanna sarotethaan de7ite” yaageedda.

10

*Machchatto Yeddanaaw Bessenna
(Mat 19:1-2; Luq 16:18)*

¹ Yesuusi hewaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagganna Yihudaa gadiyaa beedda. Cora asay shirettiide aakko shiiqina, kase I oothiyaawaadankka he asaa tamarissuwaa doommedda.

* **9:43-44** Hara Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, guxinii mule hayqqennasaanne qassi mulekka to7enna Gaannamiyaa tamaan, yaagee. 9:45, 47 xeellite. † **9:50** Hinttenttun maxinii de7o: Hawaa guussay Yesuusan ammaniyaawanttu barenttu ammanuwaappe denddo gaasuwan untunttu bolla metuu gakkintokka ittu ittuwanna sarotethaan de7anaw bessee.

² Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay bare machchatto yeddanaw nuussi higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

³ I zaariide, “Muse hinttentta waagi azazeeddee?” yaageedda.

⁴ Unttuntu, “Muse, ‘Itti asay bare machchatto paramaa immiide yeddo’ geedda” yaageeddino.

⁵ Yesuusi zaariide unttunta, “Hinttenttu odina sisenawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo xaafeedda. ⁶ Shin Xoossay koyro medhdhiyaa wode, atuma asanne macca asa oothiide, unttunta medhdheedda.

⁷ Hewaa diraw, itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittuwaa gidee; ⁸ unttuntu laa77atuu itti asho gidiino; hewaa diraw, unttuntu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino. ⁹ Hewaa diraw, Xoossay ittippe gatheeddawaa asay shaakkoppo” yaageedda.

¹⁰ Unttuntu soy simmeedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu ha yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino.

¹¹ Yesuusi unttunta, “Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna woshumme. ¹² Qassi maccawunnakka bare asinaappe kesaade hara asinaa gelooppe woshummaw” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjeedda
(Mat 19:13-15; Luq 18:15-17)

¹³ Yesuusi guutha naanaa bochchana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa seereeddino. ¹⁴ Yesuusi hewaa be7iide, barena kaalliyaawantta hanqqetteedda; unttunta, “Guutha naanay taakko yiyaawantta diggoppite; ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁵ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkenna uray ooninne he kawutethaa ubbakka gelenna” yaageedda.

¹⁶ Guutha naanaa idimmiide, bare kushiyaawanttu bolla huuphiyan huuphiyan wothiide, unttunta anjeedda.

Miishshaa Siiqussay Ahiyaa Metuwaa
(Mat 19:16-30; Luq 18:18-30)

¹⁷ Yesuusi baanaw kseedda wode, itti bitani woxxiidde yi A sinthan gulbbatiide, “Lo77o tamarssiyaawoo, medhiina de7uwaa laattanaw taani ayaa oothoo?” yaagiide A oochcheedda.

¹⁸ Yesuusi, “Ayissi taana lo77oo gay? Xoossaa xalalaappe attin, hara lo77uu ooninne baawa. ¹⁹ Xoossaa azazuwaa, ‘Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa

markkattoppa; cimmoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha' yaagiyaawaa eraasa" yaageedda.

²⁰ Bitani Yesuusa, "Tamaarissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na7atethappe doommaade ha77i gakkanawukka naagay" yaageedda.

²¹ Yesuusi bitaniyaa doseedda; A caddi xeelliide, "New ittibay paccceedda; baade new de7iyaabaa ubbaa zal77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neen saluwan durettana. Yaatowaappe guyyiyan yaade taana kaalla" yaageedda.

²² Shin bitani hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som77iyaa dhumissiide, nashettennaan aggiide beedda.

²³ Yesuusi barena kaalliyaawantta yuushshi aathi xeelliide, "Daro dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw waani metanddeeshsha!" yaageedda.

²⁴ A kaalliyaawanttu A haasayaa sisiide maalalletteed-dino; shin Yesuusi qassikka untuntta, "Naatoo, Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! * ²⁵ Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe, gaalu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matatee" yaageedda.

²⁶ Yesuusa kaalliyaawanttu maalallettiide, "Yaatina, oone attanaw danddayiyaawe?" yaagiide ittu ittuwaa oochcheed-dino.

²⁷ Yesuusi untuntta caddi xeelliide, "Hawe Xoossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayissi gooppe, Xoossaw ubbabaykka danddayettee" yaageedda.

²⁸ Phexiroosi Yesuusa, "Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo" yaageedda.

²⁹ Yesuusi, "Taani hinttentoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw, golliya woy ishaturwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa ageedda asay ooninne, ³⁰ ha77i ha wodiyaan xeetu dakuwaappe dariya golletuwaa, ishaturwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, qassi metuwakka akkanawaa. Sinthappe yaana wodiyanikka medhinaa de7uwaa akkanawaa. ³¹ Shin coratuu ha77i sinthan de7iyaawanttu guyye aadhdhana; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthaw aadhdhana" yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabanne Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Luq 18:31-34)

³² Untunttu Yeerusalaame biidde, ogiyaan de7iino; Yesuusi barena kaalliyaawanttuuppe sinthanna

10:19 Kes 20:12-16; Zar 5:16-20 * **10:24** wooti metanddeeshsha: Hawaa itti itti bilethay barew de7iyaabaan ammanettiya asaa yaage.

hamettee. Unttuntu maalaletteeddino; A kaalliyaawanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide untuntussi hawaadan yaagiide odeedda; ³³ “Be7ite; nuuni Yeerusalaame ha77i kesoytte; yaani taana, Asaa Na7aa, qeesatuwaa kaappatuwassinne Muse higgiiyaa taaarssiyaawantussi aathiide immana. Unttuntu ta bollan hayquwaa pirddaa pirddana; qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immana. ³⁴ He Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccananne cuchhana; taana lissuwan shocananne wodhana; taani qassi heezzu gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana.”

Yayiqoobinne Yohaannisi Woosseedda Woosaa
(Mat 20:20-28)

³⁵ Zabiddiyooosa naanay Yayiqoobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuussi oothaarikkii” yaageeddino.

³⁶ Yesuusi untuntta, “Taani hinttentoo ayaa oothoo?” yaageedda.

³⁷ Unttuntu A, “Ne bonchcho kawutethaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha bagganna qassi ittuwaa haddirssa bagganna utissaarikkii” yaageeddino.

³⁸ Shin Yesuusi untuntta, “Hinttentu ayaa woossanaw bessintokka erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa ushanaw danddayiitee? Qassi taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataa † xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

³⁹ Hewaappe guyye untunttu zaariide, “E danddayeetto” yaageeddino.

Yesuusi qassi, “Taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa hintte ushana; taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataakka hintte xammaqettana. ⁴⁰ Shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooriyawe taana gidikke; shin he sa7ay Xoossay immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

⁴¹ Yokko tammu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, Yayiqoobanne Yohaannisa hanqqetteeddino.

⁴² Yesuusi untuntta ubbaa barekko xeesiide, hawaadan yaageedda; “ ‘Ayihuda gidennawantta mooddiyaawantta’ giide qoppiyaawanttunne hewantta kaaletthiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita. ⁴³ Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyyiyaa ooninne hinttentoo qoomaa gidanaw bessee. ⁴⁴ Qassi

† 10:38 xinqqataa: Hawaa guussay Yesuusa gakkeedda metuwaa xuu7aa guussaa.

hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayille gidanaw bessee. ⁴⁵ Ayissi gooppe, haray atto taani, Asaa Na7aykka, asaw oothanawunne coratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Qooqaa Barxxamoosa Ayfiyaa Patheedda
(*Mat 20:29-34; Luq 18:35-43*)

⁴⁶ Unttuntu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaaawanttunne cora asaanna Iyarkkoppe kesishshin, Ximoosa na7ay qooqay, Barxxamoosa giyaawe, ogiyaa doonan woossiidde utteedda. ⁴⁷ Barxxamoos Naazireetiyyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawite na7aa † Yesuusaa, taana maaraarikki!” yaagussaa doommeedda.

⁴⁸ Cora asay A, “Hayzza!” giide hanqqetteedda.

Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darissi dhoqqu oothiide, “Daawite na7aw, taana maaraarikki!” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi ogiyaan eqqiide, “A haa xeesite” yaageedda.

Unttuntu qooqaa, “Aynne baawa; dendda eqqa; neena xeesee” yaagiide xeeseeddino. ⁵⁰ Qooqay bare mayuwaa olii aggiide, guppi denddi eqqiide, Yesuusakko beedda.

⁵¹ Yesuusi A, “Taani new ayaa oothanaw koyyay?” yaageedda.

Qooqay, “Tamaarissiyaawoo, taani xeellanawaa koyyay” yaageedda.

⁵² Yesuusi A, “Ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. Elekka A ayfii xeellii aggina, ogiyaan Yesuusa kaallii aggeedda.

11

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda

(*Mat 21:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19*)

¹ Unttuntu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte Deriyaa matan de7iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakteeddino; Yesuusi barena kaalliyaaawanttuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² “Hinttentuppe sinthan de7iyaa heraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubba toggibeenna qashuwan de7iyaa hare maraa hintte demmana; A billi haa akkiide yiite. ³ Ooninne hinttentta, ‘Hewaa ayissi oothite?’ yaagiide

† **10:47** Daawite na7aa: Ayihude asatuu Xoossaan Okettowe Daawite zerethaappe yelettanawaa yaagiide qooppiyaa diraw, Xoossaan Okettowe “Daawite na7aa” yaagetti xeesettee.

oochchooppe, ‘Godaw * hawe koshshee; ellekka zaari haa yeddanawaa’ yaagite” yaageedda.

⁴ Unttuntu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan qachchi wotheeddawaa demmiide billeeddino. ⁵ Hewaan eqqeedda itti itti asatuu unttunta, “Hare maraa wootanaw billiitee?” yaageeddino. ⁶ Yesuusa kaalliyaa wanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddii aggeeddino. ⁷ Unttuntu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwaa A zokkiyaan wotheeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda. ⁸ Cora asay barenttu mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi harantuu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan hiixxeeddino. ⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyyaa asayne A geeduwaa kaalliyaa asay barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,

“Xoossay galatetto!

Godaa sunthan yiyaawe anjjetteddawaa.

¹⁰ Godaa sunthan yiyaa nu aawuwaa

Daawite kawutethay anjjetteddawaa.

Saluwaa ubbaappe bolla saluwan

de7iyaa Xoossay galatetto”

yaageeddino.

¹¹ Yesuusi Yeerusalaame biide, Geeshsha Golliyaa geleedda; qassi ubbabaa yuuyyi yuuyyi xeelleeddawaappe guyyiyan, sa7ay qammiyaa diraw, tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaa wanttunna Biitaaniyaa beedda.

Yesuusi Sheqqeedda Balasiyaa Mithatto

(Mat 21:18-19)

¹² Wonttetha gallassi unttuntu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. ¹³ Haakuwan itti balasiyaa giyaa mithatto haythaa mayya utteeddawunno be7iide, ooni eri I bolla ayfii beettooppenne giide, be7anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haythaa xalalaappe attin, aynne ayfiyaa demmibeenna; ayissi gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna. ¹⁴ Yesuusi he balasatto, “Neepe shirettiide medhinaw ooninne ayfiyaa mooppo” yaageedda. Yesuusa kaalliyaa wanttu I giyaawaa siseeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Kesseedda

(Mat 21:12-17; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹⁵ Unttuntu Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta kare yederssuwaa doommeedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa aathi yeggiide,

* **11:3** Godaa: Hawaa guussay hariyaa godaa. **11:9** Maz 118:25-26

¹⁶ ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyaa gibbiyaa gidonna aadhdhanawaa diggeedda. ¹⁷ Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamarisseedda: “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta golli Ayihuda gidenna asay ubbay Xoossaa woossiyaa golle geetettana’ yaagettiide xaafeetti utteedda; shin hintte A bonqqanchchatuu qosettiyyaa gonggoluwaa kesseeddita.”

¹⁸ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarisseyawanttu hewaa sisiide, A wodhana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin cora asay I tamarisseyawaan maalalettiyyaa diraw, aw yayyeeddino.

¹⁹ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusinne A kaaliyaawanttu katamaappe gaxaa kesseeddino.

Balasiyaa Giyaa Mithatta Melaaddu
(Mat 21:20-22)

²⁰ Unttuntu wonttetha gallassi guura ogiyaanna aadhdhiidde, he balasatta xaphuwaanna meladiggeeddawunno be7eeddino. ²¹ Phexiroosi hassayiide, “Tamarisseyawoo, be7a; neen sheqqeedda balasatta meladiggaaddu” yaageedda.

²² Yesuusi zaariide, unttunta hawaadan yaageedda; “Xoossaa ammanite. ²³ Taani hinttentoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sidhennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan kundda’ gooppe hanana. ²⁴ Hewaa diraw, Xoossaa hintte woossiyaabanne oochchiyaabaa ubbaa akkidiggowaadan ammanite; hintte akkana. ²⁵ Xoossaa woossanaw hintte eqqiyaa wode, saluwan de7iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naaqgeeddabay de7ooppe, aw atto giite. ²⁶ Shin asaa nagaraa hintte atto gaana dhayooppe, saluwan de7iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttenttoo atto geenna.”

Yesuusi Ayaa Maataani Oothii Giyaa Ooshaa
(Mat 21:23-27; Luq 20:1-8)

²⁷ Unttuntu qassikka Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa hamettishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarisseyawanttunne cimattuu Yesuusakko yeeddino. ²⁸ A, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? Woy new ha maataa immeeddawe oone?” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide unttunta, “Taanikka hinttentta itibaa oochchana; taw odite; taani qassi hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odana. ³⁰ Yohaannisi xammaqiyaa

maataa akkeeddawe Xoossaappeeyee woy asaappee? Taw odite” yaageedda.

³¹Unttuntu barenttu gidдон palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoossaappe yeedda’ yaagoppe, I nuuna, ‘Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayissi ammanibeykkitee?’ yaagana. ³²Shin, ‘Asaappe yeedda gaanee?’ ” yaageeddino; qassi asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino. ³³Hewaa diraw, unttuntu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino;

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odikke” yaageedda.

12

Woyiniyaa Turaa Tokkiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

(*Mat 21:33-46; Luq 20:9-19*)

¹Yesuusi untntntoo oduwaa leemisuwaa yaagiide doommedda; “Itti bitani woyiniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw naagiyaasaa keexxeedda; hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda. ²Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide yaana mala, itti qoomaa bare kothaawatuwaakko kiitteedda. ³Kothaa oothiyaawanttu A qoomaa oyqqi wadhhiide, kushe mela yeddeeddino. ⁴Laa7ethuwaa hara qoomaa untntntukko kiitteedda; untntntu he qoomaa huuphiyaa phalqqiide pokkissi yeddeeddino. ⁵Woyiniyaa turaa goday qassikka hara qoomaa kiitteedda; he qoomaa wodheeddino; qassi hara coratuwakka hewaadan ootheeddino; ittuwaa ittuwaa wadhhiide, haratuwaa wodheeddino.

⁶“Woyiniyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wursethaan I darii siiqiyaa A na7aa xalalay atteedda; I, ‘Untntntu ta na7aa bonchchennaan aggikkino’ giide, bare na7aa untntntukko kiitteedda.

⁷“Shin kothaa oothiyaawanttu barenttu gidдон, ‘Laatanawe hawaa; biide A wodhoytte; aw de7iyaawe nuwaa gidana!’ yaageeddino. ⁸Na7aa oyqqi wodhiide, A anhaa woyiniyaa turaa gidoppe gaxaa kessi oleeddino.

⁹“Simmi woyiniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kothawatuwaa wodhi wurssiide, woyiniyaa turaa kothaa oothiyaa hara asaw immanawaa.

¹⁰⁻¹¹‘Gimbbiyaawanttu kadhi ixceedda shuchchay godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhhiyaa shuchcha gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nuunakka maalalissiyaawaa’
yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe nabbabibeykkitee?”
yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamarissiyaawantunne cimattuu Yesuusi he leemisuwaa barenttun leemiseeddawaa ereedda diraw, A oyyqanaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino.

Giiraa Giiranees Agganee Giyaa Ooshaa

(Mat 22:15-22; Luq 20:20-26)

¹³ Qassi A haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe * ama-reeddawanttu aakko kiittina yiide, ¹⁴ “Tamarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne asaappe asaa shaakkeenawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, neeni asaa dummayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee? Giiraa giiraneeyee digganee?” yaageeddino.

¹⁵ Shin untunttu lo77a malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eriide, “Taana ayissi paacciitee? Itti santtimiyaa haa taakko ahite; taani ane be7ana” yaageedda. ¹⁶ Untunttu aw aheeddino; “Ha malayenne sunthay oowee?” yaagiide untuntta oochcheedda.

Untunttu, “Qeesaarewaa” yaageeddino.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, “Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossawaa Xoossaassi immite” yaagina untunttu aabaa maalaletteeddino.

Hayquwaappe Dendduwaa Ooshaa

(Mat 22:23-33; Luq 20:27-40)

¹⁸ Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, A oochcheeddino; ¹⁹ “Tamarissiyaawoo, Muse nuussi higgiiyaa xaafiidde, ‘Machchatto akkeedda asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaagiyaawaa xaafeedda.

²⁰ Itti wode laappu ishataa de7iyaawanttuppe bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda.

²¹ Laa7ethiyaa ishay izo akkeedda; ikka na7aa yelennaan hayqqeedda; heezzenhiyaawekka hewaadan haneedda.

12:10-11 Maz 118:22-23 * **12:13** Heroodisa baggatuwaa: Hawantta guussay hewode de7iyaa kawutethaa poletikaa bagganna kase wogga Heroodisanne A na7aa Herood Anttiphaasa baggatuwanne untuntta kaalliyaa asatuwaa. **12:19** Zar 25:5

²² Laappunatuukka izo akkiide, na7aa yelennaan hayqqeeddino; ubbaappe guyyiyan, qassi he mishiratta hayqqaaddu. ²³ Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, iza untuntuppe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino”.

²⁴ Yesuusi zaariide untuntta, “Hinttenttu balettiyaawe, Xoossaa Maxaafatuwaanne A wolqqa erenna diraassa!

²⁵ Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkenna; macca asayenne gelenna. ²⁶ Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidoope, Muse maxaafan xaafettedda xaragay miyaa buuraabaa odiyaa sa7aan, Xoossay Musa, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ gidiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee?

²⁷ I paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaa wode, attin, hayqqeeddawanttu Xoossaa gidenna; hintte darissi baleeddita” yaageedda.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa
(Mat 22:34-40; Luq 10:25-28)

²⁸ Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittu untunttu palumettiyaawaa shiiqiide siseedda; qassi Yesuusi untunttoo lo77o zaareeddawaa sisiide, “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuu haqawee?” yaagiide Yesuusa oochcheedda.

²⁹ Yesuusi zaariide, A “Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuwaa, ‘Israa7eeliyaa asay sisite, Goday nu Xoossay itti Godaa. ³⁰ Hinttenttu Godaa hintte Xoossaa hintte kumentha wozanaappe, hintte kumentha shemppuwaappe, hintte kumentha qofaappe, hintte kumentha wolqqaappe siiqite’ yaagee. ³¹ Qassi azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa laa7entho azazuu hawaa; ‘Neni ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa’ giyaawaa; hawantuppe aadhdhiyaa hara azazuu baawa” yaageedda.

³² Higgiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; “Tamarissiyaawoo, tumuwaa gaadda; neeni ‘Xoossay itti Xoossa xalala. Aappe attin, haray baawa’ geeddawe tuma. ³³ Xoossaa kumentha wozanaappe, kumentha qofaappenne kumentha wolqqaappe dosiyaawenne qassi bare shooruwaakka bare huuphiyaadan siiqiyaawe, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwaa ubbaappe aadhdhee” yaageedda.

³⁴ Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aadho eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be7iide, “Neni

³⁴ Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aadho eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be7iide, “Neni

Xoossaa kawutethaappe haakkabeykka” yaageedda; hewaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne xalibeenna.

*“Yesuusi O Na7ee” Yaagiyaa Ooshaa
(Mat 22:41-46; Luq 20:41-46)*

³⁵ Yesuusi Geeshsha Golliyan tamarissiidde, “Higgiyaa tamarssiyaawanttu Kiristtoosa wooti Daawite na7aa gi-inoo? ³⁶ Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina, ‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaaneeni yedhdha eqqiyaabaa oothana gakkanaw, hawaan taappe bonchchettaade ushechcha bagganna utta” geedda’ yaageedda. ³⁷ Daawite bare huuphew Kiristtoosa, ‘Godaa’ gi-ide xeesoophe, yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na7aa gidii?” yaageedda.

Cora asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda.

*Yesuusi, “Muse Higgiyaa Tamarissiyaawanttuppe Naagetite” Yaageedda
(Mat 23:1-36; Luq 20:45-47)*

³⁸ Yesuusi tamarissiidde, “Higgiyaa tamarissiyaawanttuppe naagettite; untunttu adussa mayuwaa mayyiide yuuyyiyaawaanne geyaa heerankka asay untuntta bonchchide sarotiyaawaa dosiino. ³⁹ Untunttu Ayihuda woosa gollituwaan darii lo77iyaa oydiyaa dosiino; qassi asay barentta imathatethaan mokkiyaasankka bonchcho sa7aa dosiino. ⁴⁰ Untunttu am77etu golliya bonqqiidde, barenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiino; untunttu ubbaappe aadhdhiyaa muraa akkanawantta” yaageedda.

*Am77atti Mixuwaataa
(Luq 21:1-4)*

⁴¹ Yesuusi Geeshsha Golliyan imotaa yeggiyaa saaxniyaa matan uttiide, asay bare miishshaa he saaxniyaan yeggiyaawaa be7eedda; cora dure asay daro miishshaa he saaxniyaan yeggeeddino. ⁴² Itti hiyyeesaa am77atta yaade, itti santtimiyaan laamettiyaa laa77u sembberatuwaa he saaxniyaan yeggaaddu. ⁴³ Yesuusi barena kaalliyawantta xeesiide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; imotaa saaxniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am77atta darissaade yeggaaddu. ⁴⁴ Ayissi gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pacaappe, barew de7iyaa de7uwaa mulekka immaa aggaaddu” yaageedda.

13

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda (Mat 24:1-2; Luq 21:5-6)

¹ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, A kaalliyaawantuppe ittu A, “Tamaarissiyaawoo, hawe aybe lo77o shuchchatenttonne qassi aybe lo77o shuchchaa gollatuwaa be7ay!” yaageedda.

² Yesuusi zaariide, “Ha wolqqaama shuchchaa gollatuwaa be7ay? Ha gollatuwaan de7iyaa itti shuchchaynne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Goday Yaanaappe Kasetiide Gakkana Yederssuwaanne Waayyiyaa

(Mat 24:3-14; Luq 21:7-19)

³ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini bagganna Debre Zayte Deriyaa bollan utteedda wode, Phexiroosi, Yayiqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu xalala aakko yiide A, ⁴ “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi hewe ubbay polettana wodiya erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?” yaagiide oochcheeddino.

⁵ Yesuusi qassi untunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommeedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naaget-tite. ⁶ Cora asatuu ta sunthan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagi-ide yaanawaa; cora asaa balethana. ⁷ Matan de7iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de7iyaa olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, hirgoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssethay bira. ⁸ Ayissi gooppe, itti gade asay hara gade asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; biittaa qaathay ubbasan de7ana; koshaykka de7ana; shin hewe koyro yeluwaa oythaa mala.

⁹ “Shin hintte hinttenttu huuphew naagetite; ayissi gooppe, asay hinttentta oyqqiide, pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa golletuwanikka hinttentta lissuwan shocana; gadiyaa mooddiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthan ta diraw hintte markkattanaw eqqana. ¹⁰ Mishiraachchuwaa qalay koyronna asaw ubbaw odettidigganaw bessee. ¹¹ Untunttu hinttentta pirdda golle ahiyaa wodenne aathiide immiyaa wode, wooti haasayanitentto koyronna hirgoppite; he saatiyaan Xoossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.

¹² “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa wodhissana; qassi naanay barenttu aawatuwa bollaninne barenttu aayetuwwa

bolla dendiide, untuntta wodhissana. ¹³ Asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wursethay gakkanaw gencciyaawe attana.

Yeerusalaame Gakkana Wolqqaama Iita Metuwaa
(*Mat 24:15-28; Luq 21:20-24*)

¹⁴ “Shin nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay eqqanaw bessennasan eqqishshin hintte be7iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de7iyaawanttu deriyaakko betino.

¹⁵ Golliyaa huuphiyan de7iyaa uraykka ittibaa akkanaw duge wodhdhiide, bare soy geloppo. ¹⁶ Gaden de7iyaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁷ He wode shahaara maccawanttoonne dhanthiyaa maccawanttoo aayyeero.

¹⁸ Shin hawe ubbay haniyaa wodii balgguwaa gidenna mala, Xoossaa woossite; ¹⁹ ayissi gooppe, Xoossay sa7aa koyro medhdheeddawaappe doommiide, ha77i gakkanaw, ubbakka de7ibeenna metuu, qassi hawaappe sinthawukka ubba de7enna metuu asaa bolla he wode de7ana. ²⁰ Goday he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutheedda.

²¹ “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ yaagoope, hewaa ammanoppite. ²² Ayissi gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu dendiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana. ²³ Shin hintte naagettite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi.

Kiristtoosa Laa7entho Yuussaa
(*Mat 24:29-31; Luq 21:25-28*)

²⁴ “Shin he wode he waayyiyaappe guyyiyan, away dhumaana;

agenay poo7iyaawaa aggana;

²⁵ xoolinttatuu saluwaappe kunddana;

qassi saluwan de7iyaa wolqqatuukka qaaxettana.

²⁶ He wode taani, Asaa Na7ay, wolqqaama wolqqaannanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be7ana. ²⁷ He wode taani kiitanchchatuwaa sa7aa oyddu bagga kiittana; sa7aa gaxaappe saluwaa gaxaa gakkanaw, Xoossay dooreedda asaa shiishshana.

Wodiyaa Wurssethay Gakkeeddawaa Malaataa Bessiyaa Balasiyaa Mithatto

(*Mat 24:32-35; Luq 21:29-33*)

²⁸“Leemisuwaa balasatto giyaa mithattippe tamarite; balasatta aaciya wodenne izi haythay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita. ²⁹ Hawaadankka hintte he ubbabay haniyaawaa be7iyaa wode, I * matattiide penggiyaa shiiqeeddawaa † erite. ³⁰ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaa yeletay hayqqidiggenna. ³¹ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

Wurssetha Gallassaanne Saatiyaa Ooninne Erenna

(*Mat 24:36-44*)

³²“Shin he gallassaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. ³³ He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naaget-tite; minnite; Xoossaa woossite. ³⁴ Ta yuussay bare golliya aggiide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitani bare qoomatuwassii huuphiyaan huuphiyaan oosuwaa immiide, untuntta bare oosuwaassi kaappo oothedda; qassi kariyaa naagiyaawekka minnisiide naagana mala azazedda.

³⁵“Hewaa diraw, minnite; ayissi gooppe, golliyaawu omarssa gidina, woy qamma bilahe gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wontumaathaana gidina awude yaanentto, hintte erikkita. ³⁶ Hinttenttu akeekennaan I yooppe, hinttentta gemi77isheeddawannta demmenna mala minnite. ³⁷ Taani hinttenttoo odiaawaa asaa ubbaw oday; minnite.”

14

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino

(*Mat 26:1-5; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53*)

¹ Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiya gallassayne Caalibeenna ukithaa muussaa bonchchiya baalaa gallassay gakkanaw laa77u gallassay atteedda; qeesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu asay erennaan Yesuusa oyqqiide wodhana ogiyaa koyyiino. ² “Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiya gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto

(*Mat 26:6-13; Yoh 12:1-8*)

* **13:29** I: Yesuusa guussaa. † **13:29** matiide penggiyaa shiiqeeddawaa: Guussay, Yesuusa yuussay mateedda guussaa. **14:1** Kes 12:1-27

³ Yesuusi Biitaaniyaa gadiyan oolluwa harggiyaa Simoona soyin qumaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta bilqqaasiyaa kumeedda nardoosa giyaa darii al77o shittuwaa * akkaade yaaddu; he bilqqaasiyaa menthaade shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaaddu. ⁴⁻⁵ Hewaan de7iyaa asaappe ittu ittu hanqqettiide, “Ha shittuwaa coo ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu xeetu biraa santtimiyaan † zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaagiide barenttu gidon haasayiino; yaatiide he mishiratto darissi hanqqetteeddino.

⁶ Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto aynne gooppite; izo ayissi metoothiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ⁷ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenttunna de7iino; hintte koyyeedda wode awudenne untuntta maaddanaw danddayiita; shin taani ubba wode hinttenttunna de7ikke.

⁸ Iza barew danddayetteeddawaa oothaaddu; qassi ta asatethay moogettanaappe kasetaade moogoo giigissanaw shittuwaa okkaaddu. ⁹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninneekka, asay izo qoppana mala, ha iza ootheeddawe odettana” yaageedda.

Yihudaa Asqqorootu Yesuusa Aathiide Immanaw Zoretaa Eeno Geedda

(Mat 26:14-16; Luq 22:3-6)

¹⁰ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu ‡ giyaawe, Yesuusa qeesatuwaa kaappatuwaassi aathiide immanaw untunttukko beedda. ¹¹ Untunttu hewaa siseedda wode nashettiide, “Nuuni new miishshaa immana” yaageeddino; Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathiide immanaw injjetiyaa wodiyya wochchee.

Yesuusi Barena Kaalliyawanttunna Paasigaa Quumaa Meedda

(Mat 26:17-25; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

¹² Caalibeenna ukithaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Paasigaa qumaa maanaw dorssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaalliyawanttu A, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa nuuni haqa biide giigissanee?” yaagiide oochcheeddino.

¹³ Yesuusi barena kaalliyawanttuppe laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Katamaa biite; hintte biishshin, otuwan haathaa tookkeedda itti bitani hinttenttunna gakettanawaa; A kaallite. ¹⁴ I biide geliyaa

* **14:3** darii al77o shittuwaa: Guussay loythi sawiyaawaa guussaa. † **14:4-5** biraa santtimiyaa: 6:37 xeellite. **14:7** Zar 15:11 ‡ **14:10** Yihudaa Asqqorootu: 3:19 xeellite.

golliyaawuwaa, “Tamaarissiyaawe neena, “Taani taana kaalliyaawanttunna Paasigaa qumaa maanaw ta imathaa kifili haqanee?” yaagee’ yaagite. ¹⁵ Golliyaawuu hinttentta pooqiyaa bollan de7iyaa giigi uttedda aako kifiliyaa bessana; hewaan nuussi giigissite” yaageedda.

¹⁶ He laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barenttoo odeeddawaadankka ubbabaa demmiide, Paasigaa qumaa giigsseeddino.

¹⁷ Sa7ay omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawanttunna yaa beedda. ¹⁸ Unttuntu uttiide sampaappe qumaa miishshin, Yesuusi unttunta, “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttuppe ittu taananna miyaawe, taana aathiide immanawaa” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyaawanttu loythi sisettina, huuphiyan huuphiyan A, “Tumu taaneeshsha?” giyaawaa doommeeddino.

²⁰ Yesuusi zaariide, “I ha hinttenttu tammanne laa77atuwaappe ittuwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yeddiyaawaa. ²¹ Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin taana, Asaa Na7aa, aathiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo77a shin” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mat 26:26-30; Luq 22:14-20; 1Qo 11:23-25)

²² Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, barena kaalliyaawanttoo immiide, “Heyte; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²³ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, unttunttoo immeedda; ubbay he xuu7aappe usheeddino. ²⁴ Yesuusi, “Hawe ooratha caaquwaan § cora asaa diraw gukkiyaa ta suuthaa. ²⁵ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani Xoossaa kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa7enthuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

²⁶ Mazimuriyaa yexxeeddawaappe guyyiyan, Debre Zayte Deriyaa beeddino.

Phexiroosi Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odedda

(Mat 26:31-35; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo,

14:18 Maz 41:9 § **14:24** ooratha caaquwaa: Xoossay bare asaassi Yesuusa hayquwaa bagganna qaalaa geleedda ooratha qaalaa caaquwaa. Hewenneekka A gakkiiyaa xuu7aa, I bare suuthaa gussiide aathi immeedda A de7uwaa. Hewenneekka, nu eca asatethay ubbay laamettina, ooraxxeedda Xoossaa higgii nu wozanaani xaafetteeddawaa odee. **14:24** Kes 24:8; Erm 31:31-34

“Hinttenttu ubbay taana yeggiide woxxanita; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhana;

hewaappe guyyiyan dorssay ubbay laalettana gee’ yaageedda. ²⁸ Shin taani hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, hinttenttuppe kasetade Galiilaa baana” yaageedda.

²⁹ Phexiroosi zaariide, “Unttuntu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggikke” yaageedda.

³⁰ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche gamma kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase, neen taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

³¹ Shin Phexiroosi kasewaappekka minissiide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena mulekka kaddikke” yaageedda. Qassi haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mat 26:36-46; Luq 22:39-46)

³² Geetesemaane giyaa sa7aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta “Taani Xoossaa woossanaassi, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda.

³³ Yesuusi Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayyotteeddanne metooteedda.

³⁴ Qassi untuntta, “Taani hayqqana gakkanawukka kayyottay; hawaan takkishshite; gemi77ishoppite” yaageedda.

³⁵ Guuthaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, danddayettiyaawaa gidoope, he wodii bareppe aadhdhana mala, Xoossaa woosseedda. ³⁶ Qassikka, “Abbabbo, * ta Aabboo, ubbay new danddayettee; ha xuu7aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan hanoppo” yaageedda.

³⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gemi77isheeddawannta demmiide Phexiroosa, “Simoonaa, gemi77ishaaddii? Neen itti saatenttonne naaganaw danddayabeykkii? ³⁸ Paaciyaan hintte gelenna mala, naagettitenne Xoossaa woosite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha” yaageedda.

³⁹ Qassikka biide kasewaadankka Xoossaa woosseedda. ⁴⁰ A kaalliyaawanttukko guyye simmiide I yiyaa wode, gemi77isheeddawannta demmeedda; unttuntu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, aw ayaa haasayiionttokka eribeykkino.

14:27 Zak 13:7 * **14:36** Abbaa: Guussay Griike qaalankka “Abbaa” gidiyaa wode, Aramaayike qaalaani “Aabba” giyaawaa.

41 Heezzenhuwaa untunttukko yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Gidana; wodii gakteedda; be7ite, taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aathiide immiyaa wodii gakteedda. 42 Denddina boytte; be7ite, taana aathiide immiyaawe haweku gakteedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(Mat 26:47-56; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

43 Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihudaa Asqqorootu, ellekka gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda. 44 Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaw, “Taani yeriyaawe A; A oyqqiide loythi naagiide, afite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

45 Yihudaa Asqqorootu gakkosaannakka Yesuusakko shi-qiide, “Tamarissiyaawoo” yaagiide Yesuusa yeri akkeedda. 46 He cora asay Yesuusa minissi oyqqeedda. 47 Shin matan eqqeeddawatntuppe ittuu bare cubiyaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A haythaa qanxxi oleedda.

48 Yesuusi zaariide, he shiiqeedda cora asaa, “Taana bonqqanchcha kessiide, bonqqanchchaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw cubiyaanne xam77aa oyqqiide yeedditee? 49 Taani Geeshsha Golliyan tamarissaadde, gallassan gallassan hinttenttunna de7iyaa wode taana oyqqibeykkita; shin Xoossaa Maxaafatuu geeddawe polettanaw bessee” yaageedda.

50 Yesuusa kaalliyaawanttu ubbatuu A yeggiide bii aggeeddino.

51 Naxalaa xalalaa mayyeedda itti yalaga bitani Yesuusa kaalliyaawaa asay oyqqeedda. 52 Shin he bitani naxalaa oliide, kallo xiira woxxeedda.

Yesuusa Pirddiyaa Shanggatuwaakko Afeeddino
(Mat 26:57-68; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

53 Asay Yesuusa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuu, cimatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu shiiqeeddasaa afeeddino. 54 Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa gidduwaa gakkanaassi haakuwaan A kaalleedda; yaani naagiyaawaanna tamaa kashiidde, utti aggeedda.

55 Qeesatuwaa kaappatuunne hewaan shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla markkaa koyyeeddino; shin aynne demmibeykkino. 56 Ayissi gooppe, cora asatuu

A bollan wordduwaa markkatteeddino; shin untuntu markkatethay itti mala gidenna.

⁵⁷⁻⁵⁸ Itti itti asatuu denddi eqqiide Yesuusa bolla, “I, ‘Taani asay keexxeedda ha Geeshsha Golliyaa kolaade, asay keexxibeenaa hara Geeshsha Golliyaa heezzu gallassaa gidдон keexxana’ giishshin, nuuni siseeddo” yaagiide wordduwaa markkatteeddino. ⁵⁹ Shin haray atto untuntu markkatethay hewaan itti mala gidibeenna.

⁶⁰ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa sinthan denddi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaagiide oochcheedda. ⁶¹ Shin Yesuusi co77u giide, aynne zaaribeenna; qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Anjjettedda Xoossaa Na7ay Kiristtoosi neenee?” yaagiide laa7enthuwaa oochcheedda.

⁶² Yesuusi zaariide, “E, taana; hintte taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna uttide7ishshinanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana” yaageedda.

⁶³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peedhi oliide, “Nuuna hawaappe sinthan ayissi hara markkaa koshshii? ⁶⁴ Hinttenttu A boriyaa siseeddita; hintte qofay ayee?” yaageedda; untuntu ubbay, “I hayqqana bessee” yaagiide A bolla pirddeeddino.

⁶⁵ Untuntuppe ittu ittu A bolla cushethaa doommeeddino; A ayfiyaa kammi dechchiide, “Neena dechcheeddawe oone? Ane timbbitiyaa oda!” yaageeddino; qassi naagiyaawantukka A qinxalliyaa baqqiidde afeeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:69-75; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Phexiroosi dirssaa gidдон hirkkinna de7ishshin, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa macca ashikkaratuwaappe ittinna yaaddu. ⁶⁷ Phexiroosi tamaa kashiyaawaa be7aade, cadda xeellaade, “Neenikka Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁶⁸ Shin Phexiroosi, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke; taw akeekettenna” yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kuttuukka waasseedda. †

⁶⁹ He ashikkaratta Phexiroosa be7aade, A matan eqqeedda asatuwaa, “Ha bitaniikka untuntunna de7ee” gaade gujjaade oduwaa doommaaddu. ⁷⁰ Shin Phexiroosi qassikka kaddeedda.

Guuthaa gami77ishshin, matan eqqeedda asatuu laa7enthuwaa Phexiroosa, “Neeni tuma untuntunna

14:62 Dan 7:13 **14:64** Wog 24:16 † **14:68** kuttuukka waasseedda: Ha qaalay beni biletteedda itti itti bilethaani baawa.

ittippe de7aa; ayissi gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa” yaageeddino.

⁷¹ Shin Phexiroosi, “Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!” yaagiide barena sheqaanne caaquwaa doommedda.

⁷² Elekka kuttuu laa7ethuwaa waassii aggeedda; Phexiroos barena Yesuusi, “Neeni kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa” geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15

Yesuusa Philaaxoosakko Afeeddino

(*Mat 27:1-2,11-14; Luq 23:1-5; Yoh 18:28-38*)

¹ Wontta guuran ellekka qeesatuwaa kaappatuu cimatuwaannanee Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna hewaan shiiqeedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaanna maqqettiide, Yesuusa qachchi afiide, Philaaxoosaw aathiide immeeddino.

² Philaaxoosi A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Ne giyaawaadana” yaageedda.

³ Qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino.

⁴ Philaaxoosi shirettiide Yesuusa, “New zaariyaabaybaawee? Unttuntu ne bolla woyisa mootuwaa ahintto be7ikkii?” yaagiide oochcheedda.

⁵ Shin Yesuusi harabaa zaarennaan ixxina, Philaaxoosi maalaletteedda.

Yesuusa Bolla Hayquwaa Pirddeeddino

(*Mat 27:15-26; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16*)

⁶ Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchiya gallasaan asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee.

⁷ He wode itti Barbbaana giyaa bitani walassaa kessiide shemppuwaa wodheedda asatuwaanna ittippe qasho gollayan de7ee.

⁸ Shiiqeedda cora asay Philaaxoosi kase erttowaadankka barenttoo maarotaa oothana mala, A oochcheeddino. ⁹ Philaaxoosi asaa zaariide, “Taani hinttentoo Ayihudatuwaa kaatiyaa billiyaawaa koyyitee?” yaagiide oochcheedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa qanaatiide aathi immeeddawaa Philaaxoosi ereedda.

¹¹ Shin qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbbaana billanaadan, he shiiqeedda asay Philaaxoosa woossana mala, asaa maqqeeddino. ¹² Philaaxoosi laa7enthuwaa zaariide, “Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttentu giyaawaa wootoo?” yaageedda.

¹³ Asay Philaaxoosaw zari zari barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

14 Philaaxoosi asaa, “Ayissi? I ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda.

Shin asay kasewaappekka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

15 Philaaxoosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwan Yesuusa wottaaddaratuwaan shocissiide, kaqqana mala untunttoo aathi immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Qilliicceeddino

(Mat 27:27-31; Yoh 19:2-3)

16 Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wottaaddaratuwaa ubbaa ittippe xeeseeddino. 17 Qassi zo7o mayuwaa A mayizzeeddino; agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino. 18 Hewaappe guyyiyan A, “Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido” yaagi sarotiide, A qilliiccuwaa doommeeddino. 19 Yesuusa huuphiyaa maqqaa xam77aan shoceeddino; qassi A bollan cuchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. 20 A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; yaatiide masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide, A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusa Kaqqeeddino

(Mat 27:32-44; Luq 23:26-43; Yoh 19:17-27)

21 Untunttu biide, Iskkindiranne Rufoosa yeleedda aawuwaa, itti Simoona giyaa Qereena gadiyaa asay, gaxaappe katamaa yiyaawaanna gakettiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. 22 Yaatiide Golgootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. “Golgootaa” giyaawe “Huuphiyaa Gosiyaasaa” * giyaawaa. 23 Kawaraa giyaa dhali walaketteedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan ixceedda. 24 Untunttu A kaqqeeddino; qassi oona oona gakkanentto eranaw A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggeeddino.

25 Untunttu A kaqqiyaa wode, wonttaappe heezzu saate. 26 “Ayihudatuwaa kaatiyaa” yaagi A mootiyaa xaafuu xaafeetti utteedda. 27 Yesuusanna laa77u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwaa aappe haddirssa bagganna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. 28 Xoossaa Maxaafay, “Iitabaa ootheedda asatuwaanna I paydetteedda” yaagiyaawe poletteedda.

15:21 Rom 16:13 * 15:22 “Huuphiyaa Gosiyaasaa” geetettiyaawe, asaa huuphiyaa malatiyaa shuchchay hewaan de7iyaa diraw, huuphiyaa gosiyaasaa geetetteedda. 15:24 Maz 22:18 15:28 Isa 53:12

²⁹ Ogiyaanna aadhdiyaa asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiidde boreeddino; “Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassaa gidдон keexxiyaawoo, ³⁰ ane masqqaliyaa bollappe wodhdhaade, ne huuphiyaa ashsha” yaageeddino.

³¹ Hawaadanka qeesatuwaa kaappatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna ittippe Yesuusa bolla, “Hara asatuwaa ashsheedda; shin barena ashshanaw danddayenna; ³² nuuni be7iide ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eeliyaa kaatii, ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho” giide qilliicceeddino. Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawanttukka A bolla qilliicceeddino.

Yesuusa Hayquwabaa

(*Mat 27:45-56; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30*)

³³ Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay dhumeedda. ³⁴ Udduppu saatiyaan Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” † yaageedda. Hewaa giyaawe, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi aggaaddii?” giyaawaa.

³⁵ Hewaan eqqeedda asaappe ittu ittu hewaa sisiide, “Be7ite; Eelaasa xeesee” yaageedda. ³⁶ He asaappe ittu woxxi yiide, zanzaa malatiyaawaan caala woyiniyaa eessaa kuntheedda; hewaa maqqaa gatimaa xeeraan wothiide, “De7ishshite ane; Eelaas masqqaliyaappe A wothanaw yaanenttonne ane be7oytte” yaagiidde Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda.

³⁷ Yesuusi qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.

³⁸ Geeshsha Golliyaa qashetteedda gaariduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide pooshetti wodhdheedda.

³⁹ Masqqaliyaappe sintha bagganna hewaan eqqeedda itti xeetuwwa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayqqeeddawaa be7eedda wode, “Ha bitani tumu Xoossaa Na7aa” yaageedda.

⁴⁰ Hewaan haakuwaan eqqiide xeelliyaa amareedda maccawanttu de7iino; untuntu gidдон Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, tefaa Yayiqoobanne Yoosa daaya Mayraamane Salooma de7iino. ⁴¹ He macca asatuu Yesuusi Galiilaan de7iyaa wode, A kaalleeddawanttanne A

15:29 Maz 22:7; 109:25; Mar 14:58; Yoh 2:19 † **15:34** “Elohee ... laamaa sabaqitaani”: Ha qaalatuu Yesuusi ha alamiyaan ashuwaa mayyiide simerettiiyaa wode haasayettiiyaa Aramaayike geetettiiyaa qaalaan haaseyettowaa. **15:34** Maz 22:1 **15:36** Maz 69:21 **15:38** Kes 26:31-36

maaddeeddawantta; qassi Yesuusanna ittippe Yeerusalaame beedda hara cora macca asatuu hewaan de7iino.

Yesuusa Mooguwaabaa

(*Mat 27:57-61; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³ Sa7ay omarsseedda wode, hewaan shiiqeedda asaan bonchchetteedda itti Yooseefa giyaa bitani, Xoosaa kawutethay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa asay yeedda; he gallassay wonttetha Sambbatay giigettiyyaa gallassaa gideedda diraw, Yooseefo xaliide Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁴⁴ Philaaxoosi, Yesuusi man77iyankka hayqqidiggeeddawaa siseedda wode maalaletteedda; xeetuwwa kaappuwaa xeeseide, “I hayqqoodeppe gami77eeddee?” yaagiide oochcheedda. ⁴⁵ Philaaxoosi Yesuusi hayqqeeddawaa xeetuwwa kaappuwaappe sisiide, A anhaa Yooseefo akkanaadan udeedda. ⁴⁶ Yooseefo mooguwwa mayuwwa shammeedda; Yesuusa anhaa masqqaliyaappe wothi mayuwan xaaxiide, shuchchaa wooccedda asaa moogiyaa gonggoluwaa gidдон A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonaan wolqqaama shuchchaa gonddorssiide wotheedda. ⁴⁷ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untunttu haqan wothintto be7iino.

16

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(*Mat 28:1-8; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10*)

¹ Sambbatay aadhdheeddawaaappe guyyiyan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino. ² Woggaa gallassi wonttumaatha daro guuran xalqqii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino. ³ Untunttu barenttu gidдон ittu ittuwaanna, “Gonggoluwaa doonaappe nuussi shuchchaa oone gonddorssiide digganaweeshsha?” yaagiide haasayiino.

⁴ Untunttu xeelliyaa wode, he daro wolqqaama shuchchaa gonddorssidiggeeddawaa be7eeddino. ⁵ Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa gidдо geliyaa wode, itti wodalla bitani bootha mayuwwa mayyiide, ushechcha bagganna utteeddawaa be7iide dagammeeddino.

⁶ Shin I untuntta, “Dagammoppite. Masqqaliyaa bolla kaqetteedda Naazireetiyyaa Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa eray. I hawaan baawa; denddidiggeedda. Untunttu A wotheeddasaa hawaa be7ite. ⁷ Shin biide Yesuusi barena kaalliyaawanttoonне Phexiroosaw, ‘Yesuusi hinttenttuppe

kasetiide Galiilaa bee; I hinttenttoo odeeddawaadankka hinttenttu A yaani be7ana' yaagiide hawaa odite" yaageedda.

⁸ Macca asatuu yashshaan kokkoriidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa kesiide baqati aggeeddino; qassi untunttu yayyeedda diraw, asaw hewaa oossinne aynne odibeykkino.

Macca asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa Phexiroosawunne aananna de7iyaawanttoo qanthaan odeeddino; hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare huuphew barena kaalliyaawanttu bolla, medhinaw ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwaa qaalaa, away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda

(Mat 28:9-10; Yoh 20:11-18)

⁹ Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, Woggaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beeteedda. ¹⁰ Iza baade kase aananna de7iyaawanttoo, qarettiiddinne yeekkiidde utteeddawanttoo odaaddu; ¹¹ shin Yesuusi paxa de7iyaawaanne iziw beetteeddawaa untunttu siseedda wode, Izi oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Laa77u Barena Kaalliyaawanttussi Beetteedda

(Luq 24:13-35)

¹² Hewaappe guyyiyan, untunttuppe laa77atuu katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, untunttoo beeteedda. ¹³ Untunttu guyye simmiide, haratuwassii odeeddino; shin hewanttu untunttu oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Tammanne Itti Barena Kaalliyaawanttussi Beettedda

(Mat 28:16-20; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

¹⁴ Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa miishshin, Yesuusi untunttoo beeteedda. Untunttoo ammanuu bayna diraw, I untuntta seereedda; qassi hayquwaappe I denddeeddawaa be7eeddawanttu untunttoo odina, untunttu ammanennaan ixceedda dirawunne odina sisennawantta gidiyaa diraw, I untuntta seereedda.

¹⁵ I untuntta hawaadan yaageedda; "Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa odite. ¹⁶ Ammanowenne xammaqettowe attana; shin ammanennawaa bolla Xoossay pirddana. ¹⁷ Taanan ammaniyaawanttu ha malaatuwaa oothanawantta: untunttu ta sunthan iita ayyaanatuwaa kessanawantta; qassi untunttu dumma dumma oratha qalaan

haasayanawantta. ¹⁸ Unttuntu shooshshaa oyqqoopekka, woy ayaanne wodhiyaa marzziyaa ushinttokka untunta qohenna. Qassi untuntu barenttu kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wothana; he hargganchchatuu paxana” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Pude Keseedda
(Luq 24:50-53; Kit 1:9-11)

¹⁹ Godaa Yesuusi barena kaalliyaawanttunna haasayeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A pude saluwaa afina, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda. ²⁰ A kaalliyaawanttu biide, ubbasan wongalaa mishiraachchuwaa odeeddino. Godaykka untuntunna ittippe oothee; untuntu odiyaa qaalaykka tuma gideeddawaa untuntu oothiyaa malaatatuwaan erisseedda.*

* **16:20** Itti itti beni Geeshsha Maxaafatuwan ha paydatuu baawa.

Luuqaasi Xaafedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Luuqaasi xaafedda mishiraachchuu, Yesuusa koyro yaanawaa yaagetti nabatuwaan aabay odetteeddawaa, daro wodiyaappe naagetteedda hidootaw huuphe gideeddawe, Israa7eeliyaa asay naagiidde de7iyaa Xoossaani Oketteeddawe, asaa zerethaa ubbaa ashshiyaawaa gidiyaawaa qonccisee. Yesuusi Xoossaa Aawuwaappe hiyyeesatoo mishiraachchuwaa qaalaa odanaw kiitetteeddawaa gidiyaawaanne ha Mishiraachchuwaa Qaalay asaassi de7iyaa dumma dumma metuwaa qaariyaa wolqqaay oyyqeeddawaa gidiyaawaa Luuqaasi odee. Luuqaasa Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон, Yesuusa yuussaabaa odiyaa koyro shemppatuwaaninne qassikka Yesuusi saluwaa pude keseeddawaa odiyaa wursethaa shemppatuwaan loythiide, odetteeddawe nashechchaabaa. Yesuusi saluwaa keseeddawaappe guyyiyan ammanuwaabay waani dicceeddentonne waani aakkeeddento odiyaa taarikiyaa ha maxaafaa xaafedda bitani Yesuusi Kiitteeddawantu Oosuwaa maxaafaan odeedda.

Kiitanchchatuwaa yethaabay, Yesuusi yeletteedda wode wudiyaa heemmiyaawantu biide be7eeddawaa odiyaa taarikii, Yesuusi na7atethaan de7iidde Geeshsha Golliyaa beeddabay, qaretanchcha Saamiraawiyaanne bayiide beetteedda na7aa taarikii Luuqaasa Mishiraachchuwaa xalalaan beettiyaawantta. Ha Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaw huuphe gidiide xeeletteeddabay woosaabaa, Geeshsha Ayyaanaabaa, Yesuusa oosuwaa gidдон macca asaw de7iyaa saabaanne Xoossay nagaraa atto yaagiyaabaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa yeletaa (1:5-2:52)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-20)

Yesuusa xinqqataanne paaciyaa (3:21-4:13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:14-9:50)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (9:51-19:27)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wursethaa saaminttaa (19:28-23:56)

Godaa Yesuusa dendduwaa, qonccethaanne saluwaa buus-saa (24:1-53)

1-4 Bonchchetteedda Toofiloosa, koyro barenttu ayfiyan be7eeddawatntunne barenttu qaalaan markkatteed-dawatntu nuussi odeeddino. Xaafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa xaphuwappe bidida xeellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new xaafanaw lo77a gideeddawe taw beetteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletay Koyro Odetteedda

⁵ Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, * Aabiyaa qeesatethaa oosuwa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyaa itti qeesay de7ee. Machchattakka Elssaabeexo geetettiyaa Aaroone yaraappe yeletteed-dawunno. ⁶ Laa77atuukka Godaa azazuwanne seeraa darissiide naagiyaawanttanne kadhee banttaan Xoossaa sinthan de7iyaa xillatuwaa. ⁷ Gidoppe attin Elssaabeexa mantha gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa77atuukka laythaa sugeeddawantta.

⁸ Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan Xoossaa sinthan Qeesatethan oothiyaa wode, ⁹ bare Qeesatethaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliyaa geliide ixaanaa cuwissuwaa † saamay A gakkeedda. ¹⁰ Ixaanay cuwiyaa wode asay ubbay karen eqqiide woossi de7ee.

¹¹ Godaa kiitanchchay ixaanaa yarshshuwaasaappe ushechchanna eqqiide aw beetteedda. ¹² Zakkaraasikka be7eedda wode dagammiide yashshaan mitetteedda. ¹³ Kiitanchchayikka qassi yaageedda, “Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay sisetteedda, ne machchatta Elssaabeexa attuma na7aa yelanawunnu. ¹⁴ A yeletaan nashetaynne ishaluu new hananawaa; coratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawantta; ¹⁵ Ikka Godaa sinthan dara gidanawaa. Mathoyiyaa woyiniyaa ushshaa gido haraa mathoyiyaa ushshaa aynne ushenna; bare daay uluwaan de7ishshin Ayyaanaa Geeshshay aani kumanawaa.

¹⁶ “Isra7eeliyaa asatuwaappekka coratuwaa untunttu Godaa Xoossaakko, I zaaranawaa. ¹⁷ Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawatuwaa wozanaa naanatuwaakko, azazetennawanttakka xillotethaa eraakko zaaranaw, Eelaasa † ayyaanaaninne wolqqaan Godaappe sinthanna bee.”

* **1:5** Yihudaa: Hawaani Yihudaa gadiyaa geetetteeddawe Filsxxeeme gadiyaa ubbaa bessiyaawaa. **1:5** 1Od 24:10 † **1:9** ixaanaa cuwissuwaa: Hawaa guussay cuway woosaa kotaa Xoossaakko gakkee giide wonttanne omarssi wode cuwissiyaa wogaa. **1:15** Pay 6:3 † **1:17** Eelaasa: Hawe geetetteeddawe, kase Eca Caaquwaa maxaafaan Nabiyya Eelaas oorathabaa oothiyaa wolqqaani ertteeddawaa diraassa. **1:17** Mil 4:5,6

18 Zakkaraasikka kiitanchchaa, “Taani cimaaddi, tamachchattakka bare laythaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranitaa?” geedda.

19 Kiitanchchaykka zaariide, “Taani Xoossaa sinthan eqqiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwaa new odanaw neekko kiitettaaddi; 20 Hekko he wodiyaan hanana ta qaalaa ne ammana beenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka” geedda.

21 He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw gami⁷⁷eeddentto maalalettiidde naagiino. 22 Keseedda wodiyanikka haasayanaw danddaybeenna; Geeshsha Golliyan saxaa I be⁷eeddawaa akeekeddino; ikka haasayanaw danddayibeennawaa xorssi beessiide, duude gidiide de⁷eedda.

23 Zakkaraasikka bare oosuwaa wodiyaaw wursso wode, bare golle simmeedda. 24 Hewaappe guyyiyan A machchatta Elssaabeexa shahaaraade ichcheshu agenaar barena genthaddu. 25 Elssaabeexakka, “Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw[§] Goday bare maaretethaan taana xeello wode, hawaadan taw ootheedda” gaaddu.

Yesuusa Yeletay Kasetiide Odetteedda

26 Usuppuntha agenaar Xoossaa kiitanchchaa Gabreel Galiilaa gadiyaan Naazireete Katamaa 27 Daawita yaraappe gideedda Yooseefa geetettiyaa bitanew ooshetta qashetteedda wodorattikko Xoossaa matappe kiitetteedda; wodoratti sunthaykka Mayraamo geetettee. 28 Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, “Darissaade dosettawunne, sarotethay new gido; Godaykka neenanna gatho de⁷ee; Neenikka mac-cawanttu gidдон anjjetteddawunno” * yaageedda.

29 Mayraamakka A haasayaappe denddowaan darissa dagammaade, “Hawe ayaa mala sarotaa gidanee” gaade yewuwaa qoppaaddu. 30 Kiitanchchay izo, “Hanne Mayraamee, Xoossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa.

31 Neeni shahaaraade, attuma na⁷aa yelanaassa; A sunthaakka Yesuusa gaanaassa. 32 Ikka dara gidanawaa; Ubaappe Dhoqqa Xoossaa Na⁷aa geettana; Godaa Xoossay A aabbu Daawita kaawutethaa oydiyaa aw immanawaa.

1:19 Dan 8:16; 9:21 **§ 1:25** Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw: Asinaa geleeedda mishiratta na⁷aa yelennaan attooppe, Isiraa⁷eeliyaa asaa qofaan, “Xoossay izo muri de⁷ee” yaagettaw. **1:27** Mat 1:18 * **1:28** Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno: Ha qofay beni cimeedda Griikiyaa maxaafaan baynnawaa gidiyaa diraw, itti itti Inggilizeethuwaaninne Amaaraathuwaa maxaafaanikka baawa. **1:31** Mat 1:21

³³ Ikka Yayiqooba gollen medhinaw kawutanawaa; A kawutethawukka wurssethay baawa” yaageedda.

³⁴ Mayraamakka kiitanchchaa, “Taani wodoratto gido di-raw, hawe wooti hananawee?” yaagaaddu.

³⁵ Kiitanchchaykka zaariide iziw, “Ayyaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; Dhoqqa Xoossaa wolqqay neenan shemp-panawaa. Hewaa diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha Xoossaa Na7aa geetettana. ³⁶ Ne dabbatta Elssaabeexa bare cimatethaa wodiyaan attuma na7aa shahaaraaddu. Mantha geetetteeddawunna Elssaabeexa shahaaroodeppe usuppuntha agenaa oyqqaaddu. ³⁷ Xoossaa xooniyaa yewuu baawa” yaageedda.

³⁸ Mayraamakka, “Taani Godaa ayllatto; neeni goowaadan hano” gaaddu. Hewaappe guyyiyan kiitanchchay izi mat-appe beedda.

Mayraamakka Elssaabeexo Oochchanaw Baaddu

³⁹ Mayraamakka he agenaa gidдон dendaade killi zozetiyaa Yihudaa gaden de7iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. ⁴⁰ Zakkaraasa golle gelaade Elssaabeexo sarotaaddu. ⁴¹ Elssaabeexakka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de7iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabeexakka Ayyaanaa Geeshshaan kumaaddu. ⁴² Bare kooshshaakka dhoqqu oothaade, “Neeni maccawanttu gidдоppe anjjetteddawunno. Neeppe yelettiyaawekka anjjettoowa. ⁴³ Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oone? ⁴⁴ Hekko ne sarotaa kooshshay ta haythaan sisetteedda wode, ta uluwaan de7iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda. ⁴⁵ Goday polettee giide iziw odeeddawaa ammaneeddawunna iza anjjetteddawunno” yaagaaddu.

Mayraami Galataa Yethaa

(1:46-53)

⁴⁶ Mayraamakka,

“Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw,

⁴⁷ Ta ayyaanaykka ta Xoossaa, ta dhaliyan loytha nashettaw.

⁴⁸ Ikka bare ayllatti tooshiyaa xeelleedda.

Hachcheppe dommiide yeletay ubbay anjjetteddawunnee giino.

⁴⁹ Wolqqaama gideedda I daro yewuwaa taw ootheedda;

A sunthaykka geeshshaa.

⁵⁰ A maarotay yayyiyaawanttussi yeletaappe yeletay

gakkanaw de7ee.

51 Bare wolqqaan mino kiitaa kiitetteedda;
barenttu wozanaa qofaan otorettiyaawantta
laaleedda.

52 Mooodiyaawantta kawutethaa maataa oydiyaappe
wotheedda;
ashikkatuwaakka qassi dhoqqu dhoqqu ootheedda.

53 Koshatteeddawantta lo77o yewuwaan kalisseedda;
duratuwaa qassi mela yedersseedda

54 Bare maarotethaa qoppiide
bare ayliiyaa Israa7eeliyaa maaddeedda.

55 Nu aawatoo I odeeddawaadan
Abraahaamewunne A yaraw geeddawaa
medhinaw naagana diraassa”
yaagaaddu.

56 Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabeexi matan
gami77owaappe guyyiyan bare golle simmaaddu.

Xammaqiyyaa Yohaannisa Yeletaa

57 Elssaabeexiwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na7aa
yelaaddu. 58 Izi shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu,
Goday maarotethaa iziw ootheeddawaa sisiide izinna ittippe
nashetteeddino.

59 Hosppuntha gallasaan na7aa qaxxaranaw yeeddino; A,
aawuwaa sunthaan Zakkaraasa giide sunthanaw koyyeed-
dino. 60 A daaya qassi, “Hanenna, Yohaannisa geetettanaw
koshshee” yaagaaddu.

61 Unttunttukka izo, “Ne dabbatuwaappe hachche
gakkanaw ittuukka ha sunthaan xeesettibeenna”
yaageeddino.

62 A aabba, oona giyaa sunthan xeegettanaw koyyintto
xorssi oochcheeddino.

63 A aabbukka xaafiyaabaa oochchi akkiide, “Na7aa sun-
thay Yohaannisa” giide xaafina, ubbatuukka yewuwaan
maalalteeeddino. 64 Hewankka Zakkaraasa doonay dooyet-
tedda, A inxxarssaykka biletina haasayaa doommeedda,
Xoossaakka galateedda.

65 A shooratuukka de7iyaasaa ubbaan yashshaan
kumeeddino. Ha yewuukka zoozetiyya Yihudaa gadiyaa
ubbaan darii haasayetteedda. 66 Hawaakka siseeddawanttu
ubbatuu, “Ha na7ay ayaa gidaneeshsha?” yaagiide yewuwaa
barenttu wozanaan oyqqeeddino; Xoossaykka aananna
de7iyaawaa ereeddino.

Zakkaraasa Galataanne Timbbitiyyaa Oduwaa

- 67 Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayyaanaa Geeshshaan kumiide timbbitiyaa yaagi odeedda:
- 68 “Israa7eeliyaa Goday Xoossay anjjetto; yiide bare asaa xomooseeddanne wozeedda.
- 69 Bare aylliyyaa Daawite golliyan; wolqqaama ashshiyaawaa nuussi giigisseedda.
- 70 Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa doonan odettoowaadan,
- 71 I nuuna, nu morkketuwaappenne nuunanna eqettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa.
- 72 Hawaakka I ootheeddawe, nu aawatoo maarotethaa bessanaassanne, bare geeshsha caaquwaa wozanaa aathanaassa.
- 73 Nu aawuwaa Abraahaamossi caaqqeedda caaquwaa qoppanaw,
- 74 nu morkketuwaa kushiyaappe kesiide yashshay banttaan aw oothanaadan maataa nuussi immeedda.
- 75 Hawenneekka, nuuna nu wodiyaa ubbaan geeshshatethaaninne xillotethaan bare sinthaan essana diraassa.
- 76 Zaariidekka, neenoo, ta na7aw, Dhogga Xoossaa nabiyyaa geetettanaassa; ogiyaa giigissanaw Godaappe sinthanna baanaassa.
- 77 Asaa nagaraa maariyaa atatethaa eraa untunttoo immanaassa.
- 78 Hewekka killippe yeedda poo7uu, nuuna xomooseeddawe nu Xoossaa maarotethaanne qaretaa gaasuwana.
- 79 A poo7uukka dhumaaninne hayquwaa kuwaan utteeddawanttoo poo7issee; nu gediyaakka sarotethaa ogiyaan suurissee.”
- 80 Na7aykka dicciide, ayyaanaan minneedda; Israa7eeliyaa asaw beettedda gallassay gakkanaw mela biitaan de7eedda.

2

Yesuusa Yeletaabaa (Mat 1:18-25)

1 He wode * Roomaa kawutethaa garssan de7iyaa asay ubbay sunthaa xaafettanaadaninne paydettanaadan

* 2:1 Hewode, geetettowe Xammaqiyaa Yohaannisi yeletti simmiide biro guthatethaan de7ishshin Yesuusi yelotto wodiyaana.

Awugisxxoose Qeesareppe † azazuu keseedda.
 2 Hewenneekka, Qereneyoose ‡ Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa
 wode haneedda koyro asaa payduwaa.

3 Hawaa diraw itti itti asay xaafettanaw bare katamaa
 bare katamaa beedda. 4 Yooseefokka Daawita golliaap-
 penne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa
 Naazireete katamaappe dendiide Daawita katamaa gideed-
 dawunnikko Yihudaan de7iyaa Beeteliheeme geetettiyyaa
 katamaa keseedda. 5 He wode yeliyaa wodii mateedda aw
 ooshetta utteedda Mayraamakka aananna ittippe baaddu.
 6 Unttuntu hewaan de7ishshin iziw yeliyaa wodii gakkii
 aggeedda. 7 Izakka bayra Na7aa § gideedda attuma Na7aa
 yelaaddu; imathay shemppiyaasaa demma beenna diraw,
 na7aa mayuwan xaaxaade gaphatiyaan * qeraaddu.

Wudiyaa Heemmiyaawanttanne Kiitanchchatuwaa

8 He gadiyaan gamma barenttu wudiyaa heemmiide
 dembban aqiyaawanttu de7iino. 9 Xoossaa kiitanchchay
 qoppennaan yiide untunttu miyyiyaan eqqeedda; Godaa
 bonchchuu untunttu yuushshuwaan poo7eedda wode,
 wolqqaama yashshay untuntta oyqqeedda. 10 Kiitanchchay
 untuntta, “Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro
 nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo
 ahaaddi. 11 Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe
 yeletteedda. Ikka Godaa Kiristtoosa. 12 Hawe hinttenttoo
 malla gido: Gacino na7ay mayuwan xaaxettiide gaphatiyaa
 gidon giseeddawaa demmanita” yaageedda.

13 Qoppennaan cora Xoossaa kiitanchchatuu koyro ki-
 itanchchaanna ittippe qonceeddino.

14 Xoossaakka galatiide, hawadan geeddino:

“Bonchchuu Xoossaw
 bolla saluwan gido.
 sa7an I dosiyaa asaw
 sarotethay gido”
 yaageeddino.

15 Kiitanchchatuu untunttuppe shaakettiide saluwaa
 kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawanttu, “Goday
 nuussi qonccisseeddawaa, hawaa haneedda yewuwaa
 be7anaw Beeteliheeme boytte” geetetteeddino.

† 2:1 Qeesaara, giyaa sunthay kaatiyaa guussa. Hewenneekka cora gadiyaa
 mooddiyaa wolqqay de7iyaa cora kaatatuwaa kaatiyaa guussaa. ‡ 2:2
 Qereneyoosa, geetettiyaawe Roomaa kaatii Awugisxxoose, Sooriyaa geetettiyyaa
 Yihudaanne Galiilaa Awuraajjatuwaa oyqqeedda gadiyan sunthayeeddawaa.
 § 2:7 bayra na7aa: Isiraa7eeliyaa asay yeletteedda na7aa ubba golliaankka
 Xoossaw bessiyaawaa giino. * 2:7 gaphatiyaa: Ha miishshay miyay miyaabay
 sa7aan laalettennaan maana mala yeggiide immiyaabaa.

16 Unttuntukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefa demmiide, gacino na7aykka gaphatiyaan giseeddawaa be7eeddino. 17 Hewaappe guyyiyan guutha na7aa diraw odetteeddawaa qonccissiide odeeddino. 18 Hawaa siseedda ubbay untuntu odeedda yewuwaan maalaletteeddino. 19 Mayraama qay hawaa ubbaa bare wozanaan oyqqaade qoppaadde gami77aaddu. 20 Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubba yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be7eeddawoo ubbaw Xoossaa bonchchiiddinne galatiidde simmeeddino.

21 Na7aw hospun gallassa gidina qaxxarettiyyaa wodii gakko wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso sunthaan, Yesuusa geetettedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Xoossaw Sheedhettedda

22 Muse wogaa maaraadan geeyiyyaa wodii † poletteedda wode Yooseefonne Mayraama gacino na7aa Xoossaw sheedhdhanaw Yeerusalaame akki beeddino. 23 Hewenneekka Godaa wogaan, “Attuma na7aa gideedda bayra na7ay † ubbay Xoossaw dummateeddawaa gidanawaa” geetetti xaafetteeddawaadaninne, 24 qassikka Godaa wogaan, “Laa77u dogommatuwaa woy laa77u haraphphe maratuwaa” geetetowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino.

25 He wode xillonne gencca gideedda Simoona geetettiyyaa itti bitani Yeerusalaamen de7ee. Ikka, Israa7eeliyyaa asaw atotethaa hidootaa naagiyaawaanne Ayyaanaa Geeshshay A bollaana shemppeedda asa. 26 Godan oketteedda Kiristtoosa be7ennaan hayqqennawaa Ayyaanaa Geeshshaan aw qonccisseedda.

27 Ikka he wode Ayyaanaa Geeshshay kaaletthina, Geeshsha Golliyaa geleedda. Na7aa yelawanttu eriya wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutha na7aa Yesuusa oyqqiide gelo wode, 28 Simoone mokki akki na7aa idimmiide Xoossaa galatiidde hawaa yaageedda:

29 “Godaw, Neeni qaalaa gelo maaraadan

ha77i taana ne ayliyyaa saruwan neekko afa.

30-31 Gaasuukka, ta ayfatuu

asaa ubbaa sinthan Neeni giigisseedda,

ashshiyaa hidootaa be7eeddino.

32 Hewekka Israa7eeliyyaa gidenna asaw

qonccethaa immiiaa poo7uwaa.

2:21 Wog 12:3; Luq 1:31 † 2:22 geeyiyyaa wodi: Ayihudatuwaa macca asay attuma na7aa yelowaappe guyyiyyaan, “Geeshsha gidukku” yaagi qoppiino. Qaykka he na7ay qaxxarettana gakkanaw iza soyippe kesennaadaan udetaw. Ha wodii, geeyiyyaa wodiyya geetettee. † 2:23 bayra na7ay: 2:7 xeellite. 2:23 Kes 13:2,12

Qassi Ne asaw Israa7eew bonchchuwaa.”

³³ Yooseefonne A daaya A diraw haasayetteedda yewuwaassi maalaletteeddino. ³⁴ Simoonikka anjjiide Mayraamo, “Hawe Na7ay Israa7eeliyan coratuwassi dendduwassinne kunddethaw gaaso gidanaw, qassikka iitaa haasayiyaawanttussi malla gidanaw dooretteedda. ³⁵ Coratookka wozanaa qofay qonccowaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan qanxxowaadan seelettanawaa” yaageedda.

³⁶ Qassikka Aaseera yaraappe gideedda Paanu7eela naatta Haanno geetettiyaa nabatta de7aw; Izakka loytha cimaaddu. Bare wodorotethaan geleedda asinaanna laappu laythaa de7eeddawunno. ³⁷ Izi laythaykka hosppun tammanne oydduwaa gidana gakkanaw gallaasanne qammaa geeshsha golliyaappe shaakettennaan xoomaaninne woosaan kiitetaadde am77e § gidaade gami77aaddu.

³⁸ He wodekka shiiqaade Xoossaa galataaddu; Qassikka Yeerusalaame asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gacino Na7aa Yesuusabaa odaaddu.

Yooseefonne Mayraama Naazireete Simmeeddino

³⁹ Yooseefonne Mayraama Godaa higgiiyan azazetteed-dawaa ubbaa polowaappe guyye Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino.

⁴⁰ Guutha na7aykka dicciiddenne minniidde beedda; aadho eraanikka kumeedda; Xoossaa aadho keekatethay Aabolla shemppeedda.

Guutha Na7aa Yesuusi Geeshsha Golliyan

⁴¹ Yooseefonne Mayraama laythaan laythaan Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yeerusalaame katamaa biino.

⁴² Na7awukka tammanne laa77u laythaa gido wode dooyaadan baalaw hini Yeerusalaame keseeddino. ⁴³ Baalaa polowaappe kaalla barenttu golle untunttu simmoode guutha na7aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yeerusalaamen atti aggeedda. ⁴⁴ Untuntunna ittippe de7iyaawaa malatina itti gallassaa ogiyaa hametteeddino. Guyyeppe qassikka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siiqettiyaawanttu matan koshshaa dommeeddino.

⁴⁵ Dhayo wode koyyiidde hini Yeerusalaame simmeeddino. ⁴⁶ Heezzu gallaasappe guyye, tamarissiyaawanttu gidon Yesuusi uttiide untunttu giyaawaa sisiiddenne untuntta oochchiidde Geeshsha Golliya garssan de7iyaawaa

§ 2:37 am77e: Am77e guussay asinay hayqqina gelennaan gami77eedda mac-cawunno. Ha payduwaan xaafetteedda mishiratta laappu laythaa xalalaa asi-naanna gami77owaappe guyye 84 laythaa ubbaa am77e gidaade gami77aaddu.

2:39 Mat 2:23 2:41 Kes 12:1-27; Zar 16:1-8

be7eeddino. ⁴⁷ Sisiyaawanttu ubbatuukka, A akeekaaninne A zaaruwan maalaletteeddino.

⁴⁸ Yooseefonne A daaya A be7o wode maalaletteeddino. A daayakka, “Ta Na7aw, ayaw nuuna hawadan oothay? Ne aabbunne taanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo” yaa-gaaddu.

⁴⁹ Yesuusikka untunttoo, “Ayaw taana koyyiitee? Ta aabbu gollen* de7anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?” yaagi zaaredda. ⁵⁰ Hewaa yaagi odoppe attin, untunttoo I odeedda yewuu ayaa ginto gelibeenna.

⁵¹ Hewaappe simmiide, untunttunna ittippe hini Naazireete beedda; hewanka untunttoo azazettee. A daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan wothaaddu. ⁵² Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka Xoossaanne asaa sinthan dicceedda.

3

Xammaqiyaa Yohaannisi Yesuusaw Ogiyaa Giigissee (*Mat 3:1-12; Mar 1:1-8*)

¹ Xibaariyoosa geetettiyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshethiyaa laythaan Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Yihudaa mooddiyaa wode, Heroodise Galiilaan oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, A ishay Piliphphoosikka Ixuuriyaaninne Xirkkonddoosan oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileen en oyddenthiyaa shaakuwaa mooddiyawaa gidiide mooddi de7ishshin, ² Haanninne Qeyyaafay qeesatuwaa kaappatuwaa * gidiide de7ishshin, Xoossaa qaalay Zakaraasa na7aa Yohaannisakko mela biittaan yeedda.

³ Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, “Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paaxiide xammaqettite” yaagi tamarisseedda.

⁴ Nabiyyaa Iisiyaasa maxaafan xaafetteedda qaalaadan,

“Mela biittaan waassiyaa bitaniyaa kooshshay,

‘Godaw ogiyaa giigissite;

A ogiyaakka suurissite.

⁵ “ ‘Ollay ubbay kumo;

deriinne zoozii denbbaa gido,

giigenna ogi ubbay giigo,

hanchchiro ogi ubbay liiqo.

* **2:49** Ta aabbu gollen: Guussay, Ta aabbu kiitteedda oosuwaa polanaw bessee guussaa. **2:52** 1Sa 2:26; Lem 3:4 * **3:2** qeesatuwaa kaappatuu Haanninne Qeyyaafay: Haanna kaappotethaa wodi Yesuusi yelettanaappe kase 6-15 laythaa gakkanaassa. Qeyyaafaa geetettiyaa Haanna bolluu 18-37 laythaa kaappo gidiide Yesuusa yeletaappe kase gami77eedda. **3:4** Isa 40:3-5

6 “ ‘Hewaa gidoope Asay ubbay Xoossay ashshiyaawaa be7ana’ ” yaageedda.

7 Hawaa diraw Yohaannisi A kushiyan xammaqettanaw kээeđda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, “Hentteno, shooshshaa naatoo; yiyaa hanqquwaappe attana mala hinttentta ooni maqqeeddee?” 8 Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abraahaamo nu aabbu de7ee gooppite. Xoossay Abraahaamossi † naanaa ha shuchchatuwaappe denthanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. 9 Ha77i ubba beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; simmi lo77o ayfiyaa ayfenna mithay ubbay qanxxettiide tamaan olettanawaa.”

10 “Yaatina ha77i nu ayaa udanee?” yaagiide A cora asay oochcheedda.

11 Yohaannisikka, “Laa77u mayuu de7iyaawe baynnawoo immo; qumay de7iyaawekka baynnawoo gisho” yaagi zaareedda.

12 Qaraxaa shiishshiyaawanttukka xammaqettanaw yiide, “Tamaarssiyaawoo, nu ayaa udanee?” yaagi oochcheeddino.

13 I untunttoo, “Geetettowaappe aadho qaraxaa aathi shishshoppite” yaagi odeedda.

14 Hewaappe kaalla wottaaddaratuu, “Nuunishi, ayaa udanee?” yaagi A oochcheeddino.

Yohaannisikka, “Asaa shaluwaa naaquwaan bonqqi akkoppite, oonanne wordduwan mootoppite, hinttenttu dirgguu hinttenttoo gidana” yaagi zaareedda.

15 He wode asay ubbay Kiristtoosa yuussaa naagiidde de7iyaa diraw Yohaannisa, “Hawekka Kiristtoosa gidennaan attenna” yaagiide barenttu wozanaan maleeddino.

16 Yohaannisi ubbatuwaakka, “Taani haathaan xammaqay; gidoppe attin taappe wolqqaamayenne taanikka A caammaa qashuwaa billana danddayennawe ‡ biro yaanawaa; ikka Ayyaanaa Geeshshaaninne tamaan xammaqanawaa; 17 A kushiyan kathaa dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de7ee. Kathaa uddummaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa diyyiyan qolee; shin dala to7enna tamaan guuddee.”

18 Yohaannisikka hara cora qaalaan cora asaa maqqiidde mishiraachchuwaa qaala odeedda.

3:7 Mat 12:34; 23:33 † 3:8 Abraahaamossi naanaa: Ayihuda asatuu barentta Xoossay dooreedda asaa yaagi qoppiino. Gaasuunneekka, beni hidootaa qaalay Xoosaappe nu aabbu Abraahaamossi imetteedda yaagiide qoppiyaa diraassa.

3:9 Mat 7:19 3:12 Luq 7:29 ‡ 3:16 A caammaa qashuwaa billana danddayennawe: Hawe qoomaa woy danggaaxiratti oosuwaa.

Heroodise Xammaqiyyaa Yohaannisa Qachcheedda

¹⁹ Galiilaa mooddiyaa Heroodisa qassi bare ishaa Piliphphoosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka cora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. ²⁰ Hawaa diraw ha ubbaa gujjiide Heroodise Yohaannisa qasho golle gelsseedda.

Yohaannisi Yesuusa Xammaqeedda

(*Mat 3:13-17; Mar 1:9-11*)

²¹ Asay ubbay xammaqetti simmowaappe guyyiyan Yesuusi xammaqetteedda. I woossi de7ishshinkka saluu dooyetti aggeedda. ²² Geeshsha Ayyaanaykka haraphphiya malatiide A bollaana wodhdheedda. Saluwaappekka, “Ta dosiyaa na7ay neena; neenan Taani nashettay” yaagiyaa qaalay yeedda.

Yesuusa Yeletay Kase Guyye Mayizzaappe De7iyaa Payduwaa

(*Mat 1:1-17*)

²³ Yesuusi tamarssuwaa doommoo de aw hattamu laythaa gideedda; cora asaykka barenttoo malatowaadan A Yooseefo na7aa yaagiino; Yooseefo Eele na7aa; ²⁴ Eele Maate na7aa; Maate Leewiyaa na7aa; Leewii Milkke na7aa; Milkke Yoona na7aa; Yooni Yooseefo na7aa; ²⁵ Yooseefo Maataatiyaa na7aa; Maataati Amooxe na7aa; Amooxe Naahoomme na7aa; Naahoomme Esiliime na7aa; Esiliime Naage na7aa; ²⁶ Naage Maa7aate na7aa; Maa7aate Maataatiyyu na7aa; Maataatiyyu Seemeye na7aa; Seemeyi Yooseefo na7aa; Yooseefo Yooda na7aa; ²⁷ Yoodi Yoonaana na7aa; Yoonaani Reese na7aa; Reese Zerubaabeela na7aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na7aa; Salaatiyaale Neele na7aa; ²⁸ Neeli Milkke na7aa; Milkke Haadde na7aa; Haadde Yoosaase na7aa; Yoosaase Qoosaama na7aa; Qoosaami Elmaadoome na7aa; Elmaadoome Eere na7aa; ²⁹ Eere Yoosee7e na7aa; Yoosee7e, Eli7eezera na7aa; Eli7eezere, Yoorame na7aa; Yoorami Maaxaate na7aa; Maaxaate Leewiyaa na7aa; ³⁰ Leewii Simoona na7aa; Simoone Yihudaa na7aa; Yihuday Yooseefo na7aa; Yooseefo Yoonaana na7aa; Yoonaani Eeliyaaqeema na7aa; ³¹ Eeliyaaqeemi Meeliya na7aa; Meeliye Mayinaana na7aa; Mayinaani Maaxaate na7aa; Maaxaate Naataane na7aa; Naataane Daawite na7aa; ³² Daawite Issey na7aa; Issey Iyyoobeeda na7aa; Iyyoobeedi Boo7eeza na7aa; Boo7eezi Salmoona na7aa; Salmooni Nahishoona na7aa; ³³ Nahishooni Aminadaaba na7aa; Aminadaabi Raama na7aa; Raami Ariina na7aa; Ariinay Hezroona na7aa; Hezrooni Preeza na7aa; Preezi Yihudaa na7aa; ³⁴ Yihuday Yayiqooba na7aa; Yayiqoobi Yisaqa

na7aa; Yisaaqi Abraahaamo na7aa; Abraahaamo Taara na7aa; Taari Naakoori na7aa; ³⁵ Naakoori Seeroohe na7aa; Seeroohi Ragawa na7aa; Ragawi Pelega na7aa; Pelegi Abeera na7aa; Abeeri Saalla na7aa; ³⁶ Saalli Qaynaana na7aa; Qaynaani Arfaakisiide na7aa; Arfaakisiide Seeme na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohe Laameehe na7aa; ³⁷ Laameehi Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooke na7aa; Heenooki Yaareda na7aa; Yaaredi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qaynaana na7aa; ³⁸ Qaynaani Heenoosa na7aa; Heenoosi Seete na7aa; Seeti Addaama na7aa; Addaami Xoossaa na7aa.

4

Yesuusaw Shiiqeedda Xalahiyaa Paaciyaa

(4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12,13)

¹ Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa7aa kaalesettiide beedda. ² Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paacetteedda. He gallassatuwan ayaanne mibeenna diraw wurssethaa poluwaa heeran I koshatteedda.

³ Daabiloosikka, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope ha shuchchaa, ‘Ukitha gida’ gaade azaza” yaageedda.

⁴ Yesuusikka, “‘Asay Xoossaa Qaalaa ubbaappe attin ukithaa xalalaan de7enna’ geetetti Xoossaa Qalaan xaafetteedda” yaagi zaareedda.

⁵ Daabiloosikka dhoqqa gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutethaa ubbaa liphoo ayfii simmanaw besseedda. ⁶ Daabiloosikka, “Ha kawutethaa maatayenne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana. ⁷ Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sinthaan taw goyinnoope ha ubbay neessa gidanawaa” yaageedda.

⁸ Yesuusikka zaariide, “‘Godaa Xoossaw goyinna, A xalalaa Godaya’ geetetti Xoossaa Qalaan xaafetteedda” yaageedda.

⁹⁻¹¹ Daabiloosikka Yesuusa Yeerusalaame afiide Geeshsha Golliyaa huuphiyaa kessiide,

“‘Xoossay neena naagana mala

kiitanchchatuwaa kiittanawaa,

untuntukka ne gedi shuchchaan dhubettenna mala

barenttu kushiyaan neena denthanawantta’

yaagettiide Geeshsha Maxaafaan xaafetteedda;

ane Neeni Xoossaa Na7aa gidoope

hawaappe duge neena ola”

yaageedda.

¹² Yesuusikka zaariide, “‘Ne Godaa Xoossaa paaccoppa’ geetetteedda” yaageedda.

¹³ Daabiloosikka paaciyaa ubbaa wurssowaappe guyye guutha wodew Yesuusappe shaaketteedda.

Yesuusi Galiilaan Oosuwaa Doommeedda
(*Mat 4:12-17; Mar 1:14,15*)

¹⁴ Yesuusikka Ayyaanaa wolqqaan Galiilaa gadiyaa simmeedda. A waariikka yuushshuwaan de7iyaa ubbaa gakteedda. ¹⁵ Yesuusikka Ayihudatuwaa Woosa Golliyan tamarissiide asaan ubbaan galatetteedda.

Naazireeten Yesuusa Ixxeeddino
(*Mat 13:53-58; Mar 6:1-6*)

¹⁶ I bare dicco katamaa Naazireete yeedda; kase oothiyaawadankka sambbata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw denddiide eqqeedda. ¹⁷⁻¹⁹ Nabiyya Isiyaasan xaafettiide xaaxetteedda maxaafaa aw immeeddino. He maxaafaa billiide:

“Taani hiyyesatuwassi mishiraachchuwaa odanaw oketteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bollan de7ee.

Qashetteeddawanttussi bilethaa,
gooqatuwassi xeellana mala odanaw,
gaykka naaqetteeddawantta naaquwaappe
kessana mala dosetteedda Godaa laythaa
odana mala, Taana kiitteedda”
geetetti xaafetteeddasaa demmeedda.

²⁰ Maxaafaakka xaaxiide Ayihudatuwaa woosa golliyan oothiyaawoo immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaa asay ubbay A caddi xeelleedda. ²¹ Yesuusikka, “Hachche hintteew nabbabettina hinttenttu siseedda qaalay poletteedda” yaageedda.

²² Ubbay aw markkateeddino. A doonaappe kesiyaa aadho keekatethaa qaalaappe denddeeddawaan maalalettiidde, “Hawe Yooseefo na7aa gidennee?” geeddino.

²³ Yesuusikka sidhe banttaan ha leemisuwan, “Hinttenttu taw ‘Dhaliyaa Godaw, ne huuphiyaa patha, neeni Qifirinaahooman oothina nu sisowaa ubbaa ha ne katamaanikka qassi ootha’ yaagiide odiita” yaageedda. ²⁴ Qassikka, “Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka bonchchettenna.

²⁵ “Yewuwaan qassi tumuwaa oday: Eelaasa wodiyaan heezzu laythanne usuppun agenaa iray bukkennaan ixxina sa7aa ubbaan wolqqaama koshay geleedda wode, Israa7eelen cora am77atuu de7iino. ²⁶ Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan de7iyaa Seraafta heeraa itti am77attikko kiitetteeddappe attin ookkonne kiitetti beenna. ²⁷ Nabiyya Elssaa7a wodiyanikka Israa7eeliyaan cora oolluwaa

harggiyan * oyqetteeddawanttu de7iino; Sooriyaa biittaaan de7iyaa Ni7imaaneppe attin untuntuppe ooninne paxi beenna” yaageedda.

²⁸ Ayihudatuwaa woosa golliyaa de7iyaawanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hanqqetteeddino. ²⁹ Untuntu dendiide Yesuusa katamaappe gaxaa kessiide duge olanaw katamay keexettedda deriyaa huuphiyaa afeeddino. ³⁰ Shin Yesuusi untuntu gidduwanna aadhdhiide beedda.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa

(4:31-37; Mar 1:21-28)

³¹ Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa gadiyaan de7iyaa Qifirinaahooma katamaa beedda. Sambbata gallassaanka asaa tamarisseedda. ³² I tamarisseyaa timirtii maataan gidiyaa diraw siseedda asay ubbay maalaletteeddino.

³³ Ayihudatuwaa woosa golliyaa iita ayyaanay oyqqeedda bitani de7ee; bare kooshshaa dhoqqu udi waassiide, ³⁴ “Hayya godo aggaarikki Naazireetiyyaa Yesuusa; nuussi neenanna ay ittippetethay de7ii? Nuuna bayizzanaw yaaddi? Neeni oonentto eraaddi; Neeni Xoossaa Aawuu kiitteedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

³⁵ Yesuusikka, “Co77u ga, aappekka kesa” yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa untuntu gidduwan kunddissiide aynne qohennaan aappe keseedda.

³⁶ Asay ubbay maalalettiide ittu ittoo, “Hawe ayaa qaalee? Barew de7iyaa maataaninne wolqqaan iita ayyaanatuwaa seeree; qassi iita ayyaanaykka kese” yaagiidde haasayeeddino. ³⁷ A waariikka he yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaa gakteedda.

Yesuusi Cora Hargganchcha Asaa Patheedda

(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Yesuusi Ayihudatuwaa woosa golliyappe dendiide Simoona golliyaa geleedda, Simoona bollotatta wolqqaama qoxuwaa harggiyan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo pathanaadan asay A woosseedda. ³⁹ I matan eqqiide qoxuwaa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; hewodiyanka denddaade untunttoo kiitettaaddu.

⁴⁰ Away wullo wodiyaan dumma dumma harggiyan oyqetteedda harganchchatuwa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwa ittuwa bolla bare kushiyaa wotheide patheedda. ⁴¹ Iita ayyaanatuukka, “Neeni Kiristtoosa Xoossaa Na7aa” yaagi waassiidde cora asaappe keseeddino. I Kiristtoosa gidowaa untuntu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda.

* 4:27 oolluwaa harggiyaa: Xoossaa qaalay tamarissettiyaa wodiyaan ubbaan, “Oolluwaa” giyaa qaalay galbbaa bolla sakkiiyaa sakuwaa ubbaassi akettiyaawaa. 4:27 2Ka 5:1-14 4:32 Mat 7:28,29

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda
(*Mat 4:23-25; Mar 1:35-39*)

⁴² Sa7ay wontto wode asay baynnasaa beedda; asay ubbay A koyyiidde I de7iyaasaa yeeddino. Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw koyyeeddino. ⁴³ I qay, “Hini hara katamatuwassii baade Xoossaa Kawutethaa mishi-raachchuwaa Qaalaa odanaw koshshee; taani kiitetteed-dawe hawaa diraassa” yaageedda.

⁴⁴ Galiilaan de7iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen Qaalaa tamarissiidde gami77eedda.

5

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyaawantta Dooreedda
(*Mat 4:18-22; Mar 1:16-20*)

¹ Itti gallassi Yesuusi Gensaareexe Abbaa * gaxaan eqqiide de7ishshin cora asay aakko shiiqiide Xoossaa qaalaa sisanaw sugetti de7iino. ² He wode laa77u wongiratu † Abbaa gaxaan eqqowaa I be7eedda; moliyaa phiriyaawanttu qassi wonggiratuwappe wodhdhiide barenttu dabbaa meecci de7iino. ³ Yesuusi wonggiratuwaa gidoppe Simoonawunno gideeddawunnini geliide sa7aappe yaa abbaakko guuthaa shiishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriya bollan uttiide asaa tamarissuwaa doommeedda.

⁴ Tamarissuwaa bethowaappe guyyiyan Simoona, “Wonggiriya yaa abbaa ciimuwakko shiishshite; hinttenttu dabbaakka moliyaa phiranaw olite” yaageedda.

⁵ Simoonikka, “Godaw, qammaa kummenthaa daaburi aqiide ayinneekka oyiqqibeykko; shin ha77i Neeni goowaadan dabbaa oleetto” yaagi zaareedda.

⁶ Hewaadankka ootheedda wode, daro cora moliyaa oyqqeeddino. Unttuntu dabbatuukka duuxerettanaw haneeddino. ⁷ Hara wonggiriyaan de7iyaa laggethatuu yiide maaddanaadan wutteeddino; unttuntu laa77u wonggiratuwankka moliyaa kunthina wonggiratu mitettussaa doommeeddino.

⁸ Simooni Phexiroosikka hawaa be7eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, “Godaw, taani nagaranchcha asa gido diraw taappe shaaketta” yageedda. ⁹ Hawaa geeddawe inne aananna ittippe de7iyaawanttu ubbay barenttu oyqqeedda moliyaa coratethaan maalaletteeddino. ¹⁰ Hewaadankka qay

* 5:1 Gensaareexe Abbaa: Galiilaa Abbaassi imetteedda dumma sunthaa. 5:1 Mat 13:1,2; Mar 3:9,10; 4:1 † 5:2 wonggiriya: Wonggiriya geetettowe, wogga haathaa woy abbaa bollaas asay hefintha bagga pinnanaw go77ettiya miishshaa. Hayqqo asay moogettiyaawaa gidennawaa eranaw koshshee. 5:5 Yoh 21:3 5:6 Yoh 21:6

Simoonaa laggethaa gideeddawanttu Zabiddiyoosa naanatuu Yayiqoobinne Yohaannisi maalaletteeddino.

Yesuusikka Simoonaa, “Yayyoppa hawaappe guyyiyan asaa phiriyaawaa gidanaassa” geedda.

¹¹ Unttunttukka wonggiratuwaa haathaappe gaxaa kessiide, ubbabaa aggiide Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

¹² Yesuusi katamatuwaappe ittuwan de7ishshin oolluu † bollaa ubbaa meedda bitani de7iyaawe Yesuusa be7iide A sinthankka kunddiide, “Godaw, neeni koyyoope taana pathanaw danddayaa” yaaggiide woosseedda.

¹³ Yesuusikka bare kushiya yeddi bochchiide, “Dosay geeyya!” geedda. Heman77iyankka oolluu A yeddeedda.

¹⁴ Yesuusi A, “Hawaa oossinne odoppa. Shin qeesaakko baade neena bessa. Hewaappe guyye oolluwaa harggiyaappe paxeeddawaassi markka gidanaadan Muse higgiiyan azazetteedda yarshshuwaa shiishsha” geedda.

¹⁵ Gidoshshin A waarii loythi aakkiide beedda; daro cora asaykka Yesuusi odiyaawaa sisanawunne barenttu harggiyappe paxanaw shiiqeeddino. ¹⁶ Yesuusi cora wode geemasaa biide woossee.

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda
(5:18-26; Mat 9:2-8; Mar 2:3-12)

¹⁷ Itti gallassi Yesuusi tamarissiidde de7ishshin Galiilaappenne Yihuudaa heeraa ubbaappe, Yeerusalaame yeedda Parisaawatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu utti de7ishshin hargganchchatuwaa pathana mala Xoossaa Aawuwaa wolqqay aw imetteedda. ¹⁸ He wode bollay sileedda § itti bitaniyaa amareedda asay shanchchamaan tookki ahi golle gelssiide Yesuusa sinthan wothanaw koyyeeddino. ¹⁹ Asaa coratethaappe denddeeddawaan Yesuusakko shiiqanaw danddayi beykkino. Hewaa diraw bollaw gi77i golliyaa kaaraa * qaariide A, shanchchamaanna asaa gidon Yesuusa sinthaan wotheeddino.

²⁰ Yesuusikka untuntu ammanuwaa be7iide, “Ha bitanew, ne nagaray atto geettedda” yaageedda.

† 5:12 oolluwaa: 4:27 xeellite. § 5:18 bollay sileedda: Hawaa guussay Griike qaalaan “Paralumoo7ay” geetettiyaawaa. Ha qaalaale biletthay Inggilizeethuwaan “Paraalayizid” guussaa. Ha laa77atuwaakka Dawuroothuwan biletthaa immoode, keechcheeddawaa woy qaaxxenna mala daabureeddawaa guussaa. * 5:19 kaaraa: Ha payduwaan geettedda golliyaa kaaray Dawurowaa mala gidanaadan, Palestine gaden golliyaa bollan de7iyaa kaaray gede qerettiide keexettee. Hewe yaatiide qay dufettiide gaxaan gaxaan hara mithay tecettina loythi keexettee. Hewaa mala keexay ooratha qaalaale caaquwaa wodiyaan eretteeddawaa.

²¹ Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatu, “Hawe Xoossaa boriyaawe oone? Itti Xoossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayii?” yaagi qofaa doommeeddino.

²² Yesuusikka untunttu qofaa ero diraw hawaadan geedda, “Ayissi hinttenttu wozanaan hawaadan qoppiitee?”
²³ ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ gaanawaappenne ‘Denddaade ba’ gaanawaappe haqawe matee? ²⁴ Yewuwaan qassi hawaa taani geeddawe, Asaa Na7ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de7iyaawaa hinttenttu eranaadana.” Hewaappekka gundeedda bitaniyaa, “Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay” yaageedda.

²⁵ Gunddaykka asaa sinthaan dendowaashshin bare shanchchamaa tookkiide Xoossaa galatiidde bare soy beedda. ²⁶ Ha wode ubbatuukka darii maalaletteeddino; Xoossaakka galatiidde, “Hachche malabaa be7eeddo” yaagiide yashshaan kumeeddino.

Yesuusi Leewiyaa Dooreedda

(5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷ Hewaappe guyyiyan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiyaa qaraxaa shiishshiyaawe, qaraxaa shiishshiyaasan uttowaa be7iide, “Taana kaalla” geedda. ²⁸ Ikka denddiide ubbabaa aggiide A kaalleedda.

²⁹ Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiyyaa giigisseedda; cora qaraxaa shiishshiyaawanttunne hara cora asaykka untunttunna uttiide mide7iino. ³⁰ Parisaawatuunne higgiiya tamaarissiyaa, untunttunna oothiyaawanttu, Yesuusa kaalliyawanttu bollan, “Ayissi qaraxaa qanxxiyaawanttunne nagaranchchatuwaanna miiteennee ushiitee?” yaagiide zuuzummeeddino.

³¹ Yesuusikka, “Hargganchcha asaappe attin paxa asaassi aakimiyaa koshshenna. ³² Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barenttu nagaraa paaxiide simmanaadanappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagi zaareedda.

Yesuusi Xoomaabaa Ooshetteedda

(5:33-39; Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Hawaappe guyyiyan Yesuusa, “Yohaannisa kaalliyawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyawanttu ubba wode xoomiinonne woossiino; shin Neena kaalliyawanttu qassi ubba gallassi miinonne ushiino” yaagiide oochcheeddino.

34 Yesuusikka, “Mishiray untuntunna de7ishshin miyaatatuu xoomanaw danddayiino? 35 Yewuwaan qassi mishiray untuntuppe shaakettiide baana wodii yaanawaa; he wode xoomanawantta” yaagi zaaredda.

36 Yesuusikka kaalliyaa leemisuwaa odedda: “Ooratha mayuwaappe peedhi akkiide eca mayuwaa bollan dheppiyaawe baawa; gaasuukka hawaada udooppe ooratha mayuwaa peedhee; ooratha dhefiikka eca mayuwaan giigenna. 37 Hawaadankka eceedda cilggiyaan † ooratha woyiniyaa eessaa wothiyaawe baawa; wothooppe qay ooratha woyiniyaa eessay cilggiyaa dhuussee; eessaykka gukkee; cilggayikka bayee. 38 Ooratha woyiniyaa eessaa, ooratha cilggiyaan wothanaw bessee. 39 Eca woyiniyaa eessaa ushiide oorathaa koyyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka eca mal77ee giya diraw.”

6

Yesuusa Kaalliyaawanttu Sambbataan Tishaa Duutheed-dino

(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

1 Sambbata gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ittippe itti goshshaa gidduwanna aadhdhiya wode A kaalliyaawanttu zarggaappe tishaa duuthiide barenttu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino.

2 Parisaawatuwaa giddoppe, “Sambbata gallasaan oothanaw woga gidennawaa ayaw oothiitee?” yaageeddino.

3 Yesuusi, “Kaatiyaa Daawitenne ittippe de7iyaawanttu koshattedda wode ootheeddawaa nabbabi beykkitee?”

4 Daawite Xoossaa golliya geliide qeesatuwaappe attin hara asay meennaadan digettedda, Xoossaw yarshshettedda qumaa meedda. Ittippe de7iyaawanttukka I imminade meeddino” yaagi zaaredda.

5 Hawaappe kaalliide Yesuusi, “Asaa na7ay sambbataw Godaa!” geedda.

Yesuusi Kushii Gunddedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

6 Hara sambbata gallasaan Yesuusi Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa geliide taaarissi de7ee. Hewankka ushechcha kushii sileedda bitani de7ee. 7 Higgiyaa taaarssiyaawanttunne Parisaawatuu Yesuusa mootiyaa gaasuwaa demmanaw I sambbataan asaa pathooppe be7ana giide naagi de7iino. 8 Ikka untuntu qofaa eriide

† 5:37 cilggiyaa: Hawoo Dawuroothuwan imettiyaa guja biletthay eessaa naa77iyaa ogoruwaa. 6:4 Wog 24:9

kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda asaa gidduwan eqqa” yaageedda. Bitaniikka denddi eqqeedda.

⁹ Hewaappe simmiide Yesuusi, “Haninttonne sambbata gallasaan lo77obaa oothanaw bessiiyee iitabaa oothanaw bessii? Shemppuwaa ashshanaw bessiiyee wodhanaw bessii?” yaageedda. ¹⁰ Yesuusi bare yuushshuwaan de7iyaa asaa ubbaa xeellowaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiya micca!” yaageedda. Ikka micciide paxeedda.

¹¹ Unttuntu loythi hanqqeettiide Yesuusa bolla oothanawaa barenttu gidдон maqqetteeddino.

Yesuusi Tammanne Laa77u Kiitetteeddawantta Dooreedda (Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹² He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka qammaa kumenthaa Xoossaakko woossiide ageedda. ¹³ Sa7ay wonttowaan barena kaalliyaawantta xeeseedda. Hewanttuppekka tammanne laa77atuwaa dooriide, “Kiitetteeddawantta” * yaagiide suntheedda. ¹⁴ Unttuntu sunthaykka: Phexiroosa giide I suntheedda Simoona, A ishaa Inddiraasa, Yayiqooba, Yohaannisa, Piliphphoosanne Barttalamoosa, ¹⁵ Maatoossa, Toomaasa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadew seelettiiya Simoona, ¹⁶ Yayiqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aathi immeedda asqqorttu Yihudaa. †

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda (Mat 4:23-25)

¹⁷ Yesuusikka untuntunna ittippe deriyaappe wodhdhiide dembbasaan eqqeedda. A kaalliyaawanttuppekka cora asay hewaan de7ee. Qaykka Aappe sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw Yihudaa gadiyaappe, Yeerusalaame katamaappe, abbaa matan de7iyaa Xiiroosappenne Sidonaappe yeedda cora asay hewaan de7iino. ¹⁸ Ha asaykka A sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw yeeddino. Tuna ayyaan an oyqettiide metootiyaawanttukka paxeeddino. ¹⁹ Wolqqay aappe kesiide ubbaa pathiyaa diraw asay ubbay A bochchanaw koyyee.

Anjuwaabanne Metuwaabaa (Mat 5:1-12)

²⁰ Barena kaalliyaawantta xeelliide yaageedda:

“Hinttenttu manqqatuu anjjetteddawantta;

Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hinttenttuwaa.

* **6:13** Kiitetteeddawantta: Hawaa guussay tammanne laa77u Yesuusi kiitteedda hawaaratuwaa guussaa. † **6:16** asqqorttu: Hawaa guussay Ayihuda gadiyaan de7iyaa Asqqorootu geetettiiya gadiyaappe yeennaan antenna guussa. Ha sunthaa bilethay, “Worddanchchaa”. Qaykka, “Hayqoo aathi immiyaawaa” guussaa.

²¹ Hinttenttu ha77i koshattiyaawanttu anjjetteeddawantta;
gidini kaallanita; hinttenttu ha77i yeekkiyaawanttu
anjjetteeddawantta;
gidini miiccanita.

²² “Asaa na7aa diraw hinttentta asay ixxiyaa wodenne
toochchiyaa wode, hinttenttu sunthaakka iitaan denthiyaa
wode, anjjetteeddita. ²³ Saluwan hinttenttu akkana woy-
tay dara gidiyaa diraw he gallassi nashechchaan gup-
pite; gaasuukka kase hinttenttu aawotuu nabatuwaa bollan
hawaadan oothiide de7eeddino.

²⁴ Yewuwaan qassi dure asatoo
hinttenttoo aayyee; hinttenttu ishalo de7uwan
de7eeddita.

²⁵ Hinttenttoo ha77i kalleeddawanttoo aayyee;
gidini koshattanita;
hinttenttoo ha77i miicciyaawanttoo aayyee;
gidini kayyottanitanne yeekkanita.

²⁶ Asay ubbay hinttenttu lo77otethaabaa haasayiyaa wode,
hinttenttoo aayyee;
kase hinttenttu aawotuu worddo nabatoo
hawaadan ootheeddino.

Morkkiyaa Siiqanaw Bessee

(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Shin Taani odiyaawaa sisiyaawanttoo yaagay:
hinttenttu morkketuwaa dosite; hinttena ixxiyaawanttoo,
lo77uwaa oothite; ²⁸ hinttena sheqqiyaawantta anjjite,
hinttena naaqqiyaawanttoo, woossite. ²⁹ Itti bagga shayyiyaa
baqqiyaawoo, laa7ethuwaakka besa; ooninne ne kootiya
akkiyawoo, ne shaamiciyaakka diggoppa.

³⁰ “New de7iyaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa
akkeeddawaa, zaara gaade oochchoppa. ³¹ Asay hinttent-
too oothana mala hinttenttu dosiyaawadan, hinttenttukka
haraw hawaadan oothite.

³² “Hinttentta dosiyaawantta xalalaa dosooppe ay
galatay de7ii? Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka
barena dosiyaawantta dosiino. ³³ Hinttenttoo lo77obaa
oothiyaawanttu xalalaw hinttenttu lo77obaa oothooppe
hewoo ay galatay de7ii? Nagaranchchatuukka hawaadan
oothiino. ³⁴ Tal77iide hinttew zaaranaw danddayiyaawanttu
xalalaw tal77ooppe ay galatay de7ii? Bare tal77eeddawaa
zaariide akkanaw nagaranchchatuukka barenttu garssan
tal77ettiino. ³⁵ Shin hinttenttu, hinttenttu morkkiyaa
dosite; untunttookka lo77obaa oothite; hinttenttuppe
tal77owaa zaariidi akkanaw qoppoppite. Hawaa hinttenttu
poooppe hinttenttoo gatii daranawaa. Qassi hinttenttu
Ubbaappe Bolla Xoossaa naanaa gidanita. I iitatoonne

galatennawanttookka keeka. ³⁶ Hinttenttu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttenttukka maariyaawantta gidite.

Hara Asaa Pirddanaw Bessenna
(Mat 7:1-5)

³⁷ “O bollankka pirdoppite, hinttenttu bollankka pirddetenna; haraa bolla kunaaniyaa oothoppite; hinttenttu bollankka kunaani oosetenna. Atto giite; Xoossay hinttenttoo atto gaana. ³⁸ Immite; hinttenttoo imettana. Hinttenttu makkeedda makaan hinttenttoo makettana. Baqqi naaqqina siilli kumi palah laalettiiyaa makaa hinttenttu kiwuwaan idinthana” geedda.

³⁹ Qassikka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda; “Qooqay qooqaa kaaletthanaw danddayii? Qooqay qooqaa kaaletthoophe laa77atuukka oyqettiide ollaan kunddikkinoo? ⁴⁰ Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe aadhdhenna; tamaariyaawe minni tamaroophe barena tamarissowaa mala gidanaw danddayee.

⁴¹ “Ne ayfiyaa gidдон de7iyaa tuussaa kessennaan de7aadde hara ne laggiyaa ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa ayaw xeellay? ⁴² Ne ayfiyaa garssan de7iyaa tuussaa be7ennaan hara asaakko shiiqaade, “Ta ishaw, ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo?” yaaganaw woota danddayay? Ha lo77uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa gidдон de7iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyan ne ishah ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

Mithattonne Iza Ayfeedda Ayfiyaa
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfenna; hewaadankka iita mithay lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ⁴⁴ Mithay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawan erettee. Agunthaappe wod-denthaa ayfii maxettenna; hewaadankka, xundduqiyaappe † laadiyaa ayfiyaa maxanaw danddayetenna. ⁴⁵ Lo77o asay bare lo77o wozanaappe lo77o yewuwaa haasayee. Qay iita asay bare iita wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayissi gooppe, asay bare doonan haasayiyawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay haasayiyaa diraassa.

Laa77u Qommo Golliyaa Keexxiyaa Asaa
(Mat 7:24-27)

6:39 Mat 15:14 † **6:44** xundduqiya: Ha mithay gomi77oriyaa zariyaa gidiide A ayifii ayawunne maaddennawaa. **6:44** Mat 12:34

46 “Taani odowaa oothikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana xeegiitee? 47 Taakko yiyaa ubbay ta qaalaakka sisiide oosuwan peeshshiyaaawe oona malatintto ta hinttentta bessana; 48 ikka golliyaa keexxiidde daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide keexxeedda asaa malatee; di7uu di77iide he golliyaa suginakka, mino zaallaa bolla keexetto diraw qaathanaw danddaybeenna. 49 Qay Ta qaalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyaa bollan golliyaa keexxeeddawaa malatee. Di7uu di77iide he golliyaa sugo wode man77iyankka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda” yaageedda.

7

Yesuusi Xeetuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda (Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54)

1 Yesuusikka hawaa ubba asaa sinthan haasay wurssowaappe guyyiyan hini Qifirinaahooma beedda. 2 Hewankka itti xeetuwaa kaappuu de7ee. I daroppe dosiyaa A qoomay harggiide hayyanaw mateedda. 3 Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare qoomaa woossiide pathana mala Yihudaa cimatuwaa hini aakko kiitteedda.

4 Unttunttukka Yesuusakko yiide, “Ha bitani, Neeni A maaddanaadan daroppe koyyeedda; 5 gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyaa golliyaa keexisowekka A” yaagiide daroppe woosseeddino.

6 Yesuusikka unttunttunna ittippe beedda. Ikka hini golliyaa heeraa gakkeedda wode xeetuwaa kaappuu bare laggethatuwaa barekko xeesiide, “Ta Godaw, daaburoppa; ayissi gooppe, neena ta golliyaa kaaraappe garssa bagganna gelsanaw taw bessenna. 7 Hawaa diraw ne sinthaan eqqanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni qaalaa xalalaa oda; ta qoomaykka paxanawaa. 8 Taani taappe bollanna maatay de7iyaawantussi eeno gaade de7iyaa asa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wottaaddaratuu de7iino. Ittuwaa, ‘Ba’ yaagiyaa wode, bee; haraakka qay, ‘Haaya’ gooppe yee. Ta qoomaykka, hawaa ‘Ootha’ giyaa wode azazettee; oothee” yaageedda.

9 Yesuusikka hawaa sisiide A yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide A kaalliyaa daro asaa, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa7eeliyaa garssankka be7abeykke” yaageedda. 10 Kase kiitetteedda asatuukka xeetuwaa kaappuwaa golle guyye simmiyaa wode, A qoomay paxowaa be7eeddino.

Yesuusi Am77atti Na7aa Hayquwaappe Dentheedda

11 Wonttissa gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunanne cora asaanna ittippe Nayno geetettiyaa katamatto beeddino. 12 Yesuusi katamaa gakkana mato wode, asay hayqqeedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayqqowekka bare daayiw mexxi itti na7aa; aattakka asinay baynna am77atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino.

13 Yesuusikka izo be7eedda wode qarettiide, “Yeekkoppa!” yaageedda. 14 Shiiqiide shanchchamaa bochcheedda; tookkowanttukka eqqeeddino. Yesuusi, “Neeno yalagaw, dendda gay!” yaagina, 15 bitani suuri utteedda. Hasayaakka doommeedda. Yesuusikka A, A daayiw immeedda.

16 Ubbaykka yashshaan kumiide, “Wolqqaama nabii nu garssan denddeedda; Xoossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!” yaagiide Xoossaa galateeddino. 17 Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaan sisettedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa
(Mat 11:1-19)

18 Yohaannisa kaalliyaawanttu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa xeesiide, 19 “Yaanawe neeneyee? Woy nuuni haraa naagane?” yaagi, untuntu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteedda.

20 Asatuukka Yesuusakko yiide, “Xammaqiyaa Yohaannisi, yaana getetteeddawe neeneyee? Woy haraa naagane? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteedda” yaageeddino.

21 He wodiyaan Yesuusi cora asaa dumma dumma harggiyaappe patheedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseedda; cora qooqatuwaa ayfiyaa dooyyeedda. 22 Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, “Biide hinttenttu be7eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; qooqatuu xeellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyqqowanttu geeyyanawantta; tulleeddawanttu sisanawantta; hayqqeeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatuwaasikka mishiraachchuwaa qaalay odettanawaa. 23 Taanan dhubettenna asay ubbay anjjetteddawantta” yaageedda.

24 Yohaannisi kiitteeddawanttu bidiggowaappe guyyiyan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwaa doommeedda: “Ayaa be7anaw biittaa bazzuwaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa uusunthaa? 25 Woy ayaa be7anaw keseedditee? Lo77o mayuwaa mayyeedda asaa de7uwaa? Lo77o mayuwaa mayyeeddawanttunne barena giigissiyaawanttu kaatiyaa gollen de7iino. 26 Woy ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyya be7anaw keseedditee? E; taani hinttenttoo

yaagay; hinttenttu be7anaw kesowe nabiyaaeppeka aadhuwaa. ²⁷ Xoossaa Maxaafan, ‘Ne ogiyaa neeppe sinthanna giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sinthayaade kiittana’ geetetti Yohaannisabay xaafetteeddawe hawaa. ²⁸ Maccawanttuppe yeletteeddawanttu garssan xammaqiyaa Yohaannisappe aadhdhiyaa ooninne baawa. Xoossaa kawutethaan qassi ubbaappe laafa geetettiyaawekka aappe aadhdhanawaa” yaageedda.

²⁹ Haray attoshshin qaraxaa kessiyaawanttu attennaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa kushiyan xammaqettowanttu Xoossaw bessiyyaa bonchchuwaa immeeddino. ³⁰ Shin higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu Yohaannisan xammaqettiibeenna diraw, Xoossay untunttoo qoppeeddawaa ixceeddino.

³¹ Yesuusi, “Simmi Taani ha wodiyaa asaa ayaanna leemisoo? Untunttu ayaa malatiinoo? ³² Untunttu geyaasan uttiide ittu ittuwa xeesiide, ‘Suusulliyaa hinttenntoo punninakka

kaa7ibeykkita;

yeekuwwa yethaa kesseeddoshshinkka

yeekkibeykkita

yaagettiyyaa naanaa malatiino’ geedda.

³³ Xammaqiyaa Yohaannisi qumaa meennaan woyiniyaa eessaakka ushennaan yiina, ‘A bollaana gaaleenay de7ee’ yaageeddita. ³⁴ Taani Asaa Na7ay maaddenne ushaadde yiina, ‘Hawe nafisaamaa; woyiniyaa eessaakka ushiyaawaa; qaraxiyaawanttoonni nagaranchchatoo dabbuwaa’ yaagiita. ³⁵ Gidoppe attin Xoossaa aadho eratethay bare oosuwan tuma gidiide beettedda” yaageedda.

Parisaawiyaa Simoona

³⁶ Parisaawatuwaappe ittu barenanna qumaa maana mala shoobbina, Yesuusi A soy biide maanaw utteedda.

³⁷ He katamaan nagaranchchaa geettedda itti mishiratta de7ewunna, Yesuusi A soyin utteeddawaa sisaade, albbasxxiroosa geetettiyyaa shuchchaappe oosettedda bilqqaasiyaa kumeedda shittuwaa akka yaaddu.

³⁸ Guyyenna A gediyyaa mataan eqqaade, yeekkaadde A gediyaakka bare afothaan okaa doommaaddu; izi afothay bayizzeedda A gediyaakka bare huuphiyaa binnanaan quccaaddenne A gediyyaa yeraadde gediyan shittuwaakka caccafaaddu. ³⁹ Yesuusa bare soy xeseedda Parisaawiikka hawaa be7iide, “Hawe nabiyaa gideeddentto,

hanna A bochchiyaa mishiratta oonenttonne qaykka iza nagaranchchaa gidiyaawaa I eranashshin” yaageedda.

⁴⁰ Yesuusikka zaariide, “Simoonaa, taani new odiyaa yewuu de7ee” yaagina,

Simoonikka, “Tamaarissiyaawoo, oda” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Itti bitaniyaappe miishshaa tal77eedda laa77u asatuu de7iino. Ittuwaa matan ichcheshu xeetu diinaari, qay yokkuwaa matan ishatamuu de7ee. ⁴² Laa77atookka ciggiyaawe dhayina, laa77atuwaa acuwaakka maarii aggeedda. Hawanttuppe haqawe loythi dosiyawaa malatii?” yaageedda.

⁴³ Simoonikka zaariide, “Daruwaa aggowa malatee” yaageedda. Yesuusikka, “Tumuwaa zaaraadda” yaageedda.

⁴⁴ Yesuusi mishirattikko xeelliide, Simoonaa hawaadan yaageedda; “Hanno mishiratto be7aaddii? Taani ne golle yiina haray attoshshin haathaakka ta gedew immabeykka; shin iza bare afothaan tagediyaa irxxissaaddu; bare huuphiyaa binnanaanikka quccaaddu. ⁴⁵ Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade tagediyaa yeriyaawaa agga beykku. ⁴⁶ Neeni ta huuphiyan zaytiyaa okka beykka; shin iza ta gediyan shittuwaa caccafaaddu. ⁴⁷ Hawaa diraw ta hinttentoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziw de7iyaawe maarettedda; guuthay maarettiyaawe guuthaa dose” yaageedda.

⁴⁸ Yesuusi mishiratto, “Ne nagaray qucetteedda” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusanna ittippe qumaa maanaw utteeddawanttu barenttu wozanaan, “Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oone?” yaageeddino.

⁵⁰ Yesuusi mishiratto, “Ne ammanuu neena ashsheedda, sarotethaan ne golle ba” yaageedda.

8

Yesuusa Kaalleedda Maccawantta

¹ Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne Xoossaa kawutethaa mishiraachchuwaa qaalaa katamaaninne heeraan odiidde aadhdheedda. Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7iino.

² Iita ayyaanaappenne wolqqaama harggiyaappe paxeeddawanttu itti itti maccawanttukka de7iino. Hewanttukka: Laappu xalahii kaseedda Magdala geetettiya katamaappe yeedda Mayraamonne, ³ Heroodisa golliyan suntha gideedda Kuuza machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunanne hara coratuwanna ittippe gidiide, Yesuusanne A kaalliyaawantta miishshaan maaddeeddino.

Zerethaa Leemisuwaa
(*Mat 13:1-9; Mar 4:1-9*)

⁴ Cora asay daro katamatuwaappe shiiqiide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwan, ⁵ “Zeriyaaawe zerethaa zer-anaw kaseedda. Zeriyaa wode itti itti zerethay, ogiyaa doonan wodhdhiide yedhetteedda. Yatina saluwaa kafuu hewaa meedda. ⁶ Haray qay zaallaa bolla wodhdhiide doleedda wode koshshiyaa haathaa demmenna diraw meleedda. ⁷ Hara zerethay agunthaa garssan wodhdheedda. Agunthay ittippe dicciide mitteedda. ⁸ Haray lo77iyaa tu7e biittaan wodhdheedda. Dolowaappe guyyiyan, zerettowaappe xeetu kushiyaa dakkuwaa mokkeedda” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Haasayeedda Gaasuwaa
(*Mat 13:10-17; Mar 4:10-12*)

Yesuusi hawaa haasayiide, “Haythay de7iyaa ubbay siso” yaagi qaala dhoqqu udiide waasseedda.

⁹ A kaalliyaawanttu, “Ha leemisuu ayaa guussee?” yaagi A oochcheeddino. ¹⁰ Ikka zaariide,

“Hinttentoo Xoossaa kawutethaa xuuraa eray imetteedda; shin haratoo, xeelliiddikka erenna mala, sisiiddikka akeekenna mala leemisuwan oday” yaageedda.

Yesuusi Zerethaa Leemisuwaa Billiide Odeedda
(*Mat 13:18-23; Mar 4:13-20*)

¹¹ Yesuusi, “Zerethaa leemisuu hawaa: Zerethay Xoossaa qaala. ¹² Ogiyaa gaxaan wodhdheedda zerethay, guutha wodew qaala sisiyaa asaa; ellekka xalahii yiinne, untuntu sisowaan amman antenna malanne qaalay wozanaappe dogettana mala oothee. ¹³ Zaallaa bollan wodhdheedda zerethay, koyro qaala nashechchaan sisiyaawantta. Hewanttukka guutha wodiyaan ammaninne paacii gakkiiyaa wodiyaan xaphuu bantta diraw ellekka ammanuwaa kaddiino. ¹⁴ Agunthaa garssan wodhdheedda zerethay, qaala sisiyaawantta; shin de7uwaa hirggayenne duretethaa ishallee cuulleeddawantta. Hewanttu lo77o ayfiyaa immanaw danddayikkino. ¹⁵ Lo77o tu7e biittaan wodheedda zerethay bessiyaaawe, lo77anne xillo wozanaan qaala sisiide naagiyaa asaanne he qaalaan minni eqqiide lo77o ayfiyaa ayfiyaawantta.

Xomppiyaa
(*Mar 4:21-25*)

¹⁶ “Xomppiyaa sathiide ittibaan qum77i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa.

¹⁷ Qonccennaan qosuwan attiyaabay itti yewuunne baawa.

Erettennaaninne beettiyaasaa kesennaan attanabay aynne baawa. ¹⁸ Hewaa gidiyaa diraw loythi akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay imettana; akeekennawaappe he aw de7iyaawaa malatiyaa akeekaykka akettanawaa” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹ He wodiyaan aattanne ishatuu Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino; shin asaa coratethaappe dendo gaasuwan A demmanaw danddaybeykkino. ²⁰ Itti bitani, “Ne daayanne ne ishatuu neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide eqqeeddino” yaagi odeedda.

²¹ Ikka, “Ta daayanne ta ishatuu, Xoossaa qaalaa sisiide oosuwaa bollan peeshshiyaawantta” yaagi zaareedda.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

²² Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyawanttunna ittippe wonggiriya geliide, “Abbaappe hefintha boytte” geedda. Unttuntukka dendiide hametaa doommeeddino. ²³ Pinni de7iyaa wode, Yesuusi gemi77isheedda. Abbaan gotuwaa carkkuu dendo diraw, wonggiriya garssan haathay kumina daro metooteeddino. ²⁴ Unttuntu Yesuusakko shiqiide, “Godaw, Godaw! Nuuni bayoyttettee!” yaagiide A beegotheeddino.

Ikka beegottiide gotuwaanne haathaa beetaa seerina, gotunne haathaa beetay eqqeedda; ubbabaykka co77u geedda. ²⁵ Ikka, “Hinttenttoo ammanuu haqan de7ii?” yaageedda.

Unttuntukka yayyi maalalettiide ittu ittuwaa, “Hawaadan carkkuunne haathay co77u giite giina azazettiyaawe hawe oone?” yaagetteeddino.

Yesuusi Xalahii Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶ Galiilaa Abbaappe hefinthanna de7iyaa Gerggesenoona geetettiya gadiyaa, Yesuusinne A kaalliyaawanttu, wonggiriyaan pinniide gakeeddino. ²⁷ He haathaappe pinni sa7aa wodhdho wode, iita ayyaan an oyqqeedda itti bitani, katamaappe kesiide aananna gakettedda. Daro wodiyaappe doommiide mayuwaa mayyennaan kallo goliyaa aggiide duufuwan de7ee.

²⁸ Yesuusa demmowaappe guyyiyan, waassi A sinthaan guufanniide wolqqaama kooshshaan, “Wolqqaama Xoossaa na7aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittippetethay de7ii? Taana waayissoppaarikki; ta neena woossay” yaageedda. ²⁹ I

hewaa ayissi geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi A azazo diraassa.

Iita ayyaanay bitaniyaa oyqqoodeppe daro wode gido diraw, birataa santhalataan gediyaanne kushiya qashettiide naagetee. Santhalataa duuthi akkiide iita ayyaanay kaaalethina bazzuwaa bee.

³⁰ Yesuusikka, “Ne sunthay oone?” yaagi oochcheeda. Ikka cora iita ayyaanay geli utto diraw, “Leegiyoona” * yaageedda. ³¹ Barentta Yesuusi, “Hini ciimmo ollaa biite” yaagenna mala woosseeddino.

³² Hewaan de7iyaa zooziyaa gaxaan hemettiyaa cora gudunthatu de7iino. Cora tuna ayyaanatuu, he gudunthatuwaa garssa, “Gelite” gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, “Biide gelite” geedda. ³³ Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide gudunthatuwaa garssa geleeddino. Gudunthaa wudiikka lanqqiyappe kajjottiidde ellekka abbaan mitetteeddino.

³⁴ Gudunthaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be7o wode harasaa biide, he katamaaninne yuushshuwaan hanowaa odeeddino. ³⁵ Ayee haneeddentto be7anaw kesiide, asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitani, A wozanay simmina mayuwaa mayyiide Yesuusa gediya mataan uttowaa be7iide yayyeeddino.

³⁶ Iita ayyaanay oyqetteedda bitani wooti paxeeddentto be7eedda asay, hara asaw odeeddino. ³⁷ Gergesenoonaa gadiyaaninne he heeran de7iyaa asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda. ³⁸ Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, A woosseedda; shin Yesuusi, ³⁹ “Ne golle simmaade Xoossay new ootho wolqqaamabay ayentto markkatta” yaagi yeddeedda.

Hayqqeedda Naattonne Sakettiyaa Mishiratto

(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Yesuusi simmeedda wode asay ubbay naagi de7iyaa diraw, A mokki akkeeddino. ⁴¹ He wode, Ayihude asaa woosa gollew sunthaa gideedda Yaa7iirraa yaagettiyaa bitani aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediya sinthaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. ⁴² Gaasotethaykka tammanne laa77u laythay kumeedda aw de7iyaa itti naatta hayqqanaw mata utto diraassa.

Yesuusi biya wode cora asay A yuushshuwaan sugettiide metootheeddino. ⁴³ He asaa gidдон he wodiyaan tammanne laa77u laythaa ubbaa suuthay goggiyaa mishiratta

* **8:30** Leegiyoona: Ha sunthay Giriike geetettiyaa qaalaappe aketteedda. Sunthaa bilethay “Cora” guussaa.

de7aw. Bare de7iyaa shaluwaa ubbaa dhaliyaa eriyaawantoo wurssinakka pathanaw danddayowe ooninne baawa.

⁴⁴ Guyyenna yaade A mayuwaa macaraa bochchaaddu; he man77iyankka iippe goggiyaa suuthay eqqii aggeedda. ⁴⁵ Yesuusi, “Oone taana bochchowe?” yaageedda.

Ubbay kaddina Phexiroosi, “Godaw, asay sugettiidde metoothiyaa wode, ‘Oone taana bochchowe’ yaagay?” geedda.

⁴⁶ Shin Yesuusi, “Itti asay taana bochcheedda; wolqqaykka taappe kesowaa taani eray” yaageedda. ⁴⁷ Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettennaan attibeennawaa eraade, kokkoraadde yonna Yesuusa sinthan kunddaa aggaaddu. Ayaa gaasuwan Yesuusa bochchaaddentto iza paxowaa ubba asaa sinthan odaaddu.

⁴⁸ Ikka iziw, “Ha mishirattee! Ne ammanuu neena patheedda; saro ba” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi haasay de7ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu sunthaa soyippe itti bitani yeeddawe, “Ne naatta hayyaaddu; simmi tamarissiyaawaa metoothoppa” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi hawaa sisiide, “Yaa7iroomsaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza paxanawunnu” yaagi zaareedda.

⁵¹ Soy geliide: Phexiroosappe, Yayiqoobappe, Yohaannisappe, naatti aabbuppenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaadan eeno gibeenna. ⁵² Ubbay he naattiw yeekkiddenne kayyottiiddi de7iino. Shin Yesuusi, “Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku” yaageedda.

⁵³ Iza hayqqeeddawaa eriide A bolla miicceeddino.

⁵⁴ Gidoppe attin Yesuusi izi kushiya ooyqqiide, “Ha naattee, beegotta!” yaageedda. ⁵⁵ Izi shemppuukka simmina ellekka dendda eqqina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda.

⁵⁶ Izi aabbunne izi daaya maalaletteeddino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

9

Yesuusi Barena Kaalliyaa Tammanne Laa77atuwaa Kiit-teedda

(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

¹ Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyawantta ittippe barekko xeesiide, xalahiyaa ubba asaappe kessanawunne harggiyaawantta pathana mala wolqqaanne maataa immeedda. ² Xoossaa kawutethaabaa odanawunne hargganchchatuwaa pathana mala untuntta kiitteedda.

³ I untuntta kiittiidde, “Ogiyaa biidde, xam77aa gidinakka, woy qarcciiyaa, woy qumaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyqqoppite; laa7ethiyaa mayuwaakka oyqqoppite.

⁴ Hinttena asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hinttenttu geleedda golliyani gami⁷⁷ite. ⁵ He katamaa asay hinttena mokennaan ixxoopspe, hewaappe kesiidde, untunttu hinttena mokennaan ixxowoo markka gidana mala, hinttenttu gediyaappe baanaa shoci diiggiide biite” yaageedda.

⁶ A kaalliyawanttu biide, qeeri katamaa ubbaan mishi-raachchuwaa qaalaa odiiddenne hargganchchaa pathiidde yuuyeeddino.

Heroodise Ootheeddabaa
(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

⁷ Ha⁷⁷i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotethaynneekka itti itti asay, “Yohaannisi hayquwaappe denddeedda” yaagee. ⁸ Hara asay, “Eelaasi kesiide beetteedda” yaagiyaa wode, haranttu qassi, “Beni nabatuwaappe ittu hayquwaappe denddeedda” yaagiino. ⁹ Heroodisekka, “Taani Yohaannisa qoodhiyaa qanxxissa diggaaddishshin, hawaadan asay haasayiyaa bitani oonee?” yaagiiide, Yesuusa be⁷anaw koyyeedda.

Yesuusi Ichcheshu Sha⁷⁷a Asaa Miziide Kalisseedda
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14)

¹⁰ Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootheeddawaa ubbabaa Yesuusaw odeeddino. Ikka untunttu akkiide, Beetesayda yaagettiyyaa katamaa matan de⁷iyaa takkasaa beedda. ¹¹ Asay I de⁷iyasaa eriide kaallina, untunttu mokki akkiide Xoossaa kawutethaabaa odeedda; harggiyaappe paxanaw bessiyawanttakka patheedda.

¹² Sa⁷ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa tammanne laa⁷⁷atuu aakko yiide, “Ha asay ubbay nu yuushshuwaan de⁷iyaa heeraa giddonne qeeri katamatuwaa giddo biide, aqiyaasaanne qumaa demmana mala moyizza; ayaw gooppe nuuni hawaan asay baynnasan de⁷heetto” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi untunttu, “Asaw meetettiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.

Untunttu zaariide, “Ane biide, ha ubba asaw qumaa shammennaan dhayooppe nuussi ichcheshu soolluwaappenne laa⁷⁷u moliyaappe haray baawa; hewaassi nuuni ha cora asaw qumaa shammana mala koyyay?” yaageeddino. ¹⁴ (Gaasuukka, hawaan de⁷iyaa asay ichcheshu sha⁷⁷aa keena) *

9:3 Luq 10:4-11 * **9:14** ichcheshu sha⁷⁷a: Israa⁷eeliyaa wogaan maccawenne qeeri naanay paydettenna diraw, ichcheshu sha⁷⁷aa guussay maccawaanne qeeri naanaa paydenaan kumeeddawaa. Ha payduu de⁷iyaa koyro maaray beni maxaafaa ittuwa ittuwan baawa.

Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki utissite” yaageedda.

¹⁵ Unttunttukka I gowaadan ubba asaakka utisseeddino. ¹⁶ Yesuusikka ichcheshu soolluwanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa bonggotti xeelliidde Xoossaa galateedda; duuthiide, asaw gishana mala A kaalliyaawanttoo immeedda. ¹⁷ Asay ubbaykka miide kalleeddino. Unttuntuppe atteedda dokkaa, tammanne laa77u sampmaa kumeeddawaa dentheeddino.

Phexiroosi Yesuusabaa Awaayyeedda
(*Mat 16:13-19; Mar 8:27-29*)

¹⁸ Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, A kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7ishshin, “Asay taana oona giinoo?” giide untuntta oochcheedda.

¹⁹ Unttuntu zaariide, “Asay neena xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; hara asay qassi Eelaasa † yaagee; haray qassi beni nabatuwaappe ittu denddeedda yaagee” yaageeddino.

²⁰ Yesuusi untuntta, “Hintteshi, taana oona giitee?” yaageedda.

Phexiroosikka zaariide, “Neeni Xoossay okkeedda Kiristtoosa” yaageedda.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Hananaw Bessiyaabaa
(*Mat 10:38-39; 16:24-26; Mar 8:34-38; Luq 14:26-27*)

²¹ Yesuusikka untuntta, “Hawaa oossinne odoppite” yaagi minissi azaziidde, ²² “Taani, Asaa Na7ay, daro metuwaa akkanaw bessee; cimatuwan, qeesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttun ixettanaw koshshee; untunttu taana wodhanawantta; taanikka heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaageedda.

²³ Yesuusikka asaa ubbaa, “Taana kaallanaw dosiyaawe de7ooppe, bare huuphiyaa kaddo; bare masqqaliyaa ‡ gallasaan gallasaan tookkiide taana kaallo. ²⁴ Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashshee. ²⁵ Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizkooppe woy barew paciskooppe, ayaa maaddii? ²⁶ Asay taananinne taqaalaan yeellatooppe,

† **9:19** Eelaasa: Ha nabii I hayqqoodeppe daro wodeppe guyye, Yesuusi Kiristtoosi biittaa bollan tamarissiidde deriyaa bolla woosaw kesiide laametti booxxeeddawaappe guyye baggaan aanannanne Musenna haasayeedda. Hewaa guussay hayqqi simmiide daro cora wodiyaappe guyye paxa qoncceedda guussaa. **9:19** Mat 14:1,2; Mar 6:14,15; Luq 9:7,8 **9:20** Yoh 6:68,69 **9:23** Mat 10:38; Luq 14:27 ‡ **9:23** masqqaliyaa: Hawaa guussay, itti asay bare laythaa ubbaan Xoossaa kaalliidde shaakettennaan tookkanaw bessiyaa metuwanne waayiyaa.

taani Asaa Na7ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchchatuwa bonchchuwana yiyaa wode aani yeellatanawaa. ²⁷ Taani hinttentoo tumuwaa yaagay; hawaan de7iyaa asaappe, Xoossaa kawutethaa be7ana gakkanaw hayquwaa hayqqennawanttu ittu ittu de7iino” yaageedda.

Yesuusa Malay Laametteedda

(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyan, itti saamintaa keena gami77iide, Phexiroosanne Yohaannisa, Yayiqoobakka akkiide, woossanaw deriyaa huuphiyaa keseedda. ²⁹ I woossishshin, A deemuwaa malay laametteedda; A mayuukka booxxiide pholqqeedda.

³⁰ Qoppennaan laa77u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de7iino. ³¹ Unttuntu bonchchuwan qoncci beettiide, Yesuusi Xoossaa qofaa polanaw Yeerusalaamen hayqqanawaa § aananna haasayeeddino.

³² Phexiroosanne aananna ittippe de7iyaawantta gemi77ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide A bonchchuwanne aananna gatho eqqeedda laa77u asatuwaa be7eeddino. ³³ He laa77u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaa wode, Phexiroosi Yesuusa, “Godaw, hawaan de7iyaawe nuussi lo77a gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

³⁴ Phexiroosi hewaa haasay de7ishshin, shaarii yiide unt-tunta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino.

³⁵ Shaariyaappekka, “Taani dooreedda ta Na7ay hawaa; I giyaawaa sisite” yaagiyaa qaalay yeedda.

³⁶ Qaalay sisettowaappe guyyiyan, Yesuusi bare xalalaa gidiide beetteedda; unttuntukka yewuwaa barenttu wozanaan oyqqiide he wodiyan ooninneekka ayaanne odibeenna.

Yesuusi Iita Ayyaanaan Oyqetteedda Laa77u Asatuwaa Patheedda

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Wonttetha gallassi, Yesuusinne heezzu A kaal-liyaawanttu deriyaappe duge wodhdhiyaa wode, cora asay Yesuusanna gakettedda. ³⁸ He wode asaappe itti bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Tamaarissiyaawoo, taw de7iyaawe itti na7aa gido diraw, neeni A be7ana mala neena woossay; ³⁹ qassi iita ayyaanay wozanaa

9:28 2Ph 1:17,18 § **9:31** hayqqanawaa: Griike maxaafaa qofaan hawaa gu-
ussay, “Yesuusi saluwaa biyaawaa”; hawe qay I hayquwaappe denddiyaawaanne
yaatiide saluwaa biyaawaa ubbaa shiishshi oyqqeedda qofaa.

aathennaan dendiide A waasissee; doonaanna paaroyana gakkanaw A kokkorssiide, ubba gallassi metoothiyaawaappe attin, A elle yeddenna. ⁴⁰ Neena kaalliyaawanttu he iita ayyaanaa kessana mala, taani untuntta woossaaddi; shin danddaybeykkino” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya desha asaw, taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na7aa haa akkaaya” yaageedda.

⁴² Na7ay yiide de7ishshin, iita ayyaanay A sa7aan oliide kokkorsseedda; Yesuusi iita ayyaanaa agga gi na7aa pathiide A aabboo zaariide immeedda. ⁴³ Asay ubbaykka Xoossaa wolqqaama wolqqaappe denddowaan maalaletteeddino.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odedda
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

⁴⁴ “Taana Asaa Na7aa, asay asaa kushiyaan aathiide imanawaa; hinttenttu ha yewuwaa dogoppite” yaageedda.

⁴⁵ Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykkino. Untunttoo gelenna mala untunttuppe geemmeedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Ooneeshsha? Yaagiya Ooshaa
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶ A kaalliyaawanttu, “Nu giddoppe dariyawe oonee?” yaagiide palumetteeddino. ⁴⁷ Yesuusi untunttu wozanaa gofaa eriide, guutha na7aa ahiide, bare matan essiide,

⁴⁸ “Ha guutha na7aa ta sunthaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; qassi taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttenttu ubbaappe guuxxiyaawe ubbaappe dara” yaageedda.

Hinttenttu Giyaawaa Phalqqenna Uray Hinttenttu Bagga
(Mar 9:38-40)

⁴⁹ Yohaannisikka zaariide, “Godaw, itti asay ne sunthaan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

⁵⁰ Shin Yesuusi A, “Hinttenttu giyaawaa phalqqennawe hinttenttu bagga gidiyaa diraw, A diggoppite” yaageedda.

Sammariyaa Katamaa Asatuu Yesuusa Mokkanaw Koyyibeykkino

⁵¹ Yesuusi saluwaa biyaa wodii matina, bare wozanaa gofaa Yeerusalaamekko zaareedda. ⁵² Bareppe sinhaw ubba yewuwaa giigissana mala, kiitettiyaa asaa Sammariyaa katamaa kiitteedda. ⁵³ Shin I Yeerusalaame baanaw dendeedda diraw, asay A mokkibeykkino. ⁵⁴ A kaalliyaawanttu

Yayiqoobinne Yohaannisi hewaa be7iide, “Godaw, nuuni Eelaasi udowaadan, * tamay saluwaappe yiide untuntta maanaadan xeesana mala koyyay?” yaageeddino.

⁵⁵ Shin Yesuusi guyye simmiide, untuntta seereedda. † ⁵⁶ “Taani, Asaa Na7ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yoowaappe attin, bayizzanaw yabeykke” yaageedda. Untunttu harasaan de7iyaa qeeri katamaa beeddino.

Yesuusa Kaalliyawantta Gakkiyaa Paaciyaa
(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Untunttu ogiyanna biishshin, itti bitani Yesuusa, “Godaw, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

⁵⁸ Yesuusi A, “Worakanatoo ollay, saluwaa kafatookka gollii de7ee; shin taani, Asaa Na7ay, gela shemppa akkiyasay taw baawa” yaageedda.

⁵⁹ Yesuusi hara uraa, “Taana kaalla” yaageedda.

Shin, bitani, “Godaw, taani kasiyan baade ta aabba moogana” yaageedda.

⁶⁰ Yesuusi, “Hayqqowantta barenttu hayqqowanttu moogino; neeni baade, Xoossaa kawuteethaabaa oda” yaageedda.

⁶¹ Qassi hara bitani, “Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana” yaageedda.

⁶² Shin Yesuusi A, “Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye xeellooppe Xoossaa kawutethaw bessenna” yaageedda.

10

Mishiraachchuwaa Qaalaw Kiitetteedda Asatuwaa

1 Hawaappe kaalla Goday hara laappun tammu * asaa sunthiide laa77uwaa laa77uwaa udiide I baanaw de7iyaa katamaa ubbaa kiitteedda. ² Yesuusi untuntta, “Qoychchaw gakkeedda kathay dara; kiitettiyaa asay guutha. Simmi qoycettiyaa kathaa Goday, qoychchaw kiitettiyaawantta yeddana mala woossite. ³ Taani

* **9:54** Eelaas udowaadan: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Ha asaa wurssanaw” yaagee. † **9:55** untuntta seereedda: Itti itti Geeshsha Maxaafaan de7iyaa bilethay, “Neeni ayi mala ayyaanentto, neena erikkii? Asaa Na7ay asaa shemppuwaa ashshanaw yeeddappe attin, bayizzanaw yibeenna” yaagee.

9:61 1Ka 19:20 * **10:1** laappun tammu: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Laappun taamanne laa77a”. Ayihuda wogaan biittaa bollan de7iyaa asaa zerethay laappun tamma. Shin kase Eca Griike Maxaafaa bilethaan de7iyaaawe, “Laappun tammanne laa77a”. Ooni eri Yesuusi bare qaalaalalamiyaa yuushshuwaan gathanaw ha payduwaanna qara asaa sunthiide kiittennaan aggenna yaagiyaa qofay de7ee. **10:2** Mat 9:37,38

dorssatuwaadan wallatuwaa giddo hinttena kiittay, biite.

⁴Hinttenttu ogew ayaanne oyqqoppite: borssaa, qarcciitiyaa, caammaa, gidinakka oyqqoppite; asaanna sarotettiide ogiyaan wodiya wursoppite. †

⁵“Hinttenttu geliyaa golle ubbaa kasiyan, ‘Sarotethay ha gollew gido’ yaagite. ⁶He golliyan sarotethaa dosiyaa asay de7ooppe, hinttenttu sarotay he golliyan aqanawaa; koyyennawaa gidooppe, hinttenttu sarotay hinttenttoo simmanawaa. ⁷He golliyan untunttoo de7iyaawaappe miidinne ushiidde de7ishshite; oosanchchaw A dirgguwaa cigay koshshee; itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyoppite.

⁸“Ay katamaanne hinttenttu geliyaa wode, asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. ⁹He katamattin de7iyaa hargganchchatuwaa pathiide asaw, ‘Xoossaa Kawutethay hinttekko mateedda’ ‡ yaagiide odite. ¹⁰Yewuwaan qassi ay katamaanne geloode, asay hinttentta mokki akkennawantta gidooppe he katamaa qadhdhaakko kesinnee, ¹¹‘Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediya bollan de7iyaa hinttenttu katamaa baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto §; yewuwaan qassi, Xoossaa Kawutethay hinttenttukko mateeddawaa erite’ yaagite. ¹²Pirdda gallassi ha katamatippe Sodoomaa katamaa gakkeedda muray kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday.

Ammanennaan Ixreedda Katamatuwaa
(Mat 11:20-24)

¹³“Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttentun haneedda malaatatu Xiirsoosa katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddentto, hewaan de7iyaa asatuu kayyuwaa mayuwaa mayyiide, bidintha bollan uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ¹⁴Hawaa diraw, murettiyyaa gallassi hinttenttuppe aathiide Xiirsoosa katamawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa. ¹⁵Hanne Qifirinaahome, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddi? Duge Si7ooliyaa wodhdhanaassa.

¹⁶“Hinttenttu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta ixxiyaa uray taana ixxee; taana ixxiyaa uray taana kiitteeddawaakka ixxee” yaageedda.

10:3 Mat 10:16 † **10:4** asaanna sarotettiide ogiyaan wodiya wursoppite: He gallasaan garatethaan udiyaa sarotay wodiya loythi miyaa diraw, hawe haasayetteedda. **10:4** Mat 10:7-14; Mar 6:8-11; Luq 9:3-5 **10:7** 1Qo 9:14;

1Xi 5:18 ‡ **10:9** Xoossaa Kawutethay hinttekko mateedda: Hawaa guussay, “Xoossaa Kawutethay hawaan woy hinttenttu gidдон de7ee” guussaa. § **10:11** baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto: Hawaa guussay, ixuwaa bessiyaawaa.

10:11 Kit 13:51 **10:12** Dom 19:24-28; Mat 10:15; 11:24 **10:15** Isa 14:13-15

10:16 Mat 10:40; Mar 9:37; Luq 9:48; Yoh 13:20

A Kaalliyaawanttu Kiitetteeddasaappe Simmeeddino

¹⁷ Laappun tammu asatuukka, “Godaw, iita ayyaanatuukka ne sunthaan nuussi azazetteeddino” yaagiidde nashechchaan simmeeddino.

¹⁸ Yesuusikka untunttoo, “Seexaanay walqqanthaadan saluwaappe wodhdhishshin be7aaddi. ¹⁹ Simmi shooshshaanne sogguwaa yedhdhanaadan hinttenttu morkkiyaa xalahiyaa wolqqa xoonana mala maataa immaaddi. Hinttentta qohanawe aynneekka de7enna. ²⁰ Gidoppe attin hinttenttu sunthay saluwaa maziggobiyaan xaafetto diraw, nashettiteppe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettoppita” yaageedda.

Yesuusi Bare Nashechchaa Qonccisseedda
(*Mat 11:25-27; 16:13-17*)

²¹ He wodiyaan Yesuusi Ayyaanaa Geeshshaan daro nashettiide, “Saluwaanne sa7aa Godaw, neeni ha yewuwaa taaarowanttuppenne aadho eranchchatuwaappe genthaade, qeeri naanaw qonccisso diraw, neena galatay; E, ta Aabboo, ayissi gooppe, hawaa oothanaw ne lo77o shene gideedda.

²² “Ubba yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na7ay oonentto Aawuwappe attishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadanka Aawuu oonentto Na7aappenne I qonccisanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa” yaageedda.

²³ Kaalliiddeka Yesuusi barena kaalliyaa wanttukko simmi wodhdhiide, untuntu xalalaa, “Hinttenttu be7iyaawaa xeelliyaa ayfatu anjjetteddawannta. ²⁴ Ta hinttew odiaawe ayee gooppe, cora nabatuunne kaatatuu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddinoshshin be7ibeykkino; hinttenttu sisiyawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino” yaageedda.

Asaw Qarettiyaa Sammaariyaa Bitaniyaa

²⁵ Itti gallassi higgiiyaa eriyaawe ittu Yesuusa paaccanaw aakko yiide, “Tamaariissiyaawoo, medhinaa de7uwa laat-tanaw, taani ayaa udoo?” yaagi oochcheedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Muse higgiiyaa maxaafan xaafettowe ayee? Neeni ayaa gaade billay?” yaageedda.

²⁷ Bitaniikka, “Muse higgiiyaa maxaafay, ‘Xoossaa ne Godaa polo ne wozanaappe, polo ne shemppuwaappe, polo ne wolqqaappenne polo ne qofaappe siiqa; hewaadanka ne laggethaakka ne huuphiyaadan dosa’ gee” yaageedda.

28 Yesuusi A, “Likke, tumuwaa gaadda; simmi neenikka hawaa ootha; de7uwan de7anaassa” yaageedda.

29 Muse higgiiyaa tamarissiyaa bitani qay barena xillo oothanaw koyyiide Yesuusa, “Hanoshshin, ta laggethay oonee?” yaagiide oochcheedda.

30 Yesuusi zaariide, “Itti bitani Yeerusalaameppe Iyyarkko biidde de7ishshin, ogiyaa bollan paannatuu A demmiide, A mayuwaa qaarowaappe guyye shociide, hayqqanaw pollu goode oliide beeddino. 31 Qoppennaan itti qeesay he ogiyaanna bide7iyaawe, shocettiide kunddeedda bitaniyaa be7eedda wode, ayaanne udennaan miyyiyaanna aadhdhiide beedda. 32 Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide7ee. Ikka bitaniyaa be7iide, miyyeti aadhdheedda. 33 Shin Sammaariyaa asa gideedda itti bitani, he bagganna aadhdhiidde, ha bitaniyaakko yeedda. A be7eedda wode aw qaretteedda. 34 Aakkokka shiiqiide, zaytiyaanne woyiniyaa eessaa * A maythaan tigiide, qachcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imathay aqiyaa golliyaa akki beedda; hewaan bidhayiidde naageedda. 35 Wonttetha gallassi guutha biraa bare kiisiyaappe kessiide, imathay aqiyaa golliyaa godaw immiide, ‘Ha bitaniyaa taw loytha bidhaya; hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new ciggana’ yaageedda.

36 “Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shocettiide kunddeedda bitanew, lagge gideeddawe haqawaa malatii?” yaageedda.

37 Higgiiyaa tamarissiyaawekka, “He aw qarettowaa” yaageedda.

Yesuusikka A, “Simmi baade neenikka hewaadan ootha” yaageedda.

Yesuusi Marttinne Mayraami Soy Beedda

38 Yesuusi barena kaalliyaaawanttunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu. 39 Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchatta de7aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, I odiyaawaa hayzzaadde de7aw. 40 Martta qay soybaa giigissaadde daabura de7aw; hewaa diraw Yesuusakko shiiqaade, “Hanna ta michchatta, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanoodde xeellaadde co77u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda” yaagaaddu.

10:33 2Od 28:15 * 10:34 zaytiyaanne woyiniyaa eessaa: Ooratha Caaquwaa wodiyaan hawanttu dhalliyaawantta geetettiide akettiino. Ubba hawaani xaafetteedda zaytii, ooratha dhalliyaala malaataa geetettee. Yay 5:14 xeellite. 10:38 Yoh 11:1

⁴¹ Yesuusikka zaariide izo, “Marttee, Marttee, neeni cora yewuwaa qoppaadde hirggaa; qassikka metootaa. ⁴² Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkenna lo77obaa dooraaddu” yaageedda.

11

Yesuusi Woosaabaa Tamaarisseedda (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de7ee. Woosaa wursowaappe guyye A kaalliyaawantuppe ittuu, “Godaw! Yohaannisi barena kaalliyaawantta woosaa tamarissowaadan, nuunakka neeni waagi woossanentto tamarissa” yaageedda.

² Ikka untuntta, “Xoossaa woosiidde yaagi woossite: ‘Saluwan de7iyaa nu aabboo,
ne sunthay anjjetto;
ne kawutethay yo;

ne shenii saluwan hanowaadan sa7ankka hano;

³ “ ‘Gallasaan gallasaan koshshiyaa qumaa
nuussi hachche inma;

⁴ “ ‘Nuuni nuuna naaqqeeddawatuuwaa
ubbaa atto goowaadan,
neenikka nunaquwaa atto yaaga;
nuuna iitaappe naagappe attin,
paaciyaan gelssoppa’
yaagite” yaageedda.

⁵ Qaykka Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hinttentuppe ittoo siiqo laggi de7intto giddo bilahiyan aakko yiide, ‘Ta siiqo laggew, taw heezzu soolluwaa tal77a; ⁶ Ayissi gooppe, itti ta laggethay yiina A miziyaawaa dhayaaddi’ yaagi woosseedda goytte. ⁷ Bare gollen de7iyaa A siiqo laggi soyippe

haasayiide, ‘Taana metoothoppa; penggi qashetteedda; tanaanaykka taananna giseeddino; hewaa diraw taani denddaade new aynne immanaw danddaykke’ gaanawee?

⁸ Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, I aw siiqo laggiyaa gido diraw, immennenttonneekka un77etho diraw I koyyiyaawaa ubbaa immee. ⁹ Hawaa diraw, ‘Woossite, hinttenttookka imettanawaa; koyyite, demmanita; kariyaa yiide xeesite, hinttenttoo dooyettanawaa’ yaagay.

¹⁰ Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyyiya uraykka demmanawaa; kariyaa yiide xeesiyaa uraw, kari dooyettanawaa.

¹¹ “Hinttenttu giddoppe bare na7aw, moliyaa woossina shooshshaa, qumaa imma giina shuchchaa immiya aawuu de7ii? ¹² Woy quuqulliyaa woossina sogguwaa immiyee?

¹³ Hinttenttu iita gidi de7iidde hinttenttu naanaw lo77obaa

immiyaawaa erooppe, yaatina saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu barena woossiyaawanttoo Ayyaanaa Geeshshaa wooti darissiide immanddeeshsha?” yaageedda.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula
(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴ Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayyaanaa kessowaappe guyye duude bitani haasayaa doommina, asay maalaletteedda. ¹⁵ Shin untuntuppe ittu ittu, “Gaaletatuwaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli aw wolqqa immina gaaleenatuwaa kessee” yaageeddino.

¹⁶ Ittu ittu qassi Yesuusa paaccanaw saluwaappe malaataa bessanaadan aappe koyyeeddino. ¹⁷ Shin Yesuusikka untunttu qofaa eriide untuntta hawaa yaageedda: “Bare gid-don shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. ¹⁸ Yaatina Seexaanaa kawutethay bare gid-don shaakettooppe A kawutethay wooti eqqanawee? Hinttenttu taana, ‘Xalahiyaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli new wolqqa immina kessaa’ yaagi haasayiita. ¹⁹ Simmi taani bi7eel-zebuula wolqqaan gaaleenatuwaa kessiyaawaa gidoope hinttenttu naanay O wolqqaan kessanawanttee? Hawaa gidiyaa diraw, untunttu hinttenttu bollan pirdiyaawantta gidanawantta. ²⁰ Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe Xoossaa wolqqaana gidoope, simmi Xoossaa kawutethay hinttenttukko yeeddawaa erite.

²¹ “Wolqqaama asay bessiyaawaadan minniide bare golliiyaa naagoope, A shaluu loythi naagetanawaa. ²² Yewuwaan qassi aappe minuwa dariyaawe yiide A qooppenne xoonoope I ammanetteedda tooraanne gondalliyaa aappe wothi akkiide, aw de7iyaa miishshaa gishetti akkee.

²³ “Ta bagga gidennawe taananna eqettee; taananna shishshi beennawekka laalee.

Tuna Ayyaanay Kase Yeggi Beedda Asaakko Simmiide Yiyaa Gaasuwa
(Mat 12:43-45)

²⁴ “Tuna ayyaanay asaappe kaseedda wode, barew shemp-piyaasaa koyyiide, haathay bantasaana aadhdhi bee. Shemp-piyaasaa demmennaan attooppe, ‘Taani kase yegga kaseedda ta golliiyaa simmana’ yaagee; ²⁵ simmiyaa wodekka golli pitettiide giigowaa demmee. ²⁶ Hewaappe kaalla, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa akki yaa geliide, hewaan de7iino; he bitaniyaa de7uu koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee” yaageedda.

²⁷ Yesuusi hawaa haasay de7ishshin, itti mishiratta cora asaa giddoppe bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Neena yeleddawunnanne dhantheedda ne daaya anjjetteddawunno” yaagaaddu. ²⁸ Yesuusi qassi, “Anjjetteddawanttu Xoossaa qaalaa sisiide azazettiyaawantta” yaagi zaaredda.

Xoossaappe Oosetto Malaataa

(*Mat 12:38-42; Mar 8:12*)

²⁹ Cora asay shiiqo wode Yesuusi, “Ha yeletay iita; ooratha malaataa koyyee; shin nabiya Yoonasa malaataappe haray imettenna. ³⁰ Gaasuukka Yoonasi Nennewe katamaa asaw malaata gidowaadan, Taani, Asaa Na7aykka, ha yeletaw malaata gidana. ³¹ Away mokkiyaasaa xeelliyaa wode, ushechcha dugebagganna de7iyaa gadiyaa kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw biittaa gaxaappe yeedda diraw, pirdaa wode ha yeletaan denddaade pirdanawunnu; be7ite, Solomoneppekka aadhdiyaawe hawaan de7ee. ³² Nennewe asay pirdaa wode hinttenttu bolla denddiide pirdanawantta; ayaw gooppe, untuntu Yoonasi odowaa sisiide barenttu nagaraa paaxi simmeedda diraassa; be7ite, Yoonasappe aadhdiyaawe hawaan de7ee.

Bollaa Poo7issiyaa Xomppiyaa

(*Mat 5:15; 6:22-23*)

³³ “Soy geliyaa asaw poo7anaadan, Xomppiyaa xomppiide dhoqqasaan wothanaappe attin, geemasaan woy poo7uwaa kammiyaa yewuwaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ³⁴ Ne asatethaw ne ayfii xomppiyaa mala; ne ayfi paxa gidoppe ne kumentha asatethaykka poo7uwaa demmee; shin ne ayfii harggooppe ne kumentha asatethaykka dhumaa. ³⁵ Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de7iyaa poo7uu dhumennaadan naagetta. ³⁶ Simmi ne asatethay ubbay poo7uwan kumeeddawaa gidoppenne, dhumeedda asatethay neenan baynnawaa gidoppe, ne asatethay ubbay, xomppii bare poo7uwaa ne bollan poo7issiyaawadan, ne bollan wagagga poo7uwaa gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Parisaawatuwaanne Muse Higgiyaa Tamaaris-siyaawantta Kunaanedda

(*Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luq 20:45-47*)

³⁷ Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaalla, itti Parisaawe bitani bare gollen qumaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gayitaan utteedda. *

11:29 Mat 16:4; Mar 8:12 **11:30** Yon 3:4 **11:31** 1Ka 10:1-10; 2Od 9:1-12

11:32 Yon 3:5 **11:33** Mat 5:15; Mar 4:21; Luq 8:16 * **11:37** gaytaan utteedda: Qumaa maanaw utteedda guussa.

38 Parisaawiikka Yesuusa qumaa maanaappe kasiyan kushiya meecetti beennawaa be7iide maalalettina, 39 Godaykka, “Hinttentoo Parisaawattoo, xuu7aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttenttu garssay uuziyaaninne iitatethaan kumeedda. 40 Hinttentoo eeyattoo! Bolla bagga medhdheeddawe garssaa medhdhibeennee? 41 Shin hinttenttu xuu7aaninne shaataa garssan de7iyaawaa hiyyeesattoo immite; hewode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa.

42 Shin hinttentoo Parisaawattoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, anuugaappenne xalotiyaappe, aguppiyaa do7uwaappe, tammu kushiyaappe itti kushiya Xoossaw immiita; shin tumu pirdaanne Xoossaa siiqiyaawaa hinttenttu aggiita. Yewuwaan qassi hewaa aggenaan hawaa oothanaw bessee.

43 Hinttentoo Parisaawattoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, Ayihuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonikka bonchcho sarotaa koyyiita.

44 Asay erennaan bollanna hamettiyaa beettenna duufuwaa malatiyaa diraw hinttew aayyee!” yaageedda.

45 Muse higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittuu, “Tamarissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda” yaagi zaareedda.

46 Yesuusi, “Hintteno higgiyaa eriyaawantto, henttew aayyee! Ayaw gooppe, asay tookkiide danddayenna deexo tookuwaa haraa toossiita; shin hinttenttu hintte huuphew biradhdhiyanka bochchikita.

47 Hinttenttu aawotuu wodheedda nabatuwaa duufuwaa loythiyaa diraw hinttew aayyee! 48 Simmi hinttenttu aawotuu nabatuwaa wodhina, hinttenttu untunttu duufuwaa bollan golliyaa keexxiyaa diraw, ‘Nabatuwaa oosuu lo77a’ yaagiide, untunttuwaa markkattiita. 49 Hawaa diraw, Xoossaa aadho eratethay, ‘Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowantta untunttukko kiittana; untunttukka hewantuppe ittuwaa ittuwaa wodhanawantta; ittuwaa ittuwaa metoohanawantta’ yaageedda. 50 Hawaa gidiyaa diraw, ha alami medhettoodeppe doommiide gukkeedda nabatuwaa suuthaw ha yeletay ooshettee. 51 Aabelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe gidduwan gukkeedda Zakkaraasa † suuthaa gakkanaw koyettee. E!

11:42 Wog 27:30 † 11:51 Aabelappe doommiide ... Zakkaraasa: Ayihudatuwaa Maxaafatuwaa garssan doomethaa maxaafay koyro maxaafaa. Ikka, Aabeeli asaa ubbaappe koyruwaan ishaya A wodheeddawaa odee. Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaan wursethaa maxaafay Laa7ethiyaa Oduwaa Maxaafaa. He maxaafaan Zakkaraasi wursethaan hayqqeeddawaa odiyaa diraassa Luuqaasi Aabelappe Zakkaraasa gakkanaw geeddawe.

Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa.

⁵² “Hinttentoo Muse higgiiyaa eriyaawanttoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa qulppiyaa akkeeddata. Hinttentu hintte huuphewukka gelibeykkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka diggeeddata” yaageedda.

⁵³ Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu A ooshaan urggunthussaanne eqettussaa doommeeddino. ⁵⁴ A doonaappe lo77ennabay kesooppe ooyqqanaw geeddiino; shin dem-mibeykkino.

12

*Lo77a Malatiyaa Iitatethaappe Naagettana Mala Seeraa
(Mat 10:26,27)*

¹ He wodiyaan cora sha77aan paydettiiyaa asay ittu ittuwaa yedhdhana gakkanaw shiiqi de7ishshin, Yesuusi barena kaalliyaaawanttoo koyro odanaw doommiidde, “Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite; hawekka lo77a malatiyaa untuntu immiyaa iita timirttiyaa. ² Shin ayaaninne kametteedda yewuu qoncciyaa kesennaan antenna; qassikka geemmeedda yewuu erettennaan antenna. ³ Hewaa diraw hintte dhumaani haasayowe ubbay, gallassi poo7uwan sisetanawaa; hinttentu asay baynnaasaan hini giso golliyaan haythaan saasukkowe ubbay dhoqqu geedda sisetiiyaa qonccesaan awaajjetanawaa.

*Itti Xoossaa Xalalaw Yayyana Bessee
(Mat 10:28-31)*

⁴ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttew yaagay; ha77i ashuwaa wodhiyaawantta, hewaappe kaalla qay ayaanne oothanaw danddayennawantta yayyoppite. ⁵ Yewuwaan qassi hinttentu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentta erissana; hawekka wodhowaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay de7iyaa Xoossaa xalalaw yayyite; E, aw yayyite yaagay.

⁶ “Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikkinoyee? Hewantuppe ittinnonne usa Xoossay dogenna. ⁷ Shin haray atto hinttentu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttentu cora suunniyaa kafatuwaappe dariita.

*Yesuusan Ammaniyaawanttanne A Ixxiyaawantta
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)*

8 “Taani hinttew oday; tabaa asaa sinthan markkat-tiyaawoo oossinne Taanikka Asaa Na7ay, qassi Xoossaa ki-itanchchatuwaa sinthan markkattana; ⁹ shin asaa sinthan taana kaddiyawantta taanikka asaa na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan kaddana.

¹⁰ “Ta bolla, asaa na7aa bolla, boriyaa qaala haasayiyaawe de7ooppe A naaquu atto geetettana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla boriyaa qaala haasayiyaawe de7ooppe qay A naaquu atto geetettana.

¹¹ “Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayissiyaawanttukonne maatay de7iyaawanttu sintha pirdaassi shiishshiyaa wode, ‘Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?’ yaagiide hirgoppite; ¹² ayaw gooppe, hinttena Ayyaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamarissanawaa” yaageedda.

Dure Bitaniyaa Boozatethaa Odiyaa Leemisuwaa

¹³ Asaa garssappe itti bitani Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, nu aabbu hayqqina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayyagodo ta ishaw oda” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi qay, “Ha bitanew, hinttenttu bollan pirdiyaawaa gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oone suntheeddawe?” yaageedda.

¹⁵ Gujjiidekka ubbatuwaa, “Asaa shemppuwaassi shaluwaa duretethay de7uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naagettite; duretethaa amuwaa ubbaappekka hinttena naagite” yaageedda.

¹⁶ Kaalliiddekka hawaadan yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda: “Aw de7iyaa biittay darissiide kathaa mokkeedda itti dure bitani de7ee. ¹⁷ Ha bitani, ‘Taw ta kathaa wothanaw gidiyaa sa7ay banttawaa diraw ayaa udooshsha?’ yaagiide, bare wozanaan qoppeedda; ¹⁸ hawaadan yaagi maleedda; ‘Taani wootane gooppe, taw de7iyaa yeesiya kolaade, hara aakkiya yeesiya medhdhana yaagiide maleedda; hewaan ta kathaanne taw de7iyaa miishshaa ubbaa wothana. ¹⁹ Yaataade taana, ‘Ne kaacay daro lo77a; new daro wodiyaassi gidiyaa maxuwaa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta’ gaana’ yaageeddu.

²⁰ “Shin Xoossay A, ‘Ha boozaw, hachche qamma neeni hayqqaa. Yaatina ha neeni shiishsheedda maxuu ubbay oossi gidanawee?’ yaageedda.

21 “Barew biittaa bollan shaluwaa shiishshiyaawe, Xoos-saa sinthan qay manqqo gideedda asay habitaniyaa mala” yaageedda.

Ubba Wode Xoossaan Ammanettussaa Koshshee
(Mat 6:25-34)

22 Hawaappe kaalla Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttenttu paxa de7anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaassi ayaa mayyane? yaagiide hirgoppite.

23 “Gaasuukka, shemppuu gumaappe, qassi asatethay mayuwaappe aadhdhennee? 24 Ane quuratuwaa xeellite; untunttu zerikkino; cakkikkino; untunttoo kathaa shiishshiyaa sa7ay woy yeessii baawa; hanoppe attin, untuntta Xoossay mizee; hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikki-tee? 25 Hinttenttuppe darii qoppiide daro wodiya de7anaw danddayiyaawe oonee?

26 “Simmi hinttenttu ha laafabaa oothanaw dand-dayennawantta gidoope ayaw harabaw hirgettiitee? 27 Ciishshatuu wooti dicciinontto ane xeellite; untunttu kiitaan daaburikkino; puuttuwaa suqqikkino; gidoshshin taani hinttew odiyaaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa * gidiide, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna. 28 Hinttenttoo laafa ammanuu de7iyaawanttoo, yaatoope Xoossay hachche beettiide, wontti tamaan eexxanaw olettiiyaa, denbban doliyaa maataa hawaadan mayizziyaawaa gidoope, hinttentta wootiide untunttuppe aathiide mayizzennee?

29 “Hawaa diraw, ‘Ayaa maanee? Ayaa ushane?’ yaagiide ubba wode koyyoppitenne hirgoppite. 30 Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de7iyaa Xoossaan ammanettenna asay hirgettiino. Hinttenttoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu eree. 31 Hewaa haniyaawaa aggiide, Xoossaa kawutethaa koyyite; I hinttentta koshshiyaawaa ubbaa immanawaa.

Sa7aan Bare Duretethaan Ammanettowe Saluwan Waanii?
(Mat 6:19-21)

32 “Hinttenttu guutha gidinttonne, saluwaa hinttenttu aawuu bare kawutethaa hinttenttoo immanaw nashetteedda diraw yayyoppite.

33 “Hinttew de7iyaawaa zali77iide manqqoo immite; kayisuu shiiqennasaan, bil77aykka meennasaan, saluwan wurena miishshaa dagayiide, ecenna qarccitatuwaa

* 12:27 Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa: Ayihuda asay Solomone bare de7eedda laythaa ubbaan daro duretethaan de7eedda giide qoppiino.

12:27 1Ka 10:4-7; 2Od 9:3-6

hinttenttu huuphew wothite. ³⁴ Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de7iyaasaan de7anawaa.

Mino Oosanchchaa

³⁵ “Hintte xeessay dancsettowaa, hintte xomppiikka po7eeddawaa gido. ³⁶ Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa qoxxiyaa wode, ellekka dooyyanaw bullachchaappe simmana gakkanaw naagiyaa oosanchchatuwaa malatite. ³⁷ Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de7ishshin demmiyaa he oosanchchatuu anjjetteddawannta. Taani tumuwaa gay; I untuntta, ‘Uttite’ giide, bare danccuwaa minssiide untunttoo qumaa aathiide shoobbanawaa. ³⁸ Goday hekka bilahiyan woy hekka bilahiyappe kaalla yeedda wode, beegottiide gencci naagiidde beettiyaa qoomatuu anjjetteddawannta. ³⁹ Hawaa qay erite; kayisuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erintto, golli bookettiyaa wode co77u giide xeellennashshin. ⁴⁰ Asaa na7ay qoppenna saatiyaan yaanawaa; hinttenttu giigetti naagite” yaageedda.

⁴¹ Phexiroosikka “Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaawe nuxalalaassee haraa ubbaassikka ittippe oday?” yaageedda.

⁴² Godaykka, “Simmi untunttu bare soy asaw qumaa imanaw bessiyaa saatiyaan immana mala, A goday sunthiyaa ammanetteeddanne eranchcha miziyaa qoomay oonee?” yaageedda. ⁴³ Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettina demmiyaa qoomay I anjjetteddawaa. ⁴⁴ Taani hinttew tumuwaa oday; de7iyaa maxuwaa ubbaa bollan A sunthanawaa. ⁴⁵ Yewuwaan qassi he qoomay, “Ta goday elle yeenna; gami77anawaa” yaagi bare wozanaan qoppooppenne attumanne macca qoomatuwaa shochchaa doommooppe, qaykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, mathottussaakka doommooppe, ⁴⁶ he qoomaa goday, I qoppenna gallassinne sidhibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyan A qanxxereethiide, A gishuwaa maadaaraakka ammanenawanttunna ittisaa udanawaa.

⁴⁷ Bare godaa sheniyaa eriide giigennawenne aasheniyaadan kiitettenna qoomay, I iita dhoobaa dhoobettanawaa. ⁴⁸ Eribeennawe qay dhoobettanaw bessiyaawaa udeeddawe, guuthaa dhoobettee. Darobay imettedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolqqaama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee.

⁴⁹ Yesuusi, “Taani yeeddawe, ha sa7aa bolla tamaa sathanaassa; ha77ikka eexceeddentto, taana ay keena nashechchanaweeshsha. ⁵⁰ Taani xammaqettana metuwaa

xinqqatay polettana gakkanaw waanaade un⁷⁷ettaytaa!
⁵¹ Ha sa7aa taani yeeddawe, sarotethaa ahanaassa malatiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaassi gidennaan shaakkanaassappe attin. ⁵² Ayaw gooppe, ha⁷⁷ippe doommina itti gollayan de⁷iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa⁷⁷atuwaa bolla, laa⁷⁷atuukka heezzatuuwaa bolla dendiide walaqettanawantta. ⁵³ Aawuu na⁷aa bolla, na⁷aykka aawuwaa bolla, aatta naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na⁷aa machchi bolla, na⁷aa machchakka bollotatti bolla, walassaan dendiide shaakettanawantta” yaagedda.

Wodiyaa Hanotaa Eruwaa
 (Mat 16:2-3)

⁵⁴ Qaykka Yesuusi asaassi, “Away wulliyaa bagganna hintte shaariyaa be⁷ooppe, ‘Ha⁷⁷i ha saatiyan hekko wolqqaama iray bukkana hanee’ yaagiita; tumukka qay bukkee. ⁵⁵ Duge bagganna carkkuu carkkoode, ‘Hachche shammanawaa’ yaagiita; geetettowaadankka qay hanee. ⁵⁶ Hintteno lo⁷⁷a malatiyaa iitadoo, sa⁷aanne saluwaa xeelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee?

Sigatethaabaanne Mootuwaabaa
 (Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Wode hinttenttu xillo gidedda yewuwaa hinttenttoo ayaw pirddikkitee? ⁵⁸ Ne morkkiyaanna ittippe pirdiyaa daannaa sinthan shiiqanaw boode, biro ogiyaa bolla de⁷ishshin sigetta digga. Hewe dhayooppe neena goochchiide pirddiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aathi immanawaa; polisii qasho gollen yegganawaa. ⁵⁹ Taani new odiyaaawe, wursethaa acuwaa ciggana gakkanaw hewaappe kesakka” yaagedda.

13

Nagaraappe Simmenna Ubbay Dhayana

¹ He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide Philaaxoosi Galiilaa asaa wodhiide untunttu suuthaa yaarshshuwanna ittippe walakkeeddawaa aw odeeddino. ² Yesuusikka zaariide, “Hawanttu Galiilaa asatuu hayqqeedda diraw, yaatina untunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aadhdhiide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo? ³ Taani yaa-gay, hawaadan gidenna; yewuwaan qassi hintte nagaraa

paaxiide nagaraappe simmennaan ixxoopspe, hinttenttu ubbatuukka hewaadan hayqqiita. ⁴ Woy Salihooma gimbii untuntu bolla kunddiide, wodheedda tammanne hospun asatuwaa Yeerusalaamen de7iyaawanttu ubbaappe aadhdhiide naaqqowantta malatiinoo? ⁵ Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan qassi nagaraa paaxana dhayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita” yaageedda.

⁶ Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, “Itti bitanew woyiniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyaa ayfii meetettiyaa mithatta de7aw; he bitaniikka mithatta ayfaaddenttonne giide yeeddawe, aynneekka ayfiyaa demmibeenna. ⁷ Woyiniyaa turaa naagiyaawaa I, ‘Taani ha balasiyaa geetettiyaa mithattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laythaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka dentha digga; ayaw biittaa coo melissay?’ yaageedda. ⁸ Naagiyaawekka zaariide, ‘Godaw, taani I yuushshuwaa harumanaassinne pituwaa olanaassi, ha laythaa xalalaw basha. ⁹ Sinthaw ayfooppe lo77a; shin ayfennaan ixxoopspe dekettu’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Quuna Mishiratto Sambbata Gallassa Patheedda

¹⁰ Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihudaa woosa golatuwappe ittuwaan tamarissi de7ee. ¹¹ Hewaanikka tammanne hospun laythaa kumenthaa tuna ayyaanay quunisseedda mishiratta de7aw. Izakka suuraade eqqanaw aynne danddayabeykku. ¹² Yesuusikka izo be7eedda wode xeesiide, “Ha mishiratte, ne harggiyaappe paxaadda” yaageedda. ¹³ Yesuusi bare kushiya izi bolla wothina, hewode suura sitti ga eqqaade bare Xoossaa galataaddu.

¹⁴ Shin Ayihuda woosa golle kaappuu qassi Yesuusi Sambbataan patheeddawaa diraw hanqqetti zaarowaashshin asatuwaa, “Kiitettanaw bessiyaa usuppun gallassatuu de7iino; he gallassatun yiide paxiteppe attin Sambbataan gidenna” yaageedda.

¹⁵ Godaykka zaariide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, hinttenttuppe ittuunneekka Sambbata gallassi booraa magaduwappe woy hariyaa gaaxaataappe billiide haathaa ushshanaw afennee? ¹⁶ Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hospun laythaa kumenthaa xalahii qachcheeddawunna sambbata gallassi he qashuwaappe biletanaw bessekkee?” yaageedda. ¹⁷ Hawaa odeedda wode eqettiyaawanttu ubbay yeellateeddino; asay ubbay qay I oothedda maalalissiyaa oosuwan ubbaan nashetteeddino.

Sannaaficiyaa Ayfiyaa Zerethaa Leemisuwaa
(Mar 4:30-32)

¹⁸ Yesuusikka, “Xoossaa kawutethay ayaa malatii? I ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? ¹⁹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyyaa qeeri mithatti ayfiyaa malatee. He mithatti ayfiyaa asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zettoonna diccaade wogga mithaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka izi aacaa bolla barenttoo goliyaa keexxeeddino” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Mat 13:33)

²⁰ Yesuusikka zaariide, “Xoossaa kawutethay ayaa malatintto, taani hinttentta woota bessoo? ²¹ Itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Un77a Penggiyaabaa
(Mat 7:13,14,21,22)

²² Hewaappe kaalla Yesuusi Yeerusalaame biide, wogga katamaaninne qeeri katamaan de7iyaa asaa tamarissiidde aadhdheedda. ²³ He wode itti bitani shiiqiide A, “Godaw, Xoossaa pirdaappe attiyaawanttu guutha asa xalalee?” yaageedda.

Hewaappe guyye Yesuusi unttunta,

²⁴ “Taani hinttenttoo oday; un77a penggiyaanna gelanaw baaxetite. Cora asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykino. ²⁵ Golliyaawuu denddiide, ipithaa qachchowaappe guyye hinttenttu karen eqqiide, ‘Godaw, Godaw, nuussi dooyyaarikii’ yaagiide xeessaa doommiiyaa wode, ikka zaariide, ‘Haqappe yeeditentto, taani hinttentta erikke’ yaaganawaa.

²⁶ “He wode hinttenttu, ‘Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heeranka tamarissaadda’ yaaganawantta.

²⁷ “Yesuusi qassi, ‘Taani hinttenttoo oday; hinttenttu haqappe yeeditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu tamataappe haakkite’ yaagaanawaa.

²⁸ “Abraahaamo, Yisaaqi, Yayiqoobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen eqqishshin, Xoossaa kawutethaan de7iyaawantta hinttenttu be7iyaa wode, hinttenttoo yeekonne achchaa dhaquwaa gidanawaa.

²⁹ “Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, qassi killibaggappenne hirkkibaggappe yiide, Xoossaa

kawutethaa gayitaan uttiino. ³⁰ Be7ite; guyyeteed-dawanttu, sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta” yaageedda.

Yesuusi Yeerusalaamen Ootheeddabaa
(Mat 23:37-39)

³¹ He wode Parisaawatuwaappe ittu ittu Yesuusakko yiide, “Heroodise neena wodhanaw koyyiyaa diraw, hawaappe badigga” yaageeddino.

³² Yesuusi zaariide, “Biide he worakanaassi, ‘Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwakka pathana; heezzenotho gallassi ta oosuwaa wurssana’ yaagite. ³³ Hanoppe attin nabii Yeerusalaameppe harasaan hayqqanaw bessenna diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshi ogiyaa bolla de7anaw bessee.

³⁴ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, Nabatuwaa wodhiyaawanttoo, hinttenttukko kiitettowantta shuchchaan caddiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare qefiyaappe garssanna shiishsha haphphiyaawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyyaadditaa! Shin taana diggeeddita. ³⁵ Be7ite; Xoossay hinttenttu golliyyaa aynne olibeenna; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa’ gaana gakkanaw, taana be7ikkita” yaageedda.

14

Yesuusi Hargganchchaa Sambbataan Patheedda

¹ Sambbata gallassi Parisaawatuwaa sunthatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi qumaa maanaw geleedda wode, ayaa kiitettintto be7anaw asatuu naagide7iino. ² Bollay gaafina metootiyaa itti bitani Yesuusappe sinthanna de7ee. ³ Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawanttanne Parisaawatuwaa, “Sambbataan pathanaw danddayetti danddayettennee?” giide oochcheedda.

⁴ Unttunttukka co77u geeddino. I he bitaniyaa bollaa bochchi pathiide A moyizzeedda. ⁵ Yesuusi unttunta, “Hinttenttuppe harii woy booray ollaan kunddintto, Sambbataa giide elleelli kessennawe oonee?” geedda.

⁶ Unttunttukka ha yewuwaassi itti zaaruwanne immanaw danddayibeykkino.

Ashikketethaabaa

⁷ Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode xelliide, ⁸ “Ooninne bullachchaa xeesoophe, bonchchetteeddasaa uttoppa; ooni eri neeppe aathiide

bonchchettowe xeesetteeddawaa gidanawaa. ⁹ Neenanne aanne xeesawe yiide, ‘Hawo, utuwaa aw yeedda’ yaagina; hewodiyan yeellataade xadenna de7iyaasaan utuwaa doommaasa; ¹⁰ Yewuwaan qassi neeni xeseetto wode neena xeesowe yiide, ‘Ta laggew, killi dhoqqasaan utta’ gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sinthan new bonchchuu imettanawaa; ¹¹ Bare huuphiyaa dhoqqu udiyaa ubbay tooshettanawaa; bare huuphiyaa toochchiyaawanttu dhoqqu giino” yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda.

¹² Yesuusi barena xeseeddawaa zaariide, “Neni laaxaa woy kawuwaa giigisseedda wode, ne laggethatuwaa woy ne ishaturwaa woy dure ne shooraturwaa xeesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan xeesiide kushiya ciggana danddayiino. ¹³ Shin ataalliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesaturwaa, gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqaturwaa xeesa. ¹⁴ Untunttu new kushiya zaaranaw danddayennawantta gidiyaa diraw, neeni anjettanaassa. Xillatuu hayquwaappe denddiyaa wode Xoossay new kushiya zaaranawaa” yaageedda.

Wolqqaama Baalaa Leemisuwaa
(Mat 22:1-10)

¹⁵ Yesuusi haasayaa wurssiyaa wode, qumaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, “Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiyaawe anjetteeddawaa” geedda.

¹⁶ Yesuusikka hawaadan geedda; “Itti bitani daro lo77o kawuwaa giigissiide, cora asaturwaa xeseedda. ¹⁷ Kawuwaa wodii gakkina, kase xesettowantta, ‘Ha77i kawuu giigeedda, haayite’ giide xeesana mala bare gollen kiitettiyaa qoomaa untunttukko kiitteedda. ¹⁸ Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan aggana mala woosseeddino; koyro bitani qoomaw odiidde, ‘Taani biittaa shammeedda diraw baade be7anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hanqqettoppaarikki’ geedda.

¹⁹ “Laa7ethiyaawe qassi, ‘Taani ichcheshu waatha booraturwaa shammeeddawantta waaxa be7anaw biya diraw, hayya godo taw hanqqettoppaarikki’ geedda.

²⁰ “Haray qassi, ‘Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daanddayabeykke’ geedda.

²¹ “Qoomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode Goday daro hanqqettiide, bare golliyan kiitettiyaa qoomaa, ‘Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; manqqaturwaanne gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqaturwaa haa akkaade ya’ geedda.

22 “A qoomaykka, ‘Godaw, neeni taana azazowaadan oothaaddi; shin ha77ikka hara asaa akkiyasay de7ee’ geedda. 23 Godaykka bare qoomaa, ‘Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gaxaa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya. 24 Ayaw gooppe, koyro ta golle shoo-betteeddawantuppe itti asaynne ta qumaa meenna’ geedda” yaageedda.

*Yesuusa Kaallanaw Barena Yarshshussaa Koshshee
(Mat 10:37-38)*

25 Cora asay Yesuusanna ittippe bide7iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, 26 “Ooninne taakko yiyaawe de7ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishatuwaanne michchatuwaa, bare de7uwaa ashshennaan taappe aathi dosooppe, taana kaalliyaawaa geetettanaw danddayenna. 27 Ooninne bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan dhayooppe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna.

28 “Hinttentuppe ittuu shuchchaa golliyaa keexxanaw koyyoooppe, kiitaa wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heettennawe oonee? 29 Hewe dhayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolqqay ixxoopspe, 30 be7eeddawanttu ubbay, ‘Ha bitani keexxanaw doommeedda; shin kiitaa wurssanaw ixetteedda’ giide qilliicciino.

31 “Woy tammu sha77a olanchchatuwaa oyqqeedda itti kaatii, hara laatamu sha77a olanchchatuwaa oyqqeeddawanttunna olettanaw danddayooppenne koyronna, taani xoonanee xoonikkitaashsha giide utti qoppennee? 32 Barew danddayettennaan dhayooppe, olaw yiyaa yokko kaatii haakuwan de7ishshin kiittiide sigettanaw woossee. 33 Simmi hawaadankka hinttentuppe ooninne barew de7iyaawaa ubbaa aggennawe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna.

*Go77enna Maxiniyaabaa
(Mat 5:13; Mar 9:50)*

34 “Maxinii lo77a; shin loqiloqennaan dhayooppe, laa7etho A wooti loqiloqissanaw danddayettii? 35 Biittawukka lo77enna; tu7eyanawukka maaddennawaa gido diraw, asay A oli aggee. Sisiyaa haythay de7iyaawe hawaa siso” yaageedda.

15

*Bayeedda Dorssaa**(Mat 18:12-14)*

¹ Itti gallassi, qaraxaa shiishshiyaawanttunne nagaranchchatuu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiiqeeddino. ² Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttu, “Ha bitani, nagaranchchatuwaa shiishshiyaawaanne untuntunna qumaa miyaawaa” yaagiide zuuzummeeddino. ³ Yesuusikka leemisuwan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda:

⁴ “Xeetu dorssay de7iyaa uray hinttenttu gidloppe de7into hewaappe ittuu bayintto udduppu tammanne udduppunuwaa denbban aggiide bayeeddawaa beettana gakkanaw koyyennawe oonee? ⁵ Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki, ⁶ bare golle simmiide, bare dosiyaawanttanne shooratuwaa ittippe xeesiide, ‘Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagiide odee. ⁷ Hewaadankka nagaraa paaxethaa koshshenna udduppu tammanne udduppu xillatuwaappe aathiide nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaan saluwan daro nashechchay gidanawaa.

Bayiide Beetteedda Santtimiyaa

⁸ “Qaykka tammu nahaasiyaa santtimii * de7iyaa mishiratta tammuwappe ittuu bayintto demmana gakkanaw xomppiyaa xomppaade, golliiyaa pittaade loytha koyyennawunna iza oonee? ⁹ Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawanttanne bare shooratuwaa ittippe xeesaade, ‘Taappe bayeedda santtimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagaade odaw. ¹⁰ Hewaadankka nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaa gaasotethaan Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan nashechchay hananawaa” yaageedda.

Baya Na7aa

¹¹ Gujjiide Yesuusi, “Laa77u naanay de7iyaa itti bitani de7ee; ¹² untunttuppekka teefa na7ay, ‘Ne maxuwaappe taana gakkiiyawaa imma’ geedda. Aawuukka bare maxuwaappe naanattoo gisheedda. ¹³ Guutha wodiyaappe guyyiyan teefa na7ay barena gakeeddawaa ubbaa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda. ¹⁴ Ikka de7iyaawaa ubbaa wursseeddawaappe guyyiyan he gaden wolqqaama

15:2 Luq 5:29-30 * 15:8 nahaasiyaa santtimii: Griike qaalaa bilethaani ittinna, itti gallassaa muumiyaa oothi peesheedda wolqqa oosanchchaw cigettiyyaa miishshaa keenaa gidiiyaawaa odee.

koshay geleedda; ikka metuwan un⁷⁷ettussaa doommeedda. ¹⁵ Hawaa diraw he gaden de⁷iyaa wanttuppe ittuwakko shi-qiide, ‘Taana new qoomaa oothaariikkii?’ yaagina, bitaniikka bare gudunthaa wudiyaa heemmana mala A dembaa yeddeedda. ¹⁶ Gudunthaa wudii miyaa hal⁷⁷uwaa maanaw amotteedda; shin hewenttokka aw immiyaawe beettibeenna.

¹⁷ Bare bayizzuwaa ero wode, ‘Qumay xooniide sa⁷aan attiya ta aabboo oothiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayqqana mataytaa?’ ¹⁸ Denddaade ta aabbukko baanne’ hawaadan yaagana; ‘Ta aabboo, Xoosaakka neenakka naaqqaaaddi; ¹⁹ Hannippe guyye ne na⁷aa yaagettaade xesettanaw bessikke; new kiitettiyaawanttuppe ittuwaadan taana wothaariikkii gaana’ geedda. ²⁰ He man⁷⁷iyankka denddiide bare aabbukko yeedda.

‘I biro haakuwan de⁷ishshin, aawuu be⁷iide, aw qareteedda; aakko woxxi biide, A idimmi yereedda.

²¹ ‘Na⁷aykka, ‘Ta aabboo, taani Xoosaakka neenakka naaqqaaaddi; hannippe guyye ne na⁷aa geetettaade xesettanaw bessikke’ yaageedda.

²² Shin aawuu bare oosanchatuwaa, ‘Elleelli biide, ubbaappe dooretteedda lo⁷⁷o mayuwaa ahiide, A mayizzite; A biradhdhiyan migiduwaa, A gediyanikka caammaa † wothite. ²³ Modhdheedda korumaa ahiide shukkite; moytte, nashettoyte. ²⁴ Ayaw gooppe, hawe ta na⁷ay hayqqeedda; shin ha⁷⁷i paxeedda; bayeedda; shin ha⁷⁷i beetteedda’ yaagina, nashechchaa doommeeddino.

²⁵ ‘He wodiyaan, bayra na⁷ay gaden de⁷iyaaawe yiide gollekkoo matiyaa wode, yethaanne duruwaa kooshunchchaa siseedda. ²⁶ Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, qoomatuwaappe ittuwaa xeesiide, ‘Hawe ayee?’ giide oochcheedda. ²⁷ Qoomatuukka, ‘Ne ishay saro yeedda diraw, ne aabbu modhdho korumaa aw shukkeedda’ yaagi odeeddino.

²⁸ Bayra na⁷ay hanqqettiide golle gelikke yaagi ixxina, aawuu karew keesiide, gelanaada woosseedda. ²⁹ Shin I zaariide bare aabba, ‘Hekko hawaa keena wudiyaa qoomaadan new kiitettaaddi; ne azazowaappe ittuwanneekka pacissa beykke; ta laggethatuwanna ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul⁷⁷uwanne taw imma beykka; ³⁰ shin hawe ne na⁷ay ne miishshaa

† 15:22 migiduwaa ... caammaa: Ha qaalatuu na⁷aa aabbu, A polo wozanaappe akkooa bessiyaawantta. Migiduu, he na⁷ay gollen de⁷iyaa asatuwaa ubbaappe lo⁷⁷o xeeletteeddawaa bessee. Caammay qay, I bare aabbussi aylle gidennaadan na⁷aa gidiyaawaa bessee. Ayllatuu hewode caammaa wothikkino.

caaratuwaanna ittippe diiffissiide yiina, dhiiko booraa shukkaadda' yaageedda.

³¹ Aawuukka A, 'Ta na7aw, neeni ubba gallassa taananna ittippe de7aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa. ³² Shin hawe ne ishay, hayqqeeddawe paxo dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw bessee' yaageedda" giide odeedda.

16

Garssanna Sunthatethaa Akkeedda Cincca Bitaniyaa

¹ Yesuusi barena kaalliyaa wanttoo odiidde, "Itti dure bitani, bare golliyaa ubbaa bolla suntheedda itti bitani de7ee; shin ha bitani A miishshaa bayizzee yaagiyaa zigiirssay A gakkeedda; ² hewaa diraw bare suntheedda bitaniyaa xeesiide, 'Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna sunthettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheedhdha' yaageedda.

³ "Sunthetteeddawe bare wozanaan, 'Ta goday taana sunthatethaappe kolana hanee; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolqqay taw baawa; woossanaw qassi taw pokkee. ⁴ Ta oothanabaa ta eray; I taana sunthatethaappe kessooppe, barenttu golle biina, taana mokkiyaa laggethatuwaa taani demmana' yaageedda.

⁵ "Bare godaappe shaluwaa tal77eedda asatuwaa huuphiyan huuphiyan xeesiide, koyro bitaniyaa, 'Neeeni ta godaappe woysa keena shaluwaa tal77aaddii?' yaageedda.

⁶ "Ikka, 'Taani xetu baareetaa kumeedda zaytiyaa tal77aaddi' yaageedda.

"Sunthetteedda bitaniikka, Neeeni paramana waraqataa hey; uttaade ellekka 'Ishatama' gaade xaafa yaageedda.

⁷ "Hewaappe hara bitaniyaa, 'Neeeni aappunuwa tal77aaddii?' yaageedda.

"'Xetu qun77aa zargгаа' yaageedda.

"Sunthaykka, 'Waraqataa hey; hospun tamma gaade xaafa' yaageedda.

⁸ "He sunthay cinctatethaan ootheedda diraw, A goday A galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa asay barenttuwoo poo7uwaa asaappe aadhdheedda cinctatuwaa.

⁹ "Taani hinttenttoo yaagay, 'Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, medhinaw wurena golliyan hinttentta mukkana mala, ha miishshaan hinttenttoo laggiyaa demmite.

¹⁰ Laafa yewuwaan ammanetteeddawe, woggabaanikka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettibeennawe,

woggabaanikka ammanettenna. ¹¹ Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, tumatethaa shaluwaa hinttenttoo oone hadara giide immanawe? ¹² Hinttenttu hara asaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, hinttenttu miishshaa oone hinttenttoo immanawe?' geedda.

¹³ "Itti kaalla laa77u godatoo qoomatanaw danddayiyaawe ay qoomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa ixxiide, haraa dose; woy ittuwaa bonchchiide, haraa kadhee; Xoosawunne shaloo modettanaw danddaykkita" yaageedda. ¹⁴ Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla qilliicceeddino. ¹⁵ Shin Yesuusi untuntta, "Hinttenttu asaa sinthan hinttentta xillo asa oothiyaawantta; shin Xoossay hinttenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sinthan bonchchetteeddawe Xoossaa sinthan tuna gidee.

Muse Higgiyaabanne Geluwaa Akaabaa
(Mat 5:31-32; 11:12-13; Mar 10:11-12)

¹⁶ "Muse higgiyaanne nabatuu xaafeedda maxaafaa * Yohaannisa wodiya gakkana asay azazettiide de7eeddino; hewaappe kaalla qay Xoossaa kawutethay odetteedda; asay ubbay yaa gelanaw keesettee. ¹⁷ Shin higgiyaappe ittibay attiyaawaappe saluunne sa7ay aadhdiyaawe matattee.

¹⁸ "Bare machchatto billiide hararo akkiyawe ubbay woshumme; qassi asinaappe biletteedda maccawunno akkiyawe ooninneekka woshummee.

Dure Bitaniyaabanne Manqqo Gideedda Ali7aazarabaa

¹⁹ "Gatii loythiide al77o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallasaan gallasaan otoruwan nashettiide de7iyaa itti dure bitani de7ee. ²⁰ Qassikka kumentha asatethan maythay de7iyaa itti Ali7aazara geetettiyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyan giseedda. ²¹ Ha dure bitaniyaa samp-paappe laaletteedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide A maythaa laacciino.

²² "Ha hiyyeesaa bitani hayqqina, kiitanchchatuu A Abraa-haamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka qassi hayqqiide moogetteedda. ²³ Si7ooliyan daro seelettiide de7ishshin, dhoqqu giide haakuwan Ali7aazara, Abraa-haamo baggan de7iyaawaa be7eedda.

* **16:16** Muse higgiyaanne nabatuu maxaafaa: Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaa; hewantta guussay Eca Caaquwaa maxaafaa. **16:16** Mat 11:12,13
16:17 Mat 5:18 **16:18** Mat 5:32; 1Qo 7:10,11

²⁴ “Ikka bare kooshshaa dhoqqu udiide, ‘Abraahaamo, ta aabboo, taw qaretta. Ha tamaa seelaan metoota de7iyaa di-raw, Ali7aazar bare biradhdhiyaa xeeraa haathan bochchi-ide, ta inxxarssaa irxxissanaadan hayyanaa taakko kiit-taarikkii’ yaageedda.

²⁵ “Abraahaamo qassi, ‘Ta na7aw, neeni paxa de7aadde, lo77o de7uwaa de7ina, Ali7aazar lo77enna meto de7uwaa de7eeddawaa qoppa. Ha77i qay I hawaani nashettiyyaa wode, neeni metuwaa bolla de7aa.

²⁶ “ ‘Hawaappe haray qay, hawaappe yaa hinttentukko aadhdhanaw koyyiyaawanttu aadhdhennaadan, yaani de7iyaawanttukka qassi haa nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttentu giddon wogga aafuu medhetteedda’ yaageedda.

²⁷ “Dure bitaniikka, ‘Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali7aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woos-say. ²⁸ Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu de7iyaa di-raw, untunttu qay ha metuwasaa yeenna mala, untunttoo Ali7aazar biide markkatto’ yaageedda.

²⁹ “Abraahaamo qassi, ‘Musenne nabatuu xaafedda max-aafay untunttoo de7ee; he maxaafay giyaawaa untunttu sisiino’ yaageedda.

³⁰ Dure bitani, ‘Hi77ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitani hayquwaappe denddiide, untunt-tukko bintto, untunttu barenttu nagaraa paaxiide, sim-manawantta’ yaageedda.

³¹ “Abraahaamokka, ‘Untunttu Musenne nabatuu xaafedda maxaafaa sisennawaa gidoope, haray atto itti uray hayquwaappe denddi yinttokka ammanikkino’ geedda” yaageedda.

17

Nagaraabaa Yesuusi Odedda

(Mat 18:6,7,21,22; Mar 9:42)

¹ Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asaa balethiyaawe yeennaan attenna; shin balethiyaawaa ahiyaa uraw aw aayyee; ² He bitani ha guuthatuwappe ittuwaa balethiyaawaappe, gaacciyaa woxaa bare qoodhiyaan qashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo77a. ³ Hintte huuphew naagettite.

“Ne ishay neena naaqqooppe, A zora. Qassi nagaraappe I simmooppe, aw atto yaaga. ⁴ Itti gallassi I neena laappu gede naaqqiide, laappu gedekka, ‘Neena ta naaqqaaiddi, taana maara’ giidde neekko yooppe, aw atto ga” yaageedda.

⁵ Kiitetteeddawanttukka Godaa, “Nuussi ammanuwaa gu-jja” yaagiide oochcheeddino.

⁶ Godaykka, “Hinttew sannaaficiyaa ayfiyaa keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha boo7iyaa, ‘Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta’ gintto hinttew eeno gaana” yaageedda.

Qoomay Oothanaw Bessiyaa Oosuwaa

⁷ Qassikka Yesuusi, “Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa qoomay de7iyaa asay haqet de7ooppe, goshsha gadeppa woy miyaa gadeppa simmo wode ellekka, ‘Haaya shemppa akka, qumaa maanaw utta’ yaagiyaawe oonee? ⁸ Yewuwaan qassi, ‘Ta maana kawuwaa giigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana eqqaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha’ yaagiyaawaa gidennee? ⁹ He qoomay kiitetteeddabaa ootheedda diraw, he bitani galatanaw bessennee? ¹⁰ Hewaadankka hintte qassi asay hinttena kiitto oosuwaa ootheedda wode, ‘Nuuni maaddenna qoomatuwaa; nu ooso xalalaa ootheeddo’ yaagite” yaageedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Tammu Asatuwaa Patheedda

¹¹ Yesuusi Yeerusalaa biidde, Galiilaappenne Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwanna aadhdheedda. ¹² I itti guutha katamatto geliyaa wodiyaan, haakuwan eqqeedda tammu oolluwan oyqetteeddawanttu A be7eeddino. Unttunttukka haakuwan eqqiide, ¹³ barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Yesuusa, Godaw, hayya godo nuuna pathaarikki!” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi unttunta be7iide, “Biide, hinttenttu bollaa qeesatuwaa bessite” yaageedda.

Unttunttukka qeesatuwaakko bide7iide oolluwaappe paxeeddino.

¹⁵ Unttunttuppe ittuu bare harggiyaappe paxeeddawaa be7iide, bare kooshshaa dhoqqu udiide, Xoossaa bonchchiidde simmeedda. ¹⁶ Galatiiddekka Yesuusa gediyaan matan gulbbateedda. He bitani Sammaariyaa asa.

¹⁷ Yesuusi zaariide, “Tammuu paxibeykkinoo? Yaatina uduppunatuu haqan de7iinoo? ¹⁸ Ayihuda asa gidenna Sammaariyaa bitaniyaappe attin, Xoossaa bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi A, “Dendda ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda.

Xoossaa Kawutethaa Yuussaabaa
(Mat 24:23-28,37-41)

²⁰ Parisaawatuu itti gallassi, “Xoossaa kawutethay awude yaanee?” giide oochchina Yesuusi, “Xoossaa kawutethay hinttenttu naagiyaa ogiyaan yeenna” yaagi zaareedda.

21 Qassikka, “Ooninne, ‘Xoossaa Kawutethay hawaan de7ee’, woy ‘Hewaan de7ee’ gaanaw danddayenna; Xoossaa Kawutethay hinttentu wozanaa gidдон de7ee” yaageedda.

22 Yesuusi barena kaalliyawanttoo odiidde, “Asaa Na7ay qoncciyaa gallassatuwaappe ittuwaa be7anaw hinttentu amottiyaa wodii yaana; shin be7ikkita. 23 Qassi untunttu hinttena, ‘Haweku hawaana’ woy ‘Hewaana’ yaa-ganawantta. Shin untuntta kaalliide, untuntunna boop-pite. 24 Walqqanthay saluwan wolqqaamiyaa wode, ha gax-aappe hini gaxaa poo7uu po7iyaawaadan, asaa na7aa yu-ussaykka hewaadan hananawaa. 25 Shin koyrottiide Asaa Na7ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyan de7iyaa yeletaan ixettanaw bessee.

26 “Nohe wodiyaan hanowaadankka, Asaa Na7ay qoncciyaa gallassankka hewaadan hananawaa. 27 Nohe markkabiya gello gallassay gakkanaw untunttu, miid-dinne ushiidde, akkiiddinne akettiidde de7ishshin, bashshaa haathay yiide ubba asaakka bayizzeedda.

28 “Hewaadankka, Looxe * wodiyaan, asay miiddinne ushiidde, zali77iidde, tokkiiddinne golliyaa keexxiidde de7eeddino. 29 Shin Looxe, Sodoomaappe keso gallasaan qassi saluwaappe tamayenne eexxiyaa bonqqo shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda.

30 “Asaa na7ay qoncciyaa gallassaankka hawaadan hananawaa. 31 He gallasaan, golliyaa huuphiyaan de7iyaawe, golle garssan de7iyaa miishshaa akkanaw wodhdhoppo; hawaadankka goshsha gaden de7iyaawe, guyye simmoppo. 32 Ane Looxe machchattibaa qoppite! 33 Bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shemppuwaa bayizziyaa ubbay, de7uwan naagee.

34 Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, he qammaan laa77u asatuu itti gisuwan gisanawantta; untunttuppe ittuu akettina laa7ethiyaawe attanawaa. 35 Laa77u macca asatuu itti woxaan gaaccanawantta; ittinna akettina, ittinna attanawunnu. 36 Laa77u asatuu goshsha garssan de7iino; ittuu akettanawaa, laa7ethiyaawe attanawaa” yaageedda.

37 A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Godaw, hewe haqan hananawee?” yaageeddino.

17:26 Dom 6:5-8 17:27 Dom 7:6-24 * 17:28 Nohe ... Looxe: Xoossay biittaa bashshaa haathan bayizzeedda wode, I Nohanne A golle asaa ashsheedda. Xoos-say Sodoomaanne Gamooraa katamatuwaa, izin de7iyaa iitaa asatuwaa ubbaa tamaan bayizzeedda wode, Looxanne A golle asaa ashsheedda (Dom 19:1-29 xeellite). 17:29 Dom 18:20-19:25 17:31 Mat 24:17,18; Mar 13:15,16 17:32 Dom 19:26 17:33 Mat 10:39; 16:25; Mar 8:35; Luq 9:24; Yoh 12:25 17:36 Mat 24:40

Ikka zaariide, “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqanawaa” yaageedda.

18

Manqqo Gideedda Am77attibaanne Makkalanchcha Daanaabaa

¹ Yesuusi barena kaalliyaawnttoo, salettennaan ubba gallassi woossanaadan leemisuwan odeedda. ² Ikka, “Itti katamaan Xoossaw yayyennawe, asaakka bonchchenna itti daannay de7ee. ³ He katamaan am77e mishiratta de7aw. Izaakka he daannaakko yaade, ‘Ta morkkewunne taw de7iyaa yewuwaa pirdda’ yaagaaddu.

⁴ “Daro wodiyaan iziw pirddennaan ixceedda. Shin bare wozanaan qoppiide, ‘Taani, ubba Xoossaw yayyana dhayooppekka, asaakka qay bonchchana dhayooppe, ⁵ ha am77e mishiratta taana labbanthiyaa dirawunne ubba wode taakko yaade taana daaburssenna mala, taani iziw pirddana’ geedda.

⁶ “He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. ⁷ Xoossay gallassinne qamma barentta maaddana mala, danddayaan aakko waassiyaa doorettawantussi pirddenneyee? I untunttoo ellekka zaarennee? ⁸ Taani hinttenttoo yaagay; untunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na7ay yiyaa wode ha biittaaan ammanuwaa demmaneeshsha?” yaageedda.

Otorettiyaa Parisaawiyaa Barena Kawushisseedda Qaraxaa Qanxxiyaa Bitaniyaa

⁹ Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoonne haraa ubbaa darii kadhiyaawanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda: ¹⁰ “Laa77u asatuu woossanaw geeshsha golliyaa * geleeddino. Hewanttuppe ittu Parisaawiyaa; ittu qay qaraxaa qanxxiyaawaa. ¹¹ Parisaawii dendi eqqiide bare wozanaan woossiide, ‘Xoossaw, taani hara asaadan: bonqqiyaawanttudan, makkaliyaawanttudan, woshummiyaawanttudan, woy hawaadan qaraxaa shiishshenna diraw neena galatay. ¹² Saaminttaan laa77u kaalla xoomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay’ yaageedda.

¹³ “Shin qaraxiyaa bitani haakuwan eqqiide, bare ayfiyan pude saluwaa dhoqqu giide xeellanawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa baqqiidde, ‘Xoossaw, taani nagaranchchaa; taana maara’ yaageedda. ¹⁴ Taani hinttenttoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aadhdhiide ha bitani xillo gidide bare golle simmeedda; barena dhoqqu oothiyaa ubbay

* **18:10** woossanaw geeshsha golliyaa: Ayihuda asay ubba wode Geeshsha Golliyan wantta guuraaninne gallassa woossino.

kawushana; barena qay kawushissiyaa uray dhoqqu gaana” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjeedda

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Yesuusi bare kushiyaa wothiide anjjana mala asay guutha naanaa akkiide aakko yeeddino. A kaalliyaa wantukka be7iide, asaa ahenna mala geeddino. ¹⁶ Yesuusi qassi guutha naanaa barekko xeesiide, “Guutha naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkennawanttu ubbay he kawutethaa mulekka gelenna” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa biittaa Mooodiyaawantuppe ittu, “Lo77o tamarissiyaawoo, taani medhinaa de7uwaa laattanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheedda. ¹⁹ Yesuusikka aw, “Ayaw taana lo77oo, yaagay? Itti Xoossaa attin, lo77uu ooninne baawa; ²⁰ Xoossaa azazatuwaa, ‘Woshummoppa, wodhoppa, wuu77oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa’ ” yaagiide zaareedda. ²¹ Bitani zaariide, “Hawaa ubbaa, na7atethaappe doommaade naagaaddi” yaageedda.

²² Yesuusikka hawaa sisiide, “Ittibay neeni biroon oothennaani attowe de7ee; hewenneekka, new de7iyaawaa ubbaa zali77aade manqqatoo imma; hawaa oothooppe saluwankka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaalla” yaageedda. ²³ He bitani qassi hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda.

²⁴ Yesuusikka ha bitani daro kayyottowaa be7iide, “Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! ²⁵ Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda. ²⁶ Hewaa siseedda asay, “Simmi ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.

²⁷ Ikka qay zaariide, “Asaw danddayettennawe Xoossaw danddayettee” yaageedda. ²⁸ Phexiroosi zaariide, “Simmi nuuni nuussi de7iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo” yaageedda. ²⁹ Ikka, “Tumuwaa gay, Xoossaa kawutethaa diraw bare golliyyaa, woy barena yelawantta, woy bare machchiyyaa, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe, ³⁰ hawodiyani daro dakuwaa, sintha yiyaa kawutethaanikka medhinaa de7uwaa akkennawe ooninne baawa” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Hezzenthuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Yesuusikka tammanne laa77u barena kaalliyaa wantta barekko xeeseide, “Simmi Yeerusalaame baana; Asaa Na7aabaykka nabatuu maxaafan xaafetteeddabay ubbay yaani polettana. ³² Ayihude gidennawanttoo A aathi immana, qilliiccana, daro metothana, A bollan cuchchana; ³³ shocowaappe guyyiyan wodhana, heezzenthiyaa gallassi I denddana” yaageedda.

³⁴ Unttunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayiquukka untntntoo akeekettibeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino. ³⁵ Yesuusi Iyarkkokko mateedda wodiyaan, itti qooqa bitani woossiide ogiyaa gaxaan utteedda. ³⁶ Cora asay aadhdiyaawaa sisiide, “Hawe ayeeshsha?” yaagi oochcheedda. ³⁷ Asaykka aw, “Naazireetiyaa Yesuusi hawaanna aadhdiidde de7ee” yaagi zaareeddino.

³⁸ Ikka, “Daawite na7aa Yesuusaa, taana maaraarikki” giide waaseedda. ³⁹ Aappe sinthanna biidde de7iyaawanttukka, co77u gaanaadan hanqqetteeddino. I qay, “Daawite na7aw, taana maaraarikki” giide darii waaseedda.

⁴⁰ Yesuusikka eqqiide, barekko ahanaadan asaw odeedda. ⁴¹ Yesuusakko I mato wodiyaan, Yesuusi, “Taani new ayaa oothanaadan koyyay?” yaagiide A oochcheedda.

Ikka zaariide, “Godaw, xeellanaw koyyay” geedda.

⁴² Yesuusikka, “Xeella, ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. ⁴³ He wodiyankka xeellii aggeedda; Xoossaakka bonchchiidde A geeduwaa kaalleedda.

Asay ubbay bitaniyaa xeelliide, Xoossaa galateeddino.

19

Yesuusanne Zakkiyoosa

¹ Yesuusi hini Iyyarkko katamaa geliide, hewaanna aadhdi de7ee. ² Sunthay Zakkiyoosa geetettiyaa itti dure bitani hewaan de7ee. Ikka qaraxiyaawanttussi kaappuwaa. ³ Zakkiyoosi Yesuusa geetettiyaaawe haqawentto be7anaw koyyishshin qantha gideeddawaa diraw, asaa coratethaappe denddowaan be7anaw danddayibeenna. ⁴ Yesuusi he ogiyanna aadhdiyaa diraw, sinthaw aadhdiide itti boo7iyaa bolla keseedda.

⁵ Yesuusi he sa7aa gakkiiide, dhoqqu gi pude xeelliide, “Zakkiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wodhdha” yaageedda. ⁶ Ikka elleelli boo7iyaaappe wodhdhiide, nashechchaan Yesuusa mokkeedda. ⁷ Hewaan de7iyaa asaa ubbay hawaa be7iide, “Hawe nagaranchchaa gollen

geliide imatha gidiide shoobettana hanee” giide ubbatuukka zuuzunthaa doommeeddino.

⁸ Zakkiyoosikka qassi eqqiide Godaa, “Godaw, simmi taw de7iyaawaa ubbaappe baggaa hiyyesatoo immana; oop-penneekka wordduwan akkeeddawaa gidoope, ooyddu dakuwaa udaade zaarana” yaageedda.

⁹ Yesuusikka Zakkiyoosaw odiidde, “Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atotethay ha golle asaw yeedda. ¹⁰ Ayaw gooppe, Asaa Na7ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw yeedda” yaageedda.

Tammu Qoomatuwaa Leemisuwaa
(Mat 25:14-30)

¹¹ Asay hawaa sisiidde de7ishshin Yesuusi, hini Yeerusalaame mato dirawunne untunttoo Xoossaa kawutethay ha77ikka qoncciyaawaa malato diraw leemisuwaa odeedda. ¹² Hawaadan yaagi doommeedda; “Itti wolqqaama bitani barew kaawutethaa bonchchuwaa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda. ¹³ Bare qoomatuwaa giddoppe tammuwaa xeesiide, untunttoo tammu miinaa * geetettiyaa miishshaa immowaashshin, ‘Taani simmaade yaana gakkanaw, hamiishshaan zali77ishshite’ yaageedda.

¹⁴ “Shin A gadiyaa asay A ixxo diraw, ‘Ha bitani nu bolla kawutanaadan nuuni koyyokko’ yaagiide, guyyenna I de7iyaasaa asaa kiitteeddino. ¹⁵ Gidoppe attin, ha bitani kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He qoomatuu huuphiyan huuphiyan I immo miishshaan zali77iide ay keena wodhisseeddinontto eranaw xeesisseedda.

¹⁶ “Koyro qoomay shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa wodhiyaa tammuwaa demmaaddi’ yaageedda. ¹⁷ A Goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77o qoomaa; neeni guutha yewuwaan ammanetteeddawaa gidaade beetto diraw, tammu katamatuwaa bollan maatay new imetteedda’ yaageedda.

¹⁸ “Laa7ethiyaawekka shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu miinaa geetettiyaa miishshay ichcheshuwaa wodhdheedda’ yaageedda. ¹⁹ A Godaykka A, ‘New ichcheshu katamatuwaa bollan maatay imetteedda’ yaageedda. ²⁰ Hara heezzenhiyaa qoomay shiiqiide, ‘Godaw, curqqaan xaaxa wotheedda ne miishshaa hawaa be7a. ²¹ Ayaw gooppe, neeni wothabeennasaappe

19:10 Mat 18:11 **19:11** Mat 25:14-30 * **19:13** miinaa: Miinaa geetettiyaawe, Griike qaalaan ‘Minas’ giyaawaa. Hawaa bilethay, hewode de7iyaa oosanchcha asaw imettiyaa heezzu agenaa dirguuwa.

akkiyawaa; zerabeennawaa qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyaa diraw, new yayyaaddi' yaageedda.

²² “Godaykka, ‘Ha iita qoomay; neeni haasayo qaalaan ne bolla taani pirddana. Wothabeennawaa akkiyawaa, zerabeennawaa qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyaawaa erooppe, ²³ taani yaade ta miishshaa wodhiyaanna akkana mala, ayissi wodhissiyaawanttoo immabeykkii?’ yaageedda.

²⁴ “Godaykka, hewaan eqgowantta, ‘Ha miishshaa aappe wothi akkiide tammu miinay de7iyaawoo immite’ yaageedda. ²⁵ Unttuntukka, ‘Godaw, aw tammu miinay de7ee’ yaageeddino.

²⁶ “Ikka, ‘Taani hinttenttoo odiyaawe, de7iyaawoo ub-baw gujettanawaa; baynnawaappe qassi he de7iyaawekka akettanawaa. ²⁷ Yewuwaan qassi taani untuntu bollan kawutennaadan koyyeedda ta morkkatuwaa taakko ahiide ta sinthaan shukkite’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Daro Bonchchuan Yeerusalaame Geleedda
(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Yoh 12:12-19*)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe kaalla hini Yeerusalaame kesanaw barena kaalliyaawanttuppe sinthatiide beedda. ²⁹ Debre Zayte geetettiyaa deriyaa matan de7iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetettiyaa heeraa katamatuwaakko shiiqeedda wode barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa, ³⁰ “Hinttenttuppe sinthan de7iyaa qeeri katamatuwaa biite; yaa hinttenttu geliyaa wode, ooninne biro uttibeenna hare maray qashetti utteeddawaa demmanita; A billiide haa akki yiite. ³¹ Ooninne hinttentta, ‘Hawaa ayaw billiitee?’ giide oochchooppe, ‘I bare godaw † koshshiyaa diraassa’ yaagite” yaageedda.

³² Kiitetteeddawanttukka biide, Yesuusi untuntu odowaadan hanina demmeeddino. ³³ Untuntu hare maraa billiyaa wode be7iide hariyaa Goday, “Hare maraa ayaw billiitee?” yaageedda. ³⁴ Untuntukka, “Godaw hawe koshshee” yaagiide, ³⁵ hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu mayuwaa A bollan wothiide Yesuusa hariyaa togisseeddino. ³⁶ Asaykka Yesuusi biya ogiyaa bolla barenttu mayuwaa hiixxeeddino. ‡

³⁷ I Debre Zayte geetettiyaa deriyaa dugethaa afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro cora gideedda A kaalliyaawanttu be7eedda Xoossay ootheedda malaataw ubbaw nashettiide,

19:26 Mat 13:12; Mar 4:25; Luq 8:18 † **19:31** godaw: Haawaan godaw geetettowe, hare maraa godaappeshshin, Xoossaa gidenna. ‡ **19:36** mayuwaa hiixxeeddino: Hawaa guussay, Ayihuda asaa wogaan, eretteeddanne bonchchettiyaa asaw udettiyaa imathaa mokaa wogaa.

barenttu kooshshaa dhoggu oothiide, ³⁸ “Godaa sunthaan yiyaa kaatii

anjjetteddawaa;

saluwan sarotay gido.

Qassi killi dhogga saluwan

de7iyaa Xoossay bonchchetto”

yaageeddino.

³⁹ Asaa garssan de7iyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusa, “Tamarssiyaawoo, neena kaalliyaawantta co77u oothaarikki” yaageeddino. ⁴⁰ Ikka zaariide, “Taani hinttentoo oday, untuntu co77u gooppe, shuchchaykka waassanawaa” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi Yeerusalaame mateedda wode, katamatto be7iide, yeekkiide, ⁴² “Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche eraaddintto lo77a; shin ha77i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. ⁴³ Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de7ee; he wode neena ixxiyaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un77ethiyaa wodii yaanawaa. ⁴⁴ Neenanne ne dirssaa garssan de7iyaa ne asaa menthereethana. Xoossay neena be7anaw yeedda wodiyaa neeni erabeenna diraw, neena ixxiyaawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe denthiide laalanawaa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Yedersseedda (Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Yoh 2:13-22)

⁴⁵ Hawaappe kaalla Yesuusi geeshsha golliyaa geliide, zali77iyaawantta hewaappe kesseedda. ⁴⁶ Yesuusi zaariide, “ ‘Ta gollu Xoossaa woossiyaa golliya gidanawaa’ geetettiide Xoossaa qaalaan xaafetteedda. Shin hinttentu A paannuwaa gonggoluwaa otheedditaa” yaageedda. ⁴⁷ Yesuusi ubba wode geeshsha golliyan tamarissi de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu A wodhanaw koyyiino. ⁴⁸ Shin asay ubbay A haasayaappe ittuunne attennaan sisi utto diraw, A wodhiyaa ogiyaa untuntu dhayeeddino.

20

Yesuusa Maataa Bolla Denddeedda Ooshaa (Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

¹ Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyan tamarissiiddenne mishiraachchuwaa qaalaa odiidde de7iyaa wode, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu gadiyaa cimatuwanna ittippe Yesuusakko yeeddino. ² Untuntukka, “Ha yewuwaa

neeni udiyaawe ay maataanentto oda; ha maataakka new immeeddawe I oonee?” yaagiide oochcheeddino. ³ Ikka, “Ta hinttena itti ooshaa oochchiyawe de7iyaawaa ane zaarite. ⁴ Yohaannisa xinqqatay Xoossaappee woy asaappee?” yaagi oochcheedda.

⁵ Unttuntu bare gidдон maqqettiide, “Xoossaappe gooppe, hewaa gidoppe ‘Ayaw ammanibeykkitee’ nuuna yaaganawaa; ⁶ ‘Asaappe’ gooppe, asay ubbay Yohaannisi nabiyaa gidiyawaa ammaniyaa diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta” yaageeddino. ⁷ Hawaassi, “Haqappe yeeddentto erokko” giide aw zaareeddino. ⁸ Yesuusikka, “Hawaa gidoppe taakka, taani O maataan ha yewuwaa oothaytantto hinttenttoo odikke” yaageedda.

⁹ Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: “Itti bitani daro woyiniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchatuwassi kothaw immiide, I hini hara gadiyaa biide cora wodiya gami77eedda. ¹⁰ Woyini ayfiyaa ayfo wode, woyiniyaa goshshaa Goday barena gakkiyawaa ahanaadan itti qoomaa kothaawatuwakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka dhoobbiide, mela kushiyaa yeddeeddino. ¹¹ Hewaappe hara qoomaa kiitteedda. Unttuntu hewaakka qassi dhoobbiide, toochchiide, mela kushiyaa yeddeeddino. ¹² Ha77ikka haraa heezzenhiyaa qoomaa kiitteedda. Unttuntukka qassi A masunthiide, hini kare oleeddino.

¹³ “He woyiniyaa turaa Godaykka, ‘Simmi ayaa udoo? Ane ha77i ta dosiyaa na7aa kiittana; ooni eri A bonchchoop-penne’ gedda. ¹⁴ Goshshanchchatuu qassi na7aa be7eedda wode, ‘Hawe A laattiyawaa gido diraw, hayite wodhoytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa’ giide zoretteeddino. ¹⁵ Woyiniyaa turaa sa7aappe, hini karew kessiide A wodheeddino.

“Woyiniyaa turaa Godaykka unttunta ayaa oothanddeeshsha? ¹⁶ Yooppe he goshshanchchatuwaa, wodhanawaa; woyiniyaa turaa sa7aakka haranttoo immanawaa” yaageeddino.

Asatuukka hawaa siso wode, “Hawaa malabaa ahoppo” yaageeddino. ¹⁷ Yesuusikka hini unttunttukko xeelliide, “ ‘Simmi shuchchaa golliyaa keexxiyaawanttu kadheedda shuchchay,

I waanna golliyaa minissiyaa huuphe shuchchaa gideedda’
geetettiide xaafetteeddawaa bilethay ayee? ¹⁸ Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me7erettee; shuchchaykka A bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa” yaageedda.

Giiraa, Giiranee Agganee Giyaa Ooshaa
(*Mat 22:15-22; Mar 12:13-17*)

¹⁹ Muse higgiiyaa xaafiyaawanttunne qeesatuwaa kaappatuu Yesuusi haasayeedda leemisuu, untunttu bollan geetettowaa ero diraw, he saatiyankka A oyqqanaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. ²⁰ Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawaassinne A maataassi aathiide immanaw A doonaappe kesiyaa qaalaan oyqqanaw injjetiyaa wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshshaa malatiidde oythanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. ²¹ He kiitettowanttukka Yesuusa, “Tamaariissiyaawoo, neeni tuma yewuwaa haasayiyaawaanne tamaariissiyaawaa, hewaadankka qay Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaariissiyaawaanne oossinne dummayennawaa nuuni ereetto. ²² Qassikka untunttu, Roomaa kaatiyaa Qeesaarew giiraa cigganaw koshshii woy koshshennee?” yaagi oochcheeddino.

²³ I qassi untunttu deshathaa eriide, ²⁴ “Ane taana itti dinaariyaa * bessite; hewaa bollan de7iyaa misiliinne xaaftowe oona bessii?” geedda. ²⁵ Untunttukka, “Qeesaarewaa” giide zaareeddino. Inneekka, “Hewaa gidoope: Qeesaarewaa, Qeesaarew immite; Xoossawaa, Xoossaw immite” yaageedda. ²⁶ Untunttukka, I haasayeedda qaalaan asaa sinthan oyqqanaw danddayi beykkino. A zaaruwan maalalettiide co77u geeddino.

Hayquwaappe Dendduwaabaa Ooshaa
(*Mat 22:23-33; Mar 12:18-27*)

²⁷ Saduqaawanatuppe ittu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheeddino. ²⁸ Untunttukka Yesuusa, “Tamaariissiyaawoo, itti bitani machchatto akkiide na7aa yelennaan hayyiyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishay laataa akki na7aa yeliide bare ishaw zerethaa wothana mala Muse nuussi xaafeedda. ²⁹ Itti wodiyaan laappu ishatuu de7iyaawanttuppe, bayray machchatto akkiide yelennaan hayqqii aggeedda. ³⁰ Laa7ethiyaawekka izo laattedda. ³¹ Heezzeethiyaawekka qassi izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide na7aa yelennaan hayqqeeddino. ³² Wursethaan mishirattakka hayqqaa aggaaddu. ³³ Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayquwaappe denddedda wode, iza oossi machche gidanee?” yaagi oochcheeddino.

³⁴ Yesuusikka, “Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino. ³⁵ Shin hayquwaappe denddiide, sinthappe yiyaa wodiyaan de7anaw bessiyaawanttu akkikkinonne akettikkino. ³⁶ Untunttu Xoossaa kiitanchchaa malatiide de7iyaa

* **20:24** dinaariyaa: Hewode Roomaa biittaa asay go77ettiyaa miishshaa.
20:27 Kit 23:8 **20:28** Zar 25:5

diraw, hewaappe simmiide hayqqikkino. Hayquwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw untunttu Xoossaa naanaa.
³⁷ Muse, Xoossay aw qonceedda woraabaa xaafeedda taariiyaa garssan, Godaa Xoossaa, “Abraahaamo Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa” yaagiide xeesussay, hayqqawanttu denddiyaawaa bessee. ³⁸ Ubbaykka aw hayqqi beennawantta gidiyaa diraw, I hayqqibeennawanttu Xoossaappe attin, hayqqowanttuwaa gidenna” yaageedda.

³⁹ Itti itti Muse higgiiyaa xaafeddawanttukka, “Tamaarissiyaawoo, lo77uwaa haasayaadda” yaageeddino.
⁴⁰ Hawaappe simmiide, ittuukka A oochchanaw xalowe baawa.

Yesuusi Oonee Giya Ooshaa

(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹ Hawaappe kaalla Yesuusi untunta, “Asay Kiristtoosa wooti ‘Daawite na7aa’ yaagiinoo? ⁴²⁻⁴³ Gasotethaynneekka, Daawite bare huuphew Mazimure Maxaafaa garssan, ‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa

ne gediyaappe garssanna de7anaadan oothana gakkanaw, ta ushechchaan utta” geedda’ yaageedda.

⁴⁴ “Simmi Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’, giide xeesiyaawaa gidoope, wooti aw na7aa gidana danddayii?” yaageedda.

Muse Higgiiyaa Tamaarissiyaawanttuppe Naagettana Mala, Yesuusi Seereedda Seeraa

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

⁴⁵ Asay ubbay sisishshin barena kaalliyaawanttoo,
⁴⁶ “Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttuppe naagettite; untunttukka, adussa qamishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de7iyaasaan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyan uttanaw, shoobetteeddasan bonchchosaa koyyiyaawantta. ⁴⁷ Hewanttukka am77atuwaa golliiyaa kalloyiyaawantta; barentta bessanaw woosaa adussiyaawantta; untunta iita pirdday naage” yaageedda.

21

Am77atti Imotaa

(Mar 12:41-44)

¹ Yesuusi dhoqqu giide xeelliyaa wode, dure asay geeshsha golliyan imotaa shiishshiyaa miishshaa giddon barenttoo de7iyaawaappe untunttu yeggiyaa wode be7eedda. ² Qassikka itti hiyyeesaa am77e mishiratta laa77u sembberiyaa hewaan yeggiyaa wode be7iide, ³ “Ta

hinttew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am77e mishiratta, ooppenne daruwaa immaaddu. ⁴ Ha asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesatethaa wolqqaan barew de7iyaawaa ubbaa immaaddu” yaageedda.

Geeshsha Golli Kolettanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda
(*Mat 24:1-2; Mar 13:1-2*)

⁵ A kaalliyaawantuppe ittu ittuu, “Geeshsha golli lo77o shuchchaaninnee baalaa shiiquwaa imotaan lo77eeddawaa” yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, ⁶ “Hawe hinttenttu be7iyaawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bollan keelettiide attenna wodii yaanawaa” yaageedda. ⁷ Unttuntukka, “Tamaarissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? Qassikka hawe hananaw mallay ayee?” yaagiidi oochcheeddino.

Yesuusi Metuwaa Wodiinne Nashechchaa Wodii Yaanawaa Odeedda
(*Mat 24:3-13; Mar 13:3-13*)

⁸ Ikka, “Ooninne balethennaadan naagettite; cora asay, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiidde qassikka, ‘Wodii mateedda’ yaagiidde ta sunthaan yaanawantta; hinttenttu qassi unttunta kaaloppite. ⁹ Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wursethay bira” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe kaalliide asaw, “Asay asaa bolla, kawutethaykka kawutethaa bolla, denddanawaa; ¹¹ wolqqaama biittaa qaathay hananawaa; koshayenne harggi, dumma dummasaan medhettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolqqaama malaatay saluwaappe hananawaa.

¹² “Hawe ubbay hananaappe kasiyan qassi asay hinttentta oyqqanawantta, metoohanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aathi immanawantta; qasho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sinthaninne mooddiyaawanttu sinthan shiishshanawantta; hawe ubbay ta sunthaa gaasuwan hinttentta gakkanawaa.

¹³ Hawekka markkattanaw hinttew lo77o qaada gidanawaa.

¹⁴ Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un77ettenna mala hawaa wozanaa aathite.

¹⁵ Eqettiyaawanttu ubbay, eqettanawunne lakanaw danddayenna qaalaanne aadho cinctatethaa taani hinttenttoo immana. ¹⁶ Hinttentta yeleddawanttunne hinttenttu ishatuu, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu laggethatuukka attennaan hinttentta aathi immanawantta;

hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wodhanawantta. ¹⁷ Ta sunthaa diraw asaa ubbaa matan ixetteeddawantta gidanita. ¹⁸ Yewuwaan qassi hinttenttu huuphiyaa binnanaappekka ittinnan bayukku. ¹⁹ Minni eqqiide hinttenttu shempuwaa ashshiita.

Yesuusi Yeerusalaame Bayethaabaa Odeedda

(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰ “Yeerusalaame olaa asaan doodetteedda wode, izi bayethay mateeddawaa erite. ²¹ He wode Yihudaan de7iyaawanttu deriyaakko baqatino; katamaan de7iyaawanttu qay hewaappe kesino; baalaagariyan de7iyaawanttukka yaa katamaakko geloppino; ²² Xoossaa qaalaan xaafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiyaa wodiya. ²³ Biittaa bollan wolqqaama metuu hananawaa; ha77i de7iyaa asaa bollan hanqquu yaanawaa; hewaa diraw hewodiyen shahaarowanttoon dhanthiyawanttoo aayyee! ²⁴ Asay ubbay mashshaan hayqqanawantta; Xoossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omodduwaan baanawantta; Yeerusalaamekka Ayihudaa gidennawanttu wodii polettana gakkanaw, untuntun yedhetteddawunno gidanawunnu.

Kiristtoosa Laa7etho Yuussaa

(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵ “Awwa, agenaaninne xoolinttiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe dendo gaasuwan biittaa bollan de7iyaa asay ubbay un77ettanawantta; hirgganawantta. ²⁶ Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxiyaa * diraw asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. ²⁷ He wode Asaa Na7ay wolqqaaninne wolqqaama bonchchuwani shaariyaan yiyaa wode be7anawantta. ²⁸ Hinttenttukka, ha yewuu polettussaa doommiiyaa wode, wozuu mato diraw sitti giide eqqite; pude dhoqqu giide xeellite” geedda.

Balasiyaa Geetettiyaa Mithaa Leemisuwaa

(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹ Kaalliiddeekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, “Wod-denthaappenne hara mithaa ubbaappe xeellite; ³⁰ Haythay aacina be7iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttenttu eriita. ³¹ Hewaadankka qassi yewatuu polettiyaawaa be7iyaa wode, Xoossaa Kawutethatta mateeddawunno erite.

21:22 Hos 9:7 **21:25** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:31; Sax 6:12,13 * **21:26** Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxee: Hawaa guussay, beni wode asay, saluwan de7iyaa xoolinttii ubbay ayyaanaa wolqqaanna de7ee giide qoppee. **21:27** Dan 7:13; Sax 1:7

32 “Taani hinttew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aadhdhenna. 33 Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay aadhdhenna. 34 Simmi zaway baynna de7uwan, ushshaa daruwanne de7uwaaban un77ettishshin hinttenttu wozanay leppennaadaninne he gallassay phiriyaadan qoppennaan hinttena gakkennaadan naagettite; 35 Hawe biittaa ubbaan de7iyaawanttu ubbatuwaa bollan gakkanawaa. 36 Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttenttu attanaadaaninne asaa na7aa sinthankka eqqanaw danddayana mala, ubba wode minni woossite” yaageedda.

37 Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyan tamaarissiide, gamma gamma Debre Zayte yaagettiyya deriyaakko kesiide aqee. 38 Asay ubbay A sisanaw guuran yaa geeshsha golliyya aakko yiino.

22

Kiristtoosa Wodhanaw Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Yoh 11:45-53)

1 Paasigaa geetettiyya magaage Ukithaa Miyaa Baalay mateedda. 2 Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyya xaafiyaawanttu Yesuusa wooti wodhanentto, wodhiyya ogiyya geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. 3 Xalahiikka tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Asqqorootu Yihudaan geleedda. 4 Ikka biide, Yesuusa wooti aathi immanentto qeesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliyya naagiyaawanttu kaappatuwaanna ittippe haasayeedda. 5 Unttuntukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino. 6 Ikka eeno gedda; asay baynna saan Yesuusa aathi immanaw injjetiiyya wodiyya koyyee.

Yesuusi Ayihudatuwaa Paasigaa Maanaw Giigetteedda

(Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Yoh 13:21-30)

7 Magaage Ukithaa Miyaa Baalaa bonchchiya wodii gakeedda; he wodiikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiiyya wodiyya. 8 Yesuusi Phexiroosanne Yohaannisa, “Paasigaa qumaa nuuni maanaadan biide giigissite” giide kiitteedda.

9 Unttuntukka zaariide, “Haqan giigissanaadan koyyay?” yaagi oochcheeddino. 10 Ikka, “Hinttenttu, katamaa geliyya wode otuwaanna haathaa tookkeedda bitani * hinttenttunna

22:1 Kes 12:1-27 * 22:10 haathaa tookkeedda bitani: He wode he gaden asaa gollen kiitettiyya attuma qoomay haathaa tookkooppe, he golli dure gidiiyaawaa bessee.

gakettanawaa; I geliyaa golliyaa A kaalliide gelite; ¹¹ He goliyaawaakka, ‘Tamaarissiyaawe neena, “Taani, taana kaalliyaawanttunna ittippe Paasigaa qumaa miyaa imathaa kifili haqa bagganna de7ii?” yaagee’ giite. ¹² He bitaniikka pooqiyaa bollan de7iyaa hiixetti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa7aa giigissite” yaageedda.

¹³ Unttuntu biide, Yesuusi goowaadankka bitaniyaa demmiide Paasigaa qumaa giigiseeddino. ¹⁴ Paasigaa qumay meetettiyaa saati gakkoo wode, tammanne laa77u kiitetowanttunna ittippe qumaa maanaw utteedda. ¹⁵ Ikka, “Taana metuu gakkanaappe kasiyan hinttenttunna ha Paasigaa qumaa maanaw daro amottaade de7ay. ¹⁶ Ayissi gooppe, ta hinttew odiyaaawe, hawe Xoossaa kaawutethan polettana gakkanaw, taani laa7ethuwaa hawaappe miikke” yaageedda.

¹⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, “Hawaa heyte, hinttenttu gidduwan gishetti ushite. ¹⁸ Ayissi gooppe, ta hinttenttoo yaagay, Xoossaa Kawutethay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyiniyaa eessaa ushikke” yaageedda.

¹⁹ Qassi magaage ukithaa akkiide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthi untunttoo immiidde, “Hawe hinttenttoo imettiyawe ta ashuwaa; hawaan taana qoppaana mala hawaa miite” yaageedda. ²⁰ Kawuwaa moowaappe guyyiyan, kasewaadan xuu7aa denthii untunttoo immiidde, hawaadan yaageedda: “Ha xuu7ay, ta hinttenttu diraw gussiyaa ta suuthaa qopethiyaa ooratha caaquwaa. ²¹ Shin be7ite, taana aathi immanaw de7iyaa bitani gayitaan taananna ittippe mee. ²² Ayaw gooppe, taani Asaa Na7ay Xoossay goowaadan bay; shin taana aathiide immiyaa uraw aw aayyee” yaageedda. ²³ Unttuntu gidloppe hewaa oothanaw de7iyaawe oona gidanentto, barenttu gidдон ooshaa doommeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee? Yaagiyaa Ooshaa

²⁴ Qassi barenttu gidloppe ooni aadhentto yaagettiyaa palumay unttuntu gidдон keseedda. ²⁵ Yesuusi untuntta yaageedda: “Ha alamiyaa mooddiyaawanttu barenttu asaa bolla godattiino; untuntta mooddiyaawanttu keekatuwaa geetettiino. ²⁶ Shin hinttenttu hawaadan hanoppite; yewuwaan qassi hinttenttuppe dhoqqa gideeddawe hintte ubbaappe guxxiyawaa; hinttentta moddiyaawekka, hinttenttoo qoomaadan hano.

27 “Qumaa maanaw utteeddawaappenne qumaa asaw aathiyaawaappenne ooni bonchchettii? Qumaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani qassi hinttenttu gidдон qumaa aathiyaa qoomaa mala. 28 Qassi taani paacettiyaa wodiyaan hinttenttu taananna ittippe minni eqqeeddawantta. 29-30 A kawutethaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana sunthowaadan, Taani qassi Ta kawutethaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa77u Israa7eeliyaa yaratuwaa bolla pirdiidde, kawutethaa oydiyaan uttana mala hinttentta sunthaaddi” yaageedda.

Phexiroosi Kaadanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda
(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Yoh 13:36-38)

31 Goday, “Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaawaa sisa; xalahii hinttentta asay zargгаа hal77iyaawaadan, hal77anaw Xoossaa woosseedda. 32 Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatuwaa minissa” yaageedda. 33 Simooni zaariide, “Godaw, taani neenanna qashettanawunne neenanna ittippe hayqqanaw giiga uttaaddi” yaageedda.

34 Yesuusi qassi, “Phexiroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyan, kuttuu waassanaassi heezzu gede taana neeni, ‘A taani erikke’ gaade kaadanaassa” yaageedda. 35 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, “Korojuu, qarcciitiinne caammay banttaan taani hinttentta kiitto wode, hinttenttoo ittibay pac-cowe de7ii?” yaageedda.

Untuntukka, “Itti bayenne nuussi pacci beenna” yaageed-dino.

36 Ikka zaariide, “Ha77i qassi korojuu de7iyaawe akki bo; qarcciiti de7iyaawekka hewaadan udo; baynnawe qay bare mayuwaa zali77iide mashshaa shammo. 37 Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, ‘Hawe makkalanchchatunna ittippe paydet-teedda’ yaagetti Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawe, taanan polettennaan attenna. E, taw geetetteeddawe ha77i polet-tanawaa” yaageedda.

38 A kaalliyaawanttu, “Godaw, hawaan laa77u mashshay de7ee” yaagina ikka, “Hewe gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Debre Zayte Deriyaan Woosseedda
(Mat 26:36-40; Mar 14:32-42)

39 Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadankka Debre Zayte beedda. Qassi A kaalliyaawanttukka A geeduwaa beeddino. 40 He sa7aa gakkiiide, “Paaciyaan hinttenttu gelennaan attana mala,

woossite” yaageedda. ⁴¹ Shuchchaa olina gakkiiyaasaa keena untuntuppe haakki beedda. Gulbbatiide, ⁴² “Ta Aabboo, neeni koyyiyaawaa gidoppe, ha metuwaa xuu7aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin” yaagiide woosseedda. ⁴³ Saluwaappe yiide minissiyaa kiitanchchay aw beetteedda. ⁴⁴ Bare wozanaa gidдон seelettide, darii woosseedda. I cawottiyaa cawuukka sa7aa bollan xokiyaa suuthaa malateedda.

⁴⁵ Woosaappe dendiide, barena kaalliyaa wanttukko guyye biide, untuntu daroppe qaretteedda diraw, daaburiide gemi77ishowantta xeelliide, ⁴⁶ “Ayaw gemi77ishiitee? Paaciyaan gelennaadan dendi woossite” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Yoh 18:3-11)

⁴⁷ Yesuusi hewaa haasay de7ishshin, cora asay yeeddino. Tammanne laa77u A kaalliyaa wanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaaletiide yeranaw Yesu-usakko shiiqeedda. ⁴⁸ Yesuusi qay, “Yihudaw, neeni taana Asaa Na7aa yeraade aatha immay?” yaageedda.

⁴⁹ A yuushshuwaan de7iyaa A kaalliyaa wanttu hanettiyaa yewuwaa be7o wode A, “Godaw, ha asaa nuuni mashshaan qanxxanee?” yaageeddino. ⁵⁰ Untuntuppe ittu, Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A ushechcha haythaa qanxxi oleedda.

⁵¹ Yesuusi qay zaariide, “Aggite, bashite” yaageedda. Bitaniyaa haythaakka bochchiide patheedda. ⁵² Yesuusikka barekko yeedda qeesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyaa naagiyaawanttoo, sunthatuwaassinne gadiyaa cimattoo, “Paanuwaa oyqqiyaawaadan mashshaanne xam77aa oyqqiide yiitee?” ⁵³ Geeshsha golliyan taani gallasaan, gallasaan hinttentunna de7iyaa wode, taana oyqqibeykkita; shin ha77i hawe hinttentu wodenne dhumaa wolqqaa wode” yaageedda.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:57-58,69-72; Mar 14:53-54,66-72; Yoh 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Yesuusa oyqqi qachchiide, Qeesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide geliseeddino. Phexiroosikka untuntuppe guyye haakuwan untuntu geeduwaa kaallee. ⁵⁵ Dirssaa gidдон tamaa eethiide, ittippe utti de7ishshin, Phexiroosi untuntu gidдон yiide utti aggeedda. ⁵⁶ Tamay poo7iyaa bagganna Phexiroosi uttiide de7ishshin, itti ashikkaratta loytha xeellaade, “Hawekka aananna ittippe de7ee” yaagaaddu.

⁵⁷ Phexiroosi qay, “Hanne mishirattee, taani A erikke” yaagi kaddeedda. ⁵⁸ Guutha wodiyaappe guyyiyan, hara bitani Phexiroosa be7iide, “Neeni untuntunna gatho de7aa” yaagina;

Phexiroosi qassi, “Hawo bitanew, taani aananna gatho de7ikke” yaageedda.

⁵⁹ Itti saate gidiyaawaa gammi77iide hara bitani gonccissiide, “I Galiilaa gade asa gidiyaa diraw, ha bitani aananna ittippe de7iyaawe tuma” yaageedda.

⁶⁰ Phexiroosi qassi, “Ha bitanew, neeni giyawee ayentto taani erikke” yaageedda. He wodiyan I birookka haasay de7ishshin, ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁶¹ Goday guyye simmiide, Phexiroosa xeelleedda. Phexiroosi Goday barena, “Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa” geedda Godaa qaalay aw qofetti aggeedda. ⁶² Phexiroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda.

⁶³ Yesuusa oyqqeedda asay qilliicciinonne shociino. ⁶⁴ A ayfiya goozzi baqqiide, “Neena baqqeeddawe oonee? Nabiya gidooppe neena dechchawaa ane oda” yaagiide A oochcheed-dino. ⁶⁵ Qassi A hara cora boriya boreeddino.

Yesuusa Pirddaw Afeeddino

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Yoh 18:19-24)

⁶⁶ Sa7ay wonttina gadiyaa cima asatuu, qeesatuwaa kaapatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa bar-enttu shiiqeeddasaa afiide, ⁶⁷ “Kiristoosi neenee? Ane nu oda” yaageeddino.

Shin I, “Taani hinttenttoo odooppe taana ammanikkita; ⁶⁸ Qassi hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy qashuwaappe taana billikkita. ⁶⁹ Shin ha saatiyaappe doommin taani Asaa Na7ay, ha77ippe doommaade, wolqqaama Xoossaa ushechcha bagganna uttana” yaageedda.

⁷⁰ Unttuntu ubbay Yesuusa, “Yaatina neeni Xoossaa Na7ee?” yaageeddino.

Ikka zaariide, “Taani Xoossaa Na7aa gidowaa hinttenttu haasayeeddita” yaageedda. ⁷¹ Unttunttukka, “Nuuni nu huuphew A doonaappe siseeddo; hawaappe sinthaw ay markkaa koshshii?” yaageeddino.

23

Philaaxoosi Yesuusa oochcheedda

(Mat 27:1,2,11-14; Mar 15:1-5; Yoh 18:28-38)

¹ Hewaan shiiqeedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesu-
usa Philaaxoosakko afeeddino. ² Unttunttukka, “Habitani

nu asaa balethiide, asay Roome biittaa kawuwaa Qeesaraw giiraa immenna mala diggiide, qassi, ‘Taani Kaatiyaa’ yaagishshin demmeeddo” yaagiide mootuwaa doommeeddino.

³ Philaaxoosikka Yesuusa, “Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ga de7aasa” yaageedda. ⁴ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaassinne asaasi odiidde, “Taani ha bitaniyaa bollan aynne iita oosuwaa demma beykke” yaageedda.

⁵ Gidoppe attin untuntu, “Ha bitani Galiilaappe doomiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan qaathiidde de7ee” yaagiide minissi odeeddino.

Yesuusi Heroodisa Sintha Shiiqueedda

⁶ Philaaxoosikka hawaa sisiide, “I Galiilaa asee?” yaagiide eranaw oochcheedda. ⁷ Philaaxoosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka qay hewodiyan Yeerusalaamen de7iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda.

⁸ Heroodise daro wodiyaappe doomiide Yesuusa be7anaw amotti de7iyaa diraw, A be7eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I oorathabaa oothishshin be7anaw hidootaan gami77eedda.

⁹ Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. ¹⁰ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaan eqqiide, Yesuusa loythi mootiidde de7iino. ¹¹ Heroodisenne A wottaaddaratuu Yesuusa kadhiide, A bolla qilliicceeddino. Bonchchetteedda mayuwaa A mayizziide, Philaaxoosakko zaariide yeddeeddino. ¹² Heroodisenne Philaaxoosi hawaappe kasenna morkkiyan de7iino; shin he gallassi sigetteeddino.

Yesuusa Hayqqana Mala Mooteeddino

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Yoh 18:39–19:16)

¹³ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawantanne hara cora asaa ittippe xeesiide, ¹⁴ Hawaadan yaageedda, “ ‘Ha bitani asaa makkalatethaw denthethee’, yaagiide taakko aheeddita; taakka hinttenttu sinthaan bidda xeellaade, hinttenttu shiishsheedda mootuwan itti balaanne A bollan demma beykke. ¹⁵ Qassi Heroodisekka A bollan aynne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttenttu be7iyaawaadankka, habitani A

hayqoo gathiyaabaa aynne udibeenna. ¹⁶ Hawaa diraw taani A muraade billana” yaageedda. ¹⁷*

¹⁸ Asay ubbay ittippe gidiide, “Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giya Yesuusa nuussi billa!” yaagiide cabbotteeddino. ¹⁹ Barbbaan katamaan walassaa denthiide, asaa wodheedda diraw, qashetteeddawaa.

²⁰ Philaaxoosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa7ethuwaa gujjiide haasayeedda. ²¹ Shin untunttu, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqa! Kaqqa!” yaagi waaseeddino.

²² Philaaxoosikka heezzenhuwaa untuntta, “Ayaw? Habitani ootheedda iita oosuu aye? Taani A hayqoo gathiyaa naaquwaa aynne aappe demmabeykke; hawaa diraw, A muraade billa yeddana” yaageedda. ²³ Shin untunttu barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, kaqettanaadaan darii waaseeddino. Untunttu waasuukka Philaaxoosa qofaa laammeedda. ²⁴ Hawaa diraw, Philaaxoosikka untunttu ooshay simmanaadan Yesuusa bollan pirddeedda. ²⁵ Asaa makkalaw denthethiidenne shemppuwaa wodhiide, qashetteedda bitaniyaa biletanaadan untunttu woosso diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa oothana mala, aathi immeedda.

Yesuusi Masqqaliyan Kaqetteedda

(Mat 27:31-44; Mar 15:21-32; Yoh 19:17-27)

²⁶ Yesuusa oyqqi afiidde de7ishshin, Simoona geetettiyyaa Qereena bitani heeraappe yiide de7ishshin demmiide, masqqaliyaa toossiide Yesuusanna baana mala udeeddino.

²⁷ Daro cora asayenne yeekkiyaa maccawanttu guyyenna kaalliino. ²⁸ Yesuusi guyye simmiide untunttoo,

“Hintteno, Yeerusalaame maccawanttoo, hinttenttu huuphewunne hinttenttu naanaw yeekkiteppe attin, taw yeekkoppite; ²⁹ ‘Mantha gideeddawanttunne yelibeenna uluu, dhanthibeenna dhanthay, anjjetteddawantta’ geetettiyyaa wodii yaanawaa. ³⁰ He wodiyan, ‘Zoozattoo, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna qosite’ yaaganita.

³¹ Simmi qayye mithaan hawaadan hanoope, mela mithaan waanannawee?” yaageedda.

³² Yesuusanna ittippe kaqettana mala, iita oosuwaa ootheedda hara laa77u asatuwaakka afeeddino.

* **23:17** Ha payduu, “Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchuwaa gallasaan itti uraa qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee” yaagee. Shin, Dawroothuwaa Geeshsha Maxaafaa Ooratha Caquwaa gidduwaan ha payduu xaafetti beenna gaasuu, hara Geeshsha Maxaafatuwaa bilethatuwaan ubbatuwankka xaafetti beenna diraassa. **23:30** Hos 10:8; Sax 6:16

³³ Qeeraanew geetettiyaasaa gakteedda wodiyaan, Yesuusa kaqqeeddino. Iitaa oothowanttakka, ittuwaa ushechchanna, yokkuwaa haddirssanna kaqqeeddino.

³⁴ Yesuusi, “Ta Aabboo, untuntu barenttu oothiyaawaa erenna diraw, untuntu nagaraa atto ga” yaageedda.

Untunttukka A mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino. ³⁵ Asay eqqii xeellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, “Harantta ashsee; Xoossaan dooretteedda Kiristtoosi A gidoope, ane bare huuphiyaa ashshennee?” yaagiide qilliicceeddino.

³⁶ Qassi wottaaddaratuukka shiiqiide qilliicceeddino; cammeedda woyiniyaa eessaa aw ahi immiide, ³⁷ “Hawo, neeni Ayihudaa kaatiyaa gidoope, ne huuphiyaa ashsha!” yaageeddino.

³⁸ Huuphissannakka, “Hawe Ayihudaa kaatiyaa” yaagiyaa xaafuwaa xaafeeddino. ³⁹ Iitaa oothiide kaqetteeddawant-tuppe ittuu, boriiddinne toochchiide, “Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane A gidoope, ne huuphiyanne nuuna ashsha” yaageedda.

⁴⁰ Yokkuu qay A, “Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de7aaddeikka Xoossaw yayyikkii? ⁴¹ Nuuni kiitetteedda balaan muraa akkiidde de7eetto; nuussi bessiyaa muraa bollan de7eetto; shin ha bitani itti iitabaanne oothibeenna” yaagi zaareedda.

⁴² I Yesuusa, “Neeni ne kawutethaa wolqqaan yiyaa wode, taana qoppa” yaageedda. ⁴³ Yesuusikka, “Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de7anaassa” yaageedda.

Yesuusa Hayquwaa

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Yoh 19:28-30)

⁴⁴ He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe uduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan dhuma gideedda. ⁴⁵ Awaykka bare poo7uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaariduukka peedhettiide laa77uwaa keseedda. ⁴⁶ Yesuusikka daro dhoqqu geedda qaalaan waassiide, “Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatha immay!” yaagi simmowaappe guyyiyan I hayqqeedda.

⁴⁷ Xetuwwa kaappuu haneedda yewuwaa be7eedda wode, “Ha bitani tumakka xillo asa” yaagiide Xoossaa galateedda. ⁴⁸ Hawaa be7anaw ittisaa shiiqeedda asay ubbay haneedda yewuwaa be7iide, barenttu tiraa baqqiidde simmeeddino. ⁴⁹ Yesuusa eriyaa asay ubbayenne Galiilaappe doommiide A kaalleedda maccawanttu hawaa xeelliide, haakuwan eqqeeddino.

*Yesuusi Moogetteedda**(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Yoh 19:38-42)*

⁵⁰ Ayihudaa shanggatuwaa gideeddawanttuppe ittuu, Yooseefa geetettiyaa lo77anne xillo bitani de7ee. ⁵¹ Ha bitani shanggatuwaa maqquwaanne untunttu oosuwan ittippetethaa oothibeenna. Xoossaa kawutethaa yuussaa hidootaan naagiidde de7ee. ⁵² Yooseefokka Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁵³ Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wothiide, lo77o mooguwaaya mayuwaan xaaxiide, shuchchaappe woocettiide medhettedda, ooninne kase mogetti beenna ollaa giddon wotheedda. ⁵⁴ Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyaaya gallassaa; sambbataykka gelana hane.

⁵⁵ Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda maccawanttu kaalliidde, duufuwan A anhaa wootiide wotheadinontto be7eeddino. ⁵⁶ Untunttu hawaappe soy simmiide, shittuwanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino.

Higgiyaaya maaraadan sambbata gallassi shempeeddino.

24*Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda**(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Yoh 20:1-10)*

¹ Saaminttaappe koyro gallassa, maccawanttu giigisseedda shittuwaa oyqqiide darii guuriide duufuwakko beeddino. ² Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gonddorettina be7eeddino. ³ Untunttu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykkino. ⁴ Maccawanttu sidhiidde de7ishshin, waciwaciyaaya mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu, qoppennaan untunttu miyyiyaan eqqeeddino.

⁵ Maccawanttukka yashshaappe denddowaan sa7aa xeelliidde de7ishshin, laa77u asatuu, “De7uwan de7iyaawaa, A ayaw hayqqowanttu gidlope koyyiitee? ⁶⁻⁷ I denddeedda; hawaan baawa. Qaykka Galiilaan de7iyaa wodiyaan, ‘Asaa na7ay nagaranchchatuwaa kushiyan aadhdhi imettanawaa; masqqaliyaaya bollan kaqettanawaa, heezzenho gallassi hayquwaappe denddanawaa’ yaagettowaa qoppite” yaageeddino.

⁸ Maccawanttukka he wode qaalaa akeekeeddino. ⁹ Untunttukka duufuwappe simmiide ha ubba yewuwaa tammanne itti kiitettowanttoonni untuntta kaalliyaawanttoo ubbattoo odeeddino. ¹⁰ Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yayiqooba daayo Mayraamonni untunttunna ittippe de7iyaa hara Maccawantta.

11 Unttunttoo maccawanttu odiyaa qaalay qaajjiyaawaa malatina ammanibeykkino.

12 Shin he wode Phexiroosi denddiide duufuwakko woxxeedda. Yaa gakkiide hokki xeelliyaa wode, garssan mooguwaawaa mayo xalalay de7iyaawaa be7eedda. Hano yewuwankka maalalettiide, golle simmeedda.

Emaahuusa Ogiyaan Yesuusi Laa77u Asatuwassii Qonceedda
(Mar 16:12,13)

13 He gallassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe laa77u asatuu Yeerusalaameppe laa77u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiyaa heeraa biidde; 14 ittu ittuwanna haneedda yewuwaa ubbaa haasay de7iino. 15 Unttuntu haasayiiddinne zorettiide de7ishshin, Yesuusi bare huuphew yiide unttuntu miyyiyaa shiiqiide unttuntunna biidde de7ee. 16 Shin unttuntu bare ayfiyan xeelliide A gidiyaawaa shaakki eranaw danddaybeykkino.

17 Yesuusi, "Hinttenttu ogiyaa bollan ittu ittuwanna haasayiyaawe ayee?" yaagi oochcheedda. Unttunttukka dagaman lechchummiide eqqeeddino. 18 Unttunttuppe ittuu Qeliyoophaa geetettiyaawe, "Ha gidduwan Yeerusalaamen hano yewuwaa erennawe ne xalalay hagadew imathee?" yaagi zaareedda.

19 Yesuusi, "I ayee?" yaagina, unttunttukka, "Xoossaa sinthaninne asaa ubbaa sinthan qaalaaninne kiitaan mino nabiyaa gideedda Naazireetiyaa Yesuusabaa haasayeetto. 20 Aakka qeesatuwaa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayquwaa pirddaw aathi immeeddino; masqqaliyaa bollan wodheeddino. 21 Nuuni kasenna, 'Israa7eeliyaa asaa wozanawaa' yaagi hidootowe A; shin ha yewuu hanettiide aadhdhoodeppe heezzu qamma gideedda. 22 Nu giddoppe itti itti maccawanttu nuuna maalalisseeddino. Unttuntu guuraan hini duufuwaa beeddino, 23 shin Yesuusa anhaa unttuntu dhayo wode shiretti simmiide, "I denddeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishshin be7eeddo" yaagi odeeddino. 24 Nu giddoppekka itti itti asay duufuwaa biide unttuntu goowaadan hanina be7eeddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykkino" yaageeddino.

25 Yesuusi unttunttoo, "Hinttenno, akeekenna asatoo, hinttenttu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammannawanttoo; 26 Kiristoosi ha metuwaa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?" yaageedda. 27 Hewaappe simmiide Yesuusi Muse maxaafatuwaappenne Nabatuu xaafeedda maxaafatuwaappe doommiide, Xoossaa

Maxaafatuwaa ubbaan xaafetteedda barebaa untunttoo billiide odeedda.

²⁸ Untunttu bide7iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malateedda. ²⁹ He wode untunttu A, “Gallassay qammiide de7iyaa diraw, omarsay mateedda; nuunanna ittippe aqa!” yaagi minissi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka untunttunna ittippe aqanaw geleedda. ³⁰ Untunttu ittippe gayitaan utteedda wode, daabbuwaa dentiide anjjeedda; menthiide untunttoo immeedda. ³¹ Untunttu ayfiikka A akeekaanna mala dooyettina, Yesuusa gidiaawaa ereeddino. Ikka untunttu sinthaappe geemmeedda. ³² Untunttukka ittu ittuwaa, “Qadhdhaan ittippe nu de7ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne Xoosaa maxaafatuwakka nuussi qonccissiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa gidдон tamaadan seellee gidennee?” geetetteeddino.

³³⁻³⁴ He woddiyanka dendiide Yeerusalaame simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne ittatoonne untunttunna ittippe de7iyaawanttoo, “Goday tumuwaakka denddeedda, Simoonawukka beetteedda” yaagiide hewaan ittippe shiiqi utteeddawantta demmeeddino.

³⁵ He laa77atuu, qadhdhaan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwaa menthiyaa wode wooti A ereeddinontto untunttoo odeeddino.

Yesuusi Barena Kaalliyawanttoo Beetteedda

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

³⁶ Hawaa untunttu haasay de7ishshin, Yesuusi untunttu gidдон eqqiide, “Sarothay hinttew gido” yaageedda.

³⁷ Untunttoo moytilliyaa be7owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino. ³⁸ Ikka untunttu, “Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttenttu wozanay sidhii?”

³⁹ Taani Yesuusa gidiaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be7ite; taanan hinttenttu be7iyaawaadan, moytillew ashuunne meqethay baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oqqi be7ite” yaageedda.

⁴⁰ Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya besseedda. ⁴¹ Untunttukka nashechchaappe denddowaan, ammanennaan maalaletti de7ishshin I, “Hawaan meetetiyaawe hinttenttoo de7ii?” yaagi untunttu oochcheedda. ⁴² Untunttukka, xiixetteedda moliyaappe laafa puruwaa aw immeeddino. ⁴³ Ikka akkiide untunttu sinthaan meedda.

⁴⁴ Ikka, “Taani hinttenttunna ittippe de7aadde, ‘Muse maxaafaan, nabatuwaa maxaafaaninne qaalaan xaafetto mazimuratun ta diraw xaafetteedda ubbay polettanaw bessee’ yaagaade hinttenttoo odeedda yewuu hawaa” yaageedda.

⁴⁵ He wodiyanikka Xoossaa Maxaafatuwan geetettowaa akeekaanna mala, untuntu wozanaa dooyeedda. ⁴⁶ Untunttoo, “ ‘Kiristtoosa metuu gakkanawaa; heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe dendanawaa. ⁴⁷ A asunthan nagaraa paaxethayenne maarotaa demussay Yeerusalaameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa’ yaagettiide xaafetteedda.

⁴⁸ “Hinttentukka hawoo markkatuwaa. ⁴⁹ Ta hinttentoo, Ta aabbu qaalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe gakkanawunne hinttentoo wolqqay saluwaappe imettana gakkanaw, Yeerusalaame katamaan naagishshite” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Simmiide Beedda
(*Mar 16:19,20; Kit 1:9-11*)

⁵⁰ Hawaappe guyyiyan, Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa gakkanaw, untunta afeedda; bare kushiya micciide untunta anjeedda. ⁵¹ Untuntuppe shaakettiide, saluwaa beedda. ⁵² Untuntu aw goyinniide, daro nashechchaan Yeerusalaame simmeeddino. ⁵³ Qassi paccennaan Xoossaa galatiide, Geeshsha Golliyan de7eeddino.

Yohaannisi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Yohaannisi xafeedda mishiraachchuu, Yesuusi ashuwaa mayyiide asaa gidduwan beetteedda De7uwaa Xoossaa Qaalaa gidiyaawaa qonccissee. Ha maxaafay bare huuphew qonccissiyaawaadan ha Mishiraachchuwaa Qaalay xaafetteed-dawe, A nabbabiyaa asay Yesuusi asaa ashshiya dhaliyaa gidide yaanawaa getetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa amanana malanne aani ammano gaasuwan medhinaa de7uu untuntussi de7anaawaa untuntu erana mala xaafetteedda (20:31).

Mishiraachchuwaa Qaalaw koyro shaakuu Medhinaa Xoossaa qaalayne Yesuusinne ittuwa gidiyaawaa odi simmiide, Yesuusi ashshiyaawaa gidide yaana geetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa bessiya dumma dumma malaatatuwaa shiishshee. Hewaappe kaalliide qasi ha malaatatuwappe beetteedda ayfiyaa odiyaa taarikatuu kaalliino. Ha kifili itti itti asay Yesuusan ammaniide, A kaalliyaawantta gideeddawaa odee; haratuu qassi A ayaw ixceeddenttonne aani ayaw ammanokko geeddento odiino. (Shemppuwaa 13-17) Yesuusi oyqetteedda omarssi aw A kaalliyaawanttunna ay keena mino ittipetethay de7inttonne, qassi I kaqettanaw mateedda wonttetha gallassi untuntussi gigettana malanne minnana mala I haasayeedda qaalaa odiino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusi oyqetteeddawaanne pirddaw shiiqeeddawaa, A kaquwaanne A dendduwaa, qassikka dendduwaappe guyyiyan barena kaalliyaawanttussi I qoncceedda hanotaa odiino.

Yohaannisi Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiyaa Medhinaa De7uwaa qoncciyaan bessiya ha aadho keekatethay ha77ippe doommiide Yesuusi oge, tumanne de7o gidiyaawaa ammaniyaawanttussa. Yohaannisi xafeedda mishiraachchuwaa qaalaa haratuwappe dummayiyaawe, ayyaanaa tumatethatuwaa tamarissanaw de7uwaa ubbaan asay meezeteedda qaalatuwaa go77ettiyaa diraassa. Hewantukka, haathaa, soolluwaa, poo7uwaa, henthanchchaa, dorssaa, woyiniyaa mithaa, woyiniyaa ayfiyaanne hewantta malatiyaawantta.

Woshummaade oyqetteedda mishiratti taarikiyaa 7:53-8:11 cora bilethatuunne beni maxaafatuu barenttun gujjikino; haratuu Yohaannisa mishiraachchuwaan 21:24 guyyiyan gelissiino; haranttu qassi Luuqaasa

mishiraachchuwaa 21:38 guyyiyan gelissiino; itti beni xaafetteedda bilethay Yohaannisa mishiraachchuwaa 7:36 guyyiyaan gelisseedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ha Maxaafaa xaafeddawaa qofaa (1:1-18)

Xammaqiyyaa Yohaannisanne Yesuusa koyro kaalleed-dawanta (1:19-51)

Yesuusa oosuwaa domethaa (2:1-12:50)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan wurssethaa gal-lasatuwan haneedda Yesuusa oosuwaa (13:1-19:42)

Godaa Yesuusa dendummaanne qonccethaa (20:1-31)

Wurssethaa qutiyyaa, Galiilaan zaariide barena kaalliyaa wanttussi Yesuusi qoncceddawaa (21:1-25)

De7uwa Qaalaa

¹Qaalay koyro de7ee; qaalaykka Xoossaanna ittippe de7ee; qaalaykka Xoossaa. ²I koyroppekka Xoossaanna de7ee.

³Ubbabay qaalaa bagganna medhetteedda. Medhetteed-dabaani ubbabaani I baynnaan ittibaynne medhettiibeenna.

⁴Aani de7uu de7ee; de7uu asaw poo7uwaa. ⁵Poo7uu dhu-maani poo7ee; dhumay poo7uwaa xoonibeenna.

⁶Xoossaappe kiitetti yeedda A sunthay Yohaannisa geetettiyyaa itti bitani de7ee. ⁷Asay ubbay A bagganna ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanaw yeedda.

⁸Poo7uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huuphew poo7uwaa gidenna. ⁹Ikka tumu poo7uwaa gideeddawe asaw poo7issanaw ha sa7aa yiyaawaa.

¹⁰Qaalay alamiyaan de7ee; Xoossay Qaalaan alamiyaa medhdheedda; shin alami A eribeenna. ¹¹I bare baggatuwakko yeedda; shin untuntu A shiishshi akkibeykkino. ¹²Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare sunthaani ammaneeddawayntoo, Xoossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. ¹³Untuntu Xoossaappe yeletteeddinoppe attin, asay yeliyaa maaraani woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniyaan xalalaan yelettibeykkino.

¹⁴Qaalay asa gidiide, aadho keekatethaaninne tumatethaan kumiide nu gidduwan de7eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na7aa gidiide akkeedda aw de7iyaa bare Aawuwaa bonchchuwaa be7eeddo.

¹⁵Yohaannisi aabaa bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani, ‘Taappe kaalla yiyaawe taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yellettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade hinttentoo odowe hawaa” yaagi markkattedda.

16 Nuuni ubbay A kumentha aadho keekatethaan palaheedda anjuwaa akkeeddo. 17 Xoossay higgiiyaa Muse bagganna immeedda; shin aadho keekatethayenne tumatethay Yesuusi Kiristtoosa bagganna yeedda. 18 Xoossaa be7eedda asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de7iyaa bare huuphew Xoossaa gideeddawe itti Na7aa xalalay aabaa markkatteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Markkatethaa
(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luq 3:1-18)

19 Yeerusalaamen de7iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawantu geesatuwaanne Leewatuwaa Yohaannisakko, “Neeni oonee?” giide A oochchana mala kiittina, Yohaannisi untuntussi markkatteedda markkatethay hawaa.

20 Yohaannisi, “Taani Kiristtoosa gidikke” yaagiide geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussa ixxiibeenna.

21 Untunttu, “Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “A gidikke” yaageedda.

Qassikka untunttu, “Neeni nabee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “Gidikke” yaagi zaareedda.

22 Untunttu, “Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiitteed-dawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?” yaageeddino.

23 Yohaannisi zaariide, “Nabiyaa Isayaase geeddawaadan, woraan bare qaalaa dhoqqu udiide,

‘Godaa ogiyaa sitti oothite!’

giyaa kooshshay tawaa”

yaageedda.

24 Qassi Parisaawatuu kiitteedda asatuu 25 Yohaannisa, “Neeni Kiristtoosa woy, Eelaasa woy nabiyaa gidana dhay-oppe, yaatina ayissi xammaqay?” yaagiide oochcheeddino.

26 Yohaannisi, “Taani haathan xammaqay; shin hinttenttu erennawe ittu hawaani hinttenttu gidduwan de7ee. 27 I taappe kaalla yee. Taani A caammaa qashuwaa bil-lanawukka bessikke” yaagi zaareedda.

28 Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagga Yohaannisi xammaqiyaasaa Biitaaniyaan haneedda.

Xoossaa Orgge Dorssaa

²⁹ Yohaannisi wonttetha gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be7iide, “Xoossaa orgge dorssaa, * Alamiyaa asaa nagaraa dhayissiyaawe, haweshi! ³⁰ Taani, ‘Taappe kaalla ittu yaanawaa; I taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yelettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade odeeddawe hawaa. ³¹ I oonentto taani erikke; shin Israa7eliyaa asaw A qonccissanaw haathan xammaqaadde yaaddi” yaageedda.

³² Yohaannisi markkattiidde, “Geeshsha Ayyaanay saluwaappe haraphphiyaadan wodhdhishiinanne A bollan uttishshin, taani be7aaddi. ³³ Taani A erikke; shin haathaani xammaqana mala taana kiiteedda Xoossay, ‘Geeshsha Ayyaanay wodhiide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be7ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan xammaqee’ yaagiide taw odeedda. ³⁴ Taani hewaa be7aaddi; I Xoossaa Na7aa gidiaawaakka markkattay” yaageedda.

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyawantta Dooreedda

³⁵ Wonttetha gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyawanttuppe laa77atuwanaa ittippe eqqeedda; ³⁶ I Yesuusi aadhdhishshin be7iide, “Xoossaa dorssay haweshi!” yaageedda.

³⁷ Yohaannisa kaalliyaa laa77atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. ³⁸ Yesuusi barena kaalliyawantta guyye simmi be7iide, “Ayaa koyyiitee?” yaagi oochcheedda.

Unttuntu zaariide, “Rebii, neeni haqan de7ay?” yaageeddino. “Rebii” guussay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.

³⁹ Yesuusi untuntta, “Haa yiide be7ite” yaageedda. Unttuntu biide, I de7iyaasaa be7eeddino; he gallassi sa7ay tammu saate heera gidiyaa diraw, unttuntu aananna peesheeddino.

⁴⁰ Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa77u asatuwaappe ittuu, Simoona Phexiroosa ishaa Inddiraasa. ⁴¹ Inddiraase koyro bare ishaa Simoona demmiide, “Nuuni Xoossay kiiteeddawaanna gaketteddo” yaageedda. Hewaa guussay “Kiristoosa” giyaawaa.

⁴² Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda.

Yesuusi Simoona be7iide, “Neeni Yohaannisa na7aa Simoona; ne sunthay Keefaa geetetanawaa” yaageedda.

* **1:29** Xoossaa orgge dorssaa: Paasigaa (kessuwaa), Ayihude asatuwaa payduwaan Niisaan geetettiyaa agenaa gidiide Tophiyaa asaa payduwaan laapuniyaanne hosppuniyaa agenatuwaa. Ayihude asaan Paasigaa geetettowe, Xoossay Israa7eliyaa asatuwaa Gibxeppe wolqqaama malaataan kesseedda wodiya gidiyaa diraassa. Wog 23:5-8 xeellite. Xoossaa Orge Dorssaa, Ooratha Caquwaan Kiristoosan xeseetto gaasuu, I ha alamiyaa asaa hayquwassi barena aathi immiide medhinaa muraappe kessi akko diraassa. 1Qo 5:7; 1Ph 1:18-19 xeellite.

“Keefaa” giyaawaa bilethay “Phexiroosa” woy “Zaallaa” giyawaa.

Yesuusi Piliphosanne Naatinaa7eela Xeegeedda

⁴³ Wonttetha gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw qofaa gachcheedda; I Piliphphosanna gakettiide, “Taana kaalla!” yaageedda. ⁴⁴ Piliphoosi, Inddiraasinne Phexiroose de7eedda Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda asa.

⁴⁵ Piliphoosi Naatinaa7eelanna gakettiide, “Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan † aabay xafetteeddawaadan, Yoosefo na7aa Yesuusi Naazireete katamaan de7iyaawaanna nuuni gaketteddo” yaagi odeedda.

⁴⁶ Naatinaa7eeli zaariide, “Naazireete katamaappe lo77obay kesanaw danddayii?” yaageedda.

Piliphoosi, “Yaade be7a” yaageedda.

⁴⁷ Naatinaa7eeli barekko yiyaawaa Yesuusi be7iide, “Makkalay bayinna tumu Israa7eliyaa asay hawaa!” yaageedda.

⁴⁸ Naatinaa7eeli Yesuusa, “Neeni taana haqan eray?” yaagi oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Piliphoosi neena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa geetettiyaa mithaappe hirkkinna de7ishshin, taani neena be7aaddi” yaageedda.

⁴⁹ Naatinaa7eeli zaariide, “Tamarissiyaawoo, neeni Xoosaa Na7aa! Neeni Israa7eliyaa kaatiyaa!” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Taani neena balasiyaa geetettiyaa mithaappe hirkkinna be7aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aadhdhiyaawaa be7ana!” yaageedda. ⁵¹ Qassikka Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; saluu dooyettina, Xoosaa kiitanchchatuu ta bolla, Asa Na7aa bolla, pude kesishshiinanne duge wodhdhishshiina, hinttentu be7ana” yaageedda.

2

Yesuusi Qaanaa Katamaa Bullachchaasaa Beedda

¹ Heezzenotho gallassi Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyaa katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de7aw. ² Yesuusikka barena kaalliyawanttunna ittippe he bullachchaa xeesetteedda.

³ Woyiniyaa ushshay wuridiggina, Yesuusa daaya A, “Unttuntussi woyiniyaa ushshay wuridiggeedda” yaaga oochchaaddu.

† **1:45** Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa. **1:51** Dom 28:12

⁴ Yesuusi zaariide, “Ta daayee, hawe ta oosuwaa gidiyaa diraw, ne yayyana kosshenna. Ta wodii * biro gakkibeenna” yaageedda.

⁵ Yesuusa daaya kiitettiyaawanttussi, “I hinttenttussi odiyaawaa ayaa giddoppennee oothite” yaaga odaaddu.

⁶ Ayihudatuu kase oothiyaa dooyaadan, meechchaa wogaw ittu ittuu xeeetu xaarimusiyaay oyyqiyaa usuppun shuchchaa baathatuu hewan de7iino. ⁷ Yesuusi kiitettiyaawantta, “Baathatuwani haathaa kunthite” yaageedda; geetettowaadankka untunttu baathatuwani doonaa gakkanaw haathaa kuntheeddino. ⁸ Yesuusi untuntta, “Ha77i duuqqiide, bullachchaa kaappoo immite” yaageedda; untunttu aw afiide immeeddino.

⁹ Bullachchaa kaappuu woyiniyaa ushshaa gideedda haathaa ganxxi xeelliide, haqappe yeeddentto eribeenna; shin haathaa kuntheedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyawaa xeesiide, ¹⁰ “Ooninne ayife gideedda woyiniyaa ushshaa imatha asaa kasetiide ushshee; yaatiide asay darissi usheeddawaappe guyyiyaan, qiraariyaa ushshee. Shin neeni ayife gideedda woyiniyaa ushshaa hanno gakkanaw naagaadda!” yaageedda.

¹¹ Yesuusi bare ootheedda wolqqaama malaatatuwaappe hawaa koyruwaa Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyaay heer-aan ootheedda; hewan bare bonchchuwaa I qonccissina, A kaalliyaawanttu aani ammaneeddino.

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare daayinna, bare ishātuwaannanne barena kaalliyaawanttunna ittippe Qifirinaahooma geetettiyaay katamaa biide amareedda gallassaa takkeeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Gibbiyaappe Zali77iyaawantta Kesseedda

(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luq 19:45-46)

¹³ Ayihudatuu bonchchiya Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yeerusalaame beedda. ¹⁴ Geeshsha Golliyaa gibbiyan mizzaa, dorssaanne dogommatuwaa zali77iyaa asaa demmeedda; qassi haratuu barenttu oydiyan uttiidde, miishshaa laammiyaawantta demmeedda. ¹⁵ I golaa jiraafiyaa dooqqiide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aathi yeggiide, untunttu miishshaa laaleedda. ¹⁶ Dogommuwaa zali77iyaawantta I, “Ha dogommatuwaa

* 2:4 Ta wodii: Hawaa guussay Yesuusa tumu bonchchuu be7ettanaw besseenne I Xoossaa Na7aa gidowe erettanaw bessee giyaawaa.

hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyaa geyaa oothoppite!” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaalliyaawanttu Xoossaa maxaafan, “Taani ne gollew seelettiyaa seelay taana tamaadan guuddee” geetettiide xaafetteeddawaa hassayeeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, “New hawaa oothanaw danddayiyaa maatay de7iyaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi, “Ha Geeshsha Golliyaa kolite; taani heezzu gallassaani zaaraade keexxana” yaageedda.

²⁰ Qassikka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, “Ha Geeshsha Golliyaa keexxanaw oytamanne usuppun laythaa akkeedda; shin neeni heezzu gallassaani keexxanii?” yaageeddino.

²¹ Shin I haasayeedda Geeshsha Golli bare asatethaabaa. ²² Hewaa diraw, Yesuusi hayquwappe denddeeddawappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. Qassi untuntu Xoossaa Maxaafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino.

²³ Paasigaa baalaa bonchchiya wode, Yesuusi Yeerusalaamen de7ishshin, I ootheedda malaataa be7iide, cora asay A ammaneeddino. ²⁴ Shin Yesuusi asaa ubbaa eriya diraw, hewantta ammanibeenna. ²⁵ Asaabaa ooninne aw markkatana mala koyyibeenna; ayissi gooppe, asaa wozanaani ayee de7intto, I bare huuphew eriyaa diraassa.

3

Yesuusanne Niqoodimoosa

¹ Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Niqoodimoosa geetettiyyaa itti bitani de7ee. ² Niqoodimoosi gamma Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, neeni nuuna tamarissana mala Xoossay kiitteedda gidiaawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, Xoossay aananna de7iyaa asaappe attin, ha neeni oothiyaa wolqqaama malaatatuwaa oothanaw danddayiyaa asay baawa” yaageedda.

³ Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay laa7enthuwa yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa be7anaw danddayenna” yaageedda.

⁴ Niqoodimoosi, “Cima asay waaniide laa7enthuwa yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa7enthuwa yelettanaw asay danddayii?” yaageedda.

⁵ Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay haathaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa gelanaw danddayenna.

⁶ Asay ashuwan asaappe yelettee; shin asay ayyaanaani

Geeshsha Ayyaanaappe yelettee; ⁷ ‘Hinttenttu laa7enthuwa yelettanaw bessee’ gaade taani odeedda diraw, maalalettoppa. ⁸ Carkkuu bare koyyeeddasa carkkee. Neeni A kooshunchchaa sisaasa; shin I haqappe yintto woy haqa bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yeletteedda ubbay hewaa mala” yaageedda.

⁹ Niqoodimoosi, “Hawe waaniide hananaw danddayii?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰ Yesuusi zaariide, “Neeni Israa7eelatuwaa tamaaris-siyaawaa gidaadde hawaa erikkii? ¹¹ Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayettonne be7eeddawaa markkateetto; shin nuuni markkattiyaawaa hinttenttu akkikkita. ¹² Taani hinttenttussi sa7aabaa odina, ammanennawantta gidoope, saluwaabaa odina waani ammananitee? ¹³ Saluwaappe wodhdheedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne baawa; saluwan de7iya Asaa Na7ay taana.

¹⁴⁻¹⁵ “Muse woraan xanqqimaaluwaa shooshshaa sulleed-dawaadan, taana ammaneedda ubbay medhinaa de7uwa akkana mala, taani Asa Na7ay masqqaliyaa bolla pude dend-dana bessee.

¹⁶ “Xoossaa Na7aa ammaniyaa ubbay medhinaa de7uwa akkanaappe attin, dhayenna mala, Xoossay ha alamiyaa asaa loythi siiqeedda diraw, bare mexxi itti Na7aa immeedda. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossay bare Na7aa ha alamiyaa asaa pird-danaw kiitibeenna; shin untuntta A bagganna ashshanaw kiitiedda.

¹⁸ “A Na7aa ammaniyaa ooninne pirddeetenna; shin Na7aan ammanenna ooninne, Xoossaa Na7aa ittuwa ammanibeenna diraw, ha77ikka pirddetti utteedda. ¹⁹ Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo7uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa kiitay iita gidiyaa diraw, poo7uwaappe aathiide, dhumaa siiqeedda. ²⁰ Iitabaa oothiyaa ooninne poo7uwaa ixxee; ayissi gooppe, bare kiitay qonccenna mala, poo7uwaakko shiiqenna. ²¹ Shin tumuwaa oothiyaa ooninne Xoossay azazeeddawaadan, I ootheeddawaa poo7uu qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqee” yaageedda.

Yesuusanne Xammaqiyaa Yohaannisa

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusinne A kaalliyawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyan untuntunna amareedda wodiyaattiide, asaa xammaqiidde de7ee.

²³ Qassi Yohaannisi Saaleeme mataan de7iyaa Henoona giyaa saan wogga haathay de7iyaa diraw, asay aakko yiina xammaqee. ²⁴ Hewe haneeddawe Yohaannisi qashetanaappe kasenna.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yohaannisa kaalliyaawantunna amaredda Ayihudatuwaa meechchaa wogaabaa * palumetteeddino. ²⁶ Unttuntu Yohaannisakko biide, “Tamaaris-siyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan neenanna de7iyaawe, neeni aabaa markkattowe, be7a ha77i xammaqee; asay ubbaykka aakko bee” yaageeddino.

²⁷ Yohaannisi zaariide, “Xoossay immana dhayooppe, asay aynne akkanaw danddayenna. ²⁸ ‘Taani Kiristoosa gidikke; shin taani aappe sinthaw kiitettaaddi’ geeddawaassi hintte hinttenttu huuphew markka. ²⁹ Mishira maccawunna de7iya uray iikka mishiraa; he mishiraa miyaatay eqqiide, I giyaawaa sisiyaawe A haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashechchay poletteedda. ³⁰ I darina ta guuxxana bessee” yaageedda.

³¹ Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa7aappe beetteddawe sa7aassa. Ikka sa7aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. ³² I bare be7eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin A markkattethaa akkiyawe baawa. ³³ A markkattethaa akkiya ooninne Xoossay tumanchcha gidiyaawaa hewan markkattee. ³⁴ Xoossay kiitteeddawe Xoossaa qaalaa odee; ayissi gooppe, Xoossay bare Geeshsha Ayyaanaa palahissiide immee. ³⁵ Xoossay bare Na7aa siiqiide ubbabaa A kushiyan wotheedda. ³⁶ Na7aa ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee; shin Na7aa ammanennaawaa bolla Xoossaa hanqquu de7anaawaappe attin, I de7uwaa be7enna.

4

Yesuusanne Sammaariyaa Mishiratto

¹⁻³ Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawantta barekko shiishsheennee xammaqee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyaawanttu xammaqeeddawaappe attin, Yesuusi bare huuphew oonanne xammaqibeenna. ⁴ Galiilaa biidde, Sammaariyaanna aadhdhanawe A ashshennabaa gideedda.

⁵ Hewaa diraw, Yayiqoobi bare na7aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de7iya Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda. ⁶ He sa7an Yayiqooba haathaa ollay

* **3:25** Ayihudatuwaa meechchaa wogabaa: Hawaa guussay Ayidatuu barenttu goynaanna gathanaw oothiyaa dumma dumma barentta meechchaabayenne barenttu saaniyaa meeciyya wogatuu de7iyaawaa bessee. **4:5** Dom 33:19; Iya 24:32

de7ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haathaa ollaa matan utteedda. He wode sa7ay usuppun saatiyaa heera.

⁷ Sammaariyaa mishiratta haathaa duuqqanaw yeeddawunno Yesuusi, “Taana haathaa ushshaarikki!” yaageedda. ⁸ Yesuusa kaalliyaa wanttu qumaa shammanaw katamaa beeddino.

⁹ He Mishiratta zaaraade A, “Neeni Ayihuda asaa gidaadde, Sammaariyaa macca asa gideedda taana, woota de7uwaa immiyaa haathaa ushsha gay?” yaagaaddu; ayissi gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittipeethay baynna di-raassa.

¹⁰ Yesuusi zaariide izo, “Neeni Xoossaa imotaanne qassi neena ‘Taana haathaa ushsha’ giyaawe oonentto eriyaawaa gidintto, A woossanaassa; ikka new de7uwa immiyaa haathaa immana” yaageedda.

¹¹ Mishiratta zaaraade, “Godaw, new duuqqiyaabay baawa; ollaykka ciimuwaa. Yaatina, de7uwa immiyaa haathaa haqappe akkani? ¹² Nuussi ha haathaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yayiqoobappe neeni daray? I, A naanaynne A mehii hawaappe usheeddino” yaagaaddu.

¹³ Yesuusi zaariide, “Ha haathaappe ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamettanawaa. ¹⁴ Shin taani immiyaa haathaa ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamettenna. Taani immiyaa haathay he A giddon medhinaa de7uwaassi pultiyaa pultuwaa gidanawaa” yaageedda.

¹⁵ Mishiratta, “Godaw, taani saamettenna malanne haathaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haathaa imma!” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Baade ne asinaa xeesaade haa simma” yaageedda.

¹⁷ Mishiratta zaaraade, “Taw asinay baawa” yaagaaddu.

Yesuusi, “Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda. ¹⁸ Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha77i neenanna de7iyaa bitani ne asinaa gidenna. Neeni ha77i taw odeeddawe tuma” yaageedda.

¹⁹ Mishiratta qay, “Godaw, neeni nabiyaa gidiyaawaa ta ha77i eraaddi; ²⁰ nu Sammaariyaa asaa aawatuu ha deriyaan * goyinneeddino; shin Ayihudatu hinttenttu asay Xoossaw goyinnanaw bessiyaa sa7ay Yeerusalaamena yaagiita” yaa-gaaddu.

²¹ Yesuusi, “Ha mishirattee, taana ammana; ha deriyaan woy Yeerusalaamen Aawuwaa Xoossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa. ²² Hinttenttu Sammaariyaa asay

4:9 Ezr 4:1-5; Nah 4:1-2 * **4:20** ha deriyaan, giyaawe deriyaa Geerizaana gidiide Seekeema geetettiyya katamaa matan de7iyaawaa.

hintte erennabaw goyinniita; Xoossay nuuna Ayihudatuwaa go77ettiide atosethaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinneetto. ²³ Shin Aawuwaa Xoossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu A, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaaninne Xoossaa Xoossaatethaadan goyinniya wodii matattedda; ubba ha77ikka gakkeedda. Ayissi gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu Xoossaykka ha ogiyaan goyinniyaawantta koyyee. ²⁴ Xoossay Ayyaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayyaanaa wolqqaani Xoossaa Xoossaatethaadan goyinnanaw bessee” yaageedda.

²⁵ Mishiratta, “Masihyaa geetettiyaa Okettowe yaanawaa taani eray. I yiyaa wode nuussi ubbabaa odanawaa” yaa-gaaddu.

²⁶ Yesuusi, “Ha neenanna haasayyaawe taani A” yaageedda.

²⁷ Hawaa untunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untunttu be7iide darissi maalaletteeddino; shin mishiratto, “Ayya koyyay?” woy Yesuusa, “Inanna ayissi haasayay?” giide oochchowe ooninne baawa.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Mishiratta bare haathaa otuwaa agga basha guyye katamaa baade asaw, ²⁹ “Taani ootheddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be7anaw denddite; hewe Kiristtoosa gidaanddeeshsha?” yaagaaddu. ³⁰ Asay katamaappe kesiide, Yesuusakko beedda.

³¹ Hewe hanishshin, A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Guthabaa maarikkii!” yaagiide woosseeddino.

³² Shin I, “Taw hinttenttu erenna qumay taani miiyaawe de7ee” yaageedda.

³³ Hewaa diraw, A kaalliyaawanttu barenttu gidдон, “Aw miyaabaa aheedda asay de7anddeeshsha?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untunttussi, “Ta qumay taana kiitteeddawaa shenyaa udussaanne A oosuwaa polussaa. ³⁵ Hinttenttu, ‘Oyddu agenaappe guyyiyan, kathay cakettanawaa’ giikkiteeyee? Taani hinttenttussi oday; goshshaa loythi xeelite; kathay caka besseedda. ³⁶ Zeriyaawenne cakkiyaawe ittippe nashettana mala, cakkiyaawe dirgguwaa akkeenne kathaa medhinaa de7oo shiishshee. ³⁷ Ha gaasuwaan, ‘Ittu zeree; qassi ittu cakkee’ giyaa haasayay tuma. ³⁸ Hinttenttu daaburibeennawaa cakkana mala, taani hinttentta kiittaaddi; haratuu oothi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita” yaageedda.

³⁹ Mishiratta, “I taani oothedda ubbabaa odeedda” gaade markkatteedda diraw, he katamaan de7iyaa Sammaariyaa

asaappe coray Yesuusa ammaneedda. ⁴⁰ Sammaariyaa asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gami77ana mala, Yesuusa woossina I yaani laa77u gallassaa utteedda.

⁴¹ I odiyaa qaalaa diraw, kasewaappe cora asay ammaneedda; ⁴² qassi untuntu mishiratto, “Nuuni nu huuphew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkatteedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyaawaa gidiyawaakka nuuni ereeddo” yaageeddino.

Yesuusi Itti Kaappuwaa Na7aa Patheedda

⁴³ Laa77u gallassaappe guyyiyan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiya beedda. ⁴⁴ Ayissi gooppe, I bare huuphew, “Nabii bare gadiyan bonchchettenna” yaagi odeedda. ⁴⁵ Yesuusi Galiilaa gakkeedda wode, Galiilaa asay A mokkeedda; Paasigaa bonchchiya gallassi untuntu Yeerusalaamen de7iya diraw, I ootheedda ubbabaa be7eeddino.

⁴⁶ Yesuusi haathaa woyiniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de7iya Qaanaa katamaa beedda. Qifirinaahooman A na7ay sakettiyaa, kaatiyaa gollen oothiyaa itti kaappuu de7ee. ⁴⁷ Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa he kaappuu sisiide, aakko yiide hayqqanaw mateedda bare na7aa biide pathana mala, Yesuusa woosseedda.

⁴⁸ Yesuusi he kaappuwaa, “Xoossay oothiyaa malaataanne hechcho giissiyaabaa be7ennaani de7iidde, hinttenttu ayinne ammanikkita” yaageedda.

⁴⁹ He kaappuu zaariide, “Godaw, ta na7ay hayqqennan de7ishshin, taananna baarikkii” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Ba; ne na7ay paxa de7anawaa!” yaageedda.

He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. ⁵¹ I bare golle biishshin, A qoomatuu aananna ogiyaan gakettiide A, “Ne na7ay paxa de7ee” geeddino.

⁵² I bare qoomatuwaa bare na7aw ay saatiyaan keekeddento oochchina untuntu, “Zino laappu saatiyaan qooxuu A aggeedda” yaageeddino. ⁵³ Na7aa aawuu Yesuusi barew, “Ne na7ay paxa de7anawaa” geeddawe he saatiyaana gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne A soy asay ubbay ammaneeddino.

⁵⁴ Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide ootheedda laa7entho malaataa.

5

Yesuusi Gundda Bitaniyaa Dagatti Utteedda Haathaa Mataan Patheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiya baalaw Yeerusalaame beedda. ² Yeerusalaamen dorssaa

penggiyaa matan Ibraayisxxe qaalaan Beetesayda geetettiyya dagatti utteedda haathay de7ee; he dagatti utteedda haathaa yuuyyi aadhheedda ichcheshu kashay de7ee. ³ Hewaan cora hargganchchatuu, qooqatuu, wobbatuunne sileeddawantu giseeddino. [Haathay qaaxxiyaawaa naagiino. ⁴ Ayissi gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haathaakko geliide, haathaa qaathee; haathay qaaxxeeddawaappe guyyiyan, koyro geleedda uray barena oyqqeedda ay harggiyaappekka paxee.] * ⁵ Hewaan hattamanne hospun laythaa saketteedda itti bitani de7ee. ⁶ He bitani hewan giseeddawaa Yesuusi be7iide, daro wodiyya saketteeddawaakka eriide bitaniyaa, “Paxanaw koyyay?” yaageedda.

⁷ Sakettiyya bitani zaariide, “Godaw, haathay qaaxxiyaa wode, taana haathan yeggiyaa asay dhayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli aggee” yaageedda.

⁸ Yesuusi A, “Dendda eqqa; neeni gisowaa tookkaade ba” yaageedda. ⁹ Bitani elekka paxi aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda.

Hewe haneeddawe Sambbata gallassaana. ¹⁰ Hewaa diraw, Ayihudatuu paxeedda bitaniyaa, “Hachche sa7ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna” yaageeddino.

¹¹ Shin bitani, “Taana patheeddawe, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ yaageedda” giide untuntussi zaareedda.

¹² Untunttu A, “Neena, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ geeddawe I oonee?” giide oochcheeddino.

¹³ Shin hewaan cora asay de7iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda diraw, bitani barena patheeddawe oonentto erenna. ¹⁴ Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Gollayan demmiide, “Be7a, neeni ha77i paxaadda; hawaappekka iitabay neena gakkenna mala, laa7entho nagaraa oothoppa” yaageedda. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, bitani biide, barena patheeddawe Yesuusa gidiyaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda.

¹⁶ Yesuusi hawaa Sambbataan ootheedda diraw, untunttu Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. ¹⁷ Yesuusi zaariide untunttussi, “Ta Aabbu ubba wode oothee; taanikka oothanaw bessee” yaageedda.

¹⁸ Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa xalalaassa gidennaan, barena Xoossaanna qarayiide, “Xoossay ta Aabba” geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu A wodhanaw kasewaappe minissiide koyyiino.

* **5:4** Ha payduu itti beni koyrottiide xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan baawa. **5:10** Nah 13:19; Erm 17:21

Xoossaa Na7aa Maataa

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntussi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; Na7ay barekka aynne oothenna. I bare Aabbu oothishshin be7iyaawaa xalalaa oothee; Aawuu oothiyaawaa Na7aykka oothee. ²⁰ Ayissi gooppe, Aawuu bare Na7aa siiqee; qassi I oothiyaa oosuwaa ubbabaa bare Na7aa bessee. Ubba hinttentu maalalettana gakkanaw, I hawaappe aadhdhiya oosuwaakka bare Na7aa bessaawaa. ²¹ Gaasuunnee, Aawuu hayqqeeddawaantta hayquwaappe denthiiide shemppuwaanna wothiyawaadan, Na7aykka qassi bare koyyowantta shemppuwaanna wothee. ²²⁻²³ Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyawaadan, Na7aakka bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na7aw immeeddawaappe attin, I oonanne pirddena; Na7aa bonchchenna uray, A kiitteedda Aawuwaakka bonchchenna.

²⁴ “Taani hinttentussi tumuwaa oday; ta qaalaa sisiyaa-woonne taana kiitteeddawaan ammaniyaawoo medhinaa de7uu de7ee. Hayquwaappe de7oo I pinneeddawaappe attin, pirddettena. ²⁵ Taani hinttentussi tumuwaa oday; hayqqeedda asay Xoossaa Na7aa kooshshaa sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha77a. He kooshshaa sisiyawanttu shemppuwaanna de7ana. ²⁶ Ayissi gooppe, Aawoo de7uwaa immiyaa wolqqay de7iyaawaadan, de7uwaa immiyaa he wolqqaa bare Na7awukka immeedda. ²⁷ Xoossaa Aawuu bare Na7aw pirddiyaa maataa immeedda; ayissi gooppe, Na7ay Asaa Na7aa.

²⁸ “Hawaan malalettoppote; ayissi gooppe, duufuwan de7iyaawanttu A kooshshaa sisiyaa wodii yee. ²⁹ Sisiide untunttu duufuwaappe gaxaa kesana; lo77obaa ootheeddawaanttu de7uwaan de7anaw denddana; qassi iitabaa otheeddaawanttu pirddettanaw denddanawantta.

Yesuusassi Markkatteedda Asatuwaa

³⁰ “Taani taappe aynne oothanaw danddayikke; Xoossay taw odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniya poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa oothikke.

³¹ “Taani ta huuphew tabaa markkattooppe, ta markkatethay tuma gidenna. ³² Tabaa markkattiyaawe haray de7ee; I tabaa markkattiyaawe tuma gidiyaawaa taani eray.

³³ “Hinttentu Yohaannisakko asaa kiittina, I untunttoo tumuwaa markkatteedda. ³⁴ Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe attin, asaa markkatethay taw

koshshina gidenna. ³⁵ Yohaannisi muqaaddaadan, eexxeed-danne poo7isseedda; hinttentukka amareedda wodiya A poo7uwan nashettanaw koyyeeddita.

³⁶ “Shin taw Yohaannisawaappe aadhdiyaa markkatethay de7ee; ayissi gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani oothiyaawe, I taana kiitteeddawaa gidiyaawaa markkattee.

³⁷ “Qassi taana kiitteedda Ta Aabbu bare huuphew tabaa markkattee. Hinttenttu A kooshshaa aynne sisibeykkita; A malaakka be7ibeykkita. ³⁸ I kiitteeddawaa ammanenna diraw, A gaalay hinttenttu wozanaan baawa.

³⁹ “Xoossaa Maxaafatuwaappe medhinaa de7uwaa dem-miyaawaa hinttew malatina, untuntta biddiita; untunt-tukka tabaa markkattiyaawantta. ⁴⁰ Shin de7uwaa dem-manaw taakko yiyaawaa hinttenttu koyyikkita.

⁴¹ “Taani asaappe bonchchuwaa koyyikke. ⁴² Shin taani hinttenttu wozanaan Xoossaa siiquu baynnawaa eray. ⁴³ Taani ta Aabbu sunthan yaaddi; shin taana akkibeykkita. Shin hara asay bare sunthan yiyaa wode, A akkiita. ⁴⁴ Hinttenttu ittu ittuwaa bonchchiita; shin itti Xoossaappe yiyaa bonchchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite?

⁴⁵ “Taani Ta Aabbu sinthan hinttentta mootiyaawaa hint-tew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wothiyaa Musa. ⁴⁶ Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gid-intto, taanakka ammananita; ayissi gooppe, tabaa xaafeed-dawe A. ⁴⁷ Shin hinttenttu I xaafeeddawaa ammanennaan ixkooppe, taani giyaawaa wooti ammananitee?” yaageedda.

6

Yesuusi 5000 Asaa Mizeedda (*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luq 9:10-17*)

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy Xibiriyadoosa Abbaappe hefintha pinneedda. ² I hargganchchatuwaa bolla ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda diraw, cora asay A kaalleedda. ³ Yesuusi deriyaa kesiide, yaani barena kaalliyawanttunna ittippe utteedda. ⁴ Ayihudatuu bonchchiya Paasigaa gallassay gakkeedda. ⁵ Yesuusi sinthakko xeelliide, cora asay barekko yiyaawaa be7iide Piliphphoosa, “Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa haqappe shammanee?” yaageedda. ⁶ I hewaa Piliphphoosa paaccanaw geedda; ayissi gooppe, I bare huuphew ayaa oothana bessintto oothanabaa eree.

⁷ Piliphphoosi zaariide Yesuusa, “Huuphiyan huuphiyan, haray atto itti itti barssuwa gathanaw, laa77u xeetu di-naariyaan shammeedda ukithaykka gidenna” yaageedda.

⁸ Qassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu, Simooni Phexiroosa ishay Inddiraasi, ⁹ “Bangгаа ukithaa ichcheshuunne laa77u molii de7iyaa itti na7ay hawaan de7ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asay uttanaadan udite” yaageedda. He sa7an daro maatay de7ee. Asay ubbay utteedda; attuma asay ichcheshu sha77aa gidiaawaa.

¹¹ Yesuusi ukithaa akeedda; Xoossaa galatiide, hewan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan

oothina asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda.

¹² Unttuntu ubbay kalleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta “Ittibaykka coo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite” yaageedda. ¹³ Hewaa diraw, untunttu ubbaakka shiishsheeddino; asay kallina atteedda

bangгаа ukithaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa77u zambbeeliyaa kuntheeddino.

¹⁴ Asay Yesuusi ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda wode, “Hawe tumuwaappe ha sa7aa yaana geedda nabiyaa” yaageeddino. ¹⁵ Unttuntu yiide barena wolqqan oyqqi kaatiyaa oothanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka de-riyaa bolla shirettiide keseedda.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda
(Mat 14:22-33; Mar 6:45-52)

¹⁶ Sa7ay omarisseedda wode, Yesuusa kaalliyaawanttu abbaakko beeddino; ¹⁷ Sa7ay qammeedda; shin Yesuusi unt-tunttukko he saati gakkanaw yibeenna; hewaassi untunttu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintha Qifirinaahooma beeddino. ¹⁸ Wolqqaama carkkuu carkkeedda diraw, ab-bay qaaxxeedda; ¹⁹ itti saatiyaa keenaa untunttu abbaa shaagowaappe guyyiyan, Yesuusi abbaa bollanna hametti-idde yiyaawaa be7iide yayyeeddino. ²⁰ Shin I, “Yayyoppite; taanatee!” yaageedda. ²¹ Unttuntu wonggiriyaan A ge-lissanaw koyyeeddino; wonggirii untunttu biyaasaa abbaa

gaxaa ellekka gakki aggeedda.

Yesuusi De7uwa Ukithaa

²² Wonttetha gallassi, abbaappe hefinthanna atteedda cora asay abbaa bolla itti wonggiriya xalalay de7iyaawaa be7eeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunna wong-giriyaan geliide, untunttunna beennaan, untunttu barekka beeddawaa akekeeddino. ²³ Shin Xibiriyadoosappe hara wongiratuu Yesuusi Xoossaa galatina, asay ukithaa meeddasaa mataa yeeddino. ²⁴ Asay Yesuusi woy A

kaalliyaa wanttu hewaan baynnawaa be7iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyan geliide, Qifirinaahooma beeddino.

²⁵ Asay Yesuusa abbaappe hefinthan demmeedda wode, “Tamaarissiyaawoo, hawaa awude yaaddii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttenttu taana koyyiyaawe ukithaa meedda diraassanne kalledda diraassa gidiyaawaappe attin, wolqqaama malaataa be7eedda diraassa gidenna. ²⁷ Medhinaa de7uwa qumaw, taani Asa Na7ay hinttentussi immanawoo, oothiteppe attin, samiyaa qumaw oothoppite; ayissi gooppe, Aawuu Xoossay hewaa dhiishissanaw maatafaa attami wotheedda” yaageedda.

²⁸ Hewaappe guyyiyan untunttu, “Nuuni Xoossaa oosuwa oothanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu oothana mala, Xoossay koyyiya kiitay hawaa; I kiitteeddawaan ammanite” yaageedda.

³⁰ Untunttu zaariide, “Nuuni be7iide, neenan ammanana mala, ay wolqqaama malaataa oothanii? Ayaa kiitetanii? ³¹ Xoossaa maxaafaan, ‘Untunttu mannaa * mala saluwaappe ukithaa immeedda’ yaagetti xaafettowaadan, nu aawatuu mela biittaaan mannaa meeddino” yaageeddino.

³² Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentussi saluwaappe tumu ukithaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttentussi saluwaappe ukithaa immeeddawe Musa gidenna. ³³ Ayissi gooppe, tuma gideedda Xoossaa ukithay, saluwaappe wodhdhiyaawe ha alamiyaa asaw de7uwaa im-mee” yaageedda.

³⁴ Untunttu zaariide, “Godaw, nuukka he ukithaa ubba wode imma” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi, “Taani de7uwaa ukithaa; taakko yiyaa uray ubbakka koshattenna. Qassi taana ammaniyaa uray aynne saamettenna. ³⁶ Shin taani hinttentussi odeeddawaadan, hinttenttu taana be7eeddita; shin ammanikkita. ³⁷ Ta Aabbu taw immiya ubbay taakko yaanawaa; qassi taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yeddikke. ³⁸ Ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke. ³⁹ Taana kiitteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda

* **6:31** mannaa: Israa7eliyaa asay Gibxe gadiyaappe kesi Kanaane biidde mela biittaaan hamettiide biyaa wode, untunttu maanaadan Xoossay immeedda mal77iyaa qumaa. Manna guussay Ibraayisxxiyaa qaalaan “Hawe ayee?” giyaawaa. **6:31** Kes 16:4,15; Maz 78:24

ubbatuwaakka wurssethaa gallassi denthanaappe attin, ituwakka bayizzana mala koyyenna. ⁴⁰ Ayissi gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na7aa be7iide, ammaniyaa ubbatuu medhinaa de7uwa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssethaa gallassi denthana” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Taani saluwaappe wodhdheedda ukithaa” geedda diraw, Ayihudatuu A bolla zuuzummeeddino. ⁴² Unttuntu, “Hawe nuuni A aawuwanne A aatto eriya Yoosefo na7aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, ‘Taani saluwaappe wodhdhaaddi’ gaanaw danddayii?” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi zaariide, “Ittu ittuwaanna zuuzummiyaawaa agite. ⁴⁴ Taana kiitteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa asay baawa; taanikka wurssethaa gallassi A denthana. ⁴⁵ Nabatuu ‘Xoossay asaa ubbaa tamarissana’ yaagiide xaafeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamariyaawe ooninne taakko yee. ⁴⁶ Xoossaa matappe yeeddawaappe attin, Xoossaa be7eedda asay baawa; A xalalay Xoossaa be7eedda.

⁴⁷ “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. ⁴⁸ Taani de7uwa ukithaa. ⁴⁹ Hinttenttu aawatuu mela biittaaan mannaa meeddino; shin hayqqeeddino. ⁵⁰ Asay aappe miide hayqqenna ukithay saluwaappe yiyaawe hawaa. ⁵¹ Saluwaappe wodhdheedda de7uwaa ukithay taana; ooninne ha Ukithaappe mooppe, medhinaw de7anawaa; qassi ha alamiyaa asaw de7o gidana mala, taani immana ukithay ta ashuwaa” yaageedda.

⁵² Ayihudatuu, “Ha bitani bare ashuwaa nuuni maana mala, nuussi wootiide immanaw danddayii?” yaagiide barenttu gidduwan palumetteeddino.

⁵³ Hewaa diraw, Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asa Na7aa ashuwaa, hinttenttu maana dhayooppe, qassi ta suuthaakka ushana dhayooppe, hinttew de7uu baawa. ⁵⁴ Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suuthaa ushiyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. Taani wurssetha gallassi untuntta denthana. ⁵⁵ Ayissi gooppe, ta ashuu tumu qumaa; ta suuthaykka tumu ushshaa. ⁵⁶ Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suuthaa ushiyaa uray taanan de7ee; taanikka aanani de7ay. ⁵⁷ De7uwa Aawuu taana kiittina, taani A gaasuwan de7iyaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwan de7ana. ⁵⁸ Saluwaappe wodhdheedda ukithay hawaa; hinttenttu aawatuu miide hayqqeedda mannaa mala gidenna; ha ukithaa miyaa uray medhinaw de7ana” yaageedda.

59 Yesuusi Qifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamarissiidde, hawaa odeedda.

Medhinaa De7uwa Qaalaa

60 Yesuusa kaalliyaawantuppe dariya baggay hewaa siseedda wode, “Hawe gelenna timirttiyaa; hawaa ooni akkanawee?” yaageeddino.

61 Shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eriide, “Hawe hinttentta dhubbii? 62 Simmi taani, Asaa Na7ay, kase de7iyaasaa pude kesishshin be7intto ayaa gaanitee? 63 Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immee; asaa minotay aynne go77enna. Taani hinttenttussi odeedda qaalay ayyaanaanne de7uwaa. 64 Shin hinttenttu gidduwan ammanennawanttu de7iino” yaageedda; ayissi gooppe, ammanennawanttu haqawanttenttonne barena aathi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda. 65 Qassikka Yesuusi, “Ta Aabbuppe gidana dhayooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe hewaa diraassa” yaageedda.

66 Hewaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaawantuppe coratuu A aggiide, guyye simmeeddino; laa7entho A kaallibeykkino. 67 Yesuusi qassi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta “Hinttekka aggiide baanaw koyyiitee?” yaageedda.

68 Simooni Phexiroose zaariide, “Godaw, nuuni ookko baanee? New medhinaa de7uwaa qaalay de7ee. 69 Neeni Xoosaa Geeshshaa gidiyaawaa nuuni ammanettonne ereetto” yaageedda.

70 Yesuusi untuntta, “Taani hinttentta tammanne laa77atuwaa doorabeykkitaa? Qassi hintteppe ittu xalahiyaa” yaageedda. 71 Yesuusi hewaa Simooni na7aa Yihudaa Asqqoroota † gee; ayissi gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliyaam tammanne laa77atuwaappe ituwa; I Yesuusa aathi immanawaa.

7

Yesuusi Daasiyaa Baalaassi Yeerusalaame Beedda

1 Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyedda; Ayihudatuu A wodhanaw koyyiyaa diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna. 2 Ayihudatuu bonchchiya Daasiyaa Baalay gakkii utteedda. 3 Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu A, “Neena kaalliyaawanttu neeni oothiyaawaa be7ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiya ba. 4 Ayissi gooppe,

† 6:71 Asqqoroota: Ha qaalaa bilethay, “Woretiyaa bitaniyaa” woy “Hayqoo aathi immiyaa bitaniyaa” giyaawaa. 7:2 Wog 23:34; Zar 16:13

barew erettanaw koyyiyaa asay ooninne bare oosuwaa gen-thenna. Neeni hawantta oothina, nebaa alamiyaa ubbay erol!” yaageeddino. ⁵ Ayissi gooppe, haray atto A ishatuukka A ammanibeykkino.

⁶ Yesuusi untunta, “Taw injjetiyaa wodii gakkibeenna; shin hinttentussi ay wodekka injjetee. ⁷ Sa7ay hinttentta ixnanaw danddayenna; shin taani sa7aa kiittay iita gidiyaawaa markkattiyaa diraw, taana ixceedda. ⁸ Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injjetiyaa wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyasaa baanawe bira” yaageedda. ⁹ I hawaa giide, Galiilaan atteedda.

Yesuusi Daasiyaa Baalaasan Beetteedda

¹⁰ Shin A ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyasaa beed-dawaappe guyyiyan, ikka asay be7ennaan geeman yaa beedda. ¹¹ Ayihudatu baalaa gallassaa bonchchiyaasan A koyyiinonne, “I haqan de7ii?” yaagiidde, A labiino.

¹² Asaa gidduwan daro zuuzunthay denddeedda. Ama-reedda asay, “I lo77o asa” yaagee; haratuu qassi, “A, I asaa balethee” yaagiino. ¹³ Shin Ayihudatu yayyeedda diraw, ooninne aabaa qoncciyaan haasayenna.

¹⁴ Baalaa bonchchiya gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Goliyaa biide, tamarissuwaa doommedda. ¹⁵ Ayihudatu maalalelettiide, “Ha bitani aynne tamaarenaan hawaa keena waani ereddee?” yaageeddino.

¹⁶ Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, “Taana tamarissiyaawe taana kiiteedda Xoossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna. ¹⁷ Xoossaa shenyaa oothanaw dosiyaa ooninne ha taani tamarissiyaawe Xoossaa matappe yintto woy qassi taani taappe haasayayitanto erana. ¹⁸ Barewaa haasayiyaa uray bare huuphiyaassi bonchchuwaa koyyee; shin barena kiiteeddawe bonchchettana mala koyyiyaa uray tumanchchaa; aani worddobay baawa. ¹⁹ Muse hinttentussi higgiiyaa immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiiyaa naagenna. Taana ayissi wodhanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁰ Asay zaariide, “Neenan xalahii de7ee; neena wodhanaw oonee koyyeeddawe?” yaageedda.

²¹ Yesuusi, “Taani itti wolqqaamabaa oothina, hinttenttu ubbay maalalteeedda. ²² Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawatuwanna yeeddawaappe attin, Musenna yibeenna; hewaassi hinttenttu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita. ²³ Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidoope, yaatina taani itti asaw kumentha bollaa patheedda diraw, taana

ayissi hanqqettiitee? ²⁴ Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asaa deemuwaa xeelliide pirddoppite” yaageedda.

Hawe Kiristtoosee?

²⁵ Hewaa diraw, Yeerusalaame asaappe ittu ittuu, “Unttuntu wodhanaw koyyiyaa bitani hawaa gidennee? ²⁶ Be7ite, qoncciyaan I haasayee; unttuntu A aynne giikkino. Hawe Kiristtoosa gidiaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha? ²⁷ Shin nuuni A haqappe yeeddentto eroytte; Kiristtoosi yiyaa wode, I haqappe yinttonne ooninne erenna” yaageeddino.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Geeshsha Golliyan tamarissiidde, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Hinttenttu taana eriita; qassi taani haqappe yeeddenttokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiitteeddawe tumanchchaa; hinttenttu A erikkita. ²⁹ Shin taani A eray; ayissi gooppe, I taana kiittina, taani A matappe yaaddi” yaageedda.

³⁰ Hewaa diraw, unttuntu A oyqqanaw koyyeeddino; shin A wodii biro gakkibeenna diraw, ooninne A bolla kushiyaawothibeenna. ³¹ Shin daro asay Yesuusa ammaniide, “Kiristtoosi yiyaa wode, ha bitani ootheedda malaataappe dariyaawaa oothaneeyee?” yaageeddino.

Yesuusa Oyqqanaw Wottaaddaratuu Kiitetteeddino

³² Parisaawatuu daro asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino; qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu A oyqqi qashissanaw amareedda wottaddaratuwaa kiitetteeddino.

³³ Yesuusi, “Taani hinttenanna laafaa gami77ana; hewaappe guyyiyan, taana kiitteeddawaakko baana. ³⁴ Hinttenttu taana koyyana; shin demmikkita; ayissi gooppe, taani de7iyaa sa7aa hinttenttu baanaw danddayikkita” yaageedda.

³⁵ Ayihudatuu ittu ittuwanna, “Hawe nuuni A demmen-naassa haqa baana hanii? Ayihudatuu de7iya Giriike kata-maa biide, Giriike asatuwaa tamarissana hanii? ³⁶ I, ‘Hintte taana koyyana; shin demmikkita’ qassi, ‘Taani de7iyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?” yaageeddino.

De7uwa Immiyaa Haathaa

³⁷ He baalaa gallassaa bonchchiya gallasaappe waan-natiyaa wurssetha gallasaani Yesuusi dendi eqqiide, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Saametteedda uray ooninne taakko

yiide usho. ³⁸ Taanan ammaniyaawoo, Xoossaa Max-aafay giyawaadan, A uluwaappe de7uwaa immiyaa haathaa pultuu gogganawaa” yaageedda. ³⁹ I hewaa A amma-needdawanntu akkana Geeshsha Ayyaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna * diraw, he wode Geeshsha Ayyaanay untunttoo imettibeenna.

Asaa Giddon Medhetteedda Phalqqethaa

⁴⁰ He asaappe dariya baggay I giyaawaa sisiide, “Tumu hawe naagettiyyaa Nabiyya” yaageeddino.

⁴¹ Haranttu, “Hawe Kiristtoosa” yaageeddino.

Shin haranttu qassi, “Kiristtoosi Galiilaappee yeenna. ⁴² Xoossaa Maxaafay, ‘Kiristtoosi Daawite zariyaappe, Daawite de7eedda Beeteliheeme katamaappe yaana’ geenneyee?” yaageeddino. ⁴³ Yesuusa gaasuwan asay bare gidduwan shaaketteedda. ⁴⁴ He asaappe ittu ittu A oyqqanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne A bochchibeykkino.

⁴⁵ Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu qeesatuwaa kaapatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawantta, “Ayissi A ahibeykkitee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴⁶ Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu untunttussi, “Ha bitani haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!” yaagiide zaareeddino.

⁴⁷ Parisaawatuu zaariide, “I hinttenakka balethuwaa? ⁴⁸ Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe A ammaneedda asay de7ii? ⁴⁹ Shin higgiiyaa erenna ha asay sheqetteeddawaa” yaageeddino.

⁵⁰ Untunttuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Niqoodimoosi untuntta, ⁵¹ “Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa ootheeddento erennaan de7iidde, kasetiide A bolla pirdiyaawe nu higgiiyan de7ii?” yaageedda.

⁵² Untunttu zaariide A, “Neenikka qassi Galiilaa gadiya asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettennawaa Xoossaa Max-aafatuwaa biddaade era” yaageeddino.

Woshummaade Oyqetteedda Mishiratto

⁵³ Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8

¹ Shin Yesuusi Wogaraa Mithaan eretteedda Deriyaakko beedda. ² Wonttetha gallassi guuran Geeshsha Golliyya

7:37 Wog 23:36 **7:38** Hiz 47:1; Zak 14:8 * **7:39** Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna: Yohaannisa mishiraachchuwaa qaalaan, Yesuusaw kumentha bonchchuu imetteeddawe, I masqqaliyya bollan kaqetteedda wodenne bare Aabbu ushechcha baggan uttanaw hayquwaa xooniide dendeedda wodiyaana gidiiyaawaa qonccissee. **7:42** 2Sa 7:12; Mik 5:2

simmeedda; ubba asay aakko yiina, uttiide untuntta tamaarissuwaa doommeedda. ³ Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu woshummishshin oyqetteedda itti mishiratto aakko aheeddino. Untunttu asaa ubbaa sinthan izo essiide Yesuusa, ⁴ “Tamaarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaade oyqettaaddu. ⁵ Higgiiyaa bollan Muse hannu mala macca asaa shuchchaan caddana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?” yaageeddino.

⁶ Untunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide A paaccanaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare biradhdhiyan biittaa bolla xaafeedda. ⁷ Untunttu A oochchiide aggennaan ixgina, pude dhoqqu giide, “Hintenttu gidduwan nagaraa oothibeenna asay kasetiide, izo shuchchan caddo” yaageedda. ⁸ Qassikka hokkiide, biittaa bolla xaafeedda.

⁹ Untunttu hewaa siseedda wode, kasetiide cimattuu kesina, ittu ittuu kesiide wureeddino; A sinthaan mishiratta eqqa de7ishshin, Yesuusi bare xalalaa atteedda. ¹⁰ I pude dhoqqu giide mishiratto, “Mishirattee, asattuu haqan de7iino? Ooninne ne bolla pirddibeennee?” yaageedda.

¹¹ Mishiratta, “Godaw, ooninne ta bolla pirddibeenna” yaa-gaaddu.

Yesuusi izo, “Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa7enthaade nagaraa oothoppa” yaageedda. *

¹² Qassikka Yesuusi asaw, “Taani alamew poo7uwaa; Taana kaalliyaa ooninne de7uwa immiyaa poo7uwaa demmanappe attin, dhumaani ubbaakka hamettenna” yaagiide haasayeedda.

¹³ Hewaappe guyye Parisaawatuu, “Neeeni nebaa markkattaasa; ne markkatethay tuma gidenna” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi zaariide, “Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatethay tuma; ayissi gooppe, Taani haqappe yaadditanttonne qassi haqa baytantto eray; shin hinttenttu erikkita.

¹⁵ Asay pirddiyaa ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka pirddikke. ¹⁶ Shin Taani pirddiyaawaa gidooppenne, Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, Taana kiitteedda Ta Aabbu Taananna de7eeppe attin, Taani Taarekka de7ikke.

¹⁷ Laa77u asaa markkatethay tuma gididiyaawe hinttenttu higgiiyaan xaafetti utteedda. ¹⁸ Taani Tabaa Ta huuphew markkattaaddi; qassi Taana kiitteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee” yaageedda.

¹⁹ Untunttu, “Ne aabbu haqan de7ii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

8:5 Wog 20:10; Zar 22:22-24
Maxaafatuwan ha payduu baawa.

* **8:11** Itti itti beni xaafetteedda Geeshsha
8:17 Zar 19:15

Yesuusi zaariide, “Hinttenttu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita” yaageedda.

²⁰ Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saaxiniyaa matan hewaa haasayeedda. A ooninne oyqqibeenna; ayissi gooppe, A wodii biro gakkidig-gibenna.

Ammanennaan Ixxeeddawanttussi Imetteedda Mino Akeekissuwaa

²¹ Qassikka Yesuusi untunttu, “Taani baana hinttenttu Taana koyyana; shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayqqanita. Taani biyaa sa7akka baanaw hinttenttu danddayikkita” yaageedda.

²² Ayihudatu, “I, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita’ yaagee; I barena barekka wodhaneeyee?” yaageeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu garssa asa; Taani bolla asa. Hinttenttu ha alamiyaa asa; Taani ha alamiyaa asa gidikke.

²⁴ Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayiqqanawaa Taani hinttenttussi odeeddawe hawaassa; Taani Taana † gidiyaawaa hinttenttu ammanana dhayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita” yaageedda.

²⁵ Untunttu, “Neeni oonee?” yaagiide oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Taani Taana. ²⁶ Taani hinttebaa haasayiyabayne pirdiyaabay darobay de7ee. Shin Taana kiitteeddawe tumanchcaa; qassi Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday” yaageedda.

²⁷ I bare Aawuwabaa haasayiyawaa untunttu akeekibeykkino. ²⁸ Hewaa diraw, Yesuusi untunttu, “Taana Asaa Na7aa hinttenttu masqqaliyaa bolla pude denthiiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne qassi Taani Ta Aabbu Taana tamarisseeddawaadan haasayiyawaappe attin, Ta sheniyaan aynne oothennawaa hinttenttu eranita. ²⁹ Qassi taana kiitteeddawe Taananna de7ee; Taani ubba wode A nashechchiyaawaa oothiyaa diraw, I Ta xalalaa aggibeenna” yaageedda.

³⁰ Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro asay A amaneeddino.

Nagaraa Aylletethaappe La77a Kessaa

³¹ Yesuusi barena amaneedda Ayihudatuwaa, “Hinttenttu Taani tamarissiyaawoo azazettooppe, tumu Taana kaalliyawantta. ³² Hinttenttu tumatethaakka eranita;

† 8:24 Taani Taana: Ayihude asaassi wolqqaamanne geeshsha gideedda Xoossaa sunthay “Yahweh” gidiide, hawaa bilethaykka Taani Taana giyaawaa.

qassi tumatethay hinttentta aylletethaappe kessanawaa” yaageedda.

³³ Unttuntu zaariide, “Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinneekka aylletibeykko. Yaatina neeni waagaade, ‘Aylletethaappe hinttenttu kesanita’ gay?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; nagaraa oothiyaa ooninne nagaraa ayliiyaa. ³⁵ Aylli ubba wode soyin de7enna; shin na7ay medhinaw gollen de7ee. ³⁶ Na7ay hinttentta aylletethaappe kesoope, hinttenttu aylletethaappe tumu kessanita. ³⁷ Hinttenttu Abraahaamo zare gidiaawaa Taani eray; shin Ta tamarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraw, Taana wodhanaw koyyiita. ³⁸ Taani Ta Aabbu Taana besseddawaa haasayay; qassi hinttenttukka hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa oothiita” yaageedda.

³⁹ Unttuntu zaariide, “Nu aabbu Abraahaama” yaageeddino.

Yesuusi unttunta, “Hinttenttu Abraahaamo naanaa gideeddentto, I ootheedda oosuwaa malaa oothanita. ⁴⁰ Shin Xoossaappe siseedda tumuwaa odeedda Taana hinttenttu wodhanaw koyyiita; Abraahaame hewaadan oothibeenna. ⁴¹ Hinttenttu, hinttenttu aawuu ootheeddawaa oothiita” yaageedda.

Unttuntu zaariide, “Nuuni woshumaan diqaalatethaa yelettibeykko; nuussi itti Aawuu, Xoossaa xalalay de7ee” yaageeddino.

⁴² Yesuusi unttunta, “Hinttenttu Xoossaa naanaa tumu gideeddentto, Taana siiqana; ayissi gooppe, Taani Xoossaa matappe yaade hawaan de7ay. Taana I kiitteeddawaappe atin, Taani Ta sheniyaan yabeykke. ⁴³ Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akeekennawe ayaassee? Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraassa. ⁴⁴ Hinttenttu, hinttenttu aawuwaa iita ayyaanaa naanaa; qassi hinttenttu, hinttenttu aawuu amottiyaawaa oothanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaa wodheeddawaa; tumatethay aani bayna diraw, tumatethaakko shiiqi erenna. I wordduwaa haasayiyaa wode, bareppe haasayee; ayissi gooppe, I worddanchchaanne qassi worddookka aawuwaa. ⁴⁵ Shin Taani tumuwaa haasayiyaa diraw, hinttenttu Taana ammanikkita. ⁴⁶ Hintteppe Taana nagaraa oothishshin be7aaddi gaanaw danddayiyaawe oonee? Taani tumuwaa haasayiyaawaa gidoppe, Taana ayissi ammanikkitee? ⁴⁷ Xoossaa asa gideedda uray Xoossay giyaawaa sisee; hinttenttu Xoossaa asa gidenna diraw, Xoossay giyaawaa sisikkita” yaageedda.

48 Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena, ‘Neeni Sammaariyaa asa; neenan iita ayyaanay de7ee’ giidde bayizzeeddoo?” yaageeddino.

49 Yesuusi untuntta, “Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba bonchchay; shin hinttenttu Taana kawushshiita. 50 Taani Ta huuphiyassi bonchchuwaa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pirddiyaawe de7ee. 51 Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna” yaageedda.

52 Ayihudatuu zaariide, “Ne bolla iita ayyaanay de7iyaawaa nuuni ha77i ereeddo. Abraahaame hayqqeedda; nabatuu hayqqeeddino; shin neeni, ‘Ta qaala naagiyaa ooninne ubbakka hayqqenna’ yaagaa. 53 Neeni hayqqeedda nu aawuwaa Abraahaamoppe daray? Nabatuu qassi hayqqeeddino. Neeni neena oona gaade qoppay?” yaageeddino.

54 Yesuusi, “Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hinttenttu nu Xoossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee. 55 Hinttenttu A erana dhayooppekka, Taani A eray. Taani A erikke gooppe, hinttenttuwaadan worddo giday; shin Taani A eray; qassi A qaalaakka naagay. 56 Hinttenttu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiya be7anaw laamoteedda; be7iidekka nashetteedda” yaageedda.

57 Ayihudatuu zaariide A, “New haray atto ishatamu laythaa kumibeennawe Abraahaama be7aaddii?” yaageeddino.

58 Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Abraahaamo yelettanaappekka kase Taani Taana” yaageedda.

59 Hewaa diraw, untunttu Yesuusa caddanaw shuchchaa akkeeddino; shin Yesuusi untunttuppe geemettiide, Geeshsha Golliaappe beedda.

9

Yesuusi Qooqa Gidiide Yeletteedda Bitaniyaa Patheedda

1 Yesuusi biidde, yelettoodeppe qooqa gidiide de7iya itti bitaniyaa be7eedda. 2 Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, ha bitani qooqa gidiide yelettanaadan, nagaraa ootheeddawe oonee? I ootheeddeyee? Woy A yeleeddawanttu ootheeddinoo?” yaagiide oochcheeddino.

3 Yesuusi, “Xoossaa kiitay A bollan qonccana mala qooqeed-dappe attin, I woy A daayanne A aabbu nagaraa ooth-ibeykkino. 4 Nuuni sa7ay qammennaan de7ishshin, Taana ki-itteeddawaa oosuwaa oothanaw bessee. Ooninne oothanaw danddayenna qammay yee. 5 Taani alamiyaan de7aadde alamew poo7o” yaageedda.

6 Yesuusi hewaa giide, sa7an cuchcheedda; bare cuchchaani guutha urqqaa shugissiide, he urqqaaani qooqa bitaniyaa ayfiyaa okkiide, 7 “Baade Saliihooma giya dagatteedda haathan ne ayfiyaa meecca” yaageedda. “Saliihooma” giyaawe “Kiitetteeddawaa” guussaa. Hewaa diraw, bitani biide, bare ayfiyaa meecettiide, xeelliidde simmeedda.

8 Bitaniyaa shooratuunne bitani kase woossishshin be7eedda asay, “Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?” yaageeddino.

9 Qassi amareeddawanttu, “Hawe aattennee” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Tuytti, hawe A malatiyaawappe attin, A gidenna” yaageeddino.

Shin bitani, “Taani aattee” yaageedda.

10 Unttuntu bitaniyaa, “Yaatina, ne ayfi waani xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

11 I zaariide, “Yesuusa geetettiyaa bitani guutha urqqaa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, ‘Saliihooma geetettiyaa dagatteedda haathan baade ne ayfiyaa meecetta’ yaageedda. Taani baade meecettaade xeellaaddi” yaageedda.

12 Unttuntu A, “I haqan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

Bitani, “Taani erikke” yaageedda.

13 Unttuntu kase qooqiide xeelleedda bitaniyaa Parisaawatuwakko afeeddino.

14 Yesuusi urqqaa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patheedda gallassay Sambbata gallassaa. 15 Hewaa diraw, bitani waani xeelleeddenttonne Parisaawatuu A gujjiide oochcheeddino. Bitani untuntussi, “I ta ayfiyan guutha urqqaa wotheedda. Ta ayfiyaa meecettaade ha77i xeellaaddi” yaageedda.

16 Parisaawatuwaappe ittu ittuu, “Hawaa ootheedda bitani Sambbataa higgiiyaa naagenna diraw, Xoossaa mataappe yibeenna” yaageeddino.

Shin haranttu, “Nagaranchcha asay hawaa mala wolqqaama malaataa waani oothanaw danddayii?” yaagiide untunttu barenttu gidduwan shaaketteeddino.

17 Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaalla gujjiide, “I ne ayfiyaa dooyeedda diraw, aabaa waagay?” yaageeddino.

Bitani, “I nabiyya” yaageedda.

18 Ayihudatuu he xeelleedda bitaniyaa aattonne aawuwaa xeesiide oochchana gakkanaw, bitani qooqa gideeddawaanne ha77i I xeelliyaawaa ammanibeykkino.

19 Ayihudatuu A aattonne aawuwaa, “Hinttenttu, ‘Qooqa gidiide yeletteedda’ giya hinttenttu na7ay hawee? Yaatina, ha77i waaniide xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

²⁰ Bitaniyaa daayanne aawuu, “Hawe nu na7aa gideed-dawaanne qooqa gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. ²¹ Shin ha77i I waani xeelleeddentto, nuuni erokko; woy A ayfiyaa ooni patheeddentto, nuuni erokko. A oochchite; I donzza asa; barebaa haasayanaw danddayee!” yaageeddino. ²² Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayissi gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kirist-toosa yaagiide markkattiyaa uray de7ooppe, he uraa Ayihuda woosa golliyaaappe kessanaw kaset qofaa qachchi wothead-dino. ²³ A daayanne aawuu, “I donzza asa; A oochchite!” geeddawe hawaassa.

²⁴ Hewaa diraw, qooqa gidiide yeletteedda bitaniyaa unt-tuntu laa7enthuwaa xeesiide, “Xoossaa galata; ha bitani nagaranchcha gidiaawaa nuuni ereetto” yaageeddino.

²⁵ Bitani, “I nagaranchcha gidiaawaanne, gidennawaa erikke; taani qooqa gidiaawaanne ha77i xeelliyaaawaa he ittiba eray” yaageedda.

²⁶ Unttuntu zaariide bitaniyaa, “I new ayaa ootheddee? I ne ayfiyaa wooti patheeddee?” yaageeddino.

²⁷ I untntunta, “Taani hinttenttussi odaaddi; sisibeeykkita. Ayissi laa7enthuwa sisanaw koyyiitee? Hinttekka Yesuusa kaalliyaaawantta gidanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁸ Unttuntu A boriidde, “Neeni he bitaniyaa kaalliyaaawaa; nuuni Musa kaalliyaaawantta. ²⁹ Xoossay Musessi haasayeed-dawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidooppe, I haqappe yeeddenttonne nuuni erokko” yaageeddino.

³⁰ Bitani, “I haqappe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalissiyaaawaa; shin I ta ayfiyaa patheedda! ³¹ Xoossaw yayyiyaa urayne Xoossay koyyiyaaawaa oothiyaa uray de7ooppe, he uraaba Xoossay sisiyaawappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna. ³² Qooqa gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne pathina, sa7ay medhettoodeppe doommina, sisetti erenna. ³³ Ha bitani Xoossaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne oothanawukka danddayenna” yaageedda.

³⁴ Unttuntu zaariide aw, “Neeni nagaraan yelettaade dicceeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?” yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaaappe kare A kesseeddino.

Wozanaa Qooqatethaa

³⁵ Unttuntu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, “Asa Na7aa ammanay?” yaageedda.

³⁶ Bitani Yesuusa, “Godaw, taani A ammananaadan I oonee? Taw odarikkii!” yaageedda.

³⁷ Yesuusi bitaniyaa, “Neeni A be7aadda; ha neenanna haasayiyaawekka A” yaageedda.

³⁸ Bitani zaariide, “Godaw, ammanay” yaagiide Yesuusaw goyinneedda.

³⁹ Yesuusi, “Qooqatuu xeellana malanne xeelliyaawanttu qooqana mala, taani pirddanaw ha sa7aa yaaddi” yaageedda.

⁴⁰ Aananna de7iya amareedda Parisaawatuu hewaa sisiide, “Nuunikka qooqeyee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴¹ Yesuusi, “Hinttenttu qooqa gideeddentto, hinttenttussi nagaraa gidenna; shin ha77i hinttenttu, ‘Nuuni xeelleetto’ yaagiita; hinttenttu nagaraanna de7iita” yaageedda.

10

Yesuusi Lo77o Henthanchchaa

¹ Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; dorssaa sikkuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paanuwaa. ² Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. ³ Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka A kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa untunttu sunthan sunthan xeesiide, kare kaaalethana. ⁴ I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyan, untunttuppe sinthanna hamettee; untunttukka A kooshshaa eriya diraw, A kaalliino. ⁵ Hara uraa kooshshaa untunttu erenna diraw, aappe baqatanaappe attin, A geeduwaa kaallikkino” yaageedda.

⁶ Yesuusi untunttussi ha leemisuwaa odeedda; shin I untunttussi ay odinttonekka untunttu akeekibeykkino.

⁷ Yesuusi qassikka untunttussi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. ⁸ Taappe kase yeedda ubbay kayisuwaanne paanuwaa; shin dorssatuu untunttu giyaawaa sisibeeyikkino. ⁹ Penggi taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelanne kesana; qassi lo77o maatay de7iyaa sa7akka demmanawaa. ¹⁰ Kayisuu wuu77anaw, wodhanawunne dhayissanaw yiyaawaappe attin, harabaw yeenna; taani untunttussi de7uu de7ana malanne kumiide palahana mala yaaddi.

¹¹ “Taani dorssaa loytha heemmiyaawa; dorssaa loytha heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayqqee. ¹² Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiyaawode be7iide, dorssatuwaa yeggi bashiide baqatee. Ayissi gooppe, dorssatuu aawantta gidikkino; qassi ikka dorssatuwaa heemmiyaawa gidenna. Hewaa diraw, dorssatuwaa oyqqeenne laalee. ¹³ Shaluwaa akkiide heemmiyaawe bare

shaloo heemmiyaa dirawunne dorssaabay A qofethenna diraw, dorssatuwaa aggiide baqatee.

¹⁴⁻¹⁵ “Taani dorssaa loythaa heemmiyaawa; Ta Aabbu Taana eriyawaadan, Taanikka qassi Ta Aabba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. Qassi Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayqqanaw koyyaaddi. ¹⁶ Ha sikkuwan baynna hara dorssatuukka Taw de7iino. Taani untunttakka ahanaw bessee. Qassi untunttu Ta kooshshaa sisana; itti wudii de7ana; heemmiyawekka ittuwa gidanawaa.

¹⁷ “Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aathaade immanaw koyyiyaa diraw, Ta Aabbu Taana siiqee. ¹⁸ Taani dosaade Ta shemppuwaa aatha immiyaawaappe attin, Taappe ooninne akkenna. Taw Ta shemppuwaa aatha immiyaa maatay de7ee; qassi zaaraadde akkanawukka maatay de7ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaaddi” yaageedda.

¹⁹ He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan qassikka shaakuu medhetteedda. ²⁰ Untunttuppe dariya baggay, “Aani xalahii de7ee! I gooyee! A haasayaa ayissi sisiitee?” yaageeddino.

²¹ Haratuu qassi, “Xalahii oyqqeedda asay hawaadan haasayenna; xalahii qooqa asaa ayfiya xeelissanaw dand-dayiyyee?” yaageeddino.

Yesuusi Ixetteedda

²² Yeerusalaamen Geeshsha Golliyaa anjjisseedda gallassaa hassayissiyaa Baalay gakkedda; sa7ay he wode balgguwa. ²³ Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona barandaa, yanne haanne hamettee. ²⁴ Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aadhdhiide, “Neeni nuuna awude gakkanaw sidhissaadde wothanii? Neeni Kiristoosa giddoppe, nuusi geeshshaade oda” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttussi zaariide, “Taani hinttenttussi odaaddi; shin Taana ammanikkita; Taani Ta Aabbu sunthan oothiyaa kiitay Tabaa markkattee. ²⁶ Shin hinttenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. ²⁷ Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untuntta eray; untunttukka Taana kaalliino. ²⁸ Taani untunttussi medhinaa de7uwaa immay; qassi untunttu ubbakka hayqqikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untuntta wothi akkanaw danddayenna. ²⁹ Untuntta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne * aadhdhee; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untuntta wothi akkanaw danddayenna. ³⁰ Tanne Ta Aabbu ittuwa” yaageedda.

* **10:29** ooppenne: Ubbaaappe guussaa.

³¹ Ayihudatuu Yesuusa caddanaw qassikka shuchchaa den-theeddino. ³² Yesuusi untuntta, “Taani oothanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo77o oosuwaa hinttentta bessaaddi; hewantuppe haqawanttu diraw, Taana shuchchan caddanaw koyyiitee?” yaageedda.

³³ Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena lo77o oosuwaa diraw, shuchchan caddanaw koyyokko; shin neeni Xoossaa bolla boriyaa qaalaa haasayyaa dirawunne qassi asaa gidaadde ne huuphiyaa Xoossaa ootheedda diraw, caddanaw koyyeetto!” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu higgayan Xoossay, ‘Hintte xoossatuwaa’ geeddawe xaafettibeennee? ³⁵ Xoossaa Maxaafatuwaa laammanaw danddayetenna; Xoossay bare qaalay yeedda asatuu, ‘xoossatuwaa’ giide xeeseeddawaa gidoope, ³⁶ Taani, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ geedda diraw, Ta Aabbu anjiide, sa7aa kiitteedda Taana, ‘Xoossaa bolla boriyaa qaalaa haasayaa’ yaagiitee? ³⁷ Taani Ta Aabbu oothiyaawaa oothana dhayooppe, Taana ammanoppite. ³⁸ Shin Taani oothiyaawaa gidoope, haray atto hinttenttu Taana ammanana dhayooppeka, Ta Aabbu Taanan de7iyaawaanne Taanikka Ta Aabbun de7iyaawaa eranaadaaninne akeekanaadan, Ta oosuwaa ammanite” yaageedda.

³⁹ Qassikka untunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin I untuntuppe kessi akkiide beedda.

⁴⁰ Yohaannisi kase xammaqiyaasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha Yesuusi pinniide, yaani de7eedda. ⁴¹ Daro asay Yesuusakko yiide, “Yohaannisi wolqqaama malaata oothibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma” yaageeddino. ⁴² Yaani daro asay Yesuusa ammaneedda.

11

Ali7aazara Hayquwaa

¹ Biitaaniyaa giya qeeri katamaan Ali7aazara giya itti bitani harggeedda; he katamay Mayraamane izi michchatta Martta de7eedda katamaa. ² Godaa gediya shittuwaa okkaade, bare binnanaan A gediya quceeddawunna he Mayraamo; harggeeddawe qassi izi ishaa Ali7aazara. ³ Hewaa diraw, michchatuu, “Godaw, neeni siiqiyaawe harggeedda” giide Yesuusaw kiitteeddino.

⁴ Yesuusi hewaa siseedda wode, “Taani Xoossaa Na7ay harggiyaa gaasuwan bonchchettana mala, Xoossaa

bonchchuwaassi ha harggii Ali7aazara oyqqeeddappe attin, wodhiyaa harggiyaa gidenna” yaageedda.

⁵ Yesuusi Martto, izi michchattonne Ali7aazara siiqee; ⁶ Ali7aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de7iya sa7an laa77u gallassaa peesheedda. ⁷ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyaawantta “Laa7enthuwaa Yihudaa gadiya boytte” yaageedda.

⁸ Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Tamaarissiyaawoo, guutha wodiyaappe kase Ayihudatuu neena shuchchan cad-danaw koyyeeddino; qassikka yaa baanii?” yaageeddino.

⁹ Yesuusi, “Itti gallassan tammanne laa77u saati de7enneeyee? Gallassi hamettiyaa asay dhubettenna; ayissi gooppe, I ha sa7aa poo7uwaa be7ee. ¹⁰ Shin qamma hamettiyaa uray de7ooppe, poo7uu aani baynna diraw, dhubettee” yaageedda. ¹¹ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, qassikka untuntussi, “Nu dabbu Ali7aazar gemi77isheedda; shin gemi77ishuwaappe A denthanaw Taani bay” yaageedda.

¹² Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Godaw, I gemi77isheeddawaa gidooppe, aw lo77anawaa” yaageeddino.

¹³ Ali7aazar hayqqeeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali7aazar gemi77ishiide giseeddawaa odeedda giide, untunttu qoppeeddino. ¹⁴ Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untuntta, “Ali7aazar hayqqeedda. ¹⁵ Hinttenttu ammanana mala, taani he sa7an de7ennawoo, hinttenttu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte” yaageedda.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggethatuwaa Yesuusa kaalliyaawantta, “Yesuusanna hayqqanaw nuunikka qassi boytte!” yaageedda.

Yesuusi, Dendduwaanne De7uwaa

¹⁷ Yesuusi gakkiiya wode, Ali7aazaraw moogettoodeppe oy-ddu gallassa gideeddawaa demmeedda. ¹⁸ Biitaaniyaa kata-may Yeerusalaameppe heezzu kiilo miitiriyaa keenaa haak-kee. ¹⁹ Daro Ayihudatuu Marttonne Mayraamo untunttu ishay hayqqeeddawoo menthetanaw yeeddino.

²⁰ Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, A mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen attaaddu. ²¹ Martta Yesu-USA, “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna. ²² Shin neeni woossiyaawaa ay gidoppenne, Xoossay new haray atto ha77ikka immanawaa taani eray” yaagaaddu.

²³ Yesuusi, “Ne ishay hayquwaappe denddana” yaageedda.

24 Martta, “Wodiyaa wurssethaan * dendduwaa gallassi, I hayquwaappe denddanawaa taani eray” yaagaaddu.

25 Yesuusi iziw, “Taani dendduwaanne de7uwa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayqqoppekka de7uwan de7anawaa. 26 Qassi de7uwan de7iya uraynne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayqqenna; hewaa neeni ammanay?” yaageedda.

27 Martta zaaraadde, “Godaw, E taani ammanay; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanaw de7iya Kiristtoosa gidiyaawaa taani ammanay” yaagaaddu.

28 Martta hewaa geeddawaappe guyyiyan, baade bare michchattiw geeman xeessaade, “Tamaarissiyaawe yiide, neena koyyee” yaagaaddu. 29 Mayraama hewaa siseedda wode, elleela dendda eqqaade Yesuusakko baaddu. 30 Yesuusi Martta A mokkeedda sa7an de7eeppe attin, biro qeeri katamaa gakkibeenna. 31 Mayraamo menthethiidde, gollen izinna de7iya Ayihudatu, iza ellekka dendda eqqaade kare kesiyaawaa be7iide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaa baade yaani yeekkanaw hanaw yaagiide, izo kaalliide keseeddino.

32 Mayraama Yesuusi de7iyaasaa baade Yesuusa be7eedda wode, A gediya bollan kunddaaddu; “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna shin!” yaa-gaaddu.

33 Yesuusi iza yeekkiyaawaanne qassi izinna yeedda Ayihu-datuukka yeekkiyaawaa be7iide, bare wozanaan daro seelet-teedda; qassi tookki shemppedda. 34 Unttunta, “Haqan moogeedditee?” yaagiide oochchina, “Godaw, yaade be7a” yaagiide zaareedino.

35 Yesuusi afoxxeedda. 36 Hewaa diraw, Ayihudatu, “Ali7aazara I ay keenaa siiqintto be7itel!” yaageeddino.

37 Shin untuntuppe ittu ittu, “Hawe qooqa bitaniyaa xeelisseeddawe ha bitani hayqqennaadan udanaw dand-dayennee?” yaageeddino.

Yesuusi Ali7aazara Hayquwaappe Dentheedda

38 Yesuusi qassikka wozanaappe qarettiide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gongoluwaa gidiide shuchchan qum77etti utteedda. 39 Yesuusi, “Shuchchaa diggite!” yaagiide azazeedda.

Hayqqeedda bitaniyaa michchatta Martta, “Godaw, I hayqqoodeppe oyddu gallassa gideedda diraw, ha77i xin-qqanawaa!” yaagaaddu.

* 11:24 Wodiyaa wurssethaan: Xoossay asaa zerethaa ubbaa pirddaw shi-shshiyaa wode guussaa.

40 Yesuusi Martto, “Ammaniyaawaa gidoope, neeni Xoossaa bonchchuwaa be7anawaa Taani new odabeykittaa?” yaageedda. ⁴¹ Unttuntu shuchchaa dentheeddino; Yesuusi saluwaa pude xeelliide, “Aawoo, Taani giyaawa neeni siseedda diraw, neena galatay. ⁴² Neeni ubba wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyyi aadhhiide eqqeedda asay neeni Taana kiiteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani untuntu diraw gay” yaageedda. ⁴³ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Ali7aazaraa, haa kessa!” yaageedda. ⁴⁴ Hayqqeedda Ali7aazara kushiinne gedi shaluwaan qashetti uttiide A deemuuka aflan kametti utteeddawe kesina Yesuusi untunta, “Billii aggite! Bo!” yaageedda.

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino
(*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luq 22:1-2*)

⁴⁵ Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe coratuu Yesuusi ootheeddawaa be7iide, A ammaneeddino. ⁴⁶ Shin untuntuppe ittu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootheeddawaa untuntussi odeeddino. ⁴⁷ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu yaa7aa shiishshiide, “Ha bitani daro wolqqaama malaataa oothiyaa diraw, ayaa oothanee? ⁴⁸ Nuuni A co77u giide, aggooppe, asay ubbay A ammananawaa; qassi Roome gadiya asatu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa dhayissana” yaageeddino.

⁴⁹ Untuntuppe ittu Qayaafaa giyaa, he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gideeddawe, “Hinttentu aynne erikkita! ⁵⁰ Asay ubbay dhayiyawaappe asa ubbaa diraw, itti asay hayqqiyaawe lo77a gidiyaawaa hinttentu akeekite?” yaageedda. ⁵¹ I hewaa bareppe gibeenna; shin he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayqqanaw bessiyawaa Nabii odeedda. ⁵² Qassi Yesuusi Ayihuda asaa xalalaw hayqqenna; shin laaletti de7iya Xoossaa naanaa ittuwaa udi shiishshanaw hayqqanawaa.

⁵³ He gallassaappe doommiide, untuntu A wodhanaw maqqetteeddino. ⁵⁴ Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatu giduwaan qoncciyaan yaa haa hamettibeenna; shin mela biittaa gaxaan de7iya gadiya, Efireema geetettiyaa katamaa beedda. Barena kaalliyawantunna hawaan takkeedda.

⁵⁵ Ayihudatuu Paasigaa bonchchiya gallassay mateedda; qassi daro asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kase duma duma saappe Yeerusalaame beedda. ⁵⁶ Untuntu Yesuusa koyyiino;

Geeshsha Golliyaan eqqiide, “Ayaa qoppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino. ⁵⁷ Qassi qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa qachchanaw, I de7iyaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto
(*Mat 26:6-13; Mar 14:3-9*)

¹ Paasigaa bonchchiya gallassaappe usuppun gallassaa kasetiide, Yesuusi I hayquwaappe dentheedda Ali7aazar de7iya Biitaaniyaa giya katamaa beedda. ² He sa7an untuntu aw kawuwaa katheeddino; Ali7aazar aananna uttiide ittippe miyaawanttu gidдон utti de7ishshin, Martta kawuwaa gisha mizaaddu. ³ Mayraama daro shalluwaan zali77ettiyaa itti xaarimusiyaa gidiyaa narddoosa geetetiyyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade bare binnanaan A gediya quccaaddu; golliyaa ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee.

⁴ Shin Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusa aathi immanawe, Yihudaa Asqqorootu, ⁵ “Ha shittuu heezzu xeetu diinaariyaani zali77ettina, ayaassi hewe hiyyeesaw imettennee?” yaageedda. ⁶ I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geeddappe attin, hiyyeesaw qarettiide gibeenna; I miishshaa qarcciitiyyaa oyqqiyaawaa gidiyaa diraw, ubba wode aappe barew akkeedda.

⁷ Yesuusi, “Ha shittuwaa Taani moogettiyyaa gallassay gakkanaw iza ayaw minjjanee? Izo aggite. ⁸ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7ana; shin Taani ubba wode hinttenaana de7ikke” yaageedda.

⁹ Ayihudatuwaappe daro asay Yesuusi Biitaaniyan de7iyaawaa sisiide, yaa beedda; untuntu Yesuusa be7ana gishsha xalalaw gidennaan, I hayquwaappe dentheedda Ali7aazarakka be7anaw beeddino. ¹⁰ Hewaa diraw, qeesatuwaa kaappatuu Ali7aazarakka qassi wodhanaw maqqetteeddino. ¹¹ Ayissi gooppe, Ali7aazara gaasuwaan daro Ayihudatuu barena kaaletthiyaawantta aggiide, Yesuusa ammaniino.

Yesuusi Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luq 19:28-40*)

¹² Wonttetha gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro asay Yesuusi Yeerusalaame biyaawaa siseedda. ¹³ Yaatiide zambbaa haythaa oyqqiide, * A mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa dhoqqu udiide,

12:8 Zar 15:11 * **12:13** zambbaa haythaa oyqqiide: Hawe Ayihuda asay ertteedda asaa mokkiyaa wogaa.

“Xoossay galatetto!

Xoossaa sunthan yiyaa Israa7eeliyaa kaatii anjjetteed-dawaa!”
yaageeddino.

¹⁴⁻¹⁵ Xoossaa Maxaafay,

“Xiyoone katamaw, yayyoppa!

Be7a, ne kaatii hare maraa bolla uttiidde yee”
giyawaaddan, Yesuusi hare maraa demmiide, A toggeedda.

¹⁶ Yesuusa kaalliyaa wanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchchetteeddawaappe guyyiyaan, Xoossaa Maxaafay hewaa ubbaa geeddawaanne qassi untunttukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootheeddawaa hassayeeddino.

¹⁷ Ali7aazar moogetteedda gonggoluaappe Yesuusi A xeesiide, hayquwaappe dentheedda wode, Yesuusanna de7iya daro asay Yesuusaw markkatteedda. ¹⁸ Daro asay A mokkanaw kesseeddawe, I he wolqqaama maalaliyaawaa ootheedda diraassa. ¹⁹ Hewaa diraw, Parisaawatuu ittu ittuwaa, “Hinttenttu aynne oothanaw danddayennawaa be7iite! Be7ite, gade ubbay A geeduwaa kaalleedda” yaageeddino.

²⁰ Paasigaa bonchchiya gallassi goyinnanaw Yeerusalaame beeddawanttu gidдон itti itti Giriike asatuu de7iino. ²¹ Unttuntu Galiilaa gadiyan Beetesayda geetettiya katamaappe yeedda Piliphphoosakko biide, “Godaw, nuuni Yesuusa be7anaw koyetto” yaagiide woosseeddino. ²² Piliphphoosi biide, Inddiraasaw odina laa77atuukka biide, Yesuusaw odeeddino.

²³ Yesuusi untunttussi hawaadan yaageedda; “Taani, Asa Na7ay, bonchchettiyaa saati gакkeedda. ²⁴ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; itti zarggaa ayfatta biittaaan wodhdhaade wooqqana dhayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta wooqqooppe, daro ayfiyaa ayfaw. ²⁵ Bare shemppuwaa siiqiya ooninne bayizzee; qassi bare shemppuwaa ha sa7an ixxiyaa ooninne medhinaa de7oo ashshee. ²⁶ Ooninne Taw oothooppe, Taana kaallanaw bessee; qassi Taani de7iya sa7an Taw oothiyaawekka de7anawaa. Taw oothiyaa oonanne, Ta Aabbukka A bonchchanawaa.

²⁷ “Ha77i Ta shemppuu daro un77etteedda; yaatina waa-goo? Taani, ‘Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharkki’ yaagoo? Tuytti, Taani ha saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. ²⁸ Ta Aabboo, ne sunthaa bonchcha” yaageedda.

He wode saluwaappe, “Taani Ta sunthaa bonchchaaddi; qassikka gujjaade bonchchana” yaagiyaa qalay yeedda.

²⁹ He sa7an eqqeedda cora asay he qaalaa sisiide, “Hewe gugunthaa” yaageedda.

Haranttu qassi, “Kiitanchchay aw haasayeedda” yaageed-dino.

³⁰ Yesuusi zaariide untunttu, “Ha qaalay hinttenttu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. ³¹ Ha sa7ay pird-dettiyaa wodii ha77a; ha sa7aa † mooddiyaawe ha77i kare olettanawaa. ³² Qassi Taani masqqaliyaa bolla kaqettiyaa wode, asa ubbaa Taakko goochchana” yaageedda. ³³ I hewaa geeddawe ay mala hayquwaa I hayqqanenttonne untunttu erissanaassa.

³⁴ Daro asay zaariide Yesuusa, “Nu higgii Kiristtoosi medhinaw de7iyawaa ode. Yaatina, neeni waagaade, ‘Asa Na7ay masqqaliyaa bolla kaqettana’ gay? He Asa Na7ay oonee?” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi, “Poo7uu hinttenanna guutha wodiyaaw gami77annawaa. Hinttenttussi dhumenna mala, poo7uu de7ishshin, poo7uwaan hamettite. Dhumaani hamettiyaa uray haqa binttonne erenna. ³⁶ Poo7uwaa asa gidana mala, hinttenttussi poo7uu de7ishshin, poo7uwaa ammanite” yaageedda.

Ayihudatu Ammanennaan Ixxeedda Hanotaa

Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, biide untuntuppe geemetteedda. ³⁷⁻³⁸ I hewaa keena wolqqaama malaata untunttu sinthan oothooppekka, nabiyaaw Isayaase, “Godaw, nu markkatethaa ooni ammaneeddee?”

Goday bare wolqqaa oona bessedee?”

geeddawe tuma gidana mala, untunttu A ammanibeykkino.

³⁹⁻⁴⁰ Isayaase qassikka,

“Untunttu ayfi xeellenna mala,

untunttu wozanaykka akeekenna mala,

untunttu Xoossaakko simmina, I untunttu pathenna mala,

Xoossay untunttu ayfiyaa qooqisseedda.

Untunttu wozanaa dammisseedda”

geedda diraw, untunttu ammananaw danddayibeykkino.

⁴¹ Isayaase Yesuusa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, † hewaa geedda.

⁴² Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatu kaapatuwaappekka coratuu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatu woosa golliyaappe

† **12:31** ha sa7aa: Guussay ha alamiyaa gidiide ha Yohaannisa mishi-raachchuwaan de7iyaa ha sa7aa giyaawe ha sa7aa bolla de7iyaa asaanne untunttu kahaa baressa udiide mooddiyaa iitaa ayyaanaa wolqqaa bessee. **12:34** Maz 110:4; Isa 9:7; Hiz 37:25; Dan 7:14 **12:37-38** Isa 53:1 **12:39-40** Isa

6:10 † **12:41** Isayaase Yesuusa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, Woy Isayaase Xoossaa bonchchuwaa be7eedda dirawunne qassi Yesuusabaa haasayeedda diraw,

kessiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markkattibeykkino. ⁴³ Ayissi gooppe, untuntu Xoossaa sabaappe aathiide, asa sabaa siiqeeddino.

⁴⁴ Yesuusi bare qaalaa dhoqqu udiide yaageedda; “Taana ammaniyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta xalalaa ammanenna. ⁴⁵ Taana be7iyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka be7ee. ⁴⁶ Taana ammaniyaa ubbay dhumaani de7enna mala, Taani poo7uwaa gidaade sa7aa yaaddi. ⁴⁷ Ta qaalaa sisiide azazettenna uraa oonanne Taani pirddikke; ayissi gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. ⁴⁸ Taana ixxiyaa oonanne qassi Ta qaalaa akkenna oonanne pirddiyaawe de7ee. Taani odeedda qaalay wurssethaa gallassi he uraa pirddana. ⁴⁹ Ayissi gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiitteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. ⁵⁰ Qassi A azazuu medhinaa de7uwa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa” yaageedda.

13

Yesuusi Bare Kaalliyaa wanttu Gediya Meeceedda

¹ Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa7aappe shaakettiide, Aawuwaakko biya wodii gakeeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa7an de7iya barewantta ubba wode siiqeedda; wurssethay gakkanaw untunta siiqeedda.

² Yesuusinne kaalliyaa wanttu kawuwaa miishshin, Simoonna na7aa Yihudaa Asqgorootu Yesuusa aathi immanaadan, xalahii A qofissi wotheedda. ³ Yesuusi bare Aawuu ubbabaa A kushiyan wotheadawa, qassi Xoossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide aakko baanawaa ereedda. ⁴ Yesuusi miyasaappe dendi eqqiide, bolla bagga mayuwaa qaari wothiide, pooxaa bare xeessan danceedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, haathaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaa wanttu gediya meechchaa bare xeessan danceedda pooxan qucussaa doommeedda.

⁶ Yesuusi Simooni Phexiroosakko yiina Phexiroose, “Godaw, neeni ta gediya meeccanaw hanayiyee?” yaageedda.

⁷ Yesuusi zaariide A, “Taani oothiyaawaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe eranaassa” yaageedda.

⁸ Phexiroose, “Neeni ta gediya ubbakka meeccakka!” yaageedda.

Yesuusi A, “Taani ne gediya meeccana dhayooppe, newunne Tawunne ittipetethay baawa” yaagiide zaareedda.

⁹ Simoona Phexiroose Yesuusa, “Godaw, yaatoope, ta gediya xalalaa meeccoppa; ta kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi zaariide, “Bollaa meecettidiggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meecettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. Qassi hinttenttukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita” yaageedda. ¹¹ Ayissi gooppe, Yesuusi barena aathi immana uray oonenttonne ereedda; I, “Hinttenttu ubbay geeshsha gidikkita” geeddawe hawaassa.

¹² Unttuntu gediya meeceeddawaappe guyyiyan, Yesuusi bare mayuwaa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide untuntta yaageedda; “Taani hinttenttussi ootheeddawaa akeekiitee? ¹³ Hinttenttu Taana, tamarissiyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttenttu giyawaa gidiyaa diraw, loytheeddita. ¹⁴ Taani hinttenttussi Godaanne hinttentta tamarissiyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meecciyaawaa gidoope, hinttenttukka ittu ittuwa gediya meeccanaw bessee. ¹⁵ Ayissi gooppe, Taani hinttenttussi ootheeddawaadan, hinttenttukka oothana mala, hinttenttussi leemisuwaa gidaaddi. ¹⁶ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; qoomay bare godaappe aadhdhenna. Qassi kiitetteedda uraykka barena kiitteeddawaappe aadhdhenna. ¹⁷ Hinttenttu hewaa eriide oothiyaawaa gidoope anjjetteddawannta.

¹⁸ “Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawannta eray; shin Xoossaa Maxaafay, ‘Taani barsseeddawe Ta kushiya sa77eedda’ geeddawe tuma gididanaw bessee.

¹⁹ Hewe haniyaa wode Taani Taana * gidiyaawaa hinttenttu ammanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttussi hananawaa oday. ²⁰ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani kiittiya oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; qassi Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeddawaa mokkee” yaageedda.

Yesuusi Barena Aathi Immanawe Oonentto Kasetiide Odeedda

(*Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luq 22:21-23*)

²¹ Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, bare wozanaan daro metootiide, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana hintteppe ittuu aathi immanawaa” giide qonciyaan odeedda.

²² I oona haasayinttonne, kaalliyaawanttussi ubbaakka erettennaan ixxina, ittuu ittuwa xeelleeddino. ²³ Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu, Yesuusi siiqiyaawe, Yesuusa matan utteedda. ²⁴ Hewaa diraw, Simoona Phexiroose he

kaalliyaawaa simi77iide, “I oona gintto, ane A oochcha” yaageedda.

²⁵ Hewaa diraw, he kaalliyaawe Yesuusa haythaakko shiqiide, “Godaw, I oonee?” yaageedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani ukithaan cabbaa tushaade im-miyaawe A” yaageedda. Qassi ukithaa menthi akkiide, cabbaa tushiide, Simoona na7aa, Yihudaa Asqqorootussi immeedda. ²⁷ Yihuday ukithaa menthowaa akowaappe guyyiyan, Seexaanay elekka Yihudaan geleedda. Yesuusi A, “Neeni oothanawaa elleella ootha!” yaageedda. ²⁸ Shin he sa7an utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa A ayissi geeddenttonne eribeenna. ²⁹ Yihuday miishshaa qarcciiiyaa oyqqiyaa diraw, kaalliyaawanttuppe ittu ittuu Yesuusi Yihudaa, “Paasigaa bonchchiya gallassaw barena koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mixuwaataa imma geedda” yaagiide qoppeeddino.

³⁰ Yihuday ukithaa menthowaa akkiide, elekka kare kesseedda; he wode sa7ay qamma.

Ooratha Azazuwaa

³¹ Yihuday kare kesseeddawaappe guyyiyan, Yesuusi yaageedda; “Ha77i Taani Asa Na7ay bonchchettaaddi: Xoossaykka Ta bagganna bonchchetteedda. ³² Xoossay Ta bagganna, Asa Na7aa bagganna bonchchettooppe, I bare huuphew Taana Asa Na7aa bonchchanawaa; qassi I Taana elekka bonchchanawaa. ³³ Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiyaa gami77ikke. Hinttenttu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwaa, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ geeddawaadan, hinttewukka ha77i oday. ³⁴ Taani hinttentta ooratha azazuwaa azazay; ittu ittuwa siiqite. Taani hinttentta siiqeeddawaadankka, hinttenttu ittu ittuwa siiqana bessee. ³⁵ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettooppe, Taana kaalliyaawantta gidiyaawaa asay ubbay erana” yaageedda.

Phexiroose Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luq 22:31-34)

³⁶ Simooni Phexiroose Yesuusa, “Godaw, neeni haqa bay?” yaageedda.

Yesuusi zaariide, “Taani biyaasaa neeni ha77i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana” yaageedda.

³⁷ Phexiroose, “Godaw, taani neena ha77i kaallanaw ayissi danddayikkita? Taani ne diraw, hayqqanawukka giiga uttaaddi!” yaageedda.

³⁸ Yesuusi zaariide, “Ta diraw hayqqanaw ha77i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

14

Yesuusi Aawuwaakko Afiyaa Ogiyaa

¹ Yesuusi kaalliyaawantta “Hinttenttu wozanay hirggoppo; Xoossaan ammanite; Taanankka ammanite. * ² Ta Aabbu gollen daro sa7ay de7ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttenttussi hewaa odikke; Taani hinttenttussi sa7aa giigissanaw bay. ³ Taani baade sa7aa giigisseeddawaappe guyyiyan, Taani de7iya sa7an hinttenttukka de7ana mala, simma yaade hinttentta Taakko aakka afana. ⁴ Qassi hinttenttu Taani biya ogiyaa eriita” yaageedda.

⁵ Toomaasi, “Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw danddayeetto?” yaageedda.

⁶ Yesuusi zaariide, “Ogii, tumuunne de7uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. ⁷ Hinttenttu Taana eriyaawaa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha77ippe doommiide, hinttenttu A eriitanne qassi A be7eeddita” yaageedda.

⁸ Piliphphoosi Yesuusa, “Godaw, Aawuwaa nuuna besa; hewe nuussi gidanawaa” yaageedda.

⁹ Yesuusi zaariide yaageedda; “Piliphphoosaa, Taani hawaa keena wodiyaa hinttenanna de7inakka Taana erikkii? Taana be7eedda uray Aawuwaakka be7eedda; yaatina, neeni waagaade, ‘Aawuwaa nuuna besa’ gay?” ¹⁰ Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaa qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttussi odiyaa qaalaa Taani Taappe odikke; shin Ta giddon de7iya Aawuu bare oosuwaa oothee. ¹¹ Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaanne qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa Taana ammanite; hewe dhayooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite.

¹² “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani oothiyaa oosuwaa oothana. Taani Aawuwaakko biya diraw, he uray hawaappe aadhdhiyaa oosuwaa oothana. ¹³ Aawuu Na7aa gasuwan, Ta bagganna bonchchettana mala, Ta sunthan hinttenttu woossiyaa ubbabaa Taani hinttenttussi polana. ¹⁴ Hinttenttu Ta sunthan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana.

Yesuusi Ayyaana Geeshshaa Kiittanaw Immeedda Hidoootaa

¹⁵ “Hinttenttu Taana siiqiyaawaa gidooppe, Ta azazuwaa naagana. ¹⁶⁻¹⁷ Taani Aawuwaa woossana; hinttenanna

* **14:1** Xoossaa ammanite; taanakka ammanite. Xoossaan ammanuu hinttew de7ee guussay, Taanankka ammanuu de7ee guussaa.

medhinaw de7ana mala, tumatethaa Ayyaanaa, hara menthethiyaawaa hinttenttussi I immana. Ha sa7ay he tumatethaa Ayyaana be7ennawaanne erennaawaa gidiyaa diraw, A akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de7iya dirawunne hinttenttu gidдон de7ana diraw, hinttenttu A eriita.

18 “Taani hinttentta aawuunne aatta baynna yii7o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana. 19 Guutha wodiyaappe guyyiyan, alamii Taana laa7enthuwa be7enna; shin hinttenttu Taana be7ana; Taani de7uwan de7iya diraw, hinttenttukka qassi de7uwan de7ana. 20 Taani Ta Aawuwaa gidдон de7iyaawaanne hinttenttu Ta gidдон de7iyaawaa, qassi Taani hinttenttu gidдон de7iyaawaanne hinttenttu he gallassi erana.

21 “Ta azazuu A matan de7iya asay, qassi he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siiqiyaa asa. Taana siiqiyaa asa Ta Aabbukka siiqee; Taanikka A siiqay. Taani aw qonccana” yaageedda.

22 Yihudaa Asqqoroota gidenna Yihuday Yesuusa, “Godaw, neeni ne huuphiya alamiyaa bessennaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?” yaageedda.

23 Yesuusi, “Taana siiqiyaa ooninne Ta qaalaa naagee; Ta Aabbu A siiqanawaa; qassi Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aananna de7ana. 24 Taana siiqenna uray ooninne Ta qaalaw azazettenna; hinttenttu sisiyaa qaalay Taana kiit- tedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna.

25 “Taani hinttenanna ittippe de7aadde hawaa hinttenttussi odaaddi; 26 shin Geeshsha Ayyaanay, menthethiyaawe, Aawuu Ta sunthan kiittanawe, hinttentta ubbabaa tamarisanawaa. Taani hinttenttussi odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa.

27 “Taani sarotethaa hinttenanna wothay; Ta sarotethaa hinttenttussi immay. Taani alamii immiya sarotethaa malaa immikke. Hinttenttu hirgoppitenne yayyoppite. 28 Taani hinttenttussi, ‘Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana’ geeddawaa siseeddit; hinttenttu Taana si- iqeeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariya diraw, Taani Aawuwakko biyaawan hinttenttu nashettanitta. 29 Hewe haniyaa wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de7ishshin, haananna kasetaa de Taani hinttenttussi odaaddi.

30 “Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sinthan hinttenanna loytha haasayikke. Taana I aynne oothanaw danddayenna. 31 Shin Taani Aawuwaa siiqiyawaa alamii eranaw bessee; qassi Taanikka Aawuu

Taana azazeeddawaadan oothay. Denddi eqqite; hawaappe boytte.

15

Woyiniyaa Giya Turaw Tumu Anuu Yesuusa

¹ “Taani woyiniyaa geetettiyaaw turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Aabba. ² Ta gidдон de7iya ayfiya ayfenna turaa maraa ubbaa I karee; ayfiya turaa maraa ubbay kasewaappe loythi ayfanaadan, he maraa xeeraa I ciggiide geeshshana. ³ Taani hinttentussi ha77i odeedda qaalaa gaasuwan, hinttenttu geeshsha. ⁴ Ta gidдон de7ite; Taanikka hinttenttu gidдон de7ana. Woyiniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de7ennaan dhayooppe, he maray barekka ayfiya ayfanaw danddayennawaadan, hinttenttukka Ta gidдон de7ennaan dhayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddayikkita.

⁵ “Taani woyiniyaa turaw ano; hinttenttu he turaa maratuwaa. Ta gidдон de7iya uray, Taanikka A gidдон de7iya uray, daro ayfiya ayfana; ayissi gooppe, Taani baynnaan hintterekka aynne oothanaw danddayikkita. ⁶ Ta gidдон de7enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wothina, I eexxanawaa. ⁷ Hinttenttu Ta gidдон de7ooppe, qassi Ta qaalaykka hinttenttu gidдон de7ooppe, hinttenttu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woosite; hinttenttu akkanita. ⁸ Hinttenttu daro ayfiyaa ayfooppenne qassi Taana kaalliyaawantta gidooppe, hewan Ta Aabbu bonchchettanawaa. ⁹ Aawuu Taana siiqeeddawaadan, Taanikka hinttentta siiqaaddi; Ta siiquwan de7ite. ¹⁰ Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade A siiquwan de7eeddawaadan, hinttenttukka Ta azazuwaa naagooppe, Ta siiquwan de7anita.

¹¹ “Ta nashechchay hinttenanna de7ana malanne, hinttenttu nashechchay kumentha gidana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. ¹² Ta azazuu hawaa; Taani hinttentta siiqiyaawaadan, hinttenttukka ittu ittuwanna siiqettite. ¹³ Bare shemppuwaa bare laggew aathiide immiyaawaappe aadhdhiyaa siiquu oossinneekka baawa. ¹⁴ Taani hinttentta azazeeddawaa ubbaa oothooppe, hinttenttu Ta laggetuwaa.

¹⁵ “Ayllii bare goday oothiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta hawaappe sinthaw ayllatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa gaaddi. Ayissi gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hinttenttussi odaaddi. ¹⁶ Taani hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttenttu Taana dooribeykkita. Hinttenttu biide ayfiyaa ayfana malanne

de7ana mala, Taani hinttentta sunthaaddi. Qassi Aawuukka hinttenttu Ta sunthan * woosseeddawaa ubbaa immana. ¹⁷ Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittu ittuwaanna siiqettite.

Yesuusi Ha Alami Ixxiyaawaa Odeedda

¹⁸ “Alami hinttentta ixxoopspe, kasetiide Taana ixceeddawaa akeekite. ¹⁹ Hinttenttu alamiyaassa gideedentto, alamii barewaadan hinttentta siiqana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hinttenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta ixxiyaawe hawaassa. ²⁰ ‘Aylli bare godaappe darena’ gaade Taani hinttenttussi odeeddawaa hassayite. Unttuntu Taana yedersseeddawaa gidoope, hinttenakka yederssana. Unttuntu Ta qaalaa naageeddawaa gidoope, hinttenttu qaalaakka naaganawantta. ²¹ Shin unttuntu Taana kiitteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwan unttuntu hinttenttu bolla oothanawantta. ²² Taani yaade unttuntussi odennawaa gidintto, unttuntussi nagaraa gidenna; shin ha77i unttuntu oothiyaa nagaraa gaasoyiyaawe baawa. ²³⁻²⁴ Taana ixxiyaawe Ta Aawuwaakka ixceedda. Ooninne oothibeenna oosuwaa unttuntu giddon Taani oothabeennabaa gidintto, unttuntussi nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha77i unttuntu Taani ootheedda oosuwaa be7iide, Taanakka Ta Aawuwaakka ixceedino. ²⁵ Shin unttuntu higgayan, ‘Taana coo ixceeddino’ geetettiide xaafetteeddawe polettana mala, hawe haneedda.

²⁶ “Shin Aawuwaappe yiyaa tumatethaa Ayyaanay menthethiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttenttussi A yeddana; qassi I Tabaa markkattanawaa. ²⁷ Hintteekka qassi kaseppe doommiide, Taananna de7iya diraw, Tabaa markkattana.

16

¹ “Taani hawaa hinttenttu dhubettenna mala, hinttenttussi odaaddi. ² Unttuntu hinttentta barenttu Ayihuda woosa golliyaaappe kessi yeddananawantta. Hewaa bolla qassi hinttentta wodhiyaa uray Xoossaw oothiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa. ³ Unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. ⁴ Shin unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyaa wodii gakkiya wode, Taani hinttenttussi odeeddawaa hinttenttu hassayana mala, Taani hinttenttussi hawaa odaaddi.

Geeshsha Ayyaanaa Oosuwaa

* **15:16** ta sunthan: woy “Taana kaalliyawantta gidiyaa diraw” **15:25** Maz 35:19; 69:4

“Taani hinttenanna de7iya diraw, koyro hewaa hinttentussi odabeykke. ⁵ Shin ha77i Taani Taana kiitteeddawaakko bay; shin hintteppe ooninne, ‘Haqa bay?’ giide Taana oochchiyawe baawa. ⁶ Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de7ee. ⁷ Shin Taani hinttentussi tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttenttussi lo77a. Ayissi gooppe, Taani baana dhayooppe, menthethiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, A hinttentukko yeddana. ⁸ Qassi menthethiyaawe yiide, untunttu nagaraabaa, Xoossaa xillotethaabaanne pirdaabaa ha sa7aa asay bayizzeeddawaa bessanawaa. ⁹ Nagaraabay asay Taana ammanenna diraassa. ¹⁰ Xillotethaabay qassi Taani Aawuwakko biya diraw, hinttenttu Taana laa7enthuwa be7ikkita. ¹¹ Xoossaa pirdaabay qassi alamiyaa mood-diyaawe pirdetteedda diraassa.

¹² “Taani hinttenttussi odiyaabay darobay de7ee; shin ha77i hinttenttussi gelenna. ¹³ Tumatethaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatethaa ubbaakko kaallethanawaa. Ayissi gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe aynne odenna. Qassi sinthappe yaanabaa hinttenttussi I odanawaa. ¹⁴ I Taana bonchchanawaa; ayissi gooppe, I Taw de7iyaawaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa. ¹⁵ Aawoo de7iyaabay ubbay Tawaa; menthethiyaawe Taw de7iyaabaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa Taani geed-dawe hawaassa.

Yesuusa Kaaliyaawanttu Kayyuu Nashechaw Laamettana

¹⁶ “Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaaliyaawanttuppe ittu ittuu barenttu gid-don, “ ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7anita; ayissi gooppe, Taani Aawuwaakko bay’ giyawe hewe waagiyaawe?” yaageeddino. ¹⁸ “ ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan’ giyawe waagiyaawe? I ayissi haasay-inttonne nuussi erettenna” yaageeddino.

¹⁹ Untunttu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, untuntta yaageedda; “Taani, ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana’ geeddawoo hinttenttu ittu ittuwaa oochchiitee? ²⁰ Taani hinttenttussi tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashettana. Qassi hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. ²¹ Itti mishiratta na7aa yelana haniyaa wode,

bare yeliyaa wodii gakteedda diraw, oyqettaw; shin na7ay yeletteeddawaappe guyyiyan, na7ay ha sa7an yeletteedda nashechchaa diraw, bare oythaa hassayukku. ²² Hewaa diraw, hinttentukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa7enthuwa hinttentta be7ana; qassi hinttenttu wozanay loythi nashettana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkenna.

²³ “He gallassi hinttenttu Taana aynne woossikkita. Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hinttenttu Ta sunthan woos-siyaawaa ubbaa Aawuu hinttenttussi immanawaa. ²⁴ Ha77i gakkanaassi Ta sunthan aynne woossibeeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, Xoossaa woossite; hinttenttu akkana.

²⁵ “Hawaa Taani hinttenttussi leemisuwan odaaddi; shin Taani leemisuwan odenna wodii yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttenttussi qoncciyaan odana. ²⁶ Taani he gallassi, hinttenttu Ta sunthan Aawuwaa woossana; qassi hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woossana giikke. ²⁷ Ayissi gooppe, Aawuu bare huuphew hinttentta siiqee; hinttenttu Taana siiqiyaa dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siiqee. ²⁸ Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaaddi; qassi ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana” yaageedda.

²⁹ Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide Yesuusa, “Be7a, ha77i neeni qoncciyaan haasayaasa; leemisuwan aynne haasayakka. ³⁰ Neeni ubbabaa eriyawaa nuuni ha77i ereetto; qassi neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni Xoossaappe yeeddawaa ammanthee” yaageeddino.

³¹ Yesuusi zaariide untuntta, “Ha77i ammaniitee? ³² Be7ite, hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiiyaa wodiinne Ta xalalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha77ikka yidiggeedda. Shin Aawuu Taananna de7iya diraw, Ta xalalaa gidikke. ³³ Hinttenttu Ta giddon de7iidde, saro de7ana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. Alamiyan hinttenttu waayyettana. Shin minnite; Taani alamiyaa xonaaddi” yaageedda.

17

Yesuusa Woosaa

¹ Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, pude saluwaa xeelliide, hawaadan yaageedda; “Ta Aabboo, wodii gakteedda; ne Na7ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na7aa bonchcha. ² Ayissi gooppe, neeni aw immedda

ubbaw medhinaa de7uwaa I immana mala, asaa ubbaa bol-lan aw maataa immaadda. ³ Asay neena itti tumu Xoos-saa gideeddawaa erana malanne, qassi neeni kiitteedda Yesuusi Kiristtoosa erana mala, hawe medhinaa de7uwaa. ⁴ Neeni Taw oothanaw immeedda oosuwwa polaade, neena sa7an bonchchaaddi. ⁵ Ha77ikka qassi Aawoo, alamii med-hettanaappe kase ne matan Taw de7iya bonchchuwan ne sinthan Taana bonchcha.

⁶ “Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne sun-thaa erissaaddi; untunttu newantta; qassi neeni untuntta Taw immaadda. Untunttu ne qaalawukka azazetteeddino. ⁷ Ha77i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa untunttu eriino. ⁸ Ayissi gooppe, neeni Taw immeedda qaalaa Taani untunttussi immaaddi; untunttukka he qaalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidyaawaa eriide Neeni Taana kiitteeddawaakka ammaneeddino.

⁹ “Taani untunttussi woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayissi gooppe, untunttu newantta. ¹⁰ Taw de7iya ubbabay nebaa; qassi New de7iyaa ubbabaykka Tabaa. Taani untunttu bagganna bonchchettaaddi. ¹¹ Taani hawaappe guyyiyan, alamiyan de7ikke; untunttu alamiyan de7iino; Taani ha77i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidyaawaadan, untunttu ittuwaa gidana mala, untuntta ne sunthan naaga. ¹² Taani untunt-tunna alamiyan de7aadde, neeni Taw immeedda ne sunthaa wolqqan untuntta naagaaddi. Taani untuntta naagaaddi; Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untunttuppe haray ooninne bay-beenna.

¹³ “Ha77i Taani Neekko bay; untunttu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyan haasayay. ¹⁴ Taani untunttussi ne qaalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untuntta ixweedda. ¹⁵ Neeni xalahiyaappe untuntta naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. ¹⁶ Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidikkino. ¹⁷ Neeni tumatethaan untuntta newantta ootha; ne qaalaykka tumatethaa. ¹⁸ Neeni Taana alamiyaa kiitteeddawaadan, Taanikka untuntta alamiyaa kiittaaddi; ¹⁹ qassi untunttu tumatethaan new dummatana mala, untunttu diraw, Taani Ta huuphiya new dummayyaaddi.

²⁰ “Taani untunttu xalalaw woossikke; shin untunttu qaalaa odina, Taana ammaneeddawanttookka woossay.

21 Unttuntu ubbay ittuwa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni Ta giddon de7iyaawaadan, qassi Taanikka Ne giddon de7iyaawaadan, unttuntu nu giddon de7iino. Qassi neeni Taana kiitteeddawaa alamii ammanana mala, unttuntu ittuwa gidino. 22 Neeninne Taani ittuwa gidiyaawadan, unttuntu ittuwa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka unttunta bonchchaaddi. 23 Taani unttuntu giddon de7ina, Neeni Ta giddon de7ina, qassi Neeni Taana siiqiyaawaadan, unttuntakka siiqowaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiitteeddawaa alamii eranaadan, unttuntu ubba ittuwaa gidino.

24 “Aawoo, sa7ay medhettanaappe kase Neeni Taana siiqeedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa unttuntu be7ana mala, Neeni Taw immeeddawanttu Taani de7iya sa7an Taananna de7ana mala koyyaaddi.

25 “Xillo Aawoo, alamiyaa asay Neena erenna; shin Taani neena eray. Qassi Neeni Taana kiitteeddawaa hawanttu eriino. 26 Neeni Taana siiqeedda siiquu unttuntu giddon de7ana mala, qassi Taanikka unttuntu giddon de7ana mala, Taani Ne sunthaa unttunta erissaaddi; sinthawukka erisana” yaageedda.

18

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyay Oyqetteedda
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luq 22:47-53)

1 Yesuusi hewaa giide, Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barena kaalliyaawanttunna Qediroona giya zanggaaraa pinneedda. He sa7an atikilttiyaa sa7ay de7ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino. 2 Yesuusa aathi immeedda Yihuday he sa7aa ereedda; ayissi gooppe, Yesuusi ubba wode barena kaalliyaawanttunna hewan shiiqee. 3 Hewaa diraw, kaaletthiyaa qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wottaaddaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyqqiide he sa7aa beeddino.

4 Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbabaa eriide, gaxaa kesiide, “Oona koyyiitee?” yaageedda

5 Unttuntu zaariide, “Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto” yaageeddino.

Yesuusi zaariide, “Taani A” yaageedda.

Yesuusa aathi immeedda Yihudaykka hewan unttuntunna eqqeedda; 6 Yesuusi, “Taani A” geedda wode, unttuntu guyyekko shiiqiide, sa7an kunddeeddino. 7 Yesuusi qassikka, “Oona koyyiitee?”

Yaagi oochchina untuntu, “Naazireetiya Yesuusa” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Taani A gidiyaawaa hinttentussi odaaddi; simmi hinttentu Taana koyyiyaawaa gidoope, hawantta yeddite” yaagedda. ⁹ I, “Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawantuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke” geeddawe polettana mala, hewaa gedda.

¹⁰ Simooni Phexiroosaw mashshay de7ee; I he mashshaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa ushechcha haythaa shociide, qanxxi yeggedda. He qoomaa sunthay Malkkoosa. ¹¹ Yesuusi Phexiroosa, “Ne mashshaa shookuwan zaaraade wotha! Ta Aabbu Taw immedda metuwaa xuu7aa Taani ushikkita?” yaagedda.

Yesuusi Qeesatuwaa Kaappuwaa Haanna Sintha Shiiqeedda

¹² Shaalaqay, daro wottaaddaratuunne qassi Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu Yesuusa oyqqiide qachcheeddino. ¹³ Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laythi qeesatuwaa kaappatuwaa gidedda Qayaafaa bolluwa. ¹⁴ “Asa ubbaa diraw, itti asay hayqqintto lo77a” giide Ayihudatuwaa zoreeddawe Qayaafaa.

Phexiroose Yesuusa Kaddedda

(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luq 22:55-57)

¹⁵ Simooni Phexiroosinne hara itti kaalliyawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa qeesatuwaa kaappuu eredda; hewe Yesuusanna qeesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geledda. ¹⁶ Shin Phexiroose karena dirssaa penggiyan eqqedda. Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiya naattiw odiide, Phexiroosa dirssaa garssa gelissedda. ¹⁷ Penggiyaa naagiya naatta Phexiroosa, “Neni ha bitaniyaa kaalliyawantuppe ittuwa gidikkiyee?” yaagaaddu.

I, “Tuytti, taani gidikke” yaagedda.

¹⁸ Sa7ay meeggiyaa diraw, ayllatuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu tamaa eexxiide, bonqqeeddawaa yuuyyi aadhdi eqqiide kashiino; Phexiroosikka untuntunna eqqiide, he tamaa kashshee.

Qeesatuwaa Kaappuu Yesuusa Oochcho Ooshaa

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luq 22:66-71)

¹⁹ Qeesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyaawanttubaane A timirttiyaabaa oochchedda. ²⁰ Yesuusi aw zaariide, “Taani asaa ubbaw qoncciyaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiiqiyaa Ayihuda woosa

golleninne Geeshsha Golliyaan ubba wode tamaarissaaddi; geeman ayinne haasayabeykke. ²¹ Yaatina, neeni Taana ayissi oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he asay Taani odeeddawaa ereedda” yaageedda.

²² Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan eqqeedda wottaaddaratuwaappe ittuu Yesuusa baqqiide, “Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?” yaageedda.

²³ Yesuusi zaariide, “Taani balabaa haasayeeddawaa gidoope, hawaan de7iya asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidoope, Taana ayissi baqqay?” yaageedda.

²⁴ Hewaa diraw, Haanni, qashetti utteedda Yesuusa, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Qayaafaakko yeddeedda.

Phexiroosi Yesuusa Laa7enthuwa Kaddeedda
(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luq 22:58-62)

²⁵ Phexiroosi hewan eqqiide, tamaa kashshee; haranttu A, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyaaawanttuppe ittuwa gidikkiyyee?” yaageedda.

Phexiroose, “Tuytti; taani gidikke” yaagiide kaddeedda.

²⁶ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomatuwaappe ittuwaa, Phexiroose haythaa qanxeedda bitaniyaa dabbu Phexiroosa, “Taani neena aananna daro ataakilttiyaa giddon be7abeykkitayee?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Phexiroose qassikka kaddeedda; elekka kuttuu waassii aggeedda.

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Shiiqueedda
(Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Luq 23:1-5)

²⁸ Unttuntu Yesuusa Qayaafaa golleppe Roome asaa ayisiyaawaa ooso golliya afeeddino. Sa7ay wontta guura; Ayihudatu Paasigaa bonchchiya gallassa qumaa maanaw, bar-enttu huuphiyassi tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya gelibeykkino. ²⁹ Hewaa diraw, Philaaxoosi unttunttukko kare kesiide, “Ha bitaniyaa hinttenttu ayaani mootiitee?” yaageedda.

³⁰ Unttuntu, “I iitabaa oothibeennawaa gidintto, nuuni A neekko ahokko” yaageeddino.

³¹ Philaaxoosi zaariide unttunttussi, “Hinttenttu A afiide, hinttenttu higgii giyawaaddan, A bolla pirddite” yaageedda.

Ayihudatu, “Oonanne wodhiyaa maatay nuussi baawa” yaageeddino. ³² Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayquwaa hayqqanentto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa.

³³ Philaaxoosi bare oosuwaa golle laa7ethuwa geliide, Yesuusa xeesiide, “Neeni Ayihuda katee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁴ Yesuusi Philaaxoosa, “Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiye woy hara asay new tabaa odeeddee?” yaageedda.

³⁵ Philaaxoosi zaariide, “Taana Ayihuda asa gay? Ne zare-tunne qeesatuwaa kaappatuu neena taw aathi immeed-dino; neeni ayaa oothaddii?” yaageedda.

³⁶ Yesuusi, “Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna. Ta kawutethay ha alamiyaana gideeddento, Taana Ayihudatoo aathi immennaadan, Taw oothiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna” yaageedda.

³⁷ Hewaa diraw, Philaaxoosi Yesuusa, “Yaatina, neeni kaateyee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumaa markkattana diraw yelettaaddi; qassi hewaa diraw, ha alamiyaa yaaddi. Tumuwaa bagga gideedda ooninne Taani giyaawa siseedda” yaageedda.

³⁸ Philaaxoosi, “Tumuu ayee?” yaageedda.

Philaaxoosi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, “Taani aani ay balaanne demmabeykke. ³⁹ Shin Paasigaa bonchchiya gallassi, itti asaa taani hinttenttussi qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee; taani hinttenttussi Ayihudatu kaatiyaa billiyawaa koyyiitee?” yaageedda.

⁴⁰ Unttuntu zaariide, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Barbbaana billappe attin, A gidenna!” yaageeddino. Shin Barbbaani paannuwaa.

19

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilliiceeddino
(*Mat 27:27-32; Mar 15:15-21*)

¹ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Yesuusa oyqqiide, lis-suwan shoceedda. ² Wottaaddaratuu agunthaappe ak-ililiyaa giigissiide, A huuphiyaan wotheeddino; qassi zo7o mayuwaakka A mayizzeeddino. ³ Aakko shiiqiide, “Ayihuda kaatew, shemppuwaa gami77a!” yaagiide A shayyiya baqqeeddino.

⁴ Philaaxoosi qassikka kare kesiide Ayihudatuwaa, “Be7ite, taani aani ay balaanne demmabeennawaa hinttenttu erana mala, A hinttenttukko kare kessana” yaageedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi agunthaa akililiyaa bare huuphiyaan wothiide, zo7o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Bitaniyaa hawaa be7ite” yaageedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuunne wottaaddaratuu A be7eedda wode, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade A sulla! Sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi untunttu, “Hinttenttu A afiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide sullite; ayissi gooppe, taani ay balaanne demmabeykke” yaageedda.

⁷ Ayihudatuu zaariide, “Nuussi higgii de7ee; nu higgii giyawaaddan, I hayqqanaw bessee; ayissi gooppe, I barena Xoosaa Na7aa ootheedda” yaageeddino.

⁸ Philaaxoosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loythi yayyeedda. ⁹ Qassikka Philaaxoosi bare oosuwaa golle simmi geliide Yesuusa, “Neeni haqappe yaaddii?” yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, Philaaxoosi A, “Taw odikkii? Neena billanaw woy masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqanaw taw maatay de7iyaawaa erikkiyee?” yaageedda.

¹¹ Yesuusi, “Xoosay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de7enna shin. Hewaa diraw, Taana new aathi immeeddawe aadhdiyaa nagaraa ootheedda” yaageedda.

Yesuusa Hayqoo Pirddeeddino

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luq 23:13-25)

¹² Philaaxoosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa koyyeedda; shin Ayihudatuu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Neeni A billiyawaa gidooppe, Kaatiyaa Qeessaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giya ooninne Qeessaare morkke!” yaageeddino.

¹³ Philaaxoosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwwa giya sa7an pirdda oydiyaan utteedda; Ibraayisxxe qaalaan he sa7ay gaytaa giyaawaa. ¹⁴ He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa7ay usuppun saatiyaa heera gidanawa. Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Hinttenttu kaatiyaa hawaa be7ite!” yaageedda.

¹⁵ Ayihudatuu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Digga! Digga! Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi zaariide, “Hinttenttu kaatiyaa taani masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulliyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda.

Qeesatuwaa kaappatuu, “Qeessaareppe hara kaatii nuussi baawa!” yaageeddino.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, untunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqana mala, Philaaxoosi untunttussi aathi immeedda.

*Yesuusa Sulleeddino**(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luq 23:26-43)*

Unttuntu Yesuusa oyqqiide, afeeddino. ¹⁷ Yesuusi bare masqqaliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. “Guuggiyaasaa” * giyaawe Ibraayisxxe qaalaan “Golgotha” giyaawaa. ¹⁸ Unttuntu he sa7an masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddino; qassi aananna hara laa77u asatuu, ittuwa ya bagganna qassi ittuwa ha bagganna Yesuusa gidduwan wotheide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ¹⁹ Philaaxoosi xifatiyaa xaafiide, masqqaliyaa bolla wotheedda. I xaafeddawe, “Ayihudatu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa” yaagee. ²⁰ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide sulletteedda sa7ay katamaa matan de7iya diraw, daro Ayihudatuu he xifatiyaa nabbabeeddino. Xifatii Ibraayisxxe qaalaan, Roomaysxxe qaalaaninne Giriike qaalaan xaafetteedda. ²¹ Hewaa diraw, Ayihuda qeesatuwaa kaappatuu Philaaxoosa, “ ‘Ha bitani barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda’ gaade xaafappe attin, ‘Ayihuda kaatiyaa’ gaade xaafoppa” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Taani xaafeddawaa xaafa diggaaddi” yaagiide zaareedda.

²³ Wottaaddaratuu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddawaappe guyyiyan, A mayuwaa akkiide, oyddu kessi shaakkeeddino; itti itti wottaaddaraa itti shaakuu gakkeedda. A adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, qanxxettiide sikettibeenna. ²⁴ Wottaaddaratuu ittu ittuwaa, “Oona gakkanentto, saamaa woy exaa yegganaappe attin, mayuwaa peedhokko” yaageeddino. Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino” giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wottaaddaratuu hewaa ootheeddino.

²⁵ Shin Yesuusa masqqaliyaa matan A daaya, A aatti michchatta, Qaliyoophaa machchatta Mayraamanne Magdala geetettiyaan katamaappe yeedda Mayraama eqqeeddino. ²⁶ Yesuusi bare daayanne I siiqiyaa kaalliyaawe hewan eqqeeddaawantta be7iide, bare daayo, “Ha mishirattee, ne na7aa hawaa be7a!” yaageedda.

²⁷ Hewaappe guyyiyan, he kaalliyaawaa “Ne daayo hanno be7a!” yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy afeedda.

* **19:17** “Guuggiyaasaa” Hewaan asaa guuggiyaa malati medhetteedda wogga shuchchay de7iyaa diraw, “Guuggiyaasaa geetetteedda”. **19:24** Maz 22:18

*Yesuusa Hayquwaa**(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luq 23:44-49)*

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabay ha77i poletted-dawaa eriide, Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, “Taana saammee” yaageedda.

²⁹ He sa7an itti xuggaa kumeedda caala woyiniyaa eessay de7ee. Unttuntu isponjjiyaa he woyiniyaa eessaan yeg-giide, hisoophiyaa geetettiyaa mithaa xeeraan wothiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. ³⁰ Yesuusi woyiniyaa eessaa ganxxi be7eeddawaappe guyyiyan, “Polettedda” yaageedda.

Yesuusa Miyyiyaa Tooraan Caddeeddino

Qassi hewaappe guyyiyan, bare huuphiya toochchiide, bare shemppuwaa immeedda.

³¹ He gallassay Ayihudatuwaassi giigettiyaa gallassaa † gidiyaa dirawunne qassi he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwa anhay masqqaliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwa suyiliyaa menthiide, ‡ masqqaliyaappe wothana mala, Ayihudatuu Philaaxoosa woosseeddino. ³² Hewaa diraw, wottaaddaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro bitaniyaa suyiliyaa mentheeddino; qassi aananna suleteedda laa7etho bitaniyaa suyiliyaakka mentheeddino.

³³ Shin Yesuusakko yeedda wode I hayqqidiggeeddawaa be7iide, A suyiliyaa menthibeykkino. ³⁴ Gidoopenne, wottaaddaratuwaappe ittuu A miyyiyaa tooraan caddeedda. Elekka suuthayenne haathay goggi aggeedda. ³⁵ Hinttenttu ammanana mala, hawaa be7eeddawe markkatteedda; I markkattiyaawekka tumuwaa; qassi bare haasayay tuma gidiyaawaa I ereedda. ³⁶ Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “A meqethatuwaappe ittunne me77enna” geeddawe polettanaassa. ³⁷ Qassikka Xoossaa Maxaafay haray, “Asay bare caddeeddawaa be7ana” yaagee.

*Yesuusi Moogetteedda**(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luq 23:50-56)*

³⁸ Hewaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa geetettiyaa kata-maappe yeedda Yoosefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw

19:28 Maz 69:21; 22:15 † **19:31** Ayihudatuwaassi giigettiyaa gallassaa: Paasigay saamintaappe itti gallassa awudenne gidana danddayee; shin Yohaannisa mishiraachchuu tamarissiyaawaadan, Paasigaa wodii hananaw bessiyaawe, laythaa laythaan Yesuusi masqqaliyan kaqetti hayqqeedda sambbataana gidana koshshee. ‡ **19:31** suletteedda asatuwaa suyiliyaa menthiide: Ha wogay Roome kawutethaa wogaadan, masqqaliyan suletteedda asatuwaa ellekka hayqqana mala udiyaa ogiyaa guussaa. **19:36** Kes 12:46; Pay 9:12; Maz 34:20 **19:37** Zak 12:10; Sax 1:7

Philaaxoosa woosseedda; Yooseefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, asay erennaan Yesuusa kaalliyaaawaa.

Yooseefo woossina Philaaxoosi, “Afa” yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. ³⁹ Qassi Niqoodimoosi hewaappe kase Yesuusakko qamma yeeddawe, kawaraannanne godare uuthaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiiyaawaa keena shituwaa oyqqi akkiide, Yooseefonna yeedda. ⁴⁰ He laa77u asatu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatuu anhaa xaaxiyaa wogaadan, shittuwaanna gathiide, mooguwaa afilaan xaaxeeddino. ⁴¹ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide sulletteedda sa7an daro atikilttiyaa sa7ay de7ee; he atikilttiyaa sa7aa gidдон shuchchaa wooci kesseedda biro ooninne moogettiibeenna ooratha duufuu de7ee. ⁴² He duufuu matan de7iya dirawunne qassi Ayihudatuu Sambbataw giigettiyyaa gallassa gidiiyaa diraw, Yesuusa yaani wotheeddino.

20

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(*Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luq 24:1-12*)

¹ Woggaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikichcheeddawaa be7aaddu.

² Simooni Phexiroosakkonne Yesuusi siiqiyaa yokko kaalliyaaawaakko, iza woxxaadde baade, “Duufuwaappe Godaa afidiggeeddino; haqan A wotheeddinonttonne nuuni erokko” yaagaaddu.

³ Hewaa diraw, Phexiroosinne yokko kaalliyaaawe aggiide, duufuwaakko beeddino. ⁴ Laa77uukka ittippe woxxeeddino; shin yokko kaalliyaaawe Phexiroosappe aadhdhi kasetiide, he duufuwaakko gakkeedda. ⁵ He kaalliyaaawe hokkiide, mooguwaa afilaa be7eedda; shin giddo gelibeenna.

⁶ Simooni Phexiroose A kaalli yiide, duufuwaa giddo geleedda. Yaatiide mooguwaa afilay hewan de7iyaawaa be7eedda; ⁷ qassi Yesuusa huuphiyaan xaaxetti utteedda afilay he xaaxetteeddawaadankka dumma itti sa7an de7iyaawaa be7eedda; he afilay dumma de7eepppe attin, mooguwaa afilaanna ittippe de7enna. ⁸ He wode, kasetiide gonggoluwaaakko gakkeedda yokko kaalliyaaawe geli be7iide ammaneedda. ⁹ Yesuusi hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa Xoossaa maxaafaa untunttu biro akeekibeykkino. ¹⁰ Hewaappe guyyiyan, kaalliyaaawanttu barenttu golle simmiide beeddino.

*Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda**(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)*

¹¹ Shin Mayraama he duufuwaa doonan eqqaade yeekkaade hokkaade duufuwaa giddo xeellaaddu.

¹² Bootha mayuwaa mayyeedda laa77u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa7an ittu huuphissanna ittuu gedissanna utteeddawaantta be7aaddu. ¹³ Unttuntu izo, “Mishirattee, ayissi yeekay?” yaagiide oochcheeddino.

Iza, “Asatu ta Godaa afidiggeeddino; unttuntu haqqan wotheeddinonttonne taani erikke” yaagaaddu.

¹⁴ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, guyye simma xeellaade, Yesuusi eqqeedawaa be77aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykku. ¹⁵ Yesuusi izo, “Mishirattee, ayissi yeekay? Oona koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Mayraama atikkilttiyaa naagiyaawaa gaade, “Godaw, neeni akkeeddawaa gidoope, A haqan wothaaddintto, taw odaarikki; taani A akkana” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Mayraamee” yaageedda.

A aakko simmaade, Ibraayisxxe qaalaan “Rabunii” yaa-gaaddu; hewaa bilethay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.

¹⁷ Yesuusi izo, “Taani biro Ta Aawuwaakko babeenna diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, ‘Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta Xoossaakkonne hinttenttu Xoossaakko, pude bay geedda’ gaade untunttussi oda” yaageedda.

¹⁸ Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be7eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttussi odaaddu.

*Yesuusi Bare Kaalliyawanttoo Beetteedda**(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luq 24:36-49)*

¹⁹ He Woggaa gallassi omarssi, kaalliyawanttu Ayihudatuw yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiidde, shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi yiide, unttuntu gidduwan eqqiide, “Sarotethay hinttenttussi gido” yaageedda. ²⁰ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa unt-tuntta besseedda; kaalliyawanttu Godaa be7eedda wode loythi nashetteeddino. ²¹ Yesuusi laa7enthuwa unt-tunttussi, “Sarotethay hinttenttussi gido; Ta Aabbu Taana ki-itteddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay” yaageedda.

²² Hewaa geeddawaappe guyyiyan, unttuntu bolla uffu giide shempeedda; qassi, “Geeshsha Ayyaanaa akkite. ²³ Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geennaawanttu nagaray atto geetettenna” yaageedda.

²⁴ Shin tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untuntunna baawa. ²⁵ Hewaa diraw, yokko kaalliyaawanttu Toomaasaw, “Nuuni Godaa be7eeddo!” yaageeddino.

Shin Toomaasi untunttussi, “Misimaariyan I cadetteedda A kushiyan de7iya mallaa be7ennaaninne he mallaa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta kushiya A miyyiyaan yeedda be7ennaan taani ammanikke” yaageedda.

²⁶ Saaminttaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu qasikka gollen shiiqi utteeddino; Toomaasikka untuntunna de7ee. Penggi qashetti utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untuntu gidduwaan eqqiide, “Sarotethay hinttentussi gido” yaageedda. ²⁷ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, “Ne kushiya haa ahaade, Ta kushiya be7a, qassi ne kushiya haa ahaade, Ta miyyiyaan yeedda be7a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!” yaageedda.

²⁸ Toomaasi zaariide, “Ta Godaw, ta Xoossaw!” yaageedda.

²⁹ Yesuusi, “Neeni Taana be7eedda diraw ammanaadda; be7ennaan ammaneeddawanttu anjjetteddawantta” yaageedda.

Ha Maxaafaa Qofaa

³⁰ Yesuusi ha maxaafan xaafettibeenna hara daro malaatatuwaa barena kaalliyaawanttu sinthan ootheedda. ³¹ Shin Yesuusi, I Kiristtoosa, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa hinttentu ammanana malanne, qassi A ammaniide A sunthan de7uwaa hinttentu demmana mala, hawe xaafetteedda.

21

Yesuusi Laappu Kaalliyaawanttoo Beetteedda

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaa doosa geetettiyaa abbaa gaxaan bare kaalliyaawanttussi laa7enthuwaa beetteedda. I untunttussi hawaadan beetteedda. ² Simooni Phexiroosinne manttiyaa geetettiyaa Toomaasi, Qaanaa Galiilaappe yeedda Naatinaa7eeli, Zabiddiyoosa naanayne * Yesuusa kaalliyaawanttuppe hara laa77atuu ittippe de7iino.

³ Simooni Phexiroose untunttussi, “Taani moliyaa oyqqanaw bay” yaageedda.

Untuntu, “Nuunikka neenanna baana” yaagiide, keside wongiriyaa giddo geleeddino; shin untuntu he gallassi gamma moliyaa aynne oyqqibeykkino.

* **21:2** Zabiddiyoosa naanaa: Ishatuwaa gideedda Yayiqoobanne Yohaannisa.

⁴ Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxaan eqqeedda; shin A kaalliyawanttu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino. ⁵ Yesuusi untuntta, “Naatoo, moliyaa oyqqibeykkiteyee?” yaageedda.

Untunttu zaariide, “Aynne oyqqibeykko” yaageeddino.

⁶ I zaariide, “Hinttentu dabbaa wonggiriyaappe ushechcha baggakko yeggite; amareeddawa hinttentu oyqqana” yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggakko yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe untuntta xoneedda.

⁷ Yesuusi siiqiyaa A kaalliyaaawe Phexiroosa, “Hawe Godaattennee!” yaageedda. Simooni Phexiroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo de7iya diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda. ⁸ Shin yokko kaalliyawanttu molii kumi utteedda dabbaa goochchiide, wonggiriyan abbaappe gaxaa kesseeddino; untunttu abbaappe laa77u xeetu wadhaa keenaa haakkiide de7iinoppe attin, loythi haakkiide de7ikkino. ⁹ Untunttu abbaappe gaxaa kesseedda wode, xiixuntha bonqquwan molii de7iyaawaanne ukithaa be7eeddino.

¹⁰ Yesuusi untuntta, “Ha77i hinttentu oyqqeedda moliyaappe amareeddawaa haammite” yaageedda.

¹¹ Simooni Phexiroose wonggiriyan geliide, xeetanne ishatamanne heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gaxaa kesseedda; molii hewaa keena daro gidinakka dabbay daakettibeenna.

¹² Yesuusi untuntta, “Ha yiide, qan77iyaa qan77ite” yaageedda. Yesuusa kaalliyawanttuppe ittunne, “Neeni oonee?” giide A oochchanaw xalibeenna; ayissi gooppe, Godaa I gideeddawaa untunttu ereeddino. ¹³ Yesuusi yiide, ukithaa akkiide, untunttussi immeedda; moliyaakka hewaadan immeedda.

¹⁴ Yesuusi hayquwaappe denddeddawaappe guyyiyan, bare kaalliyawanttussi beettishshin hawe heezzenhuwaa.

Yesuusanne Phexiroosa

¹⁵ Untunttu qumaa meeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Simooni Phexiroosa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana hawanttuppe aathaade siiqay?” † yaageedda.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi A, “Ta dorssa maratuwaa heemma” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi qassikka, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana siiqay?” yaageedda.

† 21:15 “... taana hawanttuppe aathaade siiqay?” Hawaa guussay, “Taana ha yewatuwaa siiqiyawaappe aathaade siiqay?” guussaa.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi heezzenhuwaa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana dosay?” yaageedda.

Yesuusi heezzenhuwaa Simooni Phexiroosa, “Taana dosay?” yaagiide oochcheedda diraw, Phexiroose azzaniide, “Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma. ¹⁸ Taani new tumuwaa oday; neeni wodallatethaan de7iya wode, ne xeessan saqqiyaa neerekkka danccaadde, neeni koyyeeddasa baasa. Shin cimeeddawaappe guyyiyan, ne kushiya micca bessaasa. Neena hara uray dancissanawaa; neeni dosennasaakka afee” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi hewaa Phexiroose ay mala hayquwaa hayqqiide, Xoossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; qassi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Phexiroosa, “Taana kaalla” yaageedda.

Yesuusanne Yokko Kaalliyaawaa

²⁰ Phexiroose guyye simmiide, Yesuusi siiqiyaa kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be7eedda; he kaalliyaawe kawuwaa miyaa sa7an Yesuusakko shiiqiide A, “Godaw, neena aathi immanawe oonee?” yaageeddawaa. ²¹ Phexiroose he kaalliyaawaa be7iide Yesuusa, “Godaw, ha bitani qassi waanane?” yaageedda.

²² Yesuusi A, “Taani yaana gakkanaw I de7ana mala Taani koyyoope, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaalla” yaageedda.

²³ Hewaa diraw, he kaalliyaawe hayqqenna giya haasayay ishatuwaa ubbaakko gakteedda; shin Yesuusi, “Taani yaana gakkanaw, I de7ana mala, Taani koyyoope, neena ayaa metii?” geeddawaappe attin, “Hayqqenna” gibeenna.

²⁴ He yewuwaabaa markkattedawenne qassi hewaa xaafeddawe he kaalliyaawaa A markkatethay tuma gidyaawaa nuuni ereetto.

²⁵ Yesuusi oothedda hara darobaykka de7ee; ubbabay huuphiyaan huuphiyaan xaafettinto, xaafettiyyaa maxaafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa Geluwaa

Yesuusi kiitteeddawanttu oosuwaa geetettiyya maxaafay, Luuqaasa mishiraachchuwaa kaalliide xaafettedda maxaafaa. Aw de7iyaa huuphe qofay koyro Yesuusa kaalledda asatuu Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiide, aabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa “Yeerusalaamen, Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaaryan, sa7aa gaxaa gakkanaw” mishiraachchuwaa qaalaa wooti gadiyaa ubbaa gatheeddentto odanaassa (Kit 1:8). Maxaafay Kiristinnaa ammanuu Ayihuda asatuwaa gidдон doomettiide, kumentha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaa ammanuwaa gidana gakkanaw waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa. Xaafii, ammaniyaa asatuu Roomaa kawutethaa olanaw garssanna maqqettiyyaa asaa gidennawaanne Kiristinnaa ammanuu Ayihudatuwaa ammanuwaa kumentha udiyaawaa gidiyaawaa erissanaw darissi daaburiide ootheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuu Yesuusabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay gakkiiyaa sa7ay wodiyaan wodiyaan aakki aakki biyaawaanne woosa golli eqqeeddawaa qonccisiyaawaa heezzu huuphe saan shaakkanaw danddayettee:

1@ Kiristinnaa ammanuu Yesuusi saluwaa pude bi simina doometteeddabaa;

2@ Israa7eeliyaa gadiyaa ubbaa gakteeddabaanne

3@ Roome gujjiide Meediteraaniyaa Abbaa yushshuwaan de7iyaa gadiyaan aakkeeddawaa odee.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafan daroppe erttowe Geeshsha Ayyaanaa oosuwaa gidishshin, Phenxxeqostte gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaappe I wodhdheeddawaa, hawaadanka maxaafaa gidдон одetteedda oosatuwaa ubbaan beetteeddawaadan, Geeshsha Ayyaanay woosa golliyaanne woosa golliyaa kaaletthiyaawantta kaaletheeddawaanne minisseeddawaa gujjiide odee. Beni wode oosettiyyaa Kiristinnaa kiitay dumma dumma odeedda qaalaa giddoppe maxi kessina, qanthaan shiiqeedda. Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa gidдон poletteedda kiitatuukka he oosuu ammaniyaa asaa de7uwaaninne ammaniyaawanttu ittippetethaan de7iyaa wolqqay ay keenaa darentto odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Markkatethaw giiguwaa (1:1-26)

Wursethaan Yesuusi immeedda azazuwaanne hidootaa (1:1-14)

Yihudaa kotaa geleeddawaa (1:15-26)

Yeerusalaamen osetteedda markkatethaa (2:1-8:3)

Yihudaaninne Sammariyaan osetteedda markkatethaa (8:4-12:25)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaabaa (13:1-28:31)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi koyro hametaa (13:1-14:28)

Yeerusalaame shiiquwaa (15:1-35)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi laa7etho hametaa (15:36-18:22)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi heezzenho hametaa (18:23-21:16)

Yeerusalaamen, Qeesariyaaninne Roomen haneedda Phawuloosa qashuwaa (21:17-28:31)

1-2 Toofiloosaa, Yesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaw, oothanawunne tamarissanaw doom-meeddawaa ubbabaa taani ta koyro maxaafaan * xaafaaddi. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiitteeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda. ³ I bare kiitteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawutethaabaa untunttoo odiidde, bare waayyiyaappe guyyiyan, hayquwaappe denddeeddawaa sidhe baynnaan loythi ammanthiide, barena untuntta besseedda. ⁴ Untunttunna ittippe de7iidde, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; “Yeerusalaameppe kesoppite; shin hinttenttu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite. ⁵ Ayissi gooppe, Yohaannisi haathan xammaqeedda; shin guutha wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaanaan hinttenttu xammaqettanita” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Beedda
(Mar 16:19-20; Luq 24:50-53)

⁶ Yesuusi kiitteeddawanttu Yesuusanna gakettedda wode A, “Godaw, ha wodiyaan Israa7eelatuwassi kawutethaa zaaranii?” yaagiide oochcheeddino.

⁷ Yesuusi untuntta, “Ta Aabbu bare godatethaan keereedda agenaanne wodiyaan hinttenttu eranaassa gidenna. ⁸ Shin Geeshsha Ayyaanay hinttenttu bolla wodhdhiyaa wode, wolqqaa hinttenttu akkanita; yaatiide Yeerusalaameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gaxaa ubbaa gakkanaw Taw markkattiyaawantta gidanita” yaageedda.

1:1-2 Luq 1:1-4 * 1:1-2 ta koyro maxaafaan: Luuqaasa Mishiraachchuwaa Maxaafaa. 1:4 Luq 24:49

⁹ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu xeellishshin, dhoqqu dhoqqu giidde, saluwaa biina, untunttu ayfiyaappe shaarii A gentheedda.

¹⁰ Yesuusi bollaw denddiyaa wode, untunttu saluwaa caddi xeellishshin, bootha mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu ellekka untunttu matan eqqiide, ¹¹ “Galiilaa asatoo, saluwaa xeelliidde, hinttenttu ayissi eqqeedditee? Ha hinttentuppe saluwaa beedda Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be7eeddawaadankka, simmiide yaanawaa” yaageed-dino.

Yihudaa Kotaa Maatiyaasi Dooretteedda
(Mat 27:3-10)

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttu Debre Zayte geetettiyaa Wogaraa mithaa deriyaappe Yeerusalaame simmeeddino. Wogaraa mithaa derii Yeerusalaameppe itti kiilo mitiriyaa keena. ¹³ Yesuusi kiitteeddawanttu Yeerusalaame geliide, barenttu de7iyaa sa7aa dhoqgaa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu sunthay Phexiroosa, Yohaannisa, Yayiqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Barttalamoosa, Maatoossa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadiyaassi seelettiyaa † Simoonanne Yayiqooba na7aa Yihudaa. ¹⁴ Hawanttu ubbatuu maccawanttunna, Yesuusa dayi Mayraamminnananne Yesuusa ishatuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubba wode ittippetethaan woossaw shiiqiino.

¹⁵ He wode, Phexiroosi xeetanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiiquwaan ittippe de7iyaa bare ishatuwaa giddon denddi eqqiide, hawaadan yaageedda; ¹⁶ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyqqeeddawantta kaaletheedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan odeedda Xoossaa maxaafaa qaalay polettanaw bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe, Yihudaa Asqqorootu nuunanna de7ee; qassi nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwaa baggay de7ana mala dooretteedda” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa Asqqorootu bare iita oosuwan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sinthaw guufanniide kunddina, A uluu gidduwaappe daaketteedda; A maraccii ubbaykka karew phulxxetti kesi aggeedda. ¹⁹ Yihudaa bolla haneeddawaa Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa barenttu qaalaan Akelddaamaa giide suntheeddino; hewaa bilethay suuthaa gadiyaa giyaawaa.

† 1:13 bare gadiyaassi seelettiyaa: Ha sunthay kaallappe Roome asaanna eqettiide oletteedda Ayihude asaassi imetteeddawaa.

²⁰ Phexiroosi odiidde, “Ayissi gooppe, Mazimuriyaa Maxaafaan,

‘A golli mela atto;

ooninne hewaan de7oppo’

qassi

‘A sunthatethaakka haray akko’

geetettiide xaafetteedda. ²¹⁻²² Hewaa diraw, itti asay Godaa Yesuusa dendduwaa markkattanaw, nuunanna gaketanaw bessee; Yohaannisi xammaqeedda wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodii gakkanaassi, Godaa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de7iyaawanttuppe ittuwaa gidi sunthettanaw bessee.”

²³ Hewaappe guyye ammaniyaa asay dooruwaassi Yosxxoosa giyaa Barssaabaa geetettiyaa Yooseefanne Maatiyaasa laa77uwaa esseeddino. ²⁴⁻²⁵ Hewaappe guyyiyan, Xoossaa woossiide, “Ubbaa wozanaa eriyaa Godaw, Yihudaa Asqgorootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiitteedda oosuwaa hadaraa akkanaadan, ha laa77u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna besa” yaageeddino. ²⁶ Unttuntun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bollan wodhdhina, Maatiyaasi Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawanttunna paydetteedda.

2

Yesuusa Kaalliyawanttu Bolla Geeshsha Ayyaanaa Wodhethaa

¹ Phenxxeqostte * giyaa gallassay gakteedda wode, ammaniyawanttu ubbatuu ittippe gidiide, ittisaa shiiqi de7ishshin, ² wolqqaama gotuwaadan guummiyaa gunthay wozanaa aathennaan saluwaappe yiide, untunttu utteedda golliyaa ubbaa kumeedda. ³ Qassi tamaa lacuwaadan poddugiyaawe untunttoo beettiide, shaaketti shaaketti, untunttu ubbaa bolla wodhdheedda. ⁴ Unttunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumiide, dumma dumma qaalaan haasayana mala, untuntta danddayissina, haasayaa doommeeddino.

⁵ Sa7aan de7iyaa asaa zerethaa ubbaappe yiide, Xoosaw yayyiyaa ittippe de7iyaa Ayihudatu Yeerusalaamen de7iino. ⁶ Ha gunthaa siseedda wode, asay ubbay shiiqeedda; untunttu barenttu qaalaan qaalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa dhayeeddino.

1:20 Maz 69:25; 109:8 * **2:1** Phenxxeqostte: Ayihudiyaa asay Paasigaa Baalaa bonchchoodeppe ishatamu gallassay aadhdhi simmina bonchchettiyaa zarggaa goychchaa baalaa geetettiyawaa. **2:1** Wog 23:15-21; Zar 16:9-11

⁷ Asay ubbay maalalettiidenne hawe oorathabaa giidde, “Be7ite; ha haasayiyaawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwaa gidikkinoo? ⁸ Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade qaalaan untunttu haasayishshin waaniide siseettoo? ⁹ Nuuni Phartte asatuu, Meedoone asatuu, Elaameexe asatuu, laa77u shaafatuwaappe gidduwan de7iyaawanttu, Yihudaan, Qaphphadooqiyan, Phanxxoossan, Iisiyan, ¹⁰⁻¹¹ Pirggiyan, Phinifliyan, Gibxen, Qereena baggan de7iyaa Liibiyaa woradatuwan de7iyaawanttu, Roomeppe yeedda immathatuu, Ayihudatuu, Ayihudatethaw laametteedda nuuppe amareeddawanttu, Qarixxeese asatuunne, Arabiyaa asatuu, Xoossay ootheedda wolqqaama oosuwaa nu qaalaan untunttu haasayishshin siseeddo” yaageeddino. ¹² Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan ixgina barenttu gidдон, “Laa hawe waagiyaawee?” yaageeddino. ¹³ Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bollan Qilliicciidde, “Hawanttu ushiide mathotteeddino” yaageeddino.

Phexiroosa Haasayaa

¹⁴ Shin Phexiroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti kiitettowanttunna denddi eqqiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; “Ayihudatoo, qassi Yeerusalaamen de7iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto; hinttenttu qoppiyaawaadan, hawanttu mathottibeykkino. ¹⁵ Ayissi gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. ¹⁶ Shin hawe Nabiyaa Iyu7eel haasayeeddawaa.

¹⁷ “I haasayiide, ‘Xoossay hawaadan yaageedda; wodiyaaw wurssethaan hawaadan hananawaa.

Taani asaa ubbaa bollan ta Ayyaanaa gussana.

Hinttenttu attuma naanaynne hinttenttu macca naanay timbbitiyaa odanawantta.

Hinttenttu wodalla naanaykka saxaa be7anawantta;

hinttenttu cimatuukka akumuwaa akumettanawantta.

¹⁸ He gallassatun ta attuma qoomatuwaa bollaninne

ta macca ashikkaratuwaa bollan

Taani Ta Ayyaanaa gussana.

Hewaappe guyye untunttu timbbitiyaa odanawantta.

¹⁹ Qassi Taani bolla saluwan oorathabaa,

garssa sa7ankka malaataa bessana.

Suuthay, tamaynne shaariyaadan

kammeedda cuway de7ana.

²⁰ Wolqqaamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay

gakkanaappe kase away dhumaana;

agenaykka suuthaa malatana.

²¹ He wode hawaadan hananawaa;
Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana'
yaageedda.

²² “Israa7eeliyaa asatoo, ha qaalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttenttu gidдон Xoossay barenan ootheedda wolqqaama oosuwaa, oorathabaaninne malaatan hinttenttoo dhiishisseedda asa; hewaa hinttenttukka eriita. ²³ Yesuusi hinttenttoo imettana mala, Xoossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare qofaa qachchi wotheedda; yaatina, A hinttenttu nagaranchchatuwaa kushiyan masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishissiide, kaqissi wodhisseedda. ²⁴ Shin hayquu Yesuusa oyqqanaw danddayibeenna diraw, Xoossay hayquwaa seelaa aappe dhayissiide, A dentheedda. ²⁵ Ayissi gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda;

‘Taani metootennaadan,
Goday ta ushechchaan de7iyaa diraw,
taani ubba wode Godaa ta matan be7ay.

²⁶ Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda;
ta inxxarssankka nashechchay kumeedda.
Qassi ta bollaykka lo77o de7ana giide,
nashechchaan naagee.

²⁷ Ayissi gooppe, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.
Qassi ne Geeshsha Na7aa anhaakka wooqethakka.

²⁸ Neeni taana de7uwaa ogiyaa erssaadda.
Neeni taananna de7iyaawaan
taani darii nashettay'
yaageedda.

²⁹ “Ishatoo, nu aawatuwa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttenttoo geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayqqiide moogetteedda; A duufuu hachche gakkanawukka nu matan de7ee. ³⁰ Daawite Nabiyaa gideedda dirawunne Xoossay A naanaa zerethaappe ittuwaa A kawutethaa oydiyaan utisanaw aw caaqqeeddawaa ereedda diraw, ³¹ Kiristtoosa dendduwaa sinthaw xeelliide, ‘A shemppuu Si7ooliyan atibeenna; A bollaykka wooqqibeenna’ giide odeedda.

³² “Xoossay Yesuusa hayquwaappe dentheeddawaassi nuuni ubbay markka. ³³ Hewaa diraw, Xoossay bareppe ushechcha baggan † A dhoqqu dhoqqu udiide, aw Geeshsha Ayyaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayyaanaa akkiide, hawaa hinttenttu ha77i be7iyaawaanne sisiyaawaa nu

bolla gusseedda. ³⁴⁻³⁵ Ayissi gooppe, Daawite bare huuphew saluwaa kesibeenna; shin yaageedda; ‘Goday ta Godaa; “Taani ne morkketuwaa neeni gediyaan yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw hawaan taappe ushechcha bagganna utta” geedda’ yaageedda.

³⁶ “Hewaa diraw, Xoossay masqqaliyaa bolla misimaariyan ha hinttenttu dhishiide kaqqeedda Yesuusa Godanne Kiristoosa ootheeddawaa Israa7eeliyaa asaa zerethay ubbay tumuppe ero” yaageedda.

³⁷ Asay Phexiroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, Phexiroosanne Yesuusi kiittedda haratuwaa, “Nu ishato, yaatina nuuni ayaa udanee?” yaageeddino.

³⁸ Phexiroosi untuntta, “Hinttenttu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttenttu huuphiyan huuphiyan Yesuusi Kiristoosa sunthan xammaqettite. Xoossay immiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttu akkana. ³⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana geedda qaalay hinttenttussa, hinttenttu naanatuwassanne Goday nu Xoossay barekko xeesiyaa haakuwaan de7iyaawanttu ubbaassa” yaageedda.

⁴⁰ Phexiroosi untunttoo qaalaa haraakka gujji markkatiiide, “Ha wodiya geella asaappe hinttenttu huuphiyaa ashshite” yaagiide zoreedda. ⁴¹ Phexiroosi odeeddawaa akkeeddawanttu xammaqetteeddino; he gallassi heezzu sha77a gidiyaa asay ammaneeddino. ⁴² Untunttu Yesuusi kiitteeddawanttu timirttiyaan, ittippetethaan ukithaa menthi miyaawaaninne Xoossaa woosan gencciino.

Ammaniyaa Asay Ishatethaaninne Ittippetethaan De7iyaa De7uwaa

⁴³ Yesuusi kiitteeddawanttu kushiyan daro oorathabayne malaatatuu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyqqeedda.

⁴⁴ Ammaneedda ubbatuu ittippe de7iino; qassi barenttoo de7iyaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino.

⁴⁵ Untunttu barenttu gadiyaanne barenttoo de7iyaabaa zali77i zali77iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino. ⁴⁶ Qassi ubba gallassi, itti wozanaa gidiide, Geeshsha Golliyaan paccennaan gaketiiide, barenttu golle golle xeesettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan qumaa miino. ⁴⁷ Xoossaa galatiidde, asaa ubbaan sabetteeddino. Qassi Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka untunttu bolla gujje.

3

Itti Wobba Bitani Paxeedda

¹ Itti gallassi, Phexiroossinne Yohaannisi Xoossaa woosanaw udduppu saatiyaan Geeshsha Golliyaa beeddino. ² Yelettoodeppe doommiide, gundda gidiide de7iyaa itti bitani Geeshsha Golliyaa geliyaa asaappe miishshaa woosanaw, ubba gallassi darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyan asay afiide wothiyaawe de7ee. ³ He wobba bitani, Phexiroossinne Yohaannisi Geeshsha Golliyaa gelana hanishshin be7iide, miishshaa untuntunta woossedda.

⁴ Phexiroosi Yohaannisanna A caddi xeelliide, “Nuukko haa xeella” yaageedda. ⁵ Wobba bitani untuntuppe ittibaa akkanaw koyyiide, untunttukko xeelledda. ⁶ Shin Phexiroosi A, “Taw miishshay baawa; shin taw de7iyaabaa taani new immana; Naazireetiyya Yesuusi Kiristoosa sunthan denddaade hametta” yaageedda.

⁷ Yaatiide, wobba bitaniyaa bare ushechcha kushiyan oyqqiide, pude dentheedda; ellekka A gediinne meeshi meqethay minni aggeedda. ⁸ Bitani pude guppiide, denddi eqqeedda; yaanne haanne hametaa doommeedda. Hewaappe guyyiyan hamettiide, guppiiddinne Xoossaa galatiide, untunttunna ittippe Geeshsha Golliyaa geleedda.

⁹ I hamettishshiinanne Xoossaa galatishshin, asay ubbay A be7eedda. ¹⁰ Yaatiide, miishshaa woosanaw darii lo77a giyaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan utteeddawe A gideeddawaa akeekeddino; I haneeddawaa be7iide maalaletteeddino.

Phexiroosi Geeshsha Golliyan Haasayeedda Haasayaa

¹¹ Bitani Phexiroosanne Yohaannisa oyqqi utteedda wode, asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa * giyaasan ittippe untunttukko woxxeeddino. ¹² Phexiroosi asaa be7eedda wode untunttoo yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, ayissi hawoo maalalettiitee? Woy ayissi nuuna caddi xeelliitee? Nuuni nu wolqqaan woy Xoossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametheeddawaa hinttenttoo malatii?” ¹³ Abraahaamo Xoossay, Yisaaqa Xoossay, Yayiqooba Xoossay, nu aawatuwa Xoossay, hinttenttu aathi immeeddawaa Philaaxoosi billanaw qoppi utteedda wode, hinttenttu A sinthan, ‘Nuuni A erokko’ geedda bare Na7aa Yesuusa bonchheedda. ¹⁴ Shin hinttenttu geeshshaanne xilluwaa, ‘Nuuni A erokko’ giide, shemppuwaa wodheeddawaa A diraa hinttenttoo billanaw Philaaxoosa woosseedita. ¹⁵ De7uwaa immiyaawaa

* **3:11** Solomone baranddaa: Geeshsha golliyaa away doliyaa sintha bagganna cora asay shiiqiyaa adussanne aako sa7aa.

hinttenttu wodheedita; shin Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaassi nuuni markka. ¹⁶ Ha wobba bitaniyaa Yesuusa sunthaa wolqqay minisseedda; hinttenttu be7iyaawenne eriyaawekka I A sunthan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttenttu ubbaa sinthan A hawaadan loytheeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa.

¹⁷ “Ha77ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttukka hinttentta kaalliyaawanttudana, erennaan ootheeddawaa taani eray. ¹⁸ Shin Xoossay beni, nabatuwaa ubbatuwaa doonaan, ‘Kiristtoosi waayyettana bessee’ yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda. ¹⁹⁻²⁰ Simmi Xoossay hinttenttu nagaraa maaranaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotethaa wodii hinttenttoo yaanaadaaninne Xoossay Yesuusi Kiristtoosa kase hinttenttoo odettowaadan yeddanaadan, hinttenttu nagaraa paaxiide Xoossaakko simmite. ²¹ Xoossay geeshshaa gideedda bare nabatuwaa doonan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooraxxiyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwan gami77anaw bessee. ²² Muse, ‘Goday Xoossay, hinttenttu zariyaa gidoppe hinttenttoo taanaadan nabiya denthana; hinttenttu I giyaawaa ubbaa sisite. ²³ He nabii odiyaawaa sisenna asay ooninne asaa gidoppe shaaketti dhayo’ yaageedda.

²⁴ “Qassi Saameelappe doommiide, aappe kaalla denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa odeeddino. ²⁵ Hinttenttu nabatuwaa naanaa; qassi Xoossay Abraahaamossi, ‘Sa7aan de7iyaa asaa ubbaa taani ne zerethaa bagganna anjjana’ yaagiide nu aawatuwanna caaqqeedda caaquwaa laattiyaa naanaa. ²⁶ Xoossay hinttentta ubbatuwaa hinttenttu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare Qoomaa † dentiide, hinttenttoo koyro yeddeedda” yaageedda.

4

Phexiroossinne Yohaannisi Ayihudatuwaa Shangatuwaa Sintha Shiiqueeddo

¹ Phexiroossinne Yohaannisi asaassi odishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawenne Saduugaawanatuu, ² untunttu asaa taaarissiyaa dirawunne hara asatuu hayquwaappe denddanawoo markka gidana mala, Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa odeedda diraw, darii yilotiide, untunttukko yeeddino. ³ Untuntta oyqqiide, sa7ay

omarssidiggo diraw wonttanaassi qasho golle gelisseeddino.
⁴ Shin qaalaa siseeddawanttuppe coratuu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha^{77a} keena gideedda.

⁵⁻⁶ Wonttetha gallassi, untuntta mooodiyaawanttu, Ayihuda asaa cimatu, Muse higgiiyaa tamaarssiyaawanttu, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskkinddirinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaa dabbatuu ubbay Yeerusalaamen shiiqeeddino.
⁷ Yesuusi kiitetteeddawantta barenttu gidduwan essiide, “Ayaa wolqqaan woy O sunthan hawaa hinttenttu ootheedditee?” yaagiide oochcheeddino.

⁸ He wode Phexiroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, untuntta hawaadan yaageedda; “Asaa kaaletthiyaawanttoo, Ayihuda asaa cimato, ⁹ hachche ha hargganchcha bitaniyaassi oosetteedda lo^{77o} oosuwaabaanne I waani paxeeddentto, hinttenttu nuuna oochchooppe, ¹⁰ masqqaliyaa bolla misimaariyan hinttenttu dhishiide kaqqina, Xoossay hayquwaappe dentheedda Naazireetiyyaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan ha bitani paxiide, hinttenttu sinthaan eqqeeddawe hinttenttu ubbaassinne Israa^{7e}eliyaa asaa ubbaw eretto. ¹¹ Golliyaa keexxiyaawanttu hinttenttu kadhiide ixweedda tuussay golliyaa ubbaa tookkiyaa koshshiyaa tuussaa gideedda.

¹² Asay atotethaa Yesuusa bagganna demmanaappe attin, hara O baggannanne demmenna; nuuni A sunthan oothanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay saluwaappe garssan asaassi immeedda hara sunthay baawa” yaageedda.

¹³ Shiiquwaa asay Phexiroossinne Yohaannisi xaleedda xalaa be^{7e}edda wode, untunttu tamaribeenna coo asaa gideeddawaa akeekiide maalaletteeddino; untunttu Yesu-usanna de⁷ⁱyaawaakka ereeddino. ¹⁴ Qassi paxeedda bitani Phexiroossannanne Yohaannisanna eqqeeddawaa asay be⁷ⁱide, giyaawaa dhayeeddino. ¹⁵ Shin Phexiroossinne Yohaannisi shiiquwaappe kare kesana mala asay azaziide, bare gidдон zorettiide, ¹⁶ “Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayissi gooppe, untunttu kushiyan oosetteedda wolqqaama malaatatu Yeerusalaamen de⁷ⁱyaa ubbaw beetteedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. ¹⁷ Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sinthaw ha asatuu Yesuusa sunthaa oossinne odennaadan, minissiide untuntta, ‘Hinttena erite’ goytte” yaageeddino.

¹⁸ Untunttu xeesiide, Yesuusa sunthaa mulekka denthenaadaninne aabaa tamarissennaadan azazeeddino. ¹⁹ Shin Phexiroossinne Yohaannisi zaariide, “Xoossaw eeno giyaawaa aggiide, hinttenttoo eeno giyaawe Xoossaa

sinthan lo77enttonne ane hintte pirdдите. ²⁰ Ayissi gooppe, nuuni be7eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko” yaagiide shiiqeedda asaw odeeddino.

²¹ Shiiqeedda asay untuntta muranaw gaasottiyaabay dhayina, laa7ethuwaa darissi palumettiide, haneeddabaw asay ubbay Xoossaa galatiyaa diraw, untuntta billiide yeddeeddino. ²² He harggiyaappe pathiyaa malaatatuu aw oosettedda bitani yelettoodeppe laythay aw oytamuwaappe aadhdhedda.

Yesuusi Kiitetteeddawanttunne Hara Ammaniyaa Asatuu Dhuma Wode Woosseedda Woosaa

²³ Phexiroossinne Yohaannisi bilettiide, barenttu dabbatuwakko biide, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimattuu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino.

²⁴ Untunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidiide, Xoossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa7aa, abbaanne untunttu gidon de7iyaa ubbabaa medhdheeddawoo, ²⁵ Neeni New oothiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan Geeshsha Ayyaan haasayaadde,

‘Ayihuda gidenna asay ayissi yiloteeddee?

Qassi asay ayissi danbbennabaw maqqetteeddee?

²⁶ Sa7aa kaatatuu giigetteeddino;

gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollaninne

I okkeedda Kiristtoosa bolla ittippe denddeeddino’ yaagaade haasayaadda.

²⁷ “Ayissi gooppe, Heeroodisinne Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Ayihuda gidenna asaannanne Israa7eeliyaa asaanna, neeni okkeedda Kiristtoosa ne Geeshsha Na7aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiiqeeddawe tuma. ²⁸ Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyaan hanana gaade qoppa utteeddabaa ubbaa oothanaw shiiqeeddino.

²⁹ Ha77ikka Godaw, untunttu naasiyaa xeella; nuuni neena kaalliyaaawanttu, ne qaalaa kumentha qonccetethaan odanaadan, nuuna danddayissa. ³⁰ Pathanaw ne wolqqa besa; qassi ne Geeshsha Na7aa Yesuusa sunthan oorathabaanne malaataa oosissa” giide woosseeddino.

³¹ Untunttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, he untunttu shiiqeeddasay qaaxxeedda. Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, Xoossaa qaalaa qonccetethaan odeeddino.

Koyro Ammaneedda Asatuwaa Ittipetethaa De7uwaa

³² Ammaniyaawanttu ubbatuu qofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Untunttu mehii ubbay ittippe

de7iyaawaappe attin, barew de7eeddabaa ooninne barenttubaa gibeenna. ³³ Yesuusi kiitteeddawanttu Godaa Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa wolqqaama wolqqaan markkattiino; qassi Xoossay untunttoo ubbaw aadho keekatethaa darissiide immeedda. ³⁴ Ammaniyaawanttu gidдон metootanchchay ittuunne baawa; ayissi gooppe, biittay woy golli de7iyaawanttu ubbatuu zali77iide, akkeedda miishshaa ahiide, ³⁵ Yesuusi kiitteeddawanttussi immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huuphiyan huuphiyan imettee.

³⁶ Qophiroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefa giyaa Leewiyaa zarii ittuu de7ee; A sunthaa Yesuusi kiitteeddawanttu Barnaabaasa geeddino. Hewaa bilethay “Menthethiyaa Na7aa” giyaawaa. ³⁷ Barnaabaasi barew de7iyaa gadiyaa zali77eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

5

Hanaaniyaanne A Machchatti Saphphiro

¹ Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitani bare machchatti Saphphiirinna gadiyaa zali77eedda. ² He zali77eedda miishshaappe bare machchatta erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

³ Shin Phexiroosi Hanaaniyaa, “Neeni Geeshsha Ayyaanaa cimmaade ne gadiyaa zali77eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, xalahii ne wozanaan ayissi geleeddee? ⁴ Neeni zali77anaappe kase gadii newaa gidennee? Qassi neeni zali77a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa oothanaw ayissi ne wozanaan qoppaaddii? Neeni Xoossaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka” yaageedda.

⁵ Hanaanii he qaalaa siseedda man77iyankka kunddiide hayqqi aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. ⁶ Wodalla asatuu soy geliide, A anhaa xaaxiide, karew kesi A moogeeddino.

⁷ Heezzu saate gidowaappe guyyiyan, Hanaaniyaa machchatta hewaa erennaan de7aadde gelaaddu. ⁸ Phexiroosi izo, “Hinttenttu gadiyaa hanni keena miishshaan zali77eedditee? Ane taw oda” yaageedda.

Iza, “E hanni keena miishshaan zali77eeddo” yaagaaddu.

⁹ Phexiroosi mishiratto, “Neeninne ne asinay Godaa Ayyaanaa paaccanaw ayissi zoretteedditee? Be7a; ne asinaa moogeedda asatuu karen de7iino; ne anhaakka untunttu kare kessana” yaageedda.

¹⁰ Mishiratta he man⁷⁷iyankka Phexiroosa gediya matan kunddaade hayqqaa aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayqqeeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino. ¹¹ Ammaniyaa asaa ubbayne hewaa siseedda hara asay ubbay darii yayyeedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Kushiyān Oosetteedda Oorathabatuwanne Maalalissiyaawantta

¹² Yesuusi kiitteeddawanttu daro malaataanne oorathabaa asaa gidдон oothiino; ammaniyaa ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiiqiino. ¹³ Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne xalibeenna; shin asay untuntta bonchchee. ¹⁴ Ammaniyaa attuma asayne macca asay kasewaappe coray Godaassi gujettee. ¹⁵ Hewaa diraw, asay hargganchchatuwaa shanchchamaaninne saleenan qeri tookkiide, Phexiroosi hewaanna aadhdhiyaa wode haray atto, aw kuwenttonne untuntuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aadhdhana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wothee. ¹⁶ Qassi cora asay Yeerusalaame matan de⁷iyaa katamatuwaappe harganchchatuwanne iita ayyaan an oyyetteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka paxeeddino.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Bolla Yedesay Denddeedda

¹⁷ Hewaappe simmina qeesatuwaa kaappuunne aananna de⁷iyaa Saduqaawanatuu ubbatuu Yesuusi kiitteeddawantta daro qanaatiide, untuntu bolla denddeeddino. ¹⁸ Qassi Yesuusi kiitteeddawantta oyyqiide, ubba asaa qachchiyaa golliyaan yeggeeddino. ¹⁹ Shin Godaa kiitanchchay qamma qasho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiitteeddawantta kare kessiide, ²⁰ “Hinttenttu biide, Geeshsha Golliyan eqqide, ha ooratha de⁷uwaa qaalaa ubba asaw odite” yaageedda. ²¹ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa siseedda wode, wontumaathan Geeshsha Golliyaa geliide, tamarssanaw doommeeddino.

Qassi qeesatuwaa kaappuunne aananna de⁷iyaawanttu yiide, shiiqeedda asaanna Israa⁷eeliyaa cimatuwaa ubbatuwaa ittippe xeesiide, Yesuusi kiitteeddawantta barenttu sintha ahana mala, wottaaddaratuwaa qasho golle kiitteeddino. ²²⁻²³ Shin wottaaddaratu qasho golle biide, Yesuusi kiitteeddawantta demmibeykkino; guyye simmiide shiiqeedda asaw, “Nuuni biyaa wode qasho golle kariyaa daro minissi qachchina, naagiyaawanttukka penggiyaan eqqeeddawantta demmeeddo; shin nuuni qasho golliyaa dooyiyaa wode, golle garssan haray atto itti asayne baawa” yaageeddino. ²⁴ Geeshsha Golliyaa

wottaaddaratuwaa kiittiyaawenne qeesatuwaa kaappatuu hewaa siseedda wode, “Hawe waanuwashshaa? Qassi gidini aye hananddeeshsha?” yaagiide hirggeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, itti bitani untunttukko yiide, “Be7ite; qasho golliyaan hintte qachcheedda asatuu Geeshsha Golliyan eqqiide, asaa tamarissiino” yaagiide untunttoo odeedda. ²⁶ Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawe wottaaddaratuwaanna biide, Yesuusi kiitteeddawantta aheedda; shin untunttu barentta asay shuchchan caddanawantta giide yayyeedda diraw, untuntta loddaan aheeddino.

²⁷ Untunttu Yesuusi kiitteeddawantta ahiide, hewaa shi-iqueedda shangguwaa sinthan essina, qeesatuwaa kaappuu untuntta, ²⁸ “Hinttentta nuuni he bitaniyaa sunthan tamarissenna mala minissiide azazibeykkoo? Be7ite; hintte timirttiyaa Yeerusalaame katamaa ubbaa gatheeddit; qassi he bitaniyaa shemppuwaan nuuna oythanaw qoppiita!” yaagiide oochcheedda.

²⁹ Phexiroossinne Yesuusi kiitteedda haranttu zaariide yaageeddino; “Nuuni asaw azazettanaappe Xoossaw azazettanaw bessee. ³⁰ Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, hintte wodheedda Yesuusa nu aawatuwa Xoossay hayquwaappe dentheedda; ³¹ Israa7eelatuwassi nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, Xoossay mooddiyaawaanne ashshiyaawaa A oothiide, bareppe ushechcha baggan dhoqqu dhoqqu ootheedda. ³² Hewaassi nuuni markka; qassi Xoossay barew azazettiyaawanttussi immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka” yaageeddino.

³³ Shiiqueedda asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiitteeddawantta wodhanaw qoppeeddino.

³⁴ Shin asaa ubbaan daro bonchchetteedda Gamaaliyaala geettetiyyaa, higgiiyaa tamarissiyyaa itti Parisaawii, shiiquwaan denddi eqqiide, Yesuusi kiitteeddawanttu guutha wodiyyaa kare kesana mala ³⁵ azaziide hewaan shiiqueedda asaa hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, hintte ha asatuwaa oothana qoppiyaawaan hinttentta naagite. ³⁶ Ayissi gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geettetiyyaawe barena wolqqaama giide denddeedda; denddina oyddu xeetu gidiyaa asatuu aananna gaketteddino; shin A wodhina, A kaalleedda ubbatuukka laalettiide, maaddenna asa gidiide atteeddino.

³⁷ Hewaappe guyyiyan, asay paydettiyyaa wode, Galiilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwaa udiide kaaletheedda; shin aakka wodhina, A kaalleedda asay ubbay laaletteedda.

38 “Ha77ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untuntta bochchoppite. Ayissi gooppe, ha qofaynne ha oosuu asay ootheeddawaa gidoope dhayana. 39 Shin ha qofaynne ha oosuu Xoossaappe yeeddawaa gidoope, hintte untuntta dhayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide Xoossaanna hintte iitettennaadan” yaageedda.

40 Hewaappe guyye shiiqeedda asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiitteeddawantta xeesiide, lissuwan shocisseeddino; hewaappe guyyiyan untuntta, “Yesuusa sunthaa laa7ethuwaa ubbakka denthoppite” gi billiide yeddeeddino. 41 Yesuusa sunthaa diraw, untunttu ugatiidde yeellatanaw bessiyaabaa qoppeedda diraw, shangguwaa sinthaappe nashettiide keseeddino. 42 Untunttu ubba gallassi Geeshsha Golliyaaninne asaa soyin Yesuusi, Kiristtoosa gideeddawaa tamarissiyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6

Woosa Golliyaa Maaddiyaa Laappu Asatuu Dooretteeddino

1 He wode, kaalliyaaawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de7iyaa Ayihudatuu walaqetteeddino; ayissi gooppe, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuu, “Ubba gallassi gishettiyyaa qumaan nu asinay hayqoqo maccawanttu naaqettiino” yaageeddino.

2 Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuu woosa golle asaa ubbaa xeesiide, hawaadan yaageeddino; “Nuuni Xoossaa qaalaa odiyaawaa aggiide, qumaa gishanaw nuussi bessenna. 3 Ishatoo, lo77a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanaynne aadho eratethay kumeedda laappu asatuwaa hintte giddoppe doorite; nuuni qassi untuntta ha oosuwaassi sunthana. 4 Shin nuuni Xoossaa woosaaninne qaalaa oduwan minnana” yaageeddino.

5 Yesuusi kiitteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, Phirookoroosa, Niqaaroonna, Ximoonna, Pharimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwan geleedda Anxxookiyaa Niiqolaa-woosa dooreeddino. 6 Yaatiide Yesuusi kiitteeddawanttu sinthaan untuntta essina, Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiyyaa untunttu bolla wotheeddino.

7 Xoossaa qaalay aakki aakki beedda; kaalliyaaawanttu payduwaan Yeerusalaamen darissi dari dari beedda; qassi cora qeesatuukka ammaneeddino.

Woosa golliyaa Kaaletthiyaa Isxxifaanoosi Oyqetteedda

⁸ Aadho keekatethayenne wolqqay kumeedda Isxxifaanoosi, asaa gidдон oorathabaanne wolqqaama malaataa oothee. ⁹ Aylletethaappe kaseedda asaa giyaa Ayihuda ammaniyaawantuppe, Qereenappe, Iskkinddiriyaa asatuwaappe, Kilqqiyaappenne Iisiyappe yeedda itti itti asatuu denddiide, Isxxifaanoosanna palumetteeddino. ¹⁰ Shin Isxxifaanoosi aadho eratethaaninne Ayyaanaan haasayiyaawaa digganaw danddaybeykkino.

¹¹ He wode untunttu, “Muse bollanne Xoossaa bolla I boriyaa qaalaa haasayishshin siseeddo” giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. ¹² Asaa ubbaa, cimatuwaanne Muse higgiiyaa tamarissiyaawantta hanqqetheeddino; Isxxifaanoosakko yiide A oyqqiide, shiiqeedda asaakko ahina, ¹³ A bolla xeeseedda worddo markkatuu, “Ha bitani ha Geeshsha Golliyaanne Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggenaa. ¹⁴ Ayissi gooppe I, ‘Hawe Naazireetiyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa kolana; Muse nuussi immeedda higgiiyaakka laammana’ yaagishshin, nuuni siseeddo” yaageeddino.

¹⁵ Shiiquwaan utteedda asay ubbay Isxxifaanoosa akeekiide xeelliyaa wode, A som77i kiitanchchaa som77iyaa malaatee.

7*Isxxifaanoosa Haasayaa*

¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Isxxifaanoosa, “Hawe tumee?” yaagiide oochcheedda.

² Isxxifaanoosi “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, sisite! Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masiphphexoomiyan de7ishshin, bonchcho Xoossay aw beettiide, ³ ‘Ne biittaappenne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba’ yaageedda.

⁴ He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen de7anaw beedda. A aabbu hayqqeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A ha gade hintte ha77i de7iyaasaa aheedda. ⁵ I ha gadiyaappe haray atto, gediyaan yedhdhiyaa sa7aakka Abraahaamossi immibeenna; shin aw na7ay dhayooppekka, Xoossay A, ‘Taani newunne neeppe guyyiyan, ne zerethaw ha gadiyaa laata oothaade immana’ yaageedda.

⁶ Xoossay Abraahaamossi, ‘Ne zaratuu hara gadiyan de7ana; yaani oyddu xeetu laythaw untunttu aylletananne naagettana. ⁷ Shin taani ne zerethaa mooddiyaa asaa bolla pirddana; hewaappe guyyiyan,

unttuntu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana' yaageedda. ⁸ Xoossay Abraahaame zerethay qaxxarettana mala aananna caaqqina, Yisaaqa I yeliide, hosppuntha gallassi qaxxareedda; Yisaaqi Yayiqooba qaxxarina, qassi Yayiqoobi tammanne laa77u aawatuwa kaappatuwaa qaxxareedda.

⁹ "Aawatuwaa kaappatuu Yooseefa qanaatiide, Gibxe gadiyaassi ayilletanaadan, A zali77eeddino; shin Xoossay aananna ittippe de7ee.

¹⁰ Xoossay waayyiyaa ubbaappekka A kesseedda; qassi Gibxe kaatiyaa sinthankka nashshuwaanne aadho eratethaa aw immeedda; Gibxe kaatii Yooseefossi Gibxe gadiyaanne bare golliyaa ubbaa mooddanaadan, sunthatethaa immeedda.

¹¹ "Gibxe gadiyaaninne Kanaane gadiyan ubbaan koshay geliide, cora asaa metootheedda; he gaasuwaan nu aawatuu qumaa demmibeykkino. ¹² Yayiqoobi Gibxe gadiyan kathay de7iyaawaa sisiide, nu aawatuwaa koyro yaa yeddeedda. ¹³ Laa7ethuwaa buussan Yooseefo bare ishātuwaassi eretteedda; qassi Gibxe kaatiikka Yooseefo zariyaa ereedda.

¹⁴ Yooseefo bare aawuwaa Yayiqoobinne bare dabbu ubbay mulekka laappun tammanne ichcheshu asay barekko yaana mala, kiittiide xegisseedda. ¹⁵ Yayiqoobi Gibxe gadiyaa wodhdhiide hayqqeedda; nu aawatuukka yaani hayqqeeddino.

¹⁶ Unttuntu anhay hewaappe Sekeema geetettiyyaa gadiyaa tookettiide, yaani Abraahaamo Hamoora naanaappe daro biraan shammeedda duufuwan moogetteedda.

¹⁷⁻¹⁸ "Shin Xoossay Abraahaamossi immana geeddawe polettiyaa wodii gakkana matina, Yooseefa erenna hara kaatii Gibxe gadiyan denddana gakkanaassi, asay dari dari beedda.

¹⁹ He kaatii nu zariyaa cimmiide, guutha naanay hayqqana mala, kare unttunta kessi olanaadan, nu aawatuwa un77etheedda.

²⁰ "Muse yeletteeddawe he wode; Xoossaa sinthan I daro lo77o na7aa gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaar gakkanaassi dicceedda.

²¹ Muse wora oletteedda wode, Gibxe kaatiyaa naatta demmaade bare na7aadan A dichchaaddu. ²² Muse Gibxatuwaa aadho eratethaa ubbaa tamaariide, qaalaaninne oosuwan wolqqaama asa gideedda.

²³ "Shin Musew yelettoodeppe laythay oytamuwaa kumeedda wode, bare ishātuwaa, Israa7eeliyaa asatuwaa

be7anaw bare wozanaan qoppeedda. ²⁴ Isra7eelatuwappe ittuwaa Gibxeppe ittu naaqqishshin be7iide, he Israa7eeliyaa maaddeedda; he naaqqeedda Gibxe bitaniyaa wodhiide, A haluwaa kesseedda. ²⁵ Muse bare ishatuwaa bare bagganna Xoossay ashshana haniyaawaa untunttu akeekeddino giide qoppeedda; shin untunttu akeekibeykkino.

²⁶ “Wonttetha gallassi laa77u Israa7eeliyaa asatuu ittu ittuwaanna wadhettiyaawantta demmiide, untuntta sigethanaw koyyiide, ‘Asatoo, ishatuu hinttenttu ayissi ittu ittuwaa naaqqiitee?’ yaageedda.

²⁷ “Shin he bare shooruwaa naaqqiyaawe Musa, ‘Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa udiide, suntheeddawe oonee? ²⁸ Neeni zino Gibxe bitaniyaa wodheeddawaadan, taanakka wodhanaw koyyay?’ yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. ²⁹ Muse hewaa siseedda wode Gibxeppe kesiiide, Midiyaama gadiyan bete gidi de7iidde, laa77u attuma naanaa yaani yeledda.

³⁰ “Godaa kiitanchchay oytamu laythaappe guyyiyan, Siinaa Deriyaa matan de7iyaa bazzuwaa buuran eexxiyaa tamaa lacuwaa gidдон Musew beettedda. ³¹⁻³² Muse bare be7eeddawoo maalaettiide, akeeki xeellanaw buuraa mataan I shiiqide7ishshin, Godaa qaalay, ‘Taani ne aawatuwa Xoossaa, Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, xeellanaw xalibeenna.

³³ “Goday Musa, ‘Neeni eqqeedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de7iyaa caammaakka kessa. ³⁴ Taani Gibxen de7iyaa Ta asaa waayiyaa geeshsha be7aade, qassi untunttu ooliyaakka sisaade, untuntta ashshanaw wodhdhaaddi. Ha77i haa ya. Taani neena Gibxe kiittana’ yaageedda.

³⁵ “He Musa Israa7eelatuu; ‘Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa udiide suntheeddawe oonee?’ yaagiide ixceeddino; buuraa gidдон aw beettedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala, Xoossay A kiittedda. ³⁶ He Muse Israa7eelatuwaa Gibxe gadiyan Zo7o Abbaaninne mela biittaan, oytamu laythaw oorathabaanne malaataa oothiide, Gibxeppe kaaletheedda.

³⁷ “Israa7eeliyaa asaassi, ‘Xoossay taana dentheeddawaadan, hintte zariyaa gidдoppe ta mala nabiyaahinttenttoo denthanawaa’ yaageeddawe he Musa. ³⁸ I Israa7eeliyaa asaa maabaraanna ittippe mela biittaan

de7eeddawaa; I nu aawatuwannanne Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda kiitanchchaanna ittippe de7eedda. Yaatiide Xoossaappe de7uwaa qaalaa nuussi immanaw akkeedda.

³⁹ “Musew nu aawatuu azazettanaw dosibeykkino; shin gede A sugi oliide, guyye Gibxe simmanaw amotteeddino.

⁴⁰ Qassi Aaroonaa, ‘Nuuna kaaletihyaa xoossatuwaa nuussi medhdha; ayissi gooppe, ha nuuna Gibxeppe aheedda Muse waaneeddentto nuuni erokko’ yaageeddino. ⁴¹ Miizzaa Maraa malatissiide, he wode eeqaa ootheeddino; he eeqaassi yarshshuwaa yarshshiide, barenttu kushii ootheedda oosuwan nashetteeddino.

⁴² Shin Xoossay untunttoo zokkiyaa zaareedda; untunttu saluwaa xoolinttiyaassi goyinnanaadan, untuntta aggeedda; nabatuwaa maxaafan, ‘Israa7eeliyaa asatoo, oytamu laythaa

asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa
taw yarshsheedditee?

⁴³ Hinttenttu hinttenttoo goyinnanaw ootheedda eeqatuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyaa hintte xoossaa xoolinttiyaa tookkeeddata.

Taani hinttentta Baabilooneppe hini bagga yeddana’ geetettiide xaafetteedda.

⁴⁴ “Muse bare be7eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan medhdheedda markkaa dunkkaanii nu aawatuwassii mela biittaaan de7ee. ⁴⁵ Qassi nu aawatuu dunkkaaniyaa barenttu aawatuwappe kaallaan akkiide,

Xoossay kase yedersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyqqeedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de7iyaa wodii gakkanawukka hewaan de7eedda.

⁴⁶ Daawite Xoossaan sabetteedda; qassi Yayiqooba, Goday de7ana golliyaa keexxanaw Xoossaa woosseedda. ⁴⁷ Shin aw golliyaa keexxeeddawe Solomona.

48-50 “Shin nabii,

‘Goday, “Saluu ta kawutethaa oydiyaa; sa7aykka ta gedi yedhdhiyaasaa.

Yaatina, taw ayaa mala golliyaa keexxanitee?

Woy taani shemppanasay haqanee?

Ha ubbabaa ta kushiyan medhdhabeykkita?” yaagee’ geeddawaadan, Ubbaappe Bolla Xoossay asay keexxeedda golliyaan de7enna.

51 “Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay Xoossaa qaalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haythaykka waani tulleeddee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaassi azazettennan ixxiita. 52-53 Nabatuwan hinttenttu aawatuu yederssibeennawe oonee? Xoossaa Na7ay Xilluu yaanawaa kasetiide odeeddawanttakka wodheeddino. Ha77i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe Xoossaa higgiiyaa akkiide azazettibeennawanttu, Xilluwaa aathi immiide wodheeddita” yaageedda.

Isxxifaanoosa Shuchchan Dechchiide Wodheeddino

54 Unttuntu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Isxxifaanoosassi daro yiillotiide, barenttu menttershshaa sa77iide naasseeddino. 55 Shin Isxxifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude caddi xeelliide, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7eedda. 56 Yaatiide, “Xeellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na7ay Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7ay” yaageedda.

57 Kooshshaa dhoqqu oothi waassiidde, barenttu haythaa tucciide, ittippe gidi aakko woxxeeddino. 58 Katamaappe gaxaa A kessiide, shuchchan caddeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa7oola geetettiyaa wodalaa matan wotheeddino.

59 Isxxifaanoosi, “Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka” yaagiide xeebishshin, unttuntu shuchchan A dechchiino. 60 He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw, ha nagaraa unttuntoo atto ga” yaageedda. Hewaa giinne hayqqi aggeedda.

8

Saa7ooli Ammaniyaa Asaa Yedersseedda

1 Saa7ooli Isxxifaanose hayquu lo77a gi akkeedda. He gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiittee-dawanttuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyan laaletteeddino. 2 Xoossaa asatuu Isxxifaanoosa moogeeddino; qassi aw daro yeekkeeddino. 3 Shin Saa7ooli ammaniyaa asaa dhayissanaw baaxetee; ubbaa golliyaa geli geliide, attuma asaanne macca asaa goochchi goochchiide, qasho golle yedde.

Wonggalaa Mishiraachchuu Sammaariyan Odetteedda

⁴ Laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa odiidde, ubbasaa beeddino. ⁵ Piliphphoosi Sammaariyaa katamaa wodhdhiide, Kiristtoosabaa asaassi odeedda. ⁶ Cora asay Piliphphoosi geeddawaa darissi akeekiide siseedda; I oothiyaa malaataakka be7eedda. ⁷ Ayissi gooppe, iita ayyanatuu kooshshaa dhoqqu oothi haasayiidde, cora asaappe keseeddino; qassi cora sileeddawanttunne wobbatuu paxeeddino. ⁸ He katamaan asay daro nashetteedda.

⁹ Shin Simoona geetettiyaa itti bitani kase, barena wolqqaama gi kaayiiddi, Sammaariyaa asaa, “Laa hawe aybe oorathabee” giissiidde he katamaan de7eedda. ¹⁰ Guuthatethaappe doommiide, woggatethaa gakkanaw, asay ubbay, “Xoossaa wolqqay daro wolqqaamay hawaa” giide aabaa sisee. ¹¹ Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwan Sammaariyaa asaa “Laa hawe ayba oorathabee” giisseedda diraw, asay aabaa sisee. ¹² Shin Piliphphoosi Xoossaa kawutethaabaanne Yesuusi Kiristtoosa sunthaabaa attumawanttussinne maccawanttussi mishiraachchuwaa odiidde, untunttu aabaa ammaniide xammaqetteeddino. ¹³ Qassi Simoonikka bare huuphew ammaniide xammaqetteeddawaappe guyyiyan, Piliphphoosanna ittippe de7iide, oosettiyaa malaataanne Xoossay ootheedda wolqqaama malaataa be7iide maalaletteedda.

¹⁴ Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttu, Sammaariyaa asay Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseedda wode, Phexiroosanne Yohaannisa untunttukko yeddeeddino. ¹⁵ Phexiroossinne Yohaannisi wodhdhiide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, untunttoo Xoossaa woosseeddino; ¹⁶ ayissi gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa sunthan xinqqataa xalalaa xammaqetteeddawaappe attin, untunttuppe ittuwaa bollaninne Geeshsha Ayyaanay wodhdhibeenna. ¹⁷ He wode Phexiroossinne Yohaannisi barenttu kushiyaan untunttu bolla wothowaappe guyyiyaan untunttu Geeshsha Ayyaanaa akkeeddino.

¹⁸ Yesuusi kiitteeddawanttu barenttu kushiyaan untunttu bolla wothina, untunttoo Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be7eedda wode, Phexiroosassinne Yohaannisassi miishshaa ahiide, ¹⁹ “Taanikka ta kushiyaan wothiyaa ubbay Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immerikkitee” yaageedda.

²⁰ Shin Phexiroosi aw hawaadan yaageedda; “Neeni Xoossaa imotaa miishshaan shammanaw qoppeedda diraw, ne miishshay neenanna coo dhayo. ²¹ Ne wozanay Xoossaa sinthan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. ²² Yaatowaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita qofaa diraw,

nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaan de7iyaa iita qo-faa Xoossay atto gaanenttonne Xoossaa woossa. ²³ Ayissi gooppe, neeni daro qanaatiyaa oyqqaade nagaraa qashuwan de7iyaawaa taani be7ay” yaageedda.

²⁴ Hewaappe guyye Simooni Phexiroosassinne Yohaannisassi zaariide, “Hinttenttu geeddawaappe ittibayenne taana gakkenna mala, hintte taw Xoossaa woosite” yaageedda.

²⁵ Phexiroossinne Yohaannisisi markkatteeddawaappenne Godaa qaalaa odeeddawaappe guyyiyan, guyye Yeerusalaame simmeeddino; yaatiide Sammaariyan de7iyaa daro qeeri katamatuwaan mishiraachchuwaa qaalaa odeeddino.

Piliphphoosi Tophphiyaa Asaa Gideedda Shuufaa Xammaqedda

²⁶ Godaa kiitanchchay Piliphphoosa, “Denddaade Yeerusalaameppe Gaaza afiyaa asi baynna mela sa7aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagganna de7ee” yaageedda.

²⁷ Piliphphoosi denddiide beedda. Hinddeko geetettiyaa Tophphiyaa kaatattissi biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyaa Tophphiyaa asa gideedda itti shuufay de7iyaawe goyinnanaw Yeerusalaame beedda. ²⁸ Paray goochchiyaa gaariyaan uttiide, Yeerusalaameppe guyye simmiide, nabiyya Isiyaasa maxaafaa nabbabee.

²⁹ Geeshsha Ayyaanay Piliphphoosa, “He gaariyaakko shi-qaade ittippe gida” yaageedda.

³⁰ Piliphphoosi woxxi yiide, nabiyya Isiyaasa maxaafaa shuufay nabbabishshin sisiide A, “Neeni nabbabiyawaa akeekay?” yaageedda.

³¹ Shuufay, “Taw odiide akeekissiya asay baynnaan waanide akeekettii?” yaageedda; qassi barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Piliphphoosa woosseedda. ³² Shuufay nabbabiyaa maxaafay
“Dorssaadan I shukettanaw laagettee.

Dorssa maray bare isikiyaa
qanxxiyaawaa sinthan co77u giyaawaadan,
ikka bare doonaa pokibeenna.

³³ I kawusheeddawaadan aw xillo pirdday dhayeedda.

Yesuusa de7uu ha sa7aappe pude akettidiggeedda diraw,
A zariyaabaa oonee odanawe?”
yaageedda.

³⁴ Shuufay zaariide Piliphphoosaw, “Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiyee woy hara asaabaa odii? Taw

odaarikkii” yaageedda. ³⁵ Piliphphoosi zaariide, Xoos-saa maxaafaa I nabbabiyaasaappe doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwaa qaalaa aw odeedda.

³⁶ Unttuntu ogiyaa oyqqi biidde, haathay de7iyaasaa gakeeddino; shuufay, “Haathaa hawaa be7a; xammaqet-tiyaawaa taana diggiyaawe ayee?” yaageedda.

³⁷ Piliphphoosi A, “Neeni ne kumentha wozanaappe ammanooppe, danddayaa” yaageedda.

I zaariide, “Yesuusi Kiristtoosi Xoosaa Na7aa gidiyaawaa taani ammanay” yaageedda.

³⁸ Gaari eqqana mala shuufay azazina, inne Piliphphoosi laa77atuu duge wodhdhiide, haathan gelina Piliphphoosi A xammaqeedda. ³⁹ Unttuntu haathaappe gaxaa kseedda wode, Godaa Ayyaanay Piliphphoosa liphphi udiide, afi aggeedda; laa7ethuwaa shuufay Piliphphoosa be7ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. ⁴⁰ Piliphphoosi bare huuphew Azoxxoosan de7iyaawaa ereedda; qassi Qiisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiide mishiraachchuwaa qaalaa odee.

9

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaneedda (Kit 22:6-16; 26:12-18)

¹ Shin Saa7ooli Godaa kaalliyawantta wodhanaw manddiide, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda.

² Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliyaa asatuwaa maccawanttanne attumawantta demmooppe, qachchiide Yeerusalaame ahanaw, Damasqqon de7iyaa Ayihuda woosa golleto dabidaabbiyaa xaafanaw A woosseedda.

³ I biidde, Damasqqo katamaa gakkana matoode, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu A yuushshuwaa ubbaani poo7eedda. ⁴ Saa7ooli sa7aan kunddi uttina, “Saa7oolaa Saa7oolaa, ayissi Taana waayissay?” giyaa qaalaa siseedda.

⁵ Saa7ooli, “Ta Godaw, neeni oonee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusikka, “Taani neeni yederssaadde de7iyaa Yesuusa.” yaageedda.

⁶ Shin Saa7ooli kokkoriiddinne maalalettiidde, “Ta Godaw, taani ayaa oothanaadan koyyay?” yaageedda.

Goday A, “Denddaade katamaa gela; neeni oothanaw bessiyaabay new yaani odettanawaa” yaageedda.

⁷ Saa7oolanna ogiyaan biyaa asatuu aynne haasayennan eqqi aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be7ibeykkino.

⁸ Saa7ooli sa7aappe denddina, A ayfii doyettedda wode, aynne xeellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, unttuntu

A kushiya oyyqi goochchiidde, Damasqqo gelisseeddino. ⁹ Heezzu gallassa gakkanawukka I xeellibeenna; aynne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna.

¹⁰ Damasqqon itti Hanaaniyaa giyaa kaalliyaawe de7ee; Goday saxaan A, “Hanaanew” yaageedda.

Hanaanii, “Ta Godaw, hawaan de7ay” yaageedda.

¹¹ Goday A, “Denddaade Suure geetettiyaa ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa7oola giyaa Xersseeseppe yeedda bitaniyaa koyya; ayissi gooppe, I woossee. ¹² Qassi Hanaaniyaa giyaa bitani geliide, Saa7ooli laa7enthuwaa xeellanaadan, bare kushiya A bolla wothiyaawaa saxaan be7eedda” yaageedda.

¹³ Hanaanii zaariide, “Ta Godaw, Yeerusalaamen ne geeshsha asaa bolla he bitani ay keena iitabaa ootheeddentto, taani daro asaappe sisaaddi. ¹⁴ Qassi Damasqqon ne sunthaa xeesiyaawantta ubbaa qachchanaw, qeesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino” yaageedda.

¹⁵ Shin Goday A, “Saa7ooli Ayihuda gidenna asaa sinthan, kaatatuwaa sinthaaninne Israa7eeliyaa asaa sinthan, Ta sunthaa erissanawunne Taw oothanaadan dooretteedda miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba. ¹⁶ Ayissi gooppe, Ta sunthaa diraw, I ayikeenaa waayyetanaw bessintto, Taani A bessana” yaageedda.

¹⁷ Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiya Saa7oola bolla wothiide, “Ta ishaw Saa7oolaa, neeni yiyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiitteedda” yaageedda. ¹⁸ Ellekka, ayentto poquwaa malay Saa7oola ayfiyaappe wodhdhina, Saa7ooli laa7enthuwaa xeelleedda; qassi denddiide xammaqetteedda. ¹⁹ Qumaa miide minetti, Damasqqon de7iyaa kaalliyaawanttunna amareedda gallassaa gami77eedda.

Saa7ooli Damasqqon Tamaarisseedda

²⁰ Ellekka, “Yesuusi Kiristoosi Xoossaa Na7aa” yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan qaalaa odeedda.

²¹ Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, “Hawe Yeerusalaamen Yesuusa sunthaa xeesiyaawantta dhayissiyaawaa gidennee? Qassi untuntta qachchiide, qeesatuwaa kaappatuwaa sintha afanaw yibeenneeyee?” yaageeddino.

²² Shin Saa7ooli qaalaa odiyaa oduu minni minni beedda; Yesuusi qassi Kiristoosa gidyaawaakka I akeekissiide odeedda diraw, Damasqqon de7iyaa Ayihudatuu aw zaariyaawaa dhayeeddino.

²³ Cora gallassaappe guyyian, Ayihudatuu shiiqiide, Saa7oola wodhanaw zoretteeddino. ²⁴ Shin Ayihudatuu

barena wodhanaw qoppowaa Saa7ooli siseedda; untunttu A wodhanaw qammanne gallassi katamaa penggiyaa naagiino. ²⁵ Shin kaalliyaawantta A qamma afiide, dirssaa huuphiyaanna taayyiyaan duge wotheeddino.

Saa7ooli Yeerusalaamen Tamaarisseedda

²⁶ Saa7ooli Yeerusalaame gakkeedda wode, kaalliyaawanttunna ittippe gaketanaw shiiqi be7eedda; shin kaalliyaaawaa I gideeddawaa ubbay ammanennaan ixxiide, aw yayyeeddino. ²⁷ Shin Barnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiitteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be7eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddenttonne qassi Saa7ooli Damasqon Yesuusa sunthan yayyennaan wooti qaala odeeddentto, untunttoo geeshshiide odeedda. ²⁸ Saa7ooli Yeerusalaamen yuuyyiidenne Godaa Yesuusa sunthan yayyennaan qaala odiidde, Yesuusi kiitteeddawanttunna ittippe de7eedda. ²⁹ Qassi Saa7ooli Giriike qaala haasayiyaa Ayihudatuwaanna haasayeenne palumettee; shin untunttu A wodhanaw koyyeeddino. ³⁰ Ishatuu hewaa sisiide, Saa7oola duge Qiisaariyaa afiide, Xersseese yeddeeddino.

³¹ Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyan ubbaan de7iyaa ammaniyaa asatuu sarotethaan de7eeddino; qassi minneeddino; Godaassi yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayyaanaa maaduwan geemettiidde, payduwankka dari dari beeddino.

Phexiroosi Lidiyaninne Yoophphen Tamaarisseedda

³² Phexiroosi ubbasan yuuyyiidde, Liidaan de7iyaa geeshsha asatuwaakko qassi wodhdheedda. ³³ Yaatiide hewaan hosppun laythaa siliide, arsaan gisiide de7iyaa itti Eeniyaa giyaa bitaniyaa demmeedda. ³⁴ Phexiroosi Eeniyaa, “Eenaw, Yesuusi Kiristtoosi neena pathee; denddaade ne hiixaa yegga” * yaageedda. Hewaappe guyye ellekka denddi eqqeedda. ³⁵ Liidaaninne Saaronan de7iyaa asay ubbay Eeniyaa be7iide, Godaakko simmeeddino.

³⁶ Yoophphe katamaan itti Xaabito geetettiyaan ammanewunna de7aw; Xaabito guussay Giriike qaalaan Dorqo giyaawaa. Iza bare de7eedda wodiyaan ubbaan lo77obaa oothaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de7aw. ³⁷ He wode iza harggaade hayqqina, asay izi anhaa meecciide, pooqiyaa pude kessiide gisisseedda. ³⁸ Liiday Yoophphessi mata; kaalliyaaawanttu Phexiroosi Lidiyan de7iyaawaa Yoophphen sisiide, “Hayyanaa nuukko ellekka yaarikki” yaagiyaa kiitaa laa77u asatuwaa bolla aakko kiitteeddino.

* 9:34 hiixaa yegga: Hawaa guussay meetettiyaabaa giigissa guussaa.

³⁹ Hewaappe guyye Phexiroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pooqiyaa pude A kessiide, kifiliyaa gelisseeddino. Asini baynna am77e maccawanttu ubbay yeekkiidenne Dorqqa untuntunna de7iyaa wode oothedda qamishatuwanne mayatuwaa ubbaa Phexiroosa bessiide, A yuushshuwaan yuuyyi aadhdiide eqqeeddino. ⁴⁰ Phexiroosi untuntta ubbaa kare kessiide, gulbbati Xoossaa woosseedda; qassi anhaakko simmiide, “Xaabitee, dendda” yaageedda; Xaabitakka bare ayfiyaa dooyya Phexiroosa be7aade, dhoqqa uttaaddu. ⁴¹ Phexiroosi izo bare kushiyan maaddiide, denti esseedda; hewaappe guyyiyan, ammaniyaawanttanne asini baynna am77e maccawantta xeesiide, paxeeddawunno untunttoo immeedda.

⁴² Ha yewuu Yoophphe katamaa ubbaan laalettina cora asay Godaa ammaneeddino. ⁴³ Phexiroosi Yoophphen itti Simoona giyaa galbbaa qaaciyaawaanna daro wodiyaan gami77eedda.

10

Phexiroosanne Qornneliyoosa

¹ Qiisaariyaan “Xaalatuwaa Olaa asatuwaa” geetettiyaa olanchchattoo itti xeetatuwaa kaappuu Qornneliyoosa giyaawe de7ee. ² Qornneliyoosi Xoossaa loythiide ammaniyaa asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe Xoossaassi goyinniyaa asa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; qassi Xoossaa ubba wode woossee. ³ Itti gallassi udduppu saatiyaa heeran, “Qornneliyoosa” giide xeesiyaan Xoossaa kiitanchchay barekko gelishshin, Qornneliyoosi saxaan geshshiide be7eedda.

⁴ Qornneliyoosi yayyiide, kiitanchchaa caddi xeelliide, “Ta Godaw, I ayee?” yaageedda.

Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; “Ne woosayne neeni hiyyeesaa maaddiyawe Xoossaa sinthan hassayettanaw saluwaa beedda. ⁵ Ha77i Yoophphe asaa kiittaade, Phexiroosa geetettiyaa Simoona ahissa.

⁶ Phexiroosi abbaa doonan de7iyaa galbbaa qaaciyaan Simoona gollen imathatethaani utteedda; neeni oothanaw bessiyaawaa I new odanawaa” yaageedda.

⁷ Qornneliyoosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare qoomatuwaappe laa77atuwaanne Xoossaassi goyinniyaa bareppe shaakettenna wottaaddaratuwaappe ittuwaa xeesiide, ⁸ untunttoo ubbabaa odiide, untuntta Yoophphe kiitteedda.

⁹ Wonttetha gallassi untunttu biide, Yoophphe katamaakko matishshin, Phexiroosi usuppun saatiyaa

heeran golliyaa bollan dembbayiide ootheeddasaa Xoossaa woossanaw keseedda. ¹⁰ Qassi koshattiide, qumaa maanaw koyyeedda; shin qumay ka77ishshin, saxaa be7eedda. ¹¹ Saluu dooyettina, wolqqaama mayuwaa malatiyaabay oyddu bagganna oyqettiide, sa7aan wodhdhishshin, Phexiroosi be7eedda. ¹² Hewaan oyddu gediyaanna de7iyaa mehii, do7ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de7ee. ¹³ “Phexiroosaa, dendda eqqaade shukka ma” giyaa qaalay aakko yeedda.

¹⁴ Shin Phexiroosi, “Ta Godaw, hanenna! Taani tun-abaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke” yaageedda.

¹⁵ Qassi laa7enthuwaa, “Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa” giyaa qaalay aakko yeedda. ¹⁶ Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyian, ellekka he wolqqaama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti aggeedda.

¹⁷ Phexiroosi bare be7eedda saxaa bilethay ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaa gidдон, “Laa hawe ayee?” giishshin, Qornneliyoosi kiitteedda asatuu Simoona golli de7iyaasaa koyyiide, A penggiyaan eqqeeddino. ¹⁸ Barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Phexiroosa geetettiyaa Simoona giyaa imathay hewaan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

¹⁹ Phexiroosi saxaan be7eeddabaa akeekanaw qofaan sheekkide7ishshin, Geeshsha Ayyaanay A, “Be7a, heezzu * asatuu neena koyyiino; ²⁰ denddaade wodhdha; Taani untuntunna kiitteedda diraw, sidhennaan untuntunna ba” yaageedda.

²¹ Phexiroosi asatuwaakko wodhdhiide, “Hinttenttu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeedditee?” yaageedda.

²² Unttuntu, “Xoossaassi yayiyaa xilluu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchchetteedda xeetatuwaa kaappuwaa Qornneliyoosi, neena bare soy afissiide, qaalaa neeppe sisana mala, Xoossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda” yaageeddino. ²³ Phexiroosi asatuwaa immatha udi shoobbanaw soy mokkeedda.

Wonttetha gallassi, denddiide untuntunna beedda; Yoophphe katamaan de7iyaa ishatuwaappe ittu ittu aananna ittippe beeddino. ²⁴ Wonttetha gallassi, Qiisaariyaa gakkeeddino; Qornneliyoosi bare dabbatuwanne bare laggethatuwaa ittippe xeesi shiishshiide, Phexiroosa naagee. ²⁵ Phexiroosi gelana hanishshin, Qornneliyoosi aananna gakettiide, A sinthan kunddiide, aw goyinneedda. ²⁶ Shin

* **10:19** heezzu: Itti itti maxaafatuu coraa giino; itti maxaafay laa77uu yaagee.

Phexiroosi, “Dendda! Taanikka ta huuphew asa” yaagiide A dentheedda.

²⁷ Phexiroosi Qornneliyoosanna haasayiide, soy geleedda; I geliyaa wode cora asay shiiqueeddawaa demmiide, ²⁸ asaa, “Ayihuda asay hara zariyaanna ittippetethaan de7anaw, woy gaketanaw woga gidennawaa hintte huuphew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geenna mala, Xoossay taana besseedda. ²⁹ Hewaa diraw, hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaaddi. Ha77i, “Taana ayissi ahisseedditee?” yaagaade hinttentta oochchay” yaageedda.

³⁰ Qornneliyoosi hawaadan yaageedda; “Taani hachche oyddu gallasaappe kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa ta soyin Xoossaa woossishshin, pholqqiyaa mayuwaa mayyeedda asay ta sinthan eqqiide, ³¹ taana, ‘Qornneliyoosa, Xoossay ne woosaa siseedda; neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. ³² Simmi asaa Yoophphe kiittaade, Simooni Phexiroosa giyaawaa xeesissa; Simooni Phexiroosi Simoonaa giyaa galbbaa qaacciyaawaa gollen abbaa doonaan imathatethaa utteedda’ yaageedda. ³³ Hewaa diraw, taani neekko ellekka kiittaaddi; neeninne yaadde loythaadda; simmi neeni nuussi odanaw Xoossay neena azazeeddawaa ubbaa sisanaw ha77i nuuni ubbay hawaan Xoossaa sinthan de7eetto” yaageedda.

Phexiroosa Haasayaa

³⁴⁻³⁵ Phexiroosi haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; “Xoossay asaa som77iyaa xeellenna; shin gade ubbaan barew yayyiyaawaanne xillo oosuwaa oothiyaawaa galatiyaawaa taani tumu akeekaaddi. ³⁶ Xoossay asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristtoosa bagganna, sarotethaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuwaa Israa7eeliyaa asaassi kiitteeddawaa hinttenttu eriita. ³⁷ Yohaannisi qaalaa odeedda xinqqataappe guyyiyan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan haneeddawaa hintte eriita. ³⁸ Xoossay Naazireetiyyaa Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqaan kuntheedda; Xoossay aananna de7iyaa diraw, lo77obaa I oothiiddinne xalahiyaa kaappuwaassi moodetteedda ubbaa pathiidde yuuyyeedda.

³⁹ “Ayihuda gadiyaaninne Yeerusalaamen I otheedda ubbabaassi nuuni markka. Unttuntu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, A wodheeddino. ⁴⁰ Shin Xoossay heezzenhiyaa gallasan hayquwaappe A dentiide besseedda. ⁴¹ Xoossay koyro dooreedda markkatuwaa nuuna, A besseeddappe attin, asaa ubbaa gidenna;

hayquwaappe I denddeeddawaappe guyyiyan, nuuni aananna meeddonne usheeddo. ⁴² Xoossay wonggalaa mishiraachchuwaa asaassi nuuni odanawunne, paxa de7iyaawanttu bollaninne hayqqeeddawanttu bollan pirdanaw I suntheeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. ⁴³ Xoossay aani ammaniyaa ubbaa nagaraa A sunthan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markkattiino” yaageedda.

Ayihuda Gidenna Asatuu Ammaniide Geeshsha Ayyaanaa Akkeeddino

⁴⁴ Phexiroosi biro he yewuwaa odishshin, qaalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanaay wodhdhii aggeedda. ⁴⁵ Phexiroosanna Yoophpheppe yeedda, ammaniyaa qaxxarettedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawanttu bollanka Geeshsha Ayyaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. ⁴⁶ Ayissi gooppe, untuntu dumma dumma qaalaan haasayishshiinne Xoossaa darotethaa sabbishshin siseeddino.

He wode Phexiroosi zaariide, ⁴⁷ “Hawanttu qassi nuunaadan Geeshsha Ayyaanaa akkeeddawanttu xammaqet-tennaadan, haathaa untunta digganaw danddayiyaawe oonee?” yaageedda. ⁴⁸ Untuntu Yesuusi Kiristoosa sunthan xammaqettana mala, untunta azazeedda; hewaappe guyyiyan, untuntu barenttunna amareedda gallassaa utana mala, A woosseeddino.

11

Phexiroosi Ayihuda Gidenna Asaappe Ammaneeddawanttu Soy Ayaw Geleeddentto Odeedda

¹ Yesuusi kiitteeddawanttunne Yihudaa ubbaan de7iyaa ishataa, Ayihuda gidennawanttukka Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseeddino. ² Phexiroosi Yeerusalaame beedda wode, qaxxarettedda asatuu aananna palumettiide, ³ A, “Neeni qaxxarettibeennawanttukko gelaade, untuntunna qumaa maadda” yaageeddino.

⁴ Shin Phexiroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; ⁵ “Taani Yoophphe katamaan Xoossaa woosishshin, taani ayyaanaani gidaade saxaa be7aaddi; wolqqaama mayuwaa malatiyaawe oydu bagganna oyqettiide, saluwaappe wodhdhiide, taakko yeedda. ⁶ Hewaa gidduwaa taani cadda xeelliyaa wode, oydu gedi de7iyaa mehiyaa, du7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be7aaddi. ⁷ Qassi, ‘Phexiroosaa, dendda; shukka ma’ giyaa qaalaa taani sisaaddi.

⁸ “Shin taani, ‘Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doonaakko shiiqi erenna’ gaaddi.

⁹ “Qaalay saluwaappe laa7ethuwaakka, ‘Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa’ yaagiide taw zaaredda.

¹⁰ “Hewe heezzu gede hanina, wurssethaan ubbabay saluwaa pude gooshettedda. ¹¹ He man77iyankka heezzu asatuu Qiisaariyaappe taakko kiitettiide, taani de7iyaa goliyaa gakki aggeeddino. ¹² Taanikka sidhennaani untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay taw odeedda. Qassi ha usuppun ishatauu Yoophpeppe taananna Qiisaariyaa biina, nuuni Qornneliyoosa soy geleeddo. ¹³⁻¹⁴ Kiitanchchay bare soyin eqqiide barena, ‘Phexiroosa geetettiyaa Simoona xeesanaw asaa Yoophphe kiitta; neeninne ne golle asay ubbay attiyaa qaalaa I new odanawaa’ geeddawaa Qornneliyooosi wooti siseeddentto, nuussi odeedda.

¹⁵ “Taani haasayanaw doommiyaawan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla wodhdheeddawaadan, untunttu bollaakka wodhdhii aggeedda. ¹⁶ Goday, ‘Yohaannisi haathaan xammaqeedda; shin hinttenttu Geeshsha Ayyaanaan xammaqettanita’ yaageedda qaalaa taani hassayaaddi. ¹⁷ Xoossay nuussi Godaa Yesuusi Kiristoosa ammaneeddawanttussi immeedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttookka qassi immoophe, simmi Xoossaa digganaw taani oonee?” yaageedda.

Ammaniyaawanttu Kiristaane Geetetteeddino

¹⁸ Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, “Yaatina, Xoossay Ayihuda gidennawanttukka qassi nagaraappe simmiide de7anaadan, untuntta qaadeedda” yaagiide Xoossaa galateeddino.

¹⁹ Isxxifaanoosa bolla gakkeedda waayiyaa geduwan laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa Ayihudatuwaa xalalaappe attin, haraassi ittuwaassinne odennaan, Pinqqe, Qophiroosanne Anxxookiyaa gakkanaw yuuyyeeddino. ²⁰ Shin Qophiroosappenne Qreenappe yeedda itti itti ammaniyaa asatuu Anxxookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Giriike asaassikka * odeeddino. ²¹ Godaa wolqqay untuntunna de7ee; qassi cora asay ammaniide, Godaakko simmeeddino.

²² Ha yewuu Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaa asaassi sisettina, ammaniyaa asay Barnaabaasa Anxxookiyaa kiittedda. ²³ Barnaabaasi Anxxookiyaa beedda wode, Xoossaa aadho keekatethaa oosuwaa be7iide nashetteedda;

* **11:20** Griike asaa: Hawaa guussay Griike qaalaa haasayiyaa Ayihude woy hara asaa.

unttuntu ubbay Godan barenttu kumentha wozanaappe minni de7anaadan, unttunta zoreedda. ²⁴ Ayissi gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanaynne ammanuu kumeedda lo77o asaa; he gaasuwan cora asay Godaakko yeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Barnaabaasi Saa7oola koyyanaw Xersseese beedda. ²⁶ Yaatiide Saa7oola demmeedda wode, Anxxookiyaa aheedda. Barnnaabaasinne Saa7ooli ammaniyaa asaanna itti laythaa kumenthaa uttiide, cora asaa tamarisseeddino; kaalliyaa wanttu Anxxookiyan Ammaniyaa asaa geetettiide, koyro xesetteeddino.

²⁷ Nabatuu Yeerusalaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdheeddino. ²⁸ Unttuntu giddoppe Agaaboosa giyaawe denddiide, sa7aa ubbaan wolqqaama koshay denddanawaa Ayyaanaa wolqqaan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe Qalawudeyoosa kawutethaa wodiyaana.

²⁹ Kaalliyaa wanttu huuphiyan huuphiyan barenttu wolqqa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de7iyaa barenttu ishatawaassi maaduwaa yeddanaw qofaa qachcheeddino. ³⁰ Unttuntu hewaadan oothiide, miishshaa Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bolla woosa golle cimatooyeddeeddino.

12

Woosa Gollen Wolqqaama Iita Yedesay Doommeedda

¹ Kaatiyaa Heroodise * he wode woosa golle asaappe ama-reeddawantta waayissuwaa doommeedda. ² Yohaannisa ishaa Yayiqooba mashshaan wodhisseedda. ³ Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be7iide, gujji Phexiroosakka oyqqeedda; hewe Maagage Ukithaa Baalaa bonchchiya gallassatuwana. ⁴ Phexiroosa oyqqiide qachcheedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiya gallassatuwaappe guyyiyan, gade asaa sintha aathanaw qoppiide, oyddu oyddu wottaaddaratuu A naaganaadan, tammanne usuppun wottaaddaratuwaassi aathiide immeedda. ⁵ Hewaa diraw, Phexiroosi qasho golliyaan naagetee; shin woosa golle asay aw minissiide Xoosaa woossee.

Kiitanchchay Phexiroosa Qasho Golleppe Kesseedda

⁶ Heroodise Phexiroosa asaa sintha aathanaw goppaanaappe kase qamma, Phexiroosi laa77u santhalataan qashettiide, laa77u wottaadaratuwaappe gidduwan gemi77isheedda; naagiyaawanttukka qasho golle penggiyaan eqqiide naagiino. ⁷ Akeekennaan de7ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan eqqi aggeedda; qasho gollenkka

* **12:1** Heroodisa: Hawaa guussay Heroodise Agriiphpha koyruwaa gidiide, Paalestine giyaa gadiyaa ubbaa mooddiyaawaa. Hewenneekka wogga Heroodise heezzetha yeletaa. **12:4** Kes 12:1-27

poo7uu poo7ii aggeedda. Kiitanchchay Phexiroosa miyyiyaa dechchi beegothiide A, “Elle dendda” yaageedda; he man77iyankka santhalatay A kushiyaappe wodhdhii aggeedda. ⁸ Kiitanchchay A, “Ne suriyaa dancca; ne caammaakka wotha” yaagina, Phexiroosi hewaadan ootheedda; kiitanchchay, “Ne mayuwaa mayyaade taana kaalla” yaageedda.

⁹ Phexiroosi qasho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw saxaa be7iyaawaa malateeddappe attin, kiitanchchay oothiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. ¹⁰ Kiitanchchayenne Phexiroosi koyro wottaaddaraappenne laa7enthoo wottaaddaraappe aadhdhiide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakkeeddino; penggiikka untunttoo barekka dooyetti aggeedda; untunttu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka Phexiroosappe shaaketti aggeedda.

¹¹ Phexiroosi barena gakkeeddabaa akeekiide, “Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha77i tumu eraaddi” yaageedda.

¹² I hewaa akeekedda wode, cora asay ittippe shiiqiide Xoossaa woossiyaasaa, Marqqoossa giyaa Yohaannisa dayi Mayraami soy ¹³ biide penggiyaan xeesina, itti Roodo giyaa ashikkaratta dooyyanaw yaaddu. ¹⁴ Rooda Phexiroosa qaalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyennan guyye woxxaadde, Phexiroosi karen eqqeeddawaa asaassi odaaddu.

¹⁵ Asay izo, “Hanne, neeni gooyaa” yaageedda. Rooda Phexiroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Untunttu, “Hewe A kiitanchchaa” † yaageeddino.

¹⁶ Shin Phexiroosi karen xeesiide aggennaan ixgina, asay kariyaa dooyyi, A be7iide maalaletteeddino. ¹⁷ Shin untunttu co77u gaana mala, Phexiroosi bare kushiyan xorssiide, Goday qasho golliyaappe A wooti kesseeddentto, untunttoo qonccissi odiide, “Hawaa Yayiqoobassinne ‡ ishātuwaassi § odite” giide, kesi harasaa beedda.

Heroodisa Hayquwaa

¹⁸ Sa7ay wontteedda wode, Phexiroosi haqa bidiggeeddentto giina wottaaddaratuwaa gidдон daro walassay keseedda. ¹⁹ Heroodise Phexiroosa koyyishshin, I dhayeedda wode, naagiyaawantta qoriide, untuntta wodhana mala

† 12:15 A kiitanchchaa: A naagiya kiitanchchaa gidennaan aggenaa guussaa.

‡ 12:17 Yayiqooba: Godaa ishaa. § 12:17 ishātuwaassi: Ammaniya haratuwaassi.

azazeedda; hewaappe guyyiyan, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhiide, hewaan amareedda wodiya utteedda.

²⁰ Heroodise Xiirsoosa asaassinne Sidoonaa asaassi loythi hanqqetteedda; untuntu gade asay kathaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untuntu ittippe gidiide, A goliyaa kaappuwaa Bilasxxoosa barenttu bagga oothiide, sigetana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino.

²¹ Heroodise sunthetteedda gallassi, bare kawutethaa mayuwaa mayyiide, kawutethaa oydiyan uttiide, asaassi haasayeedda. ²² Asay, “Hawe Xoossaa qaala; asaa qaala gidenna” yaagiide kooshshaa dhogqisside haasayeedda. ²³ Heroodise Xoossaa bonchchibeenna diraw, he man77iyankka Godaa kiitanchchay A dechchina, guxuniyan meetettiide, hayqqi aggeedda.

²⁴ Shin Xoossaa qalay dicceenne dar dar bee.

²⁵ Barnnaabaasinne Saa7ooli barenttu oosuwaa poliide, Marqqoossa giyaa Yohaannisa barenttunna akkiide, Yeerusalaameppe simmeeddino.

13

Barnnaabaasinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanay Doorina, Tamarissanaw Kiitetteeddino

¹ Anxxookiyan de7iyaa ammaniyaa asaa giddon nabatuunne tamarssiyaawanttu de7iino; untunttukka Barnaabaasa, Karethaa giyaa Simoona, Qereenappe yeedda Luuqiyoosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna * diccedda Minaahanne Saa7oola. ² Untuntu Godaassi goyinnishshinanne xoomishshin, Geeshsha Ayyaanay, “Taani xeeseedda oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola taw dummayite” yaageedda.

³ Untuntu xoomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bollan wothiide, untuntta yeddeeddino.

Barnnaabaasinne Saa7ooli Qophiroosa Beeddino

⁴ Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untuntta kiittina, Seeluqiya wodhdheeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, Qophiroosa haathaani doodetteeddasa beeddino. ⁵ Untuntu Silmaana gakkiiide, Ayihuda woosa golletuwaan Xoossaa qaala odeeddino; untuntta maaddanaw Yohaannisi † untunttunna de7ee.

⁶ Untuntu Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aa ubbaa Phaafu gakkanaw yuuyyiide, nabiya

* **13:1** Heroodisa: Herood Anttiphaasa geetetiya wogga Heroodise na7aa. Hewenneekka Galilaa giyaa gadiyaa mooddiyaawaa. Luq 3:1 xeellite. † **13:5** Yohaannisa: Hara sunthay Marqqoossa. 12:12,25 xeellite.

itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giyaa shareechchuwaa demmeeddino. ⁷ He sharechchuu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa Phawuloosa giyaa akeekanchcha bitaniyaanna de7ee. Sarggiyoosa Phawuloosa Barnnaabaasanne Saa7oola barekko xeesiide, Xoossaa qaalaa sisanaw koyyeeda. ⁸ Shin shareechchuwaa Elimaaasi (Giriike qaalaan hewe A sunthaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwaa digganaw koyyiide, untuntu haasayaa phalqqeedda.

⁹ Shin Phawuloosa giyaa Saa7ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, shareechchuwaa caddi xeeliide, ¹⁰ A, “Laa ha xalahiyaa kaappuwaa na7aw, genetethay ubbayne iitathay ubbay kumeeddawoo, xillotethaa ubbaa morkkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyaawaa aggikkii? ¹¹ Be7a; ha77i Godaa kushii ne bolla de7ee; neeni qooqa gidana; amaredda wodii gakkanaw, awaa poo7uwaa be7akka” yaageedda.

He man77iyankka shaannochchaynne dhumay A ayfiyaa goozzina, bare kushiyaa oyqqiide, kaaletthiyaa uraa koyyiide yuuyyeeda. ¹² He wode gadiyaa mooddiyaawe hewaa be7eedda wode, Goday tamarissiyaawaan maalaletthiide ammaneedda.

Barnnaabaasinne Phawuloosi Phiisiidiyan De7iyaa Anxxookiyaa Beeddino

¹³ Phawuloosinne aananna de7iyaawanttu Phaafuppe denddiide, Phinifiliyan de7iyaa Phergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi untuntuppe shaaketti, Yeerusalaame simmeeda. ¹⁴ Shin untuntu Pherggeppe aadhdhiide, Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa gakkeeddino; Sambbata gallasan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino. ¹⁵ Muse higgiinne nabatuwaa maxaafay † nabbabetteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, “Nu ishato asaa minissiyaa qaalay hinttentoo de7ooppe, asaw haasayerikkitee” yaagiide untunttoo kiitteeddino.

¹⁶ Phawuloosi denddi eqqiide, bare kushiyaa xorssiide, hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, Xoossaassi yayyiyaawanttoo sisite. ¹⁷ Ha Israa7eeliyaa asaa Xoossay nu aawatuwa dooriide, Gibxe gadiyan imathatethaan untuntu de7ishshin, untuntta corisseeda; bare wolqqaama wolqqaanikka Gibxe gadiyaappe untuntta kesseedda.

¹⁸ Bazzuwan oytamu laythaa keenaa nu aawatuwa I dandayeedda. ¹⁹ Kanaane giyaa gadiyan Ayihuda gidenna laappu kawutethaa dhayissiide, untuntu gadiyaa bare

† **13:15** Muse higgiyaanne nabatuwaa maxaafaa: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa Maxaafaa. **13:17** Kes 1:7; 12:51 **13:18** Pay 14:34; Zar 1:31

asaa laatisseedda. ²⁰ Hewaappe guyyiyan, nabiyaa Saameela wodiya gakkanaassi, oyddu xeetanne ishatamu laythaa keenaa daannatuwaa untunttoo immeedda.

²¹ Hewaappe guyyiyan, untuntu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina, Xoossay Biiniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oytamu laythaw kawutana mala, untunttoo immeedda. ²² Xoossay Saa7oola shaareeddawaappe guyyiyan, untuntu bolla Daawite kawutana mala, A den-theedda; Daawitebaa markkattiide, 'Taani koyyiyaa ubabaa ta wozanaadan oothiyaa Issey na7aa Daawita demaaddi' yaageedda.

²³ "Xoossay, 'Taani Daawita zariyaappe Israa7eeliyaa asaa ashshiyaawaa ahana' qaalaa geleeddawaadankka, Yesuusa aheedda. ²⁴ Yesuusi yaanaappe kase Israa7eeliyaa asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide xammaqettana mala, Yohaannisi qaalaa odeedda. ²⁵ Qassi Yohaannisi bare oosuwaa wurssana haniidde asaa, 'Taana oona giide qoppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be7ite, A gediya caammaa qashuwaakka gediyaappe billanaw taw bessennawe taappe guyyenna yee' yaageedda.

²⁶ "Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame zerethatoo, qassi hawaan Ayihuda gidennawanttoo Xoossaassi yayyiyaawanttoo, ha atotethaa qaalay nuussi kiitetteedda. ²⁷ Ayissi gooppe, Yeerusalaamen de7iyaa asaynne untuntu kaappatuu Yesuusanne Sambbata gallassaa ubbaan nabbabettiyaa nabatuwaa qaalaa akeekibeenna diraw, A bolla pirddiide, nabatuwaa qaalaa poleeddino. ²⁸ Yesuusa wodhissanaw itti gaasuukka untunttoo beettennaan ixgina, Philaaxoosi A wodhana mala woosseeddino.

²⁹ "Untuntu Yesuusabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaa ubbaa poleedda wode, masqqaliyaappe A wothiide moogeddino. ³⁰ Shin Xoossay hayquwaappe Yesuusa den-theedda. ³¹ Hewaappe guyyiyan I barenanna Galiilaappe Yeerusalaame yeedda asatoo cora gallassaa beettedda untuntu ha77i aabaa asaassi markkattiino.

³² "Xoossay nu aawatuwassi immana geedda wonggalaa mishiraachchuwaa nuuni hinttenttoo odeetto. ³³ Daawite Mazimuriyaa Maxaafaan laa7etho shemppuwaan, 'Neni Ta Na7aa.

Hachche Taani ne Aawuwaa gidaaddi' geetettiide xaafetteeddawaadan, Xoossay Yesuusa dentiide, nu aawatuwassi immana geeddawaa nuussi untuntu naanaassi poleedda. ³⁴ Laa7enthuwaa I hayqqenna mala,

hayquwaappe A dentheeddawaassi Xoossay, ‘Taani Daawitew immana geedda ammanetteedda geeshsha anjuwaa hinttentoo immana’ yaagiide haasayeedda. ³⁵ Hewaa diraw, Mazimuriyaa Maxaafaan harasaan qassi, ‘Ne Geeshsha Na7aa anhaakka musissakka’ yaageedda. ³⁶ Ayissi gooppe, Daawite bare wodiyaan Xoossaa qofaa ootheeddawaappe guyyiyan hayqqiide, bare aawatuwanna hayqqi museedda. ³⁷ Shin Xoossay hayquwaappe dentheeddawe musibeenna.

³⁸⁻³⁹ “Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttentoo Yesuusa bagganna odetteeddawenne, Muse higgiiyan xillanaw hinttentoo dand-dayettenna ubbabaappe aani amaniyaa ubbay xillanawe hinttentoo eretto. ⁴⁰ Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettite;

⁴¹ ‘Xoossay geeddabaa qilliicciyaawanttoo, be7ite; haray atto itti uray hinttentoo odinttokka, hintte ammanenna oosuwaa taani hinttentu wodiyaan oothiyaa diraw, poora giite; hayqqite’ geeddino” yaageedda.

⁴² Phawuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, asay untuntta laa7enthuwaa Sambbatankka hewaa gujjiide odana mala woosseeddino. ⁴³ Shiiquu laaletteeddawaappe guyyiyan, cora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa ammanuwan geliide Xoossaw yayyiya coratuu, Phawuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa aadho keekatethaan minni de7ana mala, untunttoo odiide minisseeddino.

⁴⁴ Laa7enthuwaa Sambbataan amaredda asatuwaappe attin, katamaa asay ubbay Xoossaa qaalaa sisanaw shiiqeedda. ⁴⁵ Shin Ayihudatuu cora asaa be7eedda wode, Phawuloosa qanaateeddino; A haasayaa phalqqiide, A boreeddino.

⁴⁶ Phawuloosinne Barnaabaasi xaliide, “Xoossaa qaalay kasetiide hinttentoo odettanaw koshshee; shin qaalaa hintte ixceedda dirawunne medhinaa de7uwaa akkanaw hinttentoo bessenna giide, hintte hinttentu huuphiyan pirddedda diraw, be7ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto.

⁴⁷ Ayissi gooppe, Goday nuuna,

“ ‘Asay ubbay hintte bagganna attana mala, hinttentta taani Ayihuda gidennawanttoo poo7uwaa oothaaddi’ yaagi azazeedda” yaageeddino.

48 Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide Xoossaa qaalaa bonchcheeddino; qassi medhinaa de7uwaassi dooretteedda ubbay ammaneeddino.

49 Godaa qaalay he gadiyaa ubbaa gakteedda. 50 Shin Ayihudatuu Xoossaw goyinniyaa bonchchetteedda maccawanttanne katamaan de7iyaa wolqqaama asatuwaa Phawuloosa bollanine Barnaabaasa bolla denthethina, asatuu untuntta yederssuwaa doommiide, barenttu gadiyaappe keseeddino. 51 Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untuntta ixxiyaawanttussi malaata gidana mala, barenttu gediyaappe baanaa shociide, § Iqooniyoone katamaa beeddino. 52 Qassi Anxxookiyan de7iyaa kaalliyawanttunikka Geeshsha Ayyaanayenne nashechchay kumeedda.

14

Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Beeddino

1 Kasewaadanka Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoonen Ayihudatuwaa woosa golle geliide, qaalaa odeeddino; hewaappe guyyiyan cora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino. 2 Shin ammanibeenna Ayihudatuu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishatuwaa bolla hanqqetheeddino.

3 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiya gami77eeddino; untunttu Godaabaa yayyennaan odeeddino; Goday malaataanne oorathabaa untunttu oothana mala, untunttoo wolqqaama immeeddawaan bare aadho keekatethaa qaalaabay tuma gideeddawaa markkatteedda. 4 Shin katamaa asay shaaketti, baggay Ayihudatuwakko, baggay Yesuusi kiitteeddawanttukko simmeeddino.

5 Ayihuda gidennawanttunne Ayihudatuu barenttu kaappatuwaanna ittippe Yesuusi kiitteeddawantta qohanawunne shuchchan caddanaw qoppeedda wode, 6 Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa eriide, Lisxxiraanne Derbbe geetettiyaa Liqaa7ooniyaa katamatuwaanne untunttu heeran de7iyaa gadiyaa bii aggeeddino; 7 hewaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiino.

8 Bare dayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa77u gedi silina, ubbakka hamettenna itti bitani Lisxxiraan de7ee. 9 He bitani Phawuloosi odishshin sisee; Phawuloosi A caddi xeelliyaa wode, paxanaw aw ammanuu de7iyaawaa be7iide, 10 kooshshaa dhoqqissiide A, “Sitti gaade ne gediyaan eqqa” yaageedda; guppi dendiide, hametaa doommeedda.

§ 13:51 barenttu gediyaappe baanaa shociide: Hawe asay akkennaan ixxowaa bessiyaa ogiyaa.

¹¹ Phawuloosi ootheeddawaa asay be7iide, bare kooshshaa Liqaa7ooniyaa qaalaan dhoqqu oothiide, “Xoossatuu asaa malatiide nuukko wodhdheeddino” yaageedda. ¹² Asay Barnaabaasa, “Diyaa” * giide, Phawuloosi haasayaassi waan-natiyaa diraw, A, “Hermeesa” giide suntheedda. ¹³ Geeshsha Golli katamaa matan de7iyaa Diyaa qeesaynne asay koru-matuwaanne darii lo77iyaa ciishshatuwaa Yesuusi kiitteed-dawanttussi yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino.

¹⁴ Shin Yesuusi kiitteedda Barnaabaasinne Phawuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peedhiide, asaa giddo woxxiidde, ¹⁵ barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, hawaadan yaageeddino; “Asaw, hawaa ayissi oothiitee? Nu-unikka hinttenttuwaadan medhettedda asaa; ha pathenna yewuwaappe saluwaanne sa7aa, abbaanne untunttu gid-don de7iyaa ubbabaa medhdheedda de7uwaa Xoossaakko hintte simmana mala, hinttenttoo nuuni wonggalaa mishi-raachchuwaa odeetto. ¹⁶ I beni asaa zerethay ubbay bar-enttu ogiyaa baana mala yeddii aggeedda. ¹⁷ Hinttenttoo iraa saluwaappe bukisseedda; kathaakka I wodiyaan immeedda; qassi qumaa immiide, hinttentta loythi nashechchee; yaati-ide hinttenttoo lo77obaa oothiide, ubba wodekka barew markkaa dhayibeenna” yaageeddino. ¹⁸ Yesuusi kiitteed-dawanttu hewaa giide, barenttoo asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino.

¹⁹ Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yeedda Ayihudatuu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchan Phawuloosa caddeeddino; untunttoo hayqqeeddawaa malatina, katamaappe karew A goochchi kesseeddino. ²⁰ Shin kaalliyaawanttu A matan yuuyyi aadhhiide eqqishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetha gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda.

Phawuloosinne Barnaabaasi Anxxookiyaa Simmeeddino

²¹⁻²² Untunttu Deribe katamaan wonggalaa mishi-raachchuwaa odiide, cora asay Yesuusa ammanana mala ootheeddawaappe guyyiyan, Lisxxiraa, Iqooniyooneppe Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta minissiidenne untunttu ammanuwan minni de7ana mala zoriidde, “Nuuni Xoossaa kawutethaa gelanaw loythi waayyettana bessee” yaageeddino. ²³ Qassi ammaniyaawanttoo de7iyaasan de7iyaasan cimatuwaa dooriide, xoomeeddawaappenne

* **14:12** Diyaa: Guussay Griikatuwaa xoossatuwaa ubbatuwaappe bolla geetetti paydettiyaa untunttu eqqaa. **14:15** Kes 20:11; Maz 146:6

woosseeddawaappe guyyiyan, untunttu ammaneedda Godaassi untuntta hadaraa immeeddino.

²⁴ Phiiisiidiyaa gadiyaappe aadhdhiide, Phinifiliyaa yeeddino; ²⁵ Pherggen qaalaa odeeddawaappe guyyiyan, Axaaliyaa beeddino. ²⁶ Hewaappe untunttu barenttu poleedda oosuwaa diraw, asay untunttu hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeedda Anxxookiyaa Markkabiyan simmeeddino.

²⁷ Anxxookiyaa gakteedda wode ammaniyaa asaa shiishshiide, Xoossay barenttunna ittippe otheedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna asay ammanana mala, untunttoo penggiyaa dooyeeddawaa, asaw odeeddino. ²⁸ Yaatiide hewaan kaalliyaawantunna daro wodiyaan gami77eeddino.

15

Yeerusalaame Shiiquwaa

¹ Itti itti asatuu Yihudaappe Anxxookiyaa wodhdhiide, “Muse wogaadan, hintte qaxxarettennawaa gidoope, atanaw danddaykkita” yaagiide ishatawaa tamarissuwaa doommeeddino. ² Phawuloosinne Barnaabaasi untuntunna darissi walaqettiide palumettina, Anxxookiyan de7iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, Phawuloosannan Barinabaasanna Yeerusalaame biide, Yesuusi kiitteeddawantunne cimatuwaanna gaketanaw qofay qashettedda.

³ Ammaniyaa asatuu untuntta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda gidennawanttu Xoossaako simmeeddawaa odiidde, Pinqqiyaannanne Samaariyaanna aadhdheeddino; hewe ishatawaa ubbaa loythi nashechcheedda. ⁴ Untunttu Yeerusalaame gakteedda wode, ammaniyaawanttu, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuun untuntta mokkeeddino; Xoossay barenttun otheeddawaa ubbaa odeeddino. ⁵ Shin Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu dendi eqqiide, “Hinttenttu untuntta qaxxaranawunne Muse higgiiyaa naagana mala azazanaw bessee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuun hewaa zorettanaw shiiqeeddino. ⁷ Loythi haasayeeddawaappe guyyiyan, Phexiroosi dendi eqqiide, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawanttu wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana Xoossay hintte gidoope beni dooreeddawaa hinttenttu eriita. ⁸ Asaa wozanaa eriyaa Xoossay Geeshsha Ayyaanaa nuussi immeeddawaadan,

unttunttookka immiide tumayeedda. ⁹ Unttuntu ammaneedda diraw, I unttuntu wozanaa geeshshiide, nu gidduwaaninne unttuntu gidduwan dummatethaa wothibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, nu aawatuunne nuuni tookkanaw danddayibeenna wolqqaama tookuwaa kaalliyaawanttu morggiyan wothiide, ha77i hintte ayissi Xoossaa paacciitee? ¹¹ Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaan unttuntu atteeddawaadan, nuunikka atteeddawaa ammanetto” yaageedda.

¹² Asay ubbay co77u giide, Barnnaabaasinne Phawuloosi Ayihuda gidenna asaa giddon barenttu bagganna Xoossay ootheedda malaataanne oorathabaa ubbaa odishshin sisee.

¹³ Unttuntu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyan, Yayiqoobi hawaadan yaagiide zaareedda; “Ishatoo, taani giyaawaa sisite. ¹⁴ Xoossay Ayihuda gidennawanttu giddoppe barew haniyaa asaa akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti qoppeeddentto Simooni odeedda. ¹⁵⁻¹⁸ Nabiyaa qaalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommiide, asaa hawaa erissiide, Xoossaa Maxaafan hawaadan yaageedda;

‘Hawaappe guyyiyan, sa7aan de7iyaa

hara asay ubbaynne tawaa gidanaw

taani xeeseedda Ayihuda gidenna asay ubbay

Godaa koyyana mala, taani simmana.

Taani kolettiide kundeedda golliyaadan

haneedda Daawite kawutethaa denthana.

Koletteeddawaakka zaaraade keexxana;

taani laa7ethuwaa A essana’

yaageedda.

¹⁹ “Hewaa diraw, ta qofaa gidoope, Ayihuda gidennawanttuppe Xoossaakko simmiyaawantta nuuni metothanaw koshshenna. ²⁰ Shin unttuntu eeqaani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, unttunttoo nuuni dabidaabbiyaa xaafanaw koshshee. ²¹ Ayissi gooppe, Muse higgiiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan Sambbataan Ayihuda woosa golletuwaan nabbabiidde, A qaalaa katamaa ubbaan odiyaawanttu de7iino” yaageedda.

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu woosa golle asaa ubbaanna ittippe barenttu giddoppe amareedda asatuwaa dooriide, Phawuloosananne Barinabaasanna Anxxookiyaa yeddanaw qofaa qachcheeddino; unttuntu daro bonchchetteedda laa77u asatuwaa Barsaabaa geetettiyaa Yihudaanne Sillaasa

dooreeddino. ²³ Yaatiide hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafiide, untunttu bolla kiitteeddino; “Nuuni Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu hintte ishataa, Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyaan de7iyaa Ayihuda bagga gidenna ishatawaassi nu sarotaa kiitteenno.

²⁴ “Nuuni azazibeenna asatu nu giddoppe biide, ‘Hinttenttu qaxxarettanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee’ giide, hinttentta metootheeddawaanne yiloyeed-dawaa sisiide, ²⁵⁻²⁶ nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa diraw, barenttu shemppuwaa oledda nuuni siiqiyaa Barnnaabaasannanne Phawuloosanna dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu qofaa qachcheedo. ²⁷ Hewaa diraw, nuuni xaafeddawaa untunttu barenttu huuphew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteenno.

²⁸⁻²⁹ “Ayissi gooppe, eeqaw yarsheeddawaa mooppite; suuthaa ushoppite; bakuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha kosshiyaawanttuppe attin, hara deexiyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huuphiyaa naagooppe, hinttenttu lo77obaa oothiita. Simmi saro de7ite” yaageeddino.

³⁰ Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyizzetti, Anxxookiyaa wodhdhiide, ammaniyaa asaa shiishshiide, dabidaabbiyaa asaassi immeeddino. ³¹ Untunttu

he minissiyaa dabidaabbiyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino. ³² Qassi Yihudayenne Sillaase barenttu huuphew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatawaa loythi maqqiide minisseeddino. ³³ Untunttu Anxxookiyan amareedda gallassaa utteeddawaappe guyyiyan, ishataa sarotethaan moyizzina, barentta kiitteeddawanttukko simmeeddino. ³⁴ Shin Sillaase yaani attanaw bare qofaa qachcheedda. *

³⁵ Qassi Phawuloosinne Barnaabaasi hara cora asatuwaanna ittippe Godaa qaalaa tamarissiiddenne wonggalaa mishiraachchuwaa odiide, Anxxookiyan utteeddino.

Phawuloosinne Barnaabaasi Shaaketteeddino

³⁶ Amareedda gallasaappe guyyiyan, Phawuloosi Barnaabaasa, “Nuuni Godaa qaalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishataa wooti de7iinontto, guyye simmiide, xomoosi be7oytte” yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Barnaabaasi Marqqoossa geetettiyaa Yohaannisa barenttunna afanaw koyyeedda. ³⁸ Shin Phawuloosi Marqqoossa barenttunna afanaw

* **15:34** Sillaase Anxxookiyan attanaw bare qofaa qachcheedda, giyaawe cora hara qaalaa bileethaan baawa.

koyyibeenna; ayissi gooppe, I untuntuppe Phinifiliyan shaaketteedda; qassi untuntunna oosuwaassi bibeenna. ³⁹ Untuntu gidduwan lo77enna walassay kesina, ittu it-tuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Marqqoossa akkiide, markkabiyaan Qophiroosa beedda. ⁴⁰ Shin Phawuloosi Sil-laasa akkina, ishatuu A hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeeddawaappe guyyiyan beedda. ⁴¹ Yaatiide ammaniyaa asatuwaa minissiide, Sooriyaannanne Kilqqiyaanna aadh-heedda.

16

Ximootoose Phawuloosannanne Sillaasenna Gaketteedda

¹ Phawuloosi qassi Derbbenne Lisxxiraa beedda; hewaan Ximootoosa geetettiyaa kaalliyaawe, itti ammaniyaa Ayihuda mishiratti na7ay de7ee; A aabbu Giriike asa. ² Lisxxiraanne Iqooniyoonen de7iyaa ishatuu Ximootoosabaa loythi markkatteeddino. ³ Phawuloosi Ximootoosa barenanna afanaw koyyiide, A aabbu Giriike * asa gideeddawaa hewaan de7iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, A oyqqiide qaxxareedda. ⁴ Untuntu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttunne cimatuwo theedda higgiiyaa ammaniyaawanttu naagana mala, untunttoo odiidde aadhheeddino. ⁵ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu ammanuwan minni, payduwankka gallasaappe gallasan dari dari beeddino.

Phawuloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegetteedda

⁶ Iisiyan qaalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untuntta diggeedda diraw, Pirqgiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aadhheeddino. ⁷ Untuntu Miisiyaa zawaa gakeedda wode, Biitiiniya baanaw koyyeeddino; shin Yesuusa Ayyaanay untuntta diggeedda. ⁸ Hewaa diraw, untuntu Miisiyaa mataanna aadhhiide, Xiro7aadaa wodhdheeddino. ⁹ Phawuloosi qamma saxaan itti Maqidooniyaa bitani barena, “Maqidooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikkii” yaagiidde eqqi woossishshin be7eedda. ¹⁰ Saxaa I be7eeddawaappe guyyiyan, nuuni ellekka Maqidooniyaa baanaw koyyeeddo; ayissi gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaani de7iyaa asaasi odanaw, Xoossay nuuna xeseeddawaa nuussi malateedda.

Liidiyaa Piliphisiyoosan Kiristtoosa Ammanaaddu

* 16:3 A aabbu Griike ... A oyqqiide qaxxareedda: Griike asay barenttu naanaa qaxxarikkino. Shin Ximootoose qaxxarettana dhayooppe, Ayihude asay A akkenna diraw, Phawuloosi A oyqqiide qaxxareedda.

¹¹ Hewaa diraw, Xiro7aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraaqe beeddo; wonttetha gallassi Naaphphule beeddo. ¹² Hewaappe Piliphphisiyoosa beeddo; Piliphphisiyoosi Maqidooniyaa biittaw huuphe katamaa; qassi Roome asay de7iyaa katamaa; nuuni he katamaan amaredda gallassaa utteeddo.

¹³ Sambbata gallassi, katamaappe gaxaan shaafaa doonaan Ayihudatuu Xoossaa woossiyaa sa7ay de7iyaawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiiqeedda macca asaassi qaalaa odeeddo.

¹⁴ Itti Liidiyaa geetettewunna, Tiyaaxiroona katamaappe yaade Xoossaa ammanewunna, zo7o mayuwaa zali77iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; Phawuloosi odiyaawaakka iza sisana mala Xoossay I wozanaa doyyeedda. ¹⁵ Liidiyaa bare soy asaanna ittippe xammaqetteeddawaappe guyyiyan nuuna, “Hinttenttu taana Godaa tumatethaan ammanaw giide qoppooppe, ta soyin de7ishshite” gaade woossaaddu; minissaade shoobbaaddu.

Phawuloosinne Sillaase Qashetteeddino

¹⁶ Nuuni Xoossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla aqina kaayiyaa itti ashikkare naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatuwaassi demmaaddu. ¹⁷ Gakettaade Phawuloosanne nuuna kaallaadde, “Hawanttu hinttenttoo attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla Xoossaa aylletuwaa” gaade kooshshaa dhoqqu oothaade haasayaw.

¹⁸ Ubba gallassi hewaadan gaw; shin Phawuloosi yilotiide guyye simmi, he iita ayyaanaa, “Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa sunthan neena azazay” yaageedda; he man77iyankka iita ayyaanay iippe kesi aggeedda.

¹⁹ Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii dhayeeddawaa be7iide, Phawuloosanne Sillaasa oyqqiide, geyaa sa7aan de7iyaa daannatuwaa sintha goochchi kesseeddino. ²⁰ Daannatuwaa sintha untuntta afiide, “Hawanttu Ayihuda asaa gidiide, nu katamaa asaa loythi metoothiino. ²¹ Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne oothanaw woga gidennabaa tamarissiino” yaageeddino.

²² Asay itti bagga gidiide, Phawuloosa bollaninne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka untunttu mayuwaa qaari akkiide, xam77aan untuntta shocana mala azazeeddino. ²³ Untunttu darissi wadhdeeddawaappe guyyiyan, qasho golliyaan yeggeeddino. Qasho golliyaa naagiyaawekka untuntta minissi naaganaadan azazeeddino. ²⁴ Qasho golliyaa

naagiyaawe he azazuwaa akkiide, Phawuloosanne Sillaasa qasho golliyaa qol77o gelisseedda; untunttu gediyaakka mithaanna gathi daraxiide qachcheedda.

²⁵ Shin qamma bilahe gidiyaa heeran Phawuloosinne Silaase Xoossaa woossiide, mazimuriyaa yexxiide Xoossaa galatiino; qashetto asay untunttu giyaawaa sisee. ²⁶ Qasho golliyaa xaphuu qaaxxana gakkanaw wozanaa aathennaan biittay darissi qaaxxeedda; he man77iyankka penggiikka ubbay dooyetti aggina, qashetteedda asaa ubbaa santhalatay biletti wodhdheedda. ²⁷ Qasho golliyaa naagiyaawe gemi77ishuwaappe beegottiyaa wode, qasho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be7iide, qashetto asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wodhanaw qoppiide, cubiyaa akkeedda. ²⁸ Shin Phawuloosi kooshshaa dhoqqu oothiide, “Neeni neena ayanne udoppa; ayissi gooppe, nuuni ubbay hawaan de7eetto” yaageedda.

²⁹ Qasho golliyaa naagiyaawe xomppiyaa woossi akkiide, ellekka qol77o woxxeedda; kokkoriidde Phawuloosa sinthaaninne Sillaase sinthan guufanneedda; ³⁰ untuntta kare kessiide, “Ta godatoo, taani attanaw ayaa oothana bessii?” yaageedda.

³¹ Phawuloosinne Sillaase A, “Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka” yaageeddino. ³² Untunttu awunne A soyin de7iyaa ubbaw Godaa qaalaa odeeddino. ³³ Qamma he saatiyankka qasho golliyaa naagiyaawe untuntta afiide untunttu maythaa meeceedda; he man77iyankka bare soy asaa ubbaanna xammaqetti aggeedda. ³⁴ Phawuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untunttoo qumaa aatheedda; I bare soy asaa ubbaanna Xoossaa ammaneedda diraw, nashetteedda.

³⁵ Wonttina daannatuu, “He asatuwaa billa” yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiitteeddino. ³⁶ Hewaappe guyye qasho golliyaa naagiyaawe, “Hinttenttu bilettana mala, daannatuu taw kiitteeddino; simmi ha77i kesiide sarotethaan biite” yaagiide he kiitaa Phawuloosaw odeedda.

³⁷ Shin Phawuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, “Nuuni Roome gade asaa † gidishshin, untunttu nuuna pirdday baynnaan asaa sinthan wadhdhiide, qasho golliyaan yeggeeddino. Ha77i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untunttu barenttu huuphew yiide, nuuna kessino” yaageedda.

† 16:37 Roome gade asa: Roome kawutethaan erettiide de7iyaa guutha asay he gade asatuwaa geetettiino. Hewanttookka qay haratuwaappe dummatiyaa maataynne kaacay de7ee.

³⁸ Polisiyaa kaappatuu daannatuwaassi hewaa odina, Phawuloosinne Sillaase Roome gade asa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino. ³⁹ Hewaa diraw, daannatuu yiide untuntta, “Nuuni hinttentta naaqqeeddo” geeddino. Qasho golliyaappe kare untuntta kessiide, katamaappe kessiide baana mala woosseeddino. ⁴⁰ Phawuloosinne Sillaase qasho golliyaappe kessiide, Liidiyaa soy beeddino; yaani ishātuwaanna gakettiide, untuntta minissiide hewaappe beeddino.

17

Teselonqgen Denddeedda Walassaa

¹ Phawuloosinne Sillaase, Amppipholiisaannanne Aphoolooniyanna aadhhiide, Teselonqge yeeddino; Teselonqgen Ayihuda woosa golli de7ee. ² Phawuloosi bare dooyaadankka yaa geleedda; hewaan heezzu Sambbata gallassatuwan Xoossaa Maxaafatuwaappe asaanna haasayeedda; ³ Kiristtoosi waayiyaa akkanawunne hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa untunttoo billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka untuntta erissiide, “Yesuusi ha taani hinttenttoo odiyaawe Kiristtoosa” yaagee. ⁴ Untunttuppe ittu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteddino; hawaadankka, Xoossaassi goyinniyaa cora Giriike asayne cora bonchchetteedda maccawanttu, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteddino.

⁵ Shin Ayihudatuu qanaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa qocaappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; Phawuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoonaa golliyaa dooddeeddino. ⁶ Phawuloosinne Sillaase untunttoo beettennaan ixina, Yaasoonanne itti itti ishātuwaa katamaa kaappatuwaakko afiide, “Hawanttu gadiyaa ubbaa metoothereddawanttu, hawaakka yeeddino. ⁷ Yaatina Yaasooni untuntta bare soyin wotheedda; hawanttu ubbay, ‘Yesuusa giyaa hara kaatii de7ee’ giide Qeesaare azazuwaa minissiino” yaagiide, kooshshaa dhoqqisside haaseyeeddino.

⁸ Shiiqueedda asayne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metooteeddino. ⁹ Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyan billeeddino.

Phawuloosinne Sillaase Beeriyaa Beeddino

¹⁰ Ammaniyaawanttu Phawuloosanne Sillaasa sa7ay gammiyaawaani ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakkiiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. ¹¹ Beeriyaa asatuu Teselonqgen de7iyaa asatuwaappekka aadhhi

dooyetto wozanay de7iyaa diraw, “Phawuloosi geeddawe tumenttonne” yaagiide, ubba gallassi Xoossaa Maxaafatuwaa tamaariidde, qaalaa kumentha laamotaan akkeeddino. ¹² Hewaa diraw, untuntuppe coratuu, Giriikatuwappe bonchchettedda cora maccawanttunne cora attuma asatuu ammaneeddino.

¹³ Shin Teselonqgen de7iyaa Ayihudatuu Phawuloosi Xoossaa qaalaa Beeriyankka odeeddawaa siseedda wode, Beeriyaa yiide, asaa aananna walasseeddino. ¹⁴ Hewaappe guyyiyan, ishatau ellekka Phawuloosa abbaa mataan yeddii aggeeddino; shin Sillaasenne Ximootoose Beeriyaa atteeddino. ¹⁵ Phawuloosa moyizzeedda asatuu Ateenaa gatheeddino; he asatuu Sillaasenne Ximootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, Phawuloosi kiitteedda kiitaa akkiide, Beeriyaa simmeeddino.

Phawuloosi Ateenaa Beedda

¹⁶ Phawuloosi Ateenaan Sillaasenne Ximootoosa naagiidde, katamaan eeqay kumeeddawaa be7iide yiloteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwananne Xoossassi goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwaanna palumettee; qassi ubba gallassi geyaan barenanna gaketiyaa asaannakka palumettee. ¹⁸ Qassi Eppiqoroosappenne * Isxxo7ikiyaappe † yeedda itti itti eranchchatuu Phawuloosanna palumetteeddino; untuntuppe ittu ittuu, “Ha toofiinay ayaa haasayanaw koyyii?” yaageeddino.

Haratuu Phawuloosa Yesuusabaanne hayquwaappe I dendeeddawaa barenttoo odiyaa diraw, “Ooratha xoossatubaa odiyaawaa malatee” yaageeddino.

¹⁹⁻²⁰ Phawuloosa oyqqiide, “Ha neeni tamarissiyaa ooratha yewuu ayentto nuuna erissarikki? Ayissi gooppe, neeni nuussi oorathabaa odaasa; simmi hawe ayentto nuuni eranaw koyyeetto” yaagiide Phawuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino. ²¹ Ateenaa asay ubbayenne hewaan de7iyaa immathatuu oorathabaa haasayiiddinne sisiidde peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino.

²² Phawuloosi Ariyosppaagoosan de7iyaa shiiquwaa sinthan eqqiide, hawaadan yaageedda; “Ateenaa asatoo, xoossatuwassi ubbabaani hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be7ay. ²³ Ayissi gooppe, taani hinttenttu goyinniyaawaa

* **17:18** Eppiqoroosa: Hawe gadiyaa gidiide, ha gadiyaan de7iyaa asatuu nashechchiyaa asaa de7uwaassi koyro sa7aa oyqqeedda yaagi tamarissiyaa Eppiqoroosa giyaa bitaniyaa timirriyaa kaalliyawantta. † **17:18** Isxxo7ikiya: Hawekka gadiyaa gidiide, ha gaden de7iyaa asatuu, barena moodussaanne bare qofaan kaalesettiyaawaa asay tamarana bessee, yaagiya timirriyaa taamaaris-siyaa Zeeno yaagettiya bitaniyaa timirriyaa kaalliyawantta.

xeellaadde aadhdhishshin, ‘Erettenna Xoossaassi’ geetettiide xaafetteedda yarshshuwaa sa7aa qassi demmaaddi; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hinttenttoo oday.

²⁴ “Alamiyaanne alamiyaan de7iyaa ubbabaa medhdheedda Xoossay saluwaanne sa7aa Goday, asay keexxeedda Geeshsha Golliyaa de7enna. ²⁵ Ayentto paccceedda asaadan, asaa kushiya I xeellenna; ayissi gooppe, I bare huuphew de7uwaa shemppuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda. ²⁶ Xoossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe medhdhiide, gadiyaa ubbaan wotheedda; I bare huuphew untunttu de7ana wodiyaanne sa7aa kase zawayeedda.

²⁷ “I hewaa otheeddawe untunttu oyqqi oyqqi xeelliide, barena koyyiide, ooni eri demmanawantteeshsha giyaawaana; gidooppenne, Xoossay nuuppe oossinne haako gidenna. ²⁸ Ayissi gooppe, hinttenttuppe itti itti eranchchatuu, ‘Nuuni A naanaa’ geeddawaadan, nuuni aani paxa de7eettonne qaaxetteetto. ²⁹ Simmi nuuni Xoossaa naanaa gideedda diraw, Xoossay asaa cinctatethaaninne gofaan worqqaappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, qoppanaw bessenna. ³⁰ Hewaa diraw, Xoossay asay eribeenna wodiya aatheedda; shin ha77i ubbasan asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. ³¹ Ayissi gooppe, Xoossay wodiya keeri wotheedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa7aan de7iyaa asaa ubbaa bolla xillo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayquwaappe Yesuusa dentheeddawaan hewaa tumayeedda” yaageedda.

³² Untunttuppe itti itti asatuu hayquwaappe denduwaabaa Phawuloosappe sisiide, A bolla qilliceeddino; shin hara asatuu A, “Nuuni hawaa neeppe gujjiide sisana koyyeetto” geeddino. ³³ Hewaa diraw, Phawuloosi untunttu giddoppe keseedda. ³⁴ Shin itti itti attuma asatuu Phawuloosanna gakettiide ammaneeddino; untunttu gidduwan Ariyosppaagoosan de7iyaa pirdda golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiyaa itti mishirattinna hara asatuu de7iino.

18

Phawuloosi Qoronttoosa Beedda

¹ Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi Ateenaappe kesiide, Qoronttoosa beedda. ² Hewaan Aqiilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Aqiilay Phanxxoossan yeletteedda;

Ayihuda asay ubbay Roomeppe kesana mala, Qalawudey-
oosi azazeedda diraw, amaredda wodiyaappe kase, I bare
machchatti Phirisqqillaanna Xaaliyappe yeedda; Phawu-
loosi untuntunna gaketanaw beedda. ³ A oosuunne
untuntunna oosuu itti mala dunkkaaniyaa sikaa gidiyaa di-
raw, untuntunna uttiide, ittippe ootheedda. ⁴ Phawuloosi
Sambbataa ubbaan Ayihudatuwaanna Giriikatuwaa am-
manthanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee.

⁵ Sillaasenne Ximootoose Maqidooniyaappe yeedda
wode, Phawuloosi Ayihudatuwaassi Yesuusi bare huuphew
Kirsttoosa gideeddawoo qaalaa oduwaa toleedda. ⁶ Shin
untuntunna Phawuloosa haasayaa phalqqinanne A borina,
Phawuloosi bare mayuwaappe baanaa qoqqofidde, *
“Hinttenttu iitatethay hinttentta oyqgo; taani hewaan
gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna
asaakko bay” yaageedda.

⁷ Hewaappe kesiide, Xoossaassi goyinniyaa Yosxxoosa
giyaa bitaniyaa soy beedda; Yosxxoosa golli Ayihuda
woosa golliyaa matan de7ee. ⁸ Ayihuda woosa golle
kaappuu Qarisiphphoosi bare soy asaa ubbaanna
Godaa ammaneedda; Qoronttoosa asatuwaappekka
coratuu Xoossaa qaalaa siseedda wode, ammaniide
xammaqetteeddino.

⁹⁻¹⁰ Goday itti qamma saxaan Phawuloosa, “Yayyoppa; oda;
co77u gooppa. Taani neenanna de7iyaa diraw, neena qo-
hanaw iitabaan yeggana asay ooninne baawa; ayissi gooppe,
taw ha katamaan cora asay de7ee” yaageedda. ¹¹ Phawuloosi
Xoossaa qaalaa asaa tamarissiidde, itti laythanne usuppun
agenaa untuntunna utteedda.

¹² Gaaliyoose Akaaiyiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihu-
datuu ittippe Phawuloosa bolla denddiide, pirdda golle A
afiide, ¹³ “Ha bitani Muse higgiiyaa ixxiide, asay Xoossaassi
goyinnana mala cimnee” yaageeddino.

¹⁴ Phawuloosi haasayana hanishshin, Gaaliyoose Ayihu-
datuwaa, “Ayihudatoo, hewe bala oosuwaa woy iita naaqo
gidooppe, taani hinttentubaa danddayaade sisanaw bessee.
¹⁵ Shin qaalaassi sunthaassinne hintte huuphe higgiiyaassi
hinttenttu palumettooppe, hintte huuphew erite; hawaa
taani pirddikke” yaageedda. ¹⁶ Pirdda golliyaappe karew
untuntunna kesseedda. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, Giriike asay
ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sostteniisa oyqqiide,
pirdda golliyaa sinthan shoceeddino; shin Gaaliyoosa hewe
ayanne metibeenna.

* **18:6** mayuwaappe baanaa qoqqofee: Hawaa guussay gediyaappe baanaa
qoqqofiyaawaanna itta.

Phawuloosi Anxxookiyaa Beedda

¹⁸ Phawuloosi daro wodiyaa Qoronttoosan utteeddawaappe guyyiyan, ishathuwaa sarotiide, Phirisqqillinnan Aqilaanna markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiiqqeedda gasuu de7iyaa diraw, Kinkkiriyaan katamaan bare huuphiyaa meedetteedda.

† ¹⁹ Unttuntu Efesoone gakeedda wode, Phawuloosi Phirisqqillonne Aqiilaa yaani yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaanna palumetteedda. ²⁰ Unttuntu barenttunna daro wodiyaa uttana mala Phawuloosa woossina I ixceedda.

²¹ Shin untuntuppe shaakettiide, “Xoossay gooppe, laa7ethuwaa hinttenttukko simmana” yaagiide Efesoonappe markkabiyaan beedda. ²² Qiisaariyaa gakeedda wode Yeerusalaame biide, ammaniyaa asaa saroteeddawaappe guyyiyan, Anxxookiyaa wodhdheedda.

²³ Yaani amareedda wodiyaa gami77iide beedda; kaalliyaa wantta ubbaa minissiide, Galatiyaannanne Pirggiyaanna aadhdheedda.

Aphiloosi Efesoonanne Qoronttoosa Beedda

²⁴ Iskinddiriyan yeletteedda Ayihuda asaa itti Aphiloosa giyaa lo77o haasayiyaawe Efesoone beedda; Xoossaa Maxaafatuwaa I darissi eriyaa asa. ²⁵ Godaa ogiyaakka tamarreedda asa; Yohaannisa xinqqataa xalalaa eriide, ayyaanan bare garssan eexettiide, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamarreedda. ²⁶ Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyennaan haasayaa doommedda. Phirisqqillaynne Aqilay I odiyaawaa siseedda wode, barenttunna soy A afiide, Xoossaa ogiyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino.

²⁷ Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishathuu A minissiide, Akaayiyaan de7iyaa kaalliyaa wanttu A mukkana mala, untunttoo dabidaabbiyaa xaafeddino; I yaa gakkiiide, Xoossaa aadho keekatethaan ammaniyaawantta daro maaddeedda. ²⁸ Ayissi gooppe, Yesuus bare huuphew Kiristtoosa gideeddawaa Ayihudatuwaassi Xoossaa Maxaafatuwaappe qonccissiide, asaa sinthan minissiide odeedda.

19*Phawuloosi Efesoone Beedda*

† **18:18** huuphiyaa meedetteedda: Phawuloosi guutha wodiyaassi “dumatana” giide caaqeedda. Hawaa guussay, bare huuphiyaakka meedetenna; woyiniyaakka ushenna guussaa. Shin I caaqeedda wodi wuroode, bare huuphiyaa meedettiide Xoossaw yarshshuwaa yarshshanaw bessee guussaa.

18:18 Pay 6:18

¹ Aphiloosi Qoronttoosan de7ishshin, Phawuloosi gommo bagganna aadhhiide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaa wantta demmeedda. ² Phawuloosi untuntta, “Hinttenttu ammaneedda wode Geeshsha Ayyaanaa akkeedditee?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de7iyaawaakka sisibeykko” yaageeddino.

³ Phawuloosi untuntta, “Yaatina, Ayaan xammaqetteeddiitee?” * yaageedda.

Untunttu, “Nuuni Yohaannisa xinqqataani xammaqetteeddo” yaagiide zaareeddino.

⁴ Phawuloosi, “Yohaannisi bareppe guyyiyan yiyaa Yesuusi Kiristtoosan asay ammanana mala, asaassi odiidde, nagaraappe simmiyaa xinqqataani xammaqeedda” yaageedda.

⁵ Untunttu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristtoossassi gidanaw xammaqetteeddino. ⁶ Phawuloosi bare kushiya untunttu bolla wotheedda wode Geeshsha Ayyaanay untunttu bollan wodhdhina, dumma dumma qaalaan haaseyeeddino; qassi timbbitiyaakka odeeddino. ⁷ Hewaan tammanne laa77u asatuwaa gidiyaawanttu de7iino.

⁸ Phawuloosi Ayihuda woosa golle geliide, Xoossaa kawutethaabaa palumettiiddinne akeekissiidde, asaanna heezzu agenaa gidiyaawaa keenaa yayyennaan haasayee.

⁹ Shin untunttuppe ittu ittuu makkaliide, cora asaa sinthan Godaa ogiyaa boriidde ammanennaan ixgina, Phawuloosi untunttuppe shaaketti, barena kaalliyaa wantta barenanna afeedda; Xiraanoosa giyaa timirte golliyaan ubba gallassi palumettee.

¹⁰ Phawuloosi laa77u laythaa gakkanaw qaala odeedda; hewaa diraw, iisiyan de7iyaa asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka Godaa qaala siseeddino.

Xoossay Phawuloosa Kushiyan Ootheedda Oorathabaa

¹¹ Xoossay Phawuloosa bagganna dumma malaataa ootheedda. ¹² Hewaa diraw, asay A bollay bochcheedda maarabiyaa woy mayuwaa hargganchchatuwassi afee; hargganchchatuukka paxiino; iita ayyaanatuukka untunttuppe kesiino.

¹³ Iita ayyaanatuwaa kessiidde yuuyiyaa Ayihudatuwaappe ittu ittuu, “Phawuloosi qaala odiyaa Yesuusa sunthan nuuni hinttentta kesite giide azazetto” yaagiide, iita ayyanatu de7iyaa asatuwaa bollan Godaa Yesuusa sunthaa xeesi be7eeddino. ¹⁴ Qeesatuwaa kaappuwaa

* **19:3** Ayaan xammaqetteeddiitee? Hawaa guussay O sunthaan xammaqetteeddiitee, guussaa.

Asqqeewa giyaa itti Ayihuda bitaniyaassi hewaa ootheedda laappu naanay de7iino.

¹⁵ Iita ayyaanay untunttoo zaariide, “Taani Yesuusa eray; Phawuloosakka eray. Shin hinttentu oonee?” yaageedda.

¹⁶ Iita ayyaanay de7iyaa bitani untuntu bolla guppi wodhdhina, untuntu masunxxiide, he golliyaappe kallo woxxana gakkanaassi, wolqqaamiide xoonedda.

¹⁷ Efesoonen de7iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa sisiide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sunthaykka daro bonchchetteedda.

¹⁸ Ammaniyaawanttuppe cora asatuu barenttu ootheeddawaa paaxiiddinne qoncciyaan odiidde yiino.

¹⁹ Bitiyaawanttuppe coratuu barenttu maxaafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sinthan guuddeeddino; he maxaafatuwaa gatiyaa heettiyaa wode, ishatamu sha77a Biraa santtimiyaa gideedda.

²⁰ Hewaa mala wolqqaama ogiyaan Xoossaa qaalay dicceenne aakkee.

Efesoone Katamaan Walassay Denddeedda

²¹ Hewe poletteeddawaappe guyyiyan Phawuloosi, “Taani Yeerusalaame baade Roomekka qassi be7anaw bessee” † yaagiide, Maqidooniyaannanne Akaayiyaanna aadhhiide, Yeerusalaame baanaw qofaa qachcheedda.

²² Qassi barena maaddiyaawanttuppe laa77atuwaa Ximootoosanne Erasxxoosa Maqidooniyaa kiittiide, barew Iisiyan amareedda wodiya gami77eedda.

²³ Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedda.

²⁴ Ayissi gooppe, xagaraa biraa muushissiide tigi medhdhiyaa Dimexiroosa giyaa itti bitani Arxxemiisi Geeshsha Golliyaa misiliyaa biraappe tigi tigiide, oosanchchatuwaassi daro wodhiyaa demmee.

²⁵ Hewanttanne untuntuwaa mala oosuwaa oothiyaawantta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, nu duretethay ha oosuwaanna gidiyaawaa hintte eriita.

²⁶ Hewe Phawuloosi, ‘Asaa kushii medhdheeddawanttu xoossatuwaa gidikkino’ yaagiide, Efesoone xalalaan gidennaan amareedda gadatuwaappe attin, Iisiyan ubbaan cora asaassi odi ammantheeddawaa hinttentu be7eedditanne siseeddita.

²⁷ Lo77ennabay, nu oosuu kadhettanawaa xalalaa gidenna; shin Iisiyan de7iyaa ubbatuunne sa7aa ubbaan de7iyaawanttu goyinniyaa wolqqaama xoossatto geetettiyaa Arxxemiisi geeshsha golli bonchchettennan attanawaanne, izi darotethay kunddanawaa” yaageedda.

† 19:21 Phawuloosi hawaa Ayyaanaa Geeshshaan kaalesettiide hasayeeddawaa.

28 Asay hewaa siseedda wode loythi hanqqettiide “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino. 29 Katamaa ubbaan walassay denddeedda; Phawuloosanna hamettiyaa Maqidooniyaa asatuwaa Gaayoosanne Arisxxirokoosa barenttunna oyqqi akkiide, ittippe kaassaa sa7aa woxxeeddino. 30 Phawuloosikka asay shiiqeeddasaa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyaa wanttu A diggeeddino. 31 Iisiyaa gadiyaa kaappatuwaappe Phawuloosa laggethatuwaappe ittu ittuu Phawuloosaw kiittiide, kaassaa sa7aan qoncciyaa kesiide I beettenna mala, A woosseeddino.

32 Shiiquwaan walassay denddina, dariya bagga asay haray atto ayissi shiiqeeddentto erenna diraw, ittu ittibaw walaqettiyaa wode, yokkuu qay harabaw walaqettee. 33 Ayihudatuu Iskkinddira aathi bessina, itti itti asay I haasayana mala, asaa giddoppe sinthaw A aatheedda; asay co77u gaana mala, I bare kushiyan xorssi bessiide, asaassi mootettanaw koyyeedda. 34 Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa asay ereedda wode, laa77u saate gidiyaawaa keenaa ubbay itti qaalaan, “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino.

35 Katamaw xaafe gideeddawe asaa co77u oothiide, hawaadan yaageedda; “Efesoone asaw, Efesoone katamay wolqqaama Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdheedda eeqaa shuchchaassi eeqaa golliyaa naagiyaawaa gideeddawaa erenna asay oonee? 36 Hawaa kaddiyaa asay baynna diraw, hinttenttu woppu gaanawunne dirbbennan agganaw bessee. 37 Ayissi gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyaa miishshaa wuu77ibeennawantta nu xoossatuwaakka boribeennawantta aheedditaa. 38 Hewaa diraw, Dimexiroosinne aananna de7iyaa oosanchchatuu asaa mootanaw koyyoooppe, pirdda golli dooya de7ee; qassi gadiyaa mooddiyaawanttukka de7iino; untunttu barenttu gidдон mootettiino. 39 Shin hintte hara yewuwaa koyyoooppe, higgiiyaa shiiquwaan yewuwaa qachchana. 40 Ayissi gooppe, hachche haneeddawaa shabbirethaa giide, Roome gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiiqookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwa odanaw danddayokko” 41 yaagiide shiiquwaa laaleedda.

20

Phawuloosi Maqidooniyaanne Giriike Beedda

1 Walassay irxxeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi kaalliyaa wantta ahissiide zoreedda; untuntta, “Saruwan de7ite” giide, Maqidooniyaa baanaw keseedda. 2 He gadiyaanna aahdhiiidde, qaalaa odiide, asaa loythi miniseeddawaappe

guyyiyan, Giriike gade yeedda. ³ I hewaan heezzu age-naa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw qoppishshin, Ayihudatuu barena wodhanaw koyyiyaawaa be7iide, Maqi-dooniyaanna guyye simmanaw bare qofaa qachcheedda.

⁴ Phawuloosa moyizzeeddawanttu, Beeriyaappe Pharihaasa na7aa Sosiiphaaxiroosa, Teselonqqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Derbbeppe Gaayoosanne Iisiyappe Tikiqoosanne Xirofimoosa, qassi Ximootoosa. ⁵ Hewanttu sinthaw biide, nuuna Xiro7aadan naagiino. ⁶ Nuuni Ukithaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyan, Piliphphisiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallassan Xiro7aadan untuntta gakkiide, yaani laappu gallassaa utteeddo.

Phawuloosi Xiro7aadaa Beedda

⁷ Nuuni Woggaa gallassi * ukithaa menthanaw shiiqide7ishshin, Phawuloosi wonttina baanaw qoppeedda diraw, untunttoo qaalaa odiidde, qamma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda. ⁸ Nuuni shiiqi utteedda pooqiyan cora xomppii de7ee. ⁹ Ewuxikoosa giyaa itti wodallay maskkootiyaa bolla uttiide, darissi gemi77isheedda. Phawuloosi haasayaa adusseedda wode, Ewuxikoosi gemi77ishuwan hayreeddawe heezzenhiyaa pooqiyaappe sa7aan kunddiide hayqqeeddawaa asay dentheedda. ¹⁰ Shin Phawuloosi wodhdhiide, A bolla guufanneedda. A idimmiide, “A shemppuu kesibeenna diraw hirggoppite” yaageedda. ¹¹ Yaatiide pude pooqiya kesiide, ukithaa menthiide meedda; sa7ay wonttana gakkanaassi, daro wodiya haasayeeddawaappe guyyiyan beedda. ¹² Wodallay paxina, soy afiide, darissi nashetteeddino.

Phawuloosi Xiro7aadaappe Miliixe Beedda

¹³ Shin Phawuloosi barena yaappe nuuni mokkana mala, nuussi odeedda diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayissi gooppe, gediyaan baanaw I qoppeedda diraw nuuna hewaadan azazeedda. ¹⁴ I nuunanna Asoosan gakettina, markkabiyaan A akkiide Mixiliine yeeddo. ¹⁵ Wonttetha gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyooosa heeraa gakkeeddo; qassi wonttetha gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen aqiide, wonttina Miliixe yeeddo. ¹⁶ Ayissi gooppe, Phawuloosi Iisiyan darii gami77ennaan Efesoone lanqqiyanna aadhdhanaw bare qofaa qachcheedda; barew danddayettooppe, Phenxxeqostte geetettiyaa gallassi Yeerusalaame gakkanaw elleellee.

* **20:7** Woggaa gallassi: Griikiyaa maxaafaan, Sambbatatuwaappe ittuwan yaagee.

Phawuloosi Efesoone Cimato Wursethaa Haasayaa Haasayeedda

17 Phawuloosi Miliixeppe Efesoone kiittiide, ammaniyaa asaa kaaletthiyaawantta xeegisseedda. 18-19 Woosa golle cimatu Phawuloosakko yiina, untuntta I hawaadan yaageedda; “Taani Iisiya geledda koyro gallasaappe doommin, kawushshatethaaninne daro afothaani Godaassi oothaade, Ayihudatuwaa shiiquwaappe taana gakkeedda paace gideedda wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de7aadditantto hinttenttu eriita. 20-21 Nagaraappe Xoossaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristoosa ammaniyaawaa Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo markkattaade, shiiquwankka hinttenttu gollen gollenkka hinttenttoo odaade tamarisseeddawaappe attin, hinttentta go77iyaabaappe ittibaanne pacissa beykke.

22 “Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettaade, Yeerusalaame bay; yaani taw ayee kesanentonne erikke. 23 Geeshsha Ayyaanay qashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. 24 Shin ta wothaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristoosappe taani akkeedda oosuwaa Xoossaa aadho keekatethaa wonggalaa mishiraachchuwaa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday.

25 “Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawutethaabaa odaade, hinttenttu ubbaa gidдон yuuyyaaddi; simmi hawaappe sinhaw hinttenttuppe ooninne taana be7ennawaa eray. 26 Hewaa diraw, hinttenttuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttenttoo geeshshaade oday. 27 Ayissi gooppe, Xoossay oothanaw qoppeeddawaa ubbaa hinttenttoo aynne ashshennaan odaaddi.

28 “Yesuusi bare suuthaan wozeedda Xoossaa ammaniyaawantta naagite; qassi Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa oothiide suntheedda wudiya ubaanne hinttenttu huuphiyaa naagite. 29-30 Taani beeddawaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettenna iita worakanatuu hinttenttu gidдо gelanawanttanne, kaalliyaawantta barenttu geeduwaa kaaletthanaw wordduwaa haasayiyaa asatuu hinttenttu gidдоpe denddanawaa eray. 31 Hewaa diraw, taani heezzu laythaa qammanne gallassaa afothaani hinttentta huuphiyan huuphiyan minissiyaawaa aggabeennawaa qoppiide genccite.

32 “Ha77ikka hinttentta minissanawunne geeshsha asaa ubbaa gidдон laatissanaw danddayiyaa Xoossaassinne A

aadho keekatethaa qaalaassi hinttentta hadaraa immay.

³³ “Taani ooppenne biraa woy worqqaa woy mayuwaa amottabeykki; ³⁴ taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de7iyaawantta kooshsheeddawaa ootheeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ³⁵ Hinttenttu hawaadan daaburi oothiide, daaburanchchatuwaa maad-danaassinne Godaa Yesuusi bare huuphew, ‘Akkiyawaappe immiyaawe anjjetteddawaa’ geeddawaadan, A qaalaa hinttenttu wozanaa aathanaw bessiyaawaa taani cora ogiyaan hinttentta besaaddi” yaageedda.

³⁶ Phawuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaanna ittippe gulbbatiide, Xoossaa woosseedda. ³⁷ Untunttu ubbay Phawuloosa idimmiide, yeekkiide yereeddino. ³⁸ Ubbappe I, “Taana laa7ethuwaa ubbakka be7ikkita” yaageedda qaalay untuntta daro qarethina markkabiyya gakkanaw A moyizzeeddino.

21

Phawuloosi Yeerusalaame Beedda

¹ Nuuni Efesoone cimatuwaappe shaakettiide, Qoosa geetettiyya haathan doodetto sa7aa yii aggeeddo; wonttissa gallassi Rooda gakeeddo; hewaappe Phaaxira beeddo. ² Pinqqe pinniyaa markkabiyya demmiide, aani geliide baanaw denddeeddo. ³ Nuuni Qophiroosappe be7anaw danddayiyaasaa yiide, away kesiyaasaa xeelliyaa wode Qophiroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriyaa beeddo; hewaappe guyyiyaan Xiiroosa gakeeddo; ayissi gooppe, markkabii bare caanaa Xiiroosan wothee. ⁴ Yaani kaalliyawantta demmiide, untuntunna laappu gallassaa utteeddo; Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeeddino. ⁵ Nuuni untuntunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; untunttu ubbatuu barenttu maccawanttunanne barenttu naanaanna ittippe katamaappe karew kessana gakkanaassi, nuuna moyizzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, Xoossaa woosseeddo. ⁶ Hewaappe guyyiyan, ittu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo; untunttu barenttu soy simmeeddino.

⁷ Nuuni abbaa ogiyaa wurssiide, Xiiroosappe Phexelemayse gakeeddo; ishatuwaa sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. ⁸ Wonttissa gallassi kesiide, Qiisaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa Piliphphoosa soy gakkiiide, A matan utteeddo; Yeerusalaamen dooretteedda laappunatuwappe I ittuwaa. ⁹ Piliphphoosassi nabatuwaa gideedda oyddu wodoro macca naanatuu de7iino.

10 Nuuni unddenneedda gallassaa utteedda wode, nabiyaaga Agaaboosa giyaa bitani Yihudaappe Qiisaariyaa yeedda. 11 Nuukko yiide, Phawuloosa saqqiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediya qachchiide, “Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha saqqiyaa godaa Yeerusalaamen Ayihudatu hawaadan qachchiide, Ayihuda gidenna asatuwaassi aathiide immana” yaageedda.

12 Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaani de7iyaa asatuu Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala woosseeddo. 13 Shin Phawuloosi zaariide, “Hinttenttu yeekkiidenne ta wozanaa qaretissiidde waaniitee? Taani Godaa Yesuusa sunthaa diraw qashettanawaa xalalaa gidennaan, haray atto Yeerusalaamen hayqqanawukka giiga uttaaddi” yaageedda.

14 Zoriyaa I akkennaan ixgina, “Goday geeddawe hano” yaagiide co77u geeddo.

15 Yaani amareedda wodiya gami77eeddawaappe guyyiyan, giigettiide Yeerusalaame baanaw keseedda. 16 Qiisaariyaan de7iyaa kaalliyaawantuppe amareeddawanttu qassi nuunanna beeddino; untunttu nuuni aqanasaa Minaasoonaa giyaa Qophiroosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doommiide kaalliyaawaa.

Phawuloosi Yeerusalaamen Yayiqooba Oochcheedda

17 Nuuni Yeerusalaame gakeedda wode, ishataa nuuna nashechchaan mokkeeddino. 18 Wonttissa gallassi, Phawuloosinne nuuni Yayiqoobanna gaketanaw beeddo. Woosa golle cimatu ubbatuukka de7iino. 19 Phawuloosi untunttu saroteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidenna asaa gidon bare bagganna Xoossay ootheddawaa untunttu wurssiide odeedda.

20 Untunttu hewaa siseedda wode Xoossaa galatiide, Phawuloosa hawaadan yaageeddino; “Nu ishaw, Ayihudatu hawaadan Xoossaa ammaneeddawaantuppe aappun sha77ay de7iinontto be7aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minissi naagiino. 21 Yeerusalaame Ayihudatu, Ayihuda gidennawanttu gadiyan de7iyaa Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa qaxxareenna mala, woy Ayihudatu oothiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiiyaakka bayizzana mala neeni tamarssiyaawaa siseeddino. 22 Yaatina, aye lo77uu? Neeni yeeddawaa coratuu sisiyaa diraw, shiiqennaan aggikkino.

23 “Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaawaa ootha; ittipe shiiquu de7iyaa oyddu asatuu nu matan de7iino.

24 Untunttu akkaade untunttunna geeyya; qassi untunttu barenttu huuphiyaa meedettana mala, untunttu miishshaa

imma; untuntu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huuphewukka qassi Muse higgiiyaa naagaadde maaran de7iyaaawaa erana.

²⁵ “Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidoope, untuntu eeqaw yarsheeddawaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa qachchiide, untunttoo dabidaabbiyaa xaafeddo” yaageeddino.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi wonttissa gallassi asatuwaa akkiide, untuntunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polintto erissanawunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda.

Phawuloosi Geeshsha Golliyaan Oyqetteedda

²⁷⁻²⁸ Laappu gallassay wurana hanooode, Iisiyappe yeedda Ayihudatu Geeshsha Golliyaan Phawuloosa be7iide, asaa ubbaa hanqqethiide, “Israa7eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa7eeliyaa asaa, Muse higgiiyaanne ha Geeshsha Golliyaa ixxiide, ubbasan asaa ubbaa tamarissiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide qassi Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa7aa tunisseedda” yaagi waassiidde, Phawuloosa oyqqeeddino. ²⁹ Untuntu kase Efesoonen de7iyaa Xirofi-moosa Phawuloosanna katamaan be7eedda diraw, Geeshsha Golliyaa Phawuloosi A gelisseeddawaa untunttoo mala-teedda.

³⁰ Katamaa ubbay shabbiretteedda; asay ubbay shiiqiide Phawuloosa oyqqiide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man77iyankka Geeshsha Golliyaa penggetuu qashettii aggeeddino. ³¹ Asay Phawuloosa wodhana hanishshin, “Yeerusalaame katamay mulekka shabbirettidiggeedda” giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappuwaassi gakeedda. ³² He olaa kaappuu wottaaddaratuwaanne xeetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, woxxiidde asaa bolla kesi wodhdheedda; asay olaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa be7eedda wode, Phawuloosa shociaawaa bashi aggeedda.

³³ He wode, he olaa kaappuu shiiqi, Phawuloosa oyqqiide, laa77u santhalataan qashettana mala azaziide, I oonentonne qassi ayaa ootheddenttonne asaa oochcheedda. ³⁴ Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waasee; waasuu coreedda diraw, olaa kaappuwaassi tumuwaa eranaw danddayettennan ixxina, wottaaddaratu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala, untunta

azazeedda. ³⁵ Yedhdhiide kesiyaa dethaa Phawuloosi gakeedda wode, asaa sugethaa diraw, wottaaddaratuu A tookkeeddino. ³⁶ Ayissi gooppe, cora asay, “A wodha!” yaagiid-dinne waassiidde kaallee.

Phawuloosi Mootuwaassi Zaaruwaa Immeedda

³⁷ Wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana hanishshin Phawuloosi olaa kaappuwaa, “Taani new ittibaa odo?” yaageedda.

He olaa kaappuu Phawuloosa, “Neeni Giriike qaalaa eray? ³⁸ Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shempuwaa wodheeddawantuppe oyddu sha77a asatuwaa asay bayna mela sa7aa kaaletheedda Gibxe bitaniyaa gidikkii?” yaageedda.

³⁹ Shin Phawuloosi, “Taani Ayihuda asa; qassi Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yeletteedda huuphe katamaan de7iyaa asa. Hayyanaa taana asaassi haasayissarikki?” yaageedda.

⁴⁰ Olaa kaappuu A, “Haasaya” yaagina, Phawuloosi yedhdhiide kesiyaa dethaan eqqiide, asay co77u gaana mala, bare kushiyan asaakko xorsseedda. Asay co77u giina, Ibraayisxxe qaalaan haasayiide, hawaadan yaageedda.

22

¹ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, taani ha77i hinttenttoo odiyaa yewuwaa sisite!” ² Phawuloosi untunttoo Ibraayisxxe qaalaan haasayiyaawaa sisiide, kaseppe loythi co77u giina I hawaadan yaageedda.

³ “Taani Kilqqiyaan de7iyaa Xersseesen yelettaade, ha katamaan Gamaaliyaali taana tamarissina diccaade, nu aawatuwa higgiiyaakka minissa tamaaraade, hachche hintte ubbay haniyaawaadanka, taani Xoosaa yewuwaassi seelettiyaa Ayihuda asa. ⁴ Taani macca asaanne attuma asaa oyqqa oyqqaade qasho gollen yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wodhissana gakkanaassi metootheredda asa. ⁵ Hawaadanka, qassi, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne cimaa ubbaa shiiquu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damasqqon de7iyaa untuntu ishatuwaa Ayihudatuwaassi, untuntuppe dabidaabbiyaa akkaade, hewaan de7iyaa asatuu qashettiide murettanaadan, Yeerusalaame untunta ahanaw yaa baaddi.

Phawuloosi Kiristtoosakko Simmeedda Bare Simaabaa Odeedda

(Kit 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Taani baade Damasqqo mateedda wode, seeta gallasaa gidishshin, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu ta matan yuuyyi aadhdhiide poo7eedda. ⁷ Taani sa7aan

kundda uttaade, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yeder-ssay?’ giyaa qaalaa sisaaddi.

8 “Taani zaaraade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Hewaappe guyye, ‘Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyyaa Yesuusa’ yaageedda. ⁹ Taananna ittippe de7iyaawanttu poo7uwaa be7iide yayyeeddino; shin taw haasayiyaawaa qaalaa sisibeykkino.

¹⁰ “ ‘Ta Godaw, taani ayaa udoo?’ yaagaaddi.

“Goday taana, ‘Denddaade Damasqqo ba. Neeni oothanaw Xoossay qoppeedda ubbabay new yaani odettanawaa’ yaageedda. ¹¹ He wolqqaama poo7uwaa diraw, ta ayfii qooqina, taananna de7iyaa asatuu ta kushiyyaa oyqqiide, taana goochchina, Damasqqo g akkaaddi.

¹² “Damasqqon de7iyaa Ayihuda ubbay loythi bonchchiya itti Hanaaniyyaa giyaa bitani, nu higgiiyaassi azazettiide, Xoossaw imetteedda asa. ¹³ Hanaanii taakko yiide, ta matan eqqiide taana, ‘Ta ishaw Saa7oolaa, xeella’ yaageedda. Taani he wode he man77iyankka aakko xeellaa aggaaddi.

¹⁴ “I taana hawaadan yaageedda; ‘Nu aawatuwa Xoossay neeni A qofaa eranaw, A xillo Na7aa be7anawunne A doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda. ¹⁵ Ayissi gooppe, neeni be7eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sinthan aw markkattanaaassa. ¹⁶ Ha77ikka ayaw gami77ay? Denddaade xammaqetta; A sunthaa xeesaadde, ne nagaraappekka meecetta’ yaageedda.

¹⁷ “Taani guyye Yeerusalaame simmaade Geeshsha Goliyan woossishshin, ta ayyaanaan gidaaddi. ¹⁸ Goday taana, ‘Elleellaade, Yeerusalaame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa asay akkenna’ yaagishshin taani A be7aaddi.

¹⁹ “Taani, ‘Ta Godaw, Ayihuda woosa goliyyaa ubbaan neena ammaniyaawantta oyqqaade wadhheeddawaanne qasho golliyaan yeggeeddawaa untunttu eriino. ²⁰ Untunttu ne markkaa Isxxifaanoosa wodhiyyaa wode, taani he yewuwaa eeno gaaddi. Qassi untunttu miyyiyaan eqqaade, A wodhiyaawanttu mayuwaa naagay’ yaageedda.

²¹ “Goday taana, ‘Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haakosaa kiittiyaa diraw ba’ geedda” yaageedda.

Phawuloosi Roome Asa Gidiyaawaa Qonccisseedda

²² Phawuloosi he qaalaa haasayana gakkanaw asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyan, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Hawaa gadiyaappe dhayissa; I de7anaw bessenna” yaageeddino.

23-24 Unttuntu waassishshin, barenttu mayuwaa bollaw olishshiinne baanaa carkkuwan laalishshin, olaa kaappuu wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda. Qassi asay ayissi hewaadan aabolla waasseeddinontto eranaw, Phawuloosa lissuwan shocana mala, unttunta azazeedda. ²⁵ Shin wottaaddaratuu Phawuloosa dafuwan minissi qachcheedda wode, Phawuloosi bare matan eqqeedda xeetatuwaa kaappuwaa, “Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shociyaawe hinttentoo wogee?” yaageedda.

²⁶ Hewaa xeetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, “Ha bitani Roome asa. Neeni ayaa oothana qoppay?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Olaa kaappuu Phawuloosakko shiiqiide, “Neeni Roome asee? Taw oda” yaageedda.

Phawuloosi, “E” yaageedda.

²⁸ Olaa kaappuu Phawuloosaw zaariide, “Taani ha zaretetha daro miishshaan shammaaddi” yaageedda.

Shin Phawuloosi, “Taani he zerethaappe yelettaaddi” yaageedda.

²⁹ Hewaa diraw, Phawuloosa biddanaw qooppeeddawanttu man77iyan aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka Phawuloosi Roome asa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayissi gooppe, santhalataan A qashissi wotheedda.

Phawuloosi Ayihudatuwaa Shangatuwaakko Shiiqueedda

³⁰ Wonttetha gallassi olaa kaappuu, Ayihudatu Phawuloosa ayissi mooteeddinonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, Phawuloosa billeedda. Yaatiide qeesatuwaa kaappatunne asay ubbay shiiqana mala azazeedda; qassi Phawuloosa duge wothiide, unttuntu sinthan esseedda.

23

¹ Phawuloosi hewaan shiiqeedda asaa caddi xeelliide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka Xoossaa sinthan ta de7uwaa ubbaan tilla wozanaan de7aaddi” yaageedda. ² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hanaanii, Phawuloosa doonaa baqqana mala, A matan eqqeeddawantta azazeedda. ³ Phawuloosi he wode A, “Laa ha booshinchchaan okkeedda * godaw, Xoossay neena baqqana. Neeni ta bolla higgayan pirddanaw uttaade, wogay baynnaan taana baqqana mala azazay?” yaageedda.

⁴ Phawuloosa matan eqqeeddawanttu A, “Neeni Xoossaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa boray?” yaageeddino.

* 23:3 booshinchchaan okkeedda: Itti uray lo77a malatana mala oosussaa, shin gidenna.

⁵ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, I qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke; ayissi gooppe, ‘Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita qaalaa haasayoppa’ geetettiide Xoossaa Maxaafan xaafettedda” yaageedda.

⁶ Shin Phawuloosi baggatuu Saduqaawanatuwaa; baggatuu Parisaawatuwaa gideeddawaa be7iide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyaaanne Parisaawiyaa na7aa; ‘Hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddanawantta’ gaade taani nashechchaan naagiyaa diraw, untunttu ta bolla pirddiino” yaagiide, dhoqqu oothiide haasayeedda.

⁷ Phawuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa giddoninne Saduqaawanatuwaa giddon walassay kesina, shiiqeedda asay laaletteedda. ⁸ Ayissi gooppe, Saduqaawanatu, “Hayqqeedda asay denddenna; kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa” yaageeddino; Parisaawatu qassi laa77uukka de7iyaawaa ammaniino. ⁹ Wolqqaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu denddi eqqiide, “Ha bitaniyaa bolla aynne balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan aggenna” yaagiide palumetteeddino.

¹⁰ Walassay darina, olaa kaappuu Phawuloosa untunttu menthereethanenttonne gi yayyiide, bare wottaaddaratuu wodhdhiide, untunttu gidloppe A ellekka kesiide, barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda.

¹¹ He qamma Goday Phawuloosa matan eqqiide, “Phawuloosaa, neeni taw Yeerusalaamen markkatteeddawaadan, Roomenkka markkattanaw bessee; minna; aynne baawa” yaageedda.

Phawuloosa Wodhanaw Oosetteedda Maquwaa

¹² Wonttissa gallassi, Ayihudatu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, meennaadaaninne ushennaadan, caaqqettiide giigetteeddino. ¹³ Phawuloosa bolla hewaa maqqetteedda asatu oytamuwaappe dariino. ¹⁴ Untunttu qeesatuwaa kaappatuwakkonne cimatuwaakko yiide, “Nuuni Phawuloosa wodhana gakkanaassi, aynne baarennaadan, giigetti utteeddo. ¹⁵ Hewaa diraw, hinttenttunne shiiqeedda asay Phawuloosabaa geeshshiide biddiyaawaa malatiide, olaa kaappuu A hinttenttukko duge wothana mala oochchite; nuuni I haa shiiqanaappe kasenna A wodhanaw giigi utteeddo” yaageeddino.

¹⁶ Shin Phawuloosa michchatti na7ay he maquwaa siseedda wode, biide wottaaddaratuu de7iyaasaa geliide, Phawuloosaw odeedda. ¹⁷ Phawuloosi xeetatuwaa

kaappatuwaappe ittuwaa xeesiide, “Ha na7aa olaa kaappuwaakko afa; ayissi gooppe, olaa kaappuwaassi I odiyaawe de7ee” yaageedda.

¹⁸ Hewaa diraw, xeetatuwaa kaappuu na7aa olaa kaappuwaakko afiide, “Qasho gollen de7iyaa Phawuloosi, ha na7ay new ayentto odiyaabay de7iyaa diraw, taana barekko xeesiide, A neekko ahanaadan, taana woosseedda” yaageedda.

¹⁹ Olaa kaappuu na7aa kushiyaay oyqqiide, dumma gaxaa kessiide, “Neeni taw odanabay ayee?” yaagiide oochcheedda.

²⁰ Na7ay olaa kaappuwaassi, “Ayihudatuu Phawuloosabaa kaseppe minissi oochchiyaawaa malatiide, neeni shiiquwaa A utissanaadan, neena wontti woossanaw zoretay qachcheeddino. ²¹ Shin neeni untunttu giyaawaa sisoppa; ayissi gooppe, oytamuwaappe dariya asatuu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, qumaa meennaadaaninne haathaa ushennaadan, caaqettiide geemetti uttiide A naagiino; neeni giyaawaa sisanaw ha77ikka gigetti uttiide naagiino” yaageedda.

²² Hewaa diraw, olaa kaappuu na7aa, “Ha yewuwaa neeni taana erisseeddawaa oossinne odoppa” yaagiide azazeed-dawaappe guyyiyan, A yeddeedda.

Phawuloosi Gadiyaa Mooddiyaa Filikisa Sintha Shiiqeedda

²³ Olaa kaappuu xeetatuwaa kaappatuwaappe laa77uwaa xeesiide, “Qiisaariyaa baanaw, laa77u xeetu wottaaddaratuwaa, laappun tammu paraa oyqqeedda asatuwaanne laa77u xeetu tooranchchatuwaa qammaappe heezzu saatiyaan giigissite; ²⁴ gadiyaa mooddiyaa Filikisakko Phawuloosa sarotethaan gathanaw togissiyaa mehiyaanne giigissite” yaagiide, untuntta azazeedda. ²⁵ Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafeedda.

²⁶ “Qalawudeyoosa Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchchetteedda Filikisaa! Sarotethay new gido.

²⁷ Ayihudatuu ha bitaniyaa oyqqiide wodhana hanishshin, Roome katamaa asa I gideeddawaa eraade, wottaddaratuwaanna gakkaade A ashshaaddi. ²⁸ Untunttu A ayissi mooteeddinontto eranaw koyyaade, duge untunttu shiiquwaassi A afaaddi. ²⁹ Untunttu barenttu higgiaabaa I oochcheeddawaassi A mooteeddawaappe attin, A wodhissiyaa woy qashissiyaa mooto gidenna. ³⁰ Untunttu ha bitaniyaa bolla maqgetti utteedda zigirissay taana gakkina, taani he man77iyankka A neekko yeddaa aggaaddi; A mootiyaawanttukka biide, ne sinthan mootana mala odaaddi; saro de7a” yaageedda.

³¹ Hewaa diraw, wottaaddaratuu azazetteeddawaadankka Phawuloosa akkiide, qamma Anttiphaaxiriisa gatheeddino. ³² Wonttissa gallassi aananna baana mala paraa toggo asatuwaa wothiide, gediyaan biyaawanttu guyye wottaaddaratuu de7iyaasaa simmeeddino. ³³ Paraawanttu Qiisaariyaa geliide, dabidaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, Phawuloosa A sintha aatheeddino. ³⁴ Gadiyaa mooddiyaawe dabidaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi haqa awuraajjaa asentto A oochcheedda; Kilqqiyaa asa I gideeddawaa ereedda wode, ³⁵ “Taani nebaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana” yaagiide, wottaaddaratuu Heroodisa kawutethaa gollen A naagana mala azazeedda.

24

Phawuloosa Ayihudatuu Mooteeddino

¹ Ichcheshu gallasaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, Hanaaniyaa, cimatuwaannanee Xarxxaluusa giyaa itti xabaqaanna duge Qiisaariyaa wodhdheedda; untunttu gadiyaa mooddiyaawaa bolla Phawuloosa mooteeddino. ²⁻³ Phawuloosi xeesetteedda wode, Xarxxaluuse A hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda.

“Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne bagganna daro sarotethaa demmeeddoshshin, ne qofaan ha gadiyaassi ubbabaani ubbasankka lo77o laamii beettiyaawoo neena loythi galatiide, hawaa akkeetto. ⁴ Shin taani neena gami77ethennaan, dooya gideedda ne keekatethaan nubaa neeni qanthaan sisana mala, neena woossay. ⁵ Ayissi gooppe, ha bitani dhubo gidiide, sa7aa ubbaan de7iyaa Ayihudatuwaa gidдон walassaa dentheedda, Naaziraawatu bagga asaa kaaletiyaawaa gideeddawaa ereeddo. ⁶ Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin A oyqqiide, nu higgiiyaadan, A bolla pirddanaw qoppeeddo; ⁷ shin olaa kaappuwaa Luusiyooosi yiide, wolqqaan nu kushiyaappe A wothi akkeedda. ⁸ A mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huuphew ha bitaniyaa biddaade, nuuni A mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa” yaageedda.

⁹ Ayihudatuukka qassi, “Ha yewuu tuma” giide, A qofaa akkeeddino.

Phawuloosi Filikisa Sinthan Mootoo Zaaruwaa Immeedda

¹⁰ Gadiyaa mooddiyaawe Phawuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; “Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaassi pirddaadde de7iyaawaa taani

eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray. ¹¹ Taani Yeerusalaame goyinnanaw kesooeppe tammanne laa77u gallassaappe darenawaa neeni ne huuphew erana danddayaa. ¹² Ayihudatuu taana Geeshsha Golliyan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettishshin woy asaa shiishshaade maqqishshin, itti uraannanne be7ibeykkino. ¹³ Unttuntu ha77ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino.

¹⁴ “Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgian de7iyaawaanne nabatuu xaafeedda ubbabaa ammananaadan, nu aawatuwa Xoossaassi untunttu worddo giyaa ogiyaan goshetay. ¹⁵ Hawanttu barenttu huuphew, ‘Asay ubbay, wordduukka xilluukka hayquwaappe denddanawantta’ giyaawaadan, taanikka untunttu denddiyaawaa Xoosaani hidootaa wothaade amuwaani naagay. ¹⁶ Hewaa diraw, taani qassi, Xoossaa sinthaninne asaa sinthan ubba wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de7ana mala minnay.

¹⁷ “Taani Yeerusalaameppe kesooeppe cora laythaappe guyyian, ta gade hiyyeesaassi miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yeerusalaame baaddi. ¹⁸ Hewaa oothishshin, asay shiiqennaan, walassay denddenaan, taani Geeshsha Golliyan geeyyishshin, untunttu taana demmeeddino. ¹⁹ Shin Iisiyappe yeedda itti itti Ayihudatuu hewaan de7iino; untunttu ta bolla yewuwaa koyyoope, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. ²⁰⁻²¹ Woy taani untunttu giddon eqqaade, ‘Hayqqeeddawanttu denddanawaa ammaniyaa diraw, hachche hintte sinthaan ta bolla pirddiino’ gaade haa dhoqqissaade hasayeedda itti qaalaappe attin, shiiquwaa sinthan eqqishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidoope, hawanttu barenttu huuphew hawaan odanawantta” yaagedda.

²² Shin Filikise Xoossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, “Taani hintte yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiyaa wode ogiyaa oythana” yaagiide, pirddiyaa wodiya sinhaw keereedda. ²³ Filikise qassi Phawuloosa qachchennaan naagana malanne A dabbatuwaappe ooninne aw oothishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, xeetatuwaa kaappuwaa azazeedda.

Phawuloosi Filikisanne Dirusilla Sintha Shiiqeedda

²⁴ Amareedda gallassaappe guyyian, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, Phawuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaa ogiyaa I haasayishshin siseedda. ²⁵ Phawuloosi xillotethaabaa, bare huuphiyaa naaguwaabaanne yaana

pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, “Neeni ha77iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade xeeqissana” yaageedda. ²⁶ He wode qassi Phawuloosi biletanaw, barew maganxxaa immanddeeshsha giide qoppeedda; hewaa diraw, daro wode A ahissi ahissiide, aananna haasayee.

²⁷ Laa77u laythaa kumeeddawaappe guyyiyan, Filikisa kotaa Phorqqiyoosa Pisxxoosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide, qasho gollen Phawuloosa bashi aggeedda.

25

Phawuloosi Roome Kaatiyaakko Bare Yewuwaa Akkiide Baanaw Oochcheedda

¹ Pisxxoosi awuraajjaa geleedda heezzenhiyaa gallasaappe guyyiyan, Qiisaariyaappe Yeerusalaame beedda. ² Yaani qeesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaaletthiyaawanttu Phawuloosa mooteeddino. ³ Unttuntu Phawuloosa wodhanaw ogiyaan qosetti uttanaw, barenttoo lo77obaa udiide A Yeerusalaame ahana mala, Pisxxoosa woosseeddino. ⁴ Pisxxoosi unttuntu, “Phawuloosi Qiisaariyaan qashetti utteedda; taani ta huuphewukka ellekka yaa guyye simmanaw qoppa uttaaddi. ⁵ Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de7ooppe, hinttenttu gidдон aawotiyawanttu taananna Qiisaariyaa biide, A mootino” yaagiide zaareedda.

⁶ Pisxxoosi Yeerusalaamen hospupun woy tammu gallasaappe aathennaan uttiide, Qiisaariyaa beedda; wonttissa gallassi pirddiyaasan uttiide, Phawuloosa ahana mala azazeedda. ⁷ I gakeedda wode, Yeerusalaameppe yeedda Ayihudatu A matan yuuyyi aadhdhi eqqiide, barenttoo shatimmanaw danddayettenna daro deexo mootuwaa A bolla wotheeddino. ⁸ Phawuloosi mootettiide, “Taani Ayihudatuwaa higgiaakka Geeshsha Golliaakka Roome Kaatiyaa Qeesarakka aynne naaqqabeykki” yaageedda.

⁹ Pisxxoosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide Phawuloosa, “Pude Yeerusalaame kesaade, ha yewuwaabaa yaani ta sinthan ooshettanaw koyyay?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰ Shin Phawuloosi, “Taani ooshettanaw bessiyaa Qeesaara pirdda gollen eqqaaddi. Neenikka loytha eriyaawaadan, taani Ayihudatuwaa aynne naaqqabeykki. ¹¹ Simmi taani naaqqeeddawaa woy hayqqanaw bessiyaawaa ootheeddawaa gidoope, hayquwaappe attana giikke; shin unttuntu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana unttuntu aathiide immanaw

danddayenna; Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchay” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyiyan, Pisxxoosi barenanna zorettiyaawantunna zoretti simmiide A, “Neeni Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; Qeesarakko baanaassa” yaagiide zaareedda.

Pisxxoosi Phawuloosabaa Agriiphaanna Maqqetteedda

¹³ Amareedda gallasaappe guyyiyan, Kaatiyaa Agriiphphayenne Bariniiqe Pisxxoosa sarotanaw Qiisaariyaa beeddino. ¹⁴ Yaani untunttu cora gallassaa utti de7ishshin, Pisxxoosi kaatiyaassi Phawuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; “Hawaan Filikise qachchiide bashi beedda itti bitani de7ee. ¹⁵ Taani Yeerusalaamen de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu A bolla pirddana mala, taana woossiide, aabaa taw odeeddino. ¹⁶ Taani, ‘Mootetteedda uray barena mootiyaawantunna ittippe eqqennaanne barena mooteedda yewuwaassi zaaruwaa immennaan, oona gidoppenne aathiide immiyaawe Roome asaassi woga gidenna’ yaagaade untunttoo zaaraaddi.

¹⁷ “Hewaa diraw, untunttu hawaan shiiqeedda wode, taani gami77ennaan wonttissa gallassi, pirdda golle gelaade Phawuloosa ahana mala azazaaddi. ¹⁸ A mootiyaawanttu eqqiide, iitabaan A mootennaan aggikkino gaade taani qoppeeddawaadan, aynne A mootibeykkino. ¹⁹ Shin untunttu barenttu ammaneeddabantubaanne Phawuloosi, ‘Paxa de7ee’ giyaa hayqqeedda itti Yesuusa geetettiyyaa bitaniyaabaa aananna palumetteeddino. ²⁰ Taani ha yewuwaa wootaade bidda demmanitanto, qofaa qachchennaan de7aade, Phawuloosi Yeerusalaame biide, ha yewuwaa yaani ooshettanaw koyyinttonne gaade A oochchaaddi; ²¹ shin Phawuloosi bare yewuwaa Awugisxxoose Qeesaare ogiyaa oythana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani A Qeesarakko yeddana gakkanaassi, I qashettana mala azazaaddi” yaageedda.

²² Hewaappe guyye Agriiphphay Pisxxoosa, “Taani ta huuphewukka qassi he bitani giyaawaa sisana koyyay” yaageedda.

Pisxxoosi A, “Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa” yaageedda.

²³ Wonttissa gallassi, Agriiphphayenne Bariniiqe daro bonchchuwan olaa kaappatuwaannanne katamaan de7iyaa wolqqaama asaanna yiide, pirdda golle geleeddino; Pisxxoosi Phawuloosa ahana mala azazina aheeddino. ²⁴ Pisxxoosi hawaadan yaageedda; “Kaatiyaa Agriiphphaa,

hawaan nuunanna de7iyaa asaa ubbaw, Ayihuda asay ubbay Yeerusalaamenikka hawankka waassiide, ‘I hawaappe sinthaw paxa de7anaw bessenna’ yaagiide, taana woosseedda bitaniyaa hawaa be7iita. ²⁵ Shin I aynne hayqqanaw bessiyaawaa ootheeddawaa taani demmabeykke; I bare huuphew, ‘Awugisxxoose Qeesaare tabaa pirddo yaagaade oochchaaddi’ geedda diraw, Qeesarakko A yeddanaw taani qoppaaddi. ²⁶ Taani aabaa ta godaa Awugisxxoose Qeesaaressi xaafanaw tumu yewuu taw aynnee baawa; hewaa diraw, I loythi ooshettowaappe guyyiyan, taani xaafiyaabaa demmana mala, hinttenttu sintha, Kaatiyaa Agriiphphaa, ubba ne sintha A ahaaddi. ²⁷ Ayissi gooppe, qashetteedda uraa kiittiyaa wode, A ayaw mooteeddentto, erissennaan co77u gi bashiyaawe taw eeyatethaa malatee” yaageedda.

26

Phawuloosi Agriiphphaa Sinthan Haasayeedda Haasayaa

¹ Agriiphphay Phawuloosa, “Neeni nebaa haasayanaw danddayaa” yaageedda. He wode Phawuloosi bare kushiya micciide hawaadan yaagi zaareedda.

²⁻³ “Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni loythaade eriyaa diraw, taana Ayihudatuu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sinthan zaariyaawoo ta qaaday darissi lo77a yaagaade qoppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettennaan sisana mala, neena woossay.

⁴ “Taani na7atethaappe doommaade ta asaa giddoninne Yeerusalaamen de7eedda ta de7uwaa Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino. ⁵ Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaa higgiiyaa ooppenne minissiide naagiyaa Parisaawatuwaa bagga Parisaawe gidaade de7iyaawaa, untunttu markkattanaw koyyoope eriino. ⁶ Taani ha77ikka Xoossay nu aawatuwassi immana geeddawaa nashechchaan naagiyaa diraw, pirddettanaassi hawaan eqqay. ⁷ Qassi tammanne laa77u nu aawatuwa zaratuu Xoossaw qammanne gallassi ubbaade minissi goyinniide, Xoossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuu taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiyaa diraassa. ⁸ Ayihudatoo, Xoossay hayqqeeddawannta denthiyaawaa ayissi ammanikkitee?

⁹ “Taani ta huuphewukka Naazireetiyaa Yesuusa eqettanaw bessee gaade kase qoppaaddi. ¹⁰ Taani Yeerusalaamen ootheeddawe hawaa; qeesatuwaa

kaappatuwaappe maataa akkaade, Xoossaa asatuwaappe coratuwaa qashissaaddi; untuntta wodhiyaa wodekka untunttu hayqqiyaawaa dosaaddi. ¹¹ Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode untuntta muraadde, barenttu ammanuwaa untunttu aggana mala godetaaddi; taani wogay baynnawaa untunttoo hanqqettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka untuntta metoothay.

Phawuloosi Bare Huuphew Kiristtoosa Wooti Ammaneed-dentto Odeedda

(Kit 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Taani ha yewuwaassi qeesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damasqqo baaddi. ¹³ Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de7ishshin, awaa poo7uwaappe loythi aadhdhiyaa poo7uu taananne taananna beeddawantta yuuyyi aadhdhiide, saluwaappe poo7ishshin be7aaddi. ¹⁴ Nuuni ubbay sa7aan kunddeedda wode, Ibraayisxxe qaalaan, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yedesaan metoothay? Neeni taana ixussaan neena gohaasa’ yaagiide taw odishshin sisaaddi.

¹⁵ “Yaataade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Goday, ‘Taani neeni yedesaan metoothiyaa Yesuusa. ¹⁶ Shin dendda eqqa; ayissi gooppe, hachche neeni taana bee7eeddawaanne taani neena sinthappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw oothiyaawaa udaade neena sunthanaw new qonccaaddi. ¹⁷⁻¹⁸ Untunttu taana ammanina, untunttu nagaray atto geetettanaadan, Xoossay dooreedda asaa giddon untunttu barenttu de7iyaasaa demmanaadan, qassi dhumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa godatethaappekka Xoossaakko simmanaadan, untunttu ayfiyaa neeni dooyyana mala, Israa7eeliyaa asaappenne taani neena untunttukko kiittiyaa Ayihuda gidennawanttuppe neena ashshana’ yaageedda.

¹⁹ “Kaatiyaa Agriiphphaa, hewaa diraw, taw saluwaappe beettedda saxaassi taani azazettanawaa ixxabeykke. ²⁰ Shin taani kasetaade, Damasqqoninne Yeerusalaamen hewaappe guyyiyan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de7iyaawanttussinne Ayihuda gidennawanttoo barenttu nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanaw bessiyaawaa oothiidde, Xoossaakko simmana mala qaalaa odaaddi. ²¹ Hewaa diraw, Ayihudatu taana Geeshsha Gollayan oyqqiide wodhanaw koyyeeddino. ²²⁻²³ Hewaa diraw, taani Xoossaa maaduwaa akkaade, daroonne guuthaw hachche gakkanawukka eqqaade markkattay. Nabatuunne Muse, ‘Kiristtoosi metootanaw bessee; qassi hayquwaappe koyro

denddiide, Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo atotethaa poo7uwaa odanaw bessee' geeddawaadan, taanikka untuntu haasayeeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa" yaageedda.

²⁴ Phawuloosi barentubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Pisxxoosi kooshshaa dhoqqu udiide A haasayaa dhubbanaw, "Phawuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hanee" yaageedda.

²⁵ Shin Phawuloosi hawaadan yaageedda; "Bonchcheteedda Pisxxoosaa, taani tumatethaan lo77o yewuwaanne wozanaa qofaa haasayiawaappe attin gooyikke.

²⁶ Taani Kaatiyaa Agriiphphaassi ha yewuwaa qoncciyaan odiyaawaa I eree; ayissi gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geeshshaade eray.

²⁷ "Kaatiyaa Agriiphphaa, neeni nabatuu geeddawaa amanay? Neeni untuntu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray" yaageedda.

²⁸ Kaatiyaa Agriiphphay Phawuloosa, "Ha77i ha qantha wodattinkka taana ammanthanaw koyyay?" yaageedda.

²⁹ Hewaappe guyye Phawuloosi, "Daro wode gidina, guutha wode gidina, ne xalalaa gidakka; shin hachche taani odiyaawaa sisiyaa ubbay qassi tawaadan qashettoppino atin, ta mala gidanaadan Xoosaa woossay" yaageedda.

³⁰ Hewaappe guyyiyan kaatii, mooddiyaa Pisxxoose, Bariniigenne, untuntunna de7iyaa ubbay denddi, ³¹ itti bagga simmiide, ittu ittuwaanna, "Ha bitani hayqussay atto shin, qashuwaassikka bessiyaabaa oothibeenna" yaagi haaseyeddiino. ³² Agriiphphay Pisxxoosa, "Ha bitani, 'Qeesaari tabaa pirddo' gibeennentto, biletanaw danddayee shin" yaageedda.

27

Phawuloosi Roome Beedda

¹ Nuuni markkabiyaan Xaaliya baanaw qoppi utteedda wode, Phawuloosanne hara amareedda qashetteedda asatuwaa Awugisxxoosa wottaaddaratuwaa giyaawanttuppe itti Yuuliyooosa giyaa xeetatuwaa kaappuwaassi aathiide immeeddino. ² Iisiya gaxaan de7iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamixiyoona markkabiyaan geliide beeddo; Maqidooniyaasa gidiyaa Teselonqqe Arisxxirokoosi nuunanna de7ee.

³ Wonttissa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyooosi Phawuloosaw daroppe A, "Ne dabbatuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni untunttukko baanaw

danddayaa” yaageedda. ⁴ Hewaappe dendiide, sinthanna nu bolla carkkiyaa diraw, Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aan carkkenna bagga beeddo. ⁵ Kilqqiyaa mataaninne Phinifiliyaa matan de7iyaa abbaa pinniide, Liqiyaa de7iyaa Muura gakeeddo. ⁶ Hewaan xeetatuwaa kaappuu Xaaliya biyaa Iskkindiriyaa markkabiya demmiide, aani nuuna geliseedda.

⁷ Nuuni cora wodiya lodaan biidde, daro metuwan Qenidoosa katamaa gakeeddo; hewaanna baanaw nuuna carkkuu diggina Salmoonanna aadhdhiide, haathan doodetteedda Qarxxeesan carkkuwaappe te7ettiide beeddo. ⁸ Qassikka daro metuwan gaxanna gaxanna aadhdhiide, Laasiya katamaa matan de7iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyaasaa geetettiyaasaa yeeddo.

⁹ Nuuni hewaan cora wodiya gami77eeddawaappe guyyiyan, Xoomay biletidiggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirggishshin Phawuloosi untuntta zoriidde, ¹⁰ “Asaw, nu buusan wolqqaama boshayne daro bashshay de7anawe taw beettee; bashshay yiyaawe caanaa bollanne markkabiya bolla xalalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa” yaageedda. ¹¹ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosi geeddawaappe aathiide, markkabiyaan de7iyaawantta azaziyaawenne markkabiya goday giyaawaa ammanee. ¹² He abbaa mataa katamay balgguwaa shaaccanaw untunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, cora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pingge giyaa katamaa gakiide, balgguwaa yaani shaaccana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pinggen de7iyaa markkabii shemppiya miikko sa7ay doyetteddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwan, qassi wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwana.

Abba Bolla Gotuu Denddeedda

¹³ Away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu lodaan carkkeedda wode, barenttu qoppeeddawaadan haneeddawaa untunttoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyqqiyaa birataa pude dafiide, Qarxxeesa matattiide, lanqqiyanna aadhdheeddino. ¹⁴ Shin darii gami77ennaan, “Awuraaqiis”
* giyaa daro wolqqaama gotuu haathaa gidдон de7iyaa sa7aappe duge untunttu bolla denddeedda. ¹⁵ He gotuu markkabiya dechchiide aathennaan diggina, baanaw nuussi danddayettennan ixweedda diraw, markkabiya I afiyaasaa aggiide beeddo.

* **27:14** “Awuraaqiis” geetettiya wolqqaama gotuu killi pudehaappe wulaa bagga carkkiyaawaa gidiyawaa beessee.

16 Nuuni Qeeda giyaa haathan doodettedda carkkuwaappe geemmedda saanna aadhdiyaa wode, darissi metootiide markkabiyyaa wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. 17 Untuntu wonggiriyyaa pude kesseeddawaappe guyyiyan, gaadiyaan markkabiyyaa xaaxiide, minissi qachcheeddino; Sirxxisa giyaa shafii kumeedda saan barentta kunddissanenttonne giide hirggiide, markkabiyyaa afiyaa sharaa wotheide, carkkuwan markkabiyyaa coo yeddii aggeeddino.

18 Gotuu wolqqaamiide nu bollan wolqqaameedda diraw, wonttissa gallassi caanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. 19 Heezzenhiyyaa gallassikka markkabiyaan de7iyaa miishshaa untuntu barenttu kushiyan oleeddino. 20 Nuuni daro wodiyyaa awaanne xoolinttiyyaa be7ennaan, wolqqaama uushuu nu bolla bukkishshin, sinthappe dhayanaan attokko giide qoppeeddo.

21 Untuntu daro wodiyyaa qumaa meennaan gami77eeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi he wode untuntu gidдон dendi eqqiide, hawaadan yaageedda; "Asaw, hinttenttu ta zoriyyaa akkeeddenttonne Qarxxeesappe dendennaan atteeddentto, hawaa mala bayethayne qohuu nuuna gakkenna. 22 Shin ha77ikka taani hinttentta yayyoppite gaade zoray; ayissi gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttentuppe itti uraa shemppuukka bayenna. 23 Ayissi gooppe, Xoossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyaa Xoossaawe, zino qamma ta matan eqqiide, 24 'Phawuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyyaa Kaatiyyaa Qeesaara sinthan eqqanaw bessee; be7a, Xoossay bare keekatethaan neenanna biyyaa asaa ubbaa shemppuwaa ashshana' yaageedda. 25 Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayissi gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani Xoossaa ammanay; 26 shin carkkuu nuuna itti haathan doodettedda sa7aan abbaa doonaan dom77issana" yaageedda.

27 Tammanne oyddentho gallassi Meediteraaniyyaa Abbaan nuuna carkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan oothiyaawanttussi qamma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda. 28 Untuntu likkiyyaa gaadiyyaa xeeraan dexiyaabaa qachchiide, haathan yeggina, haathay oytamu mitiriyyaa ciimmateeddawaa ereeddino. Guuthaa gami77iidde, laa7ethuwaa yeggiide, hattamu mitiriyyaa ciimmateeddawaa ereeddino. 29 Untuntu shuchchattiyaasan kunddenna mala yayyiide, markkabii beenna mala oyqqiyyaa oyddu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa7ay wonttana mala, barenttu

xoossatuwaa woossiino. ³⁰ Markkabiyan oothiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa amareedda biratatuwaa markkabiyaappe sintha bagganna abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriyaa abbaan wotheedda wode, ³¹ Phawuloosi xeetatuwaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa, “Hawanttu markkabiya giddon de7ana dhayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita” yaageedda. ³² Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu wonggirii qashetteedda gaadiyaa qanxxiide, yeddii aggeeddino.

³³ Sa7ay wonttana hanishshin, Phawuloosi ubbay qumaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; “Hinttenttu hachchenna tammanne oydu gallassaa naageeddita; qassi he ubbankka qumaa mibeykkita. ³⁴ Hewaa diraw, guutha qumaa hinttenttu maana mala, taani hinttentta woossay; ayissi gooppe, hinttenttu paxa de7anaw guutha qumaa maana koshshee; haray atto hinttenttu huuphiyaa binnanaappe ittuukka bayenna” yaageedda. ³⁵ Phawuloosi hawaa giide, ukithaa akkiide, ubbaa sinthan Xoossaa galateedda; menthi Muussaa doommeedda. ³⁶ Hewaappe guyyiyan ubbay loythi, barenttoo qassi qumaa meeddino. ³⁷ Nuuni markkabiyaan de7iyaawanttu laa77u xeetanne laappun tammanne usuppuna. ³⁸ Unttuntu miide kaalleedda wode, caanaa zargгаа abbaan oliide markkabiya deexuwaa kawushiseeddino.

Markkabiya Me7ussaa

³⁹ Sa7ay wontteedda wode, markkabiyaan oothiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haathay goggiide abbaan geleed-dasaa miyyiyan de7iyaa shafiyaa akeekaan xeelleeddino. Barenttussi danddayettintto, markkabiya he shafiyaakko laagganaw barenttu qofaa qachcheeddino. ⁴⁰ Yaatiide markkabii beenna mala oyqqiyaa biratatuwaa billiide, abbaa giddo yeggeeddino; he wode, markkabiya koyyeed-dasaa zaariide laaggiyaa mithaa qachcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyiyan, carkkuu markkabiya sinthaw sugana mala, markkabiya afiyaa sharaa sintha bagganna dhoqqu udiide, buussaa doommeeddino. ⁴¹ Shin markkabii ciimtuu de7iyaasaappe aadhdhiide haathan doodetteedda sa7aa matan de7iyaa dethasaan dom77etti eqqeedda; markkabiyaassi guyye baggay beetaa sugethaan me7erettishshin, sintha baggay duge dhishettiide, qaaxxennaan ixxi aggeedda.

⁴² Wottaaddaratuu qashetteedda asaappe ittuunne haathaa wadhdhiide kessi akki beenna mala, untunta wodhanaw zoretteeddino. ⁴³ Shin xeetatuwaa kaappuu

Phawuloosa ashshanaw koyyiide, wottaaddaratuwaa maqquwaa ixceedda; haathaa wadhaa eriyaa ubbay markkabiyaappe haathan guppi guppiide kasetiide gaxaa kesana mala azazeedda. ⁴⁴ Atteeddawanttuppe amareeddawanttu sanqqaan, amareeddawanttu qay markkabiya me7uwan kesana mala azazeedda; hewaadan ubbatuukka gaxaa sarotethaan keseeddino.

28

Phawuloosi Malttaa Giyaa Haathan Doodetteedda Sa7aa Beedda

¹ Nuuni gaxaa sarotethaan keseedda wode, he haathan doodetteedda sa7ay Malttaa geetettiyaawaa ereeddo. ² Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu nuussi daro keekatethaa keekeeddino; iray bukkanaaw doommeedda dirawunne meeguwa diraw, tamaa eethiide, nuuna ubbaa mokkeeddino.

³ Phawuloosi daro qayxeeriyaa mithaa mixiide tamaan yeggishshin, marzzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, A kushiyan xaaxettiide, A dukkeedda. ⁴ Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu qirccanttiyaa shooshshay Phawuloosa kushiyan xaaxetteeddawaa be7eedda wode ittu ittuwaassi, “Tumu ha bitani shemppuwaa wodhiyaa asa; haray atto abbaappe I attinakka nu Xoossaa pirdday A paxa de7o gibeenna” yaageeddino.

⁵ Shin Phawuloosi bare kushiyaappe qirccanttiyaa shooshshaa wuxakkiide, tamaan oleedda; A aynne oothibeenna. ⁶ Unttuntu, “A bollay gaafee; woy akeekennaan kunddiide hayqqee” yaagiide A naagiino; shin cora wodiya naagiide, A bollan aynnee dummateeddabay dhayina, “Hawe xoossaa” yaagiide barenttu qofaa bashi aggeeddino.

⁷ Hewaa heeran haathan doodetti utteedda sa7aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawaassi gadii de7ee; I nuuna imathatethaa, heezzu gallassaa siiquwan mokki moyizzeedda. ⁸ Pupiliyoosa aabbu qoxuwaa, seelaanne uluwaa kadhaa saketti gisiide de7ee; Phawuloosi A soy geliide, aw Xoossaa woosseedda; bare kushiya A bolla wothiide, A patheedda. ⁹ Hewaappe guyyiyan, he haathan doodetteedda sa7aan harggiyaa hara ubba asaykka qassi yiide paxeedda. ¹⁰ Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaw dendeedda wode, ogew nuuna koshshiyaabaa nuussi immeeddino.

Phawuloosi Malttappe Roome Beedda

¹¹ Heezzu agenaappe guyyiyan, haathan doodetteedda sa7aan balgguwaa aathiide, “mantte xoossaa” * giyaa Iskkindiriyaa markkabiyaan baanaw denddeedo. ¹² Nuuni Siraakuse giyaa katamaa geliide, yaani heezzu gallassaa utteeddo. ¹³ Hewaappe yuuyyiide, Regiiyume giyaa katamaa gakeeddo. Itti gallassaappe guyyiyan, away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carkkuu carkkina, wonttissa gallassi Putiyaaluusa giyaa katamaa yeeddo. ¹⁴ Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttunna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe qassi Roome yeeddo.

¹⁵ Roomen de7iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne “Heezzu Aqiyaasaa geetettiyaasaa” gakkanaassi nuuna mokkanaw yeeddino; Phawuloosi untuntta be7eedda wode Xoossaa galatiide, wozanaan minisseedda.

Phawuloosi Roomen Tamaarisseedda

¹⁶ Nuuni Roome geleedda wode, Phawuloosi barena naagiya wottaaddaraanna barekka de7anaadan udetteedda.

¹⁷ Heezzu gallassaappe guyyiyan, Phawuloosi Ayihudatuwaa kaappatuwaa barekko xeeseedda; untunttu shiiqeedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawatuwa wogaa iitabaa aynne oothennaan, taana Yeerusalaamen qachchiide, Roome asaassi aathiide immeeddino. ¹⁸ Untunttu taana biddeeddawaappe guyye, hayqqanaw bessiyaabay ta bolla aynne bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino. ¹⁹ Shin hewaa Ayihudatu eeno geennaan ixheedda wode, ‘Tabaa Qeesaare pirddo’ gaanawe taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de7ina gidenna. ²⁰ Taani hinttentunna gaketanawunne haasayanaw hinttentta xeeseeddawe hewaassa; ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asay nashechchaan naagiyaawaa diraw taani ha santhalataan qashettaaddi” yaageedda.

²¹ Ayihuda cimatu Phawuloosa, “Nuuni Yihudaappe nebaw dabidaabbiyaa akkibeykko. Nu ishātuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaw odibeenna; woy ne sunthaa bayizziide, nuussi odibeenna. ²² Shin he asaa sunthaa ubbasan asay bayizziide haasayiawaa nuuni eriyaa diraw, ne qofaa sisanaw koyyetto” yaageeddino.

* **28:11** mantte xoossaa: Hawanttu laa77u attuma naanatu, Kastoorinne Paalokisa geetettiyaawanttu Zewusse naanatuwaa gidiide, markkabiyaan de7iyaa asatuwaa naagiya xoossatuwaa geetettiide xeeseettiino.

23 Unttuntu barenttu yaana gallassaa Phawuloosaw keeriide, he gallassi coriide I de7iyaasaa yeeddino; ikka unttunntoo Xoossaa kawutethaaba markkatteedda. Qassi unttuntu Yesuusabaa ammanana mala, Muse higgiaappenne nabatuu xaafeeddawaappe akkiide unttunta tamarissiide, wonttappe omarssi gakkanaw loythi odeedda.

24 Baggatuu Phawuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatuu ammanibeykkino.

25 Unttuntu barenttu gidдон yewuwaa eeno geennaan ixceedda wode, Phawuloosi ittibaa geeddawaappe guyyiyan beeddino; I hawaadan yaageedda; “Geeshsha Ayyaanay nu aawatuwassi nabiya Iisiyaasa maxaafaan,

26 ‘Neeni he asaakko baade hawaadan ga;

“Hinttenttu sissaa sisana,
shin hinttenttoo gelenna;

hinttenttu xeelaa xeellana,
shin be7ikkita.

27 Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;

barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.

Hewe baawentto, barenttu ayfiyaan be7ana;

unttuntu haythaykka sisana;

unttuntu wozanaykka akeekana;

unttuntu taakko Xoossaakko simmana.

Qassi taanikka unttunta pathana”

yaaga’ yaageedda.

28 “Simmi hawe Xoossaa atatethay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteeddawe hinttenttoo eretto. Qassi unttunttukka sisana” yaageedda.

29 [Phawuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Ayihudatu barenttu gidдон daro palumettiide beeddino.] †

30 Phawuloosi kiraa golliyaan laa77u laythaa kumenthaa de7iidde, barekko yiyaa ubbaa mokkee. 31 Barena ooninne diggennan Xoossaa kawutethaabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa odiidde, yayyennaan darii qonccissiide tamarssedda.

Phawuloosi Roome Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteenaa Phawuloosi Roome asaw xaafeedda kiitay, Phawuloosi Roomen de7iyaa woosa golliyaa xomoosanaw qoppeedda diraw, I baanaassi untunttu giigiide naaganaadan oothanaassa. Phawuloosa qofay Roomen de7iyaa ammaniyaawanttunna guutha wodiya ootheeddawaappe guyyiyan, untunttu maaddina Isippeene baanaassa. Kiristinnaa ammanuwaabaa bare ereeddawaanne hewaa qassi ammaniyaa asay oosuwan peeshshana hanotaa qonccissiide xaafeedda. Phawuloosa qofay kumentha hanotaan beettiyaawe ha kiitaana.

Phawuloosi Roomen de7iyaa ammaniyaawanttussi sarotaa aathowaappenne untunttoo woossanawaakka hidootaa immowaappe guyyiyaan, kiitaassi giddo qofay “Mishiraachchuwaa qaalay Xoossay asaa xillissiyaawe, koyruwaappe wurssethaa gakkanaw ammanuwaana gidiyaawaa odee” (1:17)

Hewaappe guyyiyan Phawuloosi ha qofaa aassiide xaafee. Ayihudatuwaa gidinakka Ayihuda gidenna asaa gidinakka ubbay nagaraw moodettiyaawantta gidiyaa diraw, untunttu Xoossaanna sigettanaw koshshee. Asay Xoossaanna sigettanaw danddayiyaawe Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaawaana. Xoossaanna medhdhiyaa ooratha ittippetethaa ayfi ooratha de7uwaa gidiyaawaa Phawuloosi aassiide odeedda. Ammaniyaa asay Xoossaanna saro de7ee. Qassi Xoossaa Ayyaanaa bagganna nagaraanne hayquwaa wolqqaappe bilettee. Phawuloosi Xoossaa qofayne ammaniyaa asaa de7uwaa giddon oothiyaa Xoossaa Ayyaanaa wolqqa qofay ayentto odee (5-8). Hewaappe kaalliide qassi Phawuloosi, “Xoossay asaa naanaassi qoppeedda qofaa giddon Ayihudatuunne Ayihuda gidenna asatuu waaniide ittippe waaxettanaw danddayanawantteeshsha?” yaagiyaa ooshaa zaaranaw baaxetiidde de7ee.

Qassikka Phawuloosi, Ayihudatu Yesuusa akkenaan aggeeddawe Xoossaa qofaa gidiyaawaa odee. Ayissi gooppe, hawaa mala hanotaan asaa zerehay ubbay Xoossay Yesuusa bagganna qonccisseedda aadho keekatethaan ittippetethaa oothanaassa. Gidoshshin, Ayihudatu Yesuusa akkanaw wodii yaanawaa Phawuloosi ammanee. Wurssethaan Phawuloosi Kiristinnaa de7uwaa waaniide de7anaw

bessintto odee. Xoossaassi oothanabaa, ammaniyaa asatuu barenttu gadiyaassinne barenttu gidдон ittu ittuwaassi siiquwaaninne maataan oothanabaanne qofaa gaasuwan denddiyaa ooshatuwaabaa qonccissiide odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imettedda Qantha Qofatuwaa

Roome kiitaa huuphe qofaa geluwaa (1:1-17)

Atotethay asaw koshshiyaawaa gidiyaawaa (1:18-3:20)

Xoossaa ashshuwaa ogiyaa (3:21-4:25)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (5:1-8:39)

Isra7eeliyaa asaw de7iyaa Xoossaa qofaa (9:1-11:36)

Kiristinnaassi bessiyaa oosuwaa (12:1-15:13)

Wursethaa qofaanne sarotaa (15:14-16:27)

¹ Bare mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xoossay dooriide xeeseedda Kiristoosa Yesuusa qoomay, Yesuusi Kiristoosi kiitteedda Phawuloosi, taani ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa bagganna mishiraachchuwaa qaalaa immana yaageeddawe Xoossaa Geeshsha Maxaafatuwan xaafetteedda;

³ he mishiraachchuwaa qalay asa gidiide Daawite zariyaappe yelletteedda Xoossaa Na7aa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosabaa. ⁴ Qassi I bare Geeshsha Ayyaanaan *

hayquwaappe denddeeddawaan, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa wolqqaama wolqqaan besseedda. ⁵ Ayihuda gidenna

asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan, nuuni untuntta kaaletana mala, Xoossay Kiristoosa sunthaa diraw, Kiristoosa bagganna aadho keekatethaanne Yesuusi kiitteeddawantta gidiyaa maataa nuussi immeedda.

⁶ Yesuusi Kiristoosawaa gidanaadan, Xoossay xeeseedda hinttentukka hewanttu gidдон de7iita.

⁷ Xoossay siiqiyaawanttoonне geeshshabaa oothanaw xeeseedda Roome gadiyan de7iyaa ubbatoo Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aadho keekatethaynне sarotethay hinttenttoo gido.

Galataa Woosaa

⁸ Kasetaade taani hinttenttu ammanuu sa7aa ubbaan sisettedda diraw, Yesuusi Kiristoosa bagganna hinttenttoo taani Xoossaa galatay. ⁹⁻¹⁰ Ayissi gooppe, taani ubba wode

ta woosaan hinttentta hassayissiyaawoo, Xoossay, taani A Na7aa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawaan ta ayyaanan aw oothiyaawe markka. Xoossay, bare sheniyaan, taani ha77i hinttenttukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan,

* 1:4 bare Geeshsha Ayyaanan: woy "Aani de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa"

ubba wode woossay. ¹¹ Ayissi gooppe, taani hinttentta minisanaw, hinttenttunna ittippe Ayyaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be7anaw laamotay. ¹² Taani giyaawe, hinttentukka takka itti wode minettana. Hinttenttu ta amanuwan, qassi taanikka hintte ammanuwan minettana.

¹³ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubba wode hinttenttukko baanaw qoppaaddi. Shin taana diggiyaabay de7iyaawaa hintte eranaw bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa demmeeddawaadan, hinttenttuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay. ¹⁴ Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaribeenna asaw qassi aadho eranchchatoonne eeyatoo qanxxana acuu de7ee.

¹⁵ Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de7iyaa hinttenttussikka mishiraachchuwaa qaalaa odanaw amottay.

Mishiraachchuwaa Qaalay Xoossaa Wolqqaa

¹⁶ Mishiraachchuwaa qaalay taana yeellayenna; I amaniyaa ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa qassi Ayihuda gidenna asaa ashshanaw Xoossaappe yiyaa wolqqaa. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xilluu Xoossaan ammanettiide de7ana” yaagiyaawaadan, Xoossay asaa koyroppe wurssethaa gakkanaw, ammanuwan xillissiyaawaa mishiraachchuwaa qaalay qonccisee.

Asaa Iita Oosuwaa

¹⁸ Tumatethay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwaa ubbaa bollaninne asaa iita oosuwaa ubbaa bollan, Xoossaa hanqquu saluwaappe wodhdhiide qonccana. ¹⁹ Unttuntu Xoossaabaa erana danddayiawe untntntoo qonccsee; ayissi gooppe, Xoossay untntntoo qoncciseedda. ²⁰ Beettenna A hanotay, hewekka A medhinaa wolqqayenne A Xoosatethay ittippe Xoossay ha alamiyaa medhdheeddawaappe doommiide, untntntoo qoncciide beetteedda; untntntu hewaa Xoossay medhdheeddabaappe be7anaw danddayiyaa diraw, untntntoo gaasoyiyaabay baawa.

²¹ Ayissi gooppe, untntntu Xoossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa immibeykkino; qassi A galatikkino. Shin untntntu allaalle kessennabaa qoppiino; qassi untntntu akeekenna wozanay dhumeedda. ²² Untntntu barentta aadhdheedda eranchcha giino; shin untntntu eeya. ²³ Untntntu hayqqenna Xoossaassi goyinniyaawaa ixsiide, hayqqiyaa asaa medhetaa, kafatuwaa medhetaa, do7atuwaa medhetaanne tiraan gooshettiyaawanttu medhetaa medhetteddawatntussi goyinneeddino.

²⁴ Hewaa diraw, untunttu ittu ittuwaanna pokkobaa oothana mala, Xoossay untunttu wozanay amottiyaa tunabaa oothanaadan untuntta aggeedda. ²⁵ Ayissi gooppe, untunttu Xoossaa tumatethaa wordduwan laammeeddino; qassi medhdheedda Xoossaa aggiide, I medheeddabaw goyinneeddinonne ootheeddino. Xoossay medhinaw galatetteeddawaa. Amen⁷⁷ⁱ.

²⁶ Hewaa diraw, Xoossay untunttu pokkobaa amottana mala, untuntta aggeedda; haray atto untunttu maccawanttu barenttoo bessiyaawaa aggiide, bessennawaa haneeddino. ²⁷ Hawaadankka, attuma asay qassi barenttoo bessiyaawaadan maccawanttunna gakettiyaawaa aggiide, ittu ittuwaanna gakettanaw koyyeeddino; attuma asay ittu ittuwaanna pokkobaa oothiide, barenttu ootheedda balaan barenttoo bessiya pirddaa akkeeddino.

²⁸ Untunttu Xoossaa eranaw dosennaan ixceeddawaa keenaa Xoossay untunttu bessennawaa oothana mala, untunttoo pathenna qofaa immeedda. ²⁹ Untunttu tunatethay, iitatethay, yoratethayne iita hanotay kumeedda; qassi untunttu qanaatii, shemppuwaa wodhiyaa qofay, palumay, cimussayne iita qofay kumeedda; qassi untunttu soqiyaawantta, ³⁰ zigiriyaawantta, Xoossaa ixxiyaawantta, boriyaawantta, oorettiyaawantta, ceqettiyaawantta, iitabaa oothanaw koyyiyaawanttanne barenttu aawoonne aattiw azazettennawantta, ³¹ qofay baynnawantta, ammanuu baynnawantta, haranttoo qarettennawanttanne maarennawantta. ³² Untunttu hawanttu malaa oothiyaawanttussi hayquu bessee giyaa Xoossaa higgiiya eriidde, hawantta oothiino; hewaa xalalaa gidennaan, hawantta oothiyaawanttakka oothite giide minissiino.

2

Xoossaa Pirddaa

¹ Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayissi gooppe, neeni haranttu bolla pirddaadde, he neeni untunttu bolla pirddiyaawaa malaa udooppe, ne bolla pirddaasa. ² Nuuni hawaa mala oosuwa oothiyaawanttu bolla Xoossay xillo pirddaa pirddiyaawaa ereetto. ³ Neenoo, hawaa mala oosuwa oothiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, qassi he neeni pirddiyaawaa malaa oothiyaawoo, neeni Xoossaa pirddaappe attiyaawaa malatii? ⁴ Woy Xoossaa wolqqaama keekatethaa, genccuwaanne danddayaa kadhayishsha? Xoossay neena nagaraappe zaaranaw koyyiya diraw, I keeka gidiyaawaa neeni eraasa.

⁵ Shin hinttenttoo guzuma wozanaynne nagaraappe simmenna wozanay de7ee; hewaa diraw, Xoossaa hanqqunne xillo pirdday qoncciyaa gallassi, neeni ne bolla hanqquwaa kasewaappe darissaasa. ⁶ Xoossay asaa ubbaw A oosuwaa malaa immanawaa. ⁷ Itti itti asatuu lo77obaa danddayan oothiino; qassi galataa, bonchchuwaanne bayenna de7uwaa koyyiino; untunttoo Xoossay medhinaa de7uwaa immana. ⁸ Shin haranttu iitabaa oothanaw yaaretiinonne tumatethaa ixxiino; Xoossay untunttu bolla bashshaanne hanqquwaa yeddana. ⁹ Iitabaa oothiyaa asay ubbay metootananne waayyettana; hewe kasetiide, Ayihuda asaa gakkana; hewaappe qassi Ayihuda gidenna asaa gakkana. ¹⁰ Shin Xoossay lo77o oosuwaa oothiyaa ubbatoo galataa, bonchchuwaanne sarotethaa immana. Kasetiide Ayihudatoo immana; hewaappe qassi Ayihuda gidennawanttoo immana. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossaa Ayifiyan asay ubbay itti mala.

¹² Muse higgii baynnaan nagaraa ootheedda ubbay higgii baynnaan dhayana. Muse higgii de7ishshin, nagaraa ootheedda ubbay higgsyan pirddeetana. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossaa sinthan higgsiyaa naagiyaawanttu xilliinoppe attin, higgsiyaa sisiyaawanttu xillikkino. ¹⁴ Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla qofaan higgii azaziyaawaa oothiino; untunttoo higgii dhayoopppekka, untunttu barenttu huuphew higge. ¹⁵ Higgii azaziyaawe untunttu wozanaa gidon xaafetteeddawaa untunttu hanotay bessee; itti itti kaalla untunttu tilla qofay untunttoo markkattiyaa dirawunne qassi itti itti kaalla untunttu qofay untuntta mootiyaa diraw, woy qassi untunttunna gaaddatiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa erissee. ¹⁶ Taani tamaarisseedda mishiraachchuwaa qaalaadan, asaa wozanaan geemmeedda qofaa Xoossay Yesuusi Kiristoosa bagganna hawaadan pirdana.

Ayihudatuwaanne Muse Higgsiyaa

¹⁷ Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgsyan zemppaade Xoossaan ceeqettaasa. ¹⁸ Neeni oothana mala, Xoossay koyyiyaawe ayentto eraa; qassi tuma gidiyaawaa dooranaw higgsiyaappe tamaaraadda. ¹⁹⁻²⁰ Neeni qooqatuwaa kaaletthiyaawaa, qassi dhumaani de7iyaawanttookka poo7issiyaawaa, erennawantta erissiyaawaanne naanatuwaa tamarissiyaawaa gidiyaawaa eraaddi; higgsiyaappe neeni kumentha eratethaanne tumatethaa demmiyaawaa eraasa. ²¹ Yaatina, neeni haratuwaa tamarissiyaawe neena ne huuphew ayissi tamarissikkii?

Neeni, “Wuu77oppa” yaagaade qaalaa odaasa. Shin neeni ne huuphew wuu77ayee? ²² Neeni, “Woshummoppa” yaagaa. Shin neeni ne huuphew woshummy? Neeni eeqaa shenetaa. Shin eeqay de7iyaa golliyaa bonqqay? ²³ Xoossaa higgii new de7iyaa diraw, neeni ceeqettaasa; shin he higgiiya menthaade Xoossaa yeellayay? ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Ayihuda asatoo, hintte gaasuwan Ayihuda gidenna asatuwaa gidon Xoossaa sunthay bayee” yaagee.

²⁵ Neeni higgew azazettoppe, ne qaxxaray maaduwanna de7ee; shin neeni higgiiya menthoope, neeni qaxxaretteeddawe qaxxarettibeennawaadan paydettee. ²⁶ Ayihuda gidenna asay qaxxarettennan higgii azaziyaawaa naagoope, Xoossay A qaxxaretteeddawaadan paydennee? ²⁷ Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo xaafettedda higgii de7ooppekka qassi hintte qaxxarettoopekka, higgiiya hintte menthiyaa diraw, Ayihuda gidenna asay bollaa qaxxarettana dhayoopekka, higgew azazettiide, hintte bolla pirddana.

²⁸ Ayissi gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asa gidenna; qassi asay bare ashuwaa asatethaa qaxxarettedda diraw, tumu Ayihuda asa gidenna. ²⁹ Shin tumu Ayihuda asa giyaa uray garssa bagganna Ayihuda asa * gideeddawaa; qaxxarettiyaawaa Xoossaa Ayyaan an oosettiya wozanaa qaxxaraappe attin, xaafettedda higgiiyaana gidenna; he uray bare galataa Xoossaappe akkiyawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3

Ayihudatuu Ammanennaan Aggussaan Bayizzeeddino

¹ Yaatina, Ayihuda asatuu ayaani Ayihuda gidenna asaappe aadhhiinoo? Woy qaxxarettiyaawaan ay maaduu de7ii? ² Hawe Ayihudatuwaa ubbabaani loythi maaddee; ubbabaappe kase Xoossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immedda.

³ Yaatina untuntuppe ittu ittuu ammanettennawaa gidoope, waanii? Hewaa diraw, Xoossay ammanetenna yaagiyaawee? ⁴ Hewaa gidenna; asay ubbay worddanchchaa gidoopekka, Xoossay giyaawe tuma gidanaw bessee. Xoossaa Maxaafay, “Neeni haasayiyaa wode, neeni xillo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootettiya wode, shatimmanaw bessee” yaagee.

2:24 Isa 52:5 * **2:29** Ayihuda guussay galatettiyaawaa gidiide sunthay Yihudaappe yeedda. **2:29** Zar 30:6 **3:4** Maz 51:4

⁵ Shin nu bayizzuu Xoossaa xillo oosuwaa erissintto, nuuni waagane? Nu bolla hanqquwaa ahiyaa Xoossay bayiz-zanchchee? Taani asay giyaawaadan gay. ⁶ Hewe waayyii hanana. Ayissi gooppe, hewaadan gidoope, Xoossay ha alamiyaa bolla wooti pirdanee?

⁷ Shin ta wordduwan Xoossaa tumatethay A bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayissi ta bolla nagaranchchaadan pirdii? ⁸ Yaatina nuuni, “Lo77uu yaanaadan, ane iitabaa oothoytte” ayissi gookkoo? Itti itti asay hawaa taana mootiidde boreeddino; untuntu Xoossaappe bessiyaa pirdaa akkana.

Asay Ubbay Nagaranchchaa

⁹ Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatu, Ayihuda gidenna asaappe dareetto? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, Ayihudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittippe nagaraappe garssan de7iyaa waa taani kase hinttentoo odaaddi.

¹⁰ Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;
“Xillo asay ittuunne baawa.

¹¹ Akeekiyaa asay akka baawa;
woy Xoossaa koyyiyaawekka baawa.

¹² Asay ubbay ogiyaappe kare keseeddino;
ubbay mulekka maaddennawaa gideedda.
Lo77obaa oothiyaa ooninne baawa;
haray atto ittuunne baawa.

¹³ Untuntu doonay dooya de7iyaa duufuwaa mala.
Barenttu inxxarssan worddoteeddino.
Untuntu doonaappe asaa wodhiyaa shooshshaa
yishsha mala haasayay kese.

¹⁴ Untuntu doonaan sheqayenne camobay kumeedda.

¹⁵ Untuntu suuthaa gussanaw
darii elleelliino.

¹⁶ Bayzzuunne kolethay
untuntu beeddasaan haqaninne dhayenna.

¹⁷ Untuntu sarotethaa ogiyaakka erikkino.

¹⁸ Qassi Xoossaw yayyiyaabay
untuntu qofaan baawa”
yaagee.

¹⁹ Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentha sa7aa Xoossaa pirdaappe garssaw aathana mala, higgiiyaa gidon odetteedda ubbay higgiiyaa garssan de7iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereetto. ²⁰ Xoossaa sinthan ooninne higgii azaziyaawaa oothiyaawaan xillenna; higgii itti asay nagaraa ootheeddawaa eranaadan udee.

Asay Xilliyaawe Ammanuwaana

²¹ Shin Xoossay asaa xillissiyaa ogii higgii baynnaan ha77i qonceedda; higginne nabatuu he xillotethaabaa markkatteeddino. ²² Xoossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan xillissee; Xoossay hewaa A ammaniyaa ubbaw oothee; ay shaakotethayenne baawa.

²³ Ayissi gooppe, asay ubbay nagaraa ootheedda; Xoossaa bonchchuukka untuntntoo guuxxeedda. ²⁴ Shin untuntntu Xoossay immiyaa A aadho keekatethaan, barentta woziyaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna coo xilleeddino. ²⁵ Yesuusa suuthaan asay A ammaniide, bare nagaraw maarotethaa demmanaw, Xoossay A immeedda; Xoossay hewaa bare xillotethaa bessanaw ootheedda; I beni wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kadhi bashi aggeedda; shin ²⁶ ha wodiyaan bare xillotethaa bessanaw asaa nagaraa aggenna; Xoossay hewaa oothiyaawaan I bare huuphew xillo gidiyawaanne Yesuusa ammaniyaa ubbaa xillissiyaawaa bessee.

²⁷ Yaatina, nuuni ayaw ceeqettanee? Aynne baawa. Ayaa gasuwaanee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiiyaanappe attin. ²⁸ Ayissi gooppe, asay ammanuwan xillanaappe attin, higgii azaziyaawaa oothiyaawaana gidenna yaagiide qoppetto.

²⁹ Woy Xoossay Ayihudatuwaa xalalaw Xoossee? Ayihuda gidenna asaw Xoossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawanttookka I qassi Xoossaa. ³⁰ Itti Xoossaa xalalay de7ee; Ayihudatuwaa untuntntu ammanuwan I xillissana; qassi Ayihuda gidennawanttakka untuntntu ammanuwan xillissana.

³¹ Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwan gaxaa suganee? Gidenna; higgiiyaa minissoyetteppe attin.

4*Abraahaamo Ammanuwan Xilleedda*

¹ Yaatina, nuuni nuussi ashuwan zare gidiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? ² Ayissi gooppe, Abraahaamo oosuwan xilleeddawaa gidoooppe, aw ceeqettiyaabay de7ee; shin Xoossaa sinthan ceeqettana danddayenna. ³ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay waagii? “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda” yaagee.

⁴ Oothiyaa uray akkiya miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw coo imettiyaawaadan paydettenna. ⁵ Shin oosuwaa oothennaan, nagaranchchaa xillissiyaa Xoossaa ammaniyaa uraa, Xoossay A ammanuwan A xillissee. ⁶ Hawaadankka, ay oosuunne baynnaan, Xoossay xilluwaadan paydeedda asaa

nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe hawaa.

⁷ “Xoossay untuntu bayizzuwaa
atto geeddawanttunne
untuntu nagaraa kammeeddawantu
anjjetteddawanta.

⁸ Goday A nagaraa paydenna asay
anjjetteddawaa”
yaagee.

⁹ Yaatina, ha Daawite hasayeedda anjuu qaxxarettedda asaa xalalaasseeyee? Woy qassi qaxxarettibeenna asatuwaassee? Ayissi gooppe nuuni, “Xoossaa Maxaafay, ‘Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda’ yaagee” goytte. ¹⁰ Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo qaxxaretti simmineyee? Woy qaxxarettanaappe kasennee? Qaxxarettanaappe kasennappe attin, qaxxarettina gidenna.

¹¹ Guyyeppe I qaxxarettedda; Xoossay A ammanuwaa diraw, I qaxxarettanaappe kase A xillo udeeddawaa erissanaw, A qaxxaray malla gideedda. Hewekka qassi qaxxarettennan Xoossaa ammaniyaa ubbatuwaa Xoossay xillo oothiide paydanaadan, untunttoo Abraahaamo aawuwaa gidanaassa. ¹² I qaxxaretteddawanttookka aawuwaa; gidooppeka, untuntu qaxxarettedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo qaxxarettanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaalliyaaawanttookka aawuwaa.

Xoossay Immana Geeddabay Ammanuwan Akettee

¹³ Abraahaamossinne A zerethaw Xoossay, “Ha sa7aa taani hinttenttoo immana” yaageeddawe, Abraahaamo Xoossaa ammaniide xilleedda diraassappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. ¹⁴ Ayissi gooppe, higgew azazettiyaawantu Xoossay immana geeddawaa laattiyaawantta gidooppe, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; Xoossay geeddawekka mela gideedda; ¹⁵ higgii Xoossaa boshaa ahee; shin higgii baynasaan higgiiyaa menthiyaabay baawa.

¹⁶⁻¹⁷ Hewaa diraw, higgiiyaa naagiyaawantu xalalaw gidennaan, qassi Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zerethaa ubbaw Xoossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa. Xoossaa Maxaafay, “Taani neena cora kawutethatoo aawo oothaaddi” giyaawaadan, hayqqeeddawanttoo de7uwaa immiyaa, bare

azazuwan baynnabaa de7iyaabaadan oothiide xeesiyaa, I ammaneedda Xoossaa sinthan Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa.

¹⁸ Xoossaa Maxaafay Abraahaamossi, “Ne zerethay hawaa keena gidana” yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sinthappe demmana giide, nashechchaan naagiide, cora zerethaw aawuwaa gideedda. ¹⁹ He wode, Abraahaamo yelettoodeppe xeetu laythaa kumana haniyaa cimaa; shin bare daaburanchcha asatethaanne Saara na7aa yelanaw danddayennawaa qoppeedda wode, I bare ammanuwan daaburibeenna.

²⁰⁻²¹ Xoossaa I bonchchiidde, aw immana geedda Xoossay qassi polanaw danddayiyaawaa loythi eriide bare ammanuwan minneeddawaappe attin, ammanennaan ixxiide, Xoossay immana geeddawaa sidhibeenna. ²² Hewaa diraw, Xoossay qassi A ammanuwaa xillotethaan paydeedda.

²³ “Aw xillotethaan paydeedda” giyaa qaalay A xalalaw xaafettebeenna. ²⁴ He qaalay nu Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa ammaniyaa nuussikka xillotethaan paydettana mala xaafetteedda. ²⁵ Xoossay A nu nagaraa diraw, hayqoo aathiide immina, I nuuna xillissanaw hayquwaappe denddeedda.

5

Ammanuwan Beettiyaa Sarotethaanne Sigatethaa

¹ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xilleeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuussi Xoossaanna sarotethay de7ee; ² qassi I nuuna ha77i nuuni de7iyaa Xoossaa aadho keekatethaa giddo ammanuwan aheedda; yaatina, nuuni Xoossaa bonchchuwaa shaakkanaw nuussi de7iyaa hidootaan ceeqetteetto.

³⁻⁴ Hewaa xalalaa gidenna; nuuni nu waayyiyankka nashetteetto; ayissi gooppe, waayyiyaappe danddayay, qassi danddayaappe paaciyaan minniyaawe, paaciyaan minotaappe hidootay yiyaawaa nuuni ereetto. ⁵ Xoossay nuussi immedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna bare siiquwaa nu wozanaan guseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna.

⁶ Ayissi gooppe, nuuni biro wolqqay baynnawantta gidiide de7ishshin, Xoossay dooreedda wodii gakkina, Kiristtoosi nagaranchchatuwaa diraw hayqqeedda. ⁷ Xillo uraa diraw,

itti uray hayqqanawe daro metobaa; shin lo77o asaa diraw hayqqanaw, “Eeno” giyaa uray ooni eri beettennaan aggenaa. ⁸Shin nuuni biro nagaranchcha gidiide de7ishshin, Kiristtoosi nu diraw hayqqeedda; hewe Xoossay nuuna ay keenaa siiqinttonne A siiquwaa erissee. ⁹Simmi nuuni ha77i A suuthaan xilleeddawaa gidoope, A bagganna Xoos-saa hanquwaappe attana. ¹⁰Ayissi gooppe, nuuni Xoos-saanna kase morkke; shin A Na7aa hayquwan aananna sigetteeddo. Hewaappe aathiide, ha77i nuuni Xoossaanna sigetteeddaawaappe guyyiyan, I paxa gidiyaa diraw nuuna ashshana. ¹¹Shin hewaa xalalaa gidenna; ha77i nuuna Xoos-saanna sigetheedda nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna Xoossaabay nashechchee.

Hayquu Addaaman Yiina, De7uu Kiristtoosan Yeedda

¹²Hewaa diraw, nagaray ha sa7aa itti asaa bagganna geleedda; he nagaray barenanna hayquwaa aheedda; hewaa gaasuwan, asay ubbay Addaama bagganna nagaraa ootheedda diraw, hayquu asaa zariyaa ubbaa gakkeedda.

¹³Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de7ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna. ¹⁴Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiya gakkanaassi, hayquu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami Xoossaa higgew azazetennan ixceeddawaadan, nagaraa oothi-beennawanttakka hayquu mooddeedda.

Ayissi gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa. ¹⁵Shin Xoossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untunttu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, cora asay hayqqeeddawe tuma; shin Xoossaa aadho keekatethayne A imotay itti asaa aadho keekatethaa bagganna, Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa bagganna cora asaw dareedda. ¹⁶Xoossaa imotay nagaraa ootheedda bitaniyaa bagganna yeeddawaa mala gidenna; ayissi gooppe, Addaami itti nagaraa ootheeddawaappe guyyiyan, Xoossay A bayizzeeddawaadan pirddeedda; shin asay daro nagaraa ootheeddawaappe guyyiyan Xoossay, “Hinttenttu bayizzibeykkita” giide, bare aadho keekatethaa untuntta bessee. ¹⁷Ayissi gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwan, A nagaraa bagganna, hayquu kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesuusi Kiristtoosi ootheeddabay ay keena daree; Xoos-saa daro aadho keekatethaanne xillotethaa imotaa akkiya ubbay Kiristtoosa bagganna xooniide de7ana.

¹⁸Simmi itti uray nagaraa ootheedda gaasuwan asaa ubbaa bolla bayizzeeddawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka

itti uray xillobaa ootheedda gaasuwan, Xoossay asaa ub-baa, “Bayzzibeykkita” giide unttunttoo de7uwaa immeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, itti uray azazettennan ixceedda gaasuwan, daro asay nagaranchcha gideedda, hawaadankka qassi ittuu eeno geeddawaan cora asay xillana.

²⁰ Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode Xoossaa aadho keekatethay loythi dareedda. ²¹ Nagaray hayquwaa wolqqaan kawuteeddawaadan, hawaadankka qassi Xoossaa aadho keekatethay xillotethaa wolqqaan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa bagganna, nuuna medhinaa de7oo kaalethee.

6

Nagaraappe Shaakettiide Kiristtoosan De7ussaa

¹ Yaatina, nuuni waagane? Xoossaa aadho keekatethay daranaadan, nagaraan minniide de7anee? ² Gidenna; nuuni nagaraa oothenna mala hayqqidiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sinthaw wooti A giddon de7anee? ³ Woy nuuni ub-batuu Kiristoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, xammaqetteedda wode, A hayquwankka aananna ittippe gidanaw xammaqetteeddawaa erikkitee? ⁴ Hewaa diraw, Kiristtoosi bare Aawuwaa bonchcho wolqqaan hayquwaappe denddowaadan, nuunikka ooratha de7uwaa de7anaw, A hayquwaa aananna shaakkanaw xinqqataani aananna ittippe moogetteeddo.

⁵ Ayissi gooppe, nuuni I hayqqeeddawaadan hayqqiide, aananna ittuwaa gidoope, hawaadankka, hayquwaappe I denddowaadan nuunikka denddiide, aananna ittuwaa gidana. ⁶ Nuuni hawaappe sinthaw nagaraw ayye gidenna mala, qassi nu nagaranchcha asatethaa wolqqay dhayana mala, nu eca asatethaa Kiristtoosanna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishetti kaqetteeddawaa ereetto. ⁷ Ayissi gooppe, itti uray hayqqiyaa wode nagaraa wolqqay A mooddenna; shin ⁸ nuuni Kiristtoosanna hayqqeeddawaa gidoope, aananna qassi de7anawaa ammaneetto. ⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosi hayquwaappe denddeeddawaa, qassi laa7enthuwaa I hayqqennawaanne hayquu sinthappe A mooddennawaa nuuni ereetto. ¹⁰ I itti kaallakka hayqqeedda; nagaraw A bolla wolqqay baawa; shin I ha de7iyaa de7uwaa Xoossaw de7ee. ¹¹ Hawaadan qassi hintte nagaraa oothennaadan, hinttentta hayqqeeddawaadan qoppite; shin Godaa Kiristoosa Yesuusa bagganna Xoossaw hintte paxa de7iyaawaadan, hinttentta qoppite.

¹² Hewaa diraw, hintte hinttenttu asatethaa amuwaassi azzettana mala, nagaray hayqqiyaa hintte asatethaa moodoppo. ¹³ Qassi hintte asatethaappe itti saanne iita oosuwaa oothanaw nagaraw immoppite; shin hayquwaappe dendeedda asaadan hinttentta Xoossaw immite; qassi hintte kumentha asatethaakka xillo oosuwaa oothanaw Xoossaw immite; ¹⁴ ayissi gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iitappe attin, higgiaappe garssanna de7ikkita.

Xillotethaw Aylle Gidiyaawaa

¹⁵ Yaatina, waanane? Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iinoppe attin, higgiaappe garssanna de7enna diraw, nagaraa oothaane? Gidenna; ¹⁶ hintte hinttentta itti uraw azzettanaw, aylliyaadan oothiide immiyaa wode, he hinttentta azaziyaawoo aylletuwaa gidiyaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayquwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta xillo oothiyaa azazoo eeno giita. ¹⁷ Shin Xoossaw galatay gido; ayissi gooppe, nagaraw kase hintte aylle; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa gidдон de7iyaa tumatethaw hintte kumentha wozanaappe azazetteeddit. ¹⁸ Hinttenttu nagaraa aylletethaappe kesiide, xillotethaw aylle gideeddit.

¹⁹ Hinttenttu medhetaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentha asatethaa naaquwaa oothanaw, tunatethawunne naaqoo aylle udiide immeeddit; ha77i hewaadankka hintte kumentha asatethaa geeshshabaa oothanaw, xillotethaw aylle udiide immite.

²⁰ Hinttenttu nagaraw aylletiide de7iyaa wode, xillotethay hinttenttoo godaa gidenna. ²¹ Hinttentta ha77i yeellaiyaa yewatuwaa he wode ootheeddawaappe ay maaduwaa demmeeddit? Ayissi gooppe, he yewatuwaa wurssethay hayquwaa. ²² Shin nagaraa aylletethaappe hintte kesiide, Xoossaw eenogeeddit; qassi hintte oothiyaa ubbabaani hinttentta ubbakka aw aathiide immeeddit. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssethay medhinaa de7uwaa. ²³ Ayissi gooppe, nagaraa gatii hayquwaa. Shin Xoossay nu Godaa Kiristoosa Yesuusa bagganna immiyaa imotay medhinaa de7uwaa.

7

Muse Higgiaay Qashuwaappe Bilettiyaawaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiaay eriyaa diraw, taani giyaawaa loythi eriita; higgii itti asay paxa de7eedda wode xalalaan A mooddee. ² Ayissi

gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay paxa de7eedda keenan, higgiiyan aananna qashetta uttaaddu; shin izi asinay hayqqooppe, aananna caaqqeetda higgii izo mooddenna. ³ Hewaa diraw, iza bare asinay paxa de7ishshin, hara attumawaa gelooppe, asay izo, “Woshummewunno” gaana. Shin izi asinay hayqqooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelooppenne izo ooninne, “Woshummewunno” geenna.

⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaadan hinttenttu qassi Kiristtoosa asatethaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttenttu aabagganna hayqqeeddita. Qassi nuuni Xoos-saa maaddiyaa oosuwaa oothana mala, hinttenttu Xoos-say hayquwaappe dentheedda Kiristtoosawantta. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu asatethay koyyeeddawaadan de7iyaa wode, higgii nuuni nagaraa oothanaadan, nuuna denthethee; nu asatethaa gidдон iita amuu de7iyaa diraw, nuuni hayqoo ayfiyaa ayfeeddo. ⁶ Shin ha77i nuuni nuuna qachcheeddawoo hayqqeedda diraw, Xoos-say nuuna higgiiyaa qashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigiseedda ooratha ogiyaan Xoos-saw eeno gaanawaappe attin, xaafetteedda higgii nuussi giigiseedda eca ogiyaan eeno gookko.

Higgiyaanne Nagaraa

⁷ Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huuphew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayissi gooppe, taani higgii, “Asaabaa amottoppa” gibeennentto, asaabaa amottiyaawe ayentto erikke. ⁸ Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa bagganna ta bolla ogiyaa demmeedda; ayissi gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolqqay baawa.

⁹ Kase higgii bayinna wode taani paxa; shin azazuu yeedda wode nagaray de7oo simmina, ¹⁰ taani qassi hayqqaaaddi; taana paxa wothanaw Xoos-say qoppeedda azazuu, taw hayquwaa aheedda. ¹¹ Ayissi gooppe, nagaray azazuwaa bagganna taana cimmiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwan taana wodheedda.

¹² Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, xillanne lo77a.

¹³ Yaatina, lo77obay taw hayquwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo77obaa bagganna, taw hayquwaa aheedda. Qassi azazuu, “Ooninne nagaraa oothanaw bessenna” yaagiyaa diraw, nagaray kasewaappe aadhdi iiteedda.

Asaa De7uwaa Garssan De7iyaa Baaxiyaa

¹⁴ Nuuni higgii Xoossawaa gidiiyaawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zali77eedda hayqqiyaa asa; ¹⁵ taani oothiyaawaa wozanaa aathikke; ayissi gooppe, taani ixxiyaawaa oothayppe attin, taani oothanaw dosiyaawaa oothikke. ¹⁶ Taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidoope, higgii lo77a gidiiyaawaa markkattay. ¹⁷ Hewaa gidoope, he yewuwaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i taani oothikke.

¹⁸ Taanan, hewenne ta asatethaan lo77obay de7ennawaa taani eray; ayissi gooppe, lo77obaa oothiyaa amuu ta bolla de7ooppekka, taani he lo77obaa oothananaw danddayikke. ¹⁹ Taani ixxiyaa iitabaa oothayppe attin, taani dosiyaa lo77obaa oothikke. ²⁰ Shin taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidoope, hewaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i hewaa oothiyaawe taana gidikke.

²¹ Simmi taani lo77obaa oothanaw dosishshin, iitabaa oothiyaawe taw higge gidiiyaawaa demmaaddi. ²² Ayissi gooppe, taani ta wozanaa gidдон Xoossaa higgiiyan nashettay; ²³ shin ta bollaa gidдон de7iyaa ta wozanaa qofaa higgiiyaanna wadhettiyaa dumma higgiiyaa be7ay. He higgii ta bollaa gidдон de7iyaa nagaraa oosissiyaa higgiiyan taana qashissee. ²⁴ Taani ayba nashechchi baynna asee! Taana hayqoo afiyaa ha asatethaappe ashshanawe oonee? ²⁵ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaw galatay gido.

Simmi taani ta wozanaa qofaan Xoossaa higgew eeno gay. Shin ta asatethaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

8*Geeshsha Ayyaanay Koyyiyaawaadan De7ussaa*

¹ Hewaa diraw, Kiristtoosa Yesuusanna de7iyaawanttu bollan pirdday ha77i baawa; ² ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nuussi de7uwaa immiyaa Geeshsha Ayyaanaa higgii taana * nagaraa higgiiyaa aylletethaappenne hayquwaa higgiiyaa aylletethaappe kesseedda. ³ Asaa asatethay daaburanchcha gidiiyaa diraw, higgii oothanaw danddayibeennawaa Xoossay ootheedda; nagaranchchatuwaa asatethaa mala asatethaanna de7iyaa bare Na7aa, asay ootheedda nagaraw yarshshuwaa gidanaw Xoossay kiittiide, asaa asatethaa gidдон de7iyaa nagaraa pirddeedda. ⁴ Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttuppe attin, nu asatethay koyyiyaawaadan

7:15 Gal 5:17 * **8:2** taana: Itti itti Geeshsha Qaalaa bilethay, neena woy hinttentta yaagee; haray qay nuuna yaagee.

de7anawanttu bolla, nu bolla, higgiiyaa xillo azazuu polettana mala, Xoossay hawaa ootheedda.

⁵ Barenttu asatethay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu barenttu asatethaabaa qoppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu Geeshsha Ayyaanaabaa qoppiino. ⁶ Asatethaabaa qoppussay hayquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanaabaa qoppussay de7uwaanne sarotethaa ahee. ⁷ Asatethaabaa qoppussay Xoossaw ixo; ayaw gooppe, asatethay Xoossaa higgew eeno geenna; qassi eeno gaanawukka aw danddayettenna. ⁸ Barenttu asatethaw eeno giyaawanttu Xoossaa nashechchanaw danddaykkino.

⁹ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentun de7ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de7iitappe attin, hintte asatethay koyyiyaawaadan de7ikkita. Shin ooninne Kiristoosa Ayyaanay baynnawaa gidoope, he uray Kiristoosawaa gidenna. ¹⁰ Shin Kiristoosi hinttentun de7ooppe, hintte asatethay nagaraa gaasuwan hayqqeeddawaa; shin hintte ayyaanay xillotethaa gaasuwan hinttentun paxa de7ee. ¹¹ Shin Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa Ayyaanay hintte giddon de7ooppe, hayquwaappe Kiristoosa dentheedda Xoossay qassi hinttentun de7iyaa bare Geeshsha Ayyaanaan, hayqqiyaa hintte asatethawukka de7uwaa immana.

¹² Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni acuwaanna de7eetto; nu asatethay koyyiyaawaadan de7anaw nuussi bessenna. ¹³ Ayissi gooppe, hintte hintte asatethay giyaawaadan de7ooppe, hintte hayqqana; shin hintte hintte nagaraa oosuwaa Geeshsha Ayyaanaan wodhooppe, paxa de7ana. ¹⁴ Xoossaa Ayyaanay kaaletthiyaa ubbatuu Xoossaa naanaa. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Abbaa! Ta Aabboo” yaagiide xeesiyaa, nuuna Xoossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayyaanaa Xoossaappe akkeeddoppe attin, laa7ethuwaa yayyanaw ayye kessiyaa ayyaanaa akkibeykko. ¹⁶ Xoossaa Ayyaanay bare huuphew nu ayyaanaanna gidiide, nuuni Xoossaa naanaa gidiyaawaa markkattee. ¹⁷ Nuuni A naanaa gidoope, I bare asaw minjjeedda anjuwaa laattana; qassi nuuni Xoossay Kiristoosaw minjjeeddawaakka aananna laattana; nuuni Kiristoosa waayyiyaa aananna shaakkooppe, A bonchchuwaakka aananna shaakkana.

Xoossaa Naanaw Qonccanaw De7iyaa Bonchchuwaa

¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni ha77i waayyettiyaa waayyiyaa nuussi sinthappe qonccana bonchchuwaanna gathanaw, ubbakka danddayettenna gaade taani qoppay. ¹⁹ Xoossay medhdheedda medhetaa ubbay Xoossaa naanay

qonccanawaa loythi laamoti utteedda. ²⁰ Ayissi gooppe, medhetaa ubbay maaduu baynnabaa gidanaadan, Xoossay A bolla pirddeedda; sinthappe demmana giide nashechchaan naagi uttanaadan udeedda Xoossay koyyeedda diraw haneeddappe attin, medhetaa ubbay bare huuphew koyyeeddawaan gidenna. ²¹ Medhetaa ubbay bare huuphew bashshaa aylletethaappe itti gallassi kesanawaa; qassi he medhetatuu Xoossaa naanay aylletethaappe keseedda bonchcho kessaa shaakkana. ²² Ayissi gooppe, medhetaa ubbay ittippe hawaa gakkanaw, macca asaa yeluu oyqqina ooliyaawaadan, sakuwan ooliyaawaa nuuni ereetto. ²³ Qassi hewaa xalalaa gidenna; nuuni, Geeshsha Ayyaanaa Xoossaa bayra imotaadaan udiide akkeeddawanttu, nu huuphew qassi Xoossay nuuna bare naanaa oothanaadaninne nu kumentha asatethaa wozanaadan naagiidde, nu giddon ooleetto. ²⁴ Ayissi gooppe, nuuni Xoossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni Xoossay immana geeddawaa be7ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, bare be7iyaawaa demmana giide, nashechchaan naagiyaawe oonee? ²⁵ Shin nuuni be7ennawaa demmana giide, nashechchaan naagooppe, hewaa danddayiide naageetto.

²⁶ Hawaadan qassi Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maadanaw yee; ayissi gooppe, nuuni Xoossaa wooti woossanaw bessinto erokko; shin Geeshsha Ayyaanay bare huuphew qaalaan qonccissanaw danddayettenna ooliyan nuussi gaannatee. ²⁷ Qassi asaa wozanaa biddiyaa Xoossay, Geeshsha Ayyaanay I koyyiyaawaadan, Xoossaa naatoo gaannatiyaa diraw, Geeshsha Ayyaanaa qofay ayentto eree.

²⁸ Xoossay barena siiqiyaawanttoo, bare qofaadan xeeseeddawanttoo, ubba yewuwaa lo77otethaw oothiyaawaa nuuni ereetto. ²⁹ Xoossay bare Na7ay cora ishatuwaa giddon bayra gidanaadan, I kase ereeddawantta qassi bare Na7aa malatanaadan, kasetiide qofaa qachcheedda. ³⁰ Xoossay kasetiide qoppeeddawantta, untuntta qassi xeeseedda; he xeeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka qassi bonchcheedda.

Xoossaa Siiquwaa

³¹ Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waagane? Xoossay nu bagga gidooppe, nuuna ooni eqettanawe? ³² I haray atto bare Na7aakka waayyiyaappe guyye ashshibeenna; shin A nuussi ubbaw aathiide immi aggeedda. I bare Na7aa immeeddawe qassi nuussi ubbabaa coo immennee?

³³ Xoossay dooreeddawantta oonee mootanawe? Xoossay bare huuphew untunttu xillissedda. ³⁴ Yaatina, untunttu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayquwaappe denddiide, Xoossaappe ushechcha bagganna uttedda, Kiristtoosi Yesuusa; I qassi nuussi gaannatee.

³⁵ Simmi nuuna Kiristtoosa siiquwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee?

³⁶ Xoossaa Maxaafay, “Nuuni ne diraw, ubba gallassi hayqqeetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto” yaagee. ³⁷ Shin nuuni nuuna siiqeedda aani ha yewuwaa ubbaan nuuna xooniyaawanttuppe aadhheetto.

³⁸⁻³⁹ Ayissi gooppe, hayquwaa gidina, de7uwaa, kiitanchatuwaa gidina, mooddiyaawantta, ha77i de7iyaawantta gidina, sinthappe yaanawaa, wolqqaa-matuwaa gidina, bolla saluwaa gidina, garssa sa7aa, ay medhetaa gidinakka, nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa Xoossaa siiquwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraaddi.

9

Xoossay Kase Dooredda Israa7eeliyaa Asaa

¹ Taani tumuwaa haasayay; taani Kiristtoosassa; qassi worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooddiyaa ta tilla wozanay taani worddotennawaa taw markkattee. ²⁻³ Taw ashawan zare gidiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan daro qaretayenne aggenna qofay de7ee. Ayissi gooppe, taani ta huuphew untunttu diraw, Xoossaa sheqaappe garssanna de7aarikkitaashsha! Qassi Kiristtoosappekka shaakettaarikkitaashsha! ⁴ Untunttu Israa7eeliyaa asatuwaa; Xoossay untunttu bare naanaa udiide, bare bonchuwaa untunttunna shaakkedda. Untunttunna qaalaa geliide, higgiiyaa untunttoo immeedda. Untunttu Xoossaw bessiyaa ogiyaan goyinniino; qassi Xoossay immana geeddawaakka akkeeddino. ⁵ Untunttu zerethaani kase aawatuwa zare; qassi Kiristtoosikka ashawan untunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiide mooddiyaa, medhinaw galatetteeddawe Xoossaa. Amen77i.

⁶ Shin taani, “Xoossay immana geeddawe attana” yaagikke. Ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asaa ubbatuu Xoossay dooreeddawantta gidikkino. ⁷ Qassi Abraahaame zerethatuu ubbatuu Xoossaa naanaa gidikkino. Xoossay Abraahaamossi, “Ne zerethay Yisaaqa bagganna xeesettanawaa” yaageedda.

⁸ Hewaa guussay untunttu Xoossay immana geedda ogiyaan

yeletteedda naanay zariyaadan paydettana; shin asaa qo-faadan yeletteeddawanttu Xoossaa naanaa gidikkino guus-saa. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana giide haasayeed-dawe hawaa; “Taani ha geetetteeddawaadan hewode yaana; Saarakka attuma na7aa yelana” yaageedda.

¹⁰ Hewaa xalalaakka gidenna; Irbbiqa yeledda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaa Yisaaqa. ¹¹⁻¹² Shin itti na7aa dooreedda Xoossay bare huuphew qoppeeddawaa gidanaadan, Xoossay Irbbiqiw, “Bayray teefaw azazettana” yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne iitabaa woy lo77obaa aynne oothanaappe kasenna geedda. Hewaa di-raw, Xoossaa dooruu A xeeseeddawaadanippe attin, untunttu ootheeddawaana gidenna. ¹³ Xoossaa Maxaafay, “Yayi qooba siiqaaddi; shin Eesaa ixxaaddi” yaagee.

¹⁴ Yaatina, nuuni waagane? Xoossay deshissiide pirdii? Hewaa gidenna. ¹⁵ Ayissi gooppe, Musew I, “Taani maaranaw koyyiyaawantta maarana;

qassi qarettanaw koyyiyaawanttussikka qarettana” yaageedda. ¹⁶ Simmi Xoossay asaa maariyaawe I maaranaw koyyiya diraassappe attin, asay koyyiya woy oothiyaa di-raassa gidenna.

¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay Gibxe kaatiyaassi, “Taani ta wolqqaa neenan bessanawunne ta sunthay alamiyaa ubbaan odettanaw, hewaassi taani neena kawuthaaddi” yaagee. ¹⁸ Simmi Xoossay maarana koyyiyaawaa maaree; qassi wozanaa gorddana koyyiyaawaa wozanaa gorddee.

Xoossaa Hanquwaanne Maarotaa

¹⁹ Simmi hintte taana, “Hewe tuma gidooppe, Xoossay asaa bayizzuwaassi ayaw toshii? Xoossay geeddawaa ixxaaddi gaanawe oonee?” yaaganaw danddayiita.

²⁰ Shin ta laggew, Xoossaassi zaaranaw neeni oonee? Urqqaappe medhetteedda miishshay guyye zaariide barena medhdheeddawaa, “Taana hawaadan ayissi medhdhaaddii?” giide oochchanaw dandday? ²¹ Woy urqqaa medhdhiyaawe bare medhdhiyaa urqqaa bare koyyiyaawaadan oothanawunne itti mala urqqaappe ittuwaa bonchcho miishshaa udiide, qassi ittuwaa toshetteedda oosuwaa oothiyaa miishshaa udiide medhdhanaw aw maati baawee?

²² Xoossay ootheeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hanquwaa bessanawunne bare wolqqaa erissanaw koyyeedda; I bare hanquwan pirdanawantta, bayizzanaw

giigi utteeddawantta, daro genccuwan danddayeedda.
²³ Qassi I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akkanaw
 giigissi wotheeddawanttussi I ay keenaa bonchchettinttonne
 bessanaw koyyeedda. ²⁴ Nuuni I xeeseeddawantta; shin
 Ayihuda asaa xalalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa
 giddoppekka xeeseedda.

²⁵ Hoose7a maxaafan I giyaawe hawaa;

“Ta asaa gidennawantta,

“Ta asa’ gaade xeesana.

Taani siiqabeenna zariyaakka,

“Ta siiqaatoo’ gaade xeesana.

²⁶ ‘Hinttenttu ta asaa gidikkita’ giyaawaa

unttuntu siseedda he sa7aan,

unttuntu, ‘De7uwaa Xoossaa naanaa’ geetettiide xeeset-
 tanawantta”

yaagee. ²⁷ Isiyaasi Israa7eeliyaa asaabaa yaagiide haasay-
 eedda;

“Israa7eeliyaa asay abbaa matan

de7iyaa shafiyaa keena gidooppekka,

unttunttuppe amareeddawanttu xalalay attana.

²⁸ Ayissi gooppe, Goday sa7aa bollan

de7iyaa asaa ubbaa bolla

ellekka pirddana”

yaageedda. ²⁹ Isiyaasi kasetiide,

“Ubbaappe Wolqqaama Goday nuussi

amareedda zerethaa ashshennentto,

nuuni Sodoomaa katamaadaaninne

Gamooraa katamaadan haneeddoshshin”

yaagi haasayeedda.

³⁰ Yaatina, nuuni waagane? Xillotethaa koyyibeenna

Ayihuda gidenna asay ammanuwan xilleedda; ³¹ shin

Israa7eeliyaa asay barentta xillissiyaa higgiiyaa

koyyeeddawanttu he higgiiyaa demmibeykkino. ³²⁻³³ Ayissi

demmibeykkino? Unttuntu oosuwaanappe attin,

ammanuwan xillotethaa koyyibeenna diraassa. Unttuntu

Xoossaa Maxaafay,

“Akeekite; taani Xiyoonen asaa dhubbiyaa shuchchaa,

unttuntu oogiyaan zaallaa wothana.

Shin aani ammaniyaa ooninne yeellatenna”

yaagiide xaafettowaadan dhubbiyaa shuchchan dhubetteed-
 dino.

10

Israa7eeliyaa Asay Xoossaa Ogiyaa Kaallibeenna

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa7eeliyaa asaw ta kumentha wozanaappe amottiyaawenne Xoossaa woossiyaawe untunttu attanaassa; ² ayissi gooppe, untunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiyaawaa taani markkattay; shin untunttu Xoossaw oothanaw loythi koyyiya koshshay tumu eratethaappe gidenna. ³ Ayissi gooppe, Xoossay asaa xillissiyaa ogyaa untunttu erennaan, barenttu huuphe xillotethaa essanaw koyyeeddino; qassi barenttu huuphew Xoossay asaa xillissiyaa ogew eeno gibeykkino. ⁴ Ayissi gooppe, ammaneedda ubbay xillanaadan, Kiristtoosi higgiiyaa qofaa poleedda.

Atotethay Ubbaassa

⁵ Asay higgew azazettiide xilliyaabaw Muse, “Higgii azaziyaawaa oothiyaa ooninne he higgiiyan paxa de7ana” yaagi xaafedda; ⁶ shin ammanuwan xilliyaabaw geetetteeddawe hawaa; “Ne wozanaan, ‘Ooni saluwaa pude baanee?’ goppa. Hewe Kiristtoosa duge wothanaassa; ⁷ woy ‘Duge sa7aa garssa wodhdhanawe oonee?’ gooppa. Hewe Kiristtoosa hayquwaappe denthanaassa. ⁸ Shin I giyaawe hawaa; ‘Xoossaa qaalay ne mataana; ne doonaaninne ne wozanaan de7ee’ geetetteedda” yaagee. Hewekka nuuni hinttentoo odiyaa ammanuwaa qaalaa.

⁹ Neeni, “Yesuusi Godaa” gaade ne doonaan markkat-tooppe, qassi Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaa ne wozanaan ammanooppe, neeni attana. ¹⁰ Ayissi gooppe, asay bare wozanaan ammaniide xillee; bare doonanka markkattiide attee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Aani ammaniya ooninne yeellatenna” yaagee. ¹² Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa gidon dummatethay baawa. Itti Xoossay ubbaa Godaa; I barena xeesiyaa ubbatoo daro keeka. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana” yaagee.

¹⁴ Yaatina, untunttu A ammanibeennawantta gidoope, wooti A xeesanaw danddayiino? Qassi qaalaa sisibeennawanttu waani ammananaw danddayiino? Qaalaa odiyaawe dhayoope, untunttu waani sisanaw danddayiino? ¹⁵ Qassi qaalaa odiyaawanttu kiitettennan aggooppe, oosuu wooti odettanaw danddayii? Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Nashechchiyaa mishiraachchuwaa odiyaawanttu yuussay wooti lo77ii!” yaagee.

¹⁶ Shin untunttu ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayissi gooppe Isiyaasi, “Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?” yaageedda. ¹⁷ Simmi asay qaalaa

sisiide ammanee; qassi itti uray Kiristtoosa qaalaa, odina sisee.

¹⁸ Shin untuntu qaalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untuntu siseeddino; Xoossaa Maxaafay, “Untuntu haasayaa kooshshay sa7aa ubbaan laaletteedda; untuntu qaalaykka sa7aa gaxaa gakteedda” yaageedda. ¹⁹ Shin Israa7eeliyaa asatuu eribeykkinoyee gaade taani oochchay. Muse kase, “Taani hinttentta asa gidenna asatuwan seelissana; qassi eeya asatuwan taani hinttentta hanqqethissana” yaageedda. ²⁰ Qassi Isiyaasi daro xaliide, “Taana koyyibeennawantoo beettaaddi; taana oochchibeennawantookka qonccaaddi” yaagee. ²¹ Shin Israa7eelatuwabaa I haasayiidde, “Gallassaa ubbaa azazetennawanttoonni tawaa ixxiyaawantoo ta kushiya miccaaddi” yaagee.

11

Xoossay Israa7eeliyaa Asaa Wurssi Olibeenna

¹ Yaatina, Xoossay bare asaa ixceedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, taani ta huuphew Israa7eeliyaa asa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa. ² Xoossay koyro dooreedda bare asatuwaa ixxenna; Xoossaa Maxaafay, Eelaasa taarikiyaa gidдон, Eelaasi Israa7eelatuwaa Xoossaa sinthan wooti mootintto, hintte eriiita. ³ “Godaw, untuntu he sunthan nabatuwaa wodheeddino; ne yarshshiyaasaakka koleeddino. Yaatina, taani ta xalalay attaaddi. Qassi untuntu taanakka wodhanaw koyyiino” yaageedda.

⁴ Xoossay aw waagi zaareeddee? “Taani Eeqaa Ba7aalaw gulbbatibeenna laappu sha77a asaa taw ashshaaddi” yaageedda.

⁵ Hawaadankka qassi ha wodiyaan, Xoossay bare aadho keekatethaan dooreedda amareedda asatuu de7iino. ⁶ Shin I bare aadho keekatethaan dooreeddappe attin, untuntu oosuwan untuntta dooribeenna; hewe dhayooppe, A aadho keekatethay tumu aadho keekatetha gidenna.

⁷ Yaatina, ayee? Israa7eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa demmibeykkinoo; shin Xoossay dooreedda amareeddawanttu demmeeddino. Yokkontu wozanay minneedda. ⁸ Hawaadankka, Xoossaa Maxaafay,

“Xoossay untuntu barenttu ayfiyaan
be7ennaadaaninne
barenttu haythaan sisennaadan,
hawaa gakkanaw untunttoo
azalla ayyaanaa immeedda”

yaageedda. ⁹ Qassi Daawite yaageedda;

“Untuntu miyaa gaytay untunta phiriyaadan oyqqo;
untunta guufantho; untunttoo kushiya shiri ciggo.

¹⁰ Untuntu xeellennaadan, untuntu ayfii goozetto;
ubba wode barenttu metuwan quunniide de7iino”
yaageedda.

¹¹ Yaatina, Ayihudatu dhubetteedda wode, denddenaadan kunddeeddino? Hewaa gidenna; untuntu nagaraa ootheedda diraw, atotethay untuntu Ayihuda gidenna asatuwaa qanaatanaadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda. ¹² Shin Ayihudatu nagaraa ootheedda diraw, alamew daro anjuu yeedda; qassi untuntu kunddethaykka Ayihuda gidenna asaw daro anjuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatu ubbay gujettiyaa wode, anjuu woysa keena daranddeeshsha!

Ayihuda Gidenna Asay Attana Atotethaa

¹³ Shin taani ha77i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaa bonchchana. ¹⁴ Taani ta zare gidiyaa asatuwaa qanatanchatuwaa udooppe, ooni eri untuntuppe amareeddawantta ashshennaan aggikke. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay untunta ixceedda wode, ha alami Xoossaanna sigetteedda. Yaatina Xoossay untunta shiishshi akkiya wode, hayqqeeddawe de7uwaa demmanaappe attin, ayee hananee?

¹⁶ Koyro ayfe bagga munaqay anjjetteddawaa gidooppe, muume munaqaykka qassi anjjetteddawaa gidana; itti mithaa xaphuu anjjetteddawaa gidooppe, haythay ubbaykka qassi anjjetteddawaa gidana. ¹⁷ Shin woraan doleedda wogaraa mithaa qankkaappe ittuwaa ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mithaa malaa he wogaraanna gathi qachcheedo; neeni qassi zaytii kesiya wogaraa mithaa xaphuwaanna ittippe de7aa. ¹⁸ Simmi neeni he karetti wodhdheedda qankkatuwaa bollan otoretanaw bessenna; shin neeni otorettiyaawaa gidooppekka, xaphuu neena tookkeeppe attin, neeni xaphuwaa tookkenawaa akeeka.

¹⁹ Hewaa diraw neeni, “E; shin qankkatuu taani untuntu sa7aan gelanaadan karetteddino” yaagana. ²⁰ Hewe tuma;

unttuntu ammanibeenna diraw, karetteddino; neeni ammaneedda diraw, he sa7aan eqqaadda. Shin yayyappe attin, otoro qofaa qoppoppa. ²¹ Ayissi gooppe, Xoossay medhetaa qankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo qarettibeennawaa gidooppe, new qarettiyaawaa malatii?

²² Simmi Xoossaa keekatethaanne xalatethaa be7a. Kunddeeddawanttoo I xalaa; shin neeni A keekatethaani minnaade de7ooppe, I new keeka; hewe dhayooppe, neenikka qassi karettana. ²³ Ayihudatuukka qassi ammanennaan ixxiyaawaa aggooppe, Xoossay kase unttuntu de7iyaasaan zaariide wothana; ayissi gooppe, I unttunta zaariide wothanaw danddayee. ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta woraan de7iyaa koyro medhetaa wogaraa mithaappe qanxxiide, hinttenttu medhetaan woraan dolowanttudun gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mithaanna gathi oytheeddawaa gidooppe, yaatina, he karetti wodhdheedda koyro medhetaa qankkatuwaa zarethiide, unttunta koyro medhetaan doleedda barenttu wogaraa mithaanna gathi qachchanaw, A ayee xoonanawe?

Xoossaa Maarotay Ubbaassa

²⁵ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyyiyaa tumu xuuraa yewuu de7ee; hewe hintte hinttentta hinterekka, nuuni aadhdheedda eranchcha yaagiide qoppiyaawaa diggee; Israa7eeliyaa asaappe baggay sisennaan ixceedda; shin he sisennaan ixxiyaawe Ayihuda gidenna asaa kumentha payduu Xoossaakko gakkanaassi gami77ana. ²⁶ Hawaadankka, Israa7eeliyaa asay ubbay attana; Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;

“Ashshiyaawe Xiyoone geetettiyaa katamaappe yiide, nagaraa oosuwaa ubbaa Yayiqooba zariyaappe diggana.

²⁷ Taani unttuntu nagaraa atto yaagiyaa wode, unttuntunna gelana qaalaa caaquu hawaa” yaagee.

²⁸ Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatuu wonggalaa mishi-raachchuwaa bagganna hintte diraw, Xoossaanna morkke; shin Xoossaa dooruwaa bagganna aawatuwa diraw, unttuntu I siiqiyaawantta. ²⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare immeeddawaa guyye akkenna; qassi bare xeeseeddawaa ixxaaddi geenna. ³⁰ Ayihuda gidennawanttoo, Xoossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatuu azazettennan ixceedda diraw, Xoossaa maarotethaa ha77i hintte akkeedda. ³¹ Hawaadana, hintte akkeedda maarotethaa diraw, Ayihudatuu qassi Xoossaa maarotethaa ha77i akkanaadan,

Xoossaw azazettennan ixceeddino. ³² Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa maarana mala, asay ubbay aw azazettennan ixxiyaa hanotaan qachcheedda.

³³ Xoossaa duretethay woysa keena daree? A aadho erathayne A erathay woysa keena ciimnee? A pirdaa odanawe oonee? I bare oothiyaawaa ayissi oothintto, oonee akeekiyaawee? ³⁴ Hewaa Xoossaa Maxaafay, “Goda wozanaa eriyaawe oonee? A zoranaw danddayiyaawe oonee? ³⁵ Woy bare kushiya zaarana mala, aw ittibaa immeeddawe de7ii?” yaagee.

³⁶ Ayissi gooppe, ubbabaa I medhdheedda; qassi ubbabaykka A maataaninne awunne de7ee; Xoossaw medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

12

Xoossaw Oothanaadan Nuuni Waaniide De7anaw Bessii?

¹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatethaa Xoossaa nashechchiyaa de7onne geeshsha yarshshuwaa udiide, Xoossaw shiishshanaadan, taani hinttentta Xoossaa maarotethaan woossay; Xoossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. ² Xoossay hintte qofaa ubbanna dummayiide, hinttentta laammoppe attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, Xoossaa shenii, lo77obay, A nashechchiyaabayne qassi polo gideeddabay ayyentto eranita.

³ Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu qoppanaw bessiyaawaappe aathiide, otoruwan qoppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan qoppite; Xoossay hinttenttoo huuphiyan huuphiyan immeedda ammanuwaa keenan hintte bolla pirddite.

⁴ Nu itti bollaa gidon, cora bollaa qommotuu de7iino; he qommotuwaa ubbawukka dumma dumma oosuu de7ee. ⁵ Hawaadan, nuuni cora asaa gidoopekka, Kiristtoosa bagganna itti asa. Qassi nuuni itti asatethaa qommotuwaadan, ittu ittuwaanna oyqetti utteeddo.

⁶ Xoossay nuussi immeedda aadho keekatethaan dumma dumma imotay de7ee. Nu imotay nabetethaa gidoope, nuussi de7iyaa ammanuwaa keenaa odanaw bessee.

⁷ Haratuwaa maddussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee; tamarissussaa gidoope, he tamarissuwan minnanaw bessee. ⁸ Hara asatuwaa minissussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee. Bare huuphew de7iyaabaappe haratuwassii immiyaa ooninne wozanaappe

immo. Maatay de7iyaa uray minissi oothanaw bessee; haratuwassii keekiyaa uray nashechchaan keekanaw bessee.

⁹ Hinttenttu siiquu asaa bessanaw siiqettiyaawaa gidanaw bessenna. Iitabaa ixsite; lo77obaa minissiide oyqqite. ¹⁰ Ittu ittuwaanna ishātuwaadan siiqettite; ittu ittuwaa bonchchiyaawan nashettite. ¹¹ Minniide oothite; azaloppite; hintte kumentha wozanaappe Godaw oothite. * ¹² Xoossay hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayyiyan genccite. Ubba wode Xoossaa woossite; ¹³ Xoossaa asatuwaa koshshiyaaban maaddite; imathaa mukkite.

¹⁴ Hinttentta yederssiyaawantta anjjite; untunnta anjjiteppe attin, sheqqoppite. ¹⁵ Nashettiyaawanttunna nashettite; yeekkiyaawanttunnakka yeekkite. ¹⁶ Asaa ubbaw itti mala qofaa qoppite; oothiyaabaan ubbaan hinttentta toochchiide de7iteppe † attin, otorettoppite; hinttentta hintterekka aadho eranchcha giide qoppoppite.

¹⁷ Ooninne hinttenttoo iitabaa oothooppe, he uraw iitabaa oothi zaaroppite; asaa ubbaw lo77obaa oothanaw qoppite. ¹⁸ Asaa ubbaanna sarotethaan de7anaw, hintte bagganna, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa oothite. ¹⁹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huuphew asaw haluwaa kesoppite. Xoossay haluwaa kesanaadan, A bolla olite. Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Goday, ‘Taani haluwaa kesana; taani kushiyaa ciggana’ gee” yaagee.

²⁰ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ne morkkii koshattooppe, miza. Saamettooppe, ushsha.

Ayissi gooppe, neeni hewaa oothiyaawaan
A darissa yeellayaasa”
yaagee.

²¹ Iitabaa lo77obaan xoonappe attin, iitabay neena xoonoppo.

13

Gadiyaa Ayissiyaawanttussi Eeno Gaanaw Bessee

¹ Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno gaanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay geennaan de7ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de7anaw danddayenna. Ha77i de7iyaa ayissiyaawanttukka Xoossay wotheeddawantta. ² Hewaa diraw,

* **12:11** kumentha wozanaappe Godaw oothite: Geeshsha ayyaanaani kaalesettiide kiitettiyaawantta gidite. † **12:16** hinttentta toochchiide de7ite: Ashikke gidite guussaa. **12:16** Lem 3:7 **12:19** Zar 32:35 **12:20** Lem 25:21-22

ha77i de7iyaa ayissiyaawantta ixxiyaa ooninne Xoossaa aza-zuwaa ixxee; bare bolla pirddaa ahee. ³ Ayissi gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa oothiyaawantta yashshanawaappe attin, lo77obaa oothiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyennaan agganaw koyyay? Yaatoope lo77obaa ootha; I neena galatana. ⁴ Ayissi gooppe, I new lo77obaa oothanaw, Xoossaw qooma. Shin neeni iitabaa oothoophe, iitabaa ootheeddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I Xoossaa qoomaa. Qassi iitabaa oothiyaawanttu bolla Xoossaa hanqquwaa I ahee. ⁵ Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno giyaawe Xoossaa muraa xalalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa qofaa dirawukka eeno gaanaw bessee.

⁶ Ayissi gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa oothiyaa wode, Xoossaw oothiyaa diraw, hintte qaraxaa qanxxiyaawe hewaassa. ⁷ Ubba asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; qaraxaa qanxxanaw bessiyaawoo qanxxite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite.

Ittu Ittuwaanna Siiqettite

⁸ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettanaappe attin, hara acuu O bollaninne de7oppo. Ayissi gooppe, haraa siiqiyaa ooninne higgii giyaawaa poleedda. ⁹ “Woshummoppa; wodhoppa; wuu77oppa; asaabaa amottoppa” giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” giyaa azazuwan kumiino. ¹⁰ Bare shooruwaa siiqiyaa ooninne aw iitabaa oothenna; hewaa diraw, shooruwaa siiqiyaaawe higgiiyaa ubbaw eeno giyaawaa.

¹¹ Gemi77ushuwaappe hintte beegottiyaa saati ha77i gakkeedda diraw, ha wodiya akeekite. Ayissi gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyaa wodii ha77i nuukko matattedda. ¹² Qammay aadhhanaw hanee; gallassay matattedda. Simmi nuuni dhumaa oosuwaa aggiide, poo7uwan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; ¹³ gallassi poo7uwan de7iyaa asaadan, ane maara de7oytte. Yethaaninne mathuwan gidoppo; woshummusaaninne woshummanaw kajeelussaana gidoppo; palumaaninne qanaatiyaan gidoppo. ¹⁴ Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa, olaa miishshaa A mayyite; hintte nagaranchcha asatethay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw qoppoppite.

14

Asaa Bolla Pirddenaan Aggussaa

¹ Ammanuwan azalliya uraa shiishshi akkite. Shin I bare huuphew qoppiyaabaan aananna palumettoppite. ² Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwan azalliya uray gaden mokkeeddabaa xalalaa mee. ³ Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kadhoppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirdoppo. Ayissi gooppe, Xoossay A shiishshi akkeedda. ⁴ Hara asaa qoomaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina bare Godaassa; shin Goday A denthanaw dand-dayiyaa diraw, I eqqana.

⁵ Itti uray, “Hiqqa gallassay hara gallassatuwappe aadh-hee” yaagiide qoppiyaa wode, haray, “Ubba gallassatuukka itti mala” giide qoppee. Asay ubbay huuphiyan huuphiyan hewaadan ayissi qoppinto akeeko. ⁶ Itti gallassaa hara gallassatuwappe aathiide bonchchiya uray Godaa bonchchoo bonchchee; qumaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee. Ayissi gooppe, I he qumaa diraw, Xoossaa galatee. Qumaa meennawekka Godaa bonchchoo meennaan aggeedda; qassi Xoossaa galatee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuppe ooninne bare huuphe xalalaw de7enna; qassi ooninne bare huuphe xalalaw hayqqenna. ⁸ Nuuni paxa de7ooppe, Godaw de7eetto; qassi hayqqooppekka, Godaw hayqqeetto. Simmi nuuni paxa de7ooppe woy hayqqooppekka Godaassa.

⁹ Hewaa diraw, Kiristtoosi paxa de7iyaawanttoonne hayqqeeddawattoo Godaa gidanaw hayqqiide, hayquwaappe denddeedda. ¹⁰ Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayissi pirdday? Woy neeni ne ishaa ayissi kadhay? Nuuni ubbaykka Xoossaa pirddaa oydiyaa sinthan eqqana. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“ Taani Goday ta de7uwan caaqqay;
asay ubbay ta sinthan gulbbatana.

Qassi taani Xoossaa gidiyaawaa
asay ubbay markkattana’ yaagay”

yaagee. ¹² Simmi nuuni huuphiyan huuphiyan nubaa Xoossaw odana.

Nagaraa Oosuwassi Gaasuwaa Gidoppa

¹³ Hewaa diraw, nuuni ittu ittuwa bolla pirddiyaawaa hawaappe sinhaw ane aggoytte. Shin ubbaappe aathiide, hintte ishaa dhubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa oothennaadan qofaa qachchite. ¹⁴ Taani Godaa Yesuusi Kiristtoosanna de7iyaawaan, bare huuphew tuna gidiyaabay baynnawaa erayenne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide qoppooppe, hewe aw tuna gidee. ¹⁵ Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa qohooppe, simmi neeni siiquwan de7akka.

Kiristoosi A diraw hayqqeedda asaa ne miyaa qumaan bayizzoppa. ¹⁶ Simmi neeni lo77obaa giyaawaa asay kadhoppo. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Geeshsha Ayyaanay immiyaa xillotethaa, sarotethaanne nashechchaa gidiyawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. ¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristoosaw hawaadan oothiyaa uray ooninne Xoossaa nashechchee; asaykka A galatee.

¹⁹ Yaatoope, ane nuuni sarotethaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaanna minissiyaabaa ubbaa koyyeetto. ²⁰ Xoossaa oosuwaa qumaa diraw bayizzoppa. Qumay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. ²¹ Hewaassi ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa dhubbiyaabaa ayaanne oothennaan aggiyaawe lo77a.

²² Ha yewuwaan ne ammanuwaa neeppenne Xoossaappe gidduwan naaga. Itti uray lo77a giide I ammanetteeddawaa oothiyaa wode, “Taani lo77uwaa oothaaddi” giide bare wozanaani ammanettooppe, he uray tumu anjjetteddawaa. ²³ Shin I he miyaabaan sidhooppe, A muussay ammanuwaana gidenna diraw, Xoossay A bolla pirddee; qassi ammanuu baynnaan ootheeddawe ayayinneekka nagara.

15

Asaa Nashechchanaw Bessiyaa Ogiyaa

¹ Nuuni ammanuwan minneeddawanttu daaburanchchatuwaa tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu xalalaa nashechchanaw bessenna. ² Nuuni huuphiyan huuphiyan nu ishaa maaddanaw, ammanuwan A minissanawunne nashechchanaw bessee. ³ Ayissi gooppe, haray atto Kiristoosikka barena nashechchibeenna. Shin Xoossaa Maxaafay, “Neena boreeddawanttu boredda borii ta bolla wodhdheedda” geeddawaadan haneedda. ⁴ Xoossaa Maxaafay nuussi immiyaa genccaaninne minotaan nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe de7ana mala, Xoossaa Maxaafan xaafetteedda ubbabay nuuna tamarssanaw xaafetteedda.

⁵⁻⁶ Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti qaalaan Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, bonchhana mala, genccuwanne minotethaa immiyaa Xoossay, hinttenttoo Kiristoosi Yesuusi ootheeddawaadan, ittu ittuwaanna ittippe de7iyaa itti qofaa immo.

Phawuloosa Oosuwaanne Ammanenna Asaw Gakkeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa

⁷ Hewaa diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, Xoossaa bonchchoo ittu ittuwaa mokiite. ⁸⁻⁹ Ayissi gooppe, Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawaa erissanaw, Xoossay aawatoo immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna asay Xoossaa A maarotethaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi Ayihudatoo qooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa Xoossaa Maxaafay,

“Hewaa diraw, taani neena

Ayihuda gidenna asaa gidдон galatana;
ne sunthaakka sabbana”
yaagee.

¹⁰ Qassikka,

“Ayihuda gidenna asatoo,

Xoossaa asatuwaanna nashettite”
yaagee.

¹¹ Qassikka gujjiide,

“Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo,

Godaa galatite; asaw ubbaw, A galatite”
yaagee.

¹² Qassikka Isiyaasi,

“Issey zerethay yiide

Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana.
Qassi untuntu A bagganna demmana
giide nashechchaan naagana”
yaagee.

¹³ Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan diccanaadan, hinttenttoo immana geedda Xoossay, hintte A ammaniyaa diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotethaa kunthiide immo.

Phawuloosi Xaliide Xaafeedda Gaasuwaa

¹⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo77otethayne eratethay ubbay kumeeddawaanne qassi ittu ittuwaa zoranaw danddayiyaawaa taani ta huuphew eraaddi. ¹⁵⁻¹⁶ Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa gujja qofissanaw, ha dabidaabbiyaa gidдон aynne yayyennaan hinttenttoo xaafaaddi. Taani Kiristtoosa Yesuusa qooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw oothanaadan, Xoossay taw aadho keekatethaa immeedda diraw, taani aynne yayyabeykke; Ayihuda gidenna asay Geeshsha Ayyaanaa bagganna Xoossaw geeshsha gidiide, A nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, Xoossaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawaan geeshshatethaan oothay.

¹⁷ Hewaa diraw, taani Kiristtoosa Yesuusan gidaade Xoosaw oothiyaabaan ceeqettanaw danddayay. ¹⁸⁻¹⁹ Ayihuda gidenna asay Xoosaw azazettanaadan, Kiristtoosi ta baganna qaalaan, oosuwan, mallaan, malaataa wolqqaaninne Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan ootheeddawaa xalalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw xalikke. Hewaa diraw, Yeerusalaameppe doommaade, Iliwaariqoona geetettiyaa gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa wurssa odaaddi. ²⁰ Hawaadankka, taani hara asay doommeeddawaa bollan doommennaadan, Kiristtoosa sunthay xeesettibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa odanaw amottaaddi. ²¹ Shin Xoosaa Maxaafay, “Aabay hawaa gakkanaw odettibeennawanttu A be7anawantta; qassi aabaa sisibeennawanttu akeekanawantta” yaagee.

Phawuloosi Roome Baanaw Qoppedda

²² Hewaa diraw, taani cora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke. ²³ Shin taani ha77i ha heeraan ta oosuwaa wursseedda dirawunne cora laythaappe doommaade hinttentta baade be7anaw laamoteedda diraw ²⁴ ha77ikka hinttenttukko baana gaade qoppay; taani Isippeene geetettiyaa gadiyaa baadde hinttentta be7anaw koyyay; qassi amaredda wodiya hinttentta be7aade nashettowaappe guyyiyan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay.

²⁵ Shin ha77i taani Xoosaa asatuwaa maaddanaw, Yeerusalaame bay. ²⁶ Ayissi gooppe, Maqidooniyaanne Akaayiyaa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa woosa golle asatuu Yeerusalaamen de7iyaa hiyyeesatuwaassi miishshaa immanaw koyyeeddino. ²⁷ Unttuntu barenttu huuphew hawaa oothanaw qofaa qachcheeddino. Unttuntu he hiyyeesatuwaa maaddanawe untunttoo acuu de7ee; ayissi gooppe, Ayihudatu barenttu ayyaanaa anjuwaa Ayihuda gidenna asatuwaanna shaakkeeddawaa gidoope, Ayihuda gidenna asatuukka qassi barenttoo de7eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee. ²⁸ Hewaa diraw, taani ha oosuwaa wursseeddawaappe guyyiyaninne untunttoo shiiqeedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyan, Isippeene baadde hintte mataanna aadhdhana. ²⁹ Taani hinttenttukko biyaa wode, Kiristtoosa anjjuu taanan kumina baanawaa eray.

³⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw Xoosaa hintte woosiidde, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa

Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay im-miyaa siiqotethan taani hinttentta woossay. ³¹ Taani Yihu-daan de7iyaa ammanennawantuppe attanaadaaninne qassi taani Yeerusalaamen oothiyaa oosuu yaani de7iyaa Xoossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, Xoossaa woossite. ³² Qassi Xoossay gooppe, taani hinttenttukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. ³³ Sarotethaa Xoossay hint-tenttunna ubbaanna gido. Amen77i.

16

Sarotaa

¹ Kinkkiriya geetettiyaa katamaan de7iyaa ammaniyaa asaanna oothiyaa nu michchatta Peeba lo77o macca asa gidiyaawaa taani hinttentta erissay. ² Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa sunthan mokkiyaawaadan mokiite; qassi iza hinttenttuppe koyyiyaawe ayaa gidooppekka, izo maaddite; ayissi gooppe, iza bare huuphew cora asaa maaddaw; qassi taana ta huuphewukka darissa maaddaw.

³ Kiristtoosa Yesuusa oosuwaa taananna ittippe oothiyaa Phirisqqillissinne izi asinaa Aqilassi ta sarotowaa odite. ⁴ Unttuntu ta shemppuwaa diraw, barenttu shemppuwaa aathi immeeddino. Unttunta ta xalalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyaa asay ubbaykka galatee. ⁵ Qassi unt-tuntu golliya ammaniyaa asay shiiqiyaasaa udiide gaket-tiyaa asaa ubbaa saro giite. Iisiya gadiyan Kiristtoosa koyro ammaneedda ta siiqiya Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. ⁶ Hinttenttoo loythi daaburedda Mayraamo sarotite. ⁷ Taananna qasho gollen de7eedda ta dabbo gideedda Ayihu-datuwaa, Anddironiqoosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiiteeddawanttu giddon unttuntu loythi eretteeddawantta. Qassi unttuntu Kiristtoosa taappe kasenna ammaneeddino.

⁸ Godaanna ittippetethaan de7iyaa ta siiqo laggiyaa Amp-piliyaatoosaw ta sarotowaa odite. ⁹ Kiristtoosa oosuwaa nuunanna ittippe oothiyaa Urbbaanoosanne taani siiqiya Isxxaakusa sarotite. ¹⁰ Kiristtoosanna I de7iyaawe erettina paacyaa xooneedda Apheliisaw ta sarotowaa odite; Arisxxo-biloosa soy asawukka ta sarotowaa odite. ¹¹ Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoosanne Kiristtoosa am-maniyaa Narssiisesa soy asaa sarotite.

¹² Godaa oosuwaa daaburiyaa Tirufaynanne Tirufooso geetettiyaa maccawantta sarotite; qassi Godaw daro daaburaade oothiyaa siiqiya Perssiiso sarotite. ¹³ Godaa oosuwaa loythi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na7aadan maaddeedda A daayiw ta sarotowaa odite. ¹⁴ Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw,

Patirobaasawunne untuntunna de7iyaa ammaniyaa ishatuwaa ubbaw odite. ¹⁵ Pileegoona, Yuulo, Neeriyaa, A michchatto, Olumppoosanne untuntunna de7iyaa Xoossaa asatuwaa ubbaa sarotite.

¹⁶ Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidde, ittu ittuwaa sarotite; Kiristoosan ammaniyaawanttu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino.

Wurssethaa Zoriyaa

¹⁷ Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa gidдон shaakotethaa medhdhiyaawantta, asaa ammanoo dhubo gidiyaawanttanne hintte tamaaredda timirttiyaanna gakettenawaa tamarissiyaawantta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Untunttukko shiiqoppite.

¹⁸ Ayissi gooppe, hewaa malabaa oothiyaawanttu barenttu uluwassi oothinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristoosaw oothikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne qidhiyan iitabaa qoppenna asaa wozanaa balethiino. ¹⁹ Wonggalaw hintte azazetteeddawaa asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hintebaan nashettay; shin lo77otethaw hintte aadhdheedda eranchcha gidanaadaaninne qassi iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. ²⁰ Sarotethaa Xoossay Seexaanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaaccana.

Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttentunna gido.

²¹ Taananna oothiyaa Ximootoose hinttentta saro yaagee; qassi hawaadankka, ta dabbatuu Luuqiyoosi, Yaasooninne Sosiiphaaxiroosi hinttentta saro yaagiino.

²² Taani, Xarxxiyoosi, ha dabidaabbiyaa xaafeeddawe, hinttenttoo Godaa sunthan sarotaa kiittay.

²³ Ammaniyaa asay ubbay A soysin shiiqiyaa ta siiraa Gaayooosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyqqiyaa Erasxxoosinne nu ishay Quwarxxoosi hinttentta saro yaagiino. ²⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttentunna ubbaanna gido. Amen77i.

²⁵ Nuuni Xoossaa galateetto. Taani wonggalaa bagganna Yesuusi Kiristoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha77i qoncceddada tumatethaadan, hintte ammanuwan hinttentta Xoossay minissanaw danddayee. ²⁶ Shin ha77i nabatuu xaafeeddawaa bagganna tumatethay qoncciyaan erettannaadan ootheedda; qassi asaa ubbay Xoossaa ammaniide azazettanaadan, medhinaa Xoossaa azazuwan, ha alamiyaan de7iyaa asaa zerethaa ubbaw qoncceddada.

²⁷ Aadhdheedda eratethay A xalalaw de7iyaa itti Xoossaw Yesuusi Kiristtoosa bagganna medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda koyro kiitay, Phawuloosi Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttu gidдон Kiristtinnaa de7uwaanne ammanuwaa xeelliyaabaan denddeedda metuwaa dhayissanaw qoppiide xaafeeddawaa. He wode Qoronttoosa katamay he gaden de7iyaa asay go77ettiyaa eretteedda Giriike katamaa. Hewaa bollaakka qassi Akaayiyaa geetettiyaa Roomaa kawutethaassi huuphe katamaa. Ha katamay wolqqaama zali77iyaan, gami77iide minneedda wogaan, loythi aakki aakki biyaa yeda de7uwan woy giigennabaa haniyaawaaninne haymaanotiyaa coratethaan eretteeddawaa.

Yesuusi kiitteeddawe minissiide odanaw koyyeeddawe, he ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa shaakotethaabaanne yeda de7uwaabaa, woshummaabaanne geluwaa akaabaa, woosa golle wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatuwaabaanne hayquwaa dendduwaabaa. Yesuusi kiitteeddawe ha Mishiraachchuwaa Qaalaa ha ooshatuwaa bolla minnisiide odiyaaawaa naagiide shiishshee.

Siiquu Xoossay bare asaassi immeedda imotaa ubbaappe aadhdiyaawaa gidiyaawaa odiyaa shemppuwaa tammanne heezzuu, ha maxaafan daro eretteeddawaa geetettiide qofettee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-9)

Ammaniyaawanttu Gidдон denddeedda shaakotethaa (1:10-4:21)

Yeda de7uwaabaanne soy asaa de7uwaabaa (5:1-7:40)

Ammaniyaawanttanne kiristtinna ammanuwaa akkibeen-nawantta (8:1-11:1)

Ammaniyaawanttu de7uwaanne goshetaa wogaa (11:2-14:40)

Kiristoosi hayquwaa xooni denddowaanne ammaniyaawanttu dendduwaabaa (15:1-58)

Yihudaan de7iyaa meetootanchchatuwassi imetteedda maaduwaabaa (16:1-4)

Wurssethaa qutiyaa (16:5-24)

¹ Taani, Xoossaa sheniyaan Yesuusi Kiristtoosi kiitteed-dawaa gidanaw xeesetteedda Phawuloosinne, nu ishaa Sost-teniisi, ² Qoronttoosan de7iyaa Xoossaa ammaniyaa asat-uwaassi, Yesuusi Kiristtoosan geeyyeeddawanttussinne, nu-ussi Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa ubba sa7aan xeesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw xeesetteeddawanttussi ha dabidaabbiyaa xaafetto.

³ Xoossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hint-tenttussi aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

Xoossaa Galatussaa

⁴ Xoossay Kiristtoosa Yesuusa bagganna hinttenttussi im-meedda aadho keekatethaa diraw, taani ubba wode hint-tenttussi Xoossaa galatay. ⁵⁻⁶ Taani Kiristtoosassi markkat-tiyaawe hinttentun minneedda diraw, hintte ubbabaani, haasayaa ubbaan eratethaa ubbaan, aani duretteeddita. ⁷ Hawaadan hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaa naagishshin, ayyaanaa imotaappe haray atto ittuunne hint-tenttussi paccenna. ⁸ Qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa gal-lassan hintte kadhee baynnawantta gidanaadan, wurssethay gakkanaw I hinttentta minissanawaa. ⁹ Bare Na7aa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ittippetethaw hinttentta xeeseedda Xoos-say ammanetteeddawaa.

Ammaniyaa Asaa Giddon Shaakotethay Medhettoppo

¹⁰ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, itti wozanaaninne itti qofaan ittippe gidanaappe attin, shaakotethay hintte giddon de7enna mala, hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan taani hinttentta woossay. ¹¹ Ayissi gooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, Qaloo7a soy asay hinttenttubaa, hintte giddon walassay de7iyaawaa, taw odeeddino. ¹² Taani giyaawe hawaa; hinttenttu huuphiyan huuphiyan, “Taani Phawuloosawaa. Taani Aphiloosawaa. Taani Keefaawaa. * Taani Kiristtoosawaa” yaagiita. ¹³ Kiristtoosi shaaketteeddee? Hinttenttu diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawe Phawuloose? Woy hintte Phawuloosassi gidanaw xammaqetteedditee?

¹⁴ Taani Qarisiphphoosappenne Gaayoosappe attin, hinttenttuppe oonanne xammaqabeenna diraw, Xoossaa galatay. ¹⁵ Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gidanaadan xammaqetteeddita gaanaw danddayenna. ¹⁶ Qassi, E, Isxxifaanoosa soy asaakka taani xammaqaaddi. Shin haraa gujjaade xammaqaadditanttonne wozanaa aathikke.

* **1:12** Keefaa: Hawe Griike sunthaa gidiide, bilethay zaallaa giyaawaa. Hara Geeshsha Maxaafatuwan Keefaa sunthay Phexiroosa.

17 Ayissi gooppe, Kiristtoosi taana mishiraachchuwaa qaalaa odana mala kiitteeddappe attin, xammaqana mala kiittibeenna; qassi Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawe mela gidenna mala, taani asaa aadhdheedda eratethaa qaalaan tamarissikke.

Kiristtoosi Xoossaa Aadhdheedda Eraanne Wolqaa

18 Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawaa odiyaa qalay dhayyaawanttussi eeyatethaa. Shin nuussi attiyaawanttussi Xoossaa wolqaa. 19 Xoossaa Maxaafay,

“Taani eranchchatuwaa aadhdheedda eratethaa bayizzana;

qassi akeekanchchatuwaa akeekaakka dhayissana” yaagee. 20 Aadhdheedda eranchchay haqan de7ii? Higgiyaa tamarissiyaawe haqan de7ii? Woy ha alamiyaa xoonanaw palumettiyaawanttu waananddinooshsha? Xoossay ha sa7aa aadho eratethay eeyatethaa gidiyawaa besseedda!

21 Ayissi gooppe, asay bare huuphe aadho eratethaan barena Xoossaa erenna mala, Xoossay bare aadho eratethaan diggiide, nuuni odiyaa eeya qaalaan ammaniyaawantta ashshanaw qoppedda. 22 Ayihudatu malaataa oochchiino. Qassi Giriike asatuu aadho eratethaa wolqqaama koshshaa koyyiino. 23 Shin nuuni masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqettedda Kiristtoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatuwaassi dhubo; qassi Ayihuda gidennawanttussi eeyatethaa. 24 Shin Xoossay xeeseeddawanttussi Ayihudatussikka Giriikatussikka nuuni odiyaa Xoossaa wolqqayenne A aadho eratethay Kiristtoosa. 25 Ayissi gooppe, Xoossaa eeyatethay asaa aadhdheedda eratethaappe aadhdhee; qassi A laafatethaa geetettiyaawekka asaa minotethaappe minnee.

26 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, Xoossay hinttentta xeesiyaa wode hintte woysa mala asento qoppite. Asaa qofaan hintte gidдон aadho eranchchatuu, wolqqaamatuunne dhoqqa sheeshshatuu dara gidikkino. 27 Shin Xoossay aadhdheedda eranchchatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa eeyatuwaa dooredda; qassi minatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa laafatuwaa dooredda. 28 Xoossay ha alamiyaan wolqqaamabaa giide qoppiyaawaa dhayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kadhettobanne hanibeennabaa dooredda. 29 Hewaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan ceegettanaw bessenna. 30 Shin Xoossay hinttenttussi Kiristtoosi Yesuusa de7uwaa udi

immeedda. Kiristtoosi nuussi aadho eratethaa, xillotethaa, geeshshatethaanne atatethaa gideedda. ³¹ Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “Ceeqettiyyaa uray ooninne Goday ootheeddawaan ceeqetto” yaagee.

2

Nuuni Kiristtoosa Kaqaabaa Markkatteetto

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Xoossaa tumatethaa xuuraa * hinttenttussi odanaw hinttenttukko yeedda wode, dhogqa qaalaaninne aadhdheedda eratethaan odanaw yabeykke. ² Ayissi gooppe, taani hinttenttunna de7aadde, Yesuusi Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetteeddawaappe attin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ³ Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttenttunna de7aaddi. ⁴ Taani tamarissiyaawaanne odiyaaawaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqaan qonccissayppe attin, ciimma gidiide aadhdheedda eratethaa qaalaana gidenna. ⁵ Hewaa diraw, hintte ammanuu Xoossaa wolqqaanappe attin, asaa aadho eratethaan zempibeenna.

Xoossaa Aadhdheedda Eraa

⁶ Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa gidдон aadho eratethaa hasayeetto. Shin hewekka ha alamiyaa aadho eratethaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa dhayiyaawanttu aadho eratethaa gidenna. ⁷ Shin nuuni odiyaa aadho eratethay, Xoossay kasetiide, cora wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi dooreedda asaappe geemmeedda A xuuraa aadho eratethaa. ⁸ Ha alamiyaa mooddiyaawanttuppe ooninne ha aadho eratethaa eribeenna. Unttuntu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqikkino.

⁹ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ooninne ayfiyaan be7ibeennawe, haythankka sisibeennawe,

qassi ooninne bare wozanaan qoppibeennawe

Xoossay barena siiqiyaawanttussi giigisseeddawaa” giyaawaadan nuuni hasayeetto. ¹⁰ Xoossay bare xuura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay Xoossaabaa haray atto geemmeedda yewuwaa ubbaa biddee. ¹¹ Ayissi gooppe, asaan de7iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa

eriyaaawe oonee? Hawaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. ¹² Nuuni Xoossay nuussi immeeddabaa ubbaa eranaw I nuussi yeddeedda Ayyaanaa akkeedduppe attin, alamiyaa ayyaanaa akkibeykko.

¹³ Nuuni ayyaanaa yewuwaa † ayyaanaa yewuwaanna gathiide, Geeshsha Ayyaanay nuuna tamaarisseedda qaalaan hawaa haasayeettoppe attin, asaa aadho eratethay nuuna tamaarisseedda qaalaan haasayokko. ¹⁴ Shin Geeshsha Ayyaanay bayinna asay Xoossaa Ayyaanaa yewuwaa akkenna; ayissi gooppe, hewe aw eeyatethaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanay paacettiyya diraw, I eranaw danddayenna. ¹⁵ Shin Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huuphew oonaninne shaakettenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaaawe oonee?

A zoranaw danddayiyaawe oonee?”

yaagee. Shin nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee. ‡

3

Xoossaa Kaalliyaawanttu Oosuwaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asaassi haasayiyaawaadan, hinttenttussi haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaassi haasayiyaawaadaaninne ammanuwan minnibeenna Kiristtoosan de7iyaa guutha naanaa mala asaassi haasayiyaawaadan haasayaaddi. ² Hinttenttu biro mino qumaa maanaw danddaybeenna diraw, taani hinttentta maathaa pakaaddi; haray atto, ha77ikka danddaybeykkita. ³ Ayissi gooppe, hintte ha77ikka ha alamiyaa asaadan de7iita. Hinttenttu ha alamiyaa asaa gidiyaawaa hintte giddon de7iyaa qanaatiinne palumay erissennee? Qassi ha alamiyaa asaadan simerettiita. ⁴ Ayissi gooppe, hinttenttuppe ittuu, “Taani Phawuloosawaa” gooppe, haray qassi, “Taani Aphiloosawaa” gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee?

⁵ Yaatina, Aphiloosi oonee? Phawuloosi oonee? Nuuni hinttentta ammantheedda Xoossaa kaalliyaawantta. Xoossay nuussi huuphiyan huuphiyan immeedda oosuwaa ootheetto. ⁶ Taani puutiyya tokkaaddi; Aphiloosi haathaa ushsheedda; shin Xoossay puutiyya dichcheedda. ⁷ Hewaa diraw, dichchiyya Xoossaappe attin, tokkiyaawekka haathaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. ⁸ Tokkiyaawenne haathaa ushshiyaawe itti mala; shin Xoossay huuphiyan

† 2:13 ayyaanaa yewuwaa: Geeshsha Ayyanay immeedda qaalaa. ‡ 2:16 nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee: Hawaa guussay, nuuni Kiristtoosi qop-piyaawaadan qoppeetto guussaa. 2:16 Isa 40:13

huuphiyan A daaburaa keenaa aw woytana. ⁹ Nuuni Xoossaassi ittippe oothiyaa A oosanchchatuwaa gidiyaa diraw, hintte A oosuwaaw sa7aa.

Qassikka hintte Xoossaa golliyaa. ¹⁰ Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan eranchcha anaaxiyadan, golliyaa baasuwaaw baasaaddi. Hara uray A bolla keexxee. Shin A bolla keexxiyaa ooninne wooti keexxintto, bare huuphew naagetto. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossay Yesuusi Kiristtoosa xalalaa baaso oothiide wotheedda. Aappe hara baasuwaaw baasanaw ooninne danddayenna. ¹² Shin ha baasuwaaw bolla ooninne worqqaan gidina, biraan gidina, al77o shuchchan gidina, mithaan gidina, gattan woy maqaan keexxoooppe, ¹³ asaa ubbaa oosuu qoncciyaa kesanawaa. Ayissi gooppe, tamaan qonccana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwaaw bessana. Asay ubbay bare oosuwaaw wooti ootheddenttonne tamay paaccana. ¹⁴ Ooninne baasuwaaw bolla keexxeedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanawaa. ¹⁵ O oosunne guudettooppe, he uray qohettana. I bare huuphew attana; shin tamaa giddoppe kessi akkowaadan attana.

¹⁶ Hinttenttu Xoossay aqiyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaanne Xoossaa Ayyaanay hinttenttun de7iyaawaa erikkitee? ¹⁷ Ooninne Xoossaa geeshsha golliyaa kolooppe, Xoossay A kolana. Ayissi gooppe, Xoossay aqiyaa geeshsha golli geeshsha; he geeshsha gollikka hinttentta.

¹⁸ Ooninne bare huuphiyaa cimmoppo. Hinttenttuppe ooninne barena ha alamiyaan aadho eranchcha yaagiide qoppooppe, aadho eranchcha gidanaw, eeya gido. ¹⁹ Ayissi gooppe, ha alamiyaa aadho eratethay Xoossaa sinthan eeyatethaa. Xoossaa maxaafay,

“Xoossay aadho eranchchatuwaa
unttunta unttuntu geniyan oyqqee”

yaagee. ²⁰ Qassi,

“Aadhdheedda eranchchatuwaa qofaykka
maaduu baynnawaa gidiyaawaa Goday eree”

yaagee. ²¹ Hewaa diraw, ooninne asaan ceeqettoppo. Ayissi gooppe, ubbaykka hinttewaa. ²² Phawuloosikka, Aphiloosikka, Keefaykka, * ha alamiikka, de7uukka, hayquukka, ha77i de7iyaawekka, sinthappe yaanawekk, ubbaykka hinttewaa. ²³ Hinttenttu Kiristtoosawantta; Kiristtoosikka Xoossawaa.

4

Kiristtoosa Kaalliyawantta

¹ Asay nuuna Kiristtoosaw oothiyaawanttudaninne Xoossaa gollen de7iyaa Xuuraa naagiyaasaadan qoppo. ² Yaatiide he asatuu barenttu Godaassi ammanetteeddawantta gidiide, beettanaw koshshee. ³ Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, aynne gidenna. Haray atto, taanikka ta huuphiyan pirddikke. ⁴ Ayissi gooppe, taani ta huuphiyan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe xillissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. ⁵ Hewaa diraw, Goday dhumaani geemmeeddabaa poo7uwaa kessiyaawe, wozanaa qofaa qonccissiyaawe yaana wodii gakkanaassi O bollaninne oonanne pirddoppite. He wode, asay ubbay huuphiyan huuphiyan Xoossaappe sabaa demmanawaa.

⁶ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentuppe ooninne ittuu tamarissiyaawaa sabbiide, haray tamarissiyaawaa borena mala, “Xoossaa maxaafan xaafetteeddawaa bonchcha” yaagiyaawaa hintte nuunanna tamarana mala, hintte diraw, tabaanne Aphiloosabaa leemisuwadan odaaddi. ⁷ Ayissi gooppe, haratuwappe neena oonee dhoqqisseeddawe? Neeni Xoossaappe akkabeennabay new ayee de7iyaawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidooppe, ayissi akkabeennawaadan ceeqettay?

⁸ Ha77i hintte kalleeddita. Ha77i duretteeddita. Nuuni baynnaan hinterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttentunna kawutanaadan, hintte kawuteedditentto lo77a shin. ⁹ Ayissi gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa7aassi, kiitanchchatuwassinne asaassi kaassaa gideedda diraw, Xoossay nuuna Yesuusi kiitteeddawantta hayquwassi pirddettedda asaadan, ubbaappe wurssethaa ootheedda.

¹⁰ Nuuni Kiristtoosa diraw eeya, shin hintte Kiristtoosan aadhdheedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchchetteeddawantta, shin nuuni toshetteeddawantta. ¹¹ Ha wodii gakkanaassi, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. Qassi de7iyaa sa7aa dhayiide yuuyyeetto. ¹² Nuuni nu kushiyan oothiide daabureetto. Nuuna asay sheqqiyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyyiyaa wodekka danddayeetto. ¹³ Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo77o qaalaa zaaretto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa7aa pituwanne ubbabaa buuraa gideeddo.

¹⁴ Taani ta siiqiyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa xaafaaddippe attin, yeellayanaw xaafabeykke. ¹⁵ Ayissi gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyaa tammu sha77a asay hinttenttussi de7ooppekka, hinttenttussi itti aawuwaappe haray baawa. Ayissi gooppe, taani mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttussi aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttussi aawuwaa gidaaddi.

¹⁶ Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woossay. ¹⁷ Hewaa diraw, Godan ammanetteedda ta siiqiya ta na7aa Ximootoosa hinttenttukko kiittaaddi. I ubba sa7aan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw taani tamarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa ta ogiyaa hinttentta hassayissanawaa.

¹⁸ Taani hinttentta be7anaw hinttenttukko yeennabaa malatina, otorettiyaa itti itti asatuu de7iino. ¹⁹ Shin Goday gooppe, taani hinttenttukko ellekka baade he otorettiyaa asatuwaassi haasayaa gidennaan, untuntu wolqqaa erana. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Xoossaa wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna. ²¹ Taani hinttenttukko muriyaa xam77aanna yooyee woy siiquwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo? Haqawaa dooriitee?

5

Ammaniyaa Asaa Giddon Oosetteedda Pokkobaa

¹ Hinttenttu giddon pokko woshummaa oosuu de7iyaawe zigiretee; hewaa mala pokko woshummaa oosuu haray atto, Xoossaa ammanenna asaa giddoninne baawa. Ayissi gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda asay de7ee.

² Hinttenttukka otoretteeddi. Hewaappe hintte kayyotanaw bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootheedda bitani hintte giddoppe kichchanaw bessee.

³⁻⁴ Ayaa gidinakka taani ta asatethaan hinttenttunna de7ennaani dhayooppeka, ayyaan hinttenttunna de7ay. Ha77i hinttenttunna de7iyaawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootheedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan pirddadiggaaddi. Hinttenttunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wolqqaanna ittippe shiiqiide, ⁵ he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa gallasan attana mala, nagaraan kumeedda A bollaa kolanaadan Seexaanaassi hintte immanaadan, taani pirddaaddi.

⁶ Hinttenttu ceequu lo77a gidenna. Guutha irshshuu munaqaa ubbaa dentiyaawaa erikkitee? ⁷ Hinttenttu ooratha gidana mala, nagaraa irshshuu caaleeddawaa kessite. Hinttenttu irshshuu baynna munaqaa mala. Ayissi gooppe, nu Paasigaa dorssay, Kiristtoosi yarshshetteedda. ⁸ Hewaa diraw, nuuni Ukithaa Baalaa suuretethaaninne tumatethaan bonchchanaappe attin, caala irshshuwan, iitatethaa irshshuwaaninne geellatethaa irshshuwan bonchchokko.

9 Woshummanaw qoppiyaawanttunna hintte ittippe gaytenna mala, hinttentussi dabidaabbiyaa xaafaaddi. *

10 Taani giyaawe ha alamiyaan de7iyaa woshummanaw qoppiyaawanttuppe woy yorattiyaawanttuppe, kayisotiyaawanttupenne woy eeqaw goyinniyaawanttuppe ubbakka shaakettana mala gidenna. Hewaa gidoope, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. 11 Shin ishatuwaa ha77i geetettiyaawanttuppe ittuunne woshummanaw qoppiyaawanttu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy wuu77iyaawanttunna hinttenttu ittippetethaa oothenna mala, taani hinttentussi xaafaaddi. Hewanttu malaanna haray atto, qumaakka ittippe mooppite.

12 Ayissi gooppe, woosa golleppe karenna de7iyaawanttu bolla pirddanaw taana ayee gathii? Hinttenttu giddon woosa gollen de7iyaawanttu bollan hintte pirddikkiteeyee? 13 Shin karenna de7iyaawanttu bollan Xoossay pirddana. He iitabaa oothiyaa uraa hintte giddoppe kessidigite.

6

Ammaniyaa Asaa Giddon De7iyaa Walassaa Wootiide Dhayissanaw Bessii?

1 Hinttentuppe itti uraassi bare ishaanna mootuu de7iyaabaa gidoope, ammaniyaawanttu bolla pirddetanawaa bashiide, ammanennawanttu bolla pirddettanaw waani xaliide bii? 2 Ammaniyaawanttu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirddanawantta gidoope, ubbabaappe guuxxiyaawaa pirddanaw danddaykkitee? 3 Ha de7uwaabay atto shin, ammaniyaawanttu kiitanchchatuwaa bolla pirddanawaa erikkitee? 4 Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de7uwaabaw pirdda golle buussay koshshooppe, ammaniyaa asay kadheedda asaan pirddissanaw afiitee? 5 Taani hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttenttu giddon ishatuwaa sigethanaw danddayiyaa lo77o eranchcha asay ittuunne baawee? 6 Shin itti ishaya yokko ishaya pirdda gollen mootiide, he yewuwaa ammanenna asaan pirddissii?

7 Simmi ittu ittuwaa mootiyaawe hintte giddon de7ooppe, hewe hintte kunddeeddawaa bessee. Hewaappe hintte naaqqettiyaawenne cimettiyaawe lo77ennee? 8 Shin hintte

* 5:9 dabidaabbiyaa xaafaaddi: Hawaa xaafanaappe kassenna Phawuloosi Qoronttoosa asaassi xaafeedda hara qoncciyaan erettibeenna dabidaabbii de7ee guussaa. 5:13 Zar 13:5; 17:7

hintte huuphew ittu ittuwaa haray atto, hintte ishātuwaakka naaqqiitanne cimmiita.

⁹ Woy makkalanchchatuu Xoossaa kawutethaa laattennawaa erikkitee? Baloppite. Woshummanaw qoppiyaawanttu woy eeqaw goynniyaawanttu woy woshummiyaawanttu woy attumawaa gidiide, attumawaanna gisiyaawanttu, ¹⁰ woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy bonqqiyaawanttu Xoossaa kawutethaa laattikkino. ¹¹ Hinttentuppekka itti itti asay hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa sunthaaninne nu Xoossaa Ayyaanaan hintte meecettiide geeyyeeddita; qassi xilleeddita.

Hinttentu Asatethaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

¹² Itti uray, “Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw dand-dayay” gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay. Shin ay-eeenneekka taana mooddenna. ¹³ Qay haraykka, “Qumay uluwassa; uluukka qumaassa” gee. Shin Xoossay uluwaakka qumaakka dhayissana. Asaa asatethay Godaa Yesuusas-sappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatethaassa. ¹⁴ Xoossay Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda; qassi nuunakka hayquwaappe bare wolqqaan denthana.

¹⁵ Hinttentu asatethay Kiristoosa asatethaanna ittuwaa gidiaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristoosa asatethaanna ittuwaa gideeddawaa afaade, caaratti asatethaanna ittuwaa oothanaw bessii? Bessenna! ¹⁶ Woy caarattinna ittipetethaa medhdhiyaa uray izinna itti asatetha gidiaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Unttuntu laa77atuu itti asho gidana” yaagee. ¹⁷ Shin Godaanna ittipetethaa medhdhiyaa uray ayyaanan aananna ittuwaa gidee.

¹⁸ Woshummaappe haakkite. Itti uray oothiyaa hara nagaraa ubbay A asatethaappe karenna de7ee; shin woshummiyaawe bare bollan nagaraa oothee. ¹⁹ Woy hintte bol-lay Xoossay hinttentussi immeedda hinttentun de7iyaa Geeshsha Ayyaanay aqiyaa geeshsha golliyyaa gidiaawaa erikkitee? Qassi hintte hintte huuphiyaassa gidikkita. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatethaan A bonchchite.

7

Geluwaa Akaabaassi Ooshetteedda Ooshaanne Imetteedda Zaaruwaa

¹ Hinttenttu taw xaafeedda yewuwaassi attuma asay maccawunno bochchennentto lo77a. ² Shin woshummaa gaasuwaa diraw, attuma asaassi huuphiyan huuphiyan machchatta de7uu. Qassi macca asaassikka huuphiyan huuphiyan asinay de7o.

³ Asinay bare machchattiw asinatethaan bessiyaabaa udo; qassi hewaadan, machchattakka bare asinaassi machchetethaan bessiyaabaa oothu. ⁴ Machchatta bare asatethaassi goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, qassi asinay bare asatethaassi godaa gidenna; shin A machchatta goda. ⁵ Hinttenttu hintte giddon Xoossaa woosaan gencanaw he wodiyaassi zoretan digettanaappe attin, ittu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Seexaanay hinttentta paaccennaadan, ittippe de7ite. ⁶ Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke. ⁷ Taani asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin Xoossay asaw huuphiyan huuphiyan dumma dumma imotaa immi wotheedda; ittuwaassi hawaadan, qassi yokkowassi hewaadan immi wotheedda.

⁸ Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawanttunne asinay hayqqo maccawanttu taanaadan coo de7iinontto, untunttoo lo77a gay. ⁹ Shin amuwan guudettiyaawaappe akkiyawenne geliyaawe lo77a gidiyaa diraw, untunttu barentta naaganaw danddayana dhayooppe, akkinonne gelino.

¹⁰⁻¹¹ Machchatta bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de7uu; woy bare asinaanna sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawanttanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke.

¹² Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchatta de7iyaa ammaniyaa asay ooninne de7ooppe, A machchatta aananna ittippe de7iyaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. ¹³ Qassi ammanenna asinay de7iyaa ammaniyaa machchatta de7ooppe, izi asinay izinna ittippe de7iyaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. ¹⁴ Ayissi gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de7iide geeyeedda. Qassi ammanenna machchatta bare ammaniyaa asinaanna de7aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttenttu naanay tunaa; shin ha77i untunttu geeshsha. ¹⁵ Shin ammanennawe shaakettana koyyoope shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan

qashettikkino. Ayissi gooppe, Xoossay nuuna sarotethaan de7anaw xeeseedda. ¹⁶ Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri?

Xoossay Hinttentta Koyro Xeesiyaa Wode Hinttenttu De7iyaa Hanotaan De7ite

¹⁷ Gidooppenne, asay huuphiyan huuphiyan Goday aw immeeddawaadaninne qassi Xoossay barena xeeseeddawaadan de7o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamaarisseedda higgiiyaa. ¹⁸ Ooninne qaxxaretti uttiide, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope, bare qaxxaraa mallaa diggoppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iidde, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope qaxxarettoppo. ¹⁹ Ayissi gooppe, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettina qaxxarettana dhayina allaallii baawa.

²⁰ Asay huuphiyan huuphiyan Xoossay barena xeesiyaa wode de7iyaawaadan de7o. ²¹ Xoossay neena xeesiyaa wode neeni ayllee? Aynne baawa; shin neeni aylletethaappe kesanaw danddayooppe kesa. ²² Ayissi gooppe, ayle gidi utteedda asaa Goday xeesooppe, I Goday aylletethaappe kesseedda asa. Hawaadanka, ayle gidenna asaa Kiristtoosi xeesooppe, I Kiristtoosa ayle. ²³ Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa ayle gidoppite. ²⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, asay huuphiyan huuphiyan Xoossay A xeesiyaa wode de7iyaa de7uwaadan, Xoossaanna de7o.

Geletti Akettibeennawanttubaanne Am77etuwaabaassi Ooshetteedda Ooshaa

²⁵ Wodoratuwassi Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaassi ammanetteeddawaa gideedda diraw, aappe maarotethaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray. ²⁶ Simmi ha77i metuwassi taw hawe lo77a malatee; asay hawaadan haniide de7ooppe lo77a. ²⁷ Neeni machchatto akkadiggeeddawaa gidoope, izo yeddanaaw koyyoppa. Machchatto akkabeennawaa gidoope, akkanaaw koyyoppa. ²⁸ Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa oothabeykka. Wodorattaakka asinaa gelooppe, nagaraa oothabeykku. Shin akettiyaawanttoonni gelettiyaawanttoo untunttu de7uwan wolqqaama metuu de7ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay.

²⁹ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sinthaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino. ³⁰ Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide aynnee baynnawaadan, ³¹ ha alamiyaa de7uwan

maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayissi gooppe, ha alamiyaa de7uu attiyaawaa.

³² Hinttenttu hirgennan de7anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyyiiaa diraw, A oosuwaabaa qoppee. ³³ Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyyiiaa diraw, sa7aabaa qoppee. ³⁴ A qofay shaakettedda. Asinaa gelabeenna wodoratta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyyiiaa diraw, Godaa oosuwaabaa qoppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyyiiaa diraw, sa7aabaa qoppaw.

³⁵ Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta dhubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de7iidde, Godaa oosuwaa hinttena immiide oothana mala koyyay.

³⁶ Ooninne bare giigissedda wodoratto akkiya wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayettennaan ixxooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa. ³⁷ Shin I bare wozanaan minnooppe, akkennaan gami77ana danddayee. Qassi barena naagiide, bare giigissedda wodoratto akkennaan gami77ana gooppe, ooninne wolqqanthennaan bare wozanaan qofaa qachcheeddawaa gidooppe loytheedda. ³⁸ Hewaa diraw, wodoratto akkiya uray loytheedda; qassi akkennawe ubba aathi loytheedda.

³⁹ Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de7eedda keenan aananna itteppe de7anaadan qashetta uttaaddu. Shin I hayqqooppe, Godaa ammaniyaa asaa oonanne gidooppe, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw. ⁴⁰ Ta qofaa gidooppe, gelennaan de7antto, iza nashechchaan de7ana. Qassi taanan Xoossaa Ayyaanay de7iyaawaa taani eray.

8

Eeqaassi Yarshshettedda Qumaabaa

¹ Eeqaassi yarshsheedda qumaabaa gidooppe, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorssee; shin siiquu ammanuwan dichchee. ² Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatoope, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna. ³ Shin ooninne Xoossaa siiqooppe, Xoossay A eree.

⁴ Hewaa diraw, eeqaw yarshsheedda qumaa muussaabaa gidooppe, eeqaa ubbay alamiyaan ayaanne gidennawaanne, itti Xoossaappe attin, haray baynnawaa nuuni ereetto.

⁵ Ayissi gooppe, cora xoossatuunne cora godatuu de7iino.

Shin haray atto, saluwan gidina sa7aan gidina, xoossat-uwaa geetettiyaawanttu de7ooppekka, ⁶ ubbabaa medh-heeddawe nuuni aw de7iyaawe, itti Xoossay, Aawuu, nuussi de7ee. Qassi ubbabay aani medhetteeddawenne nuuni aani de7iyaawe itti Goday, Yesuusi Kiristtoosikka nuussi de7ee.

⁷ Shin ha eray asaa ubbaw de7enna. Itti itti asatuu eeqaa doyyeedda diraw, ha77i gakkanawukka, “Eeqaw yarshsheedda qumaa” yaagiidde miino. Qassi untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha qumaan tuneeddawaa malatee. ⁸ Shin qumay nuuna Xoossaakko shiiqanaadan maaddenna. Nuuni maana dhayinttokka nuussi aynnee paccenna; mooppennee nuussi aynnee gujettenna.

⁹ Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwanna de7iyaawantta nagaraan yeggenna mala naagettite. ¹⁰ Ayissi gooppe, neeni eranchchay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaw eeqaa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwanna de7iyaa itti asay neena be7ooppe, eeqaw yarshsheedda qumaa I maanaw A wozanay qoppenneeyee? ¹¹ Hewaa gidooppe ha shugo ammanuwanna de7iyaa ne ishay, Kiristtoosi A diraw hayqqeeddawe, ne eraan bayee. ¹² Hawaadankka, hintte hintte ishaturwaa naaqqiyaawaaninne untunttu shugo wozanaa maythiyaawaan Kiristtoosa naaqqiita. ¹³ Hewaa diraw, qumay ammaniyaa ta ishaa dhubbiyaawaa gidooppe, A dhubbenna mala, ta de7iyaa laythaan mulekka ashuwaa miikke.

9

Yesuusi Kiitteeddawanttussi De7iyaa Maataanne Untunttu Oothanaw Bessiyaabaa

¹ Taani aylletethay bayinna asa gidikkitaa? Yesuusi kiitteeddawaa gidikkitaa? Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa be7abeykkitaa? Hinttenttu taani Godaassi oothedda ta oosuwaappe beetteeddawantta gidikkiteeyee? ² Taani haranttussi Yesuusi kiitteeddawaa gidana dhayooppekka, hinttenttoo Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayissi gooppe, taani Godan Yesuusi kiitteeddawaa gidiyawoo hintte markka.

³ Taana boriyaawanttussi taani immiyaa zaaruu hawaa. ⁴ Maanawunne ushanaw nuussi maati baawee? ⁵ Yesuusi kiitteedda haratuwaadaaninne Godaa ishaturwaa, qassi Phexiroossawaadan, eno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuussi maatay baawee? ⁶ Woy nu de7uwassi oothiidde baaxetanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa

xalalee? ⁷ Ay wodenne bare miishshaa miidde, wottaad-daratethaa oothiyaawe oonee? Woy woyiniyaa turaa tokkiide, A ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiya heemiidde, he miizza wudiyaappe maathaa ushennawe oonee?

⁸ Taani hawaa asaa qofaa xalalaan gaytaa? Woy higgii qassi hawaa geennee? ⁹ Ayissi gooppe, Muse Haggiyan, “Kathaa yedhdhiyaa mehiyaa doonaa qachchoppa” geetettiide xaafettedda. Xoossay mehiyaabaa qoppiide hawaa gii?

¹⁰ Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw xaafettedda; goshiyaa bitaniikka kathaa bukkiyaa bitaniikka, “Taana gakkiiyawaa akkana” yaagiidde oothanaw bessee. ¹¹ Nuuni hintte gidдон аyyaanaa yewuwaa zereeddawantta gidiiide, nu ashuwaassi maado gidiiyaawaa hinttenttuppe cakkoooppe darobee? ¹² Haratuu hewaa hinttenttuppe akkanaw untunttoo maatay de7ooppe, nuussi untunttuwaappe aadhdhiyaa maatay baawee?

Shin nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaassi dhubo gidennaadan, ubbabaa gencciyaawaappe attin, he maataan go77ettibeykko. ¹³ Geeshsha Golliyan oothiyaasatuu barenttu qumaa Geeshsha Golliyaappe akkiyawaa erikkitee? Qassi yarshshiyaasaan oothiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyawaa erikkitee? ¹⁴ Hawaadankka, qassi mishiraachchuwaa qaalaa odiiyaawanttu barenttu de7uwaassi koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda.

¹⁵ Shin taani ha maataa ubbaan aynne go77ettabeykke. Taani hawaa xaafeddawe hewaa mala maatay taw de7anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayissi gooppe, ta ceequwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayqqiyaawe taw lo77a. ¹⁶ Mishiraachchuwaa qaalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, A odooppekka taw ceeqettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa qaalaa odennaan aggooppe, taw aayyero. ¹⁷ Ayissi gooppe, taani hawaa dosaade oothooppe, taw woytay de7ee. Shin taani dosennaan ixkooppekka, mishiraachchuwaa qaalaa diraw hadaraa Xoossay taw immeedda. ¹⁸ Yaatina, ta woytay ayeey? Mishiraachchuwaa qaalaa odaadde, taw wonggalaan de7iyaa kumentha maataan go77ettennan, mishiraachchuwaa qaalaa coo odiiyaawaa.

¹⁹ Taani oossinne aylle gidikke shin, coratuwaa zaaranaw taana ubbaw aylle kessaaddi. ²⁰ Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untunttunna untuntta gidaade de7aaddi. Ta huuphew higgiiyaappe garssanna de7ikke. Shin higgiiyaappe garssanna de7iyaawantta zaaranaw higgiiyaappe garssanna

de7iyaa asaa mala gidaaddi. ²¹ Taani higgii baynna asatuwaanna de7aadde, higgii baynna asaadan hanaaddi. Xoossaa higgii dhayina gidenna. Shin higgii baynnawantta zaaranaw, Kiristtoosa higgiiyaappe garssanna de7aaddi. ²² Taani ammanuwan daaburiyaawantta zaaranaw, untunttu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amaredda asatuwaa ashshanaw, ubba asatuwaanna ubbabaani untunttu mala gidaaddi. ²³ Taani mishiraachchuwaa qaalaa anjuwaa shaakkanaw, mishiraachchuwaa qaalaa diraw, ubbabaa oothay.

²⁴ Wothaan xoonana giide woxxiyaa ubbay ittippe woxxee. Shin ittuwaa xalalay woytaa akkiyawaa erikkitee? Hawaadan hinttentukka woytaa akkanaw woxxite. ²⁵ Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaani barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe xooneeddawoo imettiyaa bayiyaa akliliyaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe medhinaw de7iyaawaanne bayenna akliliyaa demmanaassa. ²⁶ Hewaa diraw, taani qofi baynnaan woxxiyaawaadan woxxikke. Carckuwaa yimppiyaa asaadanka coo olettikke. ²⁷ Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyan, ta huuphew woytaappe attenna mala, ta asatethaa naagettanaadan oothay.

10

Eeqaw Goyinnanaw Bessenna

¹ Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de7eeddino; ubbaykka abbaa gidonna pinneeddino. ² Untunttu ubbay Mussenna itteppe gidanaw, shaariyaaninne abbaan xammaqetteeddino.

³ Untunttu ubbay he itti ayyaanaa qumaa meeddino. ⁴ Qassi ubbaykka he itti ayyaanaa ushshaa usheeddino. Ayissi gooppe, untunttu barentta kaaletiyaa ayyaanaa zaallaappe pulttowaa usheeddino; he zaallaykka Kiristtoosa. ⁵ Shin Xoossay untunttuppe dariya baggatuwan nashettibeenna diraw, untunttu anhay asay baynna saan laaletteedda.

⁶ Untunttu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay qassi iitabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuussi timirtte gideedda. ⁷ Xoossaa maxaafay, “Asay maanawunne ushanaw utteeddino; qassi duroo denddi eqqeeddino” yaagiyaawaadan, untunttuppe ittu ittu eeqaw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite.

⁸ Untunttuppe ittu ittu woshummeeddawaadan, nuuni

woshummanaw bessenna. Hewaa gaasuwan untuntuppe itti gallassi laatamanne heezzu sha77ay hayqqeedda.

⁹ Untuntuppe ittu ittu Godaa paacciide, shooshshaan duketti hayqqeeddawaadan, nuuni Godaa paaccanaw bessenna.

¹⁰ Untuntuppe ittu ittuu zuuzummina, wodhiyaa kiitanchchaan untunta dhayisseeddawaadan zuuzummoppite.

¹¹ Hawe ubbay haratussi timirte gidanaadan untuntu bolla gakkedda. Qassi nuuna wodiyaa wurssethay gakkana mateeddawantta seeranaw xaafetteedda.

¹² Hewaa diraw, minna eqqaaddi giide qoppiyaa uray ooninne kunddenaadan, barena naago.

¹³ Hinttentta gakkiiyaa paacii, asaa ubbaa gakkiiyaa paaciyaa malappe attin, aynne dummatenna.

Hinttenttu wolqqay dand-dayiawaappe aadhdhiyaa paaciyaan hintte paaccetanaw koyyenna Xoossay ammanetteeddawaa. Shin hinttentta paacii gakkiiyaa wode, he paaciyaa I hinttentta danddayisana. Qassi he paaciyaappe hinttenttu kesiyaa ogiyaakka I immana.

¹⁴ Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eeqaw goyinnoppite.

¹⁵ Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirddite.

¹⁶ Nuuni Xoossaa galatiide shaakkiyaa anjuwaa xuu7ay Kiristtoosa suuthaanna ittippetethay de7iyaawaa gidennee?

Qassi nuuni menthiyaa ukithay Kiristtoosa ashuwaanna ittippetethay de7iyaawaa gidennee?

¹⁷ Itti ukithay de7iyaa diraw, nuuni cora gidoppekka, itti asatetha. Ayissi gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukithaa shaaketteetto.

¹⁸ Israa7eeliyaa asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanna ittippetethay de7iyaawantta gidikkiino?

¹⁹ Simmi taani waagaytaa? Eeqaassi yarshshetteedda qumay maaddii woy eeqay maaddii?

²⁰ Maaddenna; shin taani giyaawe Xoossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatuwassi yarshshiyaawaappe attin, Xoossaw yarshshikkino.

Iita ayyaanatuwaanna hintte ittippe zuppetana mala, taani koyyikke.

²¹ Godaa xuu7aappe ushiide qassi iita ayyaanatuwaa xuu7aappe ushanaw hintte danddayikkita.

Godaa gaytaappe hintte gishettiide qassi iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddayikkita.

²² Hewaa udiide nuuni Godaanna xiinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneetto?

²³ Hintteppe ittu ittuu, “Ubbabaa oothanaw taana dig-giyaabay baawa”; shin ubbabay maaddenna. “Ubbabaa oothanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna”

yaagiino. ²⁴ Ooninne hara asaa maaddiyaabaa qoppoppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa qoppoppo.

²⁵ Geyaan axaare taraan zali77ettiyyaa ashuwaa hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan miite. ²⁶ Ayissi gooppe, alamiinne aani de7iyaabay ubbay Godaabaa.

²⁷ Itti ammanenna asay hinttentta immatha udi shoobbanaw xeesina baanaw koyyoope, hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan hintte sintha I aathiyaabaa ubbaa miite. ²⁸ Shin itti uray hinttenttoo, “Hawe eeqaw yarshsheeddawaa” gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne qassi hintte wozanaa qofaa diraw, he qumaa mooppite. ²⁹ Taani giyaawe ne wozanaa qofaa diraassa gidenna; shin yokko bitaniyaa wozanaa qofaa diraassa.

Taani ta hananaw danddayiyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirdidii? ³⁰ Taani Xoossaa galataade qumaa mooppe, Xoossaa galataade meedda qumaw ayaw borettaytaa?

³¹ Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushoope, woy hintte ayaanne udooppe, ubbabaa Xoossaa bonchchuwaassi oothiite. ³² Hinttenttu Ayihuda asatuwaassi woy Giriike asatuwaassi woy Xoossaa ammaniyaawanttussi dhubo gidoppite. ³³ Taani qassi coratuu attana mala, untunttu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huuphew maaduwaaw koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaani nashechchiyaawaadan, hinttenttukka hewaada udite.

11

¹ Taani Kiristtoosa leemisuwaa kaalliyawaadan, hinttenttukka tawaa kaallite.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

² Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaani taana hassayiya dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minissiide naagiyaa diraw, hinttentta galatay. ³ Shin Kiristtoosi attumawaa ubbaw huuphe gidiyawaa, attuma asay macca asaassi huuphe gidiyawaanne qassi Xoossay Kiristtoosassi huuphe gidiyawaa hintte erana mala koyyay. ⁴ Xoossaa woossiide, woy timbbitiyaa odiide, bare huuphiyaa goozziyaa attuma asay ubbay Kiristtoosa toochchee. ⁵ Qassi Xoossaa woossaadde woy timbbitiyaa odaadde, bare huuphiyaa goozzena maccawunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huuphiyaa meeddetadiggoonninna itti mala.

⁶ Maccawunna bare huuphiyaa goozzana dhayooppe, qanxxissu. Shin iza bare huuphiyaa qanxxissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huuphiyaa goozzu. ⁷ Attumawe Xoossaa leemisuwanne bonchuwaa gidiyaa diraw, bare huuphiyaa goozzanaw bessenna; shin maccawunna attumawaassi bonchcho. ⁸ Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe maccawunnippe beettibeenna. ⁹ Ayissi gooppe, maccawunna attumawaa diraw medhettaadduppe attin, attumawe maccawunni diraw medhettibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, maccawunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de7iyaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, izi huuphiyan goozziyaabay de7anaw bessee.

¹¹ Shin Godaan maccawunna attumawe baynnaan de7ukku; attumawekka maccawunna baynnaan de7enna. ¹² Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe medhetteddawaadan, qassi attumawekka maccawunnippe yelettedda. Qassi ubbabaykka Xoossaappe yee.

¹³ Hinttenttu hintte huuphew pirddite. Maccawunna bare huuphiyaa goozzenaan Xoossaa woossanaw bessii? ¹⁴⁻¹⁵ Attumawe bare huuphiyaa dichchooppe, aw pokko. Shin maccawunna bare huuphiyaa dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaawaa haray atto, medhetenttonne hinttentta tamaaris-sennee? Ayissi gooppe, maccawunni huuphii izo kammanaw iziw imettedda. ¹⁶ Shin ooninne ha yewuwaan palumettanaw koyyoooppe, nuussi gidina woy Xoossaa amaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa.

Godaa Kawuwaa Akkiya Wogaa

(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luq 22:14-20)

¹⁷ Hintte shiiqiyaawe iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. ¹⁸ Shin hintte woosa gollen shiiqiya wode, hintte giddon phalqqethay de7iyaawaa taani sisay. Qassi hewe itti bagganna tuma gidiyaawaa ammanay. ¹⁹ Ayissi gooppe, hintte matan ammanetteeddawanttu qoncci erettana mala, hintte giddonikka qassi shaakuu de7anaw bessee. ²⁰ Hewaa diraw, hintte ittippe shiiqiya wode, hintte shiiquu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna. ²¹ Ayissi gooppe, hintte qumaa miyaa wode, ubbay huuphiyan huuphiyan barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu qassi mathottee. ²² Maanawunne ushanaw hinttenttoo golli baawee? Woy Xoossaa woosa golliya kadhiitee? Qassi aynnee baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke.

²³ Ayissi gooppe, taani qassi hinttenttoo immeedda timirtiyaa Godaappe akkaaddi. Godaa Yesuusi untunttu A aathiide immeedda qamma daabbuwaa akkiide, ²⁴ Xoossaa gala-teedda; daabbuwaa menthiide, “Heyte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana qoppite” yaageedda. ²⁵ Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, xuu7aa qassi akkiide, “Hawe xuu7ay ta suuthaan taani caaqgeedda ooratha caaquwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana qoppite” yaageedda.

²⁶ Ayissi gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha xuu7aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, A hayquwaa odiita.

²⁷ Hewaa diraw, bessennaan de7iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa xuu7aappe ushiyaawe ooninne A ashuwaanne A suuthaa acotee. ²⁸ Shin asay bare huuphiyaa paacco. Yaatiide daabbuwaa mo. Xuu7aappekka usho. ²⁹ Ayissi gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne xuu7aappekka ushiyaawe bare huuphewa pirddaa meennee ushee. ³⁰ Hewaa diraw, hintte gid-don coratuu daaburanchchane hargganchcha gideeddino; qassi unddenneeddawatuu hayqqeeddino. ³¹ Shin nuuni nu huuphiyaa tumu paacceeddentto, Xoossay nuuna pirddena. ³² Nuuni pirddettiyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirddettenna mala, Goday nuuna seeree.

³³ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiiqiyaa wode, ittu ittuwaa naagite. ³⁴ Ooninne koshatteddawaa gidoope, ittippe shiiqiyaa wode Xoossaa pirddan hintte gelenna mala, bare soyin mo.

Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12

Geshsha Ayyaanaa Imotatuwaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geshsha Ayyaanaa imotaabaa hintte eranaw koyyay. ² Hinttenttu Xoossaa ammanenna wode, ubba wode kaalliyawaadankka, haasayenna eeqatuwaakko hintte beeddawaa eriita. ³ Hewaa diraw, Xoossaa Ayyaanay kaaletihyaa asay ooninne, “Yesuusi sheqetto” yaagiide haasayeennawaanne qassi Geshsha Ayyaanay kaalet hooppeppe attin, haray atto itti asayenne, “Yesuusi Godaa” gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay.

⁴ Ayyaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. ⁵ Qassi oothiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa. ⁶ Oosuwaa oothanaw dumma dumma ogii de7ishshin, he oothiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw qonccissiyaa Xoossay ittuwaa. ⁷ Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyaa wolqqay ubbaw huuphiyan huuphiyan imetteedda.

⁸ Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi aadho eratethaa haasayaa immeedda; qassi ittuwaassi eratethaa haasayaa immeedda. ⁹ He Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi ammanuwaa immiide, yokkowassi hargganchchaa pathiyaa wolqqaa immeedda. ¹⁰ Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi malaataa oothiyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi timbbitiyaa odiyaa wolqqaa immeedda. Ittuwaassi ayyaanatuwaa gidduwan de7iyaa dummatethaa eriyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayiyaa wolqqaa immeedda. Qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa billiyaa wolqqaa immeedda ¹¹ Shin ha ubbabaa oothiyaawe he itti Geeshsha Ayyaanaa. Asaa ubbaw I bare koyyiyaawaadan, dumma dumma imotaa shaakki shaakkiide immeedda.

Itti Bollaana De7iyaa Dumma Dumma Asatethatuwaa

¹² Kiristtoosi cora asatethatu de7iyaa itti bollaa mala. Bollay cora asatethatuwaappe medhetteddawaa gidooppekka, itti bollaa. ¹³ Ayissi gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenne woy Giriike asaa gidooppe, woy ayle gidooppenne woy womanno gidooppe, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaan itti bollaa gidanaw xammaqetteeddo. Qassi nuuni ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa usheeddo.

¹⁴ Ayissi gooppe, bollaassi asatethay cora gidiyaawaappe attin, ittuwaa gidenna. ¹⁵ Gedi, “Taani kushiyaa gidenna diraw, bollaa qommo gidikke” gooppe, I hewaa giyaawe bollaa qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁶ Haythaykka, “Taani ayfiyaa gidenna diraw, bollaa qommo gidikke” gooppe, I hewaa giyaawe bollaa qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁷ Bollay ubbay ayfiyaa xalalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? Qassi bollay ubbay haythaa xalalaa gidintto, wootiide singganaw danddayii?

¹⁸ Shin Xoossay bare koyyeeddawaadan, bollaa asatethatuwaa ittuwaa ittuwaa bollan wotheedda. ¹⁹ Ubbay itti qommo gidintto, bollay haqan de7anee? ²⁰ Shin asatethatu cora gidooppekka, bollay ittuwaa.

²¹ Ayifii kushiyaa, “Neeni taana koshshakka” gaanaw danddayenna. Woy qassi huuphii gedatuwaa, “Hinttenttu

taana koshshikkita” gaanaw danddayenna. ²² Shin laafa malatiyaa bolla asatethatuu loythi koshshiyaawantta. ²³ Bolla asatethatuwaappe bonchchettennawantta nuussi malatiyaawantta nuuni loythi bonchcheetto. Qassi nuuna yeellaiyaa bolla asatethatuwaakka loythi bonchcheetto. ²⁴ Nu bollaappe beettiyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatethatuwaa loythi mayizzanaadan, Xoossay asatethaa ittippe gatheedda. ²⁵ Bolla asatethatuu ittu ittuwaassi itti mala qofaa qoppaanaappe attin, bollaandummatethay de7anaw bessenna. ²⁶ Bolla asatethatuwaappe ittuu seelettooppe, bolla asatethatuu ubbayka aananna seelettiino; bolla asatethatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bolla asatethatuu ubbay aananna nashettiino.

²⁷ Hinttenttu ubbay Kiristtoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan hintte ubbayka A bolla asatethatuwaa. ²⁸ Xoossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiiteeddawantta, laa7enthuwan nabatuwaa, heezzenthuwan tamarissiyaawantta, hewaappe guyyiyan, malaataa oothiyaawantta, hewaappe guyyiyan, pathiyaa wolqqay de7iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayissiyaawantta dumma dumma qaalaan haasiyaawantta ootheedda. ²⁹ Ubbatuu Yesuusi kiiteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa oothiinoo? ³⁰ Ubbaaassi pathiyaa wolqqay de7ii? Ubbatuu dumma dumma qaalaan haasayiinoo? Qassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiinoo? ³¹ Shin ubbaappe aadhdiyaa imotaa loythi koyyite.

Qassi ubbaappe loythi aadhdiyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13

Tumu Siiquwaa

¹ Taani asaa qaalaaninne kiitanchchaa qaalaan haasayooppekka taw siiquu dhayooppe, ta hasayay coo waasiiyaa dawalaa mala; woy qolccakattiyaa xinaaxiliyaa mala. ² Nabetethaa imotay taw de7ooppekka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratethaa ubbaa erinttokka, qassi deriyaa denthii diggiyaa ammanuu taw de7ooppekka, siiquu dhayooppe, taani ayaanne gidikke. ³ Taw de7iyaawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bolla tamaan guddanaw aatha imminttokka siiquu dhayooppe, taana aynne maaddenna.

⁴ Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekee. Siiquu qanaatenna. Ceeqettenna; qassi otorettenna. ⁵ Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqetteeddawaakka paydenna. ⁶ Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷ Siiquu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani gencee.

⁸ Siiquu mulekka dhayenna. Shin nabetethaykka atana. Dumma dumma qaalaan haasayiyaawekka attana. Eratethaykka dhayana. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni eratethaappe pacaa ereetto; timbbitiyaappekka pacaa odeetto. ¹⁰ Shin kumentha gideeddawe yiyaa wode, pacay dhayana.

¹¹ Taani na7atethaan de7iyaa wode, na7aadan haasayay. Na7adan qoppay. Qassi na7adankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na7atethaa hanuwaa aggaaddi. ¹² Nuuni ha77i be7iyaawe masttootiyan be7iyaa lem77i lem77iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan qoncciyaan be7ana. Ha77i taani eratethaappe pacaa eray; shin Xoossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana.

¹³ Shin hewaa gidoope, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaawenne siiquu, hawanttu heezzatuu minniide de7iino. Hawanttuppe aadhdhiyaawe siiquwaa.

14

Geessha Ayyaanaa Imotaanne Unttuntu Maaduwa

¹ Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imotaakka loythi koyyite. Shin ubbaappe aathiide, nabetethaa koyyite. ² Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaa uray Xoossaw haasayeepe attin, asaassi haasayenna. Ayissi gooppe, I haasayiyaawaa ooninne akeekenna. Shin asaassi qoncibeenna yewuwaa Ayyaanaa wolqqaan haasayee. ³ Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minissanaw asaassi haasayee. ⁴ Dumma dumma qaalaan haasayiyaa uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliyaa maaddee.

⁵ Hinttenttu ubbay dumma dumma qaalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetethaa hewaappe aathaade dosay. Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe he haasayeeddawaa woosa golliyaa maaddanaw billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawaappe nabetethay aadhdhee.

⁶ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha77i taani hinttenttukko baade, dumma dumma qaalaan haasayaadde, saxaan woy eratethaan woy nabetethaan woy tamaaris-siyaawaan hinttenttussi odana dhayooppe, taani hinttentta

ayaa maaddaytaa? ⁷ Haray atto, shemppuu baynnabay suusulliyaa gidina woy diithaa gidina kaa7iidde, bare kaasaa dummatethaa erissana dhayooppe, suusulliyaa punnooppenne, woy diithaa diixxooppe, asay wootiide eranee? ⁸ Qassi xurumbbaa waasuu loythi erettana dhayooppe, olaw oonee giigettanawee? ⁹ Hawaadankka, qassi dumma dumma qaalaan hintte haasaayiyaawe qoncce gidennaan dhayooppe, hintte haasayiyaawaa asay wooti akeekanee? Ayissi gooppe, carkkuwaassi hintte haasayiita.

¹⁰ Ha alamiyaan cora qaalay de7ee; shin bilethay bayna qaalay ittuunne baawa. ¹¹ Shin itti asay haasayiyyaa qaala taani erana dhayooppe, he haasayiyaawe taw imathaa gidee; taanikka aw imathaa giday. ¹² Hawaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imotaa hintte akkanaw loythi koyyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa golliyyaa dichchanaw maaddawaa ubbabaappe aathiide koyyite.

¹³ Hewaa diraw, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe bare haasayeeddawaa billanaw danddayana mala, Xoossaa woosso. ¹⁴ Ayissi gooppe, taani dumma dumma qaalaan Xoossaa woossooppe, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa qofay aynne go77ettenna. ¹⁵ Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaanan Xoossaa woossana; qassi ta qofankka Xoossaa woossana. Ta ayyaanan yexxana; qassi ta qofankka yexxana. ¹⁶ Hewaa gidana dhayooppe, neeni ne ayyaanaa xalalaan Xoossaa galatiyaawaa gidoooppe, he sa7aan neeni giyaawaa erenna asay neeni Xoossaa galatiyaawaa erennaan, neeni galateeddawaan wootiide, “Amen77i” gaanee? ¹⁷ Neeni Xoossaa galatiyaawe lo77a; shin hewe yokko bitaniyyaa maaddenna.

¹⁸ Taani dumma dumma qaalaan hintte ubbaappe aathaade haasayiyyaa diraw, Xoossaa galatay. ¹⁹ Shin taani woosa gollen haratuwaa tamarssanaw dumma dumma qaalaan tammu sha77a qaalatuwaa haasayiyaawaappe ichcheshu qaalatuwaa ta wozanaa qofaan haasayanaw dosay.

²⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutha naanaa mala gidanaappe attin, qofaan guutha naanaa mala gidoppite; hintte garssa qofaan wozanaamatuwaa gidite. ²¹ Xoossaa Maxaafan,

“Goday, ‘Taani ha asaw,
dumma dumma qaalaan haasayiyyaa asaaninne
imathatuwaa doonaan haasayana.

Shin hewankka,
taani giyaawaa untunttu sisikkino’ yaagee”

geetettiide xaafetteedda.

²² Simmi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe ammanennawanttussi malaata gidiaawaappe attin, ammaniyaawanttussi malaata gidenna. Qassi nabatuwaappe haasayettiyaawe ammaniyaawanttussi malaata gidiaawaappe attin, ammanennawanttussi malaata gidenna.

²³ Hewaa diraw, ammaniyaa asay ubbay ittippe shiiqiide, qassi ubbaykka dumma dumma qaalaan haasayooppe, tamaribeenna asay woy ammanenna asay geliide, hinttentta ubbaa, “Gooyiita” geennee? ²⁴ Shin tamaribeenna asay woy ammanenna asay woosa golle geliyaa wode, asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa akeekke. Qassi he siseeddabaa ubbankka I pirdettana. ²⁵ A wozanaan geemmeedda qofaykka qonccana. Hawaadankka qassi, “Xoossay tumu hintte gidдон de7ee” yaagiide markkatiiide, guufanniide Xoossaw goynnana.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu ittippe shiiqiyaa wode, huuphiyan huuphiyan, ittuwaassi mazimuri de7ee; ittuwaassi tamarissiyaawe de7ee; ittuwaassi saxay de7ee; qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe de7ee; ittuwaassi billiyaawe de7ee. Ubbaykka woosa golliyaa maaddiyaawaa gidanaw bessee. ²⁷ Ooninne dumma dumma qaalaan haasayooppe, laa77u gidiide, woy darooppe heezzu gidiide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. Qassi hara ittuu untuntu haasayeeddawaa billo. ²⁸ Shin billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe woosa golliyaan co77u go. Bare huuphewunne Xoossaw haasayo.

²⁹ Nabatuukka laa77u gidiide woy heezzu gidiide haasayino. Qassi haranttu untuntu giyaawaa shaakkino.

³⁰ Shin Xoossay he sa7aan utteedda haraassi ittibaa qonccissooppe, kasenna haasayiyaawe co77u go. ³¹ Ayissi gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita.

³² Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay untunttoo azazettee.

³³ Ayissi gooppe, Xoossay sarotethaa Xoossaappe attin, cabbuwaa Xoossaa gidenna.

Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan, ³⁴ maccawanttu shiiquwaa garssan co77u giino. Ayissi gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadankka untuntu moodettanaappe attin, shiiquwaa garssan haasayanaw untunttoo maati baawa. ³⁵ Maccawanttu shiiquwaa garssan haasaayiyaawe

pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino.

³⁶ Xoossaa qaalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte xalalaakko yeeddee? ³⁷ Ooninne barena nabiyyaa woy Xoossaa Ayyaanay de7iyaa asaa yaagiide qoppooppe, taani hinttenttoo xaafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyaawaa akeeko. ³⁸ Shin ooninne akeekana dhayooppe, akeekoppo bashi aggo.

³⁹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbitiyaa odanaw loythi amottite. Qassi dumma dumma qaalaan haasiyaawaakka diggoppite. ⁴⁰ Shin ubbabaykka wogaaninne maaran hano.

15

Kiristtoosi Hayquwaappe Denddeeddabaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaala hintte akkeeddawaanne qassi hintte ammanuu aani eqqeeddawaa hinttenta qopethay. ² Hinttenttu ammanuu mela gidana dhayooppe, qassi taani hinttenttoo odeedda qaala loythi oyqqooppe, hintte he mishiraachchuwaa qaalaan atteedda.

³ Ayissi gooppe, taani qassi akkeeddawaa ubbabaappe aadhdiide koshshiyaawaa kasetaade hinttenttussi immaaddi. Hewe ayee gooppe, Xoossaa maxaafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw ⁴ hayqqiide moogetteedda. Xoossaa Maxaafay giyaawaadankka, heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe ⁵ dendiide, Phexiroosaw qoncceedda. Hewaappe guyyiyan, bare kiitteedda tammanne laa77atoo qoncceedda. ⁶ Hewaappe guyyiyan, ichcheshu xeetuwaappe dariya barena kaalliyaa asaw itti kaalla qoncceedda. Unttuntuppe dariya baggay hanno gakkanaassikka paxa de7iino; shin amareeddawanttu hayqqeeddino. ⁷ Hewaappe guyyiyan, Yayiqoobaw qoncceedda; guyyeppe bare kiitteedda ubbatoo qoncceedda.

⁸ Qassi ubbaappe wurssethaan, wodii gakkennaan yelettedda tawukka qoncceedda. ⁹ Ayissi gooppe, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani Xoossaa woosa goliyaa waayisseedda diraw, Yesuusi kiitteeddawaa geetetaade xesettanawukka bessikke. ¹⁰ Shin Xoossaa aadho keekatethaan taani taanakka. Qassi taw I immeedda aadho keekatethay mela gidibeenna; shin taani untuntta ubbaappe aathaade oothaaddi. Shin taananna de7iyaa Xoossaa aadho keekatethay ootheddappe attin, taana gidikke. ¹¹ Simmi

taana gidoopekka, woy untunta gidoopekka, nuuni ubbay odiyaawe hawaa; hinttentukka hawaa ammaneeddita.

Asay Hayquwaappe Denddanabaa

¹² Kiristtoosi hayquwaappe denddeeddawaa odiyaawaa gidoope, hinttentuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, “Hayqqeedda asay hayquwaappe denddenna” yaagiinoo?

¹³ Hayqqeedda uray hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina hekko Kiristtoosikka hayquwaappe denddibeenna giyaawaa.

¹⁴ Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina nuuni odiyaawekka mela; qassi hintte ammanuukka mela.

¹⁵ Qassi nuuni, “Kiristtoosa hayquwaappe dentheedda” yaagiide Xoossaabaa markkattedda diraw, A worddo markkatuwaa gidiide beetteddo.

Shin hayqqeeddawannta hayquwaappe I denthibeennawaa gidoope, Kiristtoosakka denthibeenna.

¹⁶ Ayissi gooppe, hayqqeeddawanntu hayquwaappe denddenawaa gidoope, simmi Kiristtoosikka denddibeenna.

¹⁷ Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, hintte ammanuukka mela; qassi hintte hawaa gakkanawukka nagaraanna de7iita.

¹⁸ Simmi Kiristtoosa ammaniide hayqqeeddawanntukka qassi dhayeeddino giyaawaa.

¹⁹ Nuuni ha de7uwaa xalalaw Kiristtoosan hidootedda * gidoope, ha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaappekka nubay lo77enna.

²⁰ Shin Kiristtoosi hayqqeeddawanntu dendduwaassi bayra gidiide, hayquwaappe denddeeddawe tuma.

²¹ Ayissi gooppe, hayquu itti asaa bagganna ha alamiyaa yeedda, hayqqeeddawanntu dendduukka qassi itti asaa bagganna yeedda.

²² Ayissi gooppe, asay ubbay Addaamanna ittippetethaa medhdheedda diraw hayqqeeddawaadan, Kiristtoosanna ittippetethaa medhdheedda diraw, ubbay de7uwaassi denddana.

²³ Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristtoosi ubbaappe kasetiide denddeedda; hewaappe guyyiyan, Kiristtoosawanntu Kiristtoosi yiyaa wode denddana.

²⁴ Hewaappe guyyiyan, Kiristtoosi maataa ubbaa, godatethaa ubbaanne woliqqaa ubbaa dhayissiide, Xoossaw bare Aabboo kawutethaa immiyaa wode, wodiyaawursethay yaanawaa.

²⁵ Ayissi gooppe, Xoossay A morkketuwaa ubbaa A gediyaappe garssanna wothana gakkanaw, Kiristtoosi mooddanaw bessee.

²⁶ Ubbaappe wurssethaan dhayiidde de7iyaa morkkii hayquwaa.

²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa

* **15:19** hidootaa: Kiristtoosan nu wotheedda nu ubbaa hidootay, ha alamiyaan de7uwaassa gidoope, ha alamiyaan de7iyaa hara asatuwaa ubbaappekka nubay aadhhiide iita, guussaa. **15:25** Maz 110:1

Maxaafay, “Xoossay ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda” yaagee. Shin ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda giyaa wode, ubbabaa ootheedda Xoossaappe attin, yokko ubbay moodetteedda giyaawe qoncce. ²⁸ Shin ubbabay Kiristoosaw moodetteeddawaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi bare huuphew ubbabaa barena moodisseedda Xoossaw moodettana. Xoossay qassi ubbabaa wurssiide mooddana.

²⁹ Hewaa gidana dhayooppe, hayqqeeddawanttu kotaa xammaqettiyaawanttu ayaa oothiinoo? Hayqqeeddawanttu ubbakka denddennawaa gidooppe, asay hayqqeeddawanttu kotaa ayissi xammaqettii?

³⁰ Yaatina, nuuni ubba wode ayissi hassayenna metuwan geleettoo? ³¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan taw de7iyaa hinttenan ceqettaadde, gallasaan gallasaan hayqqay. ³² Taani Efesoonen asaa qofaadan du7aanna baaxeteeddawe taana ayaa maaddii? Shin hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddennawaa gidooppe,

“Simmi moyttennee ushoytte;

ayissi gooppe, nuuni wontti hayqqana” giyaawaa mala.

³³ Cimettoppate; iita laggetethay lo77o hanotaa bayizzee. ³⁴ Xillotethaakko simmite. Nagaraa oothoppate. Hinttentuppe itti itti asay Xoossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay.

Hayquwaappe Denddeedda Bollaa Hanotaa

³⁵ Shin itti asay, “Hayqqeedda asay waaniide denddaanee? Unttuntu ayaa mala bollaanna yaanee?” yaagennaan aggenna. ³⁶ Neenoo eeyaw, neeni gadiyan zeriya zerethay hayqqennan mukkenna. ³⁷ Neeni zeriyaawe zargгаа gidina woy hara qommo kathaа gidina, ayfiyaa xalalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. ³⁸ Shin Xoossay zerethaw bare doseedda bollaa immee; qassi zerethaa ubbaassikka huuphiyan huuphiyan unttuntu bollaa immee. ³⁹ Medhetaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; qassi moliyaa ashuukka dumma.

⁴⁰ Qassi saluwaa asatethatuunne sa7aa asatethatuu de7iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchuu dumma. ⁴¹ Awayfiyaassi A huuphe bonchchuu de7ee. Agenaassikka A huuphe bonchchuu de7ee. Qassi xoolinttatuwassikka dumma bonchchuu de7ee; ayaw gooppe, itti xoolinttii yokko xoolinttiyaappe bonchchuwan dummatee.

⁴² Qassi hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayqqiyaa bollay moogettiide, hayqqenna bollaa gidiide denddana. ⁴³ Bollay tooshiyan moogettiide, bonchchuan denddana. Qassi daaburaan moogettiide, wolqqaan denddana. ⁴⁴ Medhetaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa gidiide denddana. Medhetaa bollay de7ooppe, qassi Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiyaa bollaykka de7ee.

⁴⁵ Hawaadankka, qassi Xoossaa Maxaafan, “Koyro bitani, Addaami, paxa de7iyaa asa gidiide medhettedda” yaagee. Shin wurssethaa Addaami de7uwaa immiyaa asa gideedda. ⁴⁶ Shin medhetaa asay koyro yiina, geedoppe ayyaanaa asay yeeddappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna. ⁴⁷ Koyro Addaami biittaappe medhettedda; I biittaappe medhetteddawaa. Laa7enthuwaa Addaami saluwaappe yeedda. ⁴⁸ Ha sa7aa asatuu biittaappe medhetteddawaa malatiino. Qassi saluwaa asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino. ⁴⁹ Nuuni biittaappe medhetteddawaa malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka qassi mayyana.

⁵⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne suuthay † Xoossaa kawutethaa laattana dandayenna. Qassi wooqqiyaawe wooqqennawaa laattenna.

⁵¹⁻⁵² Sisite! Taani hinttenttoo ittibaa xuuray. Nuuni ubbay hayqqokko. Shin wurssethaa xurumbbay punettiyaa wode, lipheedda ayfii xeellanaassi wozanaa aathennaan laamettana. Ayissi gooppe, xurumbbay punettiyaa wode, hayqqeedda asay wooqqenna asa gidiide denddana; nuunikka laamettana. ⁵³ Ayissi gooppe, hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyanaw bessee; qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyanaw bessee.

⁵⁴ Shin hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyiyaa wode, qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyiyaa wode, he wode, Xoossaa Maxaafay,

“Hayquu xoonettiide mitetteedda.

⁵⁵ Hayqoo, ne yishshay haqanee?

Hayqoo, ne xoonuu haqanee?”

geedda qaalay polettana. ⁵⁶ Hayquu dukkiyaa wolqqaanagaraappe demmee; qassi nagaray wolqqaan higgiiyaappe demmee. ⁵⁷ Shin nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna xoonissiyaa Xoossaa galatay gakko.

^{15:45} Dom 2:7 † ^{15:50} Ha sa7aa bolla de7iidde asay mayyeedda ashuwaanne suuthaa, guussay ha alamiyaa asatethaa guussaa. ^{15:51-52} 1Te 4:15-17

^{15:54} Isa 25:8 ^{15:55} Hos 13:14

⁵⁸ Taani siiqiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, qaaxxennaan minni eqqite. Hinttenttu daaburay Godaa bagganna mela gidennawaa eriide, ubba wode Godaa oosuwaa azallennan oothite.

16

Yeerusalaamen De7iyaa Ammaniyaa Asaw Shiiquedda Miishshaa Maaduwa

¹ Xoossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galatiyaan de7iyaa ammaniyaa asatoo taani qaalaa geleeddawaadan, hinttenttukka qassi hewaadan oothite. ² Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Woggaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. ³ Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyaa asaa oona gidooppenne, hintte immeeddawaa gathana mala, dabidaabbiyaanna untuntta Yeerusalaame kiittana. ⁴ Qassi taani untuntunna baanaw koshshoophe, untunttu taananna ittippe baanawantta.

Phawuloosa Qofatuwaa

⁵ Taani Maqidooniyaanna aadhdhaadde, hinttenttukko baana; ayissi gooppe, taani Maqidooniyaanna aadhdhay. ⁶ Taani biyaasaa haqa gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareedda wodiyaan gami77ennaan aggikke. Woy balgguwaakka hintte matan shaaccennan waayya aggana. ⁷ Ayissi gooppe, taani ha77i yaanna aadhdhaadde he ogiyaanna hinttentta be7anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareedda wodiyaan takkanaw qoppay.

⁸ Shin taani Phenxxeqostte giyaa gallassay gakkanaw Efe-soonen gami77ana. ⁹ Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaani dooyetteedda. Qassi taw cora morkketuu de7iino.

¹⁰ Ximootoose hinttenttukko yooppe, hintte matan I yayyennaan de7anaadan, A loythi oyqqite. Ayissi gooppe, ikka qassi Godaa oosuwaa oothee. ¹¹ Hewaa diraw, ooninne A kadhoppo. Shin I taakko saro simmana mala, A maaddiide sarotethaan moyizzite. Ayissi gooppe, taani I ishātuwaanna simmanawaa naaga uttaaddi.

¹² Shin nu ishaa Aphiloosi yokko ishātuwaanna hinttenttukko baana mala, taani A minissa woossaaddi. Shin ha77i hinttenttukko baanaw koyyibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttenttukko baanawaa.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹³ Beegottite. Ammanuwan minni eqqite. Xalite. Goobite. ¹⁴ Oosuwaa ubbaa siiquwan oothite.

15-16 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Isxxifaanoosinne A soy asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiyaawaanne Xoossaa asatuwaassi oothanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untunttu mala asaassinne, untunttunna oothiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay.

17 Isxxifaanoosi, Paddonaaxisinne Akayqoosi hintte baynnaasan taana boorasissibeenna diraw, untunttu yuusaan taani nashettay. 18 Untunttu hinttentta ayyaanan minisseeddawaadan, taan akka ayyaanan minisseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite.

19 Iisiyan de7iyaa ammaniyaasay hinttentta, “Saree, lo77ee” giino. Aqiilaynne Phirisqqilla barenttu soyin shiiqiyaa woosa golle asaannakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. 20 Ishatuu ubbay hinttenttussi sarotaa kiittiino.

Ittu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. 21 Taani Phawuloosi ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi.

22 Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqenna asay de7ooppe, I sheqetteeddawaa gido. Nu Godaw, haaya.

23 Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttentunna gido.

24 Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa hinttenttu ubbaanna ta siiquu gido. Amen77i.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, Phawuloosaw Qoronttoosan de7iya ammaniyaa asaanna de7iya gakkethay daro metuwaa giddo geli utteedda wodiyaana. Itti itti ammaniyaa asatuu itti itti tooshiyaa Phawuloosa bolla wotheeddiino; gidooppenne Phawuloosi sigatethaa medhdhanaw laamotay barew de7iyaawaa bessiide, hewe haniyaa wode wolqqaama nashechchaa nashettanaw danddayiyaawaa qonccissee.

Ha kiitaa koyro doomethaan Phawuloosi Qoronttoosan de7iya ammaniyaawantunna barew de7iya gakotethaa qonccissiide, ammaniyaawanttu gidдон denddeedda tooshiyaassinne phalqgethaassi, I untunttoo ayaassi mino zaaruwaa immeeddentto odee. Hewaannakka gathiide hawe A seeray untuntta nagaraappe simaassinne sigatethaw kaaletheedda diraw, sisettedda nashechchaa untunttussi qonccissee. Kaalliide qassi Yihudaan de7iya ammaniyaawantta maaddiyaawaa barenttuwaappe coo immana mala, untuntta hassayissee. Wurssethaa shemppatuwaan Phawuloosi Yesuussappe Kiitetteeddawaa gididiyaawaa bolla shiiqeedda mootuwaassi zaaruwaa qaalaa immee. Ayissi gooppe, Qoronttoosa ammaniyaawanttu gidдон itti itti asatuu barentta tumu Yesuusi Kiitteeddawantta kessiide, “Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa gidenna; I wordduwaa” yaagiide, A mootiino.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ubbaappe sinthatiyaa yewuwaa (1:1-11)

Phawuloosanne Qoronttoosan de7iyaa ammaniyaawantta (1:12-7:16)

Yihudaan de7iyaa ammaniyaawanttoo imetteedda maaduwwaa (8:1-9:15)

Phawuloosi bare kiitetteedda maataw eqettanaw shiishsheedda qaalaa markkaa (10:1-13:10)

Wursethaa qutiyaa (13:11-14)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawenne nu ishay Ximootoosi Xoossaw goyinniyaa Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttoonne Akaayiyaan de7iya Xoossaa naanattoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttentoo gido.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

³ Xoossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotethaa Aawuwaanne menthethuwaa ubbaa Xoossaa galatay gakko; ⁴Xoossay nuuna nu huuphew menthethedda menthethuwaadan, daro waayyiyaa waayyettiyaawantta nuunikka menthethanaadan, nu waayyiyaa ubbaan I nuuna menthethee. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa bagganna daro waayyiyaa waayyettiyaawaadan, hewaadankka, qassi nuuna A bagganna daro menthethuwan menthethee. ⁶ Nuuni waayyettooppe, hewe hinttena menthethanaassanne hinttena ashshanaassa; qassi nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayyiyaa malaa hintteikka gencciide danddayana mala, Xoossay hinttewukka qassi menthethuwaanne danddayaa immanaassa. ⁷ Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteddawe daro mina; ayissi gooppe, hintte nuunanna waayyetteddawaadan, hewaadan menthethuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni eretto.

⁸ Nu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni Iisiya gadiyan waayyettedda waayyiyaa hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolqqaappe darina, nuuna wodhee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dexeedda. ⁹ Nuuni nu bolla hayiquwaa pirdday pirdetteedda yaagiide qoppeeddo; shin hewe haneeddawe hayqqeedda asaa hayquwaappe denthiiyaa Xoossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huuphiyan ammanettenaadaana. ¹⁰ Xoossay hawaa mala iita hayiquwaappe nuuna ashsheedda; I nuuna ashshana; sinthappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteddo. ¹¹ Hintte woosseedda daro woosan nuussi anjjuu simmeedda diraw, daro asay nu diraw Xoossaa galatana mala, hintteikka qassi nuuna woosan maaddana koshshee.

Laametteedda Phawuloosa Qofaa

¹² Nuuni ceeqettiyaawe hawaa; ha sa7an nuuni de7iya de7uu, ubba qassi hinttenanna nuussi de7iya ittippetethay Xoossaa aadho keekatethaanappe attin, asaa aadhdheedda eratethaana gidennawaa, qassi Xoossay immeedda geeshshatethaaninne suuretethaan nuuni de7iyaawaa wozanaa qofay nuussi markkattee. ¹³⁻¹⁴ Ayissi gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiyaawaa xalalaa hinttentoo xaafiyaawaappe attin, nuuni harabaa hinttentoo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan ceeqettanawaadan, hintteikka nuunan ceeqettana

mala, hintte ha77i wurssi akeekenna yewuwaa gidini wurssi akeekana gaade qoppay.

¹⁵ Hewaa taani loytha ereedda diraw, hintte laa77u gede go77ettana mala, ubbaappe kasetaade hinttekkoo baanaw qofaa qachchaaddi. ¹⁶ Taani Maqidooniyaa baadde hinttenanna gaketanawaanne qassi yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aadhdhishshin, hintte taana maaddanawaa qoppa uttaaddi. ¹⁷ Hewaa diraw, taani hewaa qoppaadde taanan ammanettabeykkita? Taani ta qofaa qachchiyaa wode, sa7aa asaadan itti kuthaan, “E, E” woy, “Gidenna, gidenna” gaanaw giiga uttaadditaa?

¹⁸ Shin Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttenttoo odiyaa qaalay “E” giyaawaanne “Gidenna” giyaawaa gidenna. ¹⁹ Ayissi gooppe, taani, Sillaasenne Ximootoosi hintte giddon odeedda Xoossaa Na7ay, Yesuusi Kiristtoosi “E” giyaawaappe attin, “Gidenna” giyaawaa gidenna. Shin Xoossaa bagganna I ubba wodekka “E”. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristtoosa bagganna polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristtoosa bagganna Xoossaa bonchchoo, amen77i* geetto. ²¹ Xoossay Kiristtoosa bagganna nuunanne hinttena menthetheenne okkee. ²² Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla wotheide, bare Geeshsha Ayyaanaa waasiyaadan, nu wozanaa giddon wotheedda.

²³ Qassi taani Qoronttoosa beennaan aggeeddawe hinttena Qohennaadaana. Hewe worddo gidoope taana muranaw ta shemppuwaan Xoossay markka. ²⁴ Nuuni hinttena nashechchanaw hinttenanna ittippe oothiyaawantappe attin, hintte ammaniyaawan hinttena godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayissi gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide de7iita.

2

¹ Taani laa7enthuwaa hinttena kayyoyenna mala, hinttekkoo beennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ² Ayissi gooppe, taani hinttena kayyoyiyaawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda hintte taana nashechchaanappe attin, oonee taana nashechchanawe? ³ Taani hinttenttoo he dabidaabbiyaa xaafeddawe, taana nashechchanaw bessiyaa asatuwan taani kayyottanaw hinttekkoo baanaw koyyabeennawaassa; taani nashettiyaa wode, hintte ubbaykka qassi nashetanawaa hintte ubbaan ammanettay. ⁴ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo daro waayyiyaaninne tuggaan qassi daro afothaana xaafeddawe, hinttena kayyoyanaassa gidenna;

* **1:20** Amen77i: “Amen77i” giyaa qaalay hawaan “E” yaagettiyaa bilethaa oyqqee.

shin taani hinttana ubbatuwaa ay keenaa siiqaytantto hintte eranaadaana.

Bayizzanchchaw Atto Giyaawaa

⁵ Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa gidoope, taani A yewuwaa darissanaw koyyikke; I hinttana ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta xalalaa kayyoyibeenna. ⁶ Hintteppe dariya bagga asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawa. ⁷ Hewaa diraw, he bitani loythi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne A menthetanaw bessee. ⁸ Hewaa diraw, hintte A minissiide siiqiyaawaa I erana mala, taani hinttana woossay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte taw azazettanaw ubba wode giigi utteeditenttonne qassi paaciyaa hintte danddayintto eranaw, he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁰ Itti uray naaqqeeddawaa hintte atto giya wode, taanikka qassi atto gay; taani atto geeddawaa gidoope, atto geeddawaa ayaanne Kiristtoosa sinthan hintte diraw, atto gaaddi. ¹¹ Seexaanay nuukko yiide, nuuna cimmenna mala, taani aatto gaaddi; ayissi gooppe, nuuni A qofaa ereetto.

Ooratha Caaquwaa Oosanchchatuwaa Xoonuwaa

¹² Taani Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaala odanaw Xiro7aadaa beedda wode, Goday yaani taw penggiyaa dooyyi wotheedda. ¹³ Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppibeena. Hewaa diraw, yaani de7iya asaa, “Saro de7ite” gaade Maqidooniyaa baaddi.

¹⁴ Shin Kiristtoosa bagganna ubba wode nuuna xoonoo kaaletthiyaa Xoossaa, qassi Kiristtoosa timirttiyaa nu bagganna shittuwaadan, ubbasaa gathiyaaawaa galatay gakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne dhayiyaa asaa gidдон Kiristtoosi Xoossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala. ¹⁶ Nuuni dhayiyaawanttoo zee77iyaa hayquwaa; qassi attiyaawanttoo de7uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa oothanaw danddayiyaawe oonee? ¹⁷ Nuuni Xoossaa qaala gelobaadan, walakkiide zali77iyaa hara cora asatuwaa mala gidokko; shin Xoossay nuuna kiittina, ammanettiide Xoossaa sinthan Kiristtoosa bagganna qaala odeetto.

3

Xoossaa Ooratha Caaquwaa

¹ Nuuni shirettiide, nu huuphiyaa sabbanaw doommeeddoyee? Woy hara asatuwawaadan, sabaa dabidaabbiyaa hinttenttoo yeddanaw woy hintteppe akkanaw koyyeetto? ² Hinttenttu hintte huuphiyan asay

ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan xaafetti utteedda nu dabidaabbiyaa. ³ Ha dabidaabbiyaa Kiristtoosi bare huuphiyan xaafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabidaabbii de7uwaa Xoossaa Geeshsha Ayyaan asaa wozanaan xaafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla qalamiyaan xaafettibeenna.

⁴ Nuussi Kiristtoosa bagganna Xoossaan hawaa mala amanuu de7ee. ⁵ Nu danddayay Xoossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphiyan oothanaw danddayeetto giyaawe nuussi ayayiinne baawa. ⁶ Nuuni Ooratha Caaqoo oothana mala, Xoossay nuuna danddayisseedda; he Ooratha Caaquu Geeshsha Ayyaanawaappe attin, xaafetteedda higgiaawaa gidenna. Xaafetteedda higgii hayiquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de7uwaa ahee.

⁷ Shuchchaa woociide xaafeedda higgii imettiyaa wode, Xoossaa bonchchuu beetteedda; Muse som77iyaan de7iyaa phoolethay dhayiaawaa gidooppekka, he phoolethay daro wolqqaama gidiyaa diraw, Israa7eeliyaa asay A som77iyaa tishshshi oothi xeellanaw danddayibeenna. Hayiquwaa ahiyaa higgii oothiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidooppe, ⁸ Geeshsha Ayyaanay oothiyaa oosuwaa bonchchuu ay keenaa daranee? ⁹ Ayissi gooppe, asay pirddaa akkiya oosuu bonchcho gidooppe, asay xilliyaa oosuwaa bonchchuu waaniide daranddeeshsha? ¹⁰ Ayissi gooppe, kase bonchchuu ha77i bareppe loythi aadhdiyaa bonchchuwaa gaasuwan bonchuwaa dhayeeddawe tuma. ¹¹ Ayissi gooppe, he dhayeeddawan bonchchuu de7iyaawaa gidooppe, medhinaw de7iyaawaan ay keenaa wolqqaama bonchchuu de7anddeeshsha?

¹² Nuuni hidootaan naagiyaa hawaa malabay nuussi de7iya diraw, qoncciyaan xaliide haasayeetto. ¹³ Israa7eeliyaa asay dhayiyaa bonchchuwaa wurssethaa be7enna mala, bare som77iyaa naxalaan kammeedda Muse mala gidokko. ¹⁴ Shin untuntu wozanay donccilledda; ayissi gooppe, untuntu Eca Caaquwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanaassikka, he naxalay untuntu wozanaa kammi wotheedda; ooninne Kiristtoosanna gaketiyaa wode xalalaan he naxalay kichchee. ¹⁵ Shin untuntu Muse maxaafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanaassikka, he naxalay untuntu wozanaa kammi wotheedda. ¹⁶ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he naxalay qaarettee” yaagee. ¹⁷ Goday Geeshsha Ayyaana. Godaa Ayyaanay

de7iyaasaan ayilletethay baawa. ¹⁸ Nuuni ubbaykka naxalaan kamettibeenna som77iyaan Godaa bonchchuwaaw be7ana * qassi Geeshsha Ayyaana gidiyaa Godaappe yiyaa he bonchchuu nuuna barena malatissiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

4

Phawuloosi Bare Oosuwan Ammanetteedda Asa

¹ Simmi Xoossay nuussi ha oosuwaa bare maarotethan oothanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. ² Nuuni geeman oothiyaa yeellayiyaa oosuwaa ubbaa aggooytte; qassi geniyaa oosuwaakka oothokko; woy Xoossaa qaalaa word-duwaanna walakkokko. Hewaadankka, tumuwaa qon-ciyaan haasayiide, Xoossaa sinthan suure wozanaw nuuna shiishshoytte.

³ Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geem-meeddawaa gidooppekka, dhayiyaa asatuwaa xalalaw geemmeedda. ⁴ Ha sa7aa xoossay ammanenna asatuwaa qofaa jollisseedda; Kiristtoosa bonchchuwaaw, wonggalaa mishiraachchuwaaw poo7uwaa barenttoo poo7iyaawaa, Xoossaa malatiyaawaa untunttu be7enna mala, untunta diggeedda. ⁵ Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi Godaa gidiyawaanne A diraw nuuni nu huuphiyan hinttenttoo qooma gidiyawaaw odettoppe attin, nubaa odokko. ⁶ Ayissi gooppe, “Dhumaappe poo7uu poo7ana” geedda Xoossay nu wozanaan bare poo7uwaa poo7isseedda; qassi I bare bonchcho eratethaa poo7uwaa Kiristtoosa sinthan poo7iyaawaa nuussi immanaw poo7isseedda.

⁷ Shin ubbaappe aadhdiyaa wolqqay Xoossawaappe attin, nuussa gidennawaa bessanaw nuussi ha minjjay urqqaappe medhettedda miishshaa gideedda nu gidдон de7ee.

⁸ Nuuni ubba baggannakka un77etteeddo; shin me7erettibeykko; qassi itti itti wode sidheetto; shin nu ubbannakka aggibeykko. ⁹ Nuuni yederssetteeddo; shin Xoossay nuuna olibeenna; qassi nu morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni dhayibeykko. ¹⁰ Qassi Yesuusa de7uu nu asatethan beettana mala, nuuni ubba wode A hayiquwaa nu asatethan tookki yuuyyeetto. ¹¹ Ayissi gooppe, hayiqqiyyaa nu asatethaa bolla Yesuusa de7uu beettana mala, paxa de7iya nuuni A diraw, ubba wode hayqqeetto. ¹² Hewaa diraw, hayquu nu gidдон oothee; shin de7uu qassi hintte gidдон oothee.

* **3:18** naxalaan kamettibeenna som77iyaan: Itti asaa de7uwan sintha hanan-abay, kahaa garssan pholqqi beettiyaawadan guussaa. **4:6** Dom 1:3

13 Xoossaa Maxaafay, “Taani ammaneedda diraw haasayaaddi” yaage; he ammanuwaa ayyaanay nuussikka de7iya diraw, nuunikka ammanetto; hewaa diraw, haasayetto. 14 Xoossay, Godaa Yesuusa hayiquwaappe dentheeddawe, nuunakka qassi Yesuusanna hayiquwaappe dentiide, hinttenanna ittippe bare sintha shiishshanawaa ereetto. 15 Hawe ubbay hintte diraassa; Xoossaa aadho keekatethay daro asaa gakkiya wode, asay Xoossaa bonchchoo daro galataa immana.

Ammanuwan De7ussaa

16 Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuussi haray atto, bolla bagga asatethay wooqqintokka, garssa bagga asatethay gallassan gallasan ooraxxee. 17 Ayissi gooppe, ha77iw waayyetiyaa ha guutha waayyii, ubbaappe loythi dariyaa medhinnaa bonchchuwaa nuussi beetissana. 18 Nuuni beettennawaa xeelleetoppe attin, beettiyaawaa xeellokko; ayissi gooppe, beettiyaabay ha77issa; shin beettennawe medhinaw de7iyaawaa.

5

1 Ayissi gooppe, nuuni de7iya ha sa7aa dunkkaanii kolettooppe, nuussi asay keexxibeenna gollii, Xoossay keexxeeddawe, saluwan medhinaw de7iyaawaa nuuni ereetto. 2 Nuuni ha alamiyaan de7iidde daro ooleettonne saluwan de7ana nu golliyaa mayyanaw loythi amotteetto. 3 Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko; 4 nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan de7iidde, deexettiide ooleetto; ayissi gooppe, hayiqqiya asatethay de7uwan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeetoppe attin, kallottanaw koyyokko. 5 Nuuna hawoo giigisseeddawe Xoossaa; qassi I bare Geeshsha Ayyaanaa waase udiide, immeeddawe A.

6 Hewaa diraw, nuuni ubba wode ammanetteetto; qassi nuuni nu gollen ha asatethan de7eedda keenan, Godaappe shaakettiide de7iyaawaakka ereetto. 7 Ayissi gooppe, nuuni ammanuwaan de7eetoppe attin, be7iyaawan de7okko. 8 Nuuna ammanthee; qassi ha asatethan nu golliyaa aggi golle biide Godaanna ittippe de7iyaawe nuuna nashechchee. 9 Hewaa diraw, nuuni qassi ashuwaan de7ina de7ana dhayina, nu qofay A nashechchanaassa. 10 Ayissi gooppe, nuuni huuphiyan huuphiyan ootheedda oosuu lo77a gidina, woy iita gidina, nuussi bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirdda oydiyaa sinthan ubbaykka shiiqanaw bessee.

Asaa Xoossaanna Dabboyiyaa Oosuwwa

¹¹ Hewaa diraw, nuuni Xoossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan qassi asaakka ammantheetto; Xoossay nuuna ubbanna eree; qassi hintteikka hintte wozanaa qofaan nuuna eriita yaagaade qoppay. ¹² Beettiyaaban ceeqettiyaawantuppe attin, wozanaan de7iyaawan ceeqettenna asatoo hintte odi zaariyaabay de7ana mala, hintte nuunan ceeqettanaadan, nuuni hinttenttoo gaasuwa gidanaw koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko. ¹³ Nuuni gooyiyaawaa gidooppe, Xoossaa bonchchuwaassa; woy qassi wozanaanna de7iyaawaa gidooppekka, hinttena go77anaassa. ¹⁴ Kiristtoosa siiquu nuuna giddee; ayissi gooppe, itti asay asaa ubbaw hayiqqeeddawaa nuuni akeekeddo; hewaa gidooppe asay ubbay aananna hayiqqedda. ¹⁵ Paxa de7iyaawanttu barenttu diraw hayiqqeeddawoonne qassi hayiquwaappe dendeeddawoo de7anaappe attin, sinthappe barenttu huuphew de7enna mala, I asaa ubbaa diraw hayiqqedda.

¹⁶ Hewaa diraw, nuuni hawaappe sinthaw oonanne asaa qofaan pirddokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa qofaan pirddeeddawaa gidooppekka, simmi sinthappe hewaadan pirddokko. ¹⁷ Hewaa diraw, ooninne Kiristtoosanna de7ooppe, ooratha medhetaa; cimay aadhdhedda; be7ite, ubbabaykka ooraxxedda. ¹⁸ Kiristtoosa bagganna nuuna barenanna sigethedda Xoossay ubbabaakka ootheedda; qassi I nuussi haratuwaa barenanna sigethiyaa oosuwa immeedda. ¹⁹ Xoossay Kiristtoosa bagganna asaa ubbaa barenanna sigethee; asaa nagaraakka asaa bolla paydena; qassi asaa barenanna sigethiyaa kiitaakka nuussi immeedda.

²⁰ Simmi Xoossay nu bagganna hinttenttoo haasayiyaawaadan, nuunikka Kiristtoosa diraw haasayiyyaa I kiitteeddawantta; qassi nuuni hinttena, “Xoossaanna sigettite” giide, Kiristtoosa diraw woosseetto. ²¹ Nuuni Xoossaa xillotethaa Kiristtoosa bagganna akkana mala, nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, Xoossay nagaranchcha ootheedda.

6

¹ Hintte nuunanna Xoossaa oosuwa oothiidde, A aadho keekatethaa akkiide hanenna ogiyaan go77ettenna mala, nuuni hinttena woosseetto. ² Ayissi gooppe Xoossay, “Taani injje wodiyaan
neeni giyaawaa sisaaddi;
qassi atotethaa gallassi
neena maaddaaddi”

yaagee. Be7ite, injje wodii ha77a. Be7ite, atotethaa gallassay hachcha.

³ Nuuni nu oosuwaa ooninne boranawaa koyyokko; qassi oonanne dhubbanawaa koyyokko. ⁴ Shin ubbabaani nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiaawaa nu huuphiyan besseeddo; daro gencan, waayyiyaan, metuwan, wolqqaama tuggaan, ⁵ lissuwan shocettiyaawaan, qashuwan, shabbirettusaan, daaburaan, gemi77ishuwaa dhayiyaawan, xoomaan, ⁶ geeshshatethan, eratethan, danddayan, keekatethan, Geeshsha Ayyaan, tumu siiquwan, ⁷ tumuwaa haasayiyaawan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiaawaa nu huuphiyan besseeddo; qassi xillotethaa toraa ushechcha kushiyan, gondalliyyaa haddirssa kushiyan oyqqana. ⁸ Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo; boretteeddonne galatetteeddo. Qassi tumuwaa haasayeetto; shin asay nuuna wordduwaa giide qoppee. ⁹ Nuuni asay erenna asaa mala; shin asay ubbay nuuna eree; nuuni hayqqeedda asaa mala; shin hintte be7iyaawaadankka de7eetto; murettedda asaa mala; shin hayiqqibeykko. ¹⁰ Nuuni kayyottiyaawantta gidooppekka, ubba wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; qassi ayaynne baynna asaa malateetto; shin ubbabaykka nuwaa.

¹¹ Qoronttoosan de7iya asaw, nuuni hinttenttoo qonciyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena besseeddo; ¹² Nuuni hinttenttoo dhibibeykko; dhibeeddawanttu hinttena. Nuuni nu uluwaa hinttenttoo genthibeykko; shin hintte uluwaa nuussi gentheeddawanttu hinttena. ¹³ Ha77i taani ta naanaw haasayiyaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni hinttena nu uluwaa besseeddawaadan, hinttekka nuuna hintte uluwaa aassi dooyyiide bessite.

Ammanenna Asaanna Zuppetenna Mala Seeraa

¹⁴ Ammanenna asatuwaanna zuppetiide, giigenna oosuwaa oothoppite. Ayissi gooppe, xillotethawunne nagaraw ayaan gakethay de7ii? Poo7oonne dhumaw ayaan ittippetethay de7ii? ¹⁵ Kiristtoosanne Daabiloosa * ittippe gathiyaabay ayee? Qassi ammaniyaawenne ammanennawe koxxiyaawe ayee de7ii? ¹⁶ Xoossaa Geeshsha Gollewunne eeqaw aybe zuppetethay de7ii? Ayissi gooppe Xoossay, “Taani untunttu gidдон de7ananne

untunttu gidдон hamettana.

Taani untunttu Xoossaa gidana;

6:2 Isa 49:8 * 6:15 Daabiloosa: Griikiyaa maxaafay “Beliyar” gee. Hewaa guussay Ibrayisxxiyaan “Beliyal” giyaawaa. Laa77uwaa bilethaykka “Makkalanchchaa” woy “Maaddennawaa” guussaa.

qassi untunttukka ta asatuwaa gidana”
geeddawaadan, nuuni de7uwaa Xoossaa geeshsha golliyaa.

¹⁷ Hewaadankka, qassi Goday,

“Unttuntu giddoppe kesite;
unttuntuppe shaakettite.

Tunabaakka bochchoppite.

Taani hinttena mokka akkana.

¹⁸ Qassi taani hinttentoo aawuwaa gidana;

hintteikka taw attuma naanatuwaanne
macca naanatuwaa gidanita.

Taani Ubbaappe Wolqqaama Goday
hawaa oday”

yaageedda.

7

¹ Hewaa diraw, ta siiqatoo, Xoossay ha ubbabaa nuussi immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiyaa ubbabaappe nu huuphiyaa ane geeshshoytte; qassi Xoossaw yayyiyaawaan ubbanna geeyyiide de7eetto.

Phawuloosa Nashechchaa

² Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naaqqibeykko; oonanne qohibeykko; qassi oonanne cimmibeykko. ³ Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayissi gooppe, taani kase hinttentoo geeddawaadankka, hinttenttu nu wozanaan de7iita; nuuni de7inakka hayqqinakka, ittippe de7eetto. ⁴ Taani haasayiyawaa hintteppe qosikke; taani hinttenan ceqettay; nu waayyiya ubbaan taani loytha minnaynne nashettay.

⁵ Ayissi gooppe, haray atto nuuni Maqidooniyaa beedda wode, ubba baggankka waayyetteeddoppe attin, shempibeykko; hara asaanna walassay de7ee; nu wozanankka yashshay de7ee. ⁶ Shin kawusheeddawantta menthethiyaa Xoossay, Tiito yuussaan nuuna menthethedda. ⁷ Nuuna kasewaappe aathi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa xalalaa gidenna; shin hintte A menthetheddawe, hintte taana be7anaw amotteeddawaanne taw qaretteeddawaa qassi hintte taana maaddanaw giigetteeddawaa I nuussi odeedda.

⁸ Ayissi gooppe, ta dabidaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidooppekka, ayissi xaafaaditaashsha giikke; ayissi xaafaaditaashsha goopekka, ta dabidaabbii hinttena guuthaa wodiya kayyoyeeddawaa be7ay. ⁹ Ha77i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe

zaareeddawaa diraassa; ayissi gooppe, nuuni hinttena ayaaninne qohennaadan, Xoossay bare koyyeeddawaadan, hinttena kayyoyeedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay koyyiyaa kayyuu nagaraappe zaariide atotethaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geenna wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayiquwaa ahee. ¹¹ Xoossay he hintte kayyuwan ay ayifiyaa immeeddentto be7ite. Hinttena ay keenaa denthetheeddenttonne hintte geeshshatethaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imisseeddentto, ay keenaa hanqqetheeddenttonne ay keenaa taw yashisseeddentto, ay keenaa seelisseeddentto, ayaa keenaa taana laamotisseeddenttonne naaqa oosuwaa oothawantta muranaw ay keenaa giigisseeddentto paacci be7ite; hintte hintte huuphiyan geeshsha gideeddawaa ubbabankka erisseeddita.

¹² Hewaa diraw, taani he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafeeddawaa gidooppekka, naaqqeedda uraa woy naaqettedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuussi woyisaa qoppinttonne Xoossaa sinthan hinttenttoo qonccissanaw taani xaafaaddi. ¹³ Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawaassi nuuni ubbaappe dariya nashechchaa nashetteedo. Ayissi gooppe, hintte ubbay A hirggaappe shemppisseeddita. ¹⁴ Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeellayibeyikkita; shin nuuni hinttenttoo ubba wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sinthan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideeda. ¹⁵ Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriide, A wooti mokkeeditenttonne qassi aw ay keenaa azazetteeditentto I hassayiya wode, hinttena loythi siiqee. ¹⁶ Taani ubbabaani hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

8

Xoossaa Asatuwaa Keekatethaa Imotaa

¹ Nuwaan Xoossaa asatoo, Xoossaa aadho keekatethay Maqidooniyaa ammaniyaawanttu gidдон ootheeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. ² Unttuntu aadhdheeda waayyiyan wolqqaama paaciyaa paacetteeddino; shin unttuntu hiyyeesa gidooppekka, barenttu immiyaawan daro keekinonne qassi wolqqaama nashechchaa nashettiino. ³ Ayissi gooppe, unttuntu barenttu wolqqa keena qassi haray atto barenttu wolqqaappekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka. ⁴ Unttuntu Xoossaa asatuwaa maaddiyaa lo77o oosuwaa nuunanna oothanaw nuuna daro woosseeddino. ⁵ Unttuntu nuuni qoppeeddawaappe aathiide ootheeddino; kasetiide unttuntu barenttu

huuphiyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa sheeniyaadan, nuussikka barenttu huuphiyaa immeeddino.

⁶ Hewaa diraw, nuuni ha lo77o oosuwaa doommeedda Tiito gujji oothanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissanaadan A woosseeddo. ⁷ Shin hintte ubbabaani, ammanuwan, haasayan, eratethan, wolqqaama lo77o amuwan, nuuna siiqiyaawankka duretteeddawaadan, ha lo77o oosuwankka hinttenttu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto.

⁸ Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolqqaama lo77o amuwaa bagganna hintte siiquu ay keenaa tumentto eranaw gay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa eriiita; Kiristtoosi dure gidi de7iide, hintte A hiyyeesatethan durettanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda.

¹⁰ Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaythi hintte doommeeddawaa ha77i wurssiyaawe hinttenttoo lo77a; hintte ooso xalalaw gidennaan, oothana qofawukka kaseteeddawantta. ¹¹ Hintte oothanaw loythi amotteeddawe oothiide poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttenttoo danddayetteeddawaadankka oosuwaa polite. ¹² Ayissi gooppe, itti uray immanaw loythi koyyoooppe, I barew de7eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akkenna.

¹³ Ayissi gooppe, taani haranttu waayyiyaappe shemp-pina, hintte waayyettite giikke; hintte ubbaykka qaraa de7anaadanappe attin. ¹⁴ Unttuntu palahay hintte paca kunthana mala, hinttenttoo ha wodiyaan de7iya palahay unt-tuntu paca kunthana koshshee; laa77uukka hewan qaraan go77ettiino. ¹⁵ Xoossaa Maxaafan, “Darissiide shiishsheed-dawoo palahibeenna; qassi guuthaa shiishsheeddawookka paccibeenna” geetettiide xaafetteedda.

Tiitanne A Laggethaa

¹⁶ Shin nuuni hinttenttoo qoppiyaawaa mala, wolqqaama gofaa Tiita qofisseedda Xoossaa galatay gakko. ¹⁷ Tiito hinttekkoo baanaw bare gofaa qachcheeddawe, bare huuphiyan hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa xalalaa akkeeddawaana gidenna. ¹⁸ Mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa bare oosuwaa ammanettiya ammaniyaawanttu sinthaa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aananna ittippe kiitteetto. ¹⁹ Hewaa bollan qassi, ha nuuni oothiyaa lo77o oosuwaa I nuunanna ittippe oothanawunne Godaa bonchchoo nuuni

haratuwaa maaddanaassi loythi amottiyaawaa bessanaw ammaniyaa asatuu A dooriide suntheeddino.

²⁰ Nuuni oothiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigirena mala naagetteetto. ²¹ Ayissi gooppe, nuuni Godaa sinthaan lo77obaa oothanawaa xalalaa gidenna; shin asaa sinthankka lo77obaa oothanaw qoppeetto.

²² Nuuni daro gede paacci be7eedda nu ishaa, ubba wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaanna hinttekkoo kiitteetto; qassi ha77i I hinttena daro ammaniyaa diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aathiide loythi amottee. ²³ Tiitowaa gidoope, I hinttena maaddanaw taananna ittippe oothiyaa ta laggiiyaa; yokko ishatuwaabaa gidoope, untunttu ammaniyaa asatuu kiitteeddawantanne untunttu de7uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa. ²⁴ Simmi ammaniyaawantuu ubbatuu hintte siiquu tuma gidiyaawaa erana mala, qassi nuuni hinttewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siiquwaa untuntta bessite.

9

Pacay De7iyaawantta Maadussaa

¹ Yihudaan de7iya geeshsha asatuwaa maaddanaw yediyaabaw taani hinttenttoo xaafanaw koshshenna. ² Hintte maaddanaw loythi amottiyaawaa taani eriya diraw, Maqidooniyaa de7iya asaw hinttewaa sabbaaddi. Taani untunttoo, “Akaayiyaan de7iya ishatuu zillaythippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino” yaagaade odaaddi; qassi hintte wolqqaama amuukka untunttuppe dariya baggaa denthetheedda. ³ Shin taani untunttoo geeddawaadankka nuuni ha yewuwaa hinttenan ceeqettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawantta gidanaadan, ha ishatuwaa hinttekkoo kiittay. ⁴ Maqidooniyaa asatuu taananna yiide, hintte giigettennan de7ishshin, hinttena demmoope, nu xalalaa gidennaadan, hintte nuuppe aadhuwaa yeellatanita; shin nuuni hinttena loythi ammaniide ceeqetteeddawaassa. ⁵ Hewaa diraw, taani ha ishatuu taappe sinthati hinttekkoo biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woossanaw koshshiyaawaa akeekaaddi. Hewaappe guyyiyan, he imotay taani gakkiiya wode giigi uttanawaa; hewe qassi wolqqaan hintte immiyaawaa gidennaan, dosiide immiyaawaa erissee.

⁶ Hawaa akeekite; guutha zerethaa zeriyaay uray guutha kathaa cakkana; daro zerethaa zeriyaay uray qassi daro

kathaa cakkana. ⁷ Xoossay nashechchan immiya uraa si-
iqiyaa diraw, qarettiidde woy dosennan immiyaawaa giden-
naan, immiya uray huuphiyan huuphiyan bare wozanaan
qoppeeddawaa immo. ⁸ Xoossay hinttentoo gidiyaawe ubba
wode de7anaadaaninne qassi haratookka hintte immanaw
gidiyaawe de7anaadan hinttena koshshiyaa ubbabaa hint-
tenttoo immanaw danddayee. ⁹ Xoossaa Maxaafay,
“I hiyyeesaa asaw darissiide immee;

qassi A xillotethay medhinaw de7anawaa”

yaagee. ¹⁰ Xoossay, zeriyaawoo zerethaanne maanaw
qumaa immiyaawe, hinttena koshshiyaa zerethaa ubbaa
hinttenttoo immana; qassi hintte xillotethaappe daro ayfiyaa
ayfissanaw he zerethaa dichchanawaa.

¹¹ Daro asay hintte immiya imotaa nuuppe akkiide,
Xoossaa galatanaan, hintte ubba wode darissiide
immiyaawantta gidana mala, Xoossay hinttena ubba
bagganna dureyana. ¹² Ayissi gooppe, ha hintte oothiyaa
oosuu Xoossaa naanaw koshshiyawaa kunthi immiyaawaa
xalalaa gidenna; shin Xoossaw daro galataa immiyaawan
kumiide goggee. ¹³ Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa
erissiyaa diraw, daro asay Kiristtoosa wonggalaa hintte
ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwaa
unttunttunanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide,
darissi immiyaawoo Xoossaa bonchchana. ¹⁴ Unttuntu
hinttenttoo Xoossaa woossiide, hinttenan de7iya Xoossaa
aadho keekatethay zaway bayinnawaa diraw, hinttena
laamoteetto. ¹⁵ Zaway bayinna Xoossaa aadho keekatethaa
diraw, Xoossaa galatay gakko.

10

Phawuloosi Mootiyaawanttussi Zaaredda Zaaruwaa

¹ Taani Phawuloosi, hintte, “I nuunanna de7iya wode
ashikke” giyaawe, qassi, “Nuuppe haakki de7iya wode nu
bolla xalee” giyaawe, lo77anne ashikke gideedda Kirist-
toosa bagganna hinttena woossay. ² Nuuna ha sa7aa dooy-
aadan de7iino giide qoppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani
xalanawaa eray; shin taani hinttekkoo biya wode hintte taana
xalissenna mala, hinttena woossay. ³ Ayissi gooppe, nuuni ha
sa7an de7ooppekka, ha sa7aa asaadan olettokko. ⁴⁻⁵ Ayissi
gooppe, nuuni olettiyaa tooray ha sa7aawaa gidenna. Shin
geessuwaa laalanaw wolqqaana de7iya Xoossaa tooraa. Nu-
uni asaa qofaa dhayissetto; qassi Xoossaa eratethaa bolla
denddiide dhubbiyaa ooro qofaa ubbaa laaleetto. He qofaa
ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omoddeetto. ⁶ Hintte

azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyan, azazettennan ixxiyaawaa ubbaa nuuni muranaw gigettana.

⁷ Hintte sinthan de7iyaawaa xeellite; ooninne barena Kiristtoosawaa giide qoppoophe, hewaa gujji qoppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka qassi aawaa. ⁸ Ayissi gooppe, Goday nuussi immeedda nu aawotethaani taani loytha otorettiyaawaa gidoopekka, hewan yeellatikke; he nuussi immeedda aawotethay hinttena keexxanaassappe attin, kolanaassa gidenna. ⁹ Taani ta dabidaabbiyaan hinttena yashissanaw xaafu asa malaataade beettanaw koyyikke. ¹⁰ Ayissi gooppe, itti itti asay, “Phawuloosa dabidaabbii de-exonne wolqqaama; shin xeelliyaa wode I daaburanchcha; A haasayaykka pathenna” yaagee. ¹¹ Hewaa mala asay nuuni haakuwan de7iidde xaafiyaa dabidaabbiyaaninne yaani hinttenanna de7iidde oothiyaa oosuwan dummatethi bayinawaa akeekana koshshee.

¹² Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaanna nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untuntu barena ittuu ituwaanna likkissiiddinne qassi barena ittuu ituwaanna qarayiidde, ubbanna eeyeeddino.

¹³ Shin nuuni Xoossay nuussi esseedda zawaa gidдон ceeqettiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide ceeqettokko; he zaway hinttekkokka gakkee. ¹⁴ Nuuni hinttekkokka gakkibeenawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttekkokka kase gakkeeddo. ¹⁵ Nuuni Xoossay esseedda zawaa pinniide, hara asay ootheedda oosuwan ceeqettokko; shin hintte amanuu dicci dicci biya wode, nuuni hintte gidдон oothiyaa oosuwaa zaway kasewaappe loythi aakki aakki baanawaa giide qoppeetto. ¹⁶ Nuuni mishiraachchuwaa qaalaa hintte de7iyaasaappe hini baggan odana; qassi hara zawaan ooseetidiggeedda oosuwaankka ceeqettokko. ¹⁷ Shin Xoossaa Maxaafay,

“Ceeqettiyaa uray ooninne

Godaa lo77otethaabaan ceeqetto”

yaage. ¹⁸ Ayissi gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatettenna.

11

Phawuloosanne Barena Yesuusi Kiitteedda Giya Word-danchchatuwaa

¹ Hintte ta eeyatethaa guuthaa danddayintto lo77a. Hayyanaa danddayite. ² Xoossay qanaattiyaawaadan, taanikka hinttew qanaatay; ayissi gooppe, taani hinttena

itti attumawoo, Kiristtoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wothaaddi.

³ Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletheeddawaadan, Kiristtoosaw hintte immeedda hintte suure qofay bayibeennawe wora banddeeshsha gaade hirggay. ⁴ Ayissi gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttenttoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttenttoo odooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wonggalaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide akkeeddita guussa.

⁵ Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe taani ayanka laafiyaawaa taw malatenna. ⁶ Taani haasayiyaa haasayan tamarabeenna asaa gidooppekka, erathetan gidikke; shin nuuni hinttenttoo ha yewuwaa asaa ubbaa gidдон ubba bagganna qonccisseeddo.

⁷ Woy taani hinttena miishshaa oochchennan, Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttoo coo odeeddawenne hinttena dhoqqu oothanaw ta huuphiyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidanddeeshsha? ⁸ Taani hinttenttoo oothanaw hara ammaniyaa asaappe miishshaa akkeeddawoo, hewantta bonqqaaddi. ⁹ Qassi taani hinttenanna de7ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka wayissabeykke. Ayissi gooppe, Maqidooniyaappe yeedda ishatuu taana koshsheedda ubbabaa taw immeeddino; taani hinttena waayissenna mala, kase tooko gidabeenawaadanka sinhawukka tooko gidikke. ¹⁰ Kiristtoosa tumathay taanan de7ishshin, ha ta ceequu Akaayiyaa gadiyan haqaninne antenna. ¹¹ Taani hawaa ayissi gaytaa? Hinttena siiqenna diraassee? Taani hinttena siiqiyaawaa Xoossay eree.

¹² Shin he barenttu ceeqettiyaawaan nuuni oothiyaawaadan oothanaw gaasottiyaawanttu gaasuwaa digganaw, ha77i taani oothiyaa oosuwaa gujjaade oothana. ¹³ Ayissi gooppe, untunttu Yesuusi kiitibeenna worddo asatuwaa; hewanttu mala asatuu Kiristtoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu malaa laamerethiyaa kiitibeenna worddanchchatuwaanne labanchchaa oosanchchatuwaa. ¹⁴ Hewe maalalissiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, Seexaanay bare huuphew poo7uwaa kiitanchchaa malatanaw bare malaa laamnee. ¹⁵ Hewaa diraw, Seexaanaa oosanchchatuu xillotethaa oosanchchatuwaa malatanaw barenttu malaa laamoope, hewe wolqqaamabaa gidenna; untunttu wurssethaan barenttu oosuwaa malaa akkana.

Phawuloosa Gakkeedda Metuwaa

¹⁶ Taani laa7ethuwaakka gay; taana ooninne eeya giide goppoppo; shin hintte taana, I eeya goopekka, taani guuthaa ceeqettanaadan, taana eeya giite. ¹⁷ Taani hawaadan xalaade ceeqettaadde haasayiyawe, eeyatethaa haasayaappe attin, taana Goday azazina gidenna. ¹⁸ Daro asay ha sa7aaban ceeqettiyaa diraw, taanikka ceeqettana. ¹⁹ Hintte aadhdhedda eranchcha gidiyaa diraw, eeya asaawaa nashechchan dand-dayiita. ²⁰ Ayissi gooppe, ooninne hinttena ayilleyooppe, woy hinttewaa mooppe, woy hinttewaa bonqqooppe, hintte bolla otorettooppe, woy hintte shayyiyaa baqqooppe, dand-dayiita. ²¹ Nuuni hewaa oothanaw daro daaburanchcha gideeddawaa taani yeellataadde oday.

Shin ooninne ittiban xaliide ceeqettooppe, taanikka ceeqettanaw xalay; taani eeya asaadan haasayay. ²² Unttuntu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Unttuntu Israa7eeliyaa asee? Taanikka Israa7eeliyaa asaa. Unttuntu Abraahaame zaree? Taanikka qassi Abraahaama zare. ²³ Unttuntu Kiristtoosa qoomatee? Taanikka untuntuppe aadhdhiyaa qoomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootha daaburaaddi; daro wodiyaa qashettaaddinne lissuwan shocettaaddi; qassi daro wodiyaa hayiqqaadde ataaddi. ²⁴ Ayihudatu taana ichcheshu gede, hattamanne uddupunuwaa lissuwan shoceeddino. ²⁵ Roome asay taana heezzu gede xam77aan shoceedda; itti gallassi shuchchan caddi caddiide aggeedda; markkabii heezzu gede me77ina, abbaa gidдон itti qammaanne itti gallassaa aqaade peeshaaddi. ²⁶ Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntho haathayinne bonqqanchchatuu bonqqi digiide ashsheedda; qassi ta biittaa asaynne Ayihuda gidenna asay bonqqi digiide ashsheeddino. Qassikka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisheedda; wordduwaa dabbatuukka taana bonqqi digiide ashsheeddino. ²⁷ Taani daaburaaddinne metootaaddi. Daro gede gemi77ishuwaa dhayaaddi; koshattaaddi; saamet-taaddi. Daro gede xoomaaddi; qassi meegettaaddinne kallottaaddi.

²⁸ Harabaa ubbaappekka ubba gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa. ²⁹ Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un77ettaade aw qarettikkitayee?

³⁰ Taani ceeqettanaw koshshiyaawaa gidooppe, taani daaburanchcha gidiyaaawaa erissiyaawan ceeqettana. ³¹ Medhinaw anjjettedda Xoossay, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree. ³² Damasqqo katamaan Aretaasa giya kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawe, taana oythanaw Damasqqo

Katamaa naagissee. ³³ Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaanna taana taayyiyan duge wothina, aappe kessa akkaaddi.

12

Phawuloosa Saxaa

¹ Ceeqettiyaawe taw ayinne go77ennawaa gidoopekka, taani ceeqettanaw bessee. Shin taani saxaabaanne Godaappe qoncceddawaa haasayana. ² Tammanne oydu laythaappe kase, heezzenotho saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitani bare asatethaan beedde woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree. ³ He bitaniyaa, heezzenotho saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatethaan beeddenttonne woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree. ⁴ Hewan he bitani asay haasayanaw danddayennawaa, asaa inxxarssayikka haasayanaw danddayennawaa siseedda. ⁵ Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huuphiyaan ceeqettikke. ⁶ Taani ceeqettanaw koyyiyaawaa gidoopekka eeya gidikke; ayissi gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin asay tawaa taanan be7iyaawaappenne taappe sisiyaawaappe aathiide qoppenna mala naagetay.

⁷ Qassi Xoossay taw daro qoncceddada wolqqaama yewuwaappe dendeeddawaan otorettennaadan digganaw taana caddi oyqqiyaa, Seexaanaa kiitanchchay, taana metoohanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. ⁸ Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaaddi. ⁹ Goday taana, “Ta aadho keekatethay new gidanawa; ayissi gooppe, ta wolqqay ne daaburan polettee” yaageedda; hewaa diraw, Kiristtoosa wolqqay taanan de7ana mala, ta daaburan ceeqettanaw taani daro nashettay. ¹⁰ Taani Kiristtoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayyettiyaawan, yederssettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayissi gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaassi Un77ettiide Qoppeedda

¹¹ Taani ceeqetteeddawaan eeyaaddi; shin hewaa hintte taana wolqqan oosisseeddita; ayissi gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettenaan dhayooppekka, Yesuusi kiitteedda dhoqqa geetteedda ubbatuwaappe laafikke. ¹² Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, oorathabayenne wolqqaama oosuu hintte gidдон daro gencan oosetteedda. ¹³ Taani ta huuphiyan hinttena waayyissabeennawaappe attin, hara

ammaniyaa asatuwaappe hintte ayaani laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naaqqeeddawaa taw atto giite.

¹⁴ Taani hinttekko baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzenotho wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayissi gooppe, aawuunne aatta barenttu naanaw miishshaa minjjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjjikkino. ¹⁵ Taani hintte shemppoo taw de7iyaawaa taananna gathaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytha siiqiya diraw, hintte taana laafaa siiqiitee?

¹⁶ Gidooppekka, taani hinttena wayissabeykke; shin hintte taana, “Neeni nuuna cimmaade makkalaan oyqqaadda” yaaganita. ¹⁷ Taani haray atto, hinttekko kiitteedda itti asaa baggannakka hintteppe go77ettaadditaa? ¹⁸ Tiito hinttekko baana mala, taani woossaaddi; qassi ammaniyaa ishaakka aananna yeddaaddi. Tiito hintteppe go77etteeddee? Nuuni nu oosuwaa itti qofaan oothibeykkoo? Qassi nu hanuukka ittuwaa gidenneeyee?

¹⁹ Nuuni ubba wodekka hintte sinthaan nu huuphew mootettiyaawaa hinttentoo malatii? Nuuni Kiristtoosan de7iyaawanttudana, Xoossaa sinthan ha77i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siiqatoo, nuuni oothiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa. ²⁰ Ayissi gooppe, taani hinttekko biya wode, ooni eri taani koyiyaawaa mala hintte gidennaan agganenttonne; qassi taanikka hintte koyiyaawaa mala gidennaan agganenttonne. Qassi ooni eri hewan palumii, qanaatii, hanqquu, yoray, zigirssay, sarotethaa digussay, otoruu, metuu de7ennaan waayyii aggana; taana yashshee. ²¹ Taani hinttekko laa7ethuwaa biya wode, ta Xoossay hintte sinthan taana kawushshanenttonne yayyay; taani nagaraa kase oothiide, barenttu ootheedda tunatethaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkennaan aggikke gaade yayyay.

13

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹ Hawe taw hinttekko yuussay heezzenotho wode. Ay mootuukka laa77u woy heezzu markkay markkattina pirdettanaw koshshee. ² Taani laa7enthuwaa hinttenanna gakettedda wode, hinttena naagettite gaaddi; ha77ikka haakuwan de7ooppekka, hinttena naagettite gay. Taani qassikka hinttekko biya wode, nagaraa kase ootheeddawantakka qassi haratuwaa ubbatuwaakka murennan aggikke.

³ Ayissi gooppe, Kiristtoosi ta bagganna haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyyaa wode A wolqqaappe attin beettiyaawe A daaburaa gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide, daaburan kaqetteedda; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ee. Ayissi gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan nuuni Xoossaa wolqqaan aananna de7ana.

⁵ Ammanuwan hintte minni de7into ane hinttena paacite; hinttena biddite. Kiristtoosi hinttenan de7iyaawaa hintte erikkitee? Hewe dhayooppe paaciyaan kunddeedita guussa. ⁶ Nuuni paaciyaan kunddibeennawaa hintte eriyaawaa ammanay.

⁷ Hintte iitabaa mulekka oothenna mala, nuuni Xoossaa woosseetto. Nuuni paaciyyaa danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni paaciyyaa danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo77obaa hintte oothanaassa. ⁸ Ayissi gooppe, nuuni tumuwaa xalalaw oothanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne oothanaw danddayokko; ⁹ nuuni daaburanchcha shin hintte wolqqaama gidoode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni Xoossaa woosseetto.

¹⁰ Taani hintteppe haakuwan de7aadde xaafeeddawe hewaa diraassa; taani hinttekkko biya wode, Goday taw immeedda maataani zemppaade, hinttena metoohanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena keexxanaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna.

¹¹ Wurssethaan taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, saro de7ite; bali baynnaan de7ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de7ite; sarotethaan de7ite. Siiquwaanne sarotethaa Xoossay, hinttenanna ittippe de7ana.

¹² Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiide sarotetite. ¹³ Xoossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino.

¹⁴ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, Xoossaa siiquu, Geeshsha Ayyaanaa ittippetethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi Ashshiyaawaa gidiyaawaa odiyaa mishi-raachchuwaa qaalay, dumma dumma sa7aan odettishshinanne Ayihuda gidenna asaykka ammaniide akki akki biishshin, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshiiyee koshshennee?” giyaa walassay ittippe denddeeda. He wode Phawuloosi, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshenna; Yesuusan ooratha de7uwaa demmanaw aani ammano asay, Xoossaa sinthan xillanaw danddayiyaawe ammano xalalaana” yaagiide tamarissuwaa doommedda. Shin Qeeri Iisiyaa gidдон, “Asay Xoossaa sinthan xillanaw Yesuusan ammaniyaawaa xalalaa gidennaan, Muse higgiiyaakka polanawunne qaxxarettanaw koshshee” yaagiide Phawuloosa timirttiyaa phalqqiyaa asatuu de7iino.

Phawuloosi hawaa Galatiyaa kiitaa xaafeddawe ha bala timirttiyaan cimetteedda asaa suure ammanuwaassinne Ammanuwaa de7uwaassi zaariide kaaletkanaassa. Phawuloosi koyro doommiidde, I barena, “Taani Yesuusi Kiitteeddawaa” yaagi erissiidde doommee. Yesuusi Kiitteeddawaa oothiide A xeeseeddawe Xoossaappe attin, asaa gidennawaanne qassi I kiitetteeddawe Ayihuda gidenna asatuwaassa gidiyaawaa qonccissiidde odee. Hewaannakka oyqettiide, asay xillanaw danddayiyaawe ammanuwaa xalalaana gidiyaawaa odee. Wurssetha shemppatuwaan Ammanuwaa eeshshay Yesuusa ammaniyaa ammanuwaappe kesiyaa siiquwaappe pulittiyaawaa gidiyaawaa odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-10)

Phawuloosi Xoossaappe kiitetteedda maataa (1:11-2:21)

Xoossaa aadho keekatethaa mishiraachchuwaa qaalaa (3:1-4:31)

Kiristinnaa la77atethaanne ammanuwaa (5:1-6:10)

Wurssethaa qutiyyaa (6:11-18)

1 Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne qassi hayquwaappe A dentheedda Xoossay Aawuu kiit-teeddawaappe attin, asaappe woy asaa bagganna kiitetteeddawaa gidikke. 2 Ha taaninne taananna de7iyaa

ammaniyaa ishatuu ubbay, Galaatiyaa gadiyan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw sarotaa kiitteetto.

³ Xoossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttentoo aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

⁴ Nu Xoossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiyyaa wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huuphiyaa immeedda. ⁵ Xoossaw medhippe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Mishiraachchuwaa Qaalaa Tumuu Ittuwaa Xalalaa

⁶ Kiristtoosa aadho keekatethaan hinttentta xeeseedda Xoossaa aggiide, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentto taw oorathabaa gideedda. ⁷ Hinttentta bul77akkiyaawanttunne Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa geellayanaw koyyiyaa amareedda asatuu de7iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwaa qaalay baawa. ⁸ Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa hinttenttoo odiyaawaa gidoope, I medhinaw sheqetteeddawaa gido. ⁹ Kase nuuni geeddawaadan, ha77ikka laa7enthuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odooppe, he uray medhinaw sheqetteeddawaa gido.

¹⁰ Hawe taana asaappe sabaa koyyiyawaa malatissii? Malatissenna! Taani Xoossay lo77a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha77ikka asaa nashechchanaw koyyiyawaa gidoope, Kiristtoosa ayye gidikke.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gideedda Hanuwaa

¹¹ Ta ishato, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday. ¹² Ayissi gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi qonccisseeddappe attin, taani mishiraachchuwaa qaalaa asaappe akkabeykke; asay taana tamarissibeenna.

¹³ Kase taani Ayihuda ammanuwan de7iyaa wode, waanaade de7aadditantto, hintte siseeddita; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta qaretay baynnaan yederssaaddinne dhayissanaw baaxetaaddi. ¹⁴ Ta wode de7eedda asatuwaappe coratuwaa Ayihuda ammanuwaa higgiiyaa naaguwaan aadhdhay; nu aawotuwa wogaa ooppenne aadhdhaade siiqaaddi.

¹⁵⁻¹⁶ Shin Xoossay bare aadho keekatethaan, taani biro ta dayi uluwaan de7ishshin, barew oothanaw taana xeeseedda; aabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa Ayihuda gidenna

asaw taani odana mala, Xoossay bare Na7aa taw qonccisanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykki. ¹⁷ Woy taappe kase Yesuusi kiitteeddawanttunna gaketanaw Yeerusalaame babeykki; shin taani ellekka Arabiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. Hewaappe Damasqqo giyaa katamaa simmaaddi. ¹⁸ Heezzu laythaappe guyyiyan, Phexiroosanna * gaketanaw Yeerusalaame baade, aananna tammanne ichcheshu gallassaa uttaaddi. ¹⁹ Shin Yesuusi kiitteeddawanttuppe Godaa ishaa Yayiqoobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki.

²⁰ Taani hinttenttoo xaafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo wordduwaa odennawaa Xoossay marka!

²¹ Hewaappe guyyiyan, Sooriyaa geetettiyaa gadiyaanne Kilqqiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. ²² Yihudaan de7iyaa Kiristoosan ammaniyaawanttu taananna ereta gidikkino. ²³ Shin hara asay, “Nuuna yederssi yuuyiyaa bitani hawaappe kase I dhayissanaw koyyiyaa ammanuwaabaa ha77i odee” giyaawaa untunttu ²⁴ sisiide tabaan Xoossaa galateeddino.

2

Phawuloosi Kiiteettowaa Gidiyaawe Haratuwaa Mataan Eretteedda

¹ Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laythaappe guyyiyan, Barinabaasanna laa7enthuwaa Yeerusalaame baade, Tiitakka taananna akkaade baaddi. ² Xoossay taw saxaan qonccissedda diraw baade taani ha77i oothiyaa oosuu woy kase ootheeddawe mela attenna mala, Kiristoosan ammaniyaawantta kaaletthiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiyaa mishiraachchuwaa qaalay ay malentto untunttoo odaaddi. ³ Shin haray atto taananna de7iyaa Tiita I Giriike gadiyaa asa gidishshin, qaxxaretto giide godetibeykkino. ⁴ Gidooppenneekka, wordduwaan nuussi ishatawaa malati yiide, nuunanna walaketteedda cora asatuu A qaxxaranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristoosa Yesuusan nuussi de7iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana danddayiyaa la77atethaa wochchiide dhiishanaw, wuu7ettiide nu giddo geliide nuuna aylle oothanaw koyyeeddino. ⁵ Shin mishiraachchuwaa qaalaatumatethay hinttenttunna minni de7ana mala, nuuni haray atto guutha wodiyaakka untunttoo moodettibeykko.

⁶ Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw aynne ooratha qofaa immibeykkino; hawaa ayissi gaytaa

* **1:18** Phexiroosa: Griike maxaafay Keefaa yaagee. Bilethaykka Aramaayike qaalaan “Zaallaa” giyaawaa.

gooppe, hawaappe kase untuntu oona gidin akka taana metiyaabaa gidenna; Xoossay asaa som77iyaa xeelliide pirdenna. ⁷ Shin guyyeppe Xoossay Phexiroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa untuntu be7eeddino. ⁸ Ayissi gooppe, Phexiroosi Ayihudatoo Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawaadan, taanikka Xoossaa wolqqaan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidaaddi. ⁹ Qassi kaaletthiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yayiqoobi, Phexiroossinne Yohaannisi, taw imetteedda aadho keekatethaa eriide, taanne Barnaabaasa nu kushiya oyyiide saroteeddino. Taanne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa gidon oothanaadan, qassi untuntu Ayihudatuwaa gidon oothanaadan qachchiide dendeedo. ¹⁰ Untuntu nuuna kaseppeka taani oothanaw qoppaade de7iyaa hiyyeesatuwaa maaddanawaa xalalaa qofiseeddino.

Phawuloosi Anxxookiyan Phexiroosa Timirttiyaa Phalqqeedda

¹¹ Shin Phexiroosi Anxxookiyyaa giyyaa katamaa yeedda wode, I bayizzeedda diraw, qoncciyaan taani A, “Neni bayizzanchchaa” yaagaaddi. ¹² Ayissi gooppe, Yayiqooba matappe kiitetteedda amareedda asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaanna qumaa mee; shin untuntu yeeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidennawanttu ammaniyaawantta gidanaw qaxxarettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawanttuppe shaaketteedda. ¹³ Qassi yokko ammaneedda Ayihudatuu Phexiroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnaabaasikka untuntunna yashshanchcha gideedda.

¹⁴ Shin untuntu mishiraachchuwaa qaalaa tumatethaadan, suure hamettennawaa be7aade, Phexiroosa he ubba asaa sinthan, “Neni Xoossaa asaa Ayihuda gidaade, untuntuudan gidenna Xoossaa asa gidenna Ayihuda gidennawanttudan de7aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda gidennawantta, ‘Ayihudatuwaadan de7ite’ gaade gidday?” yaagaaddi.

Ayihudatuukka Ayihuda Gidennawanttukka Attiyaawe Ammanuwaana

¹⁵ Nuuni yeletaan Ayihuda; “Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa” gidokko. ¹⁶ Hewaa gidooppekka,

asay Yesuusi Kiristtoosa ammaniide Xoossaa sinthan xillanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan xillennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan xillenna diraw, nuuni nu huuphewukka Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristtoosan ammaniide xillana mala, Kiristtoosi Yesuusan ammaneeddo.

¹⁷ Shin nuussi Kiristtoosan de7iyaa ittippetethaan xillanaw koyyiyaawantta gidiide, nu huuphew nagaranchcha gidiide beettoope, yaatina Kiristtoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo! ¹⁸ Ayissi gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa7ethuwaa oothiyaawaa gidoope, taani ta huuphew higgiiyaa menthiyaawaa gidiyaawaa erisay. ¹⁹ Taani Xoossaw paxa de7ana mala, higgiiyaa bagganna higgew hayqqaaddi. ²⁰ Taani Kiristtoosanna A masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettaade kaqettaaddi; simmi, ha77i paxa de7iyaawe taana gidikke. Shin Kiristtoosi ta giddon de7ee; taani ha77i de7iyaa de7uu, taana siiqiide, ta diraw, bare huuphiyaa immeedda Xoossaa Na7an de7iyaa amanuwaana. ²¹ Taani Xoossaa aadho keekatethaa ixixikke; asay higgiiyaa bagganna xillotethaa demmiyaawaa gidoope, Kiristtoosi coo mela hayqqedda guussaa.

3

Xillotethay Ammano Xalalaan Beettee

¹ Akeekay bayinna Galaatiyaa asatoo, taani hinttena Kiristtoosi masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawaa qonccissaade tamarissaaddi. Yaatina, tumoo hintte eeno geenna mala, hinttentta biteeddawe oonee? ² Ane taw ha itti yewuwaa xalalaa odite: Xoossaa Ayyaanaa, higgii giyaawaa naagiide akkeeddite woy ammanuwan sisiide akkeedditee? ³ Hinttenttu hewaa keena eeyee? Xoossaa Ayyaanan de7uwaa doommiide, ha77i hintte wolqqaan poliitee? ⁴ Hinttenttu daaburaa ubbaw aynne maaduu baawee? Tuma maaduu de7ee. ⁵ Yaatina, Xoossay hinttenttoo Geeshsha Ayyaanaa immiyaawenne hintte giddon malaataa oothiyaawe, Muse higgiiyaa hintte otheedda diraasee? Woy mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, hintte ammaneedda diraasee?

⁶ Hawaadankka, Abraahaamo Xoossaa ammaneedda diraw, Xoossay A xilluwaadan xeelledda. ⁷ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare * gidiyaawaa erite.

⁸ Xoossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanawaa

2:16 Maz 143:2; Rom 3:20,22 * **3:7** ammaniyaawanttu Abraahaame zare: Xoossay Abraahaama dooreedda; he diraw ooninneekka Abraahaame na7aa geetteeddeedda, Xoossaa na7aa gidiyaawe ammanetteedda. 3:29 xeellite. **3:7** Rom 4:16

Xoossaa Maxaafay kaset be7iide, “Ha alamiyaan de7iyaa asay ubbay neenan anjjettana” yaagiide, mishiraachchuwaa qaalaa Abraahaamossi kasetiide odeedda. ⁹ Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anjjetteeddawaadan, ammaniyaawanttu aawaad akka anjjettana.

¹⁰ Higgiiyaa oosuwan ammanettiide de7iyaawanttu ubbay sheqaa gidдон de7iino; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Higgiiyaa maxaafan xaafetteedda ubbabaani de7ennawenne polennawe ooninne sheqetteeddawaa” yaagee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana” † giyaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan higgiiyaa naagiyaawaan xillennawe eretteeddawaa. ¹² Higgii ammanuwan baasetti eqqi beenna; shin Xoossaa Maxaafay, “Higgii giyaawaa poliyaawe aani de7uwan de7ana” yaagee.

¹³ Xoossaa Maxaafan, “Mithaa bolla kaqetti hayqqiyaa ooninne sheqetteeddawaa” geetetti xaafetteedda diraw, Kiristoosi nu diraw sheqetteeddawaa gidiiide, nuuna higgiiyaa sheqaappe wozi akkeedda. ¹⁴ Kiristoosi hewaa ayissi ootheeddee gooppe, Xoossay immana gooppe, Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan akkanaadaninne Abraahaame anjuu bare bagganna Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide ootheedda.

Higgii Hidootaa Qaalaa Kolenna

¹⁵ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani asay giyaawaadan hinttenttoo gay; haray atto laa77u asatuu itti yewuwaa haasayiide, caaquwaa wotheeddawaappe hini baggan, ooninne he caaquwaa billanaw woy harabaa he caaquwaa bolla gujjanaw danddayenna. ¹⁶ Abraahaamonne A zarii Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. Xoossaa Maxaafay cora asaw haasayiyaawaadan, “Ne zerethatuwassi” geenna; waagii gooppe, “Ne zarew” yaagee. Hewenne, itti asa xalalaa gee; akka Kiristoosa.

¹⁷ Taani giyaawe hawaa; Xoossay Abraahaamossi caaqqiide, ha caaquwaa taani naagana yaageedda. Oydu xeetanne hattamu laythaappe guyyiyan yeedda Muse higgii Xoossay wotheedda ha caaquwaa dhayissanawunne sinthappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna. ¹⁸ Ayissi gooppe, Xoossay immiyaa laatay higgiiyan beettiyaawaa gidoope, yaatina Xoossay sinthappe immana giide, qaalaa geleeddawaana gidenna giyaawaa; shin

3:8 Dom 12:3 † **3:11** “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana”: Xoossay akkeedda asay ammanuwaappe dendeeddawaan de7uwan de7ee. **3:12** Wog 18:5 **3:13** Zar 21:23 **3:16** Dom 12:7 **3:17** Kes 12:40

Xoossay immana giide qaalaa geleeddawaan laataa Abraahaamossi immeedda.

¹⁹ Yaatina, higgii ayissi de7ii? Higgii bayizzo oosuwaa gidiyaabay ayentto bessanaw Xoossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa bagganna Muse gaannatiyaawaan imetteedda. ²⁰ Gaannay itti uraa xalalaassa gidenna; shin Xoossay ituwaa.

Higgiyaa Qofaa

²¹ Yaatina, Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, “Hanenna” yaagii? A77a! Hewaa geenna. Ayissi gooppe, higgii asaw de7uwaa immanaw danddayiyaabaa gidoope, xillotethaykka tumu higgiiyaa azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. ²² Shin Yesuusi Kiristoosa ammanina, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda la77atethay, ammaniyaawanttoo imettana mala, asay ubbay nagaraassi moodettiide de7iyaawaa, Xoossaa Maxaafay odee.

²³ Shin kase ha ammanuu yaanaassi, sinthappe qoncana ammanoo higgii nuuna qashetteedda asaadan gorddi wotheedda. ²⁴ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xillana mala, Kiristoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. ²⁵ Shin ha77i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sinthaw nuuna naagiyaawaa gidenna.

²⁶ Hinttenttu ubbay ammanuwaa bagganna Kiristoosa Yesuusan ittuwaa gideedda Xoossaa naanaa. ²⁷ Ayissi gooppe, hintte Kiristoosanna ittuwaa gidana mala xammaqetteedda ubbatuu Kiristoosa mayyeedita. ²⁸ Hewaa diraw, Ayihuda asaa giddoninne Giriike asaa giddon dummatethay baawa; ayliiyaa woy womaannuwaa giddon dummatethay baawa; attumawaa woy macca asaa giddon dummatethay baawa. Ayissi gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristoosa Yesuusan itti asa. ²⁹ Hinttenttu Kiristoosawaa gidoope, simmi hinttenttu Abraahaame zare; † qassi Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaa laatiyaawantta.

4

Nuuni Xoossaa Naanaa Gidiyaawaa

¹ Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaa na7ay na7atethaan de7iidde, de7iyaawaa ubbaw godaa gidoopekka, ayllatuwaappe aw dummatiyaasay baawa.

† 3:29 Abraahaame zare: Ha77i nuuni Abraahaame golle asa. Hewaassa Phawuloosi Galaatiyaa asaw odiidde, itti asay Yesuusa ammaneedda ammanuwan Abraahaamew tumu na7aa yaagettiide xeegettee. Hewaa guussay Xoossaa na7aa guussaa. 3:7 xeellite.

² Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, A hadaraa akkeeddawanttu kushiyaaninne A miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de7ee. ³ Hawaadan nuunikka qassi na7atethaan de7iyaa wode, ha alamiyaa mooddiyaa ayyaanatuwassi ayyileteeddo. ⁴ Shin yaanaw bessiyaa wodii gakeedda wode, Xoossay maccawunnippe yelettowaa, Muse higgew moodettiyyaa asaa garssan yeletteeddawaa, bare Na7aa kiitteedda. ⁵ Ayissi kiitteeddee gooppe, higgsiyan moodettiide de7iyaawantta wozanawunne nuuna bare naanaa oothanaw kiitteedda.

⁶ Xoossay hintte A naanaa gidiyaa diraw, “Abbabboo, ta Aabboo” giide waassiyaa bare Na7aa Ayyaanaa, nu wozanaa giddo kiitteedda. ⁷ Hewaa diraw, hawaappe sinthaw neeni Xoossaa na7aa gidiaawaappe attin, ayyile gidakka; qassi neeni A na7aa gidoope, Kiristoosa bagganna Xoossay qaalaa geleeddabaa laattiyaawaa.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirggeedda

⁸ Shin hintte hawaappe kase Xoossaa erennaan de7iidde, tuma gidenna xoossatuwaassi ayyile gidiiide eeno geeddita. ⁹ Shin ha77i Xoossaa eriide, ubbaakka Xoossaan erettiide, laafanne qassi kadhetteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, ayyile gidiiide, laa7ethuwaa untunttoo eeno gaanaw koyyiitee? ¹⁰ Dummateedda gallassattuwwaa, agenatuwwaa, wodetuwaanne laythatuwwaa hintte loythi naaguwaan ayyileteeddita. ¹¹ Taana hinttebay yashshee; taani hinttenttoo coo gaade mela daaburaadditaashsha?

¹² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, “Hinttenttukka taanaadan hanite” gaade, hinttentta woossay; hintte taana aynne naaqqibeykkita. ¹³ Taani koyro hinttenttoo mishiraachchuwwaa qaalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiaawaa hintte eriita. ¹⁴ Taw paxatethay dhayiide, hinttenttoo paace gidinakka, taana kadhibeikkita; shenetikkabeikkita. Hewaa diraa ubba taana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita.

¹⁵ Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettenna! Taana gidoope, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooci imminttonne ixxennawaa markkat-tay. ¹⁶ Yaatina taani hinttenttoo tumuwaa odiiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa?

¹⁷ Hara asatuu hinttenttoo qarettiyaawaa malatiino; shin untunttu qofay lo77enna; ayissi gooppe, hintte untunttoo qarettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino. ¹⁸ Shin taani hintte matan de7iyaa wode xalalaan gidennaan,

ubba wodekka lo77obaan hintte koyettiyaawantta gidoope lo77a.

¹⁹ Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa medhetay hinttenttun beetana gakkanaw, maccawunno oythay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay. ²⁰ Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha77i hintte mata baade hinttenttunna doonan haasayantto, darii dosay.

Aggaarinne Saari Leemisuwaa

²¹ Muse higgiiyan moodettiide de7anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa siskitee? Ane taw odite. ²² Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Abraahaamossi danggaaxirattippenne godattippe yeletteedda laa77u naanay de7iino” yaagee. ²³ Shin danggaaxiratti na7ay asay na7aa yeliyaa maaraadanka yeletteedda; qassi godatti na7ay, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaan yeletteedda.

²⁴ Ha laa77u maccawanttu laa77u caaquwassi gidiyaa leemiso. Untuntuppe ittinna, Musessi higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe caaquu yeeddawunna, bare naanaa aylletethaw yelaaddu; izakka Aggaaro. ²⁵ Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaa gadiyan de7iyaa Siinaa Deriyaan leemisetaw; qassikka ha77i de7iyaa Yeerusalaamen leemisetaw; ayissi gooppe, Yeerusalaame katamay bare gidon de7iyaa asaa ubbaanna Muse higgiiyaa aylletethaan de7ee. ²⁶ Shin saluwan de7iyaa Yeerusalaame aylletethaan de7ukku; iza nuussi aatto gideedda Saaro. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Hannee, yelabeenna manthattee, nashetta;
yeluwaa oythay oyqqi erennawunnee,
ne kooshshaa dhoqqu oothaade ilila!

Ayissi gooppe, bare asinaanna
de7iyaa maccawunnippe,
barekka de7iyaa maccawunniw
cora naanay de7ana”
yaagee.

²⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na7aa Yisaaqaadan, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda naanaa. ²⁹ Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, Xoossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi diggowaadan, ha77ikka hewaa mala. ³⁰ Shin Xoossaa Maxaafay waagii? “Danggaaxiratti na7ay godatti na7anna ittippe laattenna diraw, danggaaxiratto izi na7anna ittippe kessa yedda” yaagee. ³¹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo,

nuuni godatti naanaa gidiaawaappe attin, danggaaxiratti naanaa gidokko.

5

Kiristtoosan Aylletethaappe Kesussaa

¹ Nuuni aylletethay baynnaan, de7ana mala, Kiristtoosi nuuna aylletethaappe kesseedda; simmi minniide eqqite; laa7enthuwaa aylletethaa morgge mithaan waaxettoppote.

² Sisite, taani Phawuloosi, hinttentta yaagay; hintte qaxxarettiyaawaa gidoope, Kiristtoosi hinttentta aynne maaddenna.

³ Qaxxarettiyyaa ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa gujjaade qopethay.

⁴ Higgiiya naagiide xillanaw koyyiyaawantoo, Kiristtoosappe shaaketteedditaa; Xoossaa aadho keekatethaappekka kunddeedditaa.

⁵ Nuuna gidoope, nuuni Xoossaa Ayyaanaa bagganna ammanuwan xillanaw nashechchaan naageetto. ⁶ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe de7ooppe, siiquwan oothiyaa ammanuwaappe attin, qaxxarettinakka, qaxxarettennaani agginakka nuuna aynne maaddenna.

⁷ Kase lo77o woxxiita; shin tumatethaw hintte eeno geenna mala, oonee hinttentta diggeeddawe?

⁸ Ha cimuu hinttentta xeeseedda Xoossaappe yibeenna. ⁹ Asay giyaawaadan, guutha irshshuu munaqaa ubbaa denthee.

¹⁰ Hinttenttu harabaa qoppennawaa taani Xoossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidooppenne, Xoossaappe bare pirdaa akkanawaa.

¹¹ Shin taanaadan ammaniyaawantoo, taani hawaa gakkanaw qaxxaray koshshiyaawaa odiyaawaa gidoope, taana ayissi yederssiinoo? Hewe tuma gidoope, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tumaarissina aynne metiyaabay baawa.

¹² Hinttentta metootheriyaawanttu barentta barenttookka goyreerikkinooshsha!

¹³ Hinttentta gidoope, taanaadan ammaniyaawantoo, aylletethaappe kesanaw xeeseetteedditaa. Gidooppenneekka aylletethaappe hintte keseeddawaan, hintte asatethaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa siiquwan ittuu ittoo moodettite.

¹⁴ Ayissi gooppe, higgii ubbay itti haasayan qashetteedda; ikka, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” yaagiyaawaa.

¹⁵ Shin hintte ittu ittuwaanna sa7ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidoope, hintte hintte gidon wureenna mala naagettite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

¹⁶ Shin sisite; Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletthiyaawaa gidoope, hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita. ¹⁷ Ayissi gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay ixxee; qassi Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu ixxee; hawanttu ittuu ittuwaanna ixettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa oothanaw danddaykkita. ¹⁸ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletthiyaawaa gidoope, Muse higgii hinttentta mooddenna.

¹⁹ Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatethaa, aadhdhedda tunatethaa oosuwaa, ²⁰ eeqaw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketethaa, palumaa, qanaatiyaawaa, hanqquwaa, barena dosiyaawaa, walaqettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa, ²¹ asawaa amottiyaawaa, mathottiyaawaa, yethanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta oothiyaawanttoo Xoossaa kawutethaan geliyaasay baawa.

²² Shin Geeshsha Ayyaanaa ayfii, siiquwaa, nashechchaa, sarotethaa, danddayaa, keekatethaa, lo77otethaa, ammanettiyaawaa, ²³ ashikketethaa, bare huuphiyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa.

²⁴ Kiristtoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatethaa A iita qofaannanne A amuwaanna ittippe masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ²⁵ Nuussi Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immowaappe guyyiyan, nuuna qassi I kaalettho. ²⁶ Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hanqqethiyaawaa, woy ittuu ittuwaa qanaatiyaawaa aggoytte.

6

Ittu Ittuwaanna Maadettiyaawaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanay de7iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaa oothiide, beettooppekka, ashikketethaa ayyaanay A suurissite; qassi hintte paacettenna mala, hintte huuphiyaa naagite. ² Ittu ittuwaa tookuwaa tookkite; hewaa oothiyaawaan Kiristtoosa higgew azazettiita. ³ Ayissi gooppe, itti uray aynne hannaan de7iidde, ittibaa I haneeddawaa aw malatoope, bare huuphiyaa cimnee. ⁴ Shin asay ubbay huuphiyan huuphiyan bare oosuwaa paacco; hewaappe guyyiyan, hara asawaanna likkenaan, bare huuphe oosuwaa xalalaan ammanettiyaawaa demmana. ⁵ Ayissi gooppe, asay ubbay huuphiyan huuphiyan bareppe naagettiyaawaa oothana bessee.

⁶ Shin Xoossaa qaalaa tamaariyaawe barew de7iyaa lo77obaa ubbaa barena tamarissiyaawaanna shaakko.

⁷ Hinttentta hinterekka cimmoppite. Ooninne Xoossaa bolla qilliiccanaw danddayenna; ayissi gooppe, asay bare zeriyaawaa zarethiide qoycana. ⁸ Bare ashuwaa amuwan zeriyaawaa gidoope, ashuwaa amuwaappe hayquwaa qoycana. Shin Xoossaa Ayyaan zeriyaawaa gidoope, Xoossaa Ayyaanaappe medhinaa de7uwaa qoycana. ⁹ Ane lo77o oosuwaa oothanaw minnoyite. Ayissi gooppe, nuuni minni oothooppe, qoyciyaa wodii sinthappe yaanawaa. ¹⁰ Hewaa gidoope ha oothanaw nuuni danddayiyaawaan, asaa ubbaw lo77obaa oothoyite; shin ubbaappe aathiide, nuunanna ammanuwan de7iyaawanttoo lo77obaa oothoyite.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹¹ Taani ta kushiyan, ay mala wolqqaama pidolatuwan, hawaa hinttenttoo xaafaadditantto be7ite. ¹² Asaa sinthan lo77iide beettanaw koyyiyaa ubbatuu, hintte qaxxarettana mala koyyiino; shin hewaa untunttu oothiyaawe barenttoo Kiristtoosa masqqaliyaa diraw yederssettennaan attana xalalaassa. ¹³ Ayissi gooppe, untunttu hintte qaxxaretteddawaan ceqettanaw hinttentta qaxxarettino giinoppe attin, haray atto qaxxaretteddawanttukka barenttu huuphew Muse higgiiyaa naagikkino.

¹⁴ Shin alami taw kaqettina, taanikka alamew kaqettedda Yesuusi Kiristtoosa masqqaliyaappe attin, taani ceqettiyaabay harabay taappe haakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratha medhetaa gidiiyaawe maaddeeppe attin, qaxxarettin akka qaxxarettennaan aggin akka aynne maaddenna. ¹⁶ Ha wogaan hamettiyyaa ubbatuwaa bollaninne Xoossaa asaa ubbaa bolla, sarotethayenne maarotethay gido.

¹⁷ Taani Yesuusaw mayteedd mallaa ta bollan tokkeedda diraw, hawaappe sinthaw itti asaykka taana metoothoppo.

¹⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido. Amen77i.

Phawuloosi Efesoona Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Efesoonaan de7iya asaassi xaafeedda kiitaan ubbabaappe aathiide I xeelleeddawe, “Xoossaa qofaa oosuwan peeshshanawe saluwaaninne sa7an de7iyaabay ubbay ittippe shiiqiide, itti Kiristtoosa maataa garssan aqiyaa wodii gakkana” yaagiyaa qofaa (1:10). Hewaa bollankka gujay Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gidiide, asaa zariyaa ubbay ittuwaa gidana mala, ha wolqqaama qofaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissee.

Efesoona Kiitay koyro saan xaafii ittippetethaawaa xaafanaw doommeeddawaa aassiide, Xoossay Aawuu bare asaa wooti dooreeddentto, untunttukka A na7aa, Yesuusi Kiristtoosan barenttu nagaraappe maarettiide, waani la77a keseeddenttonne Xoossaa wolqqaama hidootaa qaalay Geeshsha Ayyaanaa bagganna wooti eretteeddentto odee. Laa7ethiyaa shaakuwan qassi xaafii ha kiitaa nabbabiyaawantu barenttu ittippetethaa de7uwan Kiristtoosan untunttussi de7iya ittippetethay tuma gidana mala untunttu waaniide de7anaw bessintto qofissee.

Asay Kiristtoosan de7iya ittippetethaan waaniide de7anaw danddayintto dumma dumma hiilla haasayan qonceedda. Ammaniyaa asay itti asatethaa leemisuwaa gidiyaa wode, Kiristtoosi he asatethaw huuphiyaa gidee. Ammaniyaa asay gimbbiyaa golliyaan leemisettiyyaa wode, Kiristtoosi he gimbbiyaa gollew godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchaa gidee. Ammaniyaa asay machchiyaadan leemisettiyyaa wode, Kiristtoosi asinaadan gidee. Xaafiyaawe Kiristtoosa bagganna qonceedda Xoossaa aadho keekatethaa daro dhoqqissi nashshi haasayiide, ciimmateedda qofaa shiishshee. I ubbabaakka Kiristtoosa siiquwan, I yarshshettowan, A maarotethan, A aadho keekatethaaninne A sarotethaa bagganna xeellee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Kiristtoosanne ammaniyaa asaa (1:3-3:21)

Kiristtoosan beettiyaa oratha de7uwaa (4:1-6:20)

Wursethaa qutiyaa (6:21-24)

¹ Taani Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteedda Phawuloosi, Efesoonaan de7iya Xoossaa naanaw qassi Kirist-

toosa Yesuusaw ammanettiide de7iyaawanttoo ha dabidaab-biyaa xaafay.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristtoosappe Beettiyaa Ayyaanaa Anjuwaa

³ Ayyaanaa anjuwaa ubbaan Kiristtoosa bagganna bolla saluwaan nuuna anjeedda Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, nuuni galateetto. ⁴ Nuuni A sinthan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, Xoossay nuuna sa7ay medhettanaappe kase, Kiristtoosa bagganna bare siiquwan dooredda. ⁵ Xoossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna bare naanatuwaa oothanaw kasetiide qoppi wotheedda. ⁶ Xoossay bare siiqiyaa Na7aa bagganna nuussi coo immeedda aadho keekatethaa bonchchuwaa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootheedda.

⁷ Nuuni Xoossaa aadho keekatethaa daruwaadan, Kiristtoosa suuthan wozetteeddo; hewan Xoossay nu nagaraa atto geedda. ⁸ Xoossay bare aadhdheedda eratethaa ubbaaninne bare wozanaa qofaa ubbaan bare aadho keekatethaa nuussi darissiide immeedda. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare qoppeeddawaa ootheedda; qassi Kiristtoosa bagganna polanaw qoppi wotheedda xuura yewuwaa nuuna erisseedda. ¹⁰ Xoossay wodiya wurssethay gakkiiya wode polanaw qoppeedda qofay Kiristtoosa waanna udiide, saluwaaninne sa7an de7iya medhetaa ubbaa ittippe aani shiishshanawaa.

¹¹ Ubbabay Xoossaa qofaadaaninne I geeddawaadan haneedda; Xoossay kasetiide qoppi wotheeddawaadan, Kiristtoosa bagganna nuuni aawantta gidanaadan, nuuna dooredda. ¹² Nuuni kasetiide, Kiristtoosa bagganna akkana giide nashechchan naagiyaawanttu, Xoossaa bonchchuwaa galateetto. ¹³ Hinttewukka qassi hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo atatethaa aheedda mishiraachchuwaa qaalaa, hintte siseedda wode Kiristtoosa ammaneeddita; Xoossay hinttenttoo immana geedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna, hintte Aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa hintte bolla wotheedda. ¹⁴ Xoossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha Ayyaanaa waasetethaa oyqqeeddo. Hewe qassi A bonchchuwassi, galataa gidanawa.

Phawuloosi Efesoona Asaw Woosseedda

¹⁵ Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne geeshshatuwaa ubbaa hintte siiqiyawaa taani sisoodeppe doommaade, ¹⁶ hinttenttoo Xoossaa galatiyaawaa

aggabeyikke; Xoossaa woossaadde hinttewukka woossay. ¹⁷ Qassi Godaa Yesuusi Kiristtoosa Xoossay, bonchchuwaa Aawuu, Xoossaa hintte eranaadan, hinttena aaddheedda eranchcha oothiyaa qassi Xoossaa hinttenttoo qonccissiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttoo immanaadan, taani woossay. ¹⁸ Xoossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttena xeseeddawaanne I bare asaw immana giya anjuu ay keenaa durentto hintte eranaadan, Xoossay hintte wozanaa dooyyina, A poo7uwaa hintte be7anaadan, taani Xoossaa woossay.

¹⁹⁻²⁰ Qassi A ammaniyaa nuunan A wolqqay loythi oothee. Ha nuunan de7iya wolqqayenne hayiquwaappe Kiristtoosa denthiide, saluwaa sa7an Xoossaappe ushechcha bagganna * utissedda wolqqaama wolqqay ittuwaa. ²¹ Kiristtoosi saluwaa sunthatuwaappe, godathay de7iyaawantuppe, wolqqaamatuwaappenne godatuwaa ubbaappe bolla gidide mooddee; I ha77i de7iyaa yeleta xalalaan gidennaan, sinthaappe yaana yeletaanikka hara sunthatethaa ubbaappe dhoqqee. ²² Xoossay ubbabaa Kiristtoosa gediyaappe garssan moodissiide, qassi Xoossay I ubbabaani ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew A immeedda. ²³ Woosa gollii Kiristtoosa asatethaa; woosa gollii Kiristtoosi ubbasan ubbabaa kunthiyaa A poluwaa.

2

Kiristtoosan Hayiquwaappe De7oo Pinniyaawaa

¹ Hintte azazettennan ixxeedda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayyaana hayiquwaa hayiqqeeddita. ² He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; carkkuwaa gidдон de7iya wolqqaama ayyaanatuwaa kaappoo qassi Xoossaw azazettenna asaa ha77i mooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita. ³ Nuunikka qassi ubbay he asaa mala; qassi nuuni nu ashuwaa amuwaadan de7eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootheeddo. Nuunikka haratuwawaadan, nu medhetaan Xoossaa hanqquwaa akkanaw de7eetto.

⁴ Shin Xoossaa maarotethay dara gidiyaa diraw, bare siiquwaa daruwaadan, ⁵ Nuuni aw azazettennan ixxiide, haray atto ayyaanan hayiqqeeddawantta gidin akka, I Kiristtoosanna nuussi de7uwaa immeedda. Xoossaa aadho keekatethan hintte atteeddita. ⁶ Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna saluwaanne sa7aanne mooddanaadan, Xoossay nuuna aananna ittippe hayiquwaappe dentheedda. ⁷ I

* **1:19-20** ushechcha bagga: Wolqqaanne bonchchuwaa sa7aa. **1:19-20** Maz 110:1 **1:22** Maz 8:6 **1:22** Qol 1:18

sinthappe yaana wodiyaan, nuussi Kiristtoosi Yesuusan de7iya keekatethan, ubbaappe aadhdiyaa bare aadho keekatethaa dhooqqatethaa bessanaw hewaa oothedda. ⁸ Ayissi gooppe, hintte Xoossaa aadho keekatethan, ammanuwan atteeddita; hawe Xoossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. ⁹ Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte ceeqettiyaabay ayayinne baawa. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa medhetaa; I nuussi kasetiide giigissi wotheedda lo77o oosuwaa nuuni oothanaadan, Kiristtoosi Yesuusa bagganna nuuna medhdheedda.

Kiristtoosan Beettiyaa Ittippetethaa

¹¹ Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatethaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena qaxxaretteeddawantta giya Ayihudatu, qaxxarettibeennawantta giide xeesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite. ¹² He wode hintte Kiristtoosappe shaaketteeddita; imatha gidiide, Israa7eeliyaa asaappe haakkiide de7eeddita; Xoossay bare asaw immana giide caaqqeedda caaquwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa7aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne qassi Xoossay bayinnaan de7eeddita. ¹³ Shin hintte kase haakkiide de7iyaawanttu ha77i Kiristtoosa Yesuusanna de7iide, Kiristtoosa hayiquwan mataa shiiqeeddita.

¹⁴ Ayissi gooppe, Kiristtoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa udiide, nuussi sarotethaa aheedda. Untuntu laa77uwaa shaakkiide, morkke oothi wotheedda morkketethaa godaa bare asatethan koli yeggeedda. ¹⁵ I bare huuphew ha laa77u zaretuwaappe itti ooratha asaa medhdhiide sarotethaa wothanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa A azazatuwaanne wogatuwaanna ittipe dhayisseedda. ¹⁶ Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqeedda bare hayiquwan morkketethaa dhayiseedda; qassi masqqaliyaa bagganna laa77u zaretuwaakka itti asaa oothi sigethiide, Xoossaakko aheedda. ¹⁷ Kiristtoosi yiide, Xoossaappe haakkiide de7iya hinttentoo Ayihuda gidennawanttoon, A matan de7iya Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwaa qaalaa sarotethaa odeedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaanan Kiristtoosa bagganna Aawuwaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹⁹ Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sinthaw allagaa woy imathaa gidikkita; ha77i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; qassi Xoossaw hintte soy asaa.

²⁰ Yesuusi kiitteeddawanttunne timbbitiyaa odiyaawanttu baaseedda baasuwa bolla hintteekka keexetteedita; godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchay Kiristtoosi Yesuusa. ²¹ I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyqqiide, Xoossaa bagganna Geeshsha, Xoossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. ²² Hintte qassi Xoossay bare Ayyaanan de7iya golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittippe Kiristtoosan keexettiita.

3

Phawuloosi Ammanenna Asaw Ootheedda Oosuwaa

¹ Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani Phawuloosi hintte diraw Kiristtoosi Yesuusa qasho asaa gideeddawe, Xoossaa woossay. ² Xoossay bare aadho keekatethan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwaa taw immeeddawaa hintte loythi siseeddita. ³ Xoossay bare xuura qofaa taw qonccissiide, taana erisseedda; taani hewaa qanthaan xaafaaddi. ⁴ Qassi taani xaafeddawaa hintte nab-babiyaa wode, Kiristtoosa xuuraa taani woota akeekaaddi-tanttonne eranaw danddayiita. ⁵ Beni wode asay he xuura yewuwaa sisibeenna; shin Xoossay hewaa Yesuusi kiitteedda Xoossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha77i qonccisseedda. ⁶ Xuura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna asay wonggalaa bagganna, Xoossaa anjuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; untuntu itti asatethan shaakettennaan de7iino; qassi Kiristtoosi Yesuusa bagganna Xoossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakkiino.

⁷ Xoossay bare oosuwaa wolqqaa bagganna taw immeedda aadho keekatethan taani ha wonggalaw qooma gidaaddi. ⁸ Taani geeshshatuwaa ubbaa gidon laafiyaawaa gidooppekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristtoosa duretethaa mishiraachchuwaa qaalaadiyaa ha qaadaa Xoossay taw immeedda. ⁹⁻¹⁰ Qassi taani hewaa Xoossaa xuura qofaa asaa ubbaw qonccissa odana; ubbabaa medhdheedda Xoossay bare xuura yewuwaa beni wode genthi wotheedda. Xoossay ha77i hewaa woosa golliyaa bagganna saluwaa sa7an de7iya kaappatoonne godatethay de7iyaawanttoo zaway bayinna bare aadhdheedda eratethaa qonccissanaw ootheedda. ¹¹ Xoossay hewaa nu Godaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna I poleedda bare medhinaa qofaadan ootheedda. ¹² Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe gidiide, A ammaniyaa ammanuwan ammanettiide, ayinne yayyennaan Xoossaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹³ Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte hirggenna mala, hinttena woossay; ayissi gooppe, taani hintte bonchchoo metootay.

Kiristtoosa Siiquwaa

¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniya golliyaa asay ubbay aappe yeedda * Xoossaa sinthan gulbbatay. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossay bare bonchchuwaa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaan, hinttentoo hintte garssa asatethan hintte minniyaa wolqqaa immanaadaaninne, qassi ammanuwaa bagganna Kiristtoosi hintte wozanaa bare golliyaa medhdhanaadan, taani Xoossaa woossay; qassikka hintte xaphuwaa yeddiide, tokettiide siiquwan minnanaadan, Xoossaa woossay. ¹⁸ Qassi geeshshatuwaa ubbaanna Kiristtoosa siiqu ay keenaa aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmento † eriyaa wolqqaa hinttentu demmanaadan, taani Xoossaa woossay. ¹⁹ Eratethaappe aadhdhiyaa Kiristtoosa siiquwaa hintte eranaadaaninne qassi Xoossawaa gidiyaa ubbabaani hintte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossay.

²⁰⁻²¹ Simmi nu gidдон oothiyaa bare wolqqaa bagganna nuuni woossiyaawaa woy qoppiyaawaa ubbaappe loythi darissi oothanaw danddayiyaa Xoossaw, woosa golliyaaninne Kiristtoosi Yesuusana ubba wode medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

4

Bollaa Ittippetethaa

¹ Hewaa diraw, taani Godaw oothiyaa diraw qashet-teeddawe Xoossay hinttena xeeseedda xeesaw bessiyaa de7uwaa hintte de7anaadan, taani hinttena woossay. ² Ubbaa wode hintte hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchchatuwaa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawan hintte siiquwaa bessite. ³ Hinttena ittipe gathi qachchiyaa sarotethaan, Geeshsha Ayyaanay hinttentoo inmiya ittippetethaa naaganaw minnite. ⁴ Xoossay hinttena xeeseedda hidootay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mexxi ittuwaa gidowaadan, itti asatethayne itti Geeshsha Ayyaanay de7ee. ⁵ Itti Goday, itti ammanuunne itti xinqqatay de7ee. ⁶ Ubbaa Goday,

* **3:14-15** aappe yeedda: Aappe denddowaan, ittuwa ittuwaa huuphiyan huuphiyan eriyaawaassa. † **3:18** aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmento: Hawe bessiyaawe saluwan de7iyaa Yeerusalaamo woy Xoossaa siiquwaa woy Xoossaa aadho eraa woy Yesuusa masqqalew de7iyaa bilethaa.

ubbaa bagganna oothiyaawe, ubbaa gidдон de7iyaawe, itti Xoossay, ubbaa Aawuu de7ee.

⁷ Shin Kiristtoosi immeedda imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa akkeeddo. ⁸ Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay,

“I pude dhoqqasaa keseedda wode,
omoddetteeddawantta afeedda;

asawukka imotaa immeedda”

yaage. ⁹ Yaatina, “Pude keseedda” giyaawe waagiyaawe? I koyiro duge wodhdheedda; hewe sa7aw hirkki wurssethasaa wodhdheedda giyaawaa. ¹⁰ Ha duge wodhdheeddawe bare huuphew A; he I ubbaba kumanaadan, saluwaa ubbaappe dhoqqiyaasaa pude keseedda.

¹¹ Asaw imotaa immeeddawe A; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiitteeddawantta, haratuwaa timbbitiyaa odiyaawantta, qassi haratuwaa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawantta, qassikka haratuwaa woosa golliyaa kaaletthiyaawanttanne tamarissiyaawantta oothi suntheedda. ¹² I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniyaa asaa oosuwaa oothanaadaninne Kiristtoosa bollan keexettanaadan giigissanaw ootheedda. ¹³ Qassi nuuni ubbay Xoossaa Na7aa ammaninanne erina beettiyaa ittippetethaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa dicciide, donza asa gidanaadana.

¹⁴ Nuuni beetan yanne haanne shocettiide, barenttu cimmiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletthiyaa geniyaa asaa timirttiyaa carckuwaa ubbaan sugettiidde, hawaappe sinthaw na7a gidanaw bessenna. ¹⁵ Shin nuuni siiqotethan tumuwaa haasayiidde, huuphe gidiyaa Kiristtoosakko ubbabaani diccanaw bessee. ¹⁶ Bollaa gidдон de7iya dumma dumma shaakotay aani ittippe oyqetteeddino; qassi kumentha bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaanna gakeettiide, ittippe oyqqetti utteedda; he dumma dumma shaakotay oothanaw bessiyaawaa oothiyaa wode, kumentha bollay siiquwan dicceenne barena keexxee.

Kiristtoosan Beettiyaa Ooratha De7uwaa

¹⁷ Hewaa diraw, taani hawaa hinttenttoo Godaa sunthan odaynne markkattay. Hintte go77i bayinna qofaa qoppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de7oppite.

¹⁸ Unttuntu wozanay dhumaani de7ee; unttuntu ayinne erennawanttanne azazetenna diraw, Xoossay immiya de7uwaappe haakkeeddino. ¹⁹ Unttuntu matan yeella giyaawe baawa; unttuntu woshummaw kajjeelanaw barenttu huuphiyaa aathi immiino; qassi tunabaa ubbaa paci bayinnaan oothanaw loythi yorattiyaawantta.

²⁰ Shin hintte Kiristtoosawaa hewaadan tamaribeyikkita.
²¹ Aabaa tumu siseeddita; qassi tumatethaykka Yesuusan de7iyaawaa, aappe tamaareeddita. ²² Hintte kase de7iya de7uwaa aggite; qassi bare cimmiyaa amuwan dhayiyaa hintte eca asatethaa dhayissite. ²³ Hintte wozanaynne qofay ubbanna ooraxxanaw bessee. ²⁴ Tumu xillotethaaninne geeshshatethan Xoossaa leemisuwana medhetteedda ooratha asatethaa mayyite.

²⁵ Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristtoosa asatethan itti asaa gidiyaa diraw, asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee. ²⁶ Hanqqettite; shin hintte hanqquwan nagaraa oothoppite. Hintte hanqquwan de7ishshin, away wulloppo. ²⁷ Xalahew xoo77iyaa immoppite. ²⁸ Wuu77iyaa uray hawaappe sinthaw wuu77oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo77obaa oothiide daaburo.

²⁹ Hintte haasayay sisiyaawantta go77ana mala, koshshiyaawaadan menthethiyaa lo77o qaalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita qaalay mulekka kesoppo. ³⁰ Xoossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa kayyoyoppite. ³¹ Ixxiyaa hanotaa, yiilluwaa, hanqquwaa, waasuwanne cashshaa ubbaa iitatethaa ubbanna hintteppe dhayissite. ³² Ittuu ittoo keekitenne qarettite; qassi Xoossay Kiristtoosa bagganna hinttentoo atto geeddawaadan, hintteikka ittuu ittuwaa atto giite.

5

Poo7uwaan De7ite

¹ Simmi Xoossay siiqiyaa naanatuwaadan, A malatite.
² Qassi Kiristtoosi nuuna siiqiide, bare huuphiyaa Xoos-saw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa udiide immeeddawaadan, hintteikka siiquwan de7anaw bessee.

³ Shin Xoossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte giddon woshummiyaawennee tunatethaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. ⁴ Yeellayiyaawenne eeya haasayay woy pathenna qidhii hinttentoo bessennawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de7oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, Xoossaa galatanaw bessee. ⁵ Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa oothiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidoppe, Kiristtoosa kawutethaanne Xoossaa kawutethaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eeqaw goyinniyaawaappe dummattenna.

⁶ Hinttena ooninne pathenna haasayan cimmoppo; ayissi gooppe, hawaa gaasuwan Xoossaa hanquu azazettenna asaa bolla yaana. ⁷ Simmi hewaa mala asaanna zuppetop-pite. ⁸ Ayissi gooppe, kase hintte dhumaani de7eeddita; shin Godaa bagganna ha77i poo7uwan de7iita; poo7uwan de7iya asaadan poo7uwan hamettite. ⁹ Ayissi gooppe, poo7uu lo77otethaa, xillotethaanne tumatethaa ubbaa ayiffee.

¹⁰ Godaa nashechchiyaabay ayentto taaarite. ¹¹ Go77i bayinna dhuma oosuwa qonccissi bessiteppe attin aananna walakettoppite. ¹² Untuntu geeman oothiyaawe haray atto haasayiaawekka pokkee. ¹³ Shin ubbabay poo7uwaa kesiyaa wode, qoncciyaan beettana; ayissi gooppe, qoncciyaan beettiyaa ubbabay poo7uwaa. ¹⁴ Hewaa diraw,

“Gemi77ishiyaawoo, beegotta;
hayiquwaappekka dendda;
Kirsttoosi new poo7issanawaa”
yaagee.*

¹⁵ Simmi hintte waani de7intto akeekite; aadhdheedda eratethaanna de7iya asaadan de7iteppe attin, aadhdheedda eratethay bayinna asaadan de7oppite. ¹⁶ Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiya hinttew danddayettowaadan lo77otethaw go77ettite. ¹⁷ Hewaa diraw, Goday koyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeya gidoppite.

¹⁸ Qassi hinttenan Geessha Ayyaanay qanxxennaan kumoppe attin, hinttena bayizziyaa woyiniyaa giyaa eessaa ushiide mathottoppite. ¹⁹ Mazimuriyaa yethaan, galatiidde yexxiyaawaaninne ayyaana yethaan ittuu ittuwaanna haasayite; qassi galatiyaa yethaaninne mazimuriyaa yexxiyaawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde yexxite. ²⁰ Nu Godaa Yesuusi Kirsttoosa sunthan, Aawuwaa Xoossaa ubbabaw ubba wode galatite.

Asinaabaanne Machchattibaa

²¹ Kirsttoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite.

²² Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite. ²³ Ayissi gooppe, Kirsttoosi qassi woosa gollew huuphe gidiyawaadan, asinaykka bare machchattiw huuphe; qassi Kirsttoosi bare huuphiyan, bare bollaa gidiyaa woosa golliya ashshiyawaa. ²⁴ Shin woosa golli Kirsttoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu qassi barenttu asinaw ubbabaani moodettanaw bessee.

²⁵ Asinatoo, Kirsttoosi woosa golliya siiqiide, bare huuphiyaa iziww immeddawaadan, hintteikka hintte

* 5:14 Hawe mazimuriyaa gidiiidde ammaneedda asay xammaqettiyaa wode yexettiyaawaa.

machchatuwaa siiqite. ²⁶ I woosa golliyaa bare qaalaaninne haathaan meecci geeshshiide, Xoossaw dummayanaw hawaa oothedda. ²⁷ Kiristtoosi woosa golliyaa qitay woy deemuwaa cidhdhissiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan, A kumentha bonchchuwaanna geeshshaanne borettenawaa udiide, bare huuphew shiishshanaw koyyeedda. ²⁸ Simmi qassi asinay bare machchatto bare bollaadan siiqanaw bessee; bare machchatto siiqiyaawe barena siiqee. ²⁹ Ayissi gooppe, bare bollaa ixxiyaa asay mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa golliyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee. ³⁰ Ayissi gooppe, nuuni A bollaa dumma dumma asatethaa.

³¹ Xoossaa Maxaafay; “Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattina ittippe de7ana; untunttu laa77uukka itti ashuwaa gidana” yaagee. ³² Ha xuuray wolqqaama tumatethaa; shin taani hawe Kiristtoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay. ³³ Gidooppekka, qassi asinay huuphiyan huuphiyan machchiyaa bare huuphiyaadan siiqanaw bessee; machchat-takka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6

Yeleddawanttubaanne Yeletteedda Naanatuwaabaa

¹ Naatoo, hinttena yeleddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayissi gooppe, hawe oothanaw bessiyaawaa. ²⁻³ “New ubbabay lo77anaadaaninne sa7an ne laythay aduqqanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha” giya azazuu Xoossay immana geedda hidootaana de7iya koyiro azazuwaa.

⁴ Aawatoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, untuntta hanqqethoppite.

Godatuwaabaanne Ayillatuwaabaa

⁵ Ayillatoo, Kiristtoosaw oothiyaawaadan, hintte goda-too yashshatethaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite. ⁶ Xoossay geeddawaa oothiyaawanttudan, Kiristtoosa ayillatuwaadan, wozanaappe oothiteppe attin, asaa nashechchanaw oothiyaawaadan, asay be7o giide oothop-pite. ⁷ Asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, dhibennaan wozanaappe oothite. ⁸ Ayille gidina woy womaanuwaa gidina, I oothiyaa lo77o ooso ubbaw Goday huuphiyan huuphiyan woyitanawaa eriita.

⁹ Godatoo, hintte ayilletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan oothite; hinttenanne untunta gathi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirddennawe, saluwan de7iyaawaa eriita.

Xoossaa Olaa Miishshatuwaabaa

¹⁰ Wurssethaan, Godaaninne A wolqqaama wolqqan ubba wode minnite. ¹¹ Xalahiyaa iita cimuwaa te77anaw hintte danddayana mala, Xoossay hinttenttoo immiya ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. ¹² Ayissi gooppe, nuuni bolla saluwaa de7iya iita ayyaana wolqqatuwaanna, mooddiyaawanttunna, godatethay de7iyaawanttunanne ha dhuma biittaa mooddiyaawanttunna olettiyaawaappe attin, asaanna olettokko.

¹³ Hewaa diraw, iita gallasaan * te77anawunne qassi wurssethay gakkanaw wadhettowaappe guyyiyan, minni eqqanaw hintte danddayana mala, Xoossaa olaa miishshaa ubbaa oyqqite. ¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, xeessan saqqiyaa danciyaawaadan tumatethaa dancciide, tiraan wothiyaa olaa miishshaadan xillotethaa mayyiide, hintte gediyaan caammaa wothiyaawaadan sarotethaa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw giigiide, minni eqqite. ¹⁶ He ubbaappe aathide, xalahii yeddiyaa wonddaafiyaa tamaa ubbaa toyisanaw, ammanuwaa ubba wode gondalliyaadan oyqqite. ¹⁷ Atotethaa huuphiyan wothiyaa birataa qoobiyaadan wothite; qassi Geeshsha Ayyaanaa mashshaa gideedda Xoossaa qaalaa oyqqite. ¹⁸ Xoossaa woossiiddinne A maaduwaa oochchiidde, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppote; geeshshatuwaa ubba Xoossaa ubba wode woossite.

¹⁹ Qassi taani yayyennaan wonggalaa xuuraa odanaw, Xoossay ta doonaa dooyyiide, haasayiyaawaa immanaadan, tawukka Xoossaa woossite. ²⁰ Taani ha77i qashuwan de7ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyennaan odana mala, taw Xoossaa woossite.

Wurssetha Sarotaa

²¹ Shin taani waana de7inttonne ayaa oothaytantto hintteikka eranaadan, nu siiqo ishay, Godaa oosuwan amanetteedda qoomay Tikiqoosi, tawaa ubbaa hinttenttoo odanawaa. ²² Nuuni ubbay waani de7intto hinttenttoo odiide, hinttena minissana mala, taani A hintteikko kiittaaddi.

* **6:13** iita gallasaan: Ha77i de7iyaa wodiyaa woy hayquwaa gallassaa woy wurssethaa pirdda woy mura gallassaa giyaawaa. **6:14-15** Isa 52:7 **6:17** Isa 59:17 **6:21** Kit 20:4; 2Xi 4:12 **6:21** Qol 4:7-8

²³ Xoossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe sarotethayenne siiqotethay ammanuwaana ittippe ishathuwaa ubbaw gido; ²⁴ Dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqiyaa ubbatuwaanna Xoossaa aadho keekatethay gido. Amen⁷⁷i.

Phawuloosi Piliphphisiyoosa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Piliphphisiyoosa asaw xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Maqidooniya gidduwan de7iyaa Roomen omoddettedda Piliphphisiyoosa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa ammaniyaawanttussa. Hawanttu Phawuloosi koyro ammanthiide shiishsheeddawantta. Untunttu Roome gade yeleta gido dirawunne qassikka kare gadeppe yeedda wogaaninne ammanuwan daroppe ayyiino. Phawuloosa bollan unttunttu daroppe hanqqteedda gaasuukka hawaa (Kit 16:20). Ha kiitay xaafetteeddawe, hara ammaniyaa oosanchchatuu Phawuloosa qofaa phalqqi phalqqiide waayissiyaa wodiyaananne Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttu gidдон denddedda worddo timirttiyaa gaasuwan A wozanay daro kayyottiide me77eedda wodenne qasho golliyaan I de7iyaa wodiyaana. Gidoshshin, Phawuloosi Yesuusi Kiristoosa minissiide ammaniyaa asaa gideedda diraw, ha kiitaa bollan qoncciide beettiyaawe nashechchaanne kumentha ammanettiyaawaa.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeedda koyro gaasuu A metuwaa wode A maaddanaw Piliphphisiyoosa ammaniyaa asay imotaa aw kiiteedda diraw, untuntta galatanaassa. A bollankka untunttu bollankka dumma dumma metuu gakeeddawaa gidoopekka, untunttu xalana malanne kumentha ammanettiide de7ana mala, ha gakettedda injjiyan untuntta menthethee. Ayyuwaanne otoruwaa diggiide, Yesuusi Kiristoosa ashikketethan untunttu kumana mala, minissiide untuntta hassayisseedda. Yesuusi Kiristoosanna ittippe gideeddawaan untunttu demmeedda de7uu Xoossaa aadho keekatethaappe pultteeddawaanne untunttu ammanuwan akkeeddawaa gidiaawaappe attin, Ayihudatuwaa wogatuwaa poliyaawan beetteeddawaa gidennawaa untuntta hassayissee. Yesuusi Kiristoosanna ittuwaa gidiide de7iyaa ubbato Xooosay immiyaa sarotethaabaanne nashechchaabaa untunttussi xaafee.

Ha kiitay erettiyaawe nashechchaa, ammanettiyaawaa, ittippetethaanne Kiristinnaa ammanuwaaninne de7uwan minniide de7iyaawaa geeshshiide bessiyaawaana. Hewaa bollakka gujjiide, Phawuloosi Piliphphisiyoosan de7iyaa ammaniyaa asatuwaa siiqiyaa wolqqaama siiquwaa qonccissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imettedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-11)

Phawuloosassi de7eedda de7uwaa hanotaa (1:12-26)

Kiristinnaa de7uwaa leemisuwaa (1:27-2:18)

Ximootoosassinne Ephafiroodiituussassi de7iyaa qofaa (2:19-30)

Ammanuwaa egettiyaawanttuppe naagettana mala odetteeddawaa (3:1-4:9)

Phawuloosi Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttussi shishsheedda galataanne maqquwaa (4:10-20)

Wurssethaa qutiyaa (4:21-23)

Sarotaa

¹ Nuuni Yesuusi Kiristtoosa oosanchchatuu Phawuloosinne Ximootoosi, Kiristtoosa Yesuusan de7iyaawanttoo, Piliphphisiyoosa giya katamaan de7iya geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaaletthiyaawanttoonne maaddiyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

² Nu Aawuwaa Xoossaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³ Taani hinttena hassayiya wode ubbaan ta Xoossaa galatay. ⁴⁻⁵ Hintte koyiro gallasaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa qaala odiyawaan taana maaddeedda diraw, taani ubba wode hinttenttoo ubbaw nashechchan Xoossaa woosay. ⁶ Qassi hinttenttu gidдон lo77o oosuwaa doommeedda Xoossay, Kiristtoosi Yesuusi simmiyaa gallasay gakkanaw polanawaa eray.

⁷ Taani hinttenttoo ubbaw hewaadan qoppanaw bessee; ayissi gooppe, taani hinttena ubba wode hassayay. Ha77i taani qashuwan de7iyaawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, qassi wonggalaa minissa essiyaawaaninne, Xoossay taw qaadeedda qaadaa hintteikka taananna gishi akkeedita. ⁸ Ayissi gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristtoosi Yesuusappe yiyaa siiquwan ay keenaa siiqintto, Xoossay taw markka.

⁹⁻¹⁰ Qassi taani hinttenttoo Xoossaa woossiyaawe hawaa; lo77obaa ayaanneekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, qassi hinttenttu siiquu tumu eratethaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji diccanaadan, Xoossaa woosay; yaatiide Kiristtoosi simmiyaa gallasan hinttenttu suurene pokkuu baynnawantta gidana. ¹¹ Qassi hinttenttu shemppuukka Xoossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiya xillotethaa ayfiyaa ayifana.

Phawuloosi Qashuu Wonggalay Aakkanawaa Diggibeenna

¹² Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wantto, ha taana gakteed-dawe mishiraachchuwaa qaalay aakkanaan tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana mala koyyay. ¹³ Taani Kiristtoosa diraw qashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyaa ubbatuunne hawaan de7iya haratuu ubbatuu eriino. ¹⁴ Qassi taani qashetteeddawe nu ishātuwaappe dariyaawaanttu Godan loythi ammanettiide, Xoossaa qaalaa yashshi baynnaan kasewaappe xaliide odanaadan maaddeedda.

¹⁵ Tumuppe ittuu ittuu qanaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw, Kiristtoosawaa odiino; shin haranttu lo77o amuwan odiino. ¹⁶ Hawanttu Xoossay taw wonggalaa naagiyaa oosuwaa immeedda diraw, siiqiide qaalaa odiino. ¹⁷ Shin yokkonttu taani qashuwan de7ishshin, ta bolla waayyiyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siiqiyaa wolqqaama amuwan Kiristtoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino.

¹⁸ Aynne baawa; malattisiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristtoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sinthanawukka qassi taani nashettana. ¹⁹ Ayissi gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristtoosa Ayyaanaappe yiyaa maaduwan attanawaa eray. ²⁰ Ta wolqqaama amuunne Xoossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyaa naaguu ayee gooppe, taani paxa de7in akka woy hayiqqin akka yayyennaan, kasewaadan ha77ikka ta kumentha asatethan Kiristtoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan attanaassa. ²¹ Ayissi gooppe, taw de7uu Kiristtoosa; qassi hayiquukka taw go77a. ²² Shin taani paxa de7iyaawaan daro go77iyaawaa oothanawaa gidoppe, haqawaa dooranentto taw erettenna. ²³ Taani ha laa77u yewatuwan meetootay; ha de7uwaappe shaakettanawunne qassi Kiristtoosanna ittippe de7anaw amottay; Kiristtoosanna ittippe de7iyaawe ubbaappe aadhdheedda daro lo77obaa. ²⁴ Shin taani hayiqqiyaawaappe hinttenttu diraw paxa de7iyaawe hinttena daro koshshiyaawaa.

²⁵ Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; qassi ammanuwan hinttenttu diccanaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna paxa de7ana. ²⁶ Hewaa diraw, taani hinttenanna laa7ethuwaa yiyaa wode, Kiristtoosa Yesuusanna hintte de7iya de7uwan, tabaan ceeqettiyaabay hinttenttoo darana.

²⁷ Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huuphew Kiristtoosa wonggalaw bessiyaa de7uwaa de7ite; taani hinttena baade woy be7ana dhayina, hinttenttu itti gofaan

minniide eqqeeddawaanne, qassi wonggalaa ammanoo itti wozanaa gidiide ittippe baaxetiyaawaa sisana. ²⁸ Hintte morkketuwassi ayanka yayyoppite; hewe untunttoo untunttu dhishissee; shin Xoossay hinttena xoonissiyaa diraw, hinttentoo atatethaa dhishissee. ²⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw oothiyaa qaaday hinttena gakeeddawe hinttentu aani ammanana xalalaassa gidennaan A diraw waayyiyaakka akkanaassa. ³⁰ Taani kase baaxetishshin hinttentu be7eeddawaa mala baaxiinne qassi ha77ikka taani baaxetiyaawaa hinttentu sisiyaawaa malay hinttena gakeedda.

2

Kiristtoosi Barena Kawushsheeddawaa Leemisuwaa

¹ Kiristtoosan hinttentu de7iyaa de7uu hinttena wozanthii? A siiquu hinttena menthethii? Geeshsha Ayyaananna hinttentoo ittippetethay de7ii? Hintte ittuu ittuwassi keekitennee qarettiitee? ² Yaatooppe, hinttentu qofaan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite. ³ Hinttena siiqiyaawaan woy ceeqettanaw koyyiyaa mela amuwan ittibaanne oothoppite; shin ittuu ittuwaappe dhoqqay yaagiide qoppennaan, ittuu ittuwassi hinttentu huuphiyaa kawushshite. ⁴ Qassi ittuu ittuwaa go77iyaawaa koyyanaappe attin, hinttentu huuphe xalalaa go77iyaawaa koyyoppite.

⁵ Kiristtoosa Yesuusan de7iya ha ashikketethaa qofay qassi hinttenanka de7anaw bessee.

⁶ I ubba wode Xoossaa gidiide de7eedda;

shin I wolqqaan Xoossaa keena gidiyaa maatay de7iyaawaa bessiyaawaadan paydibeenna.

⁷ Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, *
ayliiyaa medhetaa akkeedda;
qassi asaa malatiide qonceedda.

⁸ I barena kawushsheedda;
hayqoo, ubba haray atto,
masqqaliyaa bolla hayqqanawukka azazetteedda.

⁹ Hewaa diraw, Xoossay A loythi dhoqqu dhoqqu ootheedda;
qassi sunthaa ubbaappekka aadhdhiyaa
dhoqqa sunthaa aw immeedda.

¹⁰ Hewaa diraw, saluwaaninne sa7an
sa7aappe garssan de7iya ubbay
Yesuusa sunthaa bonchchanaw gulbbatana.

¹¹ Qassi asay ubbay Yesuusi Kiristtoosi Godaa yaagiide,

* 2:7 ubbabaa aggiide: I barena mela udeedda guussaa. 2:10 Isa 45:23

Xoossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana.

Ha Sa7an De7iya Asaassi Poo7o Gidiyaawaa

¹² Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de7iyaa wode ubbaan hinttenttu taw azazetteeddawaadan, ha77i taani hinttenttu matan de7enna wodekka, hinttenttu kasewaappe aathiide taw azazettanaw bessee; yashshatethaaninne kokkorssaan hinttenttu atotethaa polanaw oothite. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne qassi I qoppeeddawaa hinttenttu oothanaadan hinttenttu gidдон ubba wode oothee.

¹⁴⁻¹⁵ Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynawantta, geeshshatuwaa, Xoossaa naanatuwaadankka pokkuu bayinnawantta gidite; qassi zuuzummennan woy iitabaa qoppennaan ubbabaa oothite. He asaa gidдонikka saluwan poo7iya xoolinttiyaadan poo7iidde, ¹⁶ de7uwaa mishiraachchuwaa qaalaa untunttoo odite; he wode ta daaburayinne ta oosuu mela dhayibeennawe erettiya diraw, Kiristoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan ceqettana.

¹⁷ Haray atto hinttenttu ammanuu Xoossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suuthay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. ¹⁸ Hewaadan hinttekka qassi nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite.

Ximootoosinne Eppafiroditoosi Ootheedda Oosuwaa

¹⁹ Shin taani hinttenttu de7uwaabaa sisaade nashettanaadan, Ximootoosa hinttekko ellekka yeddanaawaa Godaa Yesuusan ammanettay. ²⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu de7uwaabaw wozanaappe hirggiyaa A mala asay haray ooninne taw baawa. ²¹ Ayissi gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huuphe go77aa koyyiino; Yesuusi Kiristoosawaa koyyikkino. ²² Shin na7ay bare aabbu oothiyaawaadan, Ximootoosi taananna ittippe gidide, wonggalaa oosuwaa ootheeddawan, ammanettiya asaa gidiyaawaa erisseeddawaa hinttenttu eriita. ²³ Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be7aade, elekka A hinttekko yeddana gaade qoppay. ²⁴ Taani ta huuphew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay.

²⁵ Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidide ootheeddawaa, oletteeddaawaanne, qassi taana maaddiyaawan hinttenttoo kiitettiide ootheeddawaa hinttekko kiittanaw koshshiyaawaa qoppaaddi. ²⁶ Ayissi gooppe, I hinttena ubbaa be7anaw laamotee; qassi I saketteddawaa hinttenttu siseedda diraw, bare wozanaan daro

metootee. ²⁷ I tumu sakettiide, hayiqqi atteedda; shin Xoos-say aw qaretteedda; A xalalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka qaretteedda.

²⁸ Simmi hinttenttu laa7enthuwaa A be7iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irxxanaadan, taani ellekka A hinttekko yeddana. ²⁹ Hewaa diraw, Godan de7iya ishaadan, kumentha nashechchan A mokiite; qassi A malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite. ³⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu hinttenttu huuphew taana maaddana danddayenna maaduwwa maaddanaw, Kiristtoosa oosuwwa diraw, bare shemppuwaa shenekoo giide, hayiqqi atteedda.

3

Tumu Xillotethaa

¹ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, Goday hinttenttoo nashechchaa immo. Taani kase xaafeddawaa zaarethaade xaafiyaawe taana waayissenna; qassi he xaafiyaawe hinttena naagana.

² Iitabaa oothiyaawantuppe, he kanatuwaa eeshshay de7iyaawantuppe, qaxxaray koshshee giya asatuwaappe naagettite. ³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa Geeshsha Ayyaanan Xoossaw goyinniyaa dirawunne nu de7uwan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyyaa diraw, tumu qaxxaraa qaxxaretteddawantta; asatethaa bolla oosettiyaawan ammanokko.

⁴ Qassi taw ta huuphiyankka ta asatethan ammanettiyaawe de7ee. Ay asaynne bare asatethan ammanettiyaawe barew de7ee giide qoppooppe, taani aappe loytha aadhday. ⁵ Taani yelettoodeppe hosppuntha gallasaan * qaxxarettaaddi. Taani yeletan Israa7eeliyaa; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyaa naagiyaawan gidoope, taani Parisaawe; ⁶ Ayihuda amanoo seelaa gidoope, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide xilliyaawaa baggaa gidoope, taanan pokkobay beettibeenna.

⁷ Shin taana go77iyaa he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan payday. ⁸⁻⁹ Tumakka, hewanttu xalalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loythi aadhdiyaa diraw, ubbabaa taana mulekka go77ennawaadan payday; taani A diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aananna de7anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyaa ta huuphe xillotethay taw baawa.

* 3:5 Taani yelettoodeppe hosppuntha gallasaan: Hawe Ayihudiyaa attuma naanay yelettoodeppe hosppuntha gallasaan qaxxarettiyaawaa bessee.

Kiristoosa ammanina, Xoossay immiya xillotethay, amanuwan Xoossaa matappe yiyaa xillotethay taw ha77i de7ee. ¹⁰⁻¹¹ Taani Kiristoosanne A dendduwaa wolqqaa eranaw koyyay; yaataade taani ta huuphew hayiquwaappe denddana yaagiyaawan, A waayyiyaa aananna waayyetanawunne A hayquwan A malatanaw amottay.

Gakkiyaasaa Gakkanaw Woxxiyaawaa

¹² Taani ha77i demma diggaaddi woy taanan bali baawa giikke. Shin Kiristtoosi Yesuusi taana barew oothedda woytaa demmana gaade elleellay. ¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani hewaa demma diggaaddi gaade qoppikke; shin taani ittibaa oothay; taappe guyyenna de7iyaawaa dogaa de7iyawaa oyyqqanaw wadhettay. ¹⁴ Xoossay Kiristtoosi Yesuusa bagganna bolla de7uwassi xeesiyaa woytaa akkanaw, ta gakkanaw woxay.

¹⁵ Simmi nuuni Ayyaanan minneeddawanttu ubbatuu hawaa qoppanaw bessee; qassi hintteppe amareeddawanttoo ayaaninne dumma qofay de7ooppe, hewaakka Xoossay hinttenttoo qonccissana. ¹⁶ Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de7eedda maaraadan, ane sinthaw he maaraa kaalloytte.

¹⁷ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hintteikka nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaawantta akeekite. ¹⁸ Ayissi gooppe, taani hewaa hinttenttoo kase coratoo odaaddi; qassi ha77i laa7ethuwaakka afoxxaadde hinttenttoo oday; Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayiqqeeddawoo barenttu shemppuu barena morkke oothedda daro asatuu de7iino. ¹⁹ Unttuntu wurssethay bashshaa; unttuntu uluu unttunttoo Xoossaa; yeellatanaw bessiyaawan unttuntu otorettiino; qassi ha sa7aabaa xalalaa qoppiino. ²⁰ Ayissi gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni qassi saluwaappe yaana nuuna ashshiya Godaa Yesuusi Kiristoosa naageetto. ²¹ Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wothanaw danddayiyaa bare wolqqan, nu daaburanchcha asatethaa laammiide, bare bonchcho asatethaa malatissiide oothana.

4

Wurssetha Zoriyaa

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, taani siiqiyaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyawaanttoo, taana dhoqqu oothiyaawanttoo, ta dabbatoo, simmi Godan hinttenttu minni eqqanaw bessee.

² Ewoodenne Sinxxiikee, hinttenttu laa77uukka qofaan ittuwaa gidiide, Godan de7anaadan, taani hinttena zoray. ³ Qassi taananna oothiyaa ammanetteeddawoo, neeni ha macca asatuwaa maaddanaadan, taani neena woosay; ayissi gooppe, untunttu taanannanne untunttu sunthay Xoossaa de7uwaa maxaafan * xaafetteedda Qalem-inxxoosanna qassi taananna ittippe oothiyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gathanaw daabureeddino.

⁴ Godaanna hinttenttu de7iya de7uwan ubba wode nashettite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettite.

⁵ Asay ubbay hinttenttu ashikketethaa ero; Goday matan yaana. ⁶ Xoossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan A loythi galatiidde, hinttena koshshiyaawaa ubbaw woositeppe attin, ittibawukka hirggoppite. ⁷ Qassi asaa eratethaa ubbaappe aadhdiyaa Xoossaa sarotethay hinttenttu wozanaanne hinttenttu qofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna naagana.

⁸ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu wozanaan lo77obaanne galatissiyaawaa qoppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siiquwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa qoppite. ⁹ Hinttenttu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be7eeddawaa ubbaa oothite; qassi nuussi sarotethaa immiya Xoossay hinttenanna ittippe gidanawa.

Barew Kiitetteedda Imotaw Phawuloosi Galateeddawaa

¹⁰ Shin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i hinttenttu tawaa laa7enthuwaa qoppanaw doommeedda diraw, taani Godan loytha nashettay; taw qoppanaw hinttenttoo injetennan ixceeddawaappe attin, taw qofaa qoppiita. ¹¹ Taani hawaa taana meteedda diraw giikke; ayissi gooppe, taw de7iyaabay taw gidana † giyaawaa taani tamaaraaddi. ¹² Taani metootiide wooti de7anentto eray; qassi duretitiide de7iyaawekka ayentto eray; haqan gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa qassi pacaanne palahaa tamaaraaddi. ¹³ Kiristtoosi taw immeedda wolqqan, ubbabaa oothanaw taani danddayay.

¹⁴ Gidooppekka, hinttenttu ta metuwaa taananna metootiide daro loytheeddita; ¹⁵ Piliphphisiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte giddon odetteedda; shin taani

* **4:3** Xoossaa de7uwaa maxaafan: Xoossaa asaa sunthay xaafettiyaa maxaafaa.

† **4:11** taw de7iyaabay taw gidana: Taw de7iyaabaan taani shemppay, kallay, woppugay.

Maqidooniyaappe keseedda wode, taana ammaniyaa hinttentuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita; qassi immiyaabankka akkiyabankka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, taana metuu oyqqeedda wode, haray atto taani Teselonqqiyaan de7ishshinkka taana zaari zaariide maaddeddita. ¹⁷ Taani hinttewaa bolla harabay gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woyitaa xalalaa akkanaw koyyikke.

¹⁸ Shin taani hinttenttu immeeddawaa ubbaa akkaaddi; qassi taw palahiide gidiaawe de7ee. Hintte kiitteedda ubbabaa Eppafiroditoosappe akkaaddi; koshshiyaa ubbay taw de7ee. Hintte taw kiitteedda imuu Xoossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, A nashechchiyaa yarshshuwaa mala. ¹⁹ Qassi ta Xoossay bare bonchcho duretethaa daruwan Kiristoosi Yesuusa bagganna hinttena koshshiyaawaa ubbaa hinttenttoo immana. ²⁰ Nu Xoossaw, nu Aawoo medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

²¹ Kiristoosi Yesuusawaa gidiyaa Xoossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de7iya ishatauu hinttena saro giino. ²² Hawaan de7iya Xoossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka aathiide Kaatiyaa Qeesaare golliyaan de7iyaawanttu hinttena saro giino.

²³ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethay hinttenanna gido.

Phawuloosi Qolaasiyaasa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qolaasiyaasa asaassi xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Efesoone asaw xaafetteedda kiitaanna itti wodiyana malatee. Hewekka Qeeri Iisiyan, Efesooneppe away doliyaa bagganna beettiyaa Qolaasiyaasan de7iyaa ammaniyaa asatuwaassa gidiide laa77uwaa gidдон de7iyaa dummatethay, Qolaasiyaasa asaw xafetteedda kiitay Kiristtoosi medhetaa ubbaassi huuphe gidiyawaa bessiyaa wode Efesoona asaassi xaafetteedda kiitay qassi Kiristtoosi woosa gollew huuphe gidiyawaa bessee. Ha asatuwaassi qaalaa markkatteddawe Phawuloosa gidana dhayooppekka, Roome gadiyan, Iisiyaa waanna katamaa gidiyaa Efesooneppe untuntussi oothiyaa asatuwaa kiittiyawe A gidiyaa diraw, Qolaasiyaasawukka aawotiyaa hanotay aw de7ee. Qolaasiyaasa ammaniyaawanttu gidдон, “Xoossaa eranawunne kumentha atotethaa demmanaw, asay ubbay ayyaana wolqqatuwaassinne maatay de7iyaawanttussi goyinnanaw koshshee” yaagiyaa worddo asttamaaratuu de7iyaawaa Phawuloosi siseedda. Ha asttamaaratuu harabaa qassi, “Asay ubbaykka qaxxaraa malatiyaa wogatuwaassi moodettanawunne qumaa wogaanne hara wogatuwaa ubbaa naaganaw koshshee” yaagiino.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeeddawe tumanchcha gidiyaa Kiristtinnaa kiitaa odiyaawaan, untunttu worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaaredda zaaruwaappe waannatiyaawe “Yesuusi Kiristtoosi kumentha atotethaa immanaw danddayee; ha hara ammanatuunne oosatuu aappe haassanaw danddayiino” yaagiyawaa. Xoossay Kiristtoosa bagganna ha alamiyaa medhdheedda. Qassi A bagganna zaariide A barekko ahana. Ha alamiyassi Kiristtoosa wozanappe ammaniyaawa xalalaan atotethaa hidootay de7ee. Hawaa maaran Phawuloosi ha wolqqaama timirttii ammaniyaa asaa de7uwan waaniide oosuwan peeshanaw danddayintto odee.

Ha kiitaa Phawuloosappe akkiide, Qolaasiyaasa gathanaw kiitetteedda Tiikiqoosanna ittippe beeddawe Anaasimoosa gidiyawaa be7iyaawe go77iyaawaa. Waaniide gooppe, Phawuloosi ha Anaasimoosa geetettiyaa bare oo-sanchchaabaa dentiide, Pilimoonaw hara kiitaa xaafeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Kiristtoosa eeshshaanne oosuwaa (1:9-2:19)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (2:20-4:6)

Wursethaa qutiyaa (4:7-18)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawenne nu ishay Ximootoosi, ² Qolaasiyaasa giyaa katamaan de7iyaa Xoossaa naanattoo, Kiristtoosan ammanetteedda ishadoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³ Nuuni hinttenttoo woossiidae, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, Xoossaa ubba wode galateetto.

⁴ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusa hinttenttu ammaniyaawaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa siiqiyaawaa siseeddo. ⁵ Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekkoyeedda wode, Xoossay sinthaappe immana geeddawaa siseeddita.

Simmi hinttenttu ammanuunne siiquu saluwan giigiide naagiya, Xoossay sinthappe immana geeddawan doometteedda. ⁶ He wonggelii hinttekkogakkeedda; hinttenttu A sisodeppenne Xoossaa aadho keekatethaa tumatethaan eroodeppe doommiide, hinttenttu giddon de7iyaawaadankka, biittaa ubbaan anjjuwaa aheenne ubbasaa aakkee.

⁷ Hinttenttu hewaa nuunanna ittippe qooma gideedda siiqo Eppaafiraappe tamaareeddita; I nu diraw Kiristtoosaw ammanettiide oothiyaawe, ⁸ Xoossaa Ayyaanay haratuwaa hinttenttu siiqiyaawaa nuussi odeedda.

⁹ Hewaa diraw, nuuni qassi hewaa siseedda gallasaappe doommiide, Xoossay hinttenttoo bare sheniya eriyaa eratethaa, Xoossaa Ayyaanay immiya aadhdheedda eratethaanne akeekaanna ittippe kunthiide immanaadan, ubba wode balennaan Xoossaa woossetto.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, Goday koyyiyaawaadan hinttenttu de7anawunne, ubba wode A nashechchiyaabaa oothanaw danddayana; hinttenttu oothiyaa lo77o oosuwaa ubbaan hinttenttu de7uu go77ana de7iyaawaa gidanawa; qassi Xoossaa eriyaaawan dicci dicci baanita.

¹¹ Hinttenttu ubbabaani nashechchan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossay bare bonchuwaa gitatethaadan immiya wolqqaa ubbaan minnite. ¹² Qassi Xoossaa naanattoo giigeedda poo7o kawutethaa laattanaw,

nuuna danddayisseedda Xoossaa Aawuwaa galatite. ¹³ I nuuna dhumaa wolqqaappe ashshiide, bare siiqiyaa Na7aa kawutethaakko pintheedda. ¹⁴ Qassi I bare Na7an nuuna woziide, nu nagaraa atto geedda.

Kiristtoosa Xoossatethaanne A Oosuwaa

¹⁵ Kiristtoosi beettenna Xoossaa qonccisiyaawaa; I medhetteeddawaa ubbaappe aadhdiyaa bayra Na7aa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ubbabaykka aani medhetteedda; beettiyaawanttu, beettennawanttu, ayyaanatuwaappe beettiyaawolqqaynne godatethay, dhoqqatethaynne maatay, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaykka Aaninne Aw medhetteedda. ¹⁷ I ubbabaappe kase de7eedda; ubbabaykka Aani bare sa7aa sa7aa oyqqiide de7ee. ¹⁸ I bare huuphew, woosa gollew huuphenne de7o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayiquwaappe dendeedda Bayira Na7aa gideedda.

¹⁹ Ayissi gooppe, Xoossay koyyeeddawaadan, Aani Xoosathaa kumenthay de7ee. ²⁰ Yaatina Xoossay Kiristtoosa bagganna ubbabaa barenanna sigethanaw yewuwaa qachcheedda; bare Na7ay masqqaliyaa bollan guseedda suuthan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa barenanna sigetheedda.

²¹ Hawaappe kase, hinttenttu iitabaa qooppeedda dirawunne ootheedda diraw, Xoossaappe shaakettiide, Aananna morkketteeddit. ²² Shin Xoossay ha77i hinttentta pokkobay bayinnawanttanne qassi geeshshatuwaa oothiide, bare sintha shiishshanaw, bare Na7aa hayiqqeeddawaa asatethan barenanna hinttentta sigetheedda. ²³ Hewe hinttenttu tumu ammanuwan minni eqqiide, mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, sinthaappe akkana geeddawaappe qaaxxennan minniide de7ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa7an de7iya medhetaa ubbaa matan odetteedda. Taani Phawuloosikka mishiraachchuwaa qaalaa odiyaaawaa gidaaddi.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gidiide Ootheedda Oosuwaa

²⁴ Taani hinttenttoo waayyetteedda diraw, ha77i nashettay; Kiristtoosi bare huuphew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayyettishin pacceddawaa taani ta bollaa sakuwan kunthay. ²⁵ Xoossay taana hinttentta maaddiyaawaanne A qaalaa polaade odiyaa ashikkaretethaa kiitaa taw immeedda. ²⁶ Ha qaalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de7ee; shin barena ammaniyaawanttoo Xoossay ha77i qonccisseedda. ²⁷ Xoossay Ayihuda gidenna asaw wotheedda ha asaw qonccibeenna bonchchuwaanne dure yewuu

ayentto geeshshatuwaa erissanaw koyyeedda; ha asaw ha77i qoncceddawe ayee gooppe, Kiristtoosi hinttentun de7iyaawaa; hewaa giyaawe Xoossaa bonchuwaa aananna hinttentu akkanawaa.

²⁸ Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristtoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristtoosan kumentha asaa oothiide, Xoossaakko shiishshana mala, nuussi aadhheedda eratethaa ubbaan hinttentta seeretonne tamarisseeetto. ²⁹ Taani hawaa polanaw, taanan oothiyaa Kiristtoosi taw immiya wolqqan baaxetaynne daaburay.

2

¹ Taani hinttenttoonni Lodooyiyaa giya katamaan de7iya asatoonni qassi taana be7ibeenna ammaniyaawantoo ubbato ay keenaa baaxetaadditanto hinttentu erana mala koyyay. ² Unttuntu wozanay minnana mala, siiquwan ittippe gidiide, tumu akeekan beettiyaa duretethaa ubbaa untuntu akkana malanne qassi untuntu Xoossay asaw qonccissibeennawaa, Kiristtoosa A huuphew erana mala, taani daaburay. ³ Geeman Xoossay minjjeedda eraynne aadhheedda eratethay ubbay Aani de7ee.

⁴ Ooninne hinttentta cimmiyaa qaalaan balethenna mala, taani hinttentta hassayissay. ⁵ Ayissi gooppe, taani hinttenttu matappe haakkaade de7ooppekka, ayyaan hinttenttunna de7ay; hinttenttu de7iya maaraanne Kiristtoosa hinttenttu minniide ammaniyaawaa be7aade nashettay.

Kiristtoosan Beettiyaa Kumentha De7uwaa

⁶ Simmi hinttenttu Godaa Kiristtoosi Yesuusa akkeed-dawaadan, Aani de7ite. ⁷ Aani xaphuwaa yeddiide dic-cite; hinttenttu tamarreeddawaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode galatite.

⁸ Kiristtoosappe gidenna timirttiyaan, ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirttiyaaninne, asaappe yeedda eratethan, qassi mela cimuwani hinttentta ooninne omoddenna mala naagettite. ⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosa asatethaa bollan Xoosatethaa medhetaa kumenthay de7ee. ¹⁰ Qassi ubbaa ayyaanatuwaa kaappotethawunne godatethaw ubbaw huuphe gidiyaa Kiristtoosappe kumentha de7uwaa demmeed-dita.

¹¹ Hinttenttu Kiristtoosanna itti asaa mala gidiide, asaa qaxxaraa mala gidennaan, hinttenttu nagaranchcha medhetaa diggiyaa qaxxaraa, hawekka ashuwaa qaxxaraa gidennaan Kiristtoosi ootheeddawaa. ¹² Hinttenttu xammaqettedda wode, Kiristtoosanna moogettiide, Kiristtoosa hayiquwaappe dentheedda Xoossaa wolqqaa ammaneedda di-

raw, ooratha de7uwaassi xinqqatan Kiristoosanna ittippe dendeeddita.

¹³ Hinttenttu hinttenttu naaquwaaninne hinttenttu eca asatethaa qaxxarettennan aggeeddawan hayiqqiide de7iya wode, Xoossay hinttenttu naaquwaa atto giide, Kiristoosanna hinttentta paxa wotheedda. ¹⁴ Nuuna ixxiyaa, acuwaa paramaa A caaquwaanna ittippe Xoossay daakkeedda; masqqaliyaa bollan dhishiide, ogiyaappe diggeedda. ¹⁵ Kiristoosi he masqqaliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolqqaa wothi akkiide, bare xoonuwaannee omoddetteddawannta qoncciyaan besseedda.

¹⁶ Hewaa diraw, muusnaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay xeeriyaa wodiya bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁷ Hawanttu sinthaappe yaana yewatuwassii eeshuwaa; shin tumatethay Kiristoosawaa. ¹⁸ Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyyiyaawe, be7ibeennawaa saxaan be7aaddi giide otorettiyaawe, asatethaa qofaan coo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁹ Hewaa mala asay huuphe gidiyaa Kiristoosa minissi oyqqeeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huuphiyaappe wolqqaa demmiide, bollan de7iyaa kuriyaannanne xaphuwaanna ittippe oyqqettiide, Xoossay dichchiyaa dishuwaadan diccee.

Hayquwankka Paxankka Kiristoosanna De7iyaawaa

²⁰⁻²¹ Hinttenttu ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristoosanna hayiqqeeddita; yaatina, ayissi ha sa7aa wogaan de7iya asaadan de7iitee? “Oyqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa” yaagiyaa higgetoo ayissi azazettiitee? ²² Ha ubbabaykka asay medhdheedda higenne timirte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyan dhayana. ²³ Unttuntu kiitanchchaw goyinniyaawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawan qassi barenttu asatethaa gilqqissiyaawan aadhdheedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go77enna.

3

¹ Simmi hinttenttu Kiristoosanna hayiquwaappe dendeeddawaa gidoope, Xoossaappe ushechcha bagganna uttedda Kiristoosi de7iyaasaan saluwan de7iyaawaa minissi koyyite. ² Saluwan de7iyaawaa hinttenttu qoppaanaappe attin, sa7an de7iyaawaa qoppoppite. ³ Ayissi gooppe, hinttenttu hayiqqeedita; qassi hinttenttu shemppuu Xoossaan Kiristoosanna geemmeedda. ⁴ Hintteew de7o gideedda

Kiristoosi qoncciyaa wode, he wode hinttekka aananna bonchchuwan qonccana.

Ecaanne Ooratha De7uwaaw

⁵ Hewaa diraw, hinttentun de7iya ha sa7aa amotuwaa wodhite; hewanttukka woshummiyaawaa, tunatethaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eeqaw goyinniyaawaappe dummatenna. ⁶ Hawanttu gaasuwan, Xoossay azazettenna asatuwaa hanqqettanawaa. ⁷ Kase hinttenttu ha iita qofatuwaan de7iya wode untuntun moodetteedita.

⁸ Shin ha77i hinttenttu qassi hanqquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, hinttenttu doonaappe kesiyaa cashshaanne yeellaiyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe dhayissite.

⁹ Ittuu ittoo worddotoppite; ayissi gooppe, nagaranchcha medhetaa A oosuwaanna hintteppe dhayissi diggiide,

¹⁰ Xoossay, A medhdheeddawe, barena malatissanawunne barew de7iya eratethaa ubbaa immanaw, ubba wode oorathiyaa ooratha medhetaa mayyeedita.

¹¹ Ha ooratha medhetaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, qaxxaretteddawaa woy qaxxarettibeennawaa, imathatuwaanne aynne tamaribeennawaa, ayilliyaa woy womaanuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huuphe allaalli Kiristoosa; I ubbankka de7ee.

¹² Hewaa diraw, Xoossay dooreeddawanttudan, geeshshanne siiqiyaawantta gidiide, maarotethaa, qaretaa, keekatethaa, hinttenttu huuphiyaa kawushshiyaawaa, ashikketethaanne danddayaa mayyite. ¹³ Ittuu ittuwaawaa danddayite; ooninne bare laggiiyaa bolla hanqqetteeddawe de7ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristoosi hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekka atto giite. ¹⁴ Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi qachchiyaa siiquwaa mayyite.

¹⁵ Kiristoosi immiya sarotethay hinttentta mooddo; ayissi gooppe, Xoossay hinttentta itti asaa udiide, he sarotethaw xeeseedda Xoossaa galatite.

¹⁶ Kiristoosa qaalay hinttenttu wozanaan kumiide de7o; hinttenttoo de7iya aadhdheedda eratethaa ubbaan ittuu ittuwaa tamarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan Xoossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, Xoossaa sunthaa dhoqqu oothiyaa yethaa yexxite. ¹⁷ Hintte ay haasaiyaawaa woy ay oothiyaawaa gidoopekka, Aawuwaa Xoossaa Yesuusa bagganna galatiidde, oothiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa sunthan oothite.

Ammaniya Asatuwaa Gollen De7anaw Bessiyaa Wogaa

18 Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttentu asinaw moodettite.

19 Attuma asatoo, hinttentu macca asaa siiqite; untuntunna woppu giide de7ite.

20 Naatoo, hinttentta yeledawanttoo ubbabaani azazettite. Ayissi gooppe, hinttentu untunttoo azazettiyaawe Xoossaa daro nashechchee.

21 Aawatoo, hinttentu naanay wozanaa bayenna mala, untuntta yiloyoppite.

22 Ayilletoo, sa7an hinttenttoo godaa gidiyaawanttoo ubbabaani azazettite; Godaw yayyiide, suure wozanaan oothiteppe attin, asaa nashechchanawunne asay be7o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite. 23 Hintte oothiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, wozanaappe oothite. 24 Godaa Kiristtoosaw hinttentu oothiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotheeddawaa hinttentu laattanawaa akeekite. 25 Balabaa ootheedda uray ooninne, bare ootheedda balaadan woytaa akkana; ayissi gooppe, Xoossay pirdiidde, oonanne maaddenna.

4

1 Godatoo, hinttewukka saluwan Goday de7iyaawaa eriide, hinttentu ayilletoo xillotethaaninne suuretethaan koshshiyaawaa oothite.

Zoriyaa

2 Xoossaa aggennaan woossite; qassi woosiidde azallennan, A galatiidde woossite. 3 Qassi hinttentu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw qonccibeennawaa, Kiristtoosawaa nuuni odana mala, Xoossay nuussi injjeyanaadan, nuussikka Xoossaa woossite; ayissi gooppe, ha77i taani qasho golliyaan de7iyaawe hewaassa. 4 Qassikka taani bessiyaawaa keenaa qonccissaade ha yewuwaa odana mala, taw Xoossaa woossite.

5 Hinttew de7iya wodiyaa go77i bayinnasaan dhayissennan, ammanennawantu matan cincatethaan de7ite. 6 Hinttentu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana mala, hinttentu haasayay ubba wode, sisanaw lo77iyaawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee.

Wurssetha Sarotaa

7 Nu siiqo ishay Tikiqoosi, taananna ittippe Godaa oosuwan qoomaa gideedda ammanettiya oosanchchay, ta de7uwaabaa hinttentta erissana. 8 Taani A hinttekko kiittiyaawe, nuuni waani de7intto hinttenttoo I odiide,

hinttentta menthethana diraassa. ⁹ Anaasimoosi, ammanettiya siiqo ishay, hinttenttu gadewe, aananna ittippe hinttekko bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana.

¹⁰ Taananna qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnaabaasaw awuwaa gidedda Marqqoossi hinttentta sarotino; taani hinttentta kase azazeedawaadan, Marqqoossi hinttekko booppe, wozanaappe A mokkite. ¹¹ Yosxxoosa giyaa Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna Xoossaa kawutethaw oothiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeeddino.

¹² Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa goomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu Xoossaan minniide eqqanaadaaninne Xoossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubba wode Xoossaa minissi woossee.

¹³ Ayissi gooppe, I hinttenttoo, Lodoociyaa asawunne Hirapoliisa giya katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay.

¹⁴ Nu siiqo dottorii Luqaasinne Deemaasi hinttentta saro de7iitee yaagiino. ¹⁵ Lodoociyaan de7iya nu ishatoonne Nimppiw qassi izi golliyaan shiiqiya ammaniyaa asatoo nu sarotaa odite.

¹⁶ Ha dabiddaabbiiya hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyan, Lodoociyaa ammaniyaawanttookka nabbabisite; hinttekka Lodoociyaa ammaniyaawanttukka hinttenttoo yeddiyaa dabidaabbiiya nabbabite. ¹⁷ Qassi Arkkipoo-saw, “Goday new immeedda oosuwwa polanawaa dogoppa” yaagiide odite.

¹⁸ Taani Phawuloosi, ta kushiyan sarotaa xaafeddawaa hawaa be7ite; taani qashuwan de7iyaawaa dogoppite.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Teselonqqiyaa Maqidooniyaa geetettiyyaa Roomaa biitaw waanna katamatto. Phawuloosi Teselonqqiyaan ammaniyaawanttoo shiishsheeddawe, Piliphphisiyoosa biitaa yeggi beeddawaappe guyyiyaana. Gidoppe attishshin, Ayihudatuwaa ammanuwaa akkanaw mateedda Ayihuda gidenna asatuu Phawuloosi tumaarissiyaa, ammanuwaa timirrtiyaa doseedda diraw (1:8-10), Ayihudatuu Phawuloosa qanaatiide, phalqqethaa dentheeddino. Hewaa diraw Phawuloosi Teselonqqiyaa yeddiide, Beeriyaa geetettiyyaa gadiyaa beedda. Takkiidde I Qoronttoosa gakkeedda wode, matan A maaddiyaa Ximootoosi Teselonqqiyaa biide simmowaappe guyyiyan ammaniyaa asaa hanotaa aw qonccisiide odeedda.

Phawuloosi koyro kiitaa Teselonqqiyaa asaassi xaafeeddawe, ammaniyaawantta minissanaassanne menthethanaassa. I untunttu ammanuwaabaanne siiquwaabaa lo77o woriyaa siseedda diraw, Xoosaa galatee. Kase I untunttu gidдон heezzu saaminttaa (Kit 17:1-9) de7eedda wode, ay mala de7uwaa de7eeddentto untuntta akeekissee. Hewaappe guyye Kiristoosa laa7ethuwaa yuussaa xeelleeddawaan dendeedda ooshatuwaassi zaaruwaa immee. He ooshatuwaappekka amareeddawanttu: “Kiristtoosi ha alamiyaa simmanaappe kasetiide hayqqeedda ammaniyaa asay, Kiristoosa simay immiyaa medhinaa de7uwaa shaakki akkanaw danddayii? Kiristtoosi simmiide yaanawe awudee?” yaagiyaawantta. Phawuloosikka he gakettedda wodiya go77ettiide, “Kiristtoosa laa7enthuwaa yuussaa timirrtiyaa hidootaan naagiidde I yaana gakkanaw woppu giide hinttenttu oosuwa oothite” yaagiide untuntta zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Phawuloosa nashechchaanne galataa (1:2-3:13)

Ammaniyaawanttu de7uwaa kaaletthiyaa ogiyaa (4:1-12)

Yesuusa laa7ethuwaa yuussaa timirrtiyaa (4:13-5:11)

Wurssethaa maqquwaa (5:12-22)

Qutiya (5:23-28)

¹ Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi Teselonqgen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiyaa xaafeetto; hewanttu Xoossaa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristoosawanttoo, aadho keekatethayenne sarotethay gido.

Teselonqqiyaa Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

² Nuuni woosaan Xoossaa galatiidde, ubba wode hinttena ubbatuwaa hassayeetto. ³ Nuuni nu Xoossaa, nu Aawuwaa sinthan ammanuwan hinttenttu ootheedda oosuwaanne, siquwan hinttenttu daabureedda daaburaa, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristoosan hinttew de7iyaa hidootaan gencciyaa gencuwaa ubba wode hassayeetto.

⁴ Nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, Xoossay hinttena siiqiyaawaanne hinttena barew naanaa oothanaw dooreeddawaa nuuni ereetto. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni wonggalaa, wolqqaan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa qaalaa xalalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de7iya wode, hinttenttu diraw waani de7eeddentto, hinttenttu eriita. ⁶ Qassi hinttenttu daro waayyettooppekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwanne Godaawaa kaalleeddita. ⁷ Hewaa diraw, Maqidooniyaaninne Akaaiyyaa giya gadiyan de7iya ammaniyaa ubbatoo leemisuwaa gideeddita. ⁸ Ayissi gooppe, Godaa qaalay hintteppe kesiide, Maqidooniyaaninne Akaaiyyaa xalalaan sisetibeenna; shin Xoossaa hinttenttu ammaniyaawe ubbasan sisettedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe aynne baawa. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni hinttekko beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeedenttonne qassi hinttenttu hinttenttu eeqaw oothiyaawaa aggiide, worddotenna de7uwaa Xoossaw oothanaw waani Xoossaakko simmeeditentto, untunttu barenttu huuphiyan haasayiino. ¹⁰ Qassi Xoossaa Na7ay Yesuusi, Xoossay hayiquwaappe dentheeddawe, nuuna sinthaappe yaana Xoossaa hanqquwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttenttu naagiyaawaa untunttu haasayiino.

2

Phawuloosi Teselonqqiyaan Ootheedda Oosuwaa

¹ Nuunaadan Xoossaa kaalliyawantto, nuuni hinttekko beeddawe mela gidennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ² Shin nuuni hinttekko yaanaappe kase Piliphphisiy-ooosa giya katamaan waayyetteddawanne boretteddawaa

hinttenttu eriita; daro phalqqethay de7ooppekka, hinttenttoo A mishiraachchuwaa qaalaa odana mala, Xoossay nuussi minotethaa immeedda. ³ Nuuni hinttena woossiyaawe balide woy tunatethaan woy geniyan gidenna.

⁴ Shin Xoossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidina, nuussi he hadaraa immeedda; he immeeddawaadanka nuuni haasayeetto. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiyaa Xoossaa nashechchiyaawaadan haasayeettoppe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko. ⁵ Nuuni hinttekko cimmiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa genthiyaa hanotaan yibeennawaa hinttenttu loythi eriita; Xoossaykka nuussi markka. ⁶ Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu ooppenneekka bonchchuwaa akkanaw koyyibeykko. ⁷ Nuuni Kiristtoosi kiitteeddawantta gidiidde, bonchchuwaa hinttenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aatta bare naanatuwaa siiquwan dichchiyaawaadan, hinttenttu giddon ashikke gideeddo. ⁸ Hinttenttu nuussi daro al77o gideedda diraw, Xoossaa wonggalaa hinttenttoo immanaawaa xalalaa gidennaan, nu de7uwaakka hinttenttoo immanaw giigi utteeddo; ayissi gooppe, hinttena nuuni loythi siiqeeddo. ⁹ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttenttu akeekiita; hinttenttoo Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttena ayinne waayissenna mala, qammanne gallassi nuuni ootheeddo.

¹⁰ Nu de7uu hinttenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, xillonne borettennawaa gidiyaaawoo hinttenne Xoossay markka. ¹¹ Nuuni hinttenttoo huuphiyan huuphiyan aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita. ¹² Nuuni hinttena zoreeddo; menthetheeddonne hinttenttoo markkatteeddo. Hewenneekka hinttena xeeseedda Xoossaa nashechchiyaa de7uwaa hinttenttu de7anaadananne A kawutethaanne A bonchchuwaa gelanaadaana.

¹³ Hintte nuuppe Xoossaa qaalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, Xoossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, Xoossaa qalay ammaniyaa hinttenan oothee; he gaasuwan nuuni Xoossaa ubba wode galateetto.

¹⁴ Ayissi gooppe, nuunaadan Xoossaa kaalliyaaawanttoo, Kiristtoosi Yesuusan ittuwaa gideedda Yihudaa giya gadiyan de7iya ammaniyaawantta, hinttenttu leemisetiita; hewanttu Xoossaa ammaniyaawantta. Ayihudatuu untuntta wayisseeddawaadan, hinttenttu biittaa asaykka hinttena waayisseedda. ¹⁵ He Ayihudatuu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wodheeddino; qassi nuuna yedersseeddino. Untunttu Xoossaa nashechchikkino; asaa ubbaakka ixxiino.

¹⁶ Ayihuda gidenna asay attana mala, nuuni untunttoo qaalaa odiyaawaa diggiino. Qassi untunttu nagaraykka ubba wode dari dari bee. Shin wurssethaan Xoossaa hanqquu untunttu bolla wodhdheedda.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaa laa7enthuwaa Xomoosanaw Amotteedda Amuwaa

¹⁷ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nuuni nu gofaan gidennaadan, asatethaa xalalaan hintteppe guuthaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ay-fiyaa be7anaw loythy koyyeeddo. ¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni hintteppo simmiide baanaw koyyeeddo. Ubba taani Phawuloosi zaara zaaraade hintteppo baanaw mala be7aaddi; shin Seexaanay nuuna diggeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi yiyaa wode, nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni ceqettiyyaa akililii oonee? Hinttena gidikkiteeyee? ²⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3

¹ Hewaa diraw, nuussi gencanaw danddayettennan ixweedda wode, Ateenaa giya katamaan nuurekka attanaw gofaa qachcheeddo. ² Hinttena zoranaadaaninne hinttenttu ammanuwan hinttena minissanaadan, Xoossaw oothiyaa nu ishaa, nuunanna ittippe Kiristoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa Ximootoosa hintteppo kiitteeddo. ³ Ha waayyiyaa gaasuwan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, A kiitteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ⁴ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iidde, nuuni waayyettanawaa kasetiide hinttenttoo odeeddo; qassi hinttenttu eriyaawaadankka kase hewaadan haneedda. ⁵ Hewaa diraw, qassi gencanaw taw danddayettennan ixweedda wode, “Ooni eri xalahiyaa kaappuu hinttena paaccennan aggenna. Nu daaburayikka mela gidennaan aggenna” yaagaade hinttenttu ammanuwaa eranaw Ximootoosa hintteppo kiittaaddi.

⁶ Shin ha77i Ximootoosi hinttenttu matappe nuukko yiide, hinttenttu ammanuwaabaanne hinttenttu siiquwaabaa hinttenttoo mishiraachchu giide nuussi odeedda. Qassi nuuni hinttena be7anaw laamotiyaawaadan hintteppa nuuna be7anaw laamotiide, ubba wode nuussi lo77obaa qoppiyaawaa I odeedda. ⁷ Hewaa diraw, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu waayyiaaninne nu tuggaan ubbaan hinttenttu ammanuwaa bagganna hinttewan nu minetteeddo. ⁸ Godan minniide hinttenttu de7ooppe, nuunikka ha77i de7eetto. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni hinttebbaw Xoossaa galateeto. Nuuni nu Xoossaa sinthan hinttenttu diraw

de7iya nashechchaa ubbaw A daro galateeto. ¹⁰ Nuuni hinttena be7anawunne hinttenttu ammanoo pacceddawaa kunthanaw, qammanne gallassi nu kumentha wozanaappe Xoossaa woosseetto.

¹¹ Nu Aawuu, nu Xoossay bare huuphew, qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi nuuni hinttekkko biya ogiyaa nuussi gi-gigisso. ¹² Nuuni hinttena loythi siiqiyaaawaadan, Goday hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquwaanne qassi asaa ubbaa siiqiyaa siiquwaa hinttenttoo darissonne gujjo. ¹³ Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiyaa wode, nu Xoossaa, nu aawuwaa sinthan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa udiide, hinttena I menthetho.

4

Xoossaa Nashechchiyaa De7uwaa

¹ Simmi wurssethaan, nuunaadan Xoossaa kaalliyaaawantoo, Xoossaa nashechchanaw hinttenttu waani de7anaw bessintto, nuuppe tamaareeddita. Hewe hinttenttu kaseedeppe de7iya maaraa; shin ha77i hinttenttu kasewaappe loythiide oothanaadan, Godaa Yesuusa sunthan hinttena woosseettonne zoreetto. ² Ayissi gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa bagganna hinttenttoo immedda azazu haqawentto, hinttenttu eriita.

³ Ayissi gooppe, Xoossay hintteppe koyyiyaawe ayee gooppe, hinttenttu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbanna agganawaa koyyee.

⁴ Hinttenttu huuphiyan huuphiyan geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto

* eranaw besseeppe attin, ⁵ Xoossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loythi amottiyaawaan akkanaw bessenna.

⁶ Nuuni qassi kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttena minissi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyaawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naaqqanawunne cimmanaw bessenna. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossay nuuna geeshshatethan de7anaw xeeseddawaappe attin, tunatethaan de7anaw xeesibeenna. ⁸ Hewaa diraw, ha timirttiyaa ixxiyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Xoossaa ixkeeppe attin, asaa ixxenna.

⁹ Hintte hinttenttu huuphiyan ittuu ittuwaa siiqanaadan, Xoossay hinttena tamarisseedda diraw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaa wooti siiqanaw bessintto, nuuni xaafanaw koshshenna. ¹⁰ Qassi Maqidooniyaa biittaa ubbaan de7iya

* **4:4** Geeshshatethaaninne bonchchuwan hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto: Guussay bare asatethaa naagiide geeshshatethaan de7anaw koshshiyaawaa bessee.

ishatuwaa ubbatuwaa tumu hinttenttu siiqiita. Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu hewaappe gujji gujjiide untuntta siiqana mala, hinttena woosseetto.

¹¹ Nuuni kase hinttenttoo odeeddawaadan, woppu geedda de7uwaa de7ite. Qassi hinttena koshshiyaawaa demmanaw, hintte kushiyan oothite. ¹² Hewaa gidoope, ammanenawanttu matan hinttenttu bonchchettananne qassi hinttena koshshiyaabaw oonanne awuddashikkita.

Goday Yiyaa Wode hayiqqedda Asaynne Paxa De7iya Asay Hananabaa

¹³ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu hidootay bayna asatuwaadan kayyottenna mala, hayqqeedda asatuwaabaa hinttenttu erana mala koyetto. ¹⁴ Nuuni Yesuusi hayiqqeeddawaanne qassi hayiquwaappe I denddeedawaa ammaneetto; hewaadankka, Xoossay Yesuusa ammaniide hayiqqeeddawantta Yesuusanna ahanawaa ammaneetto.

¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni hinttenttoo odiyaa Godaa qaalay hawaa; nuuni, Godaa laa7enthuwaa yuussaa gallassay gakkanaw hawaan paxa de7iyaawanttu, hayqqeeddawanttuppe kasetokko. ¹⁶ Ayissi gooppe, Goday bare huuphiyan azazuwaanna, kiitanchchatuwaa kaappuwaa kooshshaanna, Xoossaa malakataa giirethaanna saluwaappe wodhdhana. Kiristtoosa ammaniide hayiqqeeddawanttu kasetiide hayiquwaappe denddana. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaawanttu, Godaanna carckuwaa giddon gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubba wode de7ana. ¹⁸ Hewaassi, ha qaalaan ittuu ittuwaa menthethite.

5

Godaa Yuussaa Giigiide Naagite

¹ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha yewatuu awude hananentto, wodiyaanne agenaa hinttenttoo xaafanaw koshshenna. ² Ayissi gooppe, Godaa gallassay kayisuu qamma yiyaawaadan yaanawaa hinttenttu loythi eriita. ³ Asay, “Ubbabay sara; ayaykka hanenna” giishshin, macca asaa yeluu oyqqiyaawaadan, bashshay untunttu qoppennaan untunttu bolla yaana. Untunttu mulekka kessi akkikkino.

⁴ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, he gallassay hinttenttoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttenttu dhumaani de7ikkita. ⁵ Hintte ubbay poo7uwaa asanne gallassaa asaa; nuuni qammaa asaa woy dhumaa asaa gidokko. ⁶ Hewaa diraw, nuuni haratuu

gemi77ishiyaawaadan gemi77ishanaw bessenna. Nuuni beegottanawunne wogaan de7anaw bessee. ⁷ Ayissi gooppe, gemi77ishshiyaawanttu qamma gemi77ishiino; mathottiyaawanttukka qamma mathottiino. ⁸ Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de7anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siiquwaa tiraan wothiyaa olaa miishshaadan oyqqiide, nuuni hidootaan naagiyaat ototethaa, birataa qoobiyaadan, huuphiyan wothanaw bessee. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna ototethaa demmanaw dooreedawaappe attin, A hanqquwaa akkanaw dooribeenna. ¹⁰ Nuuni paxa gidina woy hayiqqeeddawannta gidina, Kiristtoosanna ittipe de7ana mala, Kiristtoosi nu diraw hayiqqeedda. ¹¹ Hewaa diraw, hinttenttu qassi ha77i oothiyaawaadan, haratuwaa menthethitenne ittuu ittuwaa dichchite.

Wurssetha Zoriyaanne Sarotaa

¹² Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu gidдон oothiyaawantta, hinttena ammanuwaa ogiyaan kaaletthiyaawanttanne zoriyaawantta, hinttenttu bonchchana mala, hinttena woossetto. ¹³ Unttuntu oothiyaat oosuwaa diraw, unttunta loythi bonchchitenne siiqite. Ittuu ittuwaanna sarotethaan de7ite.

¹⁴ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de7uwaa de7iyaawantta seerite. Yayyiyaawantta menthethite. Wolqqi baynnawannta maad-dite. Asa ubbaa danddayite. ¹⁵ Ooninne iitaa diraw iitaa zaarena mala naagettite; shin ubba wode, ittuu ittoonне qassi asaa ubbaw lo77obaa oothanaw minnite.

¹⁶ Ubbaa wode nashettite. ¹⁷ Ubbaa wode qanxxennaan Xoossaa woossite. ¹⁸ Ubbabaani galatite. Ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossay hintteppe koyyiyaawe hewaa.

¹⁹ Geeshsha Ayyaanaa tamaa toyissoppite. ²⁰ Timbbitiyaa qaalaa kadhoppite. ²¹ Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oyqqite. ²² Iita oosuwaa ubbaappe haakkite.

²³ Sarotethaa Xoossay bare huuphew hinttena ubbabaani polo geeshsho; qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, Xoossay hinttenttu ayyaanaa, shemppuwaanne asatethaa ittipe borettennawaanne polo udiide naago. ²⁴ Hinttena xeesiyaawe ammanetteeddawaa; qassi hewaa I polana.

²⁵ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuussi Xoossaa woossite.

²⁶ Ishatuwaa ubbaa geeshsha yeruwaaw yeriide sarotite.

²⁷ Hintte ha dabiddaabbiiyaa geeshsha ishatuwaa ubbaw nabbabanaadan, Godaa sunthan hinttena woossay.

²⁸ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hintte-nanna ittippe gido.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Kiristtoosa laa7entho yuussaa xeelliaawaan dendeedda ooshay walassaa medhdhiidde beedda diraw, Teselonqqen de7iyaa ammaniyaa asaa gidдон metuu dariidde beedda. Phawuloosi Teselonqqiyaa asaassi xaafeedda laa7entho kiitay, “Goday yaana gallassay mateedda” yaagiyaa ammanuwaa minissiide odee. Phawuloosi untuntussi odiidde, “Kiristtoosi yaanaappe kasetiide Kiristtoosa timirttiyaa phalqqiyaa itti, ‘Makkala asa’ geetettiyya Kiristtoosa ixxiyaawe kaaalethina alamiyaa bollan iitatethayenne makkalay dariidde baana” yaagiide untuntu ammanuwaa suurissanaw malee.

Yesuusi Kiiiteeddawe nabbabiyaawanttussi, “Metuunne waayyii darooppekka untuntu barenttu ammanuwan minnanaadan, ikka aananna ittippe oothiyaawanttukka oothiyaawaadan, untuntu barenttu de7uwaassi koshshiyaawaa demmanaw, minniide oothanaadan, hewaadanka qassi lo77o oosuwaa oothanaw dhibennaadan” yaagi untunta minissiide zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Galataanne hadaraa (1:3-12)

Yesuusa laa7enthuwaa yuussaw imetteedda timirttiyaa (2:1-17)

Ammanuwan de7uwaabaa maqquwaa (3:1-15)

Wursethaa qutiyyaa (3:16-18)

¹ Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi, Teselonqqen de7iya ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiyaa xaafheetto. Hewanttu Xoossaa nu Aabbuwantanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawantta.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayenne sarotethay hinttentoo gido.

Kiristtoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirdaa

³ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttentu ammanuu loythi dicciyaa dirawunne, hinttentu ittuwaa siiqiyyaa siiquu dariya diraw, nuuni hinttentoo bessiyaawaadan, Xoossaa ubba wode galatanaw bessee.

⁴ Hewaa diraw, hinttentu yedesayenne waayyiyyaa ubbay gakkinakka hinttentu gencciyaawaanne ammaniyaawaa

nuuni nu huuphew Xoossaa ammaniyaawanttoo odiidde, hinttewan ceeqetteetto.

⁵ Hinttenttu waayyettiyaa Xoossaa kawutethaw bessiyaawantta gidiide paydettana mala, Xoossay pirddiyaa xillo pirddaa bessiyaa mallaa. ⁶⁻⁷ Xoossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolqqaama kiitanchchatuwaanna tamaa lacuwaa gidon saluwaappe yiyaa wode, Xoossay hinttentta waayissiyaawanttu bolla waayyiyaa ahana. Qassi waayyettiyaa hinttenanne nuuna shemppissana. ⁸ Qassi Xoossay barena erennawanttanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettennawantta murana. ⁹⁻¹⁰ He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne qassi barena ammaniyaa ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untunttu Godaa sinthappenne A wolqqaa bonchchuwaappe shaakettiide, medhinaa bashshaan murettana. Gaasuunneekka, nuuni hinttenttoo odeedda kiitay ammanetteedda.

¹¹ Nuuni hinttenttoo ubba wode Xoossaa woossiyaawe hewaassa. Nu Xoossay xeeseedda de7oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan, nuuni A woosseetto; hinttenttu lo77obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttenttu ammanuwaa oosuwaa I bare wolqqan polo. ¹² Hewaan nu Xoossaa aadho keekatethaaninne qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethan, Godaa Yesuusa sunthaa hinttenttu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2

Yesuusa Laa7ethuwa Yuussaabaa

¹ Ha77i nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaabawunne nuuni aananna de7anaw aakko shiiqanabaw, ² timbbitiyaa asay hinttenttoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda qaalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayiyaawan, “Godaa gallassay gakkedda” giide hinttenttu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentta woosseetto. ³ Hinttentta ooninne ay ogiyaaninne balethoppo. Ayissi gooppe, kasetiide makkaliyaawenne qassi nagaranchchay, bashshaa na7ay qonccennaan de7ishshin, he gallassay gakkenna. ⁴ Asay goyinniyaa ubbabaanne asay Xoossaa giya ubbabaa I ixkana. I barena untunttu ubbaappe dhooqqu oothana. Qassi haray atto Xoossaa Geeshsha Golliiyaa geli uttiidekka, “Taani Xoossaa” gaana.

⁵ Hinttenttu hassayikkitee? Taani hewaa hinttenttoo hinttenanna de7aadde odaaddi. ⁶ I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha77i yaanawaa ayay A teqqintto, hinttenttu eriita.

⁷ Ayissi gooppe, xuuraa gideedda makkalay ha77i oothee; shin he te77iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I qonccenna. ⁸ Hewaappe guyyian, he makkalanchchay qonccina, Goday Yesuusi bare doonaa penuwan A wodhana. Qassi Yesuusi bare laa7entho bonchcho yuussaan A mulekka dhayissana. ⁹ He makkalanchchay Seexaanaa oosuwan yiide, daro wolqqaan worddo malaataanne maalalissiyaawaa oothana. ¹⁰ Hewaadanka, qassi dhayiyaa asatuwaa dumma dumma iita cimuwana balethana. Dhayiyaawanttu attanaw tumatethaa siiqiide akkibeenna diraw dhayana. ¹¹⁻¹² Hewaa diraw, tumatethaa ammanibeenna ubba asatuu, nagaraa oothiyaawan nashettiyaawanttu ubbay pirddetanaadaaninne worddo gidiyaabaa ammananaadan, Xoos-say wolqqaama balaa untunttu giddo yeddana.

Atotethaw Dooretteedda Asatuwaa

¹³ Shin Goday siiqiyaa nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni Xoossaa hinttenttu diraw, ubba wode galatanaw bessee. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaninne tumatethaa hinttenttu ammaniyaawan hinttentta ashshanaw, Xoos-say hinttena bayraadan dooredda. ¹⁴ Xoos-say hinttentta nuuni hinttenttoo odeedda nu mishiraachchuwaa qaalaa bagganna xeseeddawe, hinttenttu nu Godaa Yesuusi Kiristoosanna ittippe bonchchettanaassa. ¹⁵ Simmi nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, minniide eqqite; nuuni hinttena nu doonan gidina, woy nu dabidaabbiyan gidina, tamarisseedda wogaa oyyqqite.

¹⁶⁻¹⁷ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi bare huuphiyan qassi Xoos-say, nu Aawuu nuuna siiqiide, bare aadho keekatethan nuussi medhinaa danddayaanne lo77o hidootaa immeeddawe, qassi hinttenttu lo77obaa ubbaa oothanaadaninne haasayanaadan, hinttenttu wozanaa minissonne menthetho.

3

Phawuloosi, "Nuussi Woosite" Yaageedda

¹ Wurssethaan nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Godaa qaalay hinttenttu gidдон, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuussi Xoossaa woosite. ² Qassi asay ubbay ammanenna diraw, Xoos-say nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuussi woosite.

³ Shin Goday ammanthiyawaa; I hinttena mentethananne qassi iitaappekka naagana. ⁴ Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttenttu ha77i oothiyaawaanne qassi sinthappekka oothanawaa Goday nuuna hinttewaan ammanthee.

⁵ Goday hinttenttu wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristtoosi immiya danddayaakko kaaaletho.

Kiitaa Kiitetti De7anawe Gidde

⁶ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de7uwaa de7iya ishaa ubbaappe hinttenttu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan hinttena azazeetto.

⁷ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iya wode azallibeenna diraw, hinttenttu nuwaadan haniide de7anaw bessiyaawaa hinttenttu hinttenttu huuphiyan eriita.

⁸ Nuuni hintteppe oossinne tookuwaa gidenna mala, qammanne gallassi daaburiiddenne jaamiidde oothiide de7eeddawaappe attin, ooppenne qumaa coo mibookko.

⁹ Nuuni hewaa ootheeddawe hinttenttu nuwaadan haniide de7anaadan, nuuni hinttenttoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena oochchanaw nuussi maatay dhayina gidenna. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de7iiddekka, "Oothanaw koyyenna uray ooninne mooppo" yaagiide hinttena azazeeddo.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne oothernawaanttu, azalla de7uwaa de7iya amareedda asatuu hinttenttu gidдон de7iyaawaa nuuni siseeddo. ¹² Nuuni hewanttu mala asatuu maara de7uwaa de7anaadaaninne oothiide qumaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan azazeettonne zoreetto.

¹³ Shin hinttenttu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, lo77o oosuwaa oothanaw azaloppite. ¹⁴ Qassi nuuni ha dabidaabbiyan kiitteedda kiitaw azazettenna uray ooninne de7ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite. ¹⁵ Shin ishaadan A seeriteppe attin, morkkiyaadan xeelloppite.

Wurssetha Sarotaa

¹⁶ Sarotethaa Goday bare huuphiyan hinttenttoo ubba wodenne ubba bagganna sarotethaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido.

¹⁷ Taani Phawuloosi, ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi; ta dabiddaabbiiyaa ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani xaafiyyaa ogiyaa.

¹⁸ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Ximootoosa geetettiyaa, ammaniyaa yalagay, Qeeri Iisiyaa geetettiyaa sa7an yeletteedda. I bare daayi bagganna Ayihude asa; bare aabbu bagganna qassi Giriike asa. I Phawuloosanna kiitaan ittippe zuppetyaa asa; mishiraachchuwaa qaalaa kiitaakka aananna maadettiide oothiyaaawaa. Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda koyro kiitay heezzu ayfe yewatuwan shaaketee.

Ubbaappe kasetiide ha kiitay ammaniyaa asaa gidдон dendeedda worddo timirttiyaabaa minissiide odee. Ha imatha gideedda timirtii Ayihuda asatuwaa qofaappe baggaanne hara asatuwaa qofaappe baggaa oyqqeeddawaa; “Hawe beettiyaa alami nagaraan hambbalaachetti diggeeddawaa gidiyaa diraw, asay atotethaa demmanaw duma gideedda xuura eratethaa eranaw, itti itti qumatuwaa meennaan agganawunne machchiyaa akkennaaninne asinaa gelennaan de7anaw koshshee” yaagiyaa qofaa baaso udiide oyqqeeddawaa. Hewaa bollaakka gujjiide A kiitay ammaniyaa asaa ayissuwaabaanne goynuwwa wogaabaa tamarissiyaa timirttiyaa; hewaadankka qassi ammaniyaa asaa kaalethiyaawantunne untuntta maaddiyaawanttu ay mala eeshshaanna de7iyaawantta gidданaw bessinto odiyaabaa oyqqeedda. Wurssethaan Ximootoosi Yesuusi Kiristtoosassi oothiyaa lo77o oosanchchaa waaniide gidанaw danddaynttonne qassi duma duma ammaniyaa asaa maabaraa sinthan aw de7iyaa awotethaassi, Phawuloosi A zoreedda zoriyaa be7eetto.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaabaanne untunttu gidдон oothiyaa Xoos-saa osanchchatuwaabaa (1:3-3:16)

Ximootoosaw A oosuwaassi imetteedda timirttiyaa (4:1-6:21)

¹ Nuuna ashshiya Xoossayenne nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaa Yesuusi Kiristtoosi azazeedda azazuwadan, Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gideedda taani Phawuloosi, ² ammanuwaa bagganna ta tumu na7aw, Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Worddo Timirttiyaappe Naagettussa

Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosa Yesu-usappe aadho keekatethay, maarotethayenne sarotethay new gido.

³ Taani Maqidooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gami⁷⁷ana mala koyyaaddi. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiyaa tamarissiino; hewanttu tamarissenna mala, aggite gaade oda. ⁴ Unttuntu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayissi gooppe, hewaa malabay palumaa kaalethee; qassi Xoossaa qofaa ammanuwan erettiyaawaa oothikkino.

⁵ Ha azazoo waanna qofay geeshsha wozanaappe, lo⁷⁷o suure wozanaappe, asay be⁷⁰o giyabay baynna ammanuwaappe beettiyaa siiquwaa denthethanaassa.

⁶ Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino. ⁷ Unttuntu ayaa haasayinttonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay ayentto erikkino; shin Xoossaa higgiiyaa tamarissiyaawantta gidanaw koyyiino.

⁸ Asay bessiyaawaadan higgiiyan go⁷⁷ettooppe, higgii lo⁷⁷a gidiaawaa nuuni ereetto. ⁹ Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo⁷⁷o asaw medhettibeenna. Shin higgiiyaa menthiyaawanttoo, azazettennawanttoo, makkalanchchatoo, nagaranchchatoo, geeshshatethay baynnawanttoo, tunatoo, barenttu daayo woy aabba wodhiyaawanttussi, shemppuwaa wodhiyaawanttussi, ¹⁰ woshummanaw kajeeliyaawanttoo, attuma asay attuma asaanna woshummiyaawanttoo, asaa zali⁷⁷iyaawanttoo, worddanchchatoonne wordduwan caaqqiyaawanttoo, woy tumu timirttiyaanna gakettenna ay oosuwaa gidinakka oothiyaawanttoo kaseedda. ¹¹ He tumo timirttii anjjettedda Xoossay taani awaajjana mala, taw hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwan de^{7ee}.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

¹² Taani oothiyaa kiitaan taw wolqqaa immeedda nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa sunthiide, taana he oosoo bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka A galatay. ¹³ Taani hawaappe kase A boriyaawaa, A yederssiyaawaanne tuggayiyaawaa gidooppenne, taw hawaa I ootheedda. Shin taani erennaan ootheedda dirawunne ammanabeenna diraw, Xoossay taana maareedda. ¹⁴ Qassi nu Goday zaway baynna bare aadho keekatethaa ta bollan gussiide, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nubaa gideedda ammanuwaanne siiquwaa taw immeedda.

¹⁵ Kiristtoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa^{7aa} yeedda giya haasayay ammanetteeddawaanne asay

ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaappe aadhdiyaa nagaranchchay taana. ¹⁶ Shin medhinaa de7uwaa akkanaw Aani ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaa gidanaadan, ubbaappe aadhdiyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristtoosa daro danddayaadan, Xoossay taana maaredda. ¹⁷ Ayfiyan beettenna medhinaa Xoossaw Ittuwassi, medhinaa Kaatew, medhinaappe medhinaa gakkanaw galataynne bonchchuu gido. Amen77i!

¹⁸ Ta na7aa Ximootoosaa, kase nebaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. ¹⁹ Ammanuunne lo77o suure wozanay new de7o. Ittu ittuu barenttu suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe bayinna markkabii bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaa bayizzeedinno. ²⁰ Xoossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaaranaw taani Seexaanaw aatha immeedda Hemeneyoosinne Iskinddiri untuntu giddon de7iino.

2

Woosa Golliyaa Woosaa

¹⁻² Nuuni Xoossaa malatiyaawan, geeshshatethaa ubbaan, sarotethaaninne ashikketethan de7ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne sunthatethay de7iyaa ubatoo, Xoossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyawaa ubbabaappe kasetaade taani neena erissay. ³⁻⁴ Asay ubbay attanaadaaninne tumatethaa eranaadan koyiyaa nuuna ashshiya Xoossaa sinthan hawe lo77iyaabaanne nashechchiyaawaa. ⁵ Ayissi gooppe, itti Xoossay de7ee; Xoossaappenne asaappe gidduwan gidiide gaannatiyaa ittu de7ee. Hewekka Kiristtoosi Yesuusa giya asaa. ⁶ I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. Xoossay bare wodiyaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay hawaa. ⁷ Taani Xoossaa qaalaa odiyaawaa, Yesuusi kiitteeddawaanne qassi ammanuwaaninne tumatethaan Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade suntheteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay.

⁸ Hewaa diraw, ubbasan de7iyaa attuma asay hanqqunne palumii baynnaan, bare geeshsha kushiyaawaa pude dentiide, Xoossaa woossanaadan, taani koyyay.

⁹⁻¹⁰ Hewaadan qassi maccawanttukka bessiyaa mayuwaa yashshatethaaninne barentta mooddiyaawan mayyino. Xoossaw yayyay giya macca asaa bessiyaawaadan, lo77obaa oothiyaawaanappe attin, huuphiya shurubbaa

daddiyaawan, worqqaan woy inqquwaan, woy daro al77o afilaan barena alleeqqissoppino.

¹¹ Maccawunna ubbabaani moodettaadde, co77u gaade tamaru. ¹² Taani maccawunna co77u gaade de7uu gayippe attin, attuma asaa tamarissunne woy untuntu bolla aawotuu giikke. ¹³ Ayissi gooppe, Addaami koyro medhettedda; Hewaana guyyeppe medhettaaddu. ¹⁴ Hewaana cimettaade Xoossaa higgiiyaa menthaadduppe attin, Addaami cimettibeenna. ¹⁵ Shin maccawunna ammanuwan, siiquwan, geeshshatethaaninne barena mooddaade de7ooppe, naanaa yeliyaawaan attana. *

3

Woosa Golliyaa Kaaletthiyaawantta

¹ Ooninne woosa golliya kaaletthiyaawaa gidanaw koyyoope, lo77obaa amottedda giya haasayay tuma. ² Woosa golliya kaaletthiyaa uray borissennawaa, itti machchatti xalalay de7iyaawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa oothiyaawaa, imathaa mokkiyaawaa, tamarissanaw danddayiyaawaa, ³ mathottennawaa, ashikketethaappe attin walaqettenawaa, palumettennawaa, shaluwaa siiqennawaa, ⁴ naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, qassi bare golliyaa ayissanaw danddayiyaawaa gidanaw bessee. ⁵ Ayissi gooppe, itti uray bare golliyaa ayissanaw danddayennawaa gidoope, Xoossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii?

⁶ Otoruwan sugettiidi, xalahiyaa kaappuu Xoossaa pirdan kunddeeddawaadan kunddena mala, ooratha ammaneedda asaa gidanaw bessenna. ⁷ Xalahiyaa kaappuwaa boriyaaninne phiriyaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de7iyaa asaan nashshettiyaawaa gidanaw bessee.

Woosa Gollen Maaddiyaawanttubaa

⁸ Hewaadan qassi woosa golliyaa maaddiyaawanttu asay bonchchiyaawantta, laa77u doonaa haasayennawantta, daro woyiniyaa eessaa ushennawantta, miishshaw yaaretennawantta, ⁹ ammanuwaa xuuraa geeshsha wozanaa qofaan naagiyaawantta gidanaw bessee. ¹⁰ Hewanttu kasetiide paacettanaw koshshee. Paaciyaa aadhdhowaappe guyyiyan, woosa gollen oothiyaawantta gidiide oothino.

11 Hewaadankka qassi untuntu machchatuu asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbabaani ammanettiyaawantta giddanaw bessee.

12 Woosa golliyaa maaddiyaawe itti machchatti xalalay de7iyaawaanne qassi bare naanaanne bare golliya loythi ayissiyaawaa giddanaw bessee. 13 Ayissi gooppe, woosa golliya maaddiyaawantta gidiide, lo77o oosuwaa oothiyaawanttu barenttu huuphew wolqqaama bonchchuwaa demmiino; qassi Kiristtoosa Yesuusan barenttoo de7iyaa ammanuwaa loythi xaliide haasayanaw danddayiino.

Wolqqaama Xuuraa

14 Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new xaafay. 15 Shin taani beennaan gami77ooppe, Xoossaa gollen neeni woota de7anaw bessintto erana mala xaafay. He gollii tumatethaw tuussaanne baaso gidiyaa de7uwa Xoossaa woosa golliya. 16 Nu ammanuwaa xuuray wolqqaama gidiyawaa ooninne sidhanaw danddayenna. Kiristtoosi ashuwan qonceedda;

I xilluwaa gidiyawaa Geeshsha Ayyaanay markkattedda.

Kiitanchchatuukka A be7eeddino;

Ayihuda gidenna asay aabaa odina siseedda.

Sa7an de7iyaa asay A ammaneedda;

bonchchuwaa I saluwaa beedda.

4

Worddo Asttamaaratuwaa

1 Itti itti asay wurssethaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay qoncciyaan odeedda. Untuntu worddo ayyaanatuwassii azazettana; qassi xalahatuwaa timirttiyaa kaallana. 2 Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonqqeedda birataan guddeeddawaadan donccilledda worddo asatuwaa bagganna yeedda.

3 Hawanttu mala asatu akkiyawaanne geliyaawaa qassi itti itti qommo kathaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tumatethaa eriyaawanttu Xoossaa galateeddawaappe guyyiyan maana mala, Xoossay kathaa medhdheedda. 4 Ayissi gooppe, Xoossay medhdheeddabay ubbabaykka lo77a. Xoossaa galatiide akkooppe, olettiyaawe ayayenne baawa. 5 Ayissi gooppe, he ubbabay Xoossaa qaalaaninne woosan anjjetteddawaa.

Kiristtoosassi Lo77o Oosanchchaa Gidiyaawaa

⁶ Hewaa diraw, neeni ishaturwaa hewaa hassayissiyaawaa gidoope, ammanuwaanne neeni kaalledda lo77o timirttiyaa qaalaan eqoope neeni Kiristtoosi Yesuusaw lo77o oosanchcha gidanaassa. ⁷ Shin ammaniyaa asaw lo77enna haasayaappenne qassi cima macca asaa tossaappe baqata. Qassi Xoossaa malatiyaawan neena loohissa. ⁸ Ayissi goope, asay bare bollaa minissiyaawe laafa go77ee. Shin Xoossaa malatiyaawan loohissiyaawe ha77ikka sinthappekka de7uwaa immana giya diraw, ubbabawukka go77ee. ⁹ Ha haasayay asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya. ¹⁰ Nuuni hewaa demmanaw daabureettonne loythi oothetto; hewaassi nuuni hidootaa wotheeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aathiide, ammaniyaawantta ashshiya de7uwa Xoossaa.

¹¹ Hawaa azazanne tamarissa. ¹² Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kadhoppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotethan, siiquwan, ammanuwaaninne geeshshatethan leemisuwaa gida. ¹³ Taani yaana gakkanaw asaassi Xoossaa maxaafaa nabbabiyaawaani, Xoossaa qaala odiyawaaninne tamarissiyaawaani minna. ¹⁴ Timbbitiyaa odiyawaanttu haasayinanne cimatu barenttu kushiyaa ne bolla wothina, neeni akeedda, neenan de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochchoppa.

¹⁵ Ne dichchay asaa ubbaw qonccana mala, hewaa minissa qoppa. Hawaa ubba wode ootha. ¹⁶ Ne huuphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa oothoophe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiya diraw, aggennaan ootha.

5

Am77etuwaa Zoredda Zoriyaa

¹ Cima asaa ne aabba bonchchiyawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwaa ne ishaadan, ² qassi cima macca asaa ne aattiidan, yalaga macca asaa ne michchattidan, kumentha geeshshatethan bonchcha.

³ Bare xalalaa gideedda tumu am77etuwaa bonchcha. ⁴ Shin am77attiw naanay woy naanaa naanay de7ooppe, he naanay Xoossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne qassi hewaa oothiyaawan barentta yeleddawanttu kushiyaa zaariyaawaa tamarino. Ayissi goope, hewe Xoossaa nashechchiyaawaa.

⁵ Ayaa maaduukka baynna bare de7iyaa tumu am77atta Xoossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. Qassi gallassinne qamma Xoossay izo maaddana mala, woosawunne oochchaw. ⁶ Shin barena ishalissiyaa am77atta paxa de7ooppekka, iza hayqqadiggaaddu. ⁷ Qassi ooninne

unttunta boreenna mala, ha azazuwaa imma. ⁸ Shin barenttuwoo qassi ubbaappe aathiide, bare soy asaw qoppenna uray oonanne gidoope, hewe bare ammanuwaa kaddeed-dawaa. Ammanenna asaappekka aadhdiide aw iita.

⁹ Usuppun tammu laythay kumibeenna am77atti sunthaa maziggobiyaan xaafoppa. Hewaa bollan qassi iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno giddanaw koshshee. ¹⁰ Naanaa dichchiyaawan, imathaa mokkiyaawan, geeshshatuwaa gediya meecchiyaawan, waayyettedda asaa maaddiyaawan, lo77o oosuwaa ubbaa kaalliyaawan, ha lo77o kiitaa kiitettiyaawan eretteeddawunno giddanaw bessee.

¹¹ Shin yalaga am77etuwwa yokkonttu sunthaanna gatha xaafoppa. Ayissi gooppe, untuntu barentta, asinaa gela gela giya wode, Kiristtoosa agganawantta. ¹² Koyro ammanuwaa kadheedda diraw, untuntu pirddeetana. ¹³ Hewe baynnaan oosuwaa dhayyiide itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyiide, hamettiyaawaa xalalaa gidennaan, barenttoo bessennabaa haasayiide, zigirssaanne yewuwaan coo geliyaawaa tamaariino. ¹⁴ Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyya iitabaa demmenna mala, yalaga am77atuu asinaa geliide, na7a yeliide, barenttu golliya ayisana mala zoray. ¹⁵ Ayissi gooppe, hawaappe kase ama-reedda am77atuu Seexaanaa kaallanaw aggiide guye simmeeddino.

¹⁶ Ammaniyaa mishirattiw haqankka dabbo am77atuu de7oophe, iza untunta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maaduu bessiyya tumu am77etuwwa maaddana mala, untuntu ammaniyaawanttoo tooko gidoppino.

¹⁷ Loythi heemmiyya cimatu, qassi ubbaappe aathiide, qaalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko bonchuwaa akkanaw bessiino. ¹⁸ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Uddumaan kathaa yedhdhiyaa booraa doonaa qachchoppa” qassi, “Oosanchchay bare dirgguwaa akkanaw bessee” yaagee.

¹⁹ Laa77u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliya cimaa mootiyaawaa sisoppa. ²⁰ Haratuu yayyana mala, nagaraa oothiyaa ubbatuwaa asaa ubbaa sinthan seera.

²¹ Neeni aynne asaa deemuwaa xeellennan, ittuwa ittuwaappe dummayennan ha azazuwaa naagana mala, Xoossaaninne Yesuusi Kiristtoosan doorettedda kiitanchchatuwa sinthan neena taani zoray. ²² O bollaanne elleellaade ne kushiyya wothoppa. Haratuwaa nagaraan geloppa. Neena geeshshatethan naaga.

²³ Neeni ubba wode sakettiyaa dirawunne ne uluwaa diraw, guutha woyiniyaa eessaa ushappe attin, haathaa xalalaa ushoppa.

²⁴ Itti itti asatuwaa nagaray be7anaw qoncce; untunttu nagaray untuntta pirdanaw untuntuppe sinthaw aadhdhee. Shin haratuu nagaray guyyeppe qonccee. ²⁵ Hewaadankka, lo77o oosuukka qonccee. Qonccebeennabaa gidooppenne, geemmanaw danddayenna.

6

Aylletuwassi Imetteedda Zoriyaa

¹ Xoossaa sunthayenne nu timirttii borettenna mala, aylletethaa morgge mithaa gidдон de7iyaawanttu barena mooddiyaa godatoo bonchchuu bessiyawaa erino.

² Ammaniyaa asaa aylliya gideeddawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gididiyaa diraw, untuntta kadhoppino. Shin barenttu kiitaan go77ettiyaawanttu untunttu siiqiyaa ammaniyaawantta gididiyaa diraw, untunttu kasewaappe aathiide oothanaw bessee.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretethaa

Neeni ha yewatuwaa tamarissanawunne odanaw bessee. ³⁻⁴ Ooninne dumma timirttiyaa tamarissiyaawaa gidoope, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa tumu qaalaananne nu ammanuwaa timirttiyaanna gakettenna uray daro otorettee; aynne erenna. Qassi qaalaa bollan palumettanawunne walaqqetanaw untunttoo giigenna qofay de7ee. Hewe qanaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sidhiyaa kaalethee. ⁵ Qassi untunttu huuphii oothenna. Tumatethay bayinna asatuwaannakka palumaa kaalethee. Untunttu Xoossaa malatiyaawan durettana giide qoppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta.

⁶ Shin taw de7iyaabay taw gidana giya uraa Xoossaa malatiyaawe dureyee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni ha alamiyaa aynne ahibeykko; qassi aappe aynne afokko.

⁸ Shin miyaabayenne mayyiyabay de7ooppe, hewe nuussi gidanawaa. ⁹ Shin durettanaw koyyiyaawanttu paaciyaanne phiriyaan geliino; qasi daro asaa bashshawunne dhayoo goochchi afiyaa daro eeyanne qohiyaa amuwan kunddiino. ¹⁰ Ayissi gooppe, shalluwaa siiqiyaaawe iitatethaa ubbaw pulttuwaa. Ittu ittuu hewaa amottiiddi, ammanuwaappe balettiide, daro metuwan barentta qoheeddino.

Phawuloosi Ximootoosa Zoreedda Zoriyaanne Azazeedda Azazuwaa

¹¹ Shin neenoo, Xoossaa asaw, hewaappe baqata. Xillotethaa, Xoossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashikketethaa kaalla. ¹² Ammanuwaa baaxiyaa loytha baaxeta. Daro asaa sinthan lo77o markkaa markkattaade, neena Xoossay xeeseedda medhinaa de7uwaa oyqqa. ¹³ Ubbabaw de7uwa immiya Xoossaa sinthaaninne, qassi Phenxxeenaawiyaa Philaaxoosa geetettiyaa gadiya mooddiyaawaa sinthan lo77o markkaa markkatteedda Kiristtoosi Yesuusa sinthan taani neena hawaa azazay. ¹⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi qonccana gakkanaw, qitay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga. ¹⁵ A qonccethaa, Itti sunthay de7iyaa anjjetteedda Xoossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. ¹⁶ Hayqqennawe itti A xalalaa. Ooninne Aakko shiiqanaw danddayenna poo7uwan de7ee. Ooninne A be7ibeenna; qassi be7anawukka danddayenna. Bonchchuunne medhinaa wolqqay aw gido. Amen77i.

¹⁷ Ha77i ha wodiyaan dure gidiyaa wanttu otorettennaadaaninne qassi nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuussi immiya de7uwa Xoossaan ammanettanawaappe attin, aadhdiyaa duretethaan untunttu ammanettanaadan, untuntta azaza. ¹⁸ Untunttu lo77obaa oothanaadan, lo77o kiitaan durettanaadan, keekiyaawanttanne haratuwaanna shaakki akkiyawantta gidanaadan azaza. ¹⁹ Hewaa yaatiyaawan untunttu sinthaw barenttoo mino baaso gidiyaa shalluwaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyan, untunttu tumu de7uwaa akkana.

²⁰ Ximootoosaa, itti itti asay balaan eratethaa giyaa eeya palumiyaappenne mela haasayaappe baqataadde, new imetteedda hadaraa naaga. ²¹ Ayissi gooppe, ittu ittuu nuussi eratethay de7ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Hawe Phawuloosi Ximootoosaw xaafedda laa7entho kiitay, Phawuloosi mata barena maaddiyaanne oosuwaa barenanna ittippe oothiyaa wodalla, Ximootoosa zoredda zoriyaa oyqqeeddawaa. A zoriyaappe dariyaa baggay danddayaan gencana bessee giyaawaa. Ximootoosaw zoriyaanne menthetuwaa qalay imetteeddawe, Yesuusi Kiristtoosabaa ammanettiyaawaa gidiide markkattanaadan, Mishiraachchuwaa Qaalaanne Eca Qaalaa Caaquwaa timirttiyaa minissiide oyqqanaadaaninne metiyaabayne eqettiyaabay darooppekka tamarissiyaawaaninne Mishiraachchuwaa Qaalaa odiyaawaan minnanaassa.

Ximootoosi eeyatethaan osettiyaa pathenna mela palumaappe haakkana mala, dumma mino oduu aw odettedda. Ayissi gooppe, hewaa mala oduu sisiyaawantta bayizziyaawaappe attin, hara I immiya go77i baawa.

Hewan ubbaan Ximootoosi hassayanaw bessiyaabay Phawuloosa de7uwaanne A hanotaa lo77o qofaa, hewaappekka A ammanuwaa, A genccuwaa, A siiquwaa A danddayaanne yedesaan A gakkeedda metuwaa leemisuan kaallanaadaana.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ximootoosaw imetteedda maqquwaa (1:3-2:13)

Asay kaddiyaa wode ammanetti beettussa (2:14-4:5)

He wode de7iyaabatuwaa koshshiyaa kaaletthiyaa ogatuwaa (4:6-18)

Wursethaa qutiyaa (4:19-22)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossay immana geedda Kiristtoosi Yesuusaanna nuussi de7iyaa de7uwaabaa odanaw, Xoossay geeddawaadan, Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawe, ² ta siiqo na7aa Ximootoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay.

Ximootoosaw Imetteedda Zoriyaa

Xoossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosi Yesuusappe, aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay new gido.

³ Ta zaratuu ootheeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe oothiyaa Xoossaa qammanne gallassi woossiyaa woosaan ubba wode neena hassaiyaa diraw, A

galatay. ⁴ Taani ne afothaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be7anaw daro laamotay.

⁵ Neenan de7iyaa worddo baynna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewu-niiqin de7iyaa ammanuwaa mala; qassi neenanikka hewe de7iyaawaa eraaddi. ⁶ Hewaa diraw, taani ta kushiya laa77uwaa ne bolla wotheedda wode, * Xoossay new im-meedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayis-say. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossay nuussi wolqqa, siiquwaanne nu huuphiya naagiyaawaa immiya Geeshsha Ayyaanaa im-meeddappe attin, yashshaa ayyaanaa immibeenna.

⁸ Simmi, nu Godaw markkattiyaawan woy A diraw gashuwan de7iyaa tawankka yeellatoppa. Shin Xoossay new immiyaa wolqqa keenaan taananna mishiraachchuwa qaalaw waayyetta. ⁹ Xoossay bare qofaaninne bare aadho keekatethan nuuna ashshiide, bare asaa oothanaw xesowaappe attin, nuuni ootheedda oosuwa diraw gidenna. I ha aadho keekatethaa Kiristoosi Yesuusa bagganna wodii doomettanaappe kase nuussi im-meedda. ¹⁰ Shin ha77i ha aadho keekatethay nuuna ashshiya Kiristoosi Yesuusa yuussaan nuussi qoncceedda. Qassi hayquwaa wolqqaakka I dhayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwa bagganna bayenna de7uwaa nuussi qonccisseedda.

¹¹ Taani Yesuusi kiitteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa taaarissiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwa odana mala, Xoossay taana dooreedda. ¹² Qassi taani ha metuwaa akkiyawew hewaa diraassa. Shin taani amma-needdawaa eriyaa diraw, yeellatikke. Qassi I taw im-meedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw dand-dayiyaawaa eray.

¹³ Taani neena taaarisseedda tumu qaalaa leemisuwaa uda oyiqaade, Kiristoosi Yesuusan nuussi de7iyaa ammanuwaaninne siiquwan de7a. ¹⁴ Nu gidдон de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna new hadaraa im-meedda lo77obaa naaga.

¹⁵ Iisiya giya biittaa de7iyaa ubbatuu taappe baqateed-dawaa eraasa; untuntu gidдон Pigeluusinne Hermogeneesi de7iino.

¹⁶ Henesifooru taana daro wode menthetheedda diraw, Go-day A soy asaw maarotethaa immo. Qassi taani qasho gollen

* **1:6** Taani ta kushiya laa77uwaa ne bolla wotheedda wode: Hawe bessiyaawe, ammaniyaa asaa kaaletanaadan Geeshshaa Ayyaanay oosuwaassi doorina tumatethaan kaaletiyaawanttu Qaalaa odanaw woy taaarissanaw Xoossay okkeeddawanttu bollan barenttu kushiya wothiide woossiyaawaa bessee. 1Xi 1:4 xeellite.

de7iyaawaa I yeellatibeenna. ¹⁷ Shin Roome giya katamaa gakeeddasaanna taana loythi kooyiide demmeedda. ¹⁸ He gallassi Godaappe maarotethaa demmanaadan, Goday aw immo. Qassi Efesoona giya katamaan I taana ay keenaa maaddeeddenttonne neeni loythaa eraasa.

2

Kiristtoosaw Lo77o Wottaaddara Gidiide Metuwaa Akkiyawaa

¹ Simmi ta na7aw, Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa aadho keekatethan minna. ² Qassi daro markkatuu de7iyaasaan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamarisanaw danddayiyaa ammanetteedda asatuwaassi hadaraa imma.

³ Kiristtoosa Yesuusaw ammanetteedda wottaaddaraadan, taananna waayyetta. ⁴ Olaa biya wottaaddaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wottaaddara gidenna asay oothiyaa kiitaan walakettenna. ⁵ Qassi wothaan keesettiyaa uraykka wogaadan woxxana dhayooppe, woystaa akkenna. ⁶ Daro daaburiide ootheedda biittaa goshiyaa bitani shiiqeedda kathaappe barena gakkiiyaawaa koyro akkanaw bessee. ⁷ Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayisana diraw, taani giyaawaa qoppa.

⁸ Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaaawaadan, hayquwaappe denddeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristtoosa qoppa. ⁹ Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa ootheddawaadan, haray atto qashettana gakkanaw waayyettay. Shin Xoossaa qaalay qashettenna. ¹⁰ Hewaa diraw, taani Xoossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa atatethaa medhinaa bonchchuwaanna demmanaadan, untuntu diraw, taani ubbabaan waayyettay.

¹¹ Hawe,

“Nuuni aananna ittippe hayqqeeddawaa gidooppe, aananna ittippe de7ana.

¹² Nuuni genccooppe,
aananna ittippe kawutana.

Nuuni A kaddooppe,
ikka nuuna kaddana.

¹³ Nuuni ammanettennaan aggooppekka,
I ammanettiyaawaa gidiide de7anawaa.
Ayissi gooppe, I barena bare huuphew
erikke gaanaw danddayenna”
giyaawe tumu haasaya.

Mino Oosanchchaa

14 Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untuntu qaalaan palumettenna mala, Xoossaa sinthan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, aynne go77enna. 15 Neeni Xoossaa tumatethaa qaala suuretethaan odiyaawaanne qassi A oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, Xoossay sabbiyaa asaadan, ne huuphiya Xoossaw immanaw minna. 16 Shin ha sa7aw injjetiyyaa maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayissi gooppe, hewe Xoossaappe asaa haasee. 17 Qassi untuntu tamarissiyaawe bollaa cittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa77atuu Hemeneyoosanne Piliixoosa. 18 Untuntu tumuwaa ogiyaa aggiide, “Hayquwaappe denddiyaawe kase aadhdhidiggeedda” yaagiide amareedda ammaniyaa asatuwaa ammanuwaa bayizziino.

19 Gidooppekka, Xoossay esseedda mino tuussay qaaxxana danddayenna. Qassi A bollan, “Goday barewantta eree”; qassi “Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaa aggo” yaagiyya qaalatuu xaafetteeddino.

20 Itti wolqqaama gollen worqqaappenne biraappe medhettedda miishshaa xalalaa gidennaan, mithaappenne urqqaappe medhettedda miishshatuukka de7iino. Hewantuppe baggatuu bonchcho oosuwaa untuntun oothanaw, qassi baggatuu tooshettiyaabaa untuntun oothanaw medhetteddino. 21 Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go77iyaa oosuwaa oothanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwaa oothiyaa miishshaa gidanawa. Qassi lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigettedawaa gidanawa.

22 Shin neeni iita wodallatethaa amuwaappe baqata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa xeesisiyaawantunna ittippe, xillotethaa, ammanuwaa, siiqotethaanne sarotethaa minissaade kaalla.

23 Shin eeyatuwaa palumiinne aynne erennawanttu palumii walassaa kaaletthiyaawaa eraade aappe baqata. 24 Godaa qoomay ubbaw keekiyaawaa, loythi tamarissiyaawaanne danddayanchcha gidanaw besseeppe attin, walaqqetanaw bessenna. 25 Qassi I barena ixxiyaawantta ashikketethan seeriyaawaa gidanaw bessee. Untuntu barenttu nagaraappe simmiide, tumatethaa eranaadan Xoossay oothanentto, ooni eri. 26 Qassi untuntu barenttu wozanaa qofaw simmiide, untuntta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyqqeedda xalahiyaa kaappuwaa dabbaappe kessi akkana.

3

Wurssetha Gallassatuwaan Hananaw De7iya Iita Yewatuwaa

¹ Shin wurssetha gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. ² Ayissi gooppe, asay barena si-
iqiyaawantta, shaluwaa siiqiyawantta, ceeqettiyaawantta,
ayyiyawantta, boriyaawantta, barena yeleeddawanttoo
azazettennawantta, galatennawantta, geeshshatethay
baynnawantta, ³ siiquu baynnawantta, sigettennawantta,
zigirssanchchatuwaa, barena naagennawantta,
keekennawantta, lo77obaa dosennawantta, ⁴ ubbaa erikke
giyaawantta, dirbbiyawantta, otoruwan sugettiyawantta,
qassi Xoossaappe aathiide, ishaluwaa dosiyawantta gidana.
⁵ Unttuntu Xoossaw goyinniyaawaa malatiino; shin A
wolqqaa kaddeeddino. Hewantu mala asatuwaakko
shiiqoppa.

⁶⁻⁷ Ayissi gooppe, untuntuppe ittu ittuu asaa golliyaa
geliide, nagaray deexeeddawantta, dumma dumma amuwan
sugettiyawantta, ubba wode tamaariide, tumatethaa
era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha
maccawantta balethiino. ⁸ Yaaneesinne Yambbareesi * Muse
yewuwaa phalqqowaadan, hewaadan qassi hawanttu, suure
qofay baynnawantta ammanuwan kunddeeddawanttu,
tumatethaaba phalqqiino. ⁹ Shin Yaaneesa eeyatethayne
Yambbareesa eeyatethay qassi qoncceddawaadan,
unttuntu eeyatethaykka asaa ubbaw qonccana diraw,
unttuntu kasewaappe aadhdiide diccikino.

Wurssetha Zoriyaa

¹⁰ Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta am-
manuwaanne ta danddayaa, ta siiquwaanne ta genccuwaa,
¹¹ ta yedesaanne ta waayiyaa be7aadda. Anxxookiyaanne,
Iqooniyoonenne Lisxxiraa giyaa katamatuwaan taana gak-
keeddabaanne taani danddayeedda yedesaa eraasa. Goday
taana he ubbaappe ashsheedda. ¹² Tumatethaan Kiristtoosi
Yesuusan Xoossaa malatiide de7anaw dosiyaa ubbay yeders-
settana. ¹³ Shin iita asatuunne balethiyaawanttu haratuwaa
balethiiddenne barenttu huuphew baliidde, kaseppe iiti iiti
biino.

¹⁴ Shin neeni he tumatethaa ooppe tamaareddenttonne
eraade, neeni tamaareddawaaninne ereddawaan
minnaade de7a. ¹⁵ Neeni guutha naa7atethaappe

* **3:8** Yaaneesinne Yambbareesi: Ha sunthatuu Eca Caaquwaa Maxaafan baawa. Shin cora asay giyaa qofay, "Hawanttu Muse Isra7eeliyaa asaa Gibxeppe kessi-
ide kaaletanaw qoppeedda wode, aananna eqetteedda murunniyaawantta"
yaagiyaawaanna. Kes 7:11, 12 xeellite. **3:8** Kes 7:11

doommaade Kiristtoosi Yesuusa ammanaade, atotethay beettiyaa aadhheedda eraa immanaw danddayiyaa Geeshsha Maxaafatuwaa eraadda. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossaa Maxaafaa ubbaan Xoossaa Ayyaanay de7ee. Qassi he maxaafatuu Xoossaw oothiyaa asay kumenthanne lo77o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatethaa taaarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwaaw suurissanawunne xillotethaa de7oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4

¹ Taani neena Xoossaa sinthaaninne, de7uwan de7iyaa asaanne hayqqeedda asaa pirddanaw de7iyaa Kiristtoosi Yesuusa sinthan, qassi A yuussaananne A kawutethaan neena zoray. ² Qaalaa oda. Wodii injjetina injjetana dhayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa taaarissaade suurissa, seeranne zora. ³ Ayissi gooppe, asay tumu timirtiyaa sisennaan ixxiyaa wodii yaanawaa. Shin asay barenttu amuwaa kaalliide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa taaarissiyaawantta gujji gujji shiishshana. ⁴ Unttuntu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haythaa wora zaarana. ⁵ Shin neeni ubbabaani ne huuphiya naaganaw bessee. Waayyiyaa danddaya. Wonggalaa mishi-raachchuwaa odiyaa oothiyaa oosuwaa ootha. Xoossaa qoomaadan, ne oothiyaa oosuwaa ubbaa pola.

⁶ Taana gidoope, ta suuthay gukkiide yarshshettiyaa wodiinne qassi ha de7uwa aggaade biya wodiin gakkedda. ⁷ Taani lo77o baaxiyaa baaxetaaddi; wothaa woxxaade wurssaaddi; ammanuwakka naagaaddi. ⁸ Sinthappe taw xillotethaa akililii giigi utteedda. Hewaa xillo pirddaa pirdiyaa Goday he gallassi taw immana. Qassi Kiristtoosi qoncanawaa dosiyaa ubbaassappe attin, ta xalalaassa gidenna.

A Buzo Allaallatuwabaa

⁹ Taakko ellekka yaanaw minna. ¹⁰ Ayissi gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonqqiyaa giya katamaa beedda. Qerqqiisi Galaatiyaa giya gadiya biina, qassi Tiito Dilmaaxiyaa giya gadiya beedda. ¹¹ Luqaasa xalalay taananna de7ee. Marqqoossi taana kiitaan loythi maaddanaw danddayiyaa diraw, A demmaade neenanna akkaade ya. ¹² Shin taani Tikiqoosa Efesoona giya katamaa kiittaaddi. ¹³ Neeni yaadde, Xiro7aadaa giya katamaan Karpposawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne qassi maxaafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan xaafetteedda maxaafatuwaa ayaa giddoppene, akkennaan yooppa.

¹⁴ Birataa qoxxiyaa Iskkinddiri taana daro qoheedda; Goday aw A oosuwaadan zaarana. ¹⁵ I nuuni odiyaaawaa loythi phalqqiyaa diraw, neeni aappe neena naaga.

¹⁶ Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeed-dawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. Xoossay hewaa untunttoo paydoppo. ¹⁷ Shin taani kumentha kiitaa Ayihuda gidenna asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan eqqiide, taw wolqqaa immeedda. Qassi gaammuwaa doonaappekka taana ashsheedda. ¹⁸ Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutethaa sarotethaan afana; aw medhi medhinaw bonchchuu gido. Amen⁷⁷i.

Wurssetha Sarotaa

¹⁹ Phirisqqillissi, Aqilaassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. ²⁰ Erasxxoosi Qoronttoosa giya katamaan ateedda. Shin Xirofiimoosi saketteedda diraw, Miliixe giya katamaan A wothaaddi. ²¹ Balgguu wodhdhanaappe kase yaanaw minna.

Ewubuluusi, Phudeesi, Liinoosinne Qilawude qassi hara ishatuu ubbaykka neena saro saro giino.

²² Goday ne ayyaanaanna gido. Aadho keekatethay hintte-nanna ubbaanna gido. Amen⁷⁷i.

Phawuloosi Tiitossi Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Tiito Ayihuda gidenna asa gidiide, guyyeppe Kiristinnaa ammanuwan laamettiide Phawuloosi Mishiraachchuwaa Qaalaa kiitaa oothiyaa wode, matan de7iide, he oosuwaa maaddeeda asa. Phawuloosi ha kiitaa xaafeeddawe, laythaan aappe guuxxiyaa ha barenanna oothiyaa Tiitossi gidishshin, he wode Tiito ammaniyaawantta xeellanawunne naaganaw, Qarixxeese giyaa haathan doodetteeda sa7an atteeda. A kiitaa qofay heezzu huuphe yewatuwaa bol-laana.

Koyruu woosa golliya kaaletthiyaawanttu Qarixxeese asatuwaa iitaa oosuwaa xeelliyawaan ay mala eeshshay de7iyaawantta gidanaw koshshintto Tiita akeekissanaassa. Laa7ethuu ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa dumma dumma citaa, cima attumawanttanne maccawawantta, yalaga attuma asatuwaanne Godaassi oothiyaa dumma dumma asaa wooti tamarissanaw bessintto Tiita zoreedda. Wurssethay qassi ammaniyaa asaa eeshshaabaa, sarotethaaninne siiquwan de7ana de7uwaabaa, ammaniyaa asaa giddoppe walassaa, palumiyaanne shaakotethaa dhayissanabaa Tiito zoriyaa immeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Ammaniyaa asatuwaa kaaletthiyaawantta (1:5-16)

Ammaniyaa asatuwaa dumma dumma oosuwaa citaa (2:1-15)

Maqquwaanne naagettana mala imetteedda maaraa (3:1-11)

Wursethaa qutiyaa (3:12-15)

¹ Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda taani Phawuloosi, Xoossaa aylli, ha dabidaabbiyaa xaafay. Xoossay dooreedda asaw ammanuu de7anaadaaninne Xoossaa tumatethaa eraakko untuntta kaaletthanaadan taani doorettaade kiitettaadi. ² Worddotenna Xoossay nuussi ha medhinaa de7uwaa daro wodiyaappe kase immana geedda. ³ Xoossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare qaalaan hawaa qoncciseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani A qaala oday.

⁴ Ammanuwaa ittippetethaan ta tumu na7aa new Tiitoo, Xoossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiya Yesuusi Kirist-toosappe, aadho keekatethay, maarotethayenne sarotethay gido.

Tiito Qarxeesan Oothiyaa Oosuwaa

⁵ Taani neena Qarxeesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigissanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliyaa cimatuwaa dooranaassa. ⁶ Cimay borettenawaanne itti machchatti xalalay de7iyaawaanne ammaniyaa naanay de7iyaawaa giddanaw bessee; A naanay shalluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettennaan ixxiyaaban asay amassalennawantta gidanaw bessee. ⁷ Ayissi gooppe, he cimay Xoossaa oosuwaa azaziya kaappuwaa gididde, pokkissennawaa, otorettennawaanne elle hanqqettennawaa giddanaw bessee; qassi mathottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa giddanaw bessee. ⁸ Shin imatha mokkiyaawaanne lo77obaa dosiyaawaa giddanaw bessee; qassi akeekanchchaa, xilluwaa, geeshshaanne barena naagiyaawaa giddanaw bessee. ⁹ Ammanettiya de7uu beettiya timirttiyaanna giigiyaa qaala I loythi oyqqo. Yaatoope haratuwaa tumu ammanuwaa taaarissiyaawaani mentethanawunne qassi hewaa ixxiyaawanttakka zoranaw danddayanawa.

¹⁰ Ayissi gooppe, azazettennawanttu, maaddennawaa haasayiyaawanttu, haratuwaa cimmiyaawanttunne qaxxarettedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatuu de7iino. ¹¹ Unttuntu taaarissanaw bessenna pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw taaarissiyaawaan golliyaa ubbaa bayzziyaa diraw, unttuntu haasayaa te77ana bessee. ¹² Unttuntu giddoppe ittuu, timbbitiyaa odiyaawe unttunttoo, “Qarixxeese asay ubba wode, worddatuwaa, iita du7atuwaanne yoranchchaa; qassi azalla asaa” yaageedda. ¹³⁻¹⁴ I markkattowe tuma; hewaa diraw, neeni unttunttussi mino ammanuu de7anaadaaninne qassi Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa ixceedda asatuwaa azazuwaa unttuntu sisennaadan, unttunta minissaade seeranaw bessee. ¹⁵ Barenttu huuphew geeshsha gideeddawanttussi ubbabaykka geeshsha; shin tunatuwaassinne ammanennawanttussi unttuntu wozanaa qofayenne unttunta suure wozanay tuneedda diraw, unttunttoo ayayenne geeshsha gidenna. ¹⁶ Unttuntu barenttu Xoossaa eriyaawaa qoncciyaan odiino; shin unttuntu sheneyiyaawantta, azazettennawanttanne

oosuwaa ubbawukka giigennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan A erokko giino.

2

Geessha Timirttiyaabaa

¹ Shin neeni de7uwaa demmanaw giigiyaa timirttiyaa tamaarissanaw bessee. ² Cima attuma asay ammanuwan, siiquwaaninne danddayan mino gidanaadan, qassi mathottennawaa, bonchchettiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora. ³ Hewaadankka cima macca asay geessha de7uwa de7iyaawantta, zigirennawantta, woyiniyaa eessaassi moodettennawanttanne lo77obaa tamarissiyaawantta gidanaw bessee. ⁴⁻⁵ Unttuntu Xoossaa qalay borettenna mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siiqiyaawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwaa, barenttu gollen oothiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatuwaasikka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga maccawantta tamarissa.

⁶ Hewaadankka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora. ⁷ Neeni ne huuphewukka lo77o oosuwaa ubbaan untunttoo leemiso gida; neeni tamarissiyaawankka amanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida. ⁸ Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay untunttussi dhayiyaa wode untuntu yeellatana mala, neeni borettenna lo77o haasayaa haasaya.

⁹ Ayilletuu barenttu godatuwaassi azazettana malanne, untunttunna palumettennan ubbabaani untuntta nashechchana mala zora. ¹⁰ Unttuntu barenttu godatuwaappe wuu77enna mala, qassi nuuna ashshiyaa Xoossawaa tamarissiyawaa ubbabaani galatissanaw, barenttu oothiyaa kiitaan ubba wode lo77anne ammanettiyaawantta gidiyaawaa bessana mala, untuntta zora.

¹¹ Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa ashshiya bare aadho keekatethaa qonccissedda. ¹² He aadho keekatethay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa nuuni agganaadaaninne nu huuphiya naagiide, Xoossaa malatiide, xillotethan de7anaadan, nuuna tamarissee. ¹³ Nuuni nu wolqqaama Xoossay, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosi beettana geedda anjjettedda bonchcho gallassaa naageetto. ¹⁴ Iita oosuwaa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo77obaa oothanaw amottiyaa bare geessha asaa kessanaw, nu diraw, bare huuphiya immeedda.

¹⁵ Neeni hawaa tamarissa, ne kumentha maataani zoranne seera; ooninne neena kadhoppo.

3

Xoossaa Asay Oothiyyaa Oosuwaa

¹⁻² Untuntu mooddiyaawantussinne maatay de7iyaawantussi moodettanaw, azazettanawunne lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw gigettanaadan untunta hassayissa; qassi untuntu O bollaninne iita qaala haasayenna mala, oonannanne walaqettenna mala, asaa ubbaa ashikketethanne sigatethaa bessiyaawantta gidanaadan zora. ³ Ayissi gooppe, nuuni kase nu huuphewukka eeyatuwaa, azazettennawantta, baliyaawanttanne amuwaassinne dumma dumma nashechchaassi ayilliyaadan moodettiyaawantta; qassi iitatethaaninne qanaatiyaan de7iyaawantta; asaan ixettiyaawanttanne ittu ittuwakka ixxiyaawantta. ⁴ Shin nuuna ashshiya Xoossaa keekatethayne asaa I siiqiya siquu qonceedda wode, ⁵ I bare maarotethaadankka, ooratha yelettusaan haneedda geeyyusaaninne Geeshsha Ayyaanan ooraxxeeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni xillo oosuwaa ootheeddawaana gidenna. ⁶⁻⁷ Xoossay bare aadho keekatethan nuuni xillanaadaaninne, I immana geedda medhinaa de7uwaa laattanaadan, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristoosa bagganna Geeshsha Ayyaanaa nu bolla darissiide tigeedda. ⁸ Ha haasayay ammanetteeddawaa; Xoossaa asatuu lo77o oosuwaa oothanaw giiganaadan, ha yewuwaa untuntussi neeni minissaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo77anne go77iyaawantta. ⁹ Shin eeyatethaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiiyaaban walaqettiyaawaappe naagetta. Ayissi gooppe, hewanttu go77ennawanttanne maaddennawantta. ¹⁰⁻¹¹ Shaakotethaa medhdhiyaa uray geella asa gidiiyaawaanne bare huuphiyaan pirdiide nagaraa oothiyaawaa eraade, itti gede woy laa77u gede A seereeddawaappe guyyiyan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta.

Wurssetha Zoriyaa

¹² Taani Arxxemaasa woy Tikiqoosa neekko kiittiya wode, neeni taakko Niqoophiliyoona yaanaw minna. Ayissi gooppe, taani balgguwaa * yaani shaaccanaw qofaa qachchaaddi. ¹³ Higgiiyaa eriya Zeenaasinne Aphiloosi ogiyaa biya wode, untuntussi ayayne paccenna mala,

* **3:12** balgguwaa: Giriike qaalanikka iray bukkiiyaa wodiya gidiiyaawaa odee. Ingilizeethuwan 'Winter' giyaawaa.

unttunta loytha maadda. ¹⁴ Nu asaykka maaddenna asa gidiide attenna mala, barentta loythi koshshiyaawaa demmanaw, lo77o oosuwaa minniide oothiyaawaa tamaarino.

¹⁵ Taananna de7iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna ammanuwan siiqiyaawantta saro saro ga. Xoos-saa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

Phawuloosi Pilimoonaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Pilimooni eretteedda ammaniyaa asa; I Qolaasiyaasa woosa golliya asa gidennaan waayyii aggana. Pilimoonaw Anaasimoosa giya ayllii de7ee. He ayllii bare godaappe betiide beedda wode, qasho gollen de7iyaa Phawuloosanna gakettedda. Anaasimoosi Phawuloosa bagganna Yesuusa ammaneedda. Phawuloosi Pilimoonassi xaafeedda kiitay Pilimooni guyye simmi biidde de7iyaa bare qoomaanna sigetanaadan, hewaa hassayissiyawaa. Hewaa bollaakka ha77i Anaasimoosi ammaniyaa asa gideedda diraw, hawaappe sinthaw ammaniyaa ishaadan A mokki akkanaappe attin, qoomaadan A xeellenaadan aw odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Pilimoonassi Phawuloosa galataa (4-7)

Phawuloosi Anasimoosa diraw shiishsheedda mino ooshaa (8-22)

Wurssethaa qutiya (23-25)

¹ Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw qashuwan de7iyaawenne nu ishaa Ximootoosi, nuunanna oothiyaa nuuni siiqiyaa Pilimoonaw, ² ne gollen shiiqiyaa ammaniyaawantoo, nu michchatti Afibissinne nuunanna ittippe de7iyaa Kiristtoosa wottaaddaraa Arkkipoosaw ha dabidaabbiyaa xaafetto.

³ Xoosaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayenne sarotethay hinttentussi gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

⁴⁻⁵ Neeni Xoosaa asatuwaa siiqiyaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, Xoosaa woossaade neena hassayiya wode ubbaan, ta Xoosaa galatay. ⁶ Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuussi Kiristtoosi Yesuusa bagganna yiyaa lo77obaa ubbaa erissana mala, taani Xoosaa woossay. ⁷ Ayissi gooppe, Xoosaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siiquwan daro nashechchaanne menthethuwaa demmaaddi.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmeedda Simuwaa

⁸ Hewaa diraw, neeni oothanaw bessiyaawaa oothana mala, taani neena azazanaw Kiristtoosa bagganna xaloopekka, ⁹ Taani Phawuloosi cimeeddawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha77ikka qashuwan de7iyaawe, siiquwaa diraw, neena woossay. ¹⁰ Taani qashuwan de7aadde aw aawuwaa gideedda ta na7aa Anaasimoosa * diraw, neena woossay. ¹¹ I kase neena go77enna; shin ha77i neenakka taanakka tumu go77ee.

¹²⁻¹³ Taani wozanappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw qashetta utta de7ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan A ashshanaw koyyay. ¹⁴ Shin neeni ne sheniyaadan oothanaawaa koyyayppe attin, neenanna zorettennan wolqqan aynne oothanaw koyyikke.

¹⁵ Anaasimoosi guutha wodiya neeppe shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubba wodekka neenanna de7anaassenttonne. ¹⁶ Simmi hawaappe sinthaw Anaasimoosi ayliya gidenna; shin ayliyaappe I loythi aadhdhee; I taw ay keena siiqo ishee! Qassi I new asaa baggaannakka Godaa baggaannakka ay keena aadhdheedda ishaa gidanddeeshsha!

¹⁷ Simmi neeni taana ne laggethaa giyaawaa gidooppe, taana mokkiyaawaadan, A mokka. ¹⁸ I new bayizzeeddabay woy A bolla new acuu de7ooppe, taappe cigaa akka. ¹⁹ He acuwaa taani ciggana gaade, taani Phawuloosi ta kushiyan xaafay. Neeni taw ne shemppuwaa acota utteeddawaa taani neena hassayissanaw koshshenna.

²⁰ E, ta ishaw, Godaa bagganna neeppe maaduwaa demanaw koyyay. Kiristtoosa bagganna taana menthetha. ²¹ Taani geeddawaappe daruwaa neeni oothanaawaa eraade, qassi ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new xaafay.

²² Qassi hinttenttu ellekka taw imathay shemppiyyaa goliyaa giigissite. Ayissi gooppe, Xoossay hinttenttu woosan taana hinttenttussi guyye zaariide immana gaade qoppay.

Wurssethaa Sarotaa

²³ Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna qashuwan de7iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. ²⁴ Qassi taananna ittippe oothiyaa Marqqoossi, Arisxxirokoosi, Deemaasinne Luqaasi neena saro saro giino.

²⁵ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttu ayyaanaanna gido.

* **1:10** Anaasimoosa: Giyaa sunthaa bilethay, Griikiyaa qaalaan go77iyaawaa woy maaddiyaawaa guussaa. **1:10** Qol 4:9

Ibraawe Asaw Xaafetteedda Kiitaa Geluwaa

Hawe Phawuloosinne Phexiroosi xaafeeddawaadan kiitaa gidennaan timirtte gidiide xaafetteeddawe, wolqqaama tug-gay gakkina, ammanuwaa agganaw mateedda ammaniyaa asatuwaassa (10:32-39). Ha maxaafaa xaafeeddawe oonntto erettenna. Ha Xaafiyaa huuphe qofay koyrottiide untuntun de7iyaa siquwakko simmanaadan Yesuusa dhoqqatethaa bessiidde untuntta zoree. He xaafii Ibraawe ammaniyaawantussi minissi odiyaawe Yesuusi Kiristoosi tumanne Xoossaa polo qonccethaa gidiyaawaana. Ha ammaniyaawanttu barenttu ammanuwan minnana mala, untuntta menthethee. I hewaa oothiidde heezzu tumatuwaa qonccissiide bessee:

- 1@ I akkeedda metuwaa bagganna bare Aawuwaassi tumu azazetteedda Yesuusi Xoossaw medhinaa Na7aa. I Xoossaa Na7aa gideedda diraw, Eca Qaalaa Caaquwaa wodiyaan timbbitiyaa odiyaawanttuppe, kiitanchchatuwaappenne, haray attin, Museppekka loythi aadhdhiyaawaa.
- 2@ Yesuusi Eca Qaalaa Caaquwaa qeesatuwaappe loythi aadhdhiyaa, medhinaa qeesa gidiyaawaa Xoossay bare huuphew odeedda.
- 3@ Yesuusa bagganna ammaniyaawe nagaraappe, yashshatethaappenne hayquwaappe attee. Yesuusi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa diraw, kase Ibraawatuwaa ammanuwaa wogatuwaaninne mehetuwaa yarshshuwan kuwaadan beettiyaa atotethaa ha77i tuma gidanaadan udeedda.

Xaafii Isra7eeliyaa asaa taarikiyaan daro eretteedda asaa ammanuwaa leemisuwaadan go77ettiide (Shemppuwaa 11), ha maxaafaa nabbabiyaa asatuu barenttu ammanuwan minnanaadan qofissee. Hewaadankka (Shemppuwaa 12) nabbabiyaawanttu barenttu ayfiyaa Yesuusa bollan tishshi udi wothiide, barenttu ammanuwan minnanaadaaninne ay mala metuunne waayyii gakkoopekka, untunttu genccanaadan zoree. Wurssethaan qassi zoriyaanne akeekissuwaa qaalaa immiyaawan wurssee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa: Xoossay Yesuusan qoncceddawaa (1:1-3)

Kiristoosi kiitanchchatuwaappe bolla gidiyaawaa (1:4-2:18)

Kiristtoosi Museppenne Iyaasuppe bolla gidiyaawaa (3:1-4:13)

Kiristtoosa qeesatethaa dhoqqatethaa (4:14-7:28)

Kiristtoosa qalaa caaquwaa dhoqqatethaa (8:1-9:23)

Kiristtoosi yarshshetteeddawe oowaappenne dariyaawaa (9:23-10:39)

Ammanuwaa darotethaa (11:1-12:29)

Xoossaa nashechchussaa (13:1-19)

Xoossay Bare Na7aa Bagganna Haasayeedda

¹ Xoossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa bagganna duma duma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda.

² Shin ha wurssetha wodiyaan, ubbabaa A laatissiide, yeletaa A bagganna medhdheedda bare Na7aa bagganna nuussi haasayeedda. ³ Na7ay Xoossaa bonchcho poo7uwaa phoolee; qassi kumentha Xoossaa eeshshaa akkiide, bare wolqqaama qaalaan ha sa7aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshshiide, Ubbaappe Bolla Xoossaappe ushechcha bagganna * saluwan utteedda.

Xoossaa Na7ay Kiitanchchatuwaappe Bolla

⁴ Xoossay aw immeedda sunthatethay kiitanchchatuwaappe dhoqqa gidiyaawadankka, untuntuppe A loythi dhoqqu ootheedda. ⁵ Ayissi gooppe, Xoossay bare kiitanchchatuwappe oona,

“Neeni ta Na7aa;
taani hachche new aawuwaa gidaaddi”

geeddee? Woy qassi oona,
“Taani aw aawuwaa gidana;
ikka taw na7a gidana”

geeddee? ⁶ Qassi Xoossay bare bayra Na7aa ha sa7aa yeddana haniidde,

“Ta kiitanchchatuwaa ubbatuukka aw goyinnino”
yaageedda. ⁷ Xoossay kiitanchchatuwaabaa haasayiidde,
“Taani ta kiitanchchatuwaa carckkuwaa kessay;
qassi ta oosanchchatuwaakka tamaa lacuwaa kessay”

yaagee. ⁸ Shin bare Na7aawaa haasayiidde,
“Xoossaw, ne kawutethaa oydi

medhi medhinaw de7ee.
Ne kawutethaa xillotethaan ahasaa.

⁹ Neeni xillotethaa siiqaade;
naaquwaa ixxaadda.

Xoossay, ne Xoossay neena
ne laggetuwaappe aathiide,

* **1:3** ushechcha bagganna: Bonchchuwaanne wolqqaasa gidiyaawaa bessee.
1:5 Maz 2:7; 2Sa 7:14; 1Od 17:13 **1:6** Zar 32:43 **1:7** Maz 104:4 **1:8**
Maz 45:6-7

nashechchaan ililissiyaa zaytiyaa okkeeddawe
 hawaassa”
 yaagee. ¹⁰ Xoossay hawaadan yaagee;
 “Godaw, koyro neeni sa7aa medhdhaadda;
 saluwaakka ne kushiyan medhdhaadda.
¹¹ Hewanttu ubbay dhayana;
 shin neeni de7ana.
 Unttuntu ubbaykka afilee adan wurana.
¹² Neeni unttunta gaabiyaadan dakkoyana;
 qassi unttuntu afilee adan laamettanawantta.
 Shin neeni neenakka;
 ne laythay ubbaakka wureenna”
 yaagee. ¹³ Shin Xoossay bare kiitanchchatuwappe
 ittuwaanne,
 “Taani ne morkketuwaa neeni
 gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw,
 hawaan taappe ushechcha baggan utta”
 gibeenna. ¹⁴ Kiitanchchatuu ubbay Xoossaw oothanawunne
 atatethaa demmana asatuwaa maaddanaw Xoossay kiit-
 tedda ayyaanatuwa gidikkinooyee?

2

Wolqqaama Anjuwaa

¹ Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti
 wora beenna mala, he yewuwaa loythi oyqqanaw bessee.
² Ayissi gooppe, kiitanchchatuu odeedda qaalay tuma
 gidiyaa diraw, naaqqiyaa woy azazettenna asay ubbay
 muretteeddawaa gidooppe, ³ Yaatina, nuuni ha wolqqaama
 atatethaa sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro
 bare huuphew ha atatethaa odeedda; qassi I odeeddawaa
 siseeddawanttu nuussi geeshshiide odeeddino. ⁴ He
 siseeddawanttu markkatteeddawe bolla Xoossaykka mallaa,
 oorathabaanne dumma dumma malaata kiitettiyaawan gujji
 markkatteedda; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka bare
 koyyeeddawaadan, gishi gatheedda.

Atotethaw Kaaletthiyaawaa

⁵ Ayissi gooppe, Xoossay nuuni haasayiyaa sinthaappe
 yaana alamiyaa, kiitanchchatuwa moodissibeenna. ⁶ Shin
 Xoossaa Maxaafay itti saan hawaadan yaagee;
 “Xoossaw, neeni asaawaa qoppnanaw asay aye?
 Woy neeni aw hirgganaw I aye?”
⁷ Neeni kiitanchchatuwappe
 amareedda wodiya A guuthaadda.
 A huuphiyankka bonchchuwaanne

sabaa akililiyaa wothaadda.

⁸ Qassi ubbabaa A gediyaappe garssanna
wothaade moodissaadda”

yaagee. Ayissi gooppe, Xoossay ubbabaakka A moodisseeddawaadan aani moodettibeennawe ayaynne baawa; shin ha77i ubbabay aw moodettiyaawe nuussi beettenna. ⁹ Shin nuuni Yesuusa be7eetto; Yesuusi Xoossaa aadho keekatethaa bagganna asa ubbaw hayqqana mala, amaredda wodiya kii tanchchatuwappe garssa gideedda. Qassi hayquwaa waayyiya I waayyetteedda diraw, poo7iya bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wotheeddawaa ha77i nuuni be7eetto. ¹⁰ Xoossay ubbabaa medhdheeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayyiya bagganna Yesuusa balay baynnawaa ootheeddawaa bessee; ayissi gooppe, he naanaa atotethaw kaaletthiyaawe Yesuusa.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka qassi he geeyyeedda asaa ubbawukka Aawuu ittuwa. Yesuusi untuntta, “Ta ishatawaa” giide yeellatennaan xeesiyaawe hawaassa. ¹² Yesuusi,
“Taani ne sunthaa ta ishatao awaajjana.

Maabaraa shiiquwankka neena galatana”

yaagee. ¹³ Qassi I, “Taani ta ammanuwaa Xoossaan wothana” qassikka, “Xoossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de7ay” yaagee.

¹⁴ Naanaa giide I xeesiyaawanttu, ashuwaappenne suuthaappe medhetteedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huuphew untuntta malatiide, untunttu medhetaa akkeedda; qassi I hewaa ootheeddawe, xalahiyaa kaappuwaa hayquwaa bolla maatay de7iyaawaa bare hayquwan dhayissanaassa. ¹⁵ Qassi barenttu de7uwaa ubbaan hayqoo yayyiide, hayqoo aylletiide de7iyaawantta ubbatuwaa aylletthaappe kesseedda.

¹⁶ Ayissi gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyawaappe attin, kiitanchchatuwa maaddennawe eretteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, Xoossaa kiitaan ammanetteedda maariyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, ubbabaani I bare ishatawaa malatanaw bessee. ¹⁸ Ayissi gooppe, I bare huuphew paacetteedda dirawunne waayyetteedda diraw, paacettiyaawantta maaddanaw danddayee.

3

Yesuusi Museppe Bolla

¹ Hewaa diraw, Xoossay xeeseedda geeshsha ishatoo, nu markkatethaa Xoossay kiitteeddawaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kiristtoosa qoppite. ² Muse bare kiitaan Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteeddawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda Xoossaw ammanetteeddawaa.

³ Ayissi gooppe, keexettiya golliyaappe keexxiyaa bitani bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aadhdhiyaa bonchchuwaa I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa.

⁴ Ayissi gooppe, golliyaa ubbaa keexxeeddawe itti asaa; shin ubbabaa keexxeeddawe Xoossaa. ⁵ Muse Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteedda oosanchchaa gidiide, Xoossay sinthaappe gaanawaa markkatteedda. ⁶ Shin Kiristtoosi Xoossaa gollen na7adan ammanetteeddawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa xalatethaaninne ammanuwan naagooppe, Xoossaw golliyaa gideetto.

Xoossaa Asay Shemppuwaa Demmana

⁷ Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee; “Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaabaa gidoope, ⁸⁻⁹ hinttenttu aawotuu taw ixxi makkaliide, oytamu laythaa ta oosuwaa be7eedda bazzuwaa paaciyya gallassaadan,

hinttentukka zoriyaa akkennaan ixxoppite.

¹⁰ Hewaa diraw, taani he asaa hanqqettaade,

“Unttuntu ubba wode barenttu wozanaan baliino. Ta ogiyaakka eribeykkino’ yaagaaddi.

¹¹ Hewaadankka qassi, taani hanqqetta caaqqaaade,

“Taani shemppiyaasaa unttuntu ubbakka gelikkino’ yaagaaddi”

yaagee.

¹² Taanaadan ammaniyaawanttoo, de7uwa Xoossaappe hinttentta shaakkiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de7enna mala naagettite. ¹³ Shin Xoossay hinttentta ubba gallassi hachche giide xeesishin, hintteppe oonanne nagaray balethina, zoriyaa akkennaan ixxenna mala, ittu ittuwa zorite. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuuni koyro nuussi de7iya ammanuwaa wurssethay gakkanaw loythi naagooppe, Kiristtoosanna ittippe shaakkana. ¹⁵ Xoossaa Maxaafay,

“Xoossaa qaalaa hinttenttu

hachche sisiyaawaa gidoope,

he wode unttuntu ixxi makkaleeddawaadan,

zoriyaa akkennaan ixoppite”
yaageedda.

¹⁶ Xoossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibxeppe kaaletthina keseedda ubbatuwaa gidikkinoooyee? ¹⁷ Xoossay oytamu laythaa oonan hanqqetteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootheeddawantta gidikkinoooyee? ¹⁸ Qassi Xoossay barew azazettennan ixceeddawanttu I shemppiyyaa sa7aa ubbaakka gelenna mala, untunttussi caaqqeeddawaappe attin, oossi caaqqeeddee? ¹⁹ Untunttu ammanibeenna diraw, shemppiyaasaa gelanaw danddayibeennawaa nuuni be7eetto.

4

¹ Simmi Xoossay nuuna bare shemppiyaasaa, “Gelissana” geeddawe bira gidooppe, hintteppe ooninne he shemppiyaasaa gelennaan attenna mala naagetto. ² Ayissi gooppe, untunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; untunttu siseeddino, shin ammaniide akkibeenna diraw, aynne untuntta go77ibeenna. ³ Gidooppekka, Xoossaa kiitay sa7ay medhettoodeppe doommina poletteeddawaa gidooppenne, Xoossay,

“Taani hanqqetta caaqqaade,

‘Untunttu taani shemppiyaasaa
ubbaakka gelikkino’ yaagaaddi”

geeddawaadan, nuuni ammaneeddawanttu I shemppiyaasaa gelana. ⁴ Ayissi gooppe, laappuntha gallassaabaa ittisa7an Xoossaa Maxaafay, “Xoossay laappuntha gallassan bare oosuwaa ubbaappe shempeedda” yaageedda.

⁵ Qassi he sa7an, “Untunttu taani shemppiyaasaa ubbakka gelikkino” yaageedda. ⁶ Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro siseeddawanttu azazetibeenna diraw, shemppuwaa sa7aa gelibeeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawanttu de7iino. ⁷ Xoossay daro wodiyaappe guyyiyan, Daawita bagganna laa7enthuwa itti gallassaa, “Hachche” giya qaalaan keeriide,

“Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa
gidooppe,

zoriyaa akkennaan ixoppite”

yaageedda. ⁸ Xoossay shemppiyaasaa asaa afiide Iyaasu shemppiseeddawaa gidintto, Xoossay hara gallassaawaa guyye keerenna. ⁹ Hewaa diraw, Xoossaa asaw Sambataa shemppuu naagetti utteedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay

shemppiyaasaa geliyaa ooninne, Xoossay bare oosuwaappe shempeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana.

¹¹ Simmi Israa7eeliyaa asay azazettennan ixxiide, Xoos-saanna ittippe shemppiyaasaa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala ixuwan yaa gelennaan attenna mala minnoypte.

¹² Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay midhinaw de7iyaawaannee oothiyaawaa; laa77u bagganna leefettedda mashshaappekka aadhdhiide kuusee. He qaalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw caddee. Qassi asaa wozanaan de7iyaa koshshaanne qofaa I shaakkee. ¹³ Nuuni oothiyaawaa wochchiyaa Xoossaa sinthan ubbabaykka beettiyaawaappenne qoncciyaan de7iyaawappe attin, A ayfiyan geemmiya medhetay ayaynne baawa.

Yesuusi Qeesatuwaa Ubbatoo Wolqqaama Kaappuwaa

¹⁴ Simmi saluwaa beedda, qeesatuwaa ubbatuwaa wolqqaama kaappuu, Xoossaa Na7ay Yesuusi, nuussi de7iyaa diraw, nu ammanuwaa loythi naageetto. ¹⁵ Ayissi gooppe, nu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuussi qarettanaw danddayee; nagaraa I oothibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paacettedda. ¹⁶ Simmi nuuna koshshiyaa wode maaddiyaa maarotethaa akkanawunne aadho keekatethaa demmanaw, aadho keekatethay de7iya sa7aa Xoossaa araataakko, yayyennaan shiiqoypte.

5

¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu huuphiyaan huuphiyaan bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw Xoossaw oothanaw, imuwaa immanawunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaw sunthetteeddino.

² I bare huuphew daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaribeennawanttoonni baliyaawanttoo qarettanaw danddayee. ³ Hewaa diraw, he qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaadan, bare huuphe nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee.

⁴ Xoossay Aaroonaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giddana mala xeeseeddawaadan, Xoossay xeesanaappe attin, ooninne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkanaw danddayenna.

⁵ Hewaadankka, Kiristtoosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkibeenna; shin Xoossay A,

“Neeni ta Na7aa.

Taani hachche new Aawuwaa gidaaddi”
yaageedda. ⁶ Hewaadankka qassi harasaan,
“Malkki-Xedeqi * qeesa gideeddawaadan,
neenikka medhinaw qeesa gidana”
yaageedda.

⁷ Yesuusi sa7an de7iyaa wode, barena hayquwaappe ashshanaw danddayiyaa Xoossaa loythi yeekkiidenne afoxxiidde woosseeddanne oochcheedda; Xoossay A woosaa siseeddawe, I barena toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa. ⁸ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidooppenne, bare waayyetteedda waayyiyaan azazettiyaawaa tamaareedda. ⁹ Yesuusi bare oosuwaa poleedda wode, barew azazettiya ubbaw medhinaa atatethaa demmanaw gaaso gideedda. ¹⁰ Qassi Xoossay Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, A suntheedda.

Asay Balennaadan Odetteedda Mino Oduwaa

¹¹ Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de7ee; shin hinttenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttenttussi odi gelissanaw waayisse. ¹² Ayissi gooppe, hinttenttu ha wodiyaan tamarissiyaawantta giddanaw bessooppekka, Xoossaa qaalaa koyro timirttiyaa hinttentta zaari tamarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentta ushiyaa maathaa koshsheeppe attin, coommiyaa qumaa koshshenna. ¹³ Maathaa pakettiide de7iyaa ooninne gacino na7aa gidiyaa diraw, xillotethaa timirttiyaawaa erenna. ¹⁴ Shin mino qumay iitanne keeka de7uwa daruwan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6

¹⁻² Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiyaawa aggiide, wozanaama asaa timirttew sinthaw boytte; koyro nuuni tamaanaw koshshiyaa timirttiyaa wodhdhii eqqiide tamaanaw nuussi bessenna; he timirttii aye gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, Xoossaa ammaniyaawaa, xinqqatatuwaabaa, * kushiyaa wothuwaabaa, hayquwaappe dendduwaabaanne medhinaa pirdaabaa. ³ Xoossay oothite gooppe, hewaa nuuni oothana.

5:5 Maz 2:7 * 5:6 Malkki-Xedeqi: Ha sunthay Eca Caaquwaan xeesetteeddawe, I Qeesaa Aaroneppe kasenna de7eeddawe eretto diraassa. A guyye zariyaabaassinne A hayquwaabaassi aynne geetettowe baawa. 7:3; Dom 14:17-20 xeellite. 5:6 Maz 110:4 * 6:1-2 Xinqqatatuwaabaa: Meechchatuwaabaa giyaawaa gidiide geeshshatethaabaa Griiken dumma dumma wogaa gidiyaawaa bessee.

⁴⁻⁵ Ayissi gooppe, ittoodekka poo7uu poo7eeddawanntanne saluwaa imuwaa baari be7eeddawannta, qassi Geeshsha Ayyaanaakka shaakki akkeeddawanntanne Xoossaa qaalay lo77a gideeddawaa sisi ereeddawannta, sinthaappe yaana sa7aa wolqqaakka bochchi xeelleeddawannta, ⁶ hewaappe guyye simmiide kaddeeddawaantta nagaraappe laa7enthuwa zaaranawe danddayettenna. Ayissi gooppe, hewanttu Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqiyaawantanne asa sinthan kawushshiyaawanttu mala.

⁷ Ubba wode bukkiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go77iyaa kathaa mokkiyaa biittaa Xoossay anjee. ⁸ Shin buluwaanne buuzzuwaa mokkooppe, aynne go77enna; sheqaw shiiqi utteedda. Qassi wurssethaan guudetana.

⁹ Shin nu siiqatoo, nuuni hawaadan haasayiyaawaa gi-dooppenne, hinttenttu atatethaw gidiyaa lo77obay hinttenttussi de7iyaawaa ereetto. ¹⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu ootheedda oosuwaanne qassi ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne ha77ikka maaddiyaawan Xoossaa siiqeedda si-iquwaa Xoossay doganaw makkala gidenna. ¹¹ Hinttenttu huuphiyaan huuphiyaan demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentha tumatethaa wurssethay gakkanaw, kase-waadan minissiide oothana mala amotteetto. ¹² Xoossay immana geeddawa ammanuwaaninne gencan laattiyawanttu mala hinttenttu gidanawaa nuuni koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko.

Xoossay Immeedda Hidootay Sidhissennawaa

¹³ Xoossay Abraahaamoo immana giide caaqeedda wode, bareppe aadhdhiyaa wolqqaamay bayinna diraw, bare huuphiyan caaqeedda. ¹⁴ Xoossay A,

“Taani neena anjjana;

ne zerethaakka corissana”

yaagiide caaqeedda. ¹⁵ Hewaadankka, Abraahaamo gencii naagiide, Xoossay immana geeddawa akeedda.

¹⁶ Ayissi gooppe, asay bareppe dhoqqiyaa uraan caaqqee; qassi he caaquu palumiyaa ubbaakka te77ee. ¹⁷ Hewaa diraw, Xoossay bare immana geeddawa laattanawanttoo bare qofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loythi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo caaqqeedda. ¹⁸ Xoossay worddotanaw danddayenna ha laa77u laamettenna yewatuwan, I immana geedda nu sinthan de7iyaawaa oyqqanaw aakko baqateedda nuussi wolqqaama menthetu de7ee.

19 Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteed-dawe, nu shemppoo markkabiyaay oyyqiyaa qaaxxenna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe erettedda mino gidiide, gaariiduwaaw † giddo geeshshasaa gelee. 20 Qassi Yesuusi Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, medhinaw qeesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa7aa geleedda.

7

Qeesaa Malkki-Xedeqa

1 Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla Xoossaa qeesay, Abraahaamo kaatetuwa wodhiide olaappe simmishshin, aananna gakettiide, A anjeeedda.

2 Abraahaamo bare omoddeedda ubbaappe asirataa kessiide, aw immeedda; Malkki-Xedeqa sunthaw koyro bilethay xillotetha kaatiyaa giyaawaa; qassi Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa7etho bilethay sarotethaa kaatiyaa giyaawaa. 3 Malkki-Xedeqaw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; qassi A yeletaw doomethay woy A hayqoo wurssethay baawa; shin Xoossaa Na7aa malatiide, medhinaw qeesa gideedda.

4 Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoddiide, aheeddawaappe asirataa immeedda Malkki-Xedeqi ay keena dhoqqu giyaawentto be7ite. 5 Qeesaa gidiyaa Leewiyaa zaratuu Isra7eeliya asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untunttu Abraahaamo zare gidoppenne, asirataa akkana mala, higgiiyan azazetteeddino.

6 Malkki-Xedeqi Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asirataa akkiide, Xoossay immana geeddawaa naagiyaa Abraahaama anjeeedda.

7 Qassi anjjiyaawe anjjettiyaawaappe dhoqqu giyaawe palunthenna.

8 Itti bagganna, hayqqiyaa asay asirataa kessee; shin hara bagganna qassi, hayqqenna giide markkattiyaa uray asirataa kessee. 9 Hawaadan haasayanaw haray atto, asirataa kessiyaa Leewiikka Abraahaamo bagganna asirataa immeedda. 10 Ayissi gooppe, Malkki-Xedeqi Abraahaamonna gakattiyaa wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de7ee.

† 6:19 gaariduwaaw: Hawe dunkkaaniyaa gidduwan goynaw maaddiyaawaa. Hewekka “Geeshshasaa” geetetteeddawaappe “Geeshshaappe Geeshshasaa” shaakkanaw go77iyaawaa gidiide qeesatuwaaw kaappo xalalay gelanaw danddayiyaasaa. 6:19 Wog 16:2 6:20 Maz 110:4 7:1 Dom 14:17-20

11 Isra7eeliyaa asaw higgii Leewiyaa * zerethatuwaa qeesetethaa bagganna imetteedda. He qeesetethaa kiitay balay baynnawaa gidoope, Aaroonawaa mala gidennaan Malkki-Xedeqa mala hara qeesay sunthettanaw ayissi koshshii? 12 Ayissi gooppe, qeesetethay laamettiyyaa wode, higgiiikka qassi laamettanaw koshshee. 13 Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; A zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan qeesaadan oothibeenna. 14 Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse qeesatuwaabaa haasayiidde, he zariyaabaa aynne haasayibeenna.

Kiristtoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeesaa

15 Malkki-Xedeqa mala hara qeesay yeeddawaa gidintto, hawe aadhdhiide erettanawaa. 16 I asaa higgiiyaaninne wogaan qeesa gidibeenna; shin wureenna de7uwa wolqqaan qeesa gideedda. 17 Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Malkki-Xedeqi qeesa gideeddawaadan,

neenikka medhinaw qeesa gidanawa”

yaagiide markkattee. 18 Beni de7iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. 19 Ayissi gooppe, Muse higgii ayanne balay baynnawaa oothanaw danddayenna; qassi nuuni A bagganna Xoossaakko shiiqana gide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aadhdhiyaawe yeedda.

20 Hewaa bollan qassi Xoossaa caaquukka de7ee; haratuu qeesa gideedda wode, hewaa mala caaquu baawa. 21 Shin Yesuusi caaquwaan qeesa gideedda; Xoossay A, “Goday caaqqeedda; I bare qofaa laammenna.

‘Neeni medhinaw qeesa gidana’ geedda”

yaageedda. 22 Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aadhdhiyaa caaqoo waase gideedda.

23 Kase qeesatuwaa payduu cora; ayissi gooppe, untunttu oothana oosuwaa hayquu diggeedda. 24 Shin Yesuusi medhinaw de7iyaa diraw, A qeesetethay laamettenna. 25 Hewaa diraw, I untunttu gishshataw gaannatanaw medhinaw de7iyaa diraw, Xoossaakko bare bagganna yiyaawantta ubbatuwaa ashshanaw danddayee.

26 Nuussi giigiyaa hawaa mala, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu de7anaw koshshee; I geeshsha; aani geniinne kadhethiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gakettenna; qassi dhoqqa saluwankka I bonchchetteedda. 27 Hara qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaadan, I koyro

* 7:11 Leewiyaa: Ha sunthaa xeesettiyaawanttu qeesatuwaappenne untuntta maaddiyaawanttupe dooretteeddawantta. 7:17 Maz 110:4 7:21 Maz 110:4

bare huuphe nagaraassi yarshshiide, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheeda wode, laa7enthennaan itti gede yarshsheeda. ²⁸ Ayissi gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa udiide sunthee; shin Xoossay immana giide caaqeedda higgiiyaappe guyye yeedda qaalay medhinaw balay baynnawaa, Xoossaa Na7aa sunthee.

8

Yesuusi Ooratha Qaalaa Caaquwaa Qeesatuwaa Ubbatuwaa Kaappuwaa

¹ Nuuni haasayiyaa wolqqaamabay hawaa; saluwan Ubbaappe Bolla Xoossay uttiyaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteeda qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, hawaa malay nuussi de7ee. ² Geeshsha Sa7aaninne tumu Dunkkaaniyan I oothee; he Dunkkaanii asay esseeddawaa gidennaan, Xoossay esseeddawaa.

³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa Xoossaw immanaw sunthetteeda diraw, ha qeesatuwaa ubbatuwaa kaappookka yarshshanaw ittibay de7anaw koshshee. ⁴ Simmi sa7an I de7iyaawaa gidoope, ubbakka qeesa gidenna; ayissi gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiya qeesatuu de7iino. ⁵ Unttuntu qeesatuwaadan oothiyaa kiitay saluwan de7iyaa oosoo tumu leemisuwanne eeshuwaa; ayissi gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishshin, Xoossay A, “Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huuphiyaan besseeda leemisuwaa kaallaade ootha” yaageedda. ⁶ Shin Yesuusi gaannatiyaa caaquu kasewaappe aadhdiyaawaadankka, aw imetteeda oosukka unttuntuwappe aadh dhe; ayissi gooppe, he caaquu Xoossay immana geedda ubbaappe aadhdiyaa kiitaan oosetteeda.

⁷ Ayissi gooppe, koyro caaquwaan balay baynnawaa gid-into, laa7entho caaquwaa koshshenna. ⁸ Shin unttunta boriidde, Goday hawaadan yaagee;

“Taani Israa7eeliyaa asaannanne Yihudaa asaanna ooratha caaquwaa caaqettiyaa gallassatuu yaanawaa.

⁹ He caaquu taani Gibxe gadiyaappe unttuntu aawatuwaa kushiyaa oyiqaade, goochcha kesseeda wode,

unttuntunna caaqetteeda caaquwaa mala gidenna.

Unttuntu ta caaquwaan ammanettibeenna diraw, taanikka unttunta aggaaddi.

Taani, Goday, hawaa oday.

¹⁰ Ayissi gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyan,
taani Israa7eeliyaa asaanna caaqettana caaquu hawaa:

Taani ta higgiiyaa untunttu qofaan wothana;

qassi untunttu wozanankka xaafana.

Taani untunttu Xoossaa gidana; untunttukka ta asaa gi-
dana. ¹¹ Untunttuppe ooninne bare shooruwa

woy bare ishaa,

'Godaa era' yaagiide tamarissenna.

Ayissi gooppe, untunttu naa7aappe cimaa gakkanaw ubbay

taana eriino. ¹² Taani untunttu naaquwaa maarana;

untunttu nagaraakka laa7entho hassayikke”

yaagee. ¹³ Xoossay ooratha caaquwaa giide haasayiyaawan
koyrowaa eciseedda; qassi eciyaabayinne wuriyaabay
ellekka dhayana.

9

*Saluwan Oosettiyyaa Ayyaanaa Oosuu Sa7an Oosettiyyaa
Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhee*

¹ Koyro caaqoo Xoossaw goyinniyaa wogayenne asay
ootheedda Geeshsha Gollii de7ee. ² Ayissi gooppe,
koyro Dunkkaanii eqqeedda; A gidduwan muqaaddaa
wothiyaawe, xaraphpheedzayenne Godaa sinthan wothiyaa
ukithay de7ee; he sa7ay Geeshshasaa giide xeesettee.

³ Laa7entho gaariduwaa guyye bagganna Ubbaappe
Aadhdhiyaa Geeshsha Sa7aa geetettiyaa Dunkkaanii de7ee.

⁴ A gidduwan ixaanaa cuwayanaw worqqaappe ootheedda
saaxiniinne ubbasaanna worqqaan sheeshsheedda Qaalaa
caaquwaa Taabootay de7ee. He Qaalaa caaquwaa Taabootan
mannay de7iyaa worqqa xaaruu, Aaroonaa xam77ay
aaceeddawenne qassi Muse higgii xaafetteedda laa77u
masetteedda shuchchatuu de7iino. ⁵ He Qaalaa caaquwaa
Taabootaappe bolla bagganna atto giya sa7aa qum77iyaa
barenttu qefiyan genthiyaa bonchcho kiruubetuu de7iino;
shin ha ubbabaa ha77i wurssi odanaw danddayokko.

⁶ Hewe hewaadan giigi de7ishshin, qeesatuu ubba wode,
barenttu oosuwaa oothanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino.

⁷ Shin qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa xalalay laa7entho
Dunkkaaniyaa laythaappe itti gede geliidde bare dirawunne
erennaan asay ootheedda nagaraa diraw, Xoossaw
yarshshiyaa suuthaa akkiide gelee. ⁸ Koyro Dunkkaanii eqqi
de7ishshin, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha sa7aa afiyaa

9:2 Kes 26:1-30; 25:31-40; 25:23-30

9:3 Kes 26:31-33

9:4 Kes 30:1-6;

25:10-16; 16:33; Pay 17:8-10; Zar 10:3-5

9:5 Kes 25:18-22

9:6 Pay 18:2-6

9:7 Wog 16:2-34

ogii biro dooyettibeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee.

⁹ He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyawe Xoossaw immiya imuunne yarshshuu goyinniyaawaa sure wozanaa balay baynnawaa oothanaw danddayikkino. ¹⁰ Hewanttu muussaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untuntu ooraxxiyaa wodii gakkanaw oosettiyyaa wogatuwaa.

¹¹ Shin Kiristoosi hawaan de7iyaa lo77obaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide yidiggeedda. I geliide oothiyaa Dunkkaanii ubbaappe aadhdhiyaawaanne balay baynnawaa; qassi he Dunkkaaniyaa asay oothiibeenna; ha medhetteedda sa7aabaakka gidenna. ¹² Kiristoosi Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa geliyaa wode, deeshshaa suuthaanne galo maraa suuthaa oyqqiide gelibeenna; shin bare suuthaa oyqqiide, nuussi medhinaa atotethaa immiide, laa7ethennaan itti gede gelleedda. ¹³ Tunnedda asaa bolla korumaa suuthaanne deeshshaa suuthaa caccafiide, guudetteedda ussatti bidintha qolina, he uraa tunatethaappe geeshshanaw danddayooppe, ¹⁴ Medhinaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna balay baynna yarshshuwaadan, Xoossaw barena immeedda Kiristoosa suuthay, nuuni de7uwaa Xoossaw oothana mala, kase nu hayqqeedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshanddeeshsha!

¹⁵ Hewaa diraw, Xoossay xeeseeddawanttu I immana geedda medhinaa anjuwaa laattana mala, Kiristoosi ooratha caaqoo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, asay koyro caaquwaappe garssan de7iidde ootheedda balaa ayyelletethaappe kessiyaa hayquu de7iyaa diraassa.

¹⁶ Ayissi gooppe, hayqqiyaa uray woyteeddawe de7ooppe, he uray hayqqowe erettanaw koshshee. ¹⁷ Ayissi gooppe, woyteedda uray hayqqeedda wode, I woyteeddawe polettettedda; he woyteeddawe paxa de7ishshin, aynne polettenna.

¹⁸ Haray atto, koyro caaquukka suuthay baynnaan injetibeennawe hawaassa. ¹⁹⁻²⁰ Ayissi gooppe, higgiiyan de7iyaa azazuwa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyan, galo maraa suuthaanne deeshshaa suuthaa, haathaanna, zo7o dorssaa isikiyaannanne hisoophiyaa giya mithaa boncciyaanna ittippe akkiide, “Hawe hinttentta Xoossay azazeedda caaquwaa suuthaa” yaagiide, higgiiyaa maxaafaa bollanne asaa ubbaa bolla caccafeedda. ²¹ Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne

oothiyaa miishshaa ubbaa bolla suuthaa Muse caccafeedda.
²² Higgii giyawaadan, tumukka amareeddawaappe attin, ubbabaykka suuthan geeyyee; suuthay gukkana dhayooppe, atotethay baawa.

Kiristtoosi Yarshshetteeddawe Nagaraa Qucci Dhayissee

²³ Hewaa diraw, saluwan de7iyaawantta malatiyaawanttu he yarshshuwan geeyyanaw koshshee; shin saluwan de7iyaawaanttukka barenttu huuphew geeyyanaw aadhdhiyaa yarshshuwaa untuntta koshshee.

²⁴ Ayissi gooppe, Kiristtoosi tumu geeshshasan leemisettiyyaa asay ootheedda geeshshasaa gelibeenna; shin I ha77i nu gishshataw Xoossaa sinthan beettanaw yaa saluwaa geleedda. ²⁵ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laythaan laythaan bare suuthaa gidennawaa oyqqiide, Geeshsha sa7aa geliyaawadan, Kiristtoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. ²⁶ Hewaa gidintto, Kiristtoosi sa7ay medhettoodeppe doommiide daro gede waayyettanaw koshshee; shin ha77i wodiyyaa wurssethaan nagaraa dhayissanaw barena yarshshiide, laa7ethennaan ittigede beetteedda.

²⁷ Asay ubbay itti gede hayqqanaw bessee; hewaappe guyyiyan Xoossay asaa pirddana. ²⁸ Hewaadankka, qassi Kiristtoosi daro asaa nagaraa dhayissanaw itti gede yarshshetteedda; qassi I barena loythi naagiyaawantta ashshanaw beettanaappe attin, laa7entho nagaraa tookkanaw beettenna.

10

¹ Ayissi gooppe, higgew yaana lo77obaa eeshuwaa xalalay de7ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubba wode laythan laythan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii Xoossaakko shiiqiyaa asaa he yarshshuwan balay baynna asa oothanaw aynne danddayenna. ² Xoossaw goyinniyyaa asay bare nagaraappe ubbanna geeyyeeddabaa gidintto, sure wozanaan laa7ethuwaa nagaraa qoppenna; qassi yarshshiyaawaakka aggana. ³ Shin asay laythan laythan he yarshshuwan bare nagaraa hassayee. ⁴ Ayissi gooppe, korumaa suuthayenne deeshshaa suuthay nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna.

⁵ Hewaa diraw, Kiristtoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda;

“Neeni yarshshuwanne imuwaa koyyabeykka;
 shin taw bollaa giigissaadda.

⁶ Neeni xuuggiyaa yarshshuwaaninne

nagaraa yarshshuwan ubbaakka nashetakka.

⁷ Taani he wode, ‘Xaatha maxaafan tabay xaafetteed-dawaadankka,
Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi’ yaa-
gaaddi”

yaageedda. ⁸ Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gidooppenne, Kiristtoosi koyro, “Neeni yarshshuwaa, imotaa, xuuggiyaa yarshshuwanne nagaraa yarshshuwaa ubbaakka koyyabeykka; hewaantun nashettakka” yaageedda. ⁹ Hewaappe guyyiyan Kiristtoosi, “Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi” yaageedda. Hewaa diraw, Kiristtoosi laa7enthuwa essanaw koyrowaa dhayissee. ¹⁰ Yesuusi Kiristtoosi Xoossay koyyeeddawaa ootheedda diraw, bare ashuwaa laa7enthennaan itti gede yarshsheeddawan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo.

¹¹ Qeesatuwaa ubbatuu hachche hachche eqqiide, bare oosuwaa oothiino; qassi nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwaa zaari zaariide yarshshino. ¹² Shin Kiristtoosi nagaraa diraw, ubba wodew gideedda itti yarshshuwaa yarshshiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utti aggeedda. ¹³ Xoossay sinthappe Kiristtoosa morkketuwaa Kiristtoosaw gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw, yaani naagee. ¹⁴ Ayissi gooppe, I itti gede yarshsheeddawan, nagaraappe geeyyeeddawantta medhinaw balay baynnawantta ootheedda.

¹⁵ Qassi Geeshsha Ayyaanay nuussi markkattiidde, hawaadan yaagee;

¹⁶ “Taani he gallassatuwaappe guyyiyan,
untuntunna caaqettiya caaquu hawaa:
Taani ta higgiiyaa untuntu qofaan wothana;
qassi untuntu wozananka xaafana”

yaagee. ¹⁷ Qassi hewaappe guyyenna,
“Taani untuntu nagaraanne

untuntu makkala oosuwaa laa7entho hassayikke”
yaagee. ¹⁸ Xoossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa dhayissanaw hawaappe sinthaw yarshshuwaa koshshenna.

Xoossaakko Shiiqanaw Koshshee

¹⁹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suuthaa bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa gelanaw nuussi xalatethay de7ee. ²⁰ Kiristtoosi nuussi ooratha ogiyaanne de7uwa ogiyaa gaariduwaa bagganna, hewaa guussay bare bollaa bagganna dooyeedda. ²¹ Nuussi

Xoossaa gollen sunthetteedda wolqqaama qeesay de7iyaa diraw, ²² Nuuni suure wozanaanna, tumu ammanuwaanna, iita wozanaappe geeyyeedda wozanaannanne qassi xillo haathaan meecetteedda bollaanna Xoossaakko shiiqoytte.

²³ Nuussi immana geedda Xoossay ammanthiya diraw, nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawaa loythi oyyqoytte. ²⁴ Ittu ittuwanna waani siiqettanenttonne qassi lo77o oosuwaa wooti oothanentto, ittu ittuwassi qoppeetto. ²⁵ Ittu ittuu shiiquwaa dooya udiide shiiqiyaawaadan, nuunikka ittippe shiiqiyaawaa aggokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttenttu be7iyaa diraw, ittu ittuwaa menthetheetto.

²⁶ Nuuni tumatethaa era akkidiggiide, eriidde nagaraa oothiyaawaa gidoope, hawaappe sinthaw nagaraa dhayis-siyaa yarshshuu ittibaynne baawa. ²⁷ Shin yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne Xoossaa ixxiyaa ubbaa maanaw wolqqaama tamay de7ee. ²⁸ Muse higgew azazettenna uray, laa77u uray woy heezzu uray A bolla markkattoope, qareti baynnaan hayqqee. ²⁹ Xoossaa Na7aa kadheedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda Xoossaa caaquwaa suuthaa tunabaadan qoppeedda uray, qassi aadho keekatethaa Geeshsha Ayyaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw bessinttonne ane qoppite.

³⁰ Ayissi gooppe, “Taani haluwaa kesanne kushiyaa zaarana” geeddawaa nuuni ereetto; qassikka, “Goday bare asaa pirddana” yaageedda. ³¹ De7uwa Xoossaa kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa.

³² Hinttenttussi Xoossaa poo7uu poo7eeddawaappe guyyiyan, hinttenttu daroban waayyettiide, wolqqaama wadhetaan genceedda beni wodiyaawaa hassayite. ³³ Itti itti gede hinttentta asaa sinthan boreeddinonne paxa kaa7eeddino; qassi hara wode hewaadan ootheeddawanttunanne ittippe de7eeddita. ³⁴ Ayissi gooppe, qashuwan de7iyaa asatuwaassi hinttenttu qaretteeddita; yaatiide hinttenttussi medhinaw wurena ubbaappe aadhdiyaa shaluu saluwan de7iyaawaa hinttenttu huuphew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akkidigooppe hidootaan genceeddita.

³⁵ Hewaa diraw, wolqqaama woyitaanna de7iyaa hinttenttu xalatethaa oloppite. ³⁶ Xoossay koyyiyaawaa udiide, I hinttenttussi immana geeddawa akkanaw genccana koshshee. ³⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Amareedda wodii atteedda.

Yiyaawe yaanawaa; gami77enna. ³⁸ Ta xilluu ammanettiide de7anawaa.
 Shin ooninne guyye simmooppe,
 taana nashechchenna”
 yaagee. ³⁹ Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga
 gidiyaawaappe attin, guyye simmiide dhayeeddawanttu
 bagga gidokko.

11

Ammanuwaa

¹ Ammanuwaa giyawe, demmana giide nashechchaan
 naagi utteeddabay ammanthiyaawaanne be7anaw dand-
 dayennabaa erissiyaawaa. ² Xoossay beni cima asaw
 markkattawe, untunttu ammaneeddawaana.

³ Saluunne sa7ayenne Xoossaa qaalaan medhetteddawaa
 ammanuwan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay
 beettennabaappe medhettedda.

⁴ Aabeel Qaa7eelawaappe aadhdhiyaa yarshshuwaa
 Xoossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. Xoossay A
 imuwaabaa markkattiidde, I xilluwaa gideeddawaakka
 markkatteedda; Aabeel haray atto hayiqqeeddashshinkka,
 bare ammanuwan ha77i gakkanaw haasayee.

⁵ Heenooki hayqqennan saluwaa beeddawe am-
 manuwaana; Xoossay afeedda diraw, ooninne A be7anaw
 danddayibeenna. Xoossaa Maxaafay, “Heenooki saluwaa
 baanaappe kase Xoossaa nashechcheedda” yaagee.

⁶ Ammanuu baynnaan ooninne Xoossaa nashechchanaw
 danddayenna; ayissi gooppe, Xoossaakko yiyaa ooninne
 Xoossay de7iyaawaanne barena koyyiyaawanttoo woytaa
 immiyaawaa ammananaw koshshee.

⁷ Nohe be7anaw danddayenna sinthaappe hananabaw
 Xoossay, “Neena naaga” giina, Xoossaw yayyiide, barenanne
 bare soy asaa ashshanaw markkabiya medhdheeddawe
 ammanuwana; yaatiide hewaan ha sa7aa bolla pirddiide,
 ammanuwan beettiya xillotethaakka Xoossaappe akeedda.

⁸ Abraahaamo laattanaadan, Xoossay barew immana
 geedda gadiya baana mala, Xoossay barena xeeseedda
 wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe
 kesiide biya wode, haqa binttonne erennaan kesseedda.

⁹ Abraahaamo Xoossay barew immana geedda gadiyan
 hara biittaa asaadan de7eeddawe ammanuwaana; Xoossay
 he immana geeddawaa barenanna ittippe laattana
 Yisaaqannanne Yayiqoobanna Dunkkaaniyan de7eedda.

¹⁰ Ayissi gooppe, Abraahaamo Xoossay lo77o baasuwan goppiide keexxeedda katamaa naagee.

¹¹ Saara bare huuphew haray atto ecaadekka, immana geedda Xoossay ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na7aa shahaaranaw wolqqaa demmeeddawe amanuwaana. ¹² Hewaa diraw, hayqqeedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwan de7iyaa xoolinttiyaa keena, abbaa gaxaan de7iyaa payduu bayinna shafiyaa keena zaretuu yeletteeddino.

¹³ He asatuu ubbatuu ammanuwan hayqqeeddino; barenttoo Xoossay immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwan hewaa be7iide, saroteeddino. Qassi untunttu sa7an imathanne yederissettiide keseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. ¹⁴ Ayissi gooppe, hewaadan giya asatuu barenttu huuphe gadiya koyiyaawaa erissiino. ¹⁵ Untunttu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw qoppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaaca demmennaan aggikkino; shin ¹⁶ untunttu hewaa aggiide, lo77iyaa gadiya laamotiino; hewe saluwaa gadiya. Hewaa diraw, Xoossay untunttu Xoossaa geetettanaw yeellatenna. Ayissi gooppe, I untunttoo katamaa giigissi wotheedda.

¹⁷⁻¹⁸ Abraahaamo Yisaaqa yarshshanentto woy yarshshennentto, Xoossay eranaw xomooseedda wode, Abraahaamo ammanuwan A yarshsheedda. Xoossay Abraahaama, “Ne zarii Yisaaqa bagganna xeesettanawaa” geeddashshinkka, Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshanaw giigeedda. ¹⁹ Abraahaamo Xoossay Yisaaqa haray atto, hayquwaappekka pathanaw danddayiyaawaa ereedda; hewaa diraw, hayquwaappe guyye A zaariide akeedda.

²⁰ Yisaaqi sinthappe hananabaw Yayiqoobanne Eesaa anjeeddawe ammanuwaana.

²¹ Yayiqoobi hayqqana haniidde, Yooseefo naanaa huuphiyaan huuphiyaan anjeeddawenne gatiman guufetiide, Xoossaw goyinneeddawe ammanuwaana.

²² Yooseefo hayqqanaw matiidde, Israa7eeliyaa asay Gibxeppe kesanawaa haasayeeddawenne bare meqethaa oothanabaa untunttu azazeeddawe ammanuwaana.

²³ Muse yeletteeddawaappe guyyiyan, aawuunne aatta malaa lo77o na7a gideeddawaa be7iide, heezzu agenaa qoseeddawe ammanuwaana; untunttu kaatiyaa awaajjookka yayyibeykkino.

²⁴ Muse dicceeddawaappe guyyiyan, Gibxe kaatiyaa naatti na7aa geetettanawaa ixceeddawe ammanuwaana.

²⁵ Nagaraan Muse guutha wodiya nashettanawaappe, Xoossaa asaanna waayyettanawaa dooredda. ²⁶ Wodeppe demmana woytaa I tishshi udiide xeello diraw, Gibxe gadiyaa shaluwaa ubbaappe Kiristtoosa diraw borettiyaawe daro aadhdhiyaa duretethaa gideeddawaa qoppedda.

²⁷ Kaatiyaa hanqqoo Muse yayyennaan, Gibxe gadiyaappe kseeddawe ammanuwaana; ayissi gooppe, beettenna Xoossaa be7eeddawaadan, genciide sinthaw bedda.

²⁸ Hayquwaa kiitanchchay Israa7eeliyaa asaw bayra naanaa bochchennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suuthaa caccafisseeddawe ammanuwaana.

²⁹ Israa7eeliyaa asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo7o Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibxe asatuu paacew gelishshin, haathay untunta mitti aggedda.

³⁰ Israa7eeliyaa asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallassaa yuuyyi yuuyyi aadhdhowaappe guyyiyan, he shuchchaa dirssay kunddeeddawe ammanuwaana.

³¹ Caaratta Ra7aaba yewuwaa qoriyaawantta loytha mokkeeda diraw, Xoossaw azazetennan ixceedda asaanna hayqqennan atteeddawe ammanuwaana.

³² Simmi harabaa gujjaade ayaa odo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa, Samisoonabaa, Yoftaahebaa, Daawitebaanne Saameelabaa, qassi nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna.

³³ Unttuntu kaatiyaa ubbaanna olettiide xoneeddawenne xillobaa otheeddawe ammanuwaana; yaatiide Xoossay immana geeddawa akkeeddino; gaammotuwaa doonaakka gorddeeddino.

³⁴ Wolqqaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; unttuntu daaburanchcha; shin minneeddino; qassi olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino.

³⁵ Maccawanttu barenttu hayqqeeddaawantta hayquwaappe denddina akkeeddino. Qassi haranttu qashuwaappe biletanawaa ixxiide, keekkiyaa de7oo hayquwaappe denddanaw, ugatiide hayqqeeddino.

³⁶ Haratuwaa bolla asay qilliicci kaa7eedda; lissuwan shocetteeddinonne santhalataan qashettiide, qasho golliya geleeddino.

³⁷ Shuchchan cadetteeddino; magaaziyan laa77u kesiide phalqqetteeddino; paacetteeddino; mashshaan hayqqeeddino; unttunttoo ubbabaykka dhayina, waayyettiide tuggattiide, dorssaa

calaanne deeshshaa calaa mayyiide yuuyyeeddino.

³⁸ Unttunttussi ha alamii giigennaan ixgina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwan yuuyyeeddino.

³⁹ Xoossay untuntu ammanuwaa markkattooppekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawa akkibeykkino.

⁴⁰ Xoossay nuussi itti lo77o qofaa qoppi wotheeda diraw, untuntu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikkino.

12

Xoossay Nuussi Aawuwaa

¹ Simmi nuussi hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aadhdhiide markkattiyaawe de7ishshin, nuuna dhubbiyaa ubbabaanne baqqi oyqqiyaa nagaraa diggiide nu sinthan de7iyaa nuuni woxxana wothaa gencciide woxxoytte.

² Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa xeelloyte. Yesuusi yeellaa kadhiide, sinthappe aw de7iyaa nashechchaa diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqanaawaa gencciide, Xoossaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda.

³ Hinttenttu hinttenttu wozanaa bayizziide daabureenna mala, nagaranchchatuu barena daro ixxinakka genceedda Yesuusa qoppite. ⁴ Nagaraanna hinttenttu baaxetiidde, suuthaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. ⁵ Xoossay bare naanaadan, hinttentta zoriyaawaa dogeedditee? Xoossay hinttentta,

“Ta na7aw, Xoossay neena muriyaa wode, laafabaadan qoppoppa.

I neena seeriyaa wodekka yayyoppa.

⁶ Ayissi gooppe, I bare siiqiyaa uraa muree;

qassi bare na7adan akkiya ubbaakka lissuwan shocee” yaageedda. ⁷ Xoossay hinttentta muriyaa wode genccite. Ayissi gooppe, I hinttentta naanaadan oothee. Aawuu seerenna na7ay de7ii?

⁸ Naanaa ubbaa seeriyaawaadan, hinttentta murrennaan aggooppe, karen yeletteeddaawaantta giditappe attin, tumu naanaa gidikkita. ⁹ Hewaa bollan qassi, nuuna yeledda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untunta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayyaanaa Aabboo loythi darissi moodettiide de7okkoo?

¹⁰ Ayissi gooppe, nuuna yeledda nu aawotuu barentta lo77owaadan, amareedda wodiya nuuna mureeddino; shin Xoossay nuuni A geeshshatethaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. ¹¹ Nuuni murettiya wode,

ha77iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawanttoo guyyeppe he muray xillotethaa de7uwaa sarotethaa woytaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

¹² Hewaa diraw, hinttenttu arggaacedda kushiyaanne hinttenttu daaburedda gulbbataa menthethite.

¹³ Wobbiiyaa gedi paxanaappe attin, burqqenna mala, suure ogiyaan hamettite.

¹⁴ Asaa ubbaanna saro de7anaw minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Ayissi gooppe, geeshshatethay baynaana ooninne Godaa be7anaw danddayenna. ¹⁵ Xoossaa aadho keekatethaa ooninne akkennaan attenna mala naagettite; qassi dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa camo mithaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite. ¹⁶ Woshummanaw kajeeliyaa asay ooninne de7enna mala, woy qassi itti gede miyaabaw bare bayratethaa zali77eedda, ayyaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de7enna mala naagettite. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, Eesay bare aabbu anjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin A aabbu A anjjennan ixceedda; ayissi gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afoxxi koyyiidekka demmanaw danddayibeenna.

¹⁸ Hinttenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne eexxiyaa tamaakko, dhumaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko, ¹⁹ qassi malakataa waasuwaakkonne qaalaa kooshshaakko yibeykkita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay untunttu, “Haray atto, do7aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchan cadettiide hayqqo” yaageedda azazuwaa untunttu gencanaw danddayibeykkino.

²¹ Ayfiyan beettiyaawe daro daganthiyaawaa gidiyaa diraw Muse, “Taani yashshaan kokkoray” yaageedda.

²² Shin hinttenttu Xiyoone Deriyaa, de7o Xoossay de7iyaa katamaa, ittippe shiiqiide nashettiyyaa daro sha77a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yeerusalaame yeeddita. ²³ Xoossaa bayra naanatuwaakko, ittippe shiiqeeddawatukko, untunttu sunthay saluwan xaafetteeddawatukko yeeddita; qassi asaa ubbaa pirddiyaa Xoossaakkonne, balay baynnawantta ootheedda xillo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. ²⁴ Ooratha caaqoo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suuthaappe

²² Shin hinttenttu Xiyoone Deriyaa, de7o Xoossay de7iyaa katamaa, ittippe shiiqiide nashettiyyaa daro sha77a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yeerusalaame yeeddita. ²³ Xoossaa bayra naanatuwaakko, ittippe shiiqeeddawatukko, untunttu sunthay saluwan xaafetteeddawatukko yeeddita; qassi asaa ubbaa pirddiyaa Xoossaakkonne, balay baynnawantta ootheedda xillo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. ²⁴ Ooratha caaqoo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suuthaappe

aadhahiyaawaa odiyaa gukkeedda suuthaakko yeeddita.

²⁵ Hinttentussi odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttentu ixxenna mala, hinttentta naagite. Xoossaa kiitaa sa7an barenttoo odiyaaawe odiyaaawaa sisenna ixceeddawatantu atana dhayooppe, saluwan, “Hinttena naagite” giya Xoos-saappe nuuni waaniide attanee? ²⁶ He wode A kooshshay sa7aa qaatheedda; shin I ha77i, “Taani sa7aa xalalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka qaathana” yaageedda.

²⁷ “Itti gede gujjaade” giyaa qaalay qaaxxennabay minniide de7ana mala, medhetteddabay qaaxxanawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee.

²⁸ Nuuni qaaxxanaw danddayenna kawutethaa akkiya diraw, ane Xoossaa galatoyttenne A nashechchoytte; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatethaan aw goyinnoytte. ²⁹ Ayissi gooppe, nu Xoossay tumu bayizziyaa tamaa.

13

Xoossaa Nuuni Wooti Nashechchanaw Bessintto

¹ Hinttentu ishatuwaa siiqiyaawaa aggoppite. ² Imathaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayissi gooppe, yaatiyaawan itti itti asay erennaan kiitanchchatuwa mokkeedda. ³ Qasho gollen de7iyaawantubaa hinttentukka untuntunna ittippe qasho gollen de7iyaawaadan qoppite; qassi hinttentu hinttentu huuphew waayyettiyaawaadan, waayyettiyaawantubaa qoppite.

⁴ Akkiyawaanne geliyaawaa asay ubbay bonchchanaw bessee; qassi asinaynne machchatta ittu ittuwassi ammanetanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay woshummanaw kajjeeliyaawantanne woshummiyaawantta pirddana.

⁵ Miishshaa siiquwaappe hinttentta naagite; hinttentussi de7iyaawe hinttentussi gido. Ayissi gooppe, Xoossay bare huuphew,

“Taani neena ubbaakka yeggikke
woy aggikke”

yaageedda. ⁶ Hewaa diraw, nuuni xaliide,

“Goday taana maaddiyaawaa;
taani yayyikke.

Asay taana ay oothii?”
yaageetto.

⁷ Xoossaa qaalaa hinttentussi odeedda hinttentta kaaletheeddaawantta hassayite; untuntu waani

de7eeddinonttonne hassayite; qassi untuntuwaadan ammanite.

⁸ Yesuusi Kiristtoosi zinokka hachchekka medhinawukka laamettenna. ⁹ Dumma dumma ooratha timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay Xoossaa aadho keekatethan minnoope lo77o gidiyaawappe attin, qumaa wogatoo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawanttukka maadettibeykkino.

¹⁰ Nuussi yarshshiyaasay de7ee; Dunkkaaniyaa gidдон oothiyaawanttu he yarshshiyaasaappe maanaw untuntuoo maatay baawa. ¹¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suuthaa yarshshanaw Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa qassi dirssaappe karenna guuddee. ¹² Hewaa diraw, Yesuusikka qassi nagaraappe asaa bare suuthan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayyettedda. ¹³ Simmi nuuni I borettedda boriyaa akkiide, dirssaappe kare aakko kesoytte. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuussi hawaan medhinaw de7iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto.

¹⁵ Simmi Xoossaw Yesuusa bagganna ubba wode galataa yarshshuwaa immoytte; hewaa giyawe mettershshay A sunthaw immiya galataa giyaawaa. ¹⁶ Lo77obaa oothiyaawaanne ittu ittuwa maaddiyaawaa dogoppite. Ayissi gooppe, Xoossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa.

¹⁷ Hinttena kaaletthiyaawanttoo azazettite; qassi untuntu azaziyaawaakka oothite. Untuntu barenttu ootheddawaa Xoossaw odana diraw, hinttenttu shemppuwaa loythi naagiino; hinttenttu untuntu azazettooppe, barenttu oosuwaa nashettiidde oothana; hewe dhayooppe, untuntu yilottiidde oothana; hewe hinttentta aynne maaddenna.

¹⁸ Nuussi Xoossaa woossite. Nuuni ubba wode lo77obaa oothanaw koyyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo77o wozanay nuussi de7ee. ¹⁹ Xoossay taana hinttentukko ellekka zaarana mala, Xoossaa hinttenttu loythi woossanaadan, taani hinttentta loythi woossay.

Woosaa

²⁰ Sarotethaa Xoossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa henthanchchaa wolqqaamaa, medhinaa caaquwaa suuthan hayquwaappe dentheedda. ²¹ Xoossay Yesuusi Kiristtoosa bagganna bare sinthan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissiidde, hinttentukka I koyyeeddawaa oothana mala, lo77o oosuwaa ubbaan hinttentta I giigisso; Xoossay medhi medhinaw bonchchetto. Amen77i.

Qutethaa Qaalaa

²² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ha dabidaab-biyaa hinttentussi qanthaan xaafeedda diraw, hinttentu ha zoriyaa salettennaan sisana mala, taani hinttentta woossay.

²³ Nu ishay, Ximootoosi qashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleli I haa yooppe, taani aananna baade hinttentta be7ana.

²⁴ Hinttena kaaletthiyaa ubbatuwaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. Xaaliyappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro giino.

²⁵ Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

Yayiqoobi Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Ha kiitaa xaafeedda Yayiqoobi Godaa Yesuusa ishaappe attin tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaa wanttuppe ittuwaa gidenna. Ikka Yeerusaalaamen de7iyaa ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimaa (Gal 2:9). Ha kiitay xaafetteeddawe itti woosa gollattiw gidennaan Roome kawutethaa gidдон laaletteedda Ayihuda ammaniyaawanttu ubbatuwaassa gideedda, nuunakka hachche hachche de7uwaa kaaletthiyaa qofatuwaa oyyqeedda. Xaafetteeddawekka “Alamiyaa ubbaan laaletteedda Xoossaa asaassa”. Ha maxaafaa xaafeeddawe aadhdheedda eratethaa nuuni oosuwan peeshshiyaa hiillaanne ammaniyaa asaa eeshshaanne hanootaa tamarissiyaa ogiyaa kaalesuwaa immiyaa yewatuwaa misiliyaadan qoncciyaan bessee.

Hiyyeesatethaabaa, duretethaabaa, paacciyaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdheedda eratethaabaa, ittuu ittuwanna walaqettiyaabaa, otoruwaabaanne ashikketethaabaa, hara asaa bolla pirddiyaawaa, ceequwaabaa woy ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniyaa asay de7anaw bessiyaa ogiyaa ubbaa xaafeedda.

Kiitaykka kiristinnaa de7uwan ammanuu oosuwan peeshshana hanotaabaa qonccissiide bessee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Ammanuwanne aadhdheedda eratethaa (1:2-8)

Hiyyeesatethabaanne duretethaa (1:9-11)

Paaciyaa (1:12-18)

Xoossaa qaalaa sisussaanne oosuwaa bolla peeshussaa (1:19-27)

Hanenna ogiyaan ittu haraassi maaddenna mala imetteedda oduwaa (2:1-13)

Ammanuwanne oosuwaa (2:14-26)

Ammaniyaa asaanne inxxarssaappe kesiyaa haasayaa (3:1-18)

Ammaniyaa asaanne ha alamiyaa (4:1-5:6)

Dumma dumma yewuwaassi imetteedda maqquwaa (5:7-20)

¹ Taani Yayiqoobi Xoossaa ayllinne Godaa Yesuusi Kiristoosa ayllii, biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u

zerethatoo * sarotaa kiittay.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdheedda Eratethaa

²⁻³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hintte ammanuu paacettiyaawe hinttenttoo danddayaa immanaawaa eriide, dumma dumma paacii hinttena gakkiiya wode, hewaa kumentha nashechchaadan paydite. ⁴ Hintte danddayay aynne bali baynnaan hinttena minneeddawantanne paci bayinnawantta oothiide, bare oosuwaa polo. ⁵ Shin hintteppe ooninne barew aadhdheedda eratethay dhayooppe, kadhen-naani ubbaw keekatethan immiya Xoossaa woosso. I aw immana. ⁶ Shin I ayaaninne sidhennaan ammanuwan Xoossaa woosso. Ayissi gooppe, sidhiyaa uray carkkuu sugina qaaxxiyaa abbaa beetaa mala. ⁷⁻⁸ Ayissi gooppe, laa77u qofay de7iyaa uray, bare ogiyaa ubbaan bare qofaa qachchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw qoppoppo.

Hiyyeesa Asaanne Dure Asaa Nashechchaa

⁹ Shin hiyyeesaa ishay Xoossay A dhoqqu ootheedda wode nashetto. ¹⁰ Qassi dure ishaykka Xoossay A kawushisseedda wode nashetto. Ayissi gooppe, dure bitani maataa gidдон dicciyaa ciishshaadan dhayana. ¹¹ Ayissi gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, ciishshay dhayee; qassi A malaa lo77otethaykka dhayee; hewaadankka qassi dure bitani barewaa oothiide dhayana.

Asaa Bolla Gakkiiya Paaciyaa

¹² Waayyiyan gencciyaa uray anjjetteddawaa; ayissi gooppe, he waayyiya xooneddawaappe guyyiyan, Xoossay barena siiqiyaawanttoo immana geedda de7uwaa akililiyaa † I akkana. ¹³ Ooninne paacetteedda wode, “Taana Xoossay paaccee” gooppo. Ayissi gooppe, Xoossay iitan paacettanaw danddayenna; qassi I bare huuphew oonanne paaccenna. ¹⁴ Shin asay huuphiyan huuphiyan bare huuphe iita amuwan gooshettiya wodenne cimettiyyaa wode paacettee. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; qassi nagaray dicciide, hayquwaa yelee.

¹⁶ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, cimettoppote. ¹⁷ Lo77o imuwaa ubbayinne kumentha woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwaa poo7uwaa medhdheedda Aawuwaappe yee; Xoossay bare huuphew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. ¹⁸ Nuuni I medhdheedda

* **1:1** biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo: Yayiqoobi gidde de7iyaa qofay, Godaa kaalliyaa ammaniyaawantta gidiiide tammanne laa77u Isra7eeliyaa zerethatuwaadan barenttu morkketuwan biittaa ubbaa laaletti gakkeddawantta guussaa. **1:10** Isa 40:6-7 † **1:12** de7uwaa akililiyaa: Bonchchetteedda de7uwaa guussaa.

medhetatuwaa gidдон dhooqasaa akkanaadan, nuuna bare sheniyaan tumu qaalaan yeleedda.

Siseeddawaa Oosuwan Peeshshiyaawaa

¹⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hanqqetanaw elleelloppo. ²⁰ Ayissi gooppe, asaa hanqquu Xoossay koyyiyaa xillotethaa ahenna. ²¹ Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatethaa ubbaa hintteppe dhayissiide, Xoossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyaa qaalaa ashikketethan akkite.

²² Shin Xoossaa qaalaa oosuwan peeshshiteppe attin, sissa xalalaan hintte huuphiyaa cimmoppite. ²³ Ayissi gooppe, qaalaa sisiide oothenna uray de7ooppe, I bare malaa mast-tootiyaa xeelliyaa uraa mala. ²⁴ I barena xeelliide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. ²⁵ Shin ooninne ayilletthaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa xeelliide, aani aqiyaawe qassi A naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare oothiyaa oosuwan anjettana.

²⁶ Bare inxxarssaa naagennan barena cimmiidde, barew Xoossaa goyinniyaawaa malatiyaa uray de7ooppe, A goynay mela. ²⁷ Xoossaa Aawuwaa sinthan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe haqawe gooppe, aatta aawuu bayinna naanatuwaanne waayyettiyaa am77etuwwaa maaddanawaanne sa7aa nagaraa qitaappe bare huuphiyaa naaganawaa.

2

Hiyyeesaa Kadhanaw Bessenna

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammani de7iidde, deemuwaa xeelliide, asaa bonchchoppite. ² Ayissi gooppe, worqqaa migiduwaa wothiide, lo77o mayuwaa mayyeedda itti asay hintte shiiquwaa yooppe, qassi curqqa mayuwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, ³ lo77o mayuwaa mayyeedda bitaniyaa hintte aathi bonchchiide A, “Neeni hawaan ubbaappe lo77iyaa oydiyan utta” giide qassi hiyyeesaa bitaniyaa, “Neeni hininna eqqashsha; woy hawaan ta gediya matan sa7an utta” gooppe, ⁴ yaatina hintte hintte gidдон shaakotethaa medhdhiyaawanttanne iita qofaanna de7iyaa daannatuwaa gidikkiteeyee?

⁵ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, sisite; Xoossay ha sa7an de7iya hiyyeesa asay ammanuwan durettanawunne barena siiqiyaawanttoo immana geedda saluwaa kawutethaa laattanaw dooribeenneyee? ⁶ Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheedita. Duretuu hinttena

tuggayiyaawantta gidikkinoooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinoooyee? ⁷ Hinttew imettedda lo77o sunthaa boriyaawanttu untunta gidikkinoooyee?

⁸ Shin Xoossaa Maxaafan, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” geetettiide xaafettedda kaatiyaa higgiiyaa * hintte polooppe, lo77obaa oothiita. ⁹ Shin hintte asaa deemuwaa xeelliide bonchchooppe, nagaraa oothiita; qassi higgii hintte bolla, higgiiyaa mentheeddawanttudun pirddana. ¹⁰ Ayissi gooppe, ooninne higgiiyaa ubbaa naagiide, ittinno menthiyaawaa gidooppe, he uray higgiiyaa ubbaa menthee. ¹¹ Ayissi gooppe, “Woshummoppa” geeddawe qassi “Wodhoppa” geedda; shin neeni woshummana dhayooppekka, wodheeddawaa gidooppe, higgiiyaa menthaadda. ¹² Asa ayyletethaappe kessiyaa higgiiyan, pirddaa akkana asatuwaadan haasayitenne untunttuwaadan oothite. ¹³ Ayissi gooppe, asaa maaribeenna uraa Xoossay maarennan pirddana; maarotethay pirddaa xoonee.

Ammanuwaanne Oosuwaa

¹⁴ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, itti uray barew ammanuu de7ee gooppe, qassi A ammanuwaa A oosuu erissana dhayooppe, A ay go77anee? A ammanuu A ashshanaw danddayii? ¹⁵ Itti ishaya, woy itti michchatta kallottooppe, qassi untunttoo ubba gallassi miyaabay dhayooppe, ¹⁶ hintteppe itti uray untunta, “Saro biite. Tamaa ho77ite. Kalliide miite” giide, untunttoo koshshiyaawaa imana dhayooppe, untunta ay go77anee? ¹⁷ Hewaa diraw, ammanuu oosuu baynnaan barekka de7ooppe hayqqeeddawaa.

¹⁸ Shin itti uray, “New ammanuu de7ee; qassi taw oosuu de7ee. Neeni ne ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwaa ta oosuwan neena bessana” gaana. ¹⁹ Neeni itti Xoossay de7iyaawaa ammanaasa; hewe lo77a. Xalahetuukka qassi ammaniino; yashshaan kokkoriino. ²⁰ Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go77ennawaa † eranaw koyyay? ²¹ Nu aabbu Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshiyaa sa7aa bolla wotheedda wode, bare oosuwan xillibeennee?

²² A ammanuunne A oosuu ittippe ootheeddawaanne A ammanuu A oosuwan poletteeddawaa be7ikkii? ²³ Xoossaa

* **2:8** kaatiyaa higgiiyaa: Ubbaappe aadhuwan go77iyaa higgiiyaa; hawaa bilethay, kaatiyaappe imetteeddawaa guussaa. Kaatii oonee gooppe Xoossaappe imetteedda higgiiyaa. **2:8** Wog 19:18 **2:11** Kes 20:13,14; Zar 5:17,18 † **2:20** go77ennawaa: Hawaa guussay hayqqeeddawaa guussaa. **2:21** Dom 22:1-14

Maxaafay “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda. Xoossaykka hewaa aw xillotethan paydeedda” geeddawe poletteedda; qassi Xoossaa dabbo geetettiide I xeesetteedda. ²⁴ Asay ammano xalalaana gidennaan, oosuwan xilliyaawaa hintte be7iita.

²⁵ Hewaadankka qassi caaratta Ra7aaba kiitettowantta mokkaade hara ogiyaanna untuntta moyizzeedda wode, bare oosuwan xillabeykkee?

²⁶ Ayissi gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayiqgeeddawaa gidiyaawaadan, hewaadankka qassi oosuu shaaketteedda ammanuu hayqgeeddawaa.

3

Inxxarssaa Naagiyaawaa

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni haratuwaappe aadhdiyaa pirddaa akkanawaa hintte eriya diraw, hintteppe coratuu tamarissiyaawantta gidoppite. ² Nuuni ubbayikka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana dhayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa. ³ Paratuu nuussi azazettana mala, bixaalaa barssiide, nuuni koyyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. ⁴ Be7ite, markkabetuukka qassi hewaa keenaa wolqqaama gidiidde, gotuwaa carckuwan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe barewaa koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa qeeri guuthaa mithaan laagettiide biino. ⁵ Hewaadann inxxarssay bollaa gidдон guutha asatethaa gidooppekka, daro wolqqaamaban ceqettee.

Guutha tamay waaniide wolqqaama woraa guuddii! Akeekite. ⁶ Inxxarssaykka tamaa mala. I nu asatethaa gidдон iitabaa ubbaa oothana danddayee; asatethaa ubbaa tunissee. Qassi nu de7uwaa wothaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa. ⁷ Ayissi gooppe, do7atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiya shooshshatuu zariyaanne abbaan de7iya medhetatuwaa zariyaa ubbaa asay aadiseedda; qassi untunttukka aadeeddino. ⁸ Shin ooninne inxxarssaa aadissanaw danddayibeenna; inxxarssay wodhiyaa marzii kumeedda co77u geenna iita medhetaa. ⁹ Nuuni inxxarssan nu Godaanne Aawuwaa galateetto; qassi aanikka Xoossaa malatiide medhettedda asaa sheqqeetto. ¹⁰ Itti doonaappe galataynne sheqay kesee. Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hewe hewaadan hananaw bessenna.

¹¹ Pulttuu itti ollaappe mal77iyaa haathaanne cammiyaa haathaa pulttanaw danddayii? ¹² Taanaadan Xoossaa

kaalliyaawanttoo, balasiyaa giya mithay wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyiniyaa turay balasiyaa giya mithaa ayifanaw danddayii? Maxine maxine giya haathaappekka mal77o haathay kesana danddayenna.

Saluwaa Aadhdheedda Eraanne Sa7aa Aadhdheedda Eraa
¹³ Hintte gidдон aadhdheedda eranchchayinne akeekanchchay oonee? Bare lo77o de7uwan oosetteedda bare oosuwaa aadhdheedda eratethaappe yiyaa ashikketethaan besso. ¹⁴ Shin hintte wozanaan cammiyaa qanaatiinne yirggii de7oppo. Qassi tumatethaa bollaakka worddotoppitenne otorettoppite. ¹⁵ Hewaa mala aadhdheedda eratethay saluwaappe wodhdhiyaawaa gidenna; shin hewe sa7aabaa, asaawaa, xalahatuwawaa. ¹⁶ Ayissi gooppe, qanaatiinne yirggii de7iyaasaan walassayinne iita ooso ubbay de7ee. ¹⁷ Shin bollappe yiyaa aadhdheedda eratethay ubbaappe kase geeshsha. Qassi sarotethaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; qassi maarotethayenne lo77o ayfii kumeeddawaa. Sidhiinne lo77o malatiyaa iitatethay bayinnawaa. ¹⁸ Xillotethaa ayfii sarotethaa oothiyaawanttu sarotethaan zereedda zerethaappe beettedda.

4

Ha Alamiyaa Iitatethaa Dosennan Agganawaa

¹ Olaynne walassay hintte gidduwaa haqappe yii? Unttuntu yedasay hintte bollaa gidдон olettiyaa hintte nashettanaw wolqqaama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? ² Hintte amottiita; shin demmikkita; wodhiita. Loythi koyyiita; shin demmanaw danddayikkita; walaqqetiitanne olettiita. Shin Xoossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita. ³ Xoossaa woossiita, shin demmikkita; gaasuukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyyiya diraassa. ⁴ Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe Xoossaw morkke gididiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyyiyaawe ooninne Xoossaanna morkkettee. ⁵ Woy Xoossaa Maxaafay, “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa nuussi amottee” * giyaawaa hinttenttoo coo giyaawaa malatii? ⁶ Shin Xoossay aadho keekatethaa aathiide immee. Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay otorettiyaawantta ixxee;

* 4:5 “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa amottee”: Xoossay nuunan bare Ayyaanaa wotheeddawe, nuussi lo77o qofaa amottiyaawaana.

shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee” yaage.

⁷ Simmi, hintte Xoossaw moodettite. Yaatiide xalahiyaanna eqettite; I hintteppe baqatana. ⁸ Xoossaakko shiiqite; ikka hintteikko shiiqana. Hinttenoo nagaranchchatoo, hintte kushiyaa meecettite. Laa77u qofay de7iyaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. ⁹ Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. ¹⁰ Godaa sinthan hintte huuphiyaa toochchite; qassi I hinttena dhoqqu dhoqqu oothana.

Asaa Bolla Pirddenaan Agganawaa

¹¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppite. Bare ishaa zigiriyaawenne A bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirdee. Neeni higgiiyaa bolla pirddooppe, higgiiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. ¹² Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe Xoossaa xalalaa; I ashshanawunne dhayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee?

Ceeqettennaadan Imetteedda Zoriyaa

¹³ Hinttenoo, “Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laythaa uttana; zali77ananne qassi miishshaa wodhissana” giyaawanttoo, be7ite. ¹⁴ Wontti hintte de7uu ayaa hananenttonne erikkita; guutha wodew hintte beetiide, guyyeppe dhayiyaa peenuwa mala. ¹⁵ Hewaa aggiide, “Goday gooppe, nuuni de7ana; hawaa woy hewaa oothana” gaanaw bessee. ¹⁶ Shin hintte ha77i hinttenttu dhoqqatethaan ceeqettiita; hewaa mala ceequu ubbay iita.

¹⁷ Hewaa diraw, lo77obaa oothanaw eriidde oothenna uraw hewe nagaraa.

5

Dure Asaassi Imetteedda Mino Zoriyaa

¹ Ha77ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tug-gaw “Aayyee! Aayyee!” yaagiide yeekkitenne zilalite. ² Hintte duretethay baydiggeedda; qassi hintte afileakka bil77ay midiggeedda. ³ Hintte worqqayenne hintte biray shi7i diggeedda. Qassi he shi7ay hintte bolla markkattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sinthaw dagay de7iita. ⁴ Akeekite; hintte gaden kathaa qoyceedda asatoo ciggibeenna kiraa miishshay waassee; untunttu waasuu wolqqaama Godaa hayithan sisetteedda.

⁵ Hintte w injjetina, sa7an ishaliide de7eeddita; shukaa gallasaw dhiikkiyaawaadan, hintte bollaa dhiikkeeddita. ⁶ Xillo asaa bolla pirddeeddita; qassi A wodheeddita; I hinttenanna eqgettenna.

Godaa laa7entho Yuussaa Danddayan Naagiyaawaa

⁷ Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana gakkanaw genccite; biittaa goshiyaawe adilliyaa irayne assuuraa iray yaana gakkanaw gencciide, al77o kathaa I wooti naagiide gathi akkintto be7ite. ⁸ Hintteikka qassi genccite; hintte wozanaa minissite. Ayissi gooppe, Godaa yuussay matatteedda.

⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossay hintte bolla pirddena mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be7ite, pirddiyaawe penggiyan eqqeedda. ¹⁰ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, waayyiyaassinne genccaassi leemisuwaa gideeddawantta, Godaa sunthan haasayeedda nabatuwaa hassayite. ¹¹ Be7ite, danddayiide genceeddawantta nuuni anjjetteddawantta geetto. Iyyooba genccaa hintte siseeddita; qassi Goday aw wursethaan immeeddawaakka be7eeddita. Ayissi gooppe, Goday maarotayne qaretay kumeeddawaa.

¹² Shin ubbaappe kase, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, saluwan gidina, woy sa7an gidina, woy hara caaquwaan gidina, ayankka caaqqoppite. Shin Xoossaa pirddan hintte gelennaadan, hintte yewuu E giyaawaa gidooppe, “E” giite; gidenna giyaawaa gidooppe, “Gidenna” giite.

¹³ Hintte giddon waayyettiyaa uray ooninne de7ooppe, Xoossaa woosso; nashettiyaa uray ooninne de7ooppe, yexxiide galato. ¹⁴ Hintteppe sakettiyaa uray ooninne de7ooppe, ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimatuwaa barekko xeeso; untuntuu Godaa sunthan zaytiyaa A okkiide, aw Xoossaa woossino. ¹⁵ Ammanuwan Xoossaa woosseedda woosay hargganchchaa pathana; Godaykka A harggiyaappe den-thana; qassi nagaraa I ootheeddawaa gidooppekka Goday aw atto gaana. ¹⁶ Hewaa diraw, hintte paxana mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paaxitenne ittuu ittoo Xoossaa woossite; xillo asaa woosay wolqqaama oosuwaa oothee. ¹⁷ Eelaas nu mala asaa. Iray sa7an bukkennaadan, I minissiide, Xoossaa woossina heezzu laythanne usuppun agenaa sa7an iray bukkibeenna. ¹⁸ Laa7enthuwaa Xoossaa I woossina, saluwaappe iray bukkeedda; sa7aykka bare kathaa mokeedda.

¹⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe wora booppe, qassi ittuu A guyye

he tumuwaakko zaaroppe, ²⁰ nagaranchchaa A balaa
ogiyaaappe zaariyaa ooninne A shemppuwaa hayiquwaappe
ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero.

Phexiroosi Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafeedda koyro kiitay xaafetteeddawe, he kiitaa gidдон “Dooretteedda Xoossaa asatuwaa” geetettiide xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphissa bagga shaakuwan laaletteedda ammaniyaawantussa. Ha kiitaa waanna qofay, ammanuwaa gaasuwan metuunne waayyii gakteeddawantta minissanaassanne menthethanaassa. Xaafii hawaa oothiyaawe A hayquwaa, A dendduwaa, A laa7entho yuussaa odiyaa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa nabbabiyaawantta hassayissiyaawaana. Unttuntu Yesuusi Kiristtoosa de7uwaa leemisuwaadan akkiide, metuwaa gencciide aadhdhanaadan hassayissee. Hawaanna ittippe gathiyaa wode, metuu unttuntu ammanuwaa xalttatethaa paacciyaawaanne Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa gallassi unttuntu bessiyaa gathiyaa akkanaw de7iyaawaa unttunta hassayissee.

Xaafii, unttuntu metuwan genccana mala menthethiyaawaa bollaakka, Kiristtoosa kaalliyaawanttu de7iyaawaadan unttuntu de7anaadan qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Xoossaa ashshuwaabaa (1:3-12)

Geeyyeedda de7uwaa de7anaadan imetteedda maqquwaa (1:13-2:10)

Metuwaa wode ammaniyaa asay oothana bessiyaa aawotethaa (2:11-4:19)

Ammaniyaa asaa ashikketethaanne oosuwaa (5:1-11)

Wursethaha qutiya (5:12-14)

¹ Taani, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phexiroosi, Xoossay dooreedda asatoo Phanxxoosa gadiyan, Galaatiyaa gadiyan, Qaphphadooqiya gadiyan, Iisiya biittiinininne Biitaaniyaa gadiyan betiyan de7iyaawanttoo dabidaabbiyaa xaafay. ² Yesuusi Kiristtoosaw hintte azazettana malanne A suuthan geeyyana mala, Xoossay Aawuu dooreedda hinttentoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aadho keekatethayne sarotethay gido.

De7uwaa Immana Geedda Hidootaa

³ Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bare maarotethaa daruwaadankka nuuna laa7ethuwaa yeleddawaa, Yesuusi Kiristtoosa hayiquwaappe

dentheeddawaan nuussi de7uwaa hidootaa immeeddawaa galateetto. ⁴ Qassi Xoossay hinttenttoo immana daro laatay woqqennawe, bayennawenne dhayennawe saluwan naagee. ⁵ Hewekka hinttenttussi, Xoossaa wolqqaan ammanuwan naagetti uttiide, atotethaw giigeeddawanttussi wurssethaa wodiyaan qonccanawaa.

⁶ Ha77i guuthaa wodew haray atto dumma dumma paaciyaan hintte paacettanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettite. ⁷ Hewe haray atto, tamaan yeggina dhayiyaa worqqaappekka hintte ammanuu daro al77onne bali bayinnawaa gidiyaawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristoosi beettiyaa wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana. ⁸⁻⁹ Hintte A erana dhayooppekka, siiqiita; hintte ha77i A be7ana dhayooppekka, ammaniita. Qassi hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte shemppuwaa atotethaa akkiya diraw, odanaw danddayettenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita.

¹⁰ Xoossay hinttenttoo immana aadho keekatethaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loythi biddiide, ha atotethaabaa koyyeeddino. ¹¹ Unttuntun de7iya Kiristoosa Ayyaanay Kiristoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiide, awude woy waaneedda wodiyaan yaanenttonne akeekisseeddawaadan, untuntu koyyeeddino. ¹² He timbbitiyaa odiyaawanttu ootheedda oosuu hinttessappe attin, untuntu huuphiyaassa gidennawaa Xoossay untunttoo qoncciseedda; ha77i hintte siseedda mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda Geeshsha Ayyanaa wolqqaan odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be7anaw amottiino.

Geeshshatethan De7iyaawaa

¹³ Hewaa diraw, oosuwaa oothanaw hintte wozanaan qofaa giigissiide hintte huuphiya naagite. Yesuusi Kiristoosi qoncciyaa wode aadho keekatethaa hintte akkiya diraw, kumentha hidootaan naagite. ¹⁴ Xoossaw azazettiyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaalloppite. ¹⁵⁻¹⁶ Shin hinttena xeeseedda Xoossay geeshsha gideeddawaadan, hintteikka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. Xoossaa Maxaafan, “Taani geeshsha gidiyaa diraw, hintteikka geeshsha gidite” geetettiide xaafetteedda.

¹⁷ Asaa huuphiyan huuphiyan deemuwaa xeellennan A oosuwaadan pirddiyaa Xoossaa woossiide hintte, “Nu Aabboo” giide A xeesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete

gidiide hintte de7iya wodiyaan yashshatethaan de7ite. ¹⁸⁻¹⁹ Hintte hintte aawatuwappe laattedda pathenna de7uwaappe wozetteeddawe, dhayiyaa biraa woy worqqaa malaana gidennawaa eriita; borissiyaabay woy qitay bayinna dorssaa suuthaadan, al77o Kiristtoosa suuthan hintte wozetteedita. ²⁰ Xoossay sa7ay medhettanaappe kase Kiristtoosa doori wotheedda; shin hintte diraw, ha wodiyaan wurssethaan I beetteedda. ²¹ Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay Xoossaan de7ana mala, Xoossay hayiquwaappe A dentiide, aw bonchchuwaa immeeddawaa aani ammaniita.

²² Tumatethaw hintte azazettiyaawan, lo77a malatiyaa iitatethay bayinnaan hintte ishatawaa siiqanaw hintte huuphiyaa geeshshiide, ittuu ituwaanna minissiide wozanaappe siiqettite.

²³ Hintte hayiqqiyyaa zerethaappe laa7enthuwaa yeletibeykkita; shin medhinaw de7iyaawaanne sinthawukka de7ana Xoossaa qaalaan hayqqenna zerethaappe yeletteedita. ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Asay ubbay maataa mala; A bonchchuu ubbayikka maataa ciishshaa mala. Maatay melee; ciishshayikka qoqqofettee. ²⁵ Shin Godaa qaalay medhinaw de7ee” yaage. Hawe hinttentoo Goday odeedda mishiraachchuwaa qaala.

2

De7uwaa Shuchchaanne Geeshsha Asaa

¹ Hewaa diraw, hintteppe iitatethaa ubbaa, cimmiyaawaa ubbaa, lo77a malatiyaa iitatethaa, qanaatiyaanne zigorssaa ubbaa diggite. ²⁻³ Goday keeka gideeddawaa hintte de7uwan be7eeddawaa gidoope, ha77i yeletteedda gacino naanatuwaadan, ushiide diccanawunne attanaw xillo gideedda ayyaanaa maathaa laamotite.

⁴ Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asay A ixweedda; shin Xoossaa matan I dooretteedda al77o. ⁵ Hintteikka gassi de7o shuchchaadan, geeshsha qeesaa gidiide, Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaa nashechchiyaa ayyaanaa yarshshuwaa Xoossaw yarshshanaw, hintte hintte huuphew ayyaana keethaadan keexettite. ⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Be7ite, taani Xiyoone giya katamaan golliyyaa godaa xaphuwaa minissiyaa, dooretteedda, al77o shuchchaa wothay; aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaage. ⁷ Hewaa diraw, ha shuchchay hinttentoo ammaniyaawanttoo daro al77a; shin ammanennawanttoo, “Gimbbiyaawanttu kadheedda shuchchay godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa shuchchaa gideedda”

yaage. ⁸ Qassikka, “Ha shuchchay asaa dhubbiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa” yaage; untuntu Xoossaa qaalaa ammanenna diraw, untuntu kassenna qofetteeddawaadan dhubetteeddino.

⁹ Shin Xoossay dhumaappe maalalissiyaa bare poo7oo hinttena xeeseedda; hintte A ooratha oosuuaa odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa qeesatuwaa; geeshsha asanne Xoossaassi buzo asa. ¹⁰ Hintte kase Xoossaa asa gidikkita; shin ha77i hintte A asa; hintte kase maarotethaa akkibeykkita; shin ha77i maarotethaa akkeedditaa.

Xoossaa Ayllatuwaa

¹¹ Ta dabbatoo, hintte ha sa7an imathaanne bete gidiide de7iyaawantta gideeddawaadan, ubba wode hintte shempuwaanna olettiiyaa asatethaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. ¹² Amenenna asay hinttena iitabaa oothiyaawanttudun zigiriyaa wode, Kiristtoosi yiyaa gallassi hintte lo77o oosuuaa untuntu akeekiide, Xoossaa galatana mala, hintte de7uwaa untuntu gidдон loythi naagite.

¹³ Godaa diraw, asaa higgiiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gidiiyaa diraw, aw moodettite. ¹⁴ Qassi gadiyaa mooodiyaawanttookka moodettite. Ayissi gooppe, untuntu iitabaa oothiyaawantta muranawunne lo77obaa oothiyaawantta galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay hintte hintte lo77o oosuwan kadhiyaa eeyaa asatuwaa haasayaa co77u udanawaa koyyee. ¹⁶ Aylletethaappe kesiide, Xoossaa ayilliyaadan de7iteppe attin, he ayilletethaappe keseeddawaa iitatethaa genthiyaawaa oothoppite. ¹⁷ Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siiqite. Xoossaw yayyite. Kaatiyaa bonchchite.

Kiristtoosa Gakkeedda Metuwaa Leemisuwaa

¹⁸ Ayllatoo, hintte lo77o godatuwaa xalalawunne ashikke godatuwaa xalalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite. ¹⁹ Ayissi gooppe, asay naaqqiiyaa wode waayyetiyaa uray Xoossaa qoppiidde, oge baynnaan naaqqettoppe Xoossay A anjjana. ²⁰ Ayissi gooppe, hintte nagaraa oothina, hinttena dechchiya wode, hintte danddayooppe, hinttentoo ay galatay de7ii? Shin lo77obaa oothiide waayyiyaa hintte danddayooppe, Xoossay hinttena hewoo anjjana. ²¹ Xoossay hinttena xeeseeddawe hewaa diraassa; ayissi gooppe, Kiristtoosi hinttentoo waayyettee; hintte A qatamaa kaallana mala, hinttentoo leemisuwaa gideedda. ²² Nagaraa I oothibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna.

²³ Asay barena boriyaa wode, zaariide boribeenna; waayyetiyaa wodekka manddibeenna. Shin xilluwaa pirddiyaa Xoossaw barena aathiide immeedda. ²⁴ Nuuni nagaraw hayiqqiide, xillotethaw de7ana mala, Kiristtoosi bare huuphew bare ashuwan nu nagaraa masqqaliyan tookkeedda; hintte A maythaan paxeeddita. ²⁵ Ayissi gooppe, hintte ogi baleedda dorssaa mala; shin ha77i hintte shemppuwaa heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeedita.

3

Asinaawaanne Machchiyaawaa

¹⁻² Hewaadanka machchetoo, hintte asinatuwaappe Xoossaa qaalaw azazettenna ittuu ittuu de7ooppekka, hintte palumettennan, untunttu hintte yashshatethaanne hintte geeshsha de7uwaa be7iide xoonettana mala, untunttoo moodettite. ³ Hintte hintte huuphiyaa al77o baan giigissiyaawaaninne worqqaa wothiyaawan woy al77o mayuwaa mayiyaawan hinttenttu bolla baggaa loythoppite. ⁴ Shin hintte garssan qosetteedda asatethaa lo77otethay Xoossaa sinthan hinttenttoo daro al77o gidiide, dhayenna ashikkenne woppu geedda ayyaanaa gido. ⁵ Ayissi gooppe, hewaadan Xoossaan hidooteedda geeshsha macca asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytheeddino. ⁶ Hewaadana Saara Abraahaama, “Ta godaw” yaaga xeesaadde, aw azazettaaddu; hinttekka ittibawunne yayyennaan lo77obaa oothooppe, I naanatuwaa.

⁷ Hewaadana asinattoo, hintte macca asatuwaanna akeekan ittippe de7ite. Untunttoo daaburanchcha asatethay de7iyaa diraw, untuntta bonchchite; hintte woosay dhubettenna mala, Xoossay immeedda de7uwaa aadho keekatethaa untunttu hinttenanna ittippe laattino.

Lo77obaa Oothiide Metuwaa Akkiyawaa

⁸ Wurssethaan, ubbay itti qofaan de7ite. Ittuu ittoo qaretite; ishatuwaadan siiqettite; qassi ittuu ittoo keekiyaawantanne hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta gidite. ⁹ Iitaa diraw iitaa woy sheqaa diraw sheqaa zaaroppite; hewaa aggiide, Xoossay hinttenttu anjuwaa laattanaadan hinttena xeeseedda diraw, anjjite. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay hawaadan yaage; “De7uwaa dosiyaawenne lo77o gallassaa be7anaw koyyiyaawe oona gidooppenne bare inxxarssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaawaa aggo.

¹¹ “Iitabaa oothiyaawaa aggiide, lo77obaa ootho; sarotethaakka loythi koyyonne kaallanaw baaxeto.

¹² “Ayissi gooppe, Godaa ayfii xillotuwaakko xeellee; qassi A haythay ubba wode untuntuntu woosaw dooya de7ee. Shin Goday iitabaa oothiyaawantta bare hanqquwaa som77iyaan xeellee” yaage.

¹³ Hintte lo77obaa oothanaw amottooppe, hinttena gohanawe oonee? ¹⁴ Shin haray atto, xillotethaa diraw hintte waayyettooppekka, anjjetteddawatnta. Asaw yayyoppitenne hirggoppite. ¹⁵ Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne A hintte Godaa oothite. Xoossay hinttenttoo hidooteedda de7uwaassi gaasuwa oochchiyaa oossinne zaaruwaa immanaw ubba wode giigi uttite; ¹⁶ shin hewaa ashikketethaaninne yashshatethaan oothite. Qassi Kiristtoosan hintte de7iya lo77o de7uwaa iitabaa ootheeddawaadan, hintte bollan iitabaa haasayiyaa asay bare zigiriyaawan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossay geeddawaa gidoope, iitabaa ootheedda diraw waayyettiyaawaappe, lo77obaa ootheedda diraw waayyettiyaawe keeka. ¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosi nuuna Xoossaakko afanaw, barew xillo gidiidde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayiqqeedda; I bare asatethan hayiqqeedda; shin ayyaan paxeedda. ¹⁹ Qassi he Ayyaan, qashuwan de7iya ayyaanatuwaakko biide, untunttoo qaalaa odeedda. ²⁰ He ayyaanatu amareedda, hospun asatu haathan atteedda markkabiya Nohe keexxishshin, Xoossay danddayiide gami77eedda wode, Xoossaw azzettibeenna asaa ayyaanatuwaa. ²¹ Hewe xinqqataw leemisuwaa gidiide, hinttena ha77i ashshee; suure wozanaappe Xoossaa woossiyaawaappe attin, bollaa qitaa meecchiyaawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayiquwaappe denddeeddawaan ashshee. ²² Saluwaa biide Xoossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de7iyaawanttanne wolqqaamatuwaa mooddee.

4

Geeshshatethan De7ana De7uwaabaa

¹ Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwan nuussi waayyettedda diraw, hintteikka he gofaan dancsettite. Ayissi gooppe, bare ashuwan waayyettedda uray nagaraa oothiyaawaa aggeedda. ² Hawaappe sinthan, ha sa7an shemppuwaanna de7anaw atteedda wodiyaan, Xoossay koyyiyaawaadan de7anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de7anaw bessenna. ³ Ayissi gooppe, ammanenna asay oothanaw dosiyaawaa hintte oothiidde,

woshummanaw kajeeliyaawaan, amuwan, mathuwan, yethaan, ushshaan, pokkiyaa eeqaw goyinniyaawan, de7eedda kase aadhheedda wodii hinttentoo gidanawa. ⁴ Ammanenna asaanna hintte shoray bayinna oosuwaa ittippe oothenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. ⁵ Shin untuntu paxa de7iya asaa bollanne hayqqeedda asaa bolla pirddanaw giigi utteedda Xoossaw zaaruwaa immana. ⁶ Hayqqeedda asay* bare asatethan asay pirddettiyaawadan pirddettanawunne qassi ayyaanaw Xoossay de7iyaawaadan de7anaw, wonggalaa mishiraachchuu untuntu hewoo odetteedda.

Xoossay Immeedda Imotatuwaa Loythi Ayissiyaawaa

⁷ Ubbabawukka wurssethay matatteedda. Hewaa diraw, Xoossaa woossanaw qofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnite. ⁸ Siiquu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbabaappe aathiide ittuu ittuwaanna wozanaappe siiqettite. ⁹ Zuuzummennan ittuu ittuwaa imathatethaan morkite. ¹⁰ Hintte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe duma duma aadho keekatethaa akkeeddawaadanka, Xoossaa duma imuwaa hadaraa loythi kesiyaawantudan, ittuu ittoo oothite. ¹¹ Yesuusi Kiristtoosa bagganna ubbabaani Xoossay galattana mala, ooninne odiyaawaa gidoope, qaalaa Xoossaappe akkiide odiyaawaadan odo. Qassi ooninne maaddiyaawaa gidoope, Xoossay aw immiya wolqqan maaddo. Bonchchuunne godatethay Xoossaassi medhinaappe medhinaw gido. Amen⁷⁷i.

Metuwaa Wode Minniyaawaa

¹² Ta siiqatoo, hintte gidon tamaadan guuddiide paacciyaa waayyii yiyaawaa oorathabay haniyaawaadan malalettoppite. ¹³ Shin Kiristtoosa bonchchuu beettiyaawode hintte nashettana mala, aananna waayyettiyaawan nashetite. ¹⁴ Asay hinttena Kiristtoosa sunthaa diraw boriyaawaa gidoope, hintte anjjetteddawannta; ayissi gooppe, bonchcho Ayyaanay, Xoossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana. ¹⁵ Hintteppe ooninne shemppuwaa wodheeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa oothedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayyettoppo. ¹⁶ Shin ooninne Kiristaaniyaa gidiyaa diraw waayyettooppe, Kiristtoosa sunthaa diraw, Xoossaa galatanaappe attin, yeellatoppo. ¹⁷ Ayissi gooppe, pirdday Xoossaa golliyan doomettiyaawodii gakkedda. Qassi he pirdday koyiro nu bolla

* 4:6 Hayqqeedda asay: Yesuusa ammananaappe kasenna hayqqeeddawannta woy Nohe wode asatuwaa. 3:19 xeellite. 4:8 Lem 10:12

doomettiyaawaa gidoope, A wonggalaw azazetten-nawanttu wurssethay ayaa gidanee? ¹⁸ Xillo asay tuggaan attiyaawaa gidoope, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waanane? ¹⁹ Hewaa diraw qassi, Xoossay geeddawaadan waayyettiyaawanttu lo77obaa oothiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena medhdhedda ammanettiya Xoossaw immينو.

5

Xoossaa Asaa Ayissanaw Imetteedda Zoriyaa

¹ Simmi taani woosa golliyaa cimatuwaanna cima gidiyaawenne, Kiristtoosa waayyiyaa markkattiyaawe, qassi qonccana bonchchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de7iya cimatuwaa zoray. ² Hintte gidдон de7iya Xoossaa wudiyaa Xoossay koyyiyaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi hintte go77a xalalaa xeellennan, lo77o qofaan heemmite. ³ Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolqqaan heemmoppite. ⁴ Qassi heemmiyaawanttu kaappuu qoncciyaa wode, bayenna bonchcho akililiyaa hintte akkana.

⁵ Hewaadankka yalaga asatoo, cimattoo moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo oothanaw hintte huuphiyaa kawushshiyaawaa afileadan mayyite. Ayissi gooppe, Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee. ⁶ Xoossay bare lo77o wodiyaan hinttena dhoggu oothana mala, wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. ⁷ I hinttenttoo qoppiyaa diraw, hinttena hirgissiyaa ubbabaa A bolla olite.

⁸ Xalahiyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyaa gaammuwaadan hintte yuushshuwan yuuyyiyaa diraw naagettitenne beegottite. ⁹ Sa7an de7iya hintte ishataw hewaadan waayyettiyaawaa eriide, ammanuwan minniide, aananna eqettite. ¹⁰ Aadho keekatethaa ubbaa Xoossay, bare medhinaa bonchchoo Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena xeeseddawe, amareedda wudiyaa hintte waayyetteeddawaappe guyyiyan, I bare huuphew hinttena shiri orathananne minissana. Qassi I hinttena maaddananne baasi essana. ¹¹ Wolqqay medhinaappe medhinaa gakkanaw aw gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹² Hawe Xoossaa tumu aadho keekatethaa gidiyaawaa taani hinttentoo markkattaaddenne hinttena zoraadde, hinttentoo qanthaan xaafeedda dabidaabbiyaa ammanettiya ishaa gaade taani qoppiyaa Sillaase bolla kiittaaddi; he aadho keekatethan minneeddita.

¹³ Hinttenana ittippe dooretteedda Baabiloonen * de7iya woosa golliyaa asaynne ta na7ay Marqqoossi hinttena “Saro saro” giino. ¹⁴ Siiquwaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite.

Hinttew, Kiristtoosanna ittuwaa gideeddawanttoo ubbatuwaassi sarotethay gido. Amen77i.

* **5:13** Baabiloone: Saxaa Maxaafaa qofaadan, ha sunthay Roome guussaa gidennaan aggenna.

Phexiroosi Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, dumma dumma sa7an de7iya, beni amaniyaa asatuwaassa. Kiitaw huuphe qofay worddo astamaaratuwaa iita oosuwaanne untunttu timirttiyaa gaasuwan medhetteedda pokko de7uwaa eqettiyaawaa. Medhetteedda metatuwaa qaaranaw maado gidiaawe Yesuusa barenttu ayifiyan be7eeddanne I tamaariissiyaa wode barenttu hayithan siseedda asatuu tamaariiseedda timirttiyaa bagganna Xoossaabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawaa ammanthiyaa eraa demmiyaawaa. Xaafii dumma naagiide odeeddabay, “Kiristtoosi laa7etho yeenna” yaagiyaa wordduwaa timirttiyaabaa. Hewaa xeelliyawaan haasayiide, “Kiristtoosi simmiide yeennaan gami77eeddawe, Xoossay, asay ubbay bare nagaraappe simmanawaappe attin, ooninne dhayanawaa koyyenna diraassa” yaage.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaa xeessaa (1:3-21)

Worddo Astamaaratuwaa (2:1-22)

Yesuusa laa7entho yuussaa (3:1-18)

¹ Taani Simooni Phexiroosi, Yesuusi Kiristtoosa xillotethaa bagganna nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawantoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aadho keekatethayenne sarotethay hinttentoo palahiide gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

³ Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otethaa laattana mala, nuuna xeeseeddawaa nuuni eriyaawan, de7uwaassinne Xoossaa malatussassi nuuna koshshiyaawaa ubbaa Xoossaa wolqqay nuussi immeedda. ⁴ Hintte A imuwaa bagganna sa7an de7iya bayizziya amuwaappe kessi akkanaadaninne Xoossaa Xoosatethaa laattanaadan, I bare immana geedda daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuussi immeedda. ⁵ Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa minni oothiide, hintte ammanuwaa bolla lo77otethaa, lo77otethaa bolla eratethaa, ⁶ eratethaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genccaa, genccaa bolla Xoossaa malatiyaawaa, ⁷ Xoossaa malatiyaawaa bolla ishatethaa siiquwaa, ishatethaa siiquwaa bolla siiquwaa

gujjite. ⁸ Ayissi gooppe, hawanttu hinttenttoo loythi dariyaawaa gidoope, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratethan tishshanne ayifiyaanna de7iyaawantta oothana. ⁹ Shin hewanttu baynna uray bare matan de7iyaawaa xalalaa demmee; qassi I qooqaa; I kase ootheeda nagaray atto geetetteeddawaa dogeedda.

¹⁰ Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttena Xoossay xeeseeddawaanne dooreeddawaa loythi erissanaw, kasewaappe aadhdhi minnite; ayissi gooppe, hintte hewaa oothiyaawaa gidoope, dhubettikkita. *

¹¹ Hewaadan qassi nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa medhinaa kawutethaa geliyaa kumentha maatay hinttenttoo imettana.

¹² Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopekka, qassi hintte oyqqeedda tumuwaan minneeddawantta gidoopekka, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke.

¹³ Taani paxa de7eedda keenan, hinttena hassayissaade qaasethanaw koshshiyaawaa taw malatee. ¹⁴ Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw qoncciyaan odeeddawaadan, taani ha hayiqqiyaa asatethaa gami77ennan qaara olanaawaa eray. ¹⁵ Taani hayqqeeddawaappe guyyiyan gidinakka, hintte ha yewatuwaa ubba wode qoppanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa oothana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bare Ayifiyan Be7eedda Markkatuwaa

¹⁶ Nuuni A wolqqaama bonchchuwaa nu ayfiyan be7iide odettoppe attin, medhdhi akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa hinttenttoo odibeykko.

¹⁷ Ayissi gooppe, daro wolqqaama bonchchuwaappe, “Taani aani daro nashettiyaa ta siiqo Na7ay hawaa” yaagiyaa kooshshay yeedda wode, Xoossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. ¹⁸ Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aananna de7iidde, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo.

¹⁹ Asay hewaappe loythi aadhdhiyaa timbbitiyaa odiyaawanttu haasayeedda nuuna loythi ammanthiya qaalay nuussi de7ee; hintte he qaalaa naagiyaawaa gidoope loytheedditaa. Ayissi gooppe, hewe sa7ay wonttana gakkanaassinne wontta xoolinttiyaa poo7uu hintte wozanaan poo7ana gakkanaw, dhumaani poo7iya poo7uwaa mala. ²⁰ Ubbaappe kasetiide, hawaa erite; Xoossaa Maxaafan xaafetteedda timbbitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. ²¹ Ayissi gooppe,

* 1:10 dhubettikkita: Nagaraan kunddikkita.

timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatuu Geeshsha Ayyaanay kaaletthina, Xoossaa qaalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettibeenna.

2

Worddo Asttamaaratuwaa

¹ Shin timbbitiyaa odiiyaa worddatuu asaa gidдон kase de7iyaawaadan, hintte gidдонikka wordduwaa taaaris-siyaawanttu de7ana. Unttuntu barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziya worddo timirttiyaa ahana; qassi unt-tuntu akeekenna bashshaa barenttu bolla ahana. ² Qassi daro asay yeellaiyaa unttuntu iita ogiyaa kaallana; unt-tuntu gaasuwan tumuwaa ogii borettana. ³ Wordduwaa taaarissiyaa hewanttu shaloo yaaretiyaawan barenttu medhdhi akkeedda tosaan hinttena bonqqana; benippe doommiide, unttuntu pirdday giigi utteedda; unttunta dhayissiyaawe beegottiide naagee.

⁴ Nagaraa ootheedda kiitanchchatoo Xoossay qarettennaan, pirddaa gallassay gakkanaw dhuma ollaan unttuntu qashetti utteedda Gaannamiyan yeggeedda.

⁵ Xoossay nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haathaa yeddeeddappe attin, beni asaw keekibeenna; shin xillotethaabaa odeedda Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheedda.

⁶ Xoossay Sodoomaanne Gamooraa giya katamatuwaa biittaa bidintha udiide, guuddi dhayissiidde, nagaranchcha gidiiyaawantta gakkanabaw leemisuwaa ootheedda.

⁷ Higgew azazettenna tunatethaa oothiyaa asatuwaa gidдон tuggattiide de7iyaa xilluwaa Looxa Xoossay ashsheedda.

⁸ He lo77o bitani unttuntu gidдон de7iidde, unttuntu oothiyaa iita oosuwaa gallassi gallassi be7eedda wodenne siseedda wode A lo77o wozanay un77etteedda.

⁹⁻¹⁰ Hewaa gidoope, Goday Xoossaw goyinniyaa asatuwaa paaciyaappe wooti ashshanentto eree; nagaranchchatuwaa qassi ubbaappe aathiide, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyaawanttanne qassi Xoossaa wolqqa kadhiiyaawantta, pirddaa gallassay gakkanaw Goday muriidde wothanawaakka eree.

Wordduwaa taaarissiyaa hewanttu xalanne otoranchchaa gideeddawaan, bollan de7iya bonchcho medhetaa boriinoppe attin, bonchchikkino. ¹¹ He

wordduwaa taamaarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolqqaama gidiiyaa kiitanchchatuukka unttunta Godaa sinthan boriiyan mootanaw koyyikkino. ¹² Shin he

asatuu oyqqettiide dhayanaw yeletteedda barenttu

medhetaan wozanay bayinna woraa do7atuwaadan haniino; untunttu erennabaa boriino; qassi barenttu bayizzuwan, untunttu coo dhayana. ¹³ Untunttu barenttu medhdheedda metuwan metootana; gallassi yexxiidde duriyaawaa nashechchiyaabaa giide qoppiino; untunttu kawushissiyaawantanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa qumaa muussaan nashettiino. ¹⁴ Caaratiyaa macca asaa xeelliaawaa aggenna ayfii untunttoo de7ee; qassi nagaraa oothiyaawaakka aggikkino. Ammanuwan minnibeenna asaa cimmiino. Amuwaa dooyeedda wozanay untunttoo de7ee; untunttu sheqetteeddawantta. ¹⁵ Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi7oora na7aa Balaama ogiyaanna beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda. ¹⁶ I timbbitiyaa odiyaaawaa; shin A nagaraa diraw, A harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe A te77eedda.

¹⁷ He asatuu melidiggeedda pulttuwaa mala; qassi gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; Xoossay untunttoo sakkana dhumaa giigissi wotheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untunttu melanne ooro haasayaa hasayiino; baliidde de7iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolqqaama ashuwaa amuwan cimmiino. ¹⁹ Untunttu barew bashshaa amuwaanna de7iidde untuntta, “Hintte ayilletethaappe kesana” yaagiino; ayissi gooppe, itti asay barena xoneeddabaw ayawunne ayilliyaa. ²⁰ Untunttu nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa eratethan ha sa7aa tunatethaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyan, guyye simmiide, aani dhubettiide xonettiyaawaa gidooppe, kase de7iya de7uwaappe guyyewe untunttoo iitana. ²¹ Ayissi gooppe, untunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe untunttu xillotethaa ogiyaa erennaan aggintto lo77a shin. ²² “Kanay bare cooshshaakko guyye simmee” giya leemisuunne qassi, “Meecetteedda gudunthay guyye simmiide, urqqaan gondorettee” giya leemisuu tuma gidiyaawaa untuntta gakkeeddawe bessee.

3

Goday Yesuusi Yaana Nashechchaa

¹ Ta siiqatoo, hawe taani hinttenttoo xaafeedda laa7entho dabidaabbiyaa; taani he laa77u dabidaabbatuwaakka hintte suure qofaa qoppaanaan denthethanaw hinttena hassayissanaadan xaafaaddi. ² Geeshsha gideedda nabatuu beni odeedda qaalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiitteeddawanttu bagganna

hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. ³ Wodiyaa wurssethaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de7iyaawanttu asaa toochchiidde denddanawaa ubbaappe kasetiide erite. ⁴ Unttuntu, “I ‘Yaana’ yaageedda. Gibeennee? Yaatina haqan de7ii? Ayissi gooppe, nu aawotuu hayiqqi diggeeddino; shin ubbabaykka sa7ay medhettoodeppe doommiide de7iyaawaadankka de7ee” yaagana. ⁵ Daro wodiyaappe kase Xoossay haasayina, saluunne sa7ay medhetteeddawaa eriide, unttuntu akeekennaan ixceeddino. Sa7ay haathaappenne haathan medhetteedda. ⁶ Qassi hewaa gaasuwan, he wode de7iya sa7ay he haathan mitetti dhayeedda. ⁷ Shin ha77i de7iya saluunne sa7ay, Xoossaw goyinnenna asatuu pirddettiyaa gallassayne dhayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he qaalaan tamaa naagiino.

⁸ Shin ta siiqatoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha77a laythaa mala gidiyaawaanne, qassi sha77a laythay itti gallassaa mala gidiyaawaa dogoppite. ⁹ Ittu ittuu qoppiyaawaadan, Goday bare oothana geeddawaa oothanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeppe attin, ooninne dhayana mala koyyenna diraw, hinttessi giide danddayaan gam77ee.

¹⁰ Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salatuu wolqqaama gunthan dhayana; saluwaa medhetatuu wolqqaama seelaan siilana; sa7ayanne A bollan de7iya ubbabay dhayana. ¹¹ Ubbabaykka hewaadan dhayiyaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de7uu geeshshanne Xoossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. ¹² Hintte Xoossaa gallassaa naagishshina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa oothite; he gallassi salatuu guudettiide dhayananne saluwaa medhetatuukka wolqqaama seelaan siilana. ¹³ Shin nuuni Xoossay immana geedda ooratha saluwaanne ooratha sa7aa xilluu de7anasaa naageetto.

¹⁴ Hewaa diraw, ta siiqatoo, he gallassaa naagiidde, pokuunne yeellaiyaabay bayinnawantta giidiide, aananna sarotethaan de7ana mala lo77obaa ubbaa oothite. ¹⁵ Godaa danddayay atotethaa gidiyaawaa hintte wozanaan qoppite; hewaadan qassi nu siiqo ishay Phawuloosi, Xoossay barew immeedda aadhheedda eratethan hinttenttoo xaafeedda. ¹⁶ Bare xaafiyaa dabidaabbiyaan, he yewuwaabaa xaafiyaa wode, tamaaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara Xoossaa Maxaafatuwaa geellaiyaawaadankka, he dabidaabbiyaa gidдон de7iya akeekanaw waayissiyaa

yewuwaa geellayiino. Unttuntu hewaa oothiyaawan barenttu bolla bashshaa ahiino.

¹⁷ Hewaa diraw, ta siiqatoo, hintte hewaa eriya diraw, makkalanchchatuwaa balaan cimettiide, wora beenna malanne, qassi minniide de7iya sa7aappe kunddenna mala naagettite. ¹⁸ Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaaninne eratethan diccite. Aw ha77inne medhinaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen77i.

Yohaannisi Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Yohaannisi xaafeedda koyro kiitay, laa77u huuphe qopatuwaa oyqqeedda; hewanttukka: nabbabiyaawanttoo Xoossaannanne A na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7anaadan menthethanaas-sanne ha ittippetethaa dhayissanaw danddayiyaa worddo timirttiyaappe untuntu haakkana mala, minissiide akeekissanaassa. He wode denddeedda worddo timirttii “Iitatethay pulttiyaawe ha nuuni de7iya wolqqaama alamiyaanna gakettiyaa gakethaanna gidiyaa diraw, Xoos-saa Na7ay Yesuusi mulekka asaa gidanaw woy, asatethaa eeshshay aw de7anaw danddayenna” yaagiyaawaa. He asttamaaratuu, “Atotethaa guussay alamiyaa de7uwaassi un77ettiyaawaappe la77a kesiyaawaa” yaagiino. Hewaa bollaakka qassi “Iitaanne keekaa shaakkiide oyqqiyaawaa woy, hara asaw siiquwaa bessiyaawaa gidooppekka, atotethaanna untunta gathiyaabay baawa” yaagiino.

Xaafii ha timirttiyaa egettiide, “Yesuusi Kiristtoosi polo asa; Yesuusan ammaniyaawanttunne Xoossaa siiqiyaawanttu ubbay barenttu giddonikka ittuu ituwaanna siiqettanaw bessee” yaagiide odeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qo-fatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Poo7uwaanne dhumaa (1:5-2:29)

Xoossaa naanaanne xalahiyaa naanaa (3:1-24)

Tumuwaanne balethuwa (4:1-6)

Siiquwaa wolqqanthuwaa (4:7-21)

Xooniyaa ammanuwaa (5:1-21)

De7uwaa Qaalaa

¹ Nuuni koyiruwaaappe doommiide de7iyawaa, nu ayi-fiyani be7iide, nu kushiyan A bochchi be7eedda de7uwaa qaalaabaa hinttenttoo xaafheetto. Nuuni A be7eeddo; nu kushiikka A bochchi be7eedda. ² He de7uu qonc-

cina, nuuni A be7iide, aabaa hinttenttoo markkateetto; qassi Xoossaa Aawuwaa matan de7iya nuussi qoncceedda medhinaa de7uwaabaa hinttenttoo odeetto. ³ Qassi

nuunanna hinttenttoo ittippetethay de7ana mala, nuuni be7eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuussi

Aawuwaannanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7ee. ⁴ Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo xaafetto.

Xoossay Poo7uwaa

⁵ Nuuni Xoossaa na7aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kitay, “Xoossay poo7uwaa; aani dhumay mulekka baawa” yaagiyaawaa. ⁶ Nuuni nuussi aananna ittippetethay de7ee giide dhumaani de7ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwan worddoteetto. ⁷ Shin poo7uwan I de7iyaawaadan, nuunikka poo7uwan de7ooppe, nuussi ittoo ittuwaanna ittippetethay de7ee; qassi A Na7aa, Yesuusi Kiristtoosa suuthay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee.

⁸ Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, nuurekka nuuna cimmeetto; nuunan tumatethaykka baawa. ⁹ Shin nuuni Xoossaw nu nagaraa paaxooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwaa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanettiyaawaanne tumuwaa oothiyaawaa. ¹⁰ Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, Xoossaa wordduwaa getto; A qaalaykka nu wozanaan de7enna.

2

Kiristtoosi Nuussi Gaannatiyaawaa

¹ Ta naatoo, nagaraa hintte oothennaadan, taani hawaa hinttenttoo xaafay; shin ooninne nagaraa oothooppe, Aawuwaa matan nuussi gaannatiyaa Yesuusi Kiristtoosi, Xilluu, de7ee. ² Qassi nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristtoosa bagganna demmeetto; Kiristtoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa xalalaa digganaassa gidenna.

³ Nuuni Xoossaa azazuwaa naagooppe, tumu A eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. ⁴ Itti uray, “Taani A eray” giide, qassi A azazuwaa naagennan aggooppe, he uray wordduwaa; tumatethaykka aani baawa. ⁵ Shin A qalaw azazettiya oona gidooppenne, he uray Xoossaa siiqiyaawe tumu polettedda. Nuuni Xoossaan de7iyaawaa hawe nuuna erissee. Hewekka, ⁶ “Taani, Xoossaan de7ay” giya ooninne Kiristtoosi de7eeddawaadan de7anaw bessee.

Ooratha Azazuwaa

⁷ Ta siiqatoo, taani hinttenttoo koyiruwaaappe de7iya eca azazuwaa xaafayppe attin, ooratha azazuwaa xaafikke; he eca azazuu hintte siseedda qaalaa. ⁸ Gidooppekka, taani

hinttenttoo laa7enthuwaa ooratha azazuwaa xaafay; he azazuwaa tumatethaykka Kiristtoosaninne hinttenan beettee. Ayissi gooppe, dhumay dhayee; tumu poo7uu ha77i poo7ee.

⁹ Poo7uwaan de7ay giidde, bare ishaa ixxiyaa ooninne hanno gakkanaassikka dhumaani de7ee. ¹⁰ Bare ishaa siiqiyaa ooninne poo7uwan de7ee; he uran hara uraa dhubbiyaabay ayaynne baawa. ¹¹ Shin bare ishaa ixxiyaa ooninne dhumaani de7ee; dhumaani hamettee. Dhumay A ayfiyaa qooqissi wotheedda diraw, haga binttonne erenna.

¹² Ta naatoo, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw,
hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani
hinttenttoo xaafay.

¹³ Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
xalahiyaa kaappuwaa hintte xoneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Guutha naatoo, Xoossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁴ Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
hintte mino gidiyaa dirawunne
Xoossaa qaalay hinttenan de7iya diraw,
qassi xalahiyaa kaappuwaa hintte xoneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁵ Ha alamiyaa woy alamiyaan de7iya ayaanne siiqoppite. Hintte ha alamiyaa siiqooppe, Xoossaa siiquu hinttenan baawa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ha alamiyaan de7iyaa ubbabay, hewekka: asatethaa amuu, ayifiyan xeelliide kajeeliyaawenne bare de7iyaawaan ceeqettiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, Xoossaappe yibeenna. ¹⁷ Ha alamiinne ha alamiyan asay amottiyaa ubbabay aadhdhana. Shin Xoossay geeddawaa oothiyaa uray medhinaw de7ana.

Kiristtoosa Eqettiyaawaappe Naagettiyaawaa

¹⁸ Ta naatoo, wodiya wurssethay matatteedda; Kiristtoosa eqettiyaawe sinthaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha77ikka A eqettiyaawanttu coratuu denddeed-dino. Hewaa diraw, wodiya wurssethay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. ¹⁹ Ha eqettiyaawanttu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayissi gooppe, untunttu nu bagga gidiyaabaa gidinttonne, nu gididon de7ana; shin untuntuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino.

²⁰ Shin Kiristtoosi hintte bolla Geeshsha Ayyaanaa gussedda; qassi hintte ubbay tumuwaa eriita. ²¹ Tumuwaa hintte eriya dirawunne qassi tumuwaan wordduu ayaynne bayinnawaa hintte eriya diraw, taani hinttentoo xaafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw xaafikke.

²² Yesuusi Oketteedda Kiristtoosa gidiyaawaa erikke giya uraappe attin, wordduu oonee? Hewe Xoossaa Aawuwaanne Na7aa erikke giyaawe Kiristtoosa eqettiyaawaa. ²³ Xoossaa Na7aa erikke giya oonanne Xoossaa Aawuukka erenna; Xoossaa Na7aa eray giya oonanne qassi Xoossaa Aawuukka eree.

²⁴ Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minissiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagoppe, hinttentoo qassi Xoossaa Na7aannanne Xoossaa Aawuwaanna ittippetethay de7ana. ²⁵ Qassi Kiristtoosi bare huuphew nuussi immana geeddawe medhinaa de7uwaa.

²⁶ Taani hawaa hinttentoo he hinttena balethiya asatuwaa diraw xaafaaddi. ²⁷ Shin Kiristtoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayyaanaa gussedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de7iya diraw, ooninne hinttena tamarissana koshshenna; ayissi gooppe, A Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamarissee. I tamarissiyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayyaanaa Geeshsha timirtew azazetiidde, Kiristtoosanna ittippetethaan de7ite.

²⁸ Ta naatoo, qassi I qoncciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawantta gidanaadaaninne, A yuussaa gallassi A sinthan nuuni yeellatennaadan, aananna ittippetethaan de7ite. ²⁹ Kiristtoosi xillo gidiyaawaa hintte erooppe, xillobaa oothiyaa ubbay Xoossaa na7aa gidiyaawaa eranaw bessee.

3

Xoossaa Naanatuwaa

¹ Nuuni Xoossaa naanatuwaa geetettiide xesettana mala, Xoossay nuuna ay keenaa siiqeeddenttonne be7ite. Nuuni tumukka A naanatuwaa. Ha alamii Xoossaa erenna diraw, nuunakka erenna. ² Ta siiqatoo, ha77i nuuni Xoossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hanaanetto biro erettibeenna; shin Kiristtoosi qoncciyaa wode, nuuni A malatanawaa ereetto. Ayissi gooppe, I tumu A gidiyaawaa nuuni kumenthan be7ana. ³ Qassi Kiristtoosa be7ana giide nashechchan naagiya ooninne Kiristtoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee.

⁴ Nagaraa oothiyaa ubbay Xoossaa higgiiyaa menthee; ayissi gooppe, nagaray Xoossaa higgiiyaa menthussaa.

⁵ Kiristtoosi asaa nagaraa dhayissanaw qoncceddawaa hintte eriiita; aani nagaray baawa. ⁶ Kiristtoosan de7iyaa ooninne nagaraa oothiidde de7enna; qassi nagaraa oothiidde de7iyaa ooninne A be7ibeenna woy eribeenna.

⁷ Ta naatoo, ooninne hinttena balethoppo. Kiristtoosi xillo gidiyaawaadan, xillobaa oothiyaa uray xilluwaa. ⁸ Xalahiyyaa kaappuu koyiruwaappe nagaraa ootheedda diraw, nagaraa ubba wode oothiyaa uray xalahiyyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, Xoossaa Na7ay xalahiyyaa kaappuwaa oosuwaa dhayissanaw qoncceddada. ⁹ Xoossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay Xoossaa medhetay untuntun de7iya diraw, nagaraa ubba wode oothikkino; qassi Xoossay untuntu Aawuwaa gidiyaa diraw, nagaraa oothanaw danddayikkino. ¹⁰ Xoossaa naanatu gidduwaaninne xalahiyyaa kaappuwaa naanatuwaa gidдон de7iya dummatethay hawaan erettee; xillobaa oothennawantunne woy bare ishaa siiqennawantu ooninne Xoossaa naanatuwaa gidikkino.

Ittuu Ittuwaanna Siiqettiyaawaa

¹¹ Ayissi gooppe, koyiruwaappe hintte siseedda kiitay, “Ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee” yaagiyaawaa. ¹² Nuuni Qaayeela mala gidanaw bessenna. Qaayeeli xalahiyyaa kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wodheedda. I bare ishaa ayissi wodheeddee? I ootheedda oosuu iita gidina, A ishay ootheedda oosuu lo77a gideedda diraw wodheedda.

¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha sa7aa asay hinttena ixxoopspe, oorathabaa gooppite. ¹⁴ Nuuni ammaniyaawanttaa siiqiyaa diraw, hayiquwaappe de7oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawantta siiqenna uray ooninne hayiquwaa gidдон de7ee. ¹⁵ Ammaniyaawantta ixxiyaa ooninne shemppuwaa wodheeddawaa; qassi shemppuwaa wodheeddawaan medhinaa de7uu bayinnawaa hintte eriiita. ¹⁶ Kiristtoosi bare shemppuwaa nu diraw aathiide immeeddawaan siiquu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawantu diraw, nu shemppuwaa aathiide immanaw bessee. ¹⁷ Shin dure asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be7iidde, aw qarettennaan ixxoopspe, bare wozanaan Xoossaa siiqay gaanaw waani danddayii? ¹⁸ Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatethaan siiqettoytteppe attin, coo haasayan woy bolla doonan siiqettanaw bessenna.

Xoossaa Sinthan Ammanettiide Eqqiyaawaa

¹⁹⁻²⁰ Nuuni tumuwaa baggan de7iyaawaa hewan erana; qassi nu wozanay nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, Xoossaa

sinthan tumatethaa nuuna hewan erissee. Ayissi gooppe, Xoossay nu wozanaappe wolqqaama; qassi I ubbabaa eree.

²¹ Ta siiqatoo, nu wozanay nu bolla pirddennawaa gidoope, nuuni Xoossaa sinthan yayyokko. ²² Nuuni A azazuwaa naagiyaa dirawunne A nashechchiyaabaa oothiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. ²³ Xoossaa azazu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa sunthan nuuni ammananaadaaninne ittuu ittuwaanna siiqettanaadan Xoossay nuuna azazeedda. ²⁴ Xoossaa azazuwaa naagiyaa ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee; Xoossay nuussi immeedda A Ayyaanaa bagganna I nu gidдон de7iyaawaa nuuni ereetto.

4

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddo Ayyaanaa

¹ Ta siiqotoo, Xoossaa Ayyaanay taanan de7ee giyaa ubbaa ammanoppite; shin untuntun de7iyaa ayyaanay Xoossaappeeyee woy gidennentto paaccite. Ayissi gooppe, cora worddo nabatuu ubbasaa beeddino. ² Xoossaa Ayyaana gidiyawaa hintte hawaan erana; “Yesuusi Kiristtoosi asaa gidide yeeddawaa ammanay” giyaa oonaninne de7iyaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yee. ³ Qassi Kiristtoosi asaa gidide yeeddawaa ammanay geennawaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yibeenna; aani Kiristtoosa eqettiyaa ayyaanay de7ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha77ikka ha alamiyaan de7ee.

⁴ Ta naatoo, hintte Xoossawantta; hintte gidдон de7iya Geeshsha Ayyaanay ha alamiyaan de7iya ayyaanaappe daro wolqqaamiyaa diraw, worddo nabatuwaa hintte xoneed-dita. ⁵ Untunttu ha alamiyaa asa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka untunttu haasayaa sisee. ⁶ Nuuni Xoossawantta; Xoossaa eriya ooninne nuuni giyaawaa sisee. Xoossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayyaanaa hewan shaakkeetto.

Xoossay Siiquwaa

⁷ Ta siiqatoo, siiqu Xoossaappe yiyaa diraw, ane ittuu ittuwaanna siiqettoytte. Siiqettiyaa ooninne Xoossaa naanaa; Xoossaakka eriino. ⁸ Xoossaa eeshshay siiqo gidiyaa diraw, siiqenna uray ooninne Xoossaa erenna. ⁹ Xoossay nuuna bare siiquwaa hawaan besseedda; nuuni A bagganna de7uwaa demmana mala, bare itti Na7aa ha alamiyaa kiit-teedda. ¹⁰ Siiquwaa giyaawe hawaa; Xoossay nuuna siiqide, nuuni nu nagaraappe maarotethaa demmeedda bare

Na7aa nuussi kiitteeddappe attin, nuuni A siiqeeddawaanna gidenna.

¹¹ Ta siiqotoo, Xoossay nuuna hawaadan siiqeeddawaa gidoppe, nuunikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee.

¹² Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siiqettooppe, Xoossay nu giddon de7ee; A siiquukka nu giddon poletteedda.

¹³ Xoossay bare Ayyaanaa nuussi immeedda diraw, nuuni Xoossaa giddon de7iyaawaanne ikka nu giddon de7iyaawaa ereetto.

¹⁴ Xoossaa Aawuu bare Na7aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiitteeddawaa nuuni be7iide markkateetto. ¹⁵ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa markkattiyaa O gidduwaaninne Xoossay de7ee; ikka Xoossaa giddon de7ee. ¹⁶ Xoossay nuuna siiqiyaawaa nuuni nu huuphew ereettonne ammaneetto.

Xoossay siiquwaa. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa giddon de7ee; Xoossaykka A giddon de7ee. ¹⁷ Nu de7uu ha alamiyaan Kiristtoosi de7eeddawaa mala gidiyaa diraw, pirdaa gallassi nuuni yayyenna mala, siiquu nu giddon poletteedda. ¹⁸ Siiquwan yashshi baawa; gaasuukka tumu siiquu yashshaa kessi olee. Yashshaynne muray ittippe biya diraw, yayyiyaa uraa siiquu kumentha gidenna.

¹⁹ Xoossay koyro nuuna siiqeedda diraw, nuuni A siiqeeddo. ²⁰ Ooninne, "Taani Xoossaa siiqay" giidde bare ishaa ixxooppe, I wordduwaa. Ayissi gooppe, be7eedda bare ishaa siiqennawe be7ibeenna Xoossaa siiqanaw waani danddayii?

²¹ Qassi Kiristtoosi nuussi immeedda azazu hawaa; Xoossaa siiqiya uray bare ishaakka siiqanaw bessee.

5

Ha Alamiyaa Xooniyaawaa

¹ Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniyaa ubbay Xoossaa nanaa; qassi Xoossaa Aawuwaa siiqiya ooninne A naanatuwaakka siiqee. ² Nuuni Xoossaa siiqiyaawaaninne A azazuwaa naagiyaawan, Xoossaa naanatuwaa siiqiyaawaa ereetto.

³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa siiqiyaawe A azazuwaa naagiyaawaa; A azazuukka deexo gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Na7aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa xoonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa xoonanawe nu ammanuwaana.

⁵ Ha alamiyaa xoonanaw danddayiyaawe oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyaawaa ammaniyaawaa xalalay xoonana.

Kiristtoosawaa Markkateeddawaa

⁶ Xinqqataa haathaannanne hayquwaa suuthaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haathaannanne

suuthaanna * I yeeddawaappe attin, haathaa xalalaanna yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyaaawaa I bare huuphew markkattee. ⁷ Ayissi gooppe, heezzu markkatuu de7iino. ⁸ Hewantu, Xoossaa Ayyaanaa, haathaanne suuthaa; ha heezzatuu ittuu ittuwawaa phalqqikkino. ⁹ Nuuni asay markkattiyaawaa ammanooppe, Xoossay markkattiyaawe asaawaappe loythi aadhdhee; ayissi gooppe, Xoossay bare Na7abaa markkattedda markkatethay hawaa. ¹⁰ Xoossaa Na7aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatethay de7ee. Xoossaa ammannenna uray ooninne Xoossay bare Na7aw markkattedda markkatethaa ammanibeenna diraw, Xoossaa wordduwaa gee.

¹¹ Simmi markkatethay hawaa; Xoossay nuussi medhinaa de7uwaa immeedda; hewekka A Na7an de7ee. ¹² Xoossaa Na7ay de7iya oossinne de7uu de7ee; Xoossaa Na7ay bayinna oossinne de7uu baawa.

Medhinaa De7uwaa

¹³ Xoossaa Na7aa sunthan ammaniyaa hinttentoo medhinaa de7uu de7iyaawaa hintte erana mala, hawaa hinttentoo xaafaaddi. ¹⁴ Xoossay koyyiyaawaadan, ayinne nuuni A woosoope, I sisiyaawaa nuuni eriya diraw, A sinthan yayyokko. ¹⁵ Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni A woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto.

¹⁶ Ooninne hayquu bessenna nagaraa bare ishay oothishshin be7ooppe, Xoossaa woossanaw bessee; hayquu bessenna nagaraa ootheddawanttoo Xoossay de7uwaa immana. Hayquu bessiyaa nagaray de7ee; taani hinttena hewoo Xoossaa woossite giikke. ¹⁷ Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayquu bessenna nagaray de7ee.

¹⁸ Xoossaa naanay ooninne nagaraa ubba wode oothennawaa nuuni ereetto. Ayissi gooppe, Xoossaa Na7ay untuntta naagee; qassi xalahiyaa kaappuukka untuntta qohanaw danddayenna. ¹⁹ Nuuni Xoossawantta gidiyaaawanne ha alamii ubay xalahiyaa kaappuwan moodetteeddawe ereetto.

²⁰ Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ay yeeddawaanne nuussi akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu Xoossaa gidдон, A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa gidдон de7eetto; I tumu Xoossaanne medhinaa de7uwaa.

²¹ Ta naatoo, eeqatuwaappe hintte huuphiyaa naagite.

* **5:6** haathaannanne suuthaanna: Yesuusi ha alamiyaa yiidde xinqqataa haathaa xalalaana gidennaan bare hayquwaa suuthaan yeedda. Hewaa guussay I asaa kushiyaan xammaqettussa xalalaa gidennaan, ha alamiyan hayqqeedda guussaa.

Yohaannisi Xaafedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Yohaannisa laa7entho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafedda. Xaafetteeddawekka, dooretteedda godatissanne izi naanatuwaassa. Izakka he wode de7iyaa ammaniyaawantta asaa shiiquwaa bessaw. Ha qantha kiitay xaafetteeddawe untunttu ittuu ittuwaanna siiqettanaadan hassayissanaassanne worddo asttamaaratuwaappenne untunttu timirttiyaappe naagettanaadan qofissanaassa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Siiquu ubbaappe bollaa (4-6)

Worddo timirttiyaappe naagettanaadan odettowaa (7-11)

Wurssethaa qutiyaa (12-13)

1-2 Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, hinttentoo, dooretteedda genniwwunne izi naanaw * ha dabidaabbiyaa xaafay; nu gidдон de7iya qassi nuunanna medhinaw de7ana tumatethaa diraw, taani hinttena tumu siiqay. Qassi ta xalalaa gidennaan, tumatethaa eriya ubbatuu hinttena siiqiino.

³ Xoossaa nu Aawuwaanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay tumatethaaninne siiquwan nuunanna ittippe gido.

Tumuwaabaanne Siiquwaabaa

⁴ Xoossaa Aawuu nuuna azazeedawaadan, ne naanatuwaappe amareeddawanttu, tumatethaan de7iyaawaa be7aade taani daro nashettaaddi. ⁵ Siiqo gennee, ha77ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siiqettana mala, taani neena woossay; ha azazu kaseedeppe nuunanna de7iya azazuwaappe attin, taani new ooratha azazuwaa xaafikke. ⁶ Siiquwaa giyaawe nuuni Xoossaa azazuwaa naagiidde de7iyaawaa giyaawaa. Qassi koyiruwaappe hintte siseeddawaadankka, A azazuu ayee gooppe, hintte ubbay siiquwan de7anawaa.

⁷ Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, balethiya daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa

* **1:1-2** Dooretteedda genniwwunne izi naanaw: Ooni eri hawe xaafetteeddawe, woosa gollewunne izin de7iyaa Godaa kaalliyaa ammaniyaawanttoo gidennaan aggenaa. 13 xeellite. **1:5** Yoh 13:34; 15:12,17

balethiyaawaanne Kiristtoosa eqettiyaawaa. ⁸ Hintte ootheeddawoo kumentha woytaa akkanaappe attin, nuuni † ootheeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite.

⁹ Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne qassi A timirttiyaan de7enna uraw Xoossaanna ittippetethay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de7iya uraw Xoossaa Aawuwannanne A Na7aanna ittippetethay de7ee. ¹⁰ Ooninne hinttekko yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle A gelisoppite; sarokka gooppite. ¹¹ Ayissi gooppe, A saro giya uray A iita oosuwaa aananna gishettee.

Wurssetha Sarotaa

¹² Taani hinttenttoo xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaan xaafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay polettana mala, hinttenanna doonan haasayanaw hinttekko baana gaade qoppay.

¹³ Siiqo gennee, Xoossay dooredda ne michchatti naanay neena saro saro yaagiino.

† 1:8 Nuuni: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethay, "Hinttenttu" yaagee.

Yohaannisi Xaafeedda Heezzenho Kiitaa Geluwaa

Yohaannisa heezzenho kiitaa, Yesuusi kiitfeedda ammaniyaasaa asaa kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. I xaafeeddawekka Gaayoosa giya itti woosa golliiyaa kaaletthiyaawaassa. Xaafii, Gaayoosi hara ammaniyaawantta maaddeedda diraw A galatee; hara bagganna qassi Diyootiraafisa geetettiyaa metuwaa medhdhiyaa bitaniyaappe naagettana mala akeekissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-4)

Gaayoosi galatettowaa (5-8)

Diyootiraafise naagettanaadan odettowaa (9-10)

Dimexiroosi galatettowaa (11-12)

Wurssethaa qutiyaa (13-15)

¹ Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, tumu siiqiyaa ta siiquwaa Gaayoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay. ² Ta siiqoo, neeni Xoossaanna de7iyaa de7uu lo77a gidiyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayinne waayissenna malanne qassi ne asatethay paxa gidana mala, Xoossaa woossay. ³ Ayissi gooppe, amareedda ishatuu yiide, ubba wode neeni tumatethaan de7iyaawaanne ne tumatethaaba markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. ⁴ Ta naanay * tumatethaan de7iyaawaa sisiyaawaappe aadhdhiide, taana nashechchiyaabay baawa.

Gaayoosabaa Asay Markkattee

⁵ Ta siiqoo, nu ishatuu imatha gidooppekka, neeni untunttoo oothiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteedda oosuwaa oothaadda. ⁶ Qassi untunttu ne siiquwaabaa ammaniyaasaa asattoo markkatteeddino; untunttu qanxxennaan bare ogiyaa baana mala Xoossay dosiyaawaadan, neeni lo77obaa oothaade untuntta maaddaarikkii. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa ammanennawnttuppe ayinne akkennaan, Kiristtoosa sunthaa diraw keseeddino. ⁸ Hewaa diraw, nuuni tumatethaa untunttunna ittippe oothana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee.

Diyootiraafise Seeretteedda; Dimexiroosi Sabetteedda

1:1 Kit 19:29; Rom 16:23; 1Qo 1:14

*** 1:4** Ta naanay: Godaa ammaniide

kaalliyaawantta guussaa.

⁹ Taani ammaniyaawanttoo, dabidaabbiyaa xaafaaddi; shin untunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akkenna. ¹⁰ Hewaa diraw, taani yaa biya wode, I nu bollan haasayiyaa iita haasayaanne I ootheedda oosuwaa hinttenttoo odana; qassi I hewe guuxxeedda giide, nu ishataa yiyaa wode mukkenna; haray atto untuntta mokkanaw koyyiyaaawanttakka diggiide, ammaniyaawanttu gidoppe kessee.

¹¹ Ta siiqoo, lo77obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo77obaa oothiyaa ooninne Xoossaa asaa; shin iitabaa oothiyaa ooninne Xoossaa erenna.

¹² Dimexiroosi lo77a gidiyawaa asay ubbay markkattee; tumatethay bare huuphiyanka aabaa markkattee. Nuunikka qassi aabaa markkatteetto; nu markkatethay tuma gidiyawaa hintteekka eriita.

Wurssethaa Sarotaa

¹³ Taani new xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaaninne xaafanaw koyyikke.

¹⁴ Shin taani matan neenanna gakkettanaw qoppay; he wode nuuni gakeettiide haasayana.

¹⁵ Sarotethay neenanna gido.

Ne dabbatuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untunttu sunthaa sunthaa xeesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihuday Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yihudaa kiitay xaafetteeddawe, ammanennaan de7iidde ammaniyaa asaa malatiide, worddo timirttiyaa laaliyaa asatuwaappe ammaniyaa asay naagettana mala, odanaassa. Ha qantha kiitay bare gidдон оуqgeeddawan laa7entho Phexiroosa malatee. Xaafii nabbabiyaawantussi odiidde, “Laa7ethenna hanotaan Xoossay bare naanatuwassi itti kaalakkaa immeedda ammanuwaassi minniide baaxetanaadan” minissiide qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-2)

Worddo astamaaratuwaa timirttiyaa eeshshaanne kund-dethaa (3-16)

Ammanuwaa naaganaadan imetteedda zoriyaa (17-23)

Wurssethaya anjuwaa (24-25)

¹ Taani Yesuusi Kiristtoosa qoomay Yihuday, Yayiqqooba ishay, Xoossay xeeseeddawanttoo, Xoossay Aawuu siiqiyaawanttoo, qassi Yesuusi Kiristtoosi naagiyaawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Maarotethay, sarotethayne siiqotethay hinttenan kumo.

Worddo Astamaaratuwaa

³ Ta siiqatoo, nuuni ittippe shaakki akkana atatethaabaa hinttentoo xaafanaw taani daro daaburiyaa wode, Xoossay bare naanattoo laa7ethennaan itti gede immeedda amanoo hintte baaxetana mala, hinttena zoraade xaafanaw koshshiyaawaa akeekaaddi. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa erenna itti itti asatuu ooninne be7ennaan hintte gidдо geleeddino. Hewanttu nu Xoossaa aadho keekatethaabaa odiyaa kiitaa iita tunatethaw geellay tamarisiino; untunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa erokko yaagiino; qassi untunttu pirddaa akkanawaa Xoossaa Maxaafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino.

⁵ Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidoopekka, Goday Israa7eeliyaa asaa Gibxe gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne qassi ammanibeennawantta guyyeppe wooti dhayisseeddentto, taani hinttena hassayissanaw koyyay. ⁶ Qassi barenttu de7iyaasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotethaa naagibeenna kiitanchchatuu pirddaa akkiya wolqqaama gallassay gakkanaw Xoossay

unttuntta naagiyaasan, dhumaappe garssan medhinaw qachchi wothee. ⁷Hewaadan Sodoomaanne Gamoora giya katamatuwaaninne untunttu heeran de7iya katamatuwaan de7iya asay he kiitanchchatuwaadan woshummeedinonne woshummanaw loythi kajjeeleeddino; hewanttu medhinaa tamaan eexxiide, haratoo leemisuwaa gideeddino.

⁸ Hewaadan qassi he akumettiyaa asatuu barenttu asatethaa tunissiino; Xoossaa godatethaa kadhiino; bonchcho medhetatuwaakka boriino. ⁹ Shin kiitanchchatuwaa kaappuu Mikaa7eeli Muse anhaabaa * xalahiyaanna palumetteedda wode, “Goday neena seero” geeddawaappe attin, boriyaa qaalaan A bolla pirddanaw koyyibeenna.

¹⁰ Shin he asatuu barew akeekennabaa ubbaa boriino; qassi untunttu yuushshi qoppenna do7atuwaadan, medhetaa eratethan eriya yewatuu untuntta dhayissiyaawantta.

¹¹ Untunttoo aayyeero! Ayissi gooppe, untunttu Qaayeeli hametteedda ogiyaa † hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootheeddawaa ‡ mala bayizzuwaa ootheeddino. Qassi Qoore § giyaa bitani makkaliide dhayeeddawaadan, untunttukka makkaliide dhayeeddino.

¹² Hewanttu siiquwan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, qosetteedda dhubuwaa mala. Untunttu barenttu xalalaa naagiino. Untunttu carkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; qassi untunttu boniyan ayfiyaa ayifenna, xaphuwaanna shodettiide, mulekka meleedda mithaa mala. ¹³ Untunttu barenttu pokkuwaa genthenna hoommotiya, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, Xoossay, medhinaw sakkana dhumaani sa7aa giigissi wotheedda yuuyyiyaa xoolintatuwaa mala.

¹⁴⁻¹⁵ Heenooki Addaamappe doomina, laappuntha yeletaa gidiyaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbitiyaa odiidde, hawaadan yaageedda;

“Akeekite; Xoossaa erenna nagaranchcha

asatuu ootheedda iita oosuwaa ubbawunne
qassi Xoossaa erenna he iita asatuu

1:6 Dom 6:2 **1:7** Dom 19:1 * **1:9** Mikaa7eeli Muse anhaabaa: Hawe bessiyaawe, beni koyrottiide Ayihudatuwaa maxaafaan Musebaassi xaafetteeddawaa. **1:9** Dan 10:13,21; 12:1; Sax 12:7; Zar 34:6; Zak 3:2

† **1:11** Qaayeeli hametteedda ogiyaa: Qaayeeli bare ishaa Aabeela wodheedda. Dom 4:3-8 xeellite. ‡ **1:11** Balaami ootheeddawaa: Geeshsha Qaalaa payduwaa maaraadan, bolla gujaa demmana giide Isra7eeliyaa asaa sheqqikke giide ixceedda gaasuwan untunttu Xoossaw azazettinnaadan de7ana ogiyaa tamarisseedda. Pay 22:18; 24:13; 25:1-3; 31:16 xeellite. § **1:11** Qoore: Daataanna ittippe gidiide Musewunne Aaroonew makkaleeddawaadan, makkalaa asaa tamarisseeddino. Pay 16:1-35; 26:9, 10 xeellite. **1:11** Dom 4:3-8; Pay 22:1-35; 16:1-35

Xoossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw,
 Goday untunttu ubbaa bolla pirddanaw,
 bare cora sha^{77a} geeshshatuwaanna ittippe yaana”
 yaageedda. ¹⁶ He asatuu ubba wode zuuzummiinne
 haratuwaa amaassaliino; qassi barenttu iita amuwaa kaal-
 liino; barenttu huuphew go^{77a} demmanaw haratuwaa sab-
 biinne barenttu kooshshaa wogaappe aathiide, dhoqqu
 oothi haasayiino.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

¹⁷ Shin ta siiqatoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi
 kiiteeddawanttu hinttenttoo beni haasayeedda gaalaa
 akeekite. ¹⁸ Untunttu hinttenttoo, “Wurssethaa wodiyaan,
 barenttoo xoossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa
 kaalliyawanttu, qassi hintte bolla qilliicciyawanttu
 yaana” yaageeddino. ¹⁹ Hewanttu asaa gidдон
 shaakotethaa medhdhiyawanttanne, barenttu iita
 amoo moodetteeddawantta; qassi Geeshsha Ayyaanay
 baynnawantta.

²⁰ Shin ta siiqatoo, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha
 ammanuwan hintte huuphiyaa keexxite; qassi Geeshsha
 Ayyaanaa wolqqaan Xoossaa woossite. ²¹ Qassi nu Goday
 Yesuusi Kiristtoosi bare maarotethan hinttenttoo immana
 medhinaa de^{7u}waa naagiidde, hintte huuphiyaa Xoossaa
 siiquwan wothite.

²² Itti itti sidhii de^{7iya} asatoo qarettite. ²³ Ittuwaa ittuwaa
 tamaappe dafi kessiide ashshite. Qassi haray atto untunttu
 iita amuwan tuneedda mayuwaa ixxiiddekka, ittoo ittoo
 yashshatethaan qarettite.

Galataa Woosaa

²⁴⁻²⁵ Hintte kunddennaadan, hinttena naaganawunne
 pokkuu baynnawantta udiide, bare bonchchuwaa sintha
 wolqqaama nashechchaan shiishshanaw danddayiyaa
 nuuna ashshiya itti Xoossaw, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa
 bagganna bonchchuu, gitatethay, wolqqayenne maatay,
 aadhdheedda wode ubbaappenne ha⁷⁷inne medhinaa
 gakkanaw gido. Amen⁷⁷ⁱ.

Yohaannisaw Yeedda Saxaa Geluwaa

Yohaannisaw yeedda saxay xaafetteeddawe, ammaniyaa asatuu Yesuusi Kiristtoosa barenttu Godaa udiide, geeshshatethan de7eedda diraw, untuntta metuunne waayyii gakteedda wodiyaana. Xaafiyaa huuphe qofay, nabbabiyaawanttu hidootay kumentha gidanaadan, untuntta menthethanaassanne barentta gakteedda yedesaanne metuwaa gidдон barenttu ammanuwan minnanaadan, untuntta minissanaassa.

Maxaafaa gidдон dariya baggay daranne kaalli kaallide qoncceedda saxatuwaa oyqqeeddawaa. Saxatuu he laythan de7iyaa ammaniyaa asaassi geliyaawantta. Shin haratuwaassi xuura gidiide qonccenna haasayan shiiqeeddino. Mazimuriyaa azimaachchi zaarethettiyaawaadan, ha maxaafaa gidдон de7iya huuphe yewatuwaa dumma dumma saxatuu bagganna dumma dumma malaaninne dumma dumma misiliyaa paydatuwan zaari zaariide shiiqeeddino. Ha maxaafaa xeelliyaawaan dumma dumma qofay de7ooppenne aw gidдо qofay qonccее. Hewenne, “Xoossay Godaa gideedda Kiristtoosa bagganna laa7ethenna hanotaan, bare morkketuwaa, Seexaanaannakka ittippe, itti gede wursethaa xoonuwaa xoonana. Poleeddawaappe guyyiyan barew ammanettiide de7eedda, bare baggatuwaa ooratha saluwaanne ooratha sa7aa anjuwaa laatissana” yaagiyaawaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Saxaa doyaanne Laappu Woosa Golleto kiietteedda kiitaa (1:9-3:22)

Maxaafaanne Laappu Maatafatuwaa (4:1-8:1)

Laappu Malkkatatuwaa (8:2-11:19)

Dawiyaanne Laa77u Mehetuwaa (12:1-13:18)

Dumma dumma saxatuwaa (14:1-15:8)

Xoossaa hanqquwaa laappu xuu7atuwaa (16:1-21)

Baabiloone Bashshaa, Du7aa, Worddo nabiyaanne Seexaanay xoonettiyaawaa (17:1-20:10)

Wursethaa pirdaa (20:11-15)

Ooratha saluwaa, ooratha sa7aanne ooratha Yeerusalaamo (21:1-22:5)

Wursethaa qutiya (22:6-21)

1 Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, Xoossay Yesuusi Kiristtoosaw immeedda saxay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiittiide, ha saxaa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda. ² Yohaannisi be77iide tumatethaan odeedda ubbaby, Xoossaa qaalaanne Yesuusi Kiristtoosa markkatethaa. ³ Ha maxaafaa nabbabiyaa uray * anjjetteddawaa; qassi ha timbbitiyaa maxaafaa sisiyaawanttunne ha maxaafan xaafetteeddawaa naagiyaawantu anjjetteddawannta; ayissi gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matattedda.

Iisiyan De7iya Laappu Woosa Golletuwassi Kiitetteedda Sarotaa

⁴ Taani Yohaannisi, Iisiyaa gadiyan † de7iyaa laappu woosa golletooyaa;

kase de7iyaa Xoossaappe,
 ha77ikka de7iyaa Xoossaappe,
 sinthappekka yaana Xoossaappe,
 qassi A kawutethaa oydiyaa sinthan
 de7iya laappu ayyaanatuwaappe,
 aadho keekatethayne sarotethay
 hinttentussi gido.

⁵ Qassi ammanetteedda markkaa,
 hayquwaappe koyro denddeedda
 Na7aappe,
 sa7aa kaatatuwaa mooddiyaa
 Yesuusi Kiristtoosappe
 aadho keekatethayne sarotethay
 hinttentussi gido.

I nuuna siiqeenne
 qassi nu nagaraa ayilletethaappekka
 bare suuthan
 nuuna kesseedda.

⁶ Nuuni bare Xoossawunne Aawoo
 oothana mala,
 I nuuna kaatatuwaanne
 qeesatuwaa ootheedda;
 aw medhinaappe medhinaa gakkanaw
 bonchchuunne
 mooddiyaa wolqqay gido. Amen77i.

⁷ Be7ite,
 Yesuusi shaaryaani yee.

* **1:3** nabbabiyaa uray: Hawaa guussay ubba asay ittippe Xoossaa goshetiyaaw woden hewantussi qaalaan nabbabiyaa uray anjjetteddawaa guussaa. † **1:4** Iisiya gadiyaa, 1:4-3:22 de7iyaawe dabidaabbiyaa gidiide xaafetteedda. Iisiyaa gadii awayifii doliyaa bagganna de7iyaa Roome kawutethaa gidiide ha77i ha wodiyaan Turiike gadiyaa giide xeesettiyaawaa. **1:4** Kes 3:14; Sax 4:5 **1:5** Isa 55:4; Maz 89:27 **1:6** Kes 19:6; Sax 5:10

Asay ubbay, haray atto,
 A caddeeddawanttukka
 A be7ana;
 sa7an de7iya asay ubbay
 A gaasuwan yeekkanawantta.
 Hawe tumuppe hananawaa. Amen77i.

⁸ Kase de7iyaawe, ha77ikka de7iyaawe, sinthappekka yaana Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossay, “Ubbabbaw Alfayne Omeegay, koyruunne wursethay Taana” † yaagee.

Kiristoosi Saxaan Qoncceddawaa

⁹ Taani Yohaannisi, hinttenttu ishay, hinttenaana Yesuusi Kiristoosa waayyiyaanne A kawutethaa qassi A danddayaa ittippe shaakettiyaawe, Xoossaa qaalaadeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piiximo giyaa haathay dooddo biittaaan de7aaddi. ¹⁰ Godaa gallassan taani Ayyaan de7ay; taani taappe guyyenna malakataa waasuwa mala wolqqaama kooshshaa sisaaddi. ¹¹ He kooshshay taana, “Neeni be7iyaawaa maxaafan xaafa; Iisiyan de7iya laappu woosa golleto, Efesoona, Samirineesa, Phergaamoona, Tiyaaxiroona, Sarddeesa, Pilaadelifiyaa, Lodooyiyaa woosa golleto yeedda” yaageedda.

¹² Taani taw odiyaa kooshshaa be7anaw guyye simmaaddi; xomppiyaa wothiyaa laappu worqqa ballatuwaa be7aaddi.

¹³ He ballatuwaa gidдон Asaa Na7aa malatiyaawaa be7aaddi; adussa afilaa bare gediya gathi mayyiide, worqqa danccuwaa bare tiraan yuushshi aatheedda.

¹⁴ A huuphiinne A huuphiya binnanay bootha dorssaa isikiyaanne hewaappekka aadhdiide shachchaa malatee; A ayfiikka tamaa lacuwaa malatee. ¹⁵ A gediikka coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; A kooshshaykka wolqqaama shaafaa gunthaa mala. ¹⁶ I bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttatuwaa oyqqeedda. A doonaappe laa77u bagganna qaaretteedda mashshay kseedda. A deemuukka loythy poo7iyaa awayfiyaa malatee.

¹⁷ Taani A be7eedda wode hayqqeeddawaadan hanaade, A gediya matan kunddaaddi. Bare ushechcha kushiya ta bolla wothiide, taana hawaadan yaageedda; “Yayyoppa;

1:7 Dan 7:13; Mat 24:30; Mar 13:26; Luq 21:27; 1Te 4:17; Zak 12:10; Yoh 19:34,37 † **1:8** Alfayne Omeegay: Hawaa guussay Ooratha Caaqu koyro Griike Qaalaan xaafetteedda diraw, koyruunne wurssethay gaanaw koyyiide, Alfaa giyaa Griike koyro pidoliyaa akkiide wurssethaw qay Omeegaa giyaa wurssethaan de7iyaa pidoliyaa akkeeddino. Hawantta guussay leemisuwana Dawuroothuwaa pidolatuwaa akkintto [A, Z] yaagiyaawaa mala guussa. **1:8** Sax 22:13; Kes 3:14 **1:13** Dan 7:13; 10:5 **1:14** Dan 7:9; 10:6 **1:15** Hiz 1:24; 43:2

koyruukka wurssethaykka taana. ¹⁸ Taani de7uwan de7iyaawaa. Taani hayqqaaddi; shin be7a, medhi medhinawukka de7uwan de7ay. Hayquwaa qulppiinne Si7ooliyaa qulpii ta kushiyan de7ee. ¹⁹ Simmi neeni be7eeddabaanne ha77i de7iyaawaa, qassi sinthappe hananabaa xaafa. ²⁰ Neeni ta ushechcha kushiyan be7eedda laappu xoolinttatuwaa bilethayne qassi xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqa ballatuwaa bilethay hawaa; laappu xoolinttatuu laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; § woosa golliyya laappu worqqa ballatuu laappu woosa golliyya.

2

(1) Yesuusi Efesoonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹ “Efesoonen de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttiyaa oyqqeeddawe, xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqa ballatuwaa gidduwaanna hamettiyaawe hawaadan yaagee. ² Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne gencuwaa eray. Qassi neeni iita asatuwaa gencanaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiitteeddawantta gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Yesuusi kiitteeddawantta’ giyaawantta neeni xomoosaade, untunttu worddo gidiyawaa demmeeddawaakka eray. ³ Neeni genccaadda; qassi ta sunthaa dirawukka metuwaa danddayaadda; daaburabeykka. ⁴ Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; ayissi gooppe, neeni kase ne siiquwaa aggaadda. ⁵ Simmi neeni haqappe kunddaaddinttonne akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase oothiyaa oosuwaa ootha. Hewe dhayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana dhayooppe, neeni xomppiyya wothiyaa ne ballaa A sa7aappe akkadiggana. ⁶ Shin ittibaa loythaadda; Niiqoolaawatuwaa oosuwaa, taani ixxiyaawaa neenikka ixxaadda.

⁷ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyawaa siso; taani xooniyaa uraw Xoossaa gennetiyan mokkiyya de7uwa mithaa ayfiya maanaw immana’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(2) Yesuusi Samirineesan De7iya Woosa Gollew Goowaa

1:17 Isa 44:6; 48:12; Sax 2:8; 22:13 § **1:20** kiitanchchatuwaa: Hawantta guussay ammaniyaawantta kaalethiyaa cimatuwaa woy ammaniyaawanttoo kiitteeddawantta. **2:7** Dom 2:9; Sax 22:2; Hiz 28:13; 31:8

8 “Samirineesan de7iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Hayqqeeddawe, hayquwaappekka denddeeddawe, koyruunne wurssethay hawaadan yaagee.

9 ‘Taani ne waayyiyaanne ne hiyyeesatethaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Ayihuda’ giyaawanttu boriyaawaa taani eray; shin untuntu Seexaanaa maabaran de7iino. 10 Neeni waayyetana waayyew yayyoppa. Be7a, xalahiyaa kaappuu hintteppe amareeddawantta xomoosanaw qasho gollen yeggana; tammu gallassa gakkanaw hinttenttu waayyetana. Hayqqana gakkanaassikka ammanetteeddawaa gida; taani new de7uwa akililiyaa * immana.

11 ‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa gollattoo giyawaa siso; xooniyaa uray laa7ethuwa hayquwan † qohettenna’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(3) *Yesuusi Pherggaamoonan De7iya Woosa Gollew Goowaa*

12 “Pherggaamoonan de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Laa77u bagganna leefettedda mashshay de7iyaawe hawaadan yaagee.

13 ‘Taani neeni de7iyaa sa7aa eray. Neeni Seexaanaa kawutethaa oydi de7iyaa sa7an † de7aasa; ta sunthaa minissa naagaasa. Haray atto, Seexaanay de7iyaa sa7an hinttenttu matan asay wodheedda taani ammaniyaa markkay Anttiphaasi de7iyaa wodekka taana ammaniyaawaa aggabeykka. 14 Shin taani neena boriyaa guuthabay de7ee; Israa7eliyaa asay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadaaninne woshummanaadan untuntta nagaraa oosisseedda Baalaaqa tamarisseedda Balaama timirttiyaa tamaariyaa amareedda asatuu neenanna de7iino. 15 Hewaadankka, qassi Niiqoolaawatuwaa timirttiyaa tamaariyaa asatuu neenanna de7iino.

16 Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe

2:8 Isa 44:6; 48:12; Sax 1:17; 22:13 * **2:10** de7uwaa akililiyaa: Bonchcheteedda de7uwaa. † **2:11** laa7ethuwaa hayquwaa: Koyro hayquu ashuu shempuwaappe shaakettiyaawaa gidooode, laa7etho hayquu shemppuu medhinaw metootiidde de7iyaa hayquwaa. † **2:13** Seexaanaa kawutethaa oydi: Hawaa bilethay loythiide qoncce gidenna, shin hawe bessiyaawe Xoossaa erennaan ixceeddawanttu goyinniyaa goynaa sa7aa gaana danddayettee. **2:14** Pay 25:5,7; 31:16; Zar 23:4; Pay 25:1-3

dhayooppe, taani neekko ellekka yaana; yaade he asatuwaanna ta doonaappe kesiyaa mashshaan olettana.

¹⁷ ‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso. Xooniyaa uraw taani geeman de7iya mannaappe amareeddawaa immana. Qassi taani bootha shuchchaakka aw immana; akkiya uraappe attin, ooninne erenna ooratha sunthay he shuchchaa bolla xaafetti uttedda’ yaagee”

yaagaade xaafa.

(4) Yesuusi Tiyaaxiroonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹⁸ “Tiyaaxiroonen de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Xoossaa Na7ay, tamaa lacuwaa malatiyaa ayfi de7iyaawe, qassi coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa geetettiyaa birataa malatiyaa gedi de7iyaawe, hawaadan yaagee.

¹⁹ ‘Taani ne oosuwaa, ne siiquwaa, ne ammanuwaa, ne maaduwaanne ne genccuwaa eray; neeni koyro oothiyaawappe ha77i darissaade oothiyaawaa taani eray. ²⁰ Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; barena, ‘Taani nabatto’ yaagiyaa mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he mishiratta ta oosanchchatuu woshummanaadaaninne eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadan, tamarissawunne balethaw. ²¹ Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiyaawaa immaaddi; shin woshummanaw kajeeliyaawappe iza simmanaw koyyabeykku. ²² Be7ite, taani izo gisuwan kundissina; sakuwan iza waayyettana. Izinna woshummiyaawanttu he izinna oothiyaawaa nagaraappe simmana dhayooppe, untunttakka wolqqaama waayyiyan yeggana. ²³ Taani izi naanaakka wodhana; qassi woosa golliyaawaa ubbaykka taani asaa qofaanne amuwaa eriyaawaa gidiaawaa erana; taani hinttenttussi hinttenttu kiitaa malaa immana.

²⁴ ‘Tiyaaxiroonen de7iya haratoo, ha iita timirttiyaa tamaribeennawantoo, haratuu, “Seexaanaa ciimmo yewuwaa” giyaawaa hinttenttu tamaribeeyikkita; taani hinttentta hara deexuwaa toossikke gay. ²⁵ Shin taani yaana gakkanaw hinttenttussi de7iyaawaa loythi naagite.

²⁶⁻²⁷ ‘Xooneeddawoonne wurssethay gakkanaw ta kiitaa naageeddawoo, asaa zariyaa ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe akkeedda maataa malaa aw immana;

“I asaa zariyaa ubbaa birataa xam⁷⁷aan mooddananne urqqaappe

medhetta miishshaa menthiyaawaadan menthana.”

²⁸ Qassi taani aw bakkaaliyaa xoolinttiyaa immana.

²⁹ Sisanaw haythay de⁷iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee”

yaagaade xaafa.

3

(5) *Yesuusi Sarddeesan De⁷iyaa Woosa Gollew Goowaa*

¹ “Sarddeesan de⁷iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Xoossaa ayyaana laappunatuunne laappu xoolinttatuu de⁷iyaawe hawaadan yaagee.

‘Taani ne kiitaa eray; asay neena shemppuwaanna de⁷aasa ginttokka, neeni hayqqaadda. ² Beegotta!

Atteeddawaanne hayqqanaw mateeddawaa menthetha. Ayissi gooppe, ne kiitay ta Xoossaa sinthan polo gidennawaa taani demmadi. ³ Simmi neeni

akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottennawaa gidoooppe,

taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woysaade yaanentto neeni erakka. ⁴ Shin barenttu mayuwaa

qitissibeenna amaredda asatuu Sarddeesan neenanna de⁷iino. Unttuntu bootha mayuwaa mayyiide taananna

hamettana; ayissi gooppe, unttuntu bootha mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta. ⁵ Xooniyaawe hewaaddankka

bootha mayuwaa mayyana. Taani A sunthaa de⁷uwa maxaafaappe * quccikke; taani ta Aabbu sinthaaninne

A kiitanchchatuwaa sinthan I tawaa gidiyaawaa markkattana.

⁶ ‘Sisanaw haythay de⁷iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee”

yaagaade xaafa.

(6) *Yesuusi Pilaadelifiyan De⁷iya Woosa Gollew Goowaa*

⁷ “Pilaadelifiyan de⁷iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Daawite qulppiyaa † oyqqeeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyiyaawee, qassi

2:26-27 Maz 2:8-9 * **3:5** de⁷uwaa maxaafaa: Xoossaa asatuwaa sunthay xaafettiyyaa maxaafaa. **3:5** Kes 32:32-33; Maz 69:28; Sax 20:12; Mat 10:32; Luq

12:8 † **3:7** Daawite qulppiyaa: Hawaa guussay Daawite kawutethaa ayissuwaa maataa odiyaawaa.

ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayenne, tumanchchay hawaadan yaagee.

⁸ ‘Taani ne kiitaa eray. Be7a, taani ne sinthan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wothaaddi; ayissi gooppe, ne wolqqay guutha gidooppenne, ta qaalaa naagaaddanne ta sunthaakka erikke gabeykka. ⁹ Be7a, Ayihuda gidikkino shin barena, ‘Nuuni Ayihuda’ giide word-dotiyaa Seexaana Ayihuda woosa golliyaa taani ahaadde, ne sinthan goynissananne neena siiqiyawaakka untuntta erissana.

¹⁰ Neeni gencuwan ta azazuwaa naageedda diraw, sa7an de7iya asaa paaccanaw kumantha sa7aa bolla yiyaa waayyiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana. ¹¹ Taani ellekka yaana; ooninne ne akililiyaa akkenna mala, new de7iyaawaa minissa oyqqa.

¹² Taani xooniyaa uraa ta Aawuwaa Geeshsha Golliyan tuussaa oothana; I hewaappe ubbaakka kessenna. Taani ta Xoossaa sunthaa, ta Xoossaa katamaa sunthanne ta Xoossaa mataappe wodhdhana ooratha Yeerusalaame sunthaa A bolla xaafana. Qassi taani ta ooratha sunthaakka A bolla xaafana.

¹³ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooyiyawaa siso’ yaagee”

yaagaade xaafa.

(7) Yesuusi Lodooqiyaan De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹⁴ “Lodooqiyaan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Ammanetteedda tumanchcha markkay, Xoossay medhdheeddawaa koyruu, “Amen77i” giyaawe’ hawaadan yaagee.

¹⁵ ‘Taani ne kiitaa eray. Neeni irxxa gidakka; woy seelliyawaa gidakka; irxxa woy seelliyawaa gidaarikkii.

¹⁶ Neeni irxxa woy seelliyawaa gidennaan, dombboloola gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe cuchchana hanay. ¹⁷ Ayissi gooppe neeni, “Taani dure; miishshaanna de7ay; taana aynne koshshenna” yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asa, qarethiyaa asa, hiyyeesaa, qooqanne kallotteedda asa gidiyawaa erakka. ¹⁸ Hewaa diraw, neeni durettana mala, tamaan geeyyeedda worqqaa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa kammanaw bootha mayuwanne qassi loythaa xeellanaw ne ayfiyaa okkiyaa dhaliyaa taappe shammanaadan, taani neena zoray.

¹⁹ Taani siiqiyaa ubbaa seerayenne muray; simmi loythaa seeletta; ne nagaraappekka simma.

20 ‘Be7a, taani karen eqqaade xeesay. Ooninne taani xeesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyyoope, taani aakko gelaade aananna ittippe kawuwaa maana; ikka taananna ittippe maana. 21 Qassi taani xoonaa ta Aawuwaanna A kawutethaa oydiyan utteeddawaadan, xooniyaa uraw taananna ta kawutethaa oydiyan uttiyaa maataa immana.

22 ‘Sisiyaa haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooyawaa siso yaagee’ yaagaade xaafa” yaageedda.

4

Xoossay Yohaannisa Bare Kawutethaa Oydiyaa Sintha Aheedda

1 Hewaappe guyyiyan, taani saluwan dooya penggiyaa be7aaddi; qassi taw malakataadan odishshin, taani siseedda koyro kooshshay taana; “Hawaappe guyyiyan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa” yaageedda.

2 Ellekka taani Geeshsha Ayyaanaa mooduwaa giddo gelaa aggaaddi. Be7ite, saluwan kawutethaa oydi de7ee; he oydiyan ittu utteedda. 3 He utteeddawaa malay al77o Iyaasiphhiidiyaa shuchchaadaaninne al77o Serddinoone shuchchaadaani phoolee.

Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aadhdhiide ubba bagganna al77o marggiidiyaa shuchchaadan phoolee. 4 He kawutethaa oydiyaa yuuyyi aadhdhiide, hara laatamanne oyddu kawutethaa oydatuu de7iino; untuntun bootha mayuwaa mayyiide, huuphiyaan worqqaa akililiyaa wotheedda laatamanne oyddu cimattuu utteeddino. 5 Kawutethaa oydiyaappe walqqanthay, kooshunchchayenne guugunthaa gunthay keseedda; qassi kawutethaa oydiyaa sinthan laappu xomppattuu poo7iino.

Hewanttu Xoossaa laappu ayyaanatuwa. 6 Kawutethaa oydiyaa sinthan birilliyaa malatiyaa burccukkuwaa abbay de7ee.

He kawutethaa oydiyaappe sinthannanne guyyenna A matan yuuyyi aadhdhiide, ayfi kumeedda oyddu de7uwan de7iyaa medhetattuu de7iino. 7 Koyro de7uwan de7iya medhetay gaammuwaa malatee; laa7enthuu miizzaa maraa malatee; heezzenthuwaa som77i asaa deemuwaa malatee; qassi oyddenthuu paalliyaa argganthaa malatee. 8 Oyddu de7uwan de7iya medhetattoo huuphiyaan huuphiyaan usup-pun qefii de7ee; untunttoo bolla garssankka ubbasan ayfi kumeedda. Untunttu qammanne gallassi,

“Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw,
kase de7iyaawoo, ha77ikka de7iyaawoo,

qassi sinthappe yaanawoo,

Godaw, Ubbappe Wolqqaama Xoossaw”

giyaawaa aggikkino. ⁹ He medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7uwan de7iyaawaa mazimuriyan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne gala-teedda wode, ¹⁰ laatamanne oyddu cimatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7iyaawaa sinthan guufanniide, aw goyinniino; barenttu akililiyaa kawutethaa oydiyaa sinthan wothiide hawaadan yaagiino.

¹¹ “Nu Godaw Xoossaw,

neeni bonchchuwaa,

sabaanne wolqqa

akkanaw besaasa.

Ayissi gooppe,

ubbabaa neeni medhdhaadda;

qassi ubbabaykka

neeni koyyeeddawaadan

haneeddanne de7eedda”

yaagiino.

5

Maxaafaanne Dorssaa

¹ Itti xaaxetto maxaafay * kawutethaa oydiyan utteeddawaa ushechcha kushiyan de7iyaawaa be7aaddi; he xaaxetto maxaafay laa77u baggannakka xaafetti utteedda; qassi laappu maatafay A bolla attametteedda. ² Taani itti wolqqaama kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Maatafaa dooyyiide, xaaxetto maxaafaa billanaw bessiyaa uray oonee?” yaagiide, awaajjiyaawaa be7aaddi. ³ Saluwan gidina woy sa7an gidina, woy sa7aappe garssan † gidina, he xaaxetto maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw ooninne bessiyaawe baawa.

⁴ Xaatha maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw bessiyaa uray baynna diraw, taani daro yeekkaaddi.

⁵ Cimatuwappe ittu taana, “Yeekkoppa; be7a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii xoonneedda. I maatafaa dooyyanawunne xaaxetto maxaafaa billanaw bessee” yaageedda.

⁶ Taani kawutethaa oydiyaappe, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaappenne qassi cimatuwappe gidduwan, shuketteedda Dorssaa malatiide eqqeeddaawaa be7aaddi;

4:8 Hiz 1:18; 10:12; Isa 6:2-3 * **5:1** xaaxetto maxaafaa: Hawaa guussay waraqatan woy galbbaan xaafetteedda xaaxettiyaa maxaafaa gidiide, daro kare bagganna itti woy laa77u bolla bagga galbbaan maatafay attamettee. **5:1** Hiz

2:9-10; Isa 29:11 † **5:3** sa7aappe garssan: Hayqqeeddawannta guussaa. **5:5** Dom 49:9; Isa 11:1,10

aw laappu kacetuunne laappu ayfetuu de7iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda Xoossaa laappu ayyaanatuwa.

⁷ He Dorssay biide, kawutethaa oydiyaa bolla utteeddaawaa ushechcha kushiyaappe xaaxetto maxaafaa akeedda. ⁸ I he xaaxetto maxaafaa akeedda wode, de7uwan de7iyaa oyddu medhetatuunne laatamanne oyddu cimatu A sinthan kund-deeddino. Unttuntu huuphiyaan huuphiyaan diithaanne ixaanay kumeedda worqqaa miishshaa oyqqeeddino. He ixaanay geeshshatuu Xoossaa woossiyaawaa. ⁹ Unttuntu,

“Xaatha maxaafaa
akkanawunne
maatafaa dooyyaade
xeellanaw new bessee.

Ayissi gooppe,
neeni shukettaadda.
Neeni qommuwaa ubbaappe,
dumma dumma
gadiyaa qaalaa ubbaappe,
yaraa ubbaappenne
zariyaa ubbaappe
ne suuthan

Xoossaw asaa wozaadda.
¹⁰ Nu Xoossaw oothana mala,
unttunta neeni
kaatatuwaanne
qeesatuwaa oothaadda.

Qassi unttuntu sa7an mooddana”
yaagiide ooratha mazimuriyaa
yexxiino.

¹¹ Hewaappe guyyiyan, taani xeellaade, kawutethaa oydiyaa, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaanne cimatuwaa yuuyyi aadhdhiide eqqeedda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaaddi; unttuntu sha77aaninne miilooniyan paydetteeddino. ¹² He kiitanchchatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Shuketteedda Dorssay
wolqqaa, duretethaa,
aadhdheedda eraa,
minotethaa,
bonchchuwaa, sabaa,
galataa akkanaw bessee!”
yaageeddino.

¹³ Hewaappe guyyiyan, sa7an, saluwan, sa7aappe garssaaninne abbaa gidduwan de7iya medhetaa ubbayne qassi hewaantun de7iya medhetaa ubbay,

“Kawutethaa oydiyaa bolla
 utteeddawoonne Dorssaw
 galatay, bonchchuu,
 sabaynne wolqqay
 medhi medhinaw gido!”
 yaagiide yexxishshin sisaaddi.

¹⁴ De7uwan de7iya oyddu medhetatuu, “Amen77i” yaagina, cimattuu guufanniide goyinneeddino.

6

He Xaaxetta Maxaafaa Maatafaa Dooyaa

¹ Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwa dooyishshin be7aaddi; qassi shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu guugunthaa gunthaa malatiyaa kooshshaan, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

² Taani itti bootha paraa be7aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyiqqeedda; qassi aw akililii imetteedda. Olaa I xooniiddinne qassikka xoonanaw keseedda.

³ Dorssay laa7entho maatafaa dooyeedda wode, shemppuwanna de7iya medhetatuwaa laa7enthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁴ Qassi hara daama paray keseedda. Asay ittu ittuwanna shukettana mala, he paraa toggeeddaawoo sa7an sarotethaa diggiyaa wolqqay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda.

⁵ Dorssay heezzenho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenhuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. Yaataade karethaa paray keseeddawaa be7aaddi; qassi he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyiqqeedda. ⁶ Taani de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaa giddoppe kooshshaa malatiyaabaa sisaaddi. He kooshshay, “Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwwaa zarggaa; qassi itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwwaa bagga banggaa. Shin zaytiyaanne woyiniyaa eessaa qohoppa” yaagiyaawaa sisaaddi.

⁷ Dorssay oydentho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa oydenthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁸ Taani giraace paray keseeddawaa be7aaddi. He paraa toggeeddaawaa sunthay Hayquwaa; A geeduwwaa Si7oolii kaalleedda. Hayquunne Si7oolii sa7aappe oydentho kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do7aan wodhissana mala, untunttussi maatay imetteedda.

⁹ Dorssay ichcheshentho maatafaa dooyeedda wode, untunttu Xoossaa qaalaa odeedda dirawunne barenttu markkatethan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa

shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaasaappe garssan be7aaddi. ¹⁰ Unttuntu barenttu qaalaa dhooqu udiide, “Ubbaa Mooddiiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa7an de7iya asaa bolla awude pirdday? Qassi nu suuthaa awude cigettay?” yaageeddino. ¹¹ Unttuntoo huuphiyaan huuphiyaan bootha mayuu imetteedda. Unttuntuwaadan hayqqanaw bessiyaa untuntu laggethaa oosanchchatuwaa payduunne untuntu ishatuwaa payduu kumana gakkanaw, untuntu amareedda wodiya takkishshana mala, untunttussi odetteedda.

¹² Dorssay usuppuntha maatafaa dooyeedda wode, taani be7aaddi; biittay loythi qaaxxeedda. Awayfi karethaa mayuwaadan karexxeedda; agenaykka mule suuthaa mala-teedda. ¹³ Balasiyaa giyaa mithatti gami77e ayfi, wolqqaama carkkuu qaathina, sa7an qoqqofettiyaawaadan, xoolintatuu saluwaappe sa7an qoqqofetteeddino. ¹⁴ Saluu xaaxetto max-aafay xaaxettiyaawaadan, xaaxettiide dhayi ageedda; deri ubbatuunne haathan doodetteedda sa7ay ubbay barenttu de7iyaasaappe kichchii aggeeddino. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, sa7aa kaatuu, deriyaa mooddiyaawanttu, shaalaqatuu, duratuu, wolqqaamatuu, qassi hara asay ubbay, ayilletuu, womaanatuu, deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyan de7iyaa zaallaa guyye baggan qosetteeddino. ¹⁶ Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, “Kawutethaa oydiyan utteed-dawa ayfiyaappenne Dorssaa hanqquwaappe nu bolla kund-diide, nuuna genterkkiteeshsha! ¹⁷ Ayissi gooppe, untuntoo wolqqaama hanqquwaa gallassay gakkikichcheedda; he hanqquwaa danddayanawe oonee?” yaageeddino.

7

Israa7eeliyaa Asaappe 144000 Asatuwa Som77iyaan Maatafay Wodhdheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, taani oyddu kiitanchchatuu oyddu bagga sa7aa gaxaan eqqeeddaawantta be7aaddi. He kiitanchchatuu sa7aa bollan, woy abbaa bollan, woy ay mithaa bollan, carkkuu carkkennaadan te77eeddino.

² Qassikka de7uwa Xoossaa maatafaa oyqqiide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be7aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa dhooqu udiide, sa7aanne abbaa qohanaw wolqqay imetteedda oyddu kiitanchchatuwa ³ xeesiide, “Nu Xoossaa oosanchchatuwaa deemuwan nuuni maatafaa wothana gakkanaw, sa7aa

gidina woy abbaa gidina, woy mithaa gidinakka qohoppite”
yaageedda.

⁴ Taani Xoossaa maatafaa deemuwan wotheeddawanttu payduwaa sisaaddi. Israa7eeliyaa zariyaa ubbaappe itti xeetanne oytamanne oyddu sha77a asatuwaa deemuwan maatafay wodhdheedda.

⁵ Yihudaa zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay
wodhdheedda.

Roobeela zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.
Gaade zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

⁶ Aaseera zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.
Niftaaleeme zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

Minaase zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

⁷ Simoona zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.
Leewiyaa zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

Yisaakoora zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.

⁸ Zaabiloona zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa.
Yooseefo zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

Biiniyaama zariyaappe

tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay
wodhdheedda.

Bootha Mayuwaa Mayyeedda Cora Asatuwaa

⁹ Hewaappe guyyiyan, zariyaa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa qaalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway bayinna cora asaa taani be7aaddi. He asay bootha mayuwaa mayyiide, zambbaa haythaa barenttu kushiyan oyqqiide, kawutethaa oydiyaa sinthaninne Dorssaa sinthan eqqeedda.

¹⁰ Unttuntu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Nu atotethaykka

kawutethaa oydiyan
utteedda

nu Xoossaappenne
Dorssaappe yee”

yaageeddino.

¹¹ Kiitanchchatuu ubbay kawutethaa oydiyaa, cimatuwanne de7uwan de7iya oyddu medhetaa yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino. Unttuntu kawutethaa oydiyaa sinthan barenttu deemuwan guufanniide Xoossaw goyinniide,

¹² “Amen77i!

Anjjuu, bonchchuu,

aadhdheedda eratethay,

galatay, sabay,

wolqqay, minotethay

medhinaappe medhinaa gakkanaw

nu Xoossaw gido.

Amen77i!”

yaageeddino.

¹³ Cimatuwaappe ittu taana, “Ha bootha mayuwaa mayyedda asatuu oonee? Unttuntu haqappe yeeddinoo?” yaagiide oochcheedda.

¹⁴ Taani, “Ta Godaw, neeni eraasa” yaagaaddi. I taana hawaadan yaageedda;

“Hawanttu daro waayyiya
waayyetiide yeeddawantta.

Unttuntu barenttu mayuwaa

Dorssaa suuthan meecciide

booxxeeddawantta.

¹⁵ Hewaa diraw,

unttuntu Xoossaa kawutethaa oydiyaa

sinthan eqqiide,

qammanne gallassi

A Geeshsha Golliyan

aw oothiino.

Qassi I bare kawutethaa oydiyan

utteeddawe

unttuntu gidduwan de7ana.

¹⁶ Hawaappe sinthanaw ubbakka

unttuntu koshattikkino

woy saamettikkino.

Away untunta meenna;

qassi ay seelaykka untunta guuddenna.

¹⁷ Ayissi gooppe,

kawutethaa oydew

gidduwan utteedda Dorssay

untunta heemmana.

De7uwa haathaa pulttuwaakkokka

untunta kaaletana.

Xoossaykka
unttuntu ayfiya afothaa ubbaa quccidiggana”
yaageedda.

8

Xaaxetha Maxaafaa Laappuntha Maatafay Dooyetteedda

¹ Dorssay laappuntha maatafaa dooyeedda wode, bakka saatiyaa gidiaawaa keenaa saluu co77u geedda.

² Hewaappe guyyiyan, taani laappu kiitanchchatuwa Xoos-saa sinthan eqqiyaawantta be7aaddi; untuntussi laappu malakatay imetteedda.

³ Ixaanaa cuwayiyaa worqqa miishshaa oyqqeedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaasaa matan eqqeedda. Worqqaappe medhetteedda yarshshiyaasay kawutethaa oydiyaa sinthan de7ee; he yarshshiyaasaa bolla geeshsha ubbatuwaa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro ixaanay imetteedda.

⁴ Ixaanaa cuway geeshshatuwaa woosaanna ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude Xoossaakko beedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay ixaanaa cuwayiyaawaa akkiide, yarshshiyaasaappe tamaa bonqquwaa akkiide, aani kuntheedda. He ixaanaa cuwayiyaawaa duge sa7aa olina, guugunthay guummeedda. Walqqanthay wolqqaameedda; qassi biittaykka qaaxxeedda.

Malakatatu Punetteeddino

⁶ Qassi laappu malakataa oyqqiide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino.

⁷ Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suuthaanna walaketteedda shachchaynne tamay sa7an bukkeedda. Sa7aappe heezzenotho kushii guudetteedda; mithaappekka heezzenotho kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda.

⁸ Laa7enthoo kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolqqaama deriyaa malatiyaabay taman eexxiidde, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzenotho kushii suuthaa gideedda. ⁹ Abbaan de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenotho kushii hayqqeedda; markkabetuwaappekka heezzenotho kushii dhayeedda.

¹⁰ Heezzenotho kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne pulttuwaa haathaappe heezzenotho kushiya bolla saluwaappe xomppiyaadan eexxiyaa wolqqaama xoolinttii wodhdheedda. ¹¹ He xoolinttiyaa sunthay Camuwaa geetettee. Haathaappe heezzenotho kushii

cammeedda; qassi haathay cammeedda diraw, daro asay he haathaa ushiidde hayqqeedda.

¹² Oyddentho kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, agenaappenne xoolinttiyaappe heezzenotho kushii deshetteedda; untuntuu poo7uwaappekka heezzenotho kushii dhumeedda. Hewaa diraw, gallasaappe heezzenotho kushii, qammaappekka heezzenotho kushii dhumeedda.

¹³ Itti argganthay saluwan paalliyaawaa taani be7aaddi. He argganthay bare qaalaa dhoqqu udiide, "Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yokko malakatay punettiyaawode, sa7an de7iya asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!" yaagiyaawaa sisaaddi.

9

¹ Hewaappe guyyiyan, ichcheshentho kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa7aa kunddeedda xoolinttiyaa be7aaddi. He xoolinttew ciimmo ollaa * qulppii imetteedda. ² Xoolinttii ciimmo ollaa dooyeedda; aako coociyaappe kesiyaa cuwaa mala cuway he ciimmo ollaappe kesseedda. Qassi awaynne sa7ay he ciimmo ollaappe kesseedda cuwan dhumeeddino.

³ Cuwaappe boolii duge sa7aa yeedda. Sa7an de7iya sogga-too de7iya wolqqaa mala wolqqay boolewukka imetteedda.

⁴ Xoossaa maatafay deemuwan baynna asaa xalalaa qohanaappe attin, sa7an de7iya maataa woy aaciya mithaa gidina woy ay mithaa gidin akka qohenna mala, boolew odetteedda. ⁵ Boolii he asaa ichcheshu agena gidiyaawa paxa kaa7ana mala, maataay imetteeddawaappe attin, aw asaa wodhanaw maataay imettibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa keenaa boolii seelisse. ⁶ He gallassatuwan asay hayquwaa koyyana; shin demmenna. Qassi hayqqanawukka amottana; shin hayquu asaappe baqatana.

⁷ Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huuphiyaan worqqaa malatiyaa akililii de7ee; A deemuuka asaa deemuwaa malatee.

⁸ A binnaanaykka macca asaa binnaanaydaa aduqqee; A achchaykka gaammuwaa achchaa malatee.

⁹ A tiray birataan ootheedda gondalliyaa malatiyaawan goozetti utteedda; qassi A qefiyaa kooshshay olaa baanaw piriixiyaa paratuu goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala.

¹⁰ Aw sogguwaa dufiyaa malatiyaa dufii de7ee; A dufiyan dukkiyaabay de7ee. He

8:11 Erm 9:15 **8:12** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15 * **9:1** ciimma ollaa: Hawaa guussay garssa bagga biittaaan darissi ciimmatiide de7iyaa iita ayyaanatuu barenttu wurssethaa muraa gallassay gakkanaw qashettiide de7iyaasaa. **9:2** Dom 19:28 **9:3** Kes 10:12-15 **9:4** Hiz 9:4 **9:6** Yob 3:21; Erm 8:3 **9:7** Iyu 2:4 **9:8** Iyu 1:6 **9:9** Iyu 2:5

dufiyan ichcheshu agenaa gidiaawa asaa qohanaadan, aw maatay imettedda. ¹¹ A mooddiyaa kaatii de7ee. He kaatii ci-immo ollaa kiitanchchaa. A sunthaykka Ibraayisxxe qaalaan Abiddoona; qassi Giriike qaalaan Apholiyoona geetettee. Apholiyoona giyaawoo bilethay, dhayissiyaawaa giyaawaa.

¹² Koyro aayyeero giyawe aadhdheedda; be7a, biro hara laa77u aayyeero giyawe yaanawaa.

¹³ Usuppuntha kiitanchchay bare malakataa punneedda. Xoosaa sinthan eqqeedda worqqaappe medhdheedda yarshshiyaasaan de7iyaa oyddu gaxaa kacetuwaappe itti kooshshaa sisaaddi. ¹⁴ He kooshshay malakatay de7iyaa usuppuntha kiitanchchaa, “Efiraaxeesa giya wogga shaafan qashettedda oyddu kiitanchchatuwa billa” yaageedda.

¹⁵ Asaa zariyaappe heezzenotho kushiya wodhanaw, ha saatiyaassi, gallassaassi, agenaassinne laythaassi giigissi wotheedda, oyddu kiitanchchatuu biletteeddino. ¹⁶ Olaa paraa toggiyaa asaa payduu laa77u xeetu miiloonne gidiaawaa taani sisaaddi.

¹⁷ Qassikka taani saxaan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be7aaddi. Asaw tiraan wothiyaa birataa gondalliyyaa malay de7ee. He tiraan wothiyaa birataa gondalliyyaa malay tamaadan zo7o; samaayiyaa; qassi eexxiyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huuphii gaammuwaa huuphiyaa mala. Unttuntu doonaappe tamay, cuwaynne adilliyaa ciishshaa malatiyaa eexxiyaa diiniyaa tamay kseedda. ¹⁸ Paratuwaa doonaappe kseedda taman, cuwaaninne eexxiyaa diiniyan ha heezzu boshatuwan asaa zariyaappe heezzenotho kushii hayqqeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, paratoo wolqqay doonaaninne dufiyan de7ee. Unttuntu dufiikka huuphiyaanna de7iyaa shooshshaa malatee; hewan unttuntu asaa qohiino.

²⁰ Ha boshatuwan hayqqennan atteedda asay bare kushiyan oothiyaawaa aggibeenna. Qassi worqqaappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mithaappe oosetteedda, xeellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eeqaassinne xalahiyaassi goyinniyawaakka aggibeenna. ²¹ Asay eriiddi wodheeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu77eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10

Kiitanchchaanne Guutha Maxaafaa

¹ Qassikka taani hara wolqqaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wodhdhiyaawaa be7aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; qassi zuluu A huuphiyaa yuuyyi aadhdi utteedda. A deemuuka awaa mala; A gediikka tamaa tuussaa mala. ² He kiitanchchay dooya de7iya itti guutha xaaxetto maxaafaa bare kushiyan oyqqeedda. Bare ushechcha gediya abbaa bolla essiide, bare haddirssa gediya biittaa bolla esseedda. ³ Gudiyaa gaammuwaadan, wolqqaappe gudeedda. I gudeeddawaappe guyyiyan, laappu dadatuu aananna gunthan haasayeeddino.

⁴ Unttuntu guummeedda wode taani xaafanaw qop-paaddi. Shin saluwaappe, “Laappu dadatuu haasayeed-dawaa asaw qaattoppanne xaafoppa” yaagiyaa kooshshay taw sisettedda.

⁵ Hewaappe guyye, abbaa bollaanne biittaa bollan eqqide7ishshin taani be7eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiya saluwaa pude micceedda.

⁶ Saluwaanne saluwan de7iya ubbabaa, sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa, abbaanne abbaan de7iya ubbabaa, medhdheedda medhi medhinaw de7iya Xoossaa sunthan caaqeedda. Yaatiide, “Wodii wuranaw gami77enna. ⁷ Shin laappuntha kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, Xoossay nabatuwaa gideedda bare ashikkaretoo qaala odi wotheeddawaadankka, I xuureedda qofay polettana” yaageedda.

⁸ Hewaappe guyyiyan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa7enthuwa zaariide taana, “Abbaa bollaanne biittaa bollan eqqeedda kiitanchchaa kushiyan dooya de7iya xaaxetto maxaafaa baade akka” yaagiyaawaa sisaaddi.

⁹ Taani he kiitanchchaakko baade, guutha xaaxetto max-aafaa taw immana mala, A oochchaaddi. I taana, “Akkaade ma; maxaafay ne uluwaa camissanawaa; shin ne doonan eessaadan, I mal77anawaa” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutha xaaxetto maxaafaa akkaade maaddi; ta doonan maxaafay eessaadan mal77eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyan, ta ulo gidduu cammeedda.

¹¹ Qassikka taana, “Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa qanxxennaan haasayanaw bessee” yaageedda.

11

Laa77u Markkatuwaa

¹ Hewaappe guyye, maqqaa malatiyaa likkiyaa xam77ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; “Baade Xoossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaasaa likka. Hewan goyiniyaawaantakka payda. ² Shin Geeshsha Gollew kare baggaa agga basha; hewaa likkoppa. Ayissi gooppe, he sa7ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna asay geeshsha katamaa oytamanne laa77u agenaw yedhdhana.

³ Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa77u markkatuwaa kiittana; untuntu itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallasan Xoossaa kiitaa odana” yaageedda.

⁴ He laa77u markkatuu ha sa7aa Godaa sinthan eqqiyaa xomppiyaa wothiyaa laa77u ballatuwaa. ⁵ Ooninne untunta qohanaw koyyoope, untuntu doonaappe tamay ke-siide untuntu morkketuwaakka dhayissee. Qassi ooninne untunta qohanaw koyyoope, hewaaddankka hayqqana. ⁶ Untuntu Xoossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukken-naadan, saluwaa gorddanaw untuntussi maatay de7ee. Untuntussi haathaa suuthaa kessiyaa maataykka de7ee; qassi untuntu barena koshshiyaa wode, sa7aa dumma dumma boshaan shocanaw untuntussi maatay de7ee.

⁷ Untuntu barenttu markkatethaa wursseeddawaappe guyyiyan, ciimmo ollaappe pude kesiyaa do7ay untuntunna olettana. He do7ay untunta xooniide wodhana.

⁸ Untuntu Goday masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untuntu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwan Sodoomaa woy Gibxe geetettiide xeesettee. ⁹ Qassi yaraa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa qaalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda asay untuntu anhaa heezzu gallassanne baggaa be7ana. Anhay moogettenna mala, he asay diggana. ¹⁰ Sa7an de7iya asay ha timbitiyaa odiyaa laa77u asatuwa hayquwan nashettana. Asay untuntu hayquwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiidde bonchchanawaa; Ayissi gooppe, sa7an de7iya asaa untuntu darissi metootheed-dino.

¹¹ Heezzu gallassanne baggappe guyyiyan, de7uwa shemppuwaa Xoossay untuntun shemppina, untuntu denddi eqqeeddino. Untunta be7eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. ¹² Hewaappe guyyiyan, he timbitiyaa odiyaa laa77u asatuu saluwaappe, “Haa pude kesite” giya wolqqaama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta xeellishshin, untuntu shaariyaan geliide, pude saluwaa beeddino.

¹³ He saatiyaan biittay loythi qaaxxina katamaappe tam-muntha kushii dhayeedda. Qassi biittaa qaathan laappu sha77a asay hayqqeedda. Atteedda asay loythi kokkori yayyi-ide, saluwaa Xoossaa gitatethaa sabbeedda.

¹⁴ Laa7entho aayyeero giyawe aadhdheedda. Shin akeekite; heezzenho aayyeero giyawe ellekka yaanawaa.

Laappuntha Malakataa

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, laappuntha kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwan,

“Alamiyaa kawutethay
ha77i nu Godaassanne

A Kiristtoosassa;

qassi medhinaappe medhinaa gakkanaw

I mooddana”

yaagiya wolqqaama kooshshay sisettedda.

¹⁶ Barenttu oydiyan utteedda laatamanne oydu cimatuu Xoossaa sinthan duge guufanniide, Xoossaw goyinniide hawaadan yaageeddino;

¹⁷ “Ha77i de7iyaawoo,
kaseppekka de7iyaawoo,

Godaw,

Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,

new wolqqaama wolqqay

de7iyaa dirawunne

neeni mooddanaw

doommedda diraw,

nuuni neena galateetto.

¹⁸ Ayihuda gidenna asay hanqqetteedda;

ne hanqquukka yeedda.

Hayqqeeddawanttu

pirddettiyaa wodii ha77a;

qassi neeni ne oosanchchatoo,

nabato,

geeshshatoo,

ne sunhaw yayyiyaawanttoo,

dhoqqatoonne laafatoo

unttuntu oosuwaadan

immiyaa wodiikka ha77a.

Sa7aa dhayissiyaawanttakka

neeni dhayissiyaa wodii ha77a”

yaageeddino.

¹⁹ Saluwan de7iya Xoossaa Geeshsha Golli dooyetteedda; A Geeshsha Golliyan Xoossaa Qaalaa caaquwaa Taabootay beetteedda. Qassi walqqanthay wolqqaameedda; gunthay

sisettedda; guugunthay guummeedda; biittay qaaxxeedda; wolqqaama shachchaykka shacceedda.

12

Taani Mishiratto, Na7aanne Dawiyaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, saluwan wolqqaama mallay beettedda. Awaa mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla eqqeeddawunna, tammanne laa77u xoolinttiyaa akililiyaa bare huuphiyan wotheeddawunna hewaan de7aw. ² He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oythay, un77ethina waasaaddu.

³ Hara itti wolqqaama mallay saluwan beettedda. Tammu kaciyaanna de7iyaa laappu huuphiyan akililiyaa wotheedda itti wolqqaama zo7o dawii de7ee. ⁴ He dawii bare dufiiyan heezzenotho kushe xoolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa7an oleedda. He dawii yeletti wodhdhosaannakka na7aa maanaw yelana haniyaa mishiratti sinthan eqqeedda.

⁵ Mishiratta attuma na7aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa xam77aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na7ay Xoossaakkonne A araataakko, pude ellekka aketteedda.

⁶ Mishiratta itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassaw miziiddenne ushshiidde wothanaw Xoossay giigissi wotheedda sa7aa bazzuwaa baqataaddu.

⁷ Hewaappe guyyiyan, saluwan olay dendeedda. Mikaa7eeli bare kiitanchchatuwaanna ittippe dawiyaa oletteedda; dawiiikka bare kiitanchchatuwanna gidiide, zaari oletteedda. ⁸ Shin dawii xoonettina dawiyaaasinne A kiitanchchatuwaassi saluwan sa7ay dhayeedda. ⁹ Woliqqaama dawii, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyaa ubbaa balethiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwanna ittippe duge sa7aw oletteedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaaddi; "Xoossaa atatethay ha77i yeedda.

Xoossay barew

Kaate gidiyaawadankka

bare wolqqa besseedda;

A Kiristtoosi bare maataa besseedda.

Ayissi gooppe,

qammanne gallassi

Xoossaa sinthan eqqiide,

nu ishatuwaa mootiyaawe

saluwaappe duge oletteedda.

¹¹ Nu ishatuu Dorssaa suuthaaninne
barenttu tumu markkatethan
dawiya olettiide xooneeddino.

Qassi untunttu
barenttu shemppuwaa aathi immiyaawoo
qarettibeykkino.

¹² Hewaa diraw,
saluunne saluwaa gidдон de7iyaawanttu,
nashettite.

Shin sa7awunne
abbaw aayyeero!

Ayissi gooppe,
xalahiyaa kaappuu
barew guutha wodii
atteeddawaa eriyaa diraw,

wolqqaama hanqquwan
duge hinttentukko
wodhdheedda”
yaageedda.

¹³ Qassi dawii barena duge sa7aa oleeddawaa
be7eeddawaappe guyyiyan, he attuma na7aa yeledda
mishiratto yederssuwaa doommeedda. ¹⁴ Mishiratto
shooshshay qohenna mala, heezzu laythanne baggaa
maadenne ushaadde iza naagettiyasaa bazzuwaa paallaade
baana mala, laa77u wolqqaama argganthaa qefii iziw
imetteedda.

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, mishiratto di7uu di77iide afana
mala, shooshshay shaafaa haathaa keena haathaa bare doon-
aappe mishiratti geeduwan gusseedda. ¹⁶ Shin biittay mishi-
ratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide, dawiya
doonaappe keseedda haathaa mitti aggeedda. ¹⁷ Dawii mishi-
rattiw darissi hanqqettiide, izi zerethaa Xoossaa azazuwaa
naagiyaa ubbatuwaanne Yesuusi qonccisseedda tumu am-
manettiyaawantta olanaw, ¹⁸ biide abbaa doonan de7iyaa
shafiyaan eqqeedda.

13

Taani Abbaappe Kesiyaa Laa77u Do7atuwaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, itti do7ay abbaappe kesishshin,
taani be7aaddi. Aw tammu kaciinne laappu huuphii de7ee;
A tammu kaciyaa bollan tammu akililii de7ee. A hu-
uphiyankka boriyaa sunthay xaafetti utteedda. ² Taani
be7eedda do7ay maahiyaa malatee; A gedi babbanthaa
geetettiyaa iita du7aa gediya malatee; A doonay gaammuwaa

doona malatee. Dawi bare wolqqa, bare kawutethaa oy-diyaanne bare wolqqaama maataa he do7aw immeedda.

³ He do7aa huuphetuwaappe ittuu hayqqeeddawaa malaatiyaawaa taani be7aaddi; shin wodhiyaa maythay paxeedda. Sa7aa asay ubbay maalalettiide, he du7aa geeduwaa kaalleedda. ⁴ Dawi bare maataa do7aw immeedda diraw, asay ubbay dawew goyinneedda. Qassi he asay, "Do7aa malay oonee? Aananna olettanaw ooni danddayii?" yaagiidde, do7aw goyinneedda.

⁵ He do7aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyaa doonay imetteedda. Oytamanne laa77u agenaassi oothana mala, aw maatay imetteedda. ⁶ He do7ay Xoossaa, A sunthaa, I de7iyaasaanne saluwan de7iya ubbatuwaa boriyaa doommeedda. ⁷ He do7ay Xoossaa asatuwaanna olettiide, untunta xoonana mala, aw maatay imetteedda. Qommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaanne zariyaa ubbaa modiyaa maatay aw imetteedda.

⁸ Sa7ay medhettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafettibeenna asay, sa7an de7iyaawe ubbay, he do7aw goyinnana.

⁹ Sisiyaa haythay
de7iyaa uray siso.

¹⁰ Omoddettana asay de7ooppe,
ooninne omoddettanawaa.

Mashshaan shukettaana asay de7ooppe,
ooninne mashshaan shukettanawaa.

Geshshatuwaa danddayayne
ammanuu hawaan erettanawaa.

Taani Sa7aappe Kesiya Do7aa Be7aaddi

¹¹ Hewaappe guyyian, hara do7ay sa7aappe kesiyaawaa taani be7aaddi. Dorssa kaciya malatiyaa laa77u kacii aw de7ee; shin he do7ay dawiyaadan haasayeedda. ¹² He do7ay koyro do7aa wolqqaama maataa ubbaa A sinthan ootheedda. Sa7ayanne sa7an de7iya asay ubbay A wodhiyaa maythay paxeedda koyro do7aw goyinnana mala, he do7ay godatteedda.

¹³ He laa7entho do7ay wolqqaama malaatatuwaa ootheedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintha sa7aa wothana gakkanaw malaatatuwaa ootheedda. ¹⁴ Koyro do7aa sinthan oothanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa7an de7iya asaa ubbaa I baaltheedda. Mashshaan maythattooppenne paxa de7iyaa koyro do7aa bonchchoo misiliyaa giigissanaadan, sa7aa asaa ubbaw laa7entho do7ay odeedda.

¹⁵ Qassi koyro do7aa misilii haasayanaadaaninne barew

goyinnenna ubbaa wodhanaadan, laa7entho do7ay bare shemppuwaa koyro do7aa misiliyan shemppuwaa gelisanaw azazetteedda.

¹⁶ Asay ubbay woggayenne qeeray, manqqunne durii, womaannuunne ayllii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwan mallaa wothanaadan, he laa7entho do7ay godatteedda. ¹⁷ He do7aa sunthay woy A sunthaa payduu de7iyaa mallay baynna asay ooninne zali77aanawunne shammanaw danddayenna.

¹⁸ Aadhdheedda eratethay hawaan de7ee. Eray de7iyaa ooninne he do7aa payduwaa bilethaa ero; ayissi gooppe, he payduu itti asaa sunthaa. A payduu usuppun xeetanne usuppun tammanne usuppuna.

14

Taani Dorssaanne 144000 Asatuwaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, taani be7aaddi. Be7ite, Dorssay Xiyoone Deriyaa bolla eqqeedda. A sunthayenne A Aabbu sunthay deemuwan xaafetteedda, itti xeetanne oytamanne oydu sha77a asatuu aananna ittippe de7iino. ² Saluwaappe kuntho haathaa gunthanne dadaa gunthaa malatiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi. Qassi taani siseedda kooshshay diithaa diixxiyaawantu barenttu diithaa diixxina siseetiyaa kooshshaa malatee. ³ Itti xeetanne oytamanne oydu sha77a asatuu kawutethaa oydiyaa sinthan, oydu paxa de7iya medhetatuwaa sinthaaninne cimatuwaa sinthan eqqeeddino. Sa7aappe wozetteedda untuntuppe attin, haray ooninne tamaanaw danddayenna ooratha mazimuriyaa yexxeeddino. ⁴ Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, maccawanttunna gakettiide barena tunissibeykkino. Dorssay * biyaasaa ubbaa untuntu kaalliino. Untuntu Xoossaassinne Dorssaassi bayra giddanaw, sa7aa asaa giddoppe wozetteeddawantta. ⁵ Untuntu ubbaakka worddoti erikkino; untuntun bayizzuu baawa.

Taani Xoossaa Kiitanchchaa Be7aaddi

⁶ Sa7an de7iya asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, qommuwaa ubbaw, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaawunne yaraa ubbaw medhinaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaajanaw, bolla saluwan paalliyaa hara kiitanchchaa taani be7aaddi. ⁷ He kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, "Xoossaw yayyite; A bonchchite. Ayissi gooppe, sa7aa asaa I pirddiyaa saati gakkeedda. Saluwaa, sa7aa, abbaanne

haathaa pulttuwaa medhdheedda Xoossaw goyinnite” yaageedda.

⁸ Hara laa7entho kiitanchchay, “Wolqqaama Baabiloona kunddaaddu; iza kunddeedda gaasuunneekka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwaa oosissiyaa diraassa” yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda.

⁹ Heezzenho kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa77u kiitanchchatuwa kaalleedda; “Do7awunne A misilew goyinniyaa ooninne qassi A mallaa bare deemuwan woy bare kushiyan wothiyaa ooninne de7ooppe, ¹⁰ Xoossay bare wolqqaama hanqquwaa burccukkuwan kuntheeddaa hanqquwaa woyiniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootheedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaa sinthaaninne Dorssaa sinthan, tamaaninne eexxiyaa diiniyan paxa kaa7ettana.

¹¹ Unttunta paxa kaa7iyaa tamaa cuway medhi medhinaw cuwattana. Do7awunne he do7aa misilew goyinniyaa oossinne qassi he do7aa sunthaa malaataanna de7iya oossinne qammanne gallassi shemppuu baawa” yaageedda.

¹² Xoossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiya geeshshatuu danddayiyaa danddayay hawaana.

¹³ Hewaappe guyyiyan saluwaappe, “Hawaa xaafa; hawaappe sinhaw Godan hayqqiyaawanttu anjjetteddawannta” yaagiyaa kooshshaa taani sisaaddi.

Ayyaanay, “Tuma; untuntu barenttu daaburaappe shemppana; ayissi gooppe, untuntu lo77o kiittaw, Xoossay lo77uwan zaarana” yaagee.

Taani Qoychchaa Wodiyaa Be7aaddi

¹⁴ Qassikka taani be7aaddi. Be7ite, bootha shaarii de7ee. Shaariyaa bollan Asaa Na7aa malatiyaawe utteedda; A huuphiyaan worqqaa akililii, qassi A kushiyan qara baacay de7ee. ¹⁵ Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare qaalaa dhoqqu udiide, “Qoychchaa saati gakkeedda diraw, ne baacaa yeddaade kathaa qoycaa; ayissi gooppe, sa7aa kathay meleedda” yaageedda. ¹⁶ Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7aa kathaa cakkeedda.

¹⁷ Qassikka saluwan de7iya Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baacay de7ee.

¹⁸ Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaasaappe kesiide, kuussa baacay de7iyaa kiitanchchaw bare qaalaa dhoqqu udiide, “Woyiniyaa

ayfi teereedda diraw, ne kuussa baacaa yeddaade, sa7an de7iya woyiniyaa turaappe hondodda ayfiyaa qanxxa!” yaageedda. ¹⁹ He kiitanchchay bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7an de7iya woyiniyaappe hondodda ayfiyaa qanxxeedda; Xoossaa wolqqaama hanqquwaa he woyiniyaa gumi77iyaa ollaan yeggeedda. ²⁰ Katamaappe gaxaan de7iya woyiniyaa ayfiyaa gumi77iyaa ollaan woyiniyaa ayfi gumi77ettee. Suuthay kesiide, he woyiniyaa gumi77iyaa ollaappe heezzu xeetu kiilo miitiriyaa keenaa haakkiide, paraw puuluwaa gakkiiyawaa keenaa dhoqqu giide eelleedda.

15

Taani Burccukkuwaa Abbaa Bee7aaddi

¹ Taani saluwan hara wolqqaamanne maalalissiyaa mal-laa be7aaddi. Xoossaa hanqquu untunttu bollan polet-tiyaa diraw, wurssetha laappu boshaanna de7iya laappu kiitanchchatuu de7iino.

² Qassikka taani burccukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be7aaddi. Qassi do7aa, A misiliyaanne A sunthaa payduwaa xoonneeddaawantta be7aaddi. Xoossay untuntussi immeedda diithatuwaa oyqqiide, burccukkuwaa malatiyaa abbaa matan untunttu eqqeeddino. ³ Untunttu, Xoossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyaa hawaadan yexxeeddino.

“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa.
Asa zariyaa ubbaa Kaatew,
ne ogii xilluwaanne tumuwaa.

⁴ Godaw, new yayyennawenne
ne sunthaa bonchchennawe oonee?
Ayissi gooppe, geeshshay ne xalalaa.

Asa zariyaa ubbay yiide,
ne sinthan goyinnana;
ayissi gooppe, ne xillo kiitay
ubbaw qoncceedda”

yaagiide yexxiino.

Laappu Boshaanna De7iyaa Laappu Kiitanchchatuwaa

⁵ Hewaappe guyyiyan, taani saluwan de7iya Geeshsha Golli dooyettowaa hewekka markkatethaa dunkkaaniyaa be7aaddi.

⁶ Laappu boshaanna de7iya laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe keseeddino. Untunttu phooliide booxxiya laynuwaa mayuwaa

mayyeeddino; barenttu tiraa worqqaa danccuwan yuushshi aathiide qachcheeddino. ⁷ De7uuwan de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu, medhi medhinaw gakkanaw de7iyaa Xoossaa hanqquu kumeedda laappu worqqaa keretuwaa laappu kiitanchchatoo immeedda. ⁸ Xoossaa bonchchuwaappenne A wolqqaappe yeedda cuway Geeshsha Golliiyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliiyaa ooninne gelanaw danddayibeenna.

16

Xoossaa Hanqquu Kumeedda Keretuwaa

¹ Hewaappe guyyiyan, laappu kiitanchchatoo, “Biide Xoossaa hanqquwaa laappu keriyaappe sa7an gussite” yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasaiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi.

² Koyro kiitanchchay biide, bare keriyaa de7iyaawaa sa7an gussina, do7aa mallay de7iyaawanttu bollanne he do7aa misilew goyinniyaawantu bolla loythi sakkiyaa maythaa keseedda.

³ Laa7entho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa abbaan gussina abbaa haathay hayqqeedda asaa suuthaa malaatedda. Qassi abbaan de7iya medhetaa ubbaykka hayqqi aggeedda.

⁴ Heezzenho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa shaafatuuwaaninne pulattatuwan gussina untunttu suuthaa gideeddino. ⁵ Haathaw aawottiya kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sisaaddi;

“Kasekka ha77ikka
de7iyaa Godaw,

Geeshshaw,
ha pirddaa pirddeedda diraw,
neeni xilluwaa.

⁶ Untunttu geeshshatuwaa suuthaanne
nabatuwaa suuthaa
guseedda diraw,

neeni untuntta ushshanaw
suuthaa untunttoo immaadda.
Untunttu barenttoo
bessiyaawaa akkeeddino”
yaageedda.

⁷ Yarshshuwaa yarshshiyaasaappe,
“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne pirdday tumuwaanne xilluwaa!”

yaagiyaa kooshshaa taani sissaadi.

⁸ Oyddentho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa awayfiyaa bollan gussina bare tamaa seelaan asaa guuddanaw, awayfew maatay imetteedda. ⁹ Asay wolqqaama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bollan maatay de7iyaa Xoossaa sunthaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne Xoossaa gitatethaakka bonchchibeenna.

¹⁰ Ichcheshentho kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa do7aa kawutethaa oydiyaa bolla gussina, he do7aa kawutethay dhumeedda. Asay bare seelaa diraw, bare inxxarssaa sa77eedda. ¹¹ Qassi asay bare seelaa dirawunne bare maythaa diraw saluwaa Xoossaa sheqqeedda. Shin bare ootheedda nagaraappe simmibeenna.

¹² Usuppuntha kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa wogga Efiraaxeesa geetettiyaa shaafan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatuwassi ogii giiganaadan, haathay meleedda. ¹³ Hewaappe guyyiyan, taani sheedhdhiyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatu dawiyyaa doonaappe, du7aa doonaappenne wordduwaa timbitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be7aaddi. ¹⁴ Unttuntu mallatuwaa oothiyaa xalahatuwaa ayyaanatuwa. He heezzu iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa wolqqaama gallassan, sa7aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana.

¹⁵ “Be7a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sinthan kallo hamettiide yeellatenna mala, gemi77ishennan bare mayuwaa mayyiide naagiyaa uray anjjetteddawaa!” yaageedda.

¹⁶ He iita ayyaanatuu kaatetuwaawaa Ibraayisxxe qaalaan Ari-maagedoona * geetettiyaa sa7aa shiishsheeddino.

¹⁷ Laappuntha kiitanchchay bare keriyaa de7iyaawaa carkkuwan gussina, Geeshsha Golliyan de7iya araataappe, “Polettedda” yaagiyaa wolqqaama kooshshay yeedda. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan, walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sisettedda; guugunthaykka guummeedda. Qassi biittay pala qaathaa qaaxxeedda. Asay sa7an medhettoodeppekka biittay hewaa mala qaathaa qaaxxi erenna; hewe ubbaappe aadhheedda qaathaa. ¹⁹ Woliqqaama katamay heezzu kesiide za77eedda. Biittaa ubbaan de7iya katamatuu dhayeeddino. Xoossay wolqqaama Baabiloono qoppiide, bare iita hanqquwaa

16:10 Kes 10:21 **16:12** Isa 11:15 * **16:16** Ari-maagedoona: Ha qaalaw koyrotti de7iyaa Ibraayisxxiyaa medhetay, “Har-Maagido” yaagiyawaa gidiide, “Har-Maagido” giyaawoo de7iyaa bilethay, “Meegido-Zooziyaa” yaagiyawaa. Hawaa guussay beni wodiyaan asay cora olaa oletteedda sa7aa guussaa. **16:16** 2Ka 23:29; Zak 12:11

woyiniyaa eessay kumeedda burccukkuwaappe woyiniyaa eessaa Baabiloono ushsheedda. ²⁰ Abbaan doodetteedda biittay ubbay dhayeedda; deriikka beettibeenna. ²¹ Asaa bolla oytamu kiilo keenaa deexiya wolqqaama shachchay saluwaappe wodhdheedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, Xoossaa boreedda; ayissi gooppe, boshay daro wolqqaama.

17

Baabiloone Bolla Yaana Muraa

¹ Hewaappe guyyiyan, laappu keretuu de7iyaa laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; “Haa ya; daro shaafatuwaa gaxaan de7iya woshummiyaa, wolqqaama katamatta, waana murettanentto, taani neena bessana. ² Sa7an de7iya kaatatuu izinna woshummeeddino; sa7an de7iya asaykka izi woyiniyaa eessaa ushi mathottiide izinna woshummeedda” yaageedda.

³ He kiitanchchay taana Ayyaanan bazzuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa sunthay bollaa ubbaan xaafetti utteedda zo7o do7aa toggeeddawunno be7aaddi; he do7aw laappu huuphiyan tammu kacii de7ee.

⁴ He mishiratta teera ochchaa malatiyaa mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaaddu; iza qassi worqqaan, bonchcho shuchchaaninne inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchan alleeqqaaddu. Iza woshummiyaa tunabaynne sheneyiyaabay kumeedda worqqaan burccukkuwaa bare kushiyan oyqqaaddu. ⁵ Izi deemuwan xuura yewuwaa bilethay de7iyaa sunthay,

“Woliqqaama Baabiloono;
Sa7aan De7iyaa
Woshummiyaawanttoonne
Sa7aan De7iyaa
Sheneyiyaabaw Aatto”

yaagiyaawe xaafetti utteedda.

⁶ Qassi he mishiratta geeshshatuwaa suuthaanne Yesuusaw markkattishshin wodheeddawanttu suuthaa ushaade mathotteeddawunno taani be7aade malalettaaddi.

⁷ Kiitanchchay taana, “Neeni ayissi hawaadan malalettaaddii? Taani new mishiratti xuura yewuwanne iza tookkeedda laappu huuphiyan tammu kacii de7iyaa du7aa xuura yewuwaa odana. ⁸ Neeni be7eedda do7ay kase de7ee;

shin ha77i baawa. He do7ay ciimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii medhettoodeppe doommiide, de7uwa maxaafan untuntu sunthay xaafettibeenna sa7an de7iya asay do7aa be7iide malalettana. Ayissi gooppe, I kase de7ee; ha77i baawa; shin sinthappe yaanawaa.

⁹“Hawe aadhdhedda eratethanne akeeka koyyee. Laappu huuphii mishiratta uttiyaa laappu deretuwa; hewantu qassi laappu kaatatuwaa. ¹⁰Untuntuppe ichcheshu kaatatu kunddeeddino. Ittuu ha77i gakkanaassikka mooddee; yokko kaatii yibeenna. I yiide, guutha wodiya takkanaw bessee. ¹¹Kase de7eedda do7ay, ha77i baynnawe, I bare huuphew hosppuntha du7aa. I laappu do7atuwaappe ittuwaa; I dhayanaw bee.

¹²“Neeeni be7eedda tammu kacettu mooddanaw doom-mibeenna tammu kaatetuwa. Shin untuntu do7anna it-tippe itti saatew kaatetuwan mooddanaw untuntussi maatay imettana. ¹³Untuntussi ubbaw itti qofay de7ee; untuntu barenttu wolqqaanne barenttu maataa do7aw im-mana. ¹⁴Untuntu Dorssaanna olettana; shin dorssayne dorssaanna de7iyaawantu, I xeegeeddawantunne dooreed-dawantu, A kaalliyaa ammanetteeddawantu, he kaate-tuwaa xoonana; ayissi gooppe, I godatuwaa Godaanne kaate-tuwaa Kaatiyaa” yaageedda.

¹⁵Kiitanchchay qassikka taana hawaadan yaageedda; “Caaratta utteedda he neeni be7eedda haathay yaratuwaa, cora asaa, asaa zaretuwaanne dumma dumma biittaa qaala. ¹⁶Qassi neeni be7eedda tammu kaciinne do7ay woshummewunno ixanawantta. Untuntu iziw de7iya ubbabaa akkidiggana. Qassi izo kallo ashshananne izi ashuwaa midiggana; yaatiide untuntu izo taman guuddana. ¹⁷Ayissi gooppe, Xoossaa qalay tumattana gakkanaw, untuntu qofay ittuwa gidanaadan, untuntu barenttu mooddiyaa wolqqa do7aw immanaadaaninne Xoossay qoppeeddaawaa untuntu oothanaadan, untuntu wozanaan Xoossay amuwaa wotheedda.

¹⁸“He neeni be7eedda mishiratta sa7aa kaatetuwa mood-diyaa wolqqaama katamatto” yaageedda.

18

Baabilooni Kunddethaa

¹Hewaappe guyyiyan, wolqqaama maatay de7iyaa hara kiitanchchay saluwaappe wodhdhishiina, taani be7aaddi. He kiitanchchaa bonchchuu sa7aa poo7isseedda.

²He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide,

“Iza kunddaaddu!
 Wolqqaama Baabiloona kunddaaddu!
 Baabiloona xalahatuu aqiyaasaa gidaaddu;
 iita ayyaanatuu ubbatuunne
 ixettiyyaa iita kafatuu ubbatuu
 iini de7iino.
³ Ayissi gooppe,
 asaa zariyaa ubbaa
 bare mathoyiyaa woyiniyaa eessaa
 ushshina
 izinna woshummeeddino.
 Qaykka sa7aa kaatatuu
 izinna woshummeeddino.
 Izi ishalo wolqqa gaasuwan
 sa7an de7iya
 zali77anchchatuu duretteeddino”
 yaageedda.
⁴ Hewaappe guyyiyan,
 taani saluwaappe
 hawaadan yaagiyaa
 hara kooshshaa sisaaddi;
 “Ta asaw, iippe kesite!
 Izi nagaraa izinna koxxoppite!
 Izi muraa gishettoppite.
⁵ Ayissi gooppe,
 izi nagaray
 saluwaa gakkanaw dooretti utteedda.
 Xoossay izi iita bayizzuwa
 hassayeedda.
⁶ Iza immeeddawaa keenaa zaariide,
 iziw immite.
 Iza ootheeddawoo
 laa77u kushiyyaa
 iziw qanxxite.
 Iza hinttentussi giigisseedda ushshaappe
 laa77u kushiyyaa ushshaa
 izi burccukkuwaa kunthite.
⁷ Iza bonchchetteeddawaanne
 ishaleeddawaa keenaa
 izo tuggayitenne kayyoyite.
 Iza bare wozanaan,
 “Taani kaatattiidan uttay;
 taani asinay baynna maccawunno gidikke;
 qassi ubbaakka kayyottikke’
 yaagaw.

⁸ Hewaa diraw,
 izi boshaa ubbay
 harggii, kayyuunne koshay
 izo itti gallassi oyqqana.
 Qassi iza taman guudettana;
 ayissi gooppe,
 izi bolla pirddiyaa
 Godaa Xoossay Wolqqaama”
 yaageedda.

⁹ Sa7aa kaatatu, izina woshummiidde ishaleeddawantu he katamatta guudettina, kesiyaa cuwaa be7eedda wode, katamattiw untuntu waassanne yeekkana. ¹⁰ Untuntu he katamatti ugaw yayyeedda diraw, haakki eqqiide, “Ha wolqqaama katamattee! Wolqqaama katamattee! Baa-biloonee, new aayyeero! Neeni ay mala tuggattaniishsha. Neeni itti saatiyaa gidдон ne pirddaa akkaadda” yaagana.

¹¹ Untuntu markkabiyyaa caanaa hawaappe sinthanaw shammiyaabay baynna diraw, sa7an de7iya zali77anchchatuu he katamattiw waassanne kayyottana.

¹² Untuntu worqqaa, biraa, bonchcho shuchchaa, inqquwaa geetettiyyaa al77o shuchchaa, teera oochcha malatiyyaa mayuwaa, suufiyaa mala mayuwaa, hariya geetettiyyaa mayuwaa, zo7o mayuwaa, ubba qommo sawiyaa mithaa, ubba qommuwan ootheedda danggarssaa achchaa, al77o mithaappe medhetteeddabaa, nahaasiyyaa, birataa, ibineberediyaa geetettiyyaa shuchchaa, ¹³ qarafaa, qimaamiyyaa, ixaanaa, shittuwaa, sawiyaa ixaanaa dhiilliyaa, woyiniyyaa eessaa, wogaraa zaytiyyaa, liiqeedda dhiilliyaa, zarggaa, miizzaa, dorssaa, paraanne paray goochchiyyaa gaariyyaa, untuntu aylletuwanne haray atto asaa shemppuunne shammiyaabaykka baawa.

¹⁴ Zali77anchchatuu mishirattiw,
 “Neeni amotteedda
 lo77obay ubbay neeppe halidiggeedda.
 Ne de7uunne
 alleeqqettiyaabay ubbay dhayidiggeedda.
 Neeni laa7entho
 untunta ubbaakka demmakka”
 yaageeddino.

¹⁵ He katamattin zali77iide duretteedda zali77anchchatuu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide eqqana. Untuntu yeekkananne kayyottana. ¹⁶ Qassi,
 “Suufiyaa geetettiyyaa
 kiriyan dadetteedda mayuwaa,
 teera ochchaa malatiyyaa

mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaade,
 worqqaa alleeqquwan,
 bonchcho shuchchaaninne
 inqquwaa geetettiyaa
 al77o shuchchan alleeqqeedda,
 he wolqqaama katamattiw aayyeero! ¹⁷ Hawaa keena
 wolqqaama maxuu ubbay
 itti saatiyaa gidдон
 dippi gi dhayi aggeedda”
 yaageeddino.

Markkabiyyaa laaggiyaa ubbatuu, markkabiyan biya
 ubbatuu, markkabiyan oothiyaa ubbatuunne abbaan oothi
 go77ettiyaa ubbatuu haakki eqqeeddino. ¹⁸ He katamatta
 guudettina kesiyaa cuwaa be7eedda wode barenttu
 kooshshaa dhoqqu udiide, “Ha wolqqaama katamatto
 malatiyaa katamay ubbaakka baawa” yaageeddino.

¹⁹ Unttuntu barenttu huuphiyaan baana qoliide,
 waasseeddinonne kayyotteeddino;
 “Abbaan markkabetuu de7iyaa ubbaa
 bare maxuwan dureyeedda
 wolqqaama katamattiw aayyeero!
 Qassi iziw de7iyaabay ubbay
 itti saatiyaa gidдон
 dhayi ageedda.

²⁰ He katamatta dhayeedda diraw,
 saloo, nashetta!
 Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo,
 nabatoo, nashettite!
 Ayissi gooppe,
 iza hinttentta ootheeddawaa
 diraw Xoossay izo pirddeedda” yaageedda.

²¹ Hewaappe guyyiyan,
 wolqqaama kiitanchchay
 woxaa malatiyaa wolqqaama shuchchaa
 denthi abbaan oliide hawaadan yaageedda;
 “Wolqqaama katamatta
 Baabiloona sugina,
 hawaadan kunddana;
 iza hachcheppe sinthaw
 ubbaakka beettukku.

²² Diithaa diixxiyaawanttunne
 mazimuriyaa yexxiyaawanttu,
 suusulliyaanne malakataa punniyaawanttu
 kooshshay hawaappe hini baggan

ne giddon ubbakka siseettenna.
 Kushiyaa hiilla eriyaa ooninne
 laa7etho ubbakka de7enna.
 Woxaa kooshshaykka
 hawaappe sinthaw ne giddon sisettenna.
²³ Xomppiyaa poo7uukka
 laa7ethuwa ne giddon poo7enna.
 Akkiyawaa kooshshayne
 gelewunni kooshshay
 sinthaw ne giddon siseettenna.
 Ne zali77anchchatuu sa7aa
 ubbaan eretteedda wolqqaamatuwaa.
 Ne bitiyaawan asaa zariyaa ubbay
 cimetteedda.
²⁴ Nabatuwaa suuthay,
 geeshshatuwaa suuthayne
 sa7an hayqqeedda ubbatuwaa suuthay
 izin beetteedda diraw,
 Baabiloona
 murettaaddu”
 yaageedda.

19

¹ Hewaappe guyyiyan, saluwan cora asaa kooshshaadan
 kooshummiyaa wolqqaama kooshshay hawaadan
 yaagiyaawaa taani sisaaddi;
 “Xoossaa galatay gakko.
 Atotethay,
 bonchchuunne wolqqay
 nu Xoossaassa.
² A pirdday
 tumuwaanne xilluwaa.
 Caarataade sa7aa tunisseedda
 wolqqaama caaratto
 Xoossay pirddeedda;
 Xoossaa oosanchchatuwaa
 iza wodheedda diraw,
 Xoossay izo mureedda”
 yaageedda.
³ Asay laa7enthuwa bare koshshaa dhoqqu udiide,
 “Xoossaa galatay gakko.
 He katamatta medhi medhinaw cuwattana”
 yaageeddino.
⁴ Laatamanne oyddu cimatuunne shemppuwaanna de7iya
 oyddu medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda Xoossaw

guufanniide, “Amen77i. Xoossaa galatay gakko” yaagiide goyinneeddino.

Dorssaa Bullachchaw Xeesiyaa Xeessaa

⁵ Hewaappe guyyiyan,
 “Xoossaa ayllatuu ubbay,
 Xoossaw yayyiya guuthay,
 daruu ubbay nu Xoossaa
 galatite”

yaagiyaa kooshshay kawutethaa oydiyaappe keseedda.

⁶ Hewaappe guyyiyan, cora asaadan kooshummiyaa, wolqqaama shaafaadan guummiyaa, wolqqaama guugunthaadan guugummiyaa kooshshaa taani sisaaddi. He kooshshay,
 “Xoossaa galatay gakko.

Ayissi gooppe,
 nu Goday,
 Ubbaappe Wolqqaama Xoossay
 kawuteedda.

⁷ Dorssaa bullachchaa
 gallassay gakeedda dirawunne
 gelewunnakka bullachchaw
 barena giigisseedda diraw,
 nuuni pashikkoyttenne nashettoyotte;
 qassi Dorssaa bonchchoyotte.

⁸ Gelewunniw mayyanaw
 suufiyaa geetettiyaa
 kiriyaa dadetteedda
 phooliyaa bootha mayuu imetteedda.
 Suufiyaa geetettiyaa
 kiriyaa dadetteedda mayuu
 geeshshatuwaa

xillo oosuwaa”
 yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

⁹ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “ ‘Dorssaa bullachchaw xeesetteeddawanttu anjetteeddawantta’ yaa-gaade xaafa” yaageedda. He kiitanchchay qassikka taana, “Hawe Xoossaa tumu qaala” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw A gediyan kund-daaddi. Shin I taana, “Hewaa oothoppa. Taani ne malanne Yesuusi untuntussi qonccisseedda tumatethaa oyqqeedda ne ishatuwaa ubbaa mala ayliiyaa. Xoossaw goyinna. Ayissi gooppe, Yesuusi qonccisseedda tumatethay timbitiyaa odiyaawoo denthethiyaawaa” yaageedda.

Bootha Paraa Toggeeddawaa

¹¹ Yaatina, saluu dooyetteeddaawaa taani be7aaddi. Hewan bootha paray de7ee; he paraa toggeeddaawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide xeasettee. Toggeeddawe xillotethaan pirddeenne bare olaakka olettee. ¹² A ayfi tamaa lacuwaa malatee; qassi I bare huuphiyaan daro akililiyaa wotheedda. A bolla xaafetti utteedda sunthay de7ee; shin he sunthay ayenttonne aappe attin, ooninne erenna. ¹³ I mayyeedda mayuu suuthan naaqqi kesseeddawaa. A sunthaykka Xoossaa Qaalaa. ¹⁴ Saluwaa wottaaddaratuu bootha geeshsha suufiyaa geetettiyyaa kiriyan dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootha paratuwaa toggiide, A geeduwaa kaalliino. ¹⁵ Asaa zerethaa I dhayissiyaa kuussa mashshay A doonaappe kesee. Birataa xam77aan asaa I mooddana. Ubbaappe Wolqqaama Xoossay bare hanqquwaa woyiniyaa eessay gumi77ettiyaasan, gumi77iide bessana. ¹⁶ A mayuwaa bollanne A wodiriyaa bolla, “Kaatatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa” yaagiyaa sunthay xaafetti utteedda.

¹⁷ Hewaappe guyyiyan, taani itti kiitanchchay awaan eqqeeddaawa be7aaddi. He kiitanchchay saluwan dhoqqiide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa dhoqqu udiide, “Haa yiite. Xoossaa kawuwaassi ittisa7a shiiqite. ¹⁸ Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalaqatuwaa ashuwaakka wottaaddaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; qassi asaa ubbaa ashuwaa aylliyaawaanne womaanuwaa, dhoqqaawaanne hokaawaa miite” yaageedda.

¹⁹ Paraa toggeeddaawaannanne A wotaaddaratuuwanna olettanaw, do7ayenne sa7aa kaatatu qassi untunttu wottaaddaratuu itti sa7aa shiiqi utteeddawantta taani be7aaddi. ²⁰ He do7ay A sinthaan malaataa otheedda worddo nabiyaanna ittippe oyqetteedda. Do7aa mallay de7iyaawanttanne do7aa misilew goyinneeddawaantta I baletheeddawe he oothiyaa malaatatuwaana. Do7ayenne wordduwaa timbbitiyaa odiyaawe laa77atuukka diiniyaan eexxiyaa tamaa abbaan paxa yegetteeddino. ²¹ Untunttu wottaaddaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiyyaa mashshaan hayqqeeddino. Kafatuu ubbatuu untunttu ashuwaappe barenttoo danddayeeddawaa keenaa meeddino.

20

Sha77a Laythaa Kawutethaa

¹ Ciimmo ollaa qulppiyaanne wolqqaama santhalataa bare kushiyan oyqeedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be7aaddi. ² Kiitanchchay dawiyaa, he beni shooshshaa, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawaa oyqedda; yaatiide sha77a laythaw qachcheedda. ³ Kiitanchchay ciimmo ollaan A yeggiide, sha77a laythay wuranaw, asaa zerethaa laa7ethuwa balettenna mala, he ciimmo ollaa qulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyan, dawii amareedda wodiya biletanaw bessee.

⁴ Hewaappe guyyiyan, taani araatatuwaanne untuntun utteeddawantta be7aaddi; untuntussi pirddiyaa maatay imetteedda. Yesuusi qoncciseedda tumaanne Xoossaa qaalaa awaajjeedda diraw, barenttu qoodhiyaa qanxxetteedda asaa shemppuwaakka taani be7aaddi. Untunttu do7aw woy do7aa misilew goyinnibeykkino. Untunttu do7aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wothibeeykkino. Untunttu hayquwaappe denddiide, Kiristoosaanaa ittippe kaatetuwan sha77a laythaw mooddeed-dino. ⁵ Hayqqeeddawanttuppe coratuu sha77a laythay wurana gakkanaw, hayquwaappe denddibeykkino. Hewe koyro dendduwaa. ⁶ Koyro dendduwan denddeeddawanttu anjjetteddawanttanne Xoossaa asatuwaa. Untunttu bolla laa7entho hayqoo wolqqay baawa. Untunttu Xoossaassinne Kiristoosassi qeesatuwaa gidana; untunttu aananna ittippe sha77a laythaw mooddana.

Seexaanay Xoonetteedda

⁷ Sha77a laythay wureeddawaappe guyyiyan, Seexaanay qashuwaappe biletana. ⁸ I Sa7an ubbasan de7iya asaa zerethaa balethanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetettiyaawaa. Seexaanay abbaa shafiyaa keena zerethaa olaw shiishshana. ⁹ He zaretuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne Xoossay siiqiyaa katamatto yuuyyi aadhdi eqqeeddino. Shin tamay saluwaappe wodhdhiide, untuntta meedda.

¹⁰ Do7ayanne worddo nabii yegetteedda eexxiyaa diiniyaa tamaa abbaan xalahiyaa kaappuu, asaa zerethaa balethed-dawe, yegetteedda. Untunttu qammanne gallassi medhi medhinaw paxa kaa7ettana.

Wurssetha Pirddaa

¹¹ Hewaappe guyyiyan, taani wolqqaama bootha araataanne he araataan utteeddawaa be7aaddi. Sa7ayanne saluu A sinthappe baqateeddino; laa7entho beettibeykkino.

¹² Hayqqeeddawanttu, dhoqqu giyaawanttunne guuthatuu

araataa sinthan eqqeeddaawantta taani be7aaddi. Maxaafatuu dooyetteeddino; hara maxaafay, de7uwa maxaafaykka dooyetteedda. Hayqqeeddawanttu barenttu oosuwaadan, maxaafatuwan xaafetti utteeddawaadankka pirddetteeddino. ¹³ Abbay bare gidдон de7iya hayqqeeddaawantta immeedda; hayquunne Si7oolii barenttu gidдон de7iya hayqqeeddawantta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirddetteeddino. ¹⁴ Hewaappe guyyiyan, hayquunne Si7oolii tamaa abbaan yegetteeddino. He tamaa abbay laa7etho hayquwaa. ¹⁵ De7uwa maxaafan bare sunthay xaafettibeenna asay ooninne tamaa abban yegetteedda.

21

Ooratha Saluwaanne Ooratha Sa7aa

¹ Hewaappe guyyiyan, taani ooratha saluwaanne ooratha sa7aa be7aaddi. Koyro saluunne koyro sa7ay dhayeedda. Abbaykka dhayeedda. ² Geeshsha katamatta ooratha Yeerusalaame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe Xoos-saa matappe duge wodhdhewunno taani be7aaddi.

³ Woliqqaama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaaddi; “Xoos-saa gollii asaanna de7ee; Xoos-say asaanna ittippe de7ana. Unttuntu A asaa gidana; Xoos-say bare huuphew unttuntunna de7ana. I unttuntu Xoos-saa gidana. ⁴ Xoos-say unttuntu ayfiya afutha ubbaa quccana. Hawaappe sinthanaw hayquunne kayyuu woy waasunne sakuu baawa. Ayissi gooppe, eccabay dhayeedda” yaageedda.

⁵ Araatan utteeddawe, “Taani ubbabaa ooraxxissay” yaageedda. Qassikka gujjiide taana, “Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw xaafa” yaageedda. ⁶ Qassikka taana hawaadan yaageedda; “Poletteedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doomethaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de7uwaa haathaa pulttuwaappe coo ushshana. ⁷ Xooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw Xoos-saa gidana; ikka ta na7aa gidana. ⁸ Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shemppuwaa wodhiyaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de7iyaa sa7ay tamaynne eexxiyaa diinii eexxiyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa7entho hayquwaa” yaageedda.

Ooratha Yeerusalaamo

⁹ Laappu wurssetha boshatuu kumeedda laappu kere-tuwaa oyqqeedda laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide taana, “Haa ya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana” yaageedda. ¹⁰ Kiitanchchay taana daro dhoqqa deriyaa huuphiya Ayyaanan kessiide geeshsha kata-matta, Yersaalaama saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taana besseedda. ¹¹ He katamatta Xoos-saa bonchchuwan poo7aw. He katamatti poo7uu yasph-phiidiyaa geetettiyaa al77o shuchchaa mala; birilliyadan phoolaw. ¹² He katamattiw tammanne laa77u penggetu-unne he penggetuwaan tammanne laa77u kiitanchchatuu naagiya wolqqaama adussa dirssay de7ee. Penggetuwaan tammanne laa77u Israa7eeliyaa zaretuwaa sunthay xaafetti utteedda. ¹³ Away doliyaa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Qassi hirkki bagganna heezzu penggetuunne hu-uphissa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Away wul-liyaa baggaannakka heezzu penggetuu de7iino. ¹⁴ Katamatti dirssay Dorssay kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay xaafetteedda tammanne laa77u shuchchatuwaa bolla gimb-betteedda.

¹⁵ Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamatto, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa worqqa gatimay de7ee. ¹⁶ Katamattiw oyddu gaxay de7ee; katamati geesayne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamatto bare gatiman likkeedda. Katamatta laa77u sha77anne laa77u xeetu kiilo miitiriyaa gidaaddu; katamatti geesay, gomppayne dhoqqatethay itti mala. ¹⁷ Kiitanchchay qassi dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti xeetanne oytamanne oyddu wadha gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada.

¹⁸ Katamatti dirssay yasphphiidiyaa geetettiyaa shuchchan diretteedda. Katamatta birilliyadan phooliyaa geeshsha worqqaan medhettaaddu. ¹⁹ Katamatti dirssaw hiixetteedda shuchchay bonchchetteedda shuchchaa ubbaan alleeqqetteedda; koyro hiixetteedda shuchchay yasphphiidiyaa; laa7enthuu sampperiyaa; heezzenhuu kelqqedooniyaa; oyddenthuu baluuriyaa; ²⁰ ichcheshenthuu sarddonkkisa; usuppunthuu sarddiyoona; laappunthuu kiristtilooba; hosppunthuu biralli; uddupunthuu toophaaziyoonyaa; tammunthuu kirisphphiraasiisa; tammanne ittenthuu yaakinttiyaa; tammanne laa7enthuu ametesxxinoosiyaa.

²¹ Tammanne laa77u penggetuu tammanne laa77u inqquwaa geetettiyyaa al77o shuchchaa; itti itti penggi itti inqquwan oosetteedda. Katamatti ogii birilliya mala geeshsha worqqaa.

²² Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossaynne Dorssay katamatti Geeshsha Golliyaa gidiyaa diraw, taani he katamattin Geeshsha Golliyaa be7abeykke. ²³ Katamattiw poo7iya away woy agenay koshshenna. Ayissi gooppe, Xoossaa bonchchuu he katamattin poo7ee; Dorssaykka he katamattiw xompiyaa.

²⁴ Asaa zerethay katamatti poo7uwan hametana. Sa7aa katatuukka barenttu bonchchuwaa he katamattikko ahana. ²⁵ Katamatti penggetuu ubba gallassikka dooya de7ana; ubbakka gorddettikkinno. Ayissi gooppe, hewan qammay baawa. ²⁶ Asaa zerethaa gitatethaynne bonchchuu he katamattikko shiiqana. ²⁷ Shin tunabay woy kawushshabaa oothiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamatto gelenna. Qassi Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafetteeddawanttu xalalay he katamatto gelana.

22

¹ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana Xoossaa kawutethaa oydiyaappenne Dorssaa kawutethaa oydiyaappe goggiyaa birilliyadan phooliyaa de7uwa haathaa shaafaa besseedda.

² He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintha baggannanne hafintha bagganna agenaan itti gedenne laythan tammanne laa77u gede ayfiyaa de7uwa mithay de7ee. He mithaa bonchchuu de7iyaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe pathanaassa.

³ He katamaan Xoossaa sheqay aynne baawa. Xoossaa kawutethaa oydiinne Dorssaa kawutethaa oydi he katamaan de7ana. Xoossaa oosanchchatuu Xoossaw goyinnana.

⁴ Unttuntu A deemuwa be7ana; A sunthay untuntu deemuwaan xaafettana. ⁵ Hewaappe sinthaw hara qammay baawa. Unttuntu xomppiyaa woy awaa poo7uwaa koshshenna; ayissi gooppe, Goday Xoossay unttuntussi xomppiyaa gidanawa. Unttuntu medhi medhinaw kawutana.

Yesuusa Yuussaa

⁶ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; “Ha taani haasayiyaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Goday Xoossay, matan hananaw bessiyaawaa bare

oosanchchatuwaa bessanaw bare kiitanchchaa kiitteedda” yaageedda.

⁷ Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Ha maxaafan de7iya timbbitiyaa naagiyaawanttu anjetteeddawantta” yaageedda.

⁸ Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be7aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be7eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw goyinnanaw, A gediyan kunddaaddi. ⁹ Shin kiitanchchay taana, “Hewaa oothoppa. Taani nenaadaaninne nabe gideedda ne ishaturwadan, qassi maxaafan de7iyaabaw azazettiyaa ubbatuwaadan ayliiyaa. Xoossaw goyinna” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “Hanana geedda ha maxaafaa qaalaa maatafan gorddoppa. Ayissi gooppe, ha ubbabay polettiyaa wodii matatteedda. ¹¹ Iitabaa oothiyaawe gujjiidekka iitabaa ootho; tunay gujjiidekka tuno. Lo77obaa oothiyaawe gujjiidekka lo77obaa ootho; geeshshaynne gujjiidekka geeshsha gido” yaageedda.

¹² Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw A oosuwaadan immanaw, ta woytaa akkaa yaana.

¹³ Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssethaa; Doomethaanne Poluwaa” yaageedda.

¹⁴ Barenttu mayuwaa geeshshi meecciyaawaanttu anjetteeddawantta. De7uwa mithaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw untunttussi maatay imetteedda. ¹⁵ Shin kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwaa wodhiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne barenttu haasayaaninne barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karenna de7iino.

¹⁶ “Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttussi woosa golletuwan markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaaddi. Taani Daawita Golliiyaa Yeletaa. Taani poo7issiyaa Wonttaa Bakkaaliyaa” yaageedda.

¹⁷ Geeshsha Ayyaanaynne gelewunna, “Haa ya” yaagiino. Qassi hawaa sisiyawee ooninne, “Haa ya” yaago. Saametteedda asay ooninne haa yo. De7uwa haathaa koyyiyaa asay ooninne coo akko.

¹⁸ Taani ha maxaafan xaafetteedda hanana geedda qaalaa sisiyaa oonanne zoray. Ooninne ha qaalaa bolla ittibaa gujjooppe, Xoossay ha maxaafan xaafetteedda boshaa A bolla gujjana. ¹⁹ Ooninne maxaafan de7iya timbbitiyaa

qaalaappe ayanne pacissooppe, ha maxaafaa gidдон qonccisseedda de7uwa mithaa ayfiyaappenne geeshsha kata-maappe A gakkiya gishuwaa Xoossay pacissana.

²⁰ Ha ubbabaw markkattiyaawe, “Tuma! Taani ellekka yaana” yaagee.

Amen⁷⁷ⁱ. Godaa Yesuusaa, neeni haaya.

²¹ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hintte-naanna * ubbaanna gido. Amen⁷⁷ⁱ.

22:19 Zar 4:2; 12:32 * **22:21** hinttenanna: cora hara bilethatuwan, Xoossaa asaa ubbaanna yaagee.